3 1761 09428137 5

PURCHASED FOR THE

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

FROM THE

CANADA COUNCIL SPECIAL GRANT

FOR

CATALAN LANGUAGE & LITERATURE 68

Digitized by the Internet Archive
in 2014

https://archive.org/details/cortesdelosantig03arag

CORTES

DE

ARAGÓN, VALENCIA Y CATALUÑA

CORTES

DE LOS ANTIGUOS REINOS

DE ARAGÓN Y DE VALENCIA

Y

PRINCIPADO DE CATALUÑA

PUBLICADAS

POR LA REAL ACADEMIA DE LA HISTORIA

TOMO III

CORTES DE CATALUÑA

III

(Comprende desde el año 1368 al 1375.)

MADRID

—

MDCCCC

DP
124
A5
t.3

ESTABLECIMIENTO TIPOGRÁFICO DE FORTANET
IMPRESOR DE LA REAL ACADEMIA DE LA HISTORIA
Calle de la Libertad, núm. 29.

CORTES PRIVATIVAS DEL ANTIGUO PRINCIPADO DE CATALUÑA

III

CORTES

CELEBRADAS DURANTE EL REINADO DE D. PEDRO IV DE ARAGÓN

(Continuación.)

I

Cortes de Barcelona de 1368.

In nomine [1] Sancte et individue Trinitatis Patris et Filii et Spiritus Sancti. Cum Illustrissimus princeps et dominus dominus Petrus Dei gracia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comes Barchinone Rossilionis et Ceritanie in Civitate Barchinone personaliter constitutus pro aliquibus arduis negociis occurrentibus deliberasset in ipsa Civitate Barchinone suis gentibus Principatus Cathalonie generales curias celebrare mandavit convocari ad easdem prelatos et personas ecclesiasticas necnon Barones et Milites ac Sindicos Civitatum et Villarum Regalium Cathalonie per suas litteras quarum tenores inferius describuntur. Et primo scriptum fuit Archiepiscopo Terrachone in forma sequenti.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. Reverendo in Christo patri Petro divina providencia Archiepiscopo Terracone. Salutem et dileccionem. Quia pro conservacione tranquilli status Principatus Cathalonie et pro defensione et tuicione ac bono publico eiusdem et aliis honorem corone nostre concernentibus Curias generales Cathalanis in Civitate Barchinone prima die instantis mensis Augusti providimus celebrandas Propterea vos requirimus et monemus quatenus dictis die et loco celebracioni dictarum curiarum interesse curetis sicut nos erimus Altissimo disponente. Data Barchinone xiij die Julii anno a nativitate Domini Millesimo CCC.° Sexagesimo Octavo: *Guillelmus de Palou.*

Similes littere fuerunt mise Prelatis infrascriptis videlicet.

Episcopis Barchinone — Dertuse — Ilerde — Vicensi — Urgellensi — Gerundensi — Elnensi.

[1] Archivo de la Corona de Aragón. Proceso del Brazo Militar. T. VI del fol. 1 al 30.

Item fuit scriptum capitulis infrascriptis per hunc modum.

Petrus etc. Dilectis nostris preposito et Capitulo ecclesie Terrachone Salutem et dileccionem. Quia pro conservacione etc. *ut supra proxime registrata usque ad conclusionem ubi dicitur.*—Propterea vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis sindicum seu yconomum et procuratorem vestrum plena potestate sufultum qui dictis die et loco intersit celebracioni dictarum Curiarum sicut nos erimus Altissimo disponente: *Data ut supra.*

Similes fuerunt misse sequentibus videlicet.

Terraconensi — Barchinonensi — Dertusensi — Ilerdensi — Vicensi — Urgellensi—Gerundensi—Elnensi.

Item fuit scriptum abbati Rivipulli per modum qui sequitur. Petrus etc. Venerabili et Religioso abbati monasterii Rivipulli Salutem et dileccionem. Quia pro conservacione etc. Propterea vos requirimus et monemus quatenus dictis die et loco celebracioni dictarum Curiarum interesse curetis sicut nos erimus Altissimo disponente. *Data ut supra.*

Similis abbatibus infrascriptis.

Populeti.
Sanctarum Crucum.
Sancte Marie de Rosis.
Sancti Petri de Rodis.
Sancti Felicis Guixollensis.
Sancti Benedicti de Bagiis.
Arularum.
Balneolarum.
Sancti Johannis de Abbatissis.
Sancti Laurencii de Monte.
Campi rotundi.
De Jau.
Sancti Michaelis de Cuxano.
Sancti Michaelis de Fluviano.
Sancti Genesii.
Ameriensis.
De Escarpio.
De Vallbona.
Sancti Martini de Canigone.
Sancti Quirici.
Ville Bertrandi.
De Stagno.
Gerrensis.
Sancti Andree.
Bisulduni.
Castellano Emposte.
Priori Cathalonie.

Item fuit scriptum baronibus suscriptis ut sequitur et primo:
Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. Inclito Infanti Martino nato

nostro carissimo Comiti Bisulduni vel eius Tutrici seu actori ipsius Tutricis Salutem et dileccionem. Quia pro conservacione etc. Propterea vobis dicimus et mandamus quatenus dictis die et loco celebracioni dictarum Curiarum interesse curetis sicut nos erimus Altissimo disponente. *Data ut supra.*

Item similes.

Comiti Urgellensi.
Comiti Impuriarum.
Comiti Montanearum de Prades.
Comiti Pallariensi.
Vicecomiti Cardone.
Vicecomiti Castriboni.
Vicecomiti Insule et Caneti.
Vicecomiti de Evolo.
Vicecomiti de Rochabertino.
Vicecomiti de Vilamuro.
Vicecomiti de Roda pro his que habet in Cathalonia.

Item similes nobilibus infrascriptis scilicet.

Raymundo de Angularia de Bellopodio.
Raymundo de Angularia loci de Angularia.
Guillelmo Galcerandi de Rochabertino.
Berengario de Apilia.
Ludovico Cornelii.
Guillelmo Raymundi de Montecatheno.
Berengario de Ripellis.
Petro de Cardona.
Berengario de Castronovo.
Berengario de Cardona.
Heredi Guillelmi de Cervilione.
Petro Galcerandi de Pinosio.
Arnaldo Dorcau.
Francisco de Cerviano.
Dalmacio de Queralto.
Raymundo Alamany de Cervilione.
Arnaldo de Capraria.
Dalmacio de Muro.
Arnaldo de Erillo.
Sicardo de Lordac.
Gastoni de Montecatheno.
Gilaberto de Crudiliis.
Bernardo de Caramany.

Jasperto de Castelleto.
Raymundo Arnaldi de Bellaria.
Bernardo de Sono.
Heredi Petri de Melanyo.
Bernardo de Angularia.
Berengario de Crudiliis.
Raymundo de Ripellis.
Hugoni de Sancta Pace.
Acardo de Muro.
Eymerico de Scintillis.
Heredi Acardi de Talarno.

Item similes Militibus infrascriptis videlicet.

Bernardo Alamany Dorriols.
Heredi Bernardi de Ulzinellis.
Guillelmo de Barberano.
Francisco de Sancto Clemente.
Heredi Petri de Castroveteri.
Heredi Petri de Montetornesio.
Heredi Thome de Marciano.
Raimundo de Ulugia.
Heredi Francisci de Pulcrocastro.
Francisco de Rippis.
Berengario de Ulmis.
Berengario de Mediona.
Raymundo de Boxados.
Bartholomeo de Villafrancha.
Heredi Guillelmi de Crexello.
Berengario de Castro Episcopali.
Heredi Petri de Vilademagno.
Galcerando de Vilarig.
Heredi Raymundi de Timor.
Jacobo de Corniliano.
Rogerio de Besora.
Poncio de Lupiano.
Bartholomeo de Falchs.
Omberto de Fonollario.
Bernardo de Senesterra.
Berengario de Rippis.

Heredi Berengarii de Castro eulino.
Berengario de Josa.
Guillelmo de Palafolls.
Petro Raymundi de Coponibos.
Francisco Rome.

Item fuit scriptum universitatibus infrascriptis per modun qui sequitur.

Petrus etc. Dilectis et fidelibus Consiliariis et probis hominibus civitatis Barchinone Salutem et dileccionem. Quia pro conservacione etc. *ut supra usque ibi.* Propterea vobis dicimus et mandamus quatenus dictis die et loco faciatis sindicos et procuratores vestros plena potestate suffultos interesse celebracioni dictarum Curiarum sicut nos erimus Altissimo disponente. *Data ut supra.*

Similes.

Ilerde—Gerunde—Terrachone—Dertuse—Vici—Minorise—Perpiniani—Cervarie—Tarrage—Podii ceritani—Villefranche penitensium—De Cambrils—Montisalbis—Sancti Petri de Auro—Berge—De Arbucio—De Figueriis—Coquiliberi—Villefranche Confluentis—Calidarum de Montebovino.

Postmodum die martis prima Augusti ad quam dicte Curie indicte fuerunt dicto anno a nativitate Domini Millesimo CCC.° Sexagesimo Octavo dominus Rex continuavit ipsas Curias ad diem mercurii crastinam.

Et dicta die mercurii secunda Augusti fuit ipsa Curia continuata ad diem jovis sequentem.

Et dicta die jovis iij Augusti fuit ipsa Curia continuata ad diem veneris crastinam.

Et dicta die veneris iiij Augusti fuit ipsa Curia continuata ad diem lune proxime sequentem.

Et ipsa die lune vij Augusti dictus dominus Rex continuavit ipsam Curiam ad diem martis crastinam. Et mandavit fieri preconizacionem

per loca solita Civitatis Barchinone ut illi qui ad Curias fuerant convocati venirent ipsa die crastina ad palacium Regale proposicionem Regiam audituri.

Qua siquidem die crastina viij Augusti in palacio Regio Barchinone convenerunt prelati et persone ecclesiastice barones et milites ac sindici universitatum Civitatum et locorum Regiorum. Et dictus dominus Rex sedens inibi pro tribunali fecit suam proposicionem sumens pro themate verba sequencia *Populus quem non cognovi servivit michi. In auditu auris obedivit michi.*

Quibus peractis dictus dominus Rex continuavit Curiam ad diem mercurii crastinam cum continuacione dierum sequencium sic quod ipsa Curia habeatur pro continuata usque ad conclusionem finalem; qua siquidem continuacione durante possit procedi ad quoslibet actus ipsius Curie prout fuerit opportunum.

In qua die mercurii superius continuata que fuit nona dies mensis Augusti anno predicto convenerunt ad domum predicatorum civitatis Barchinone videlicet in quadam domo comuni consilii civitatis Barchinone que fuerat pro celebracione dicte curie assignata et pro celebracione Curie supradicte persone infrascripte videlicet.

Guillelmus Barchinone. . . . . } Episcopi.
Romeus Ilerdensis. . . . . }

Johannes de Ortoneda decanus Terrachone procurator Archiepiscopi Terrachone.

Guillelmus de Tagamanent canonicus Barchinone procurator Episcopi Gerunde.

Petrus Anglesii procurator Episcopi Urgellensis.

Guillelmus Vallesii canonicus Vicensis procurator Episcopi Vicensis.

Frater Guillelmus Venyani procurator abbatis Sanctarum Crucum.

Frater Geraldus de Pomario procurator Castellani Emposte.

Frater Petrus Tholoni procurator Prioris Cathalonie Sancti Joannis.

Jacobus de Sancto Clemente precentor Guillelmus Samer canonicus Barchinone procuratores Capituli Sedis Barchinone.

Raymundus de Cervaria decretarum doctor Decanus Urgelli procurator Capituli Sedis Urgellensis.

Bernardus Çescala Canonicus Ilerdensis procurator Capituli Sedis Ilerdensis.

Simon de Armis canonicus Vicensis procurator Capitulis Sedis Vicensis.

Barones.

Petrus Comes Urgelli.
Johannes Comes Impuriarum.
Dalmacius Vicecomes de Rochabertino.
Andreas Vicecomes de Insula.
Gastonus de Montecatheno.
Petrus Galcerandi de Pinosio.
Raymundus Alamany de Cervilione.
Dalmacius de Muro.
Bernardus de Angularia.
Johannes Berengarii de Rajadello actor tutricis incliti Infantis Martini domini Regis nati.
Johannes de Montebovino Jaspertus de Barberano procuratores nobilis Vicecomitis Cardone.
Franciscus de Ulugia procurator nobilis Dalmacii de Queralto.
Raymundus de Juylla miles.
Raymundus Merles.
Arnaldus de Verduno.

Sindici Civitatum et Villarum Regalium.

Johannes Serra.	Civitatis Barchinone.
Romeus de Busquetis.	
Petrus Buçoti.	
Petrus Terreni legum doctor.	
Bernardus Turelli.	
Berengarius ces Olmeres. . . .	Civitatis Dertuse.
Johannes de Nanis.	
Jacobus Matavaques.	Civitatis Vici.
Franciscus Bonet.	
Matheus Laurador.	Villefranche penitensium.
Petrus Olzina.	Ville Berge.
Petrus Çabaterii.	
Raymundus Letonis.	Sancti Petri de Auro.

Et predictis inibi congregatis dictam Curiam celebrantibus fuerunt assignati per ipsam Curiam ad videndum et recognoscendum procuratoria et sindicatus eorum qui aliorum nomine ad dictam Curiam venerunt an sint sufficiencia necne.

Raymundus de Cervaria decanus Urgelli. pro Ecclesia.
Nobilis Bernardus de Angularia..... pro brachio Milicie.
Petrus Terreni..... pro brachio Civitatum et Villarum.

Quibus sie peractis incontinenti omnes superius nominati pro celebracione dicte Curie in dicta domo presentes sub protestacionem tamen quod si aliqui seu aliquis de predictis procuratoribus et sindicis fuerint reperti per superius nominatos non habere sufficiencia procuratoria et sindicatus quod propter infrascripti juramenti prestacionem seu alias non videantur admissi ad celebracionem dicte Curie jurarunt ad sancta Dei quatuor evangelia ab ipsis tacta tenere secreta ea omnia que in presenti Curia tractabuntur donec fuerint publicata et consulere super ipsis juxta eorum bonam conscienciam legaliter atque bene.

Jurarunt eciam ut supra Guillelmus de Muntusany notarius Barchinone Franciscus Çoqueti notarius Ilerde Petrus de Cumba scriptor pro brachio Ecclesie et Franciscus Ferrarii scriptor pro brachio Milicie tenere secreta ea omnia que in dicta Curia tractabuntur. Et nichil aliud in dicta cessione fuit per dictam Curiam processum.

Sed eadem die hora vesperorum congregata dicta Curia in dicta domo predicatorum accesserunt seu convenerunt ad dictam Curiam qui fuerunt admissi ad tractatus ipsius Curie et simile prestiterunt juramentum nobiles.

Eymericus de Scintillis.
Gilabertus de Crudiliis.
Berengarius de Crudiliis.
Petrus Raymundi Ça Costa miles.

Et pro expediendis actibus et negociis dicte Curie die et hora proxime dictis dominus Rex de consilio et approbacione Curie dispensavit super deffectu procuratoriorum et sindicatum et super mora seu tarda illorum qui fuerunt vocati ad Curiam et nondum venerunt sic quod ab ipsa die mercurii ad xv dies proxime sequentes quicunque deffectus ipsorum procuratoriorum et sindicatuum valeat suppleri. Et illi ex vocatis qui nondum venerunt admittantur ad ipsas Curias per dictum tempus xv dierum non obstante aliqua constitucione contraria que quoad hunc actum nullius sit efficacie vel momenti alias tamen in suo robore duratura.

Postea die jovis x Augusti anno predicto dicta Curia in dicta domo

congregata convenerunt ad eandem qui simul prestiterunt juramentum et ad ipsam et ad tractatus ipsius fuerunt admissi.

Nobilis Rogerius Bernardi Vicecomes Castriboni.
Bernardus de Tagamment miles.
Guillelmus de Argentona miles.
Raymundus de Gurb.

Et ipsa die jovis Berengarius Gali portarius domini Regis Franciscus Vives portarius domini Archiepiscopi Tarracone et Jacobus de Altillo vergarius venerabilium consiliariorum Civitatis Barchinone qui pro deserviendo Curie predicte fuerunt electi jurarunt tenere secreta ea omnia que audient ex negociis seu tractatibus dicte Curie.

Et sequenti die veneris xj dicti mensis congregata dicta Curia in domo predicta comparuerunt in ipsa inferius descripti qui simul prestiterunt juramentum et fuerunt ad tractatus ipsius Curie admissi.

Frater Andreas de Muntseny procurator et yconomus dicti abbatis Sanctarum Crucum.
Ferrarius de Castelleto miles.
Guillelmus de Palafolls.
Jordanus de Sebrano decretorum doctor et Anthonius de Naves sindice Ilerde.
Arnaldus Banyuls sindicus Coquiliberi.
Jacobus Termens sindicus Montisalbi.

Et predicta die dicta Curia deliberavit quod sex eligerentur persone de dicta Curia videlicet due de quolibet dictorum brachiorum que ordinarent et in scriptis ponerent ea omnia que pro bono statu tuicione et deffensione principatus Cathalonie sunt necessaria et ipsis ordinatis et in scriptis positis de ipsis relacionem faciant in Curia. Et fuerunt electi infrascripti.

Decanus Urgelli.....	Pro brachio Ecclesie.
Frater Petrus Toloni.....	
Raymundus de Juyllano....	Pro brachio Milicie.
Ferrarius de Castelleto.....	
Bernardus Turelli.....	Pro brachio Civitatum et villarum.
Anthonius de Navers.....	

Post hec die lune sequenti xiiij dicti mensis Augusti dicta Curia in dicta domo congregata pro expediendis actibus et negociis ipsius com-

paruerunt in eadem infrascripti qui simile prestiterunt juramentum et fuerunt ad tractatus dicte Curie admissi videlicet.

Guillelmus de Cumbis prepositus Terrachone.
Nobilis Berengarius de Ribellis.
Pauquetus de Pulcro castro miles.
Arbertus Durfortis.
Simon Dampuriis.
Geraldus de Sanaugia.
Dalmacius Biern procurator nobilis Hugueti de Santa Pace.
Ermengandus Martini et Petrus Fabre Sindici ville Perpiniani.

Et die jovis xvij predicti mensis Augusti congregata dicta Curia in domo predicta pro negociis et actibus ipsius pertractandis accesserunt ad dictam Curiam qui fuerunt ad ipsius tractatus admissi videlicet.

Frater Arnaldus Sagadella procurator abbatis Populeti.
Berengarius de Rippis miles.

Et eadem hora dicta Curia in domo congregata ut supra dictum est accessit ad eandem Illustrissimus dominus Rex predictus et proposuit in eadem subsequencia vel similia verba in effectu. Quod licet in proposicione quam pridem fecit dicte Curie in eius Regio palacio generaliter pecierit consilium et auxilium super deffensione Regnorum et terrarum eiusdem nichil specialiter super ipsa deffensione explicando attamen quia expedit quod ipsius et terre sue necessitas specialiter designetur dixit et proposuit verbotenus necessitatem in qua insula Sardinie de presenti positura est quam quidem necessitatem seriatim exprimere non opportet cum satis ipsa necessitas patefiat. Et nisi per ipsum et Curiam predictam de salubri remedio provideatur speratur quod de brevi ipsa insula per Judicem Arboree occupetur. Quare idem dominus Rex explicando intencionem suam peciit consilium super tribus articulis sequentibus. Primum si expedit quod ipse dominus Rex accedat personaliter ad dictam insulam pro ipsius deffensione et tuicione. Secundum casu quo de ipsorum consilio non expediat ipsum ad dictam insulam accedere quis accedet previa racione et cum quo efforcio tam armate galearum quam equitum et peditum comitiva. Tercium si dictum efforcium fieri est possibile cum suis naturalibus vel cum extraneis gentibus simul vel cum extraneis et suis naturalibus conjunctim. Et dato super hiis tribus articulis consilio peciit ab ipsa Curia consilium et juvamen necessarium et expediens in predictis.

Quibus quidem consilio et auxilio per dictum dominum Regem pro-

positis explicatis et declaratis dicta Curia retinuit sibi deliberacionem super ipsis.

Et ipsa die jovis hora vesperorum congregata dicta Curia in domo predicta comparuit in eadem Guillelmus Ferrarii sindicus Civitatis Minorise qui prestito per ipso juramento predicto fuit ad ipsius Curie tractatus admissus.

Subsequenter die veneris xviij mensis Augusti anno predicto congregata dicta Curia in predicta domo accessit ad eandem reverendus in Christo pater dominus Petrus Terrachonensis Archiepiscopus qui prestito per ipsum juramento in posse venerabilis prepositi ecclesie Terrachone more solito prelatorum fuit ad tractatus ipsius Curie benigne admissus.

Post hec die lune xxj mensis Augusti predicti congregata dicta Curia in domo predicatorum predicta comparuerunt in eadem qui fuerunt ad tractatus Curie prestito per ipsos prius juramento predicto admissi videlicet.

Bernardus de Vilademany de brachio milicie.
Petrus de Pratis et Raymundus de Buxols sindici Civitatis Gerunde.

Postea die martis sequenti xxij dicti mensis Augusti dicta Curia in dicta domo congregata accessit ad eandem Illustrissimus dominus Rex predictus et in presencia ipsius Curie dixit quod placebat sibi quod dimisso consilio per eum superius petito dicta Curia procederet ad tractandum super dono et auxilio per ipsum super deffensione et tuycione Regni Sardinie superius postulatis. Super quibus ipso domino Rege absente dicta Curia cepit tractare et colloquium habere.

Ceterum die jovis xxiiij dicti mensis Augusti hora tercie ipsa Curia in dicta domo congregata super negociis predictis pertractandis accessit ad eandem dominus Rex predictus et exposuit coram ipsa sucursum necessarium pro deffensione dicti Regni Sardinie quodquidem Regnum ille nequam Judex Arborea conatur juxta posse a Regio arripere dominio et ipsum succursum attenta qualitate facti in specie declaravit esse Mille Quingentorum equitum et octo mille peditum qui in dictum Regnum pro ipsius deffensione necessario habent transmeare et decem galearum armatarum. Et ad ea omnia complenda pro octo mensibus sequentibus erant saltim necessarie cccc.xxv Mille libre. Et cum dicto succursu erat

intencionis ad dictam insulam Sardinie pro deffensione ipsius ac restauracione accedere seu eciam transfretare concludens ac rogans omnes de dicta Curia quod super dono et auxilio per eum previa racione postulato vellent breviter deliberare et taliter petita exequi quod tempore oportuno succursus fiat prelibatus cum mora predictorum sit perdicio dicti Regni.

Quibus sic per dictum dominum Regem declaratis dicta Curia retinuit sibi deliberacionem super ipsis.

Deinde die domenica xxvij dicti mensis Augusti anno predicto et hora tercia congregata dicta Curia in domo predicta accessit ad eandem Illustrissimus dominus Rex predictus et exposuit quod literatorie fuerat significatum sibi quod Bertrandus de Clequino cum magna equitum comitiva erat citra rivum del Royna et quod erat intencionis intrare in principatu Cathalonie et absque alia justa causa ipsum principatum et habitantes in eo damnificare propter quod ipse dominus Rex relicta ambaxiata quam dicta Curia consulerat verbotenus fieri dicto Bertrando de Clequino super avinencia seu composicione questionis que coram ipso domino Rege vertitur inter ipsum Bertrandum de Clequino et nobilem Hugonem de Cavirley racione certe quantitatis peccunie quam dominus Hugo asserit sibi deberi per dictum Bertrandum volebat idem dominus Rex pro resistendo iniquis conatibus dicti Bertrandi usaticum Princeps namque convocare. Sed quia convocacio ipsius usatici prout facti experiencia multociens demostravit est multum damnosa gentibus dicti principatus pro convocacione cuius omnes homines tam equites quam pedites accedere habent nec propter hoc res publica dicti Principatus melius deffenditur cum plures qui pro dicta deffensione accedunt non sint apti in deffensione nec armati prout decet immo vastant victualia et depredantur bona subditorum ipsius domini Regis Ideo dictus dominus Rex conclusit quod si dicta Curia nomine dicti Principatus volebat componere cum eodem de certo numero gencium qui in dicta deffensione irent cum convocacio dicti usatici locum haberet et qui essent bene armati et apti ad deffendendum et pugnandum placebat sibi et isto modo obviaretur damno rei publice predicto alias oportebat dictum usaticum pro predictis convocare.

Quaquidem proposicione facta Reverendus dominus Archiepiscopus Terrachone et Egregius vir Johannes Comes Impuriarum et Jacobus de Vallesicca de dicta Curia et nomine Curie predicte super hoc in unum concordantes dixerunt respondendo cum reverencia debita proposicioni dicti domini Regis quod aliqui de dicta Curia erant pro tunc absentes

propter quod plene respondere super propositis per eundem non poterant sed habita ipsorum absencium copia deliberarent super predictis.

Et his dictis dominus Rex recessit.

Et parum post rediens dixit quod licet in ipse in sua proposicione dixit quod predictam convocacionem usatici facere volebat relicta dicta ambaxiata tamen ipse volebat sequi consilium Curie super ipsa.

Cui per dictam Curiam fuit supplicatum quod placeret sibi quod super istis duobus casibus per ipsum dominum Regem noviter propositis assignaret aliquas personas de suo consilio que una cum aliquibus de dicta Curia vacarent super ipsis.

Et incontinenti dictus dominus Rex elegit seu nominavit super tractatu eredicto.

Nobilem Berengarium de Apilia.
Berengarium de Relato.
Geraldum de Palaciolo et
Petrum de Marginibus.

Et eodem instanti fuerunt electi de brachio Ecclesie.

Reverendus Archiepiscopus Terrachone.
Raymundus de Cervaria decanus Urgelli.
Frater Petrus Tholoni de ordine Hospitalis et
Guillelmus Sanier precentor Maiorice.

Et pro brachio Richorum hominum et militum, egregii

Petrus Comes Urgelli.
Johannes Comes Impuriarum.
Pacquetus de Bellcastell. . . . . } Milites.
Johannes Berengarii de Rajadello. . }

Et pro brachio Civitatum et villarum Regalium.

Petrus Buçoti.
Anthonius de Navers.
Petrus de Prato.
Ermengaudus Martini.

Subsequenter die lune xxviij mensis predicti congregata dicta Curia in domo predicta comparuerunt in eadem infrascripti qui prius prestito per eos juramento predicto fuerunt admissi ad actus et tractatus dicte Curie videlicet.

Bernardus de Camporells.. . . . . } Milites.
Berengarius de Sanaugia.. . . . . }
Bernardus de Muntredon domicellus.
Raymundus Mercerii. . . . . } Sindici ville Podii ceritani.
Raymundus Blanch. . . . . }

Et die mercurii sequenti xxx dicti mensis congregata in dicta domo Curia supradicta accessit ad eandem dictus dominus Rex et dixit quod ipse habuerat responsionem a qualibet dictorum brachiorum super propositis per eum die domenica proxime preterita quas responsiones acceptabiles habebat. Quare rogabat eos quod vacarent super negocio Sardinie.

Postea die mercurii xx die mensis Septembris anno predicto dicta Curia in dicta domo congregata pro actibus et negociis ipsius pertractandis fuerunt electi ad instandum coram dicto domino Rege seu deputatis per eum ut gravamina brachiorum dicta Curie et singularium eiusdem eisdem illata per dictum dominum Regem seu officiales per justiciam provideantur videlicet.

Pro brachio Ecclesie.

Raymundus de Cervaria decanus Urgelli.
Jacobus Çaingla vicarius ecclesie Vicensis.
Guillelmus Sanier precentor Maiorice.

Pro brachio Milicie.

Pauquetus de Bellcastell.
Jaspertus de Barberano.

Pro brachio Civitatum et Villarum.

Petrus Terreni legum doctor.
Jordanus de Sebrano decretorum doctor.
Marchus Laurador jurisperitus.

Post hec die martis xxvj Septembris dicto anno congregata dicta Curia in dicta domo predicatorum accessit ad eandem dominus Rex predictus et in eius presencia et in presencia eciam brachii Richorum

hominum et Militum brachia Prelatorum et personarum ecclesiasticarum necnon et Civitatum et Villarum Regalium Cathalonie obtulerunt eidem domino Regi et publice legi fecerunt sequens capitulum in scriptis positum.

Senyor los braces de la Esgleya e de les Ciutats e Viles Reyals de Catalunya per gran cor que han de servir vos e per gran affeccio que han a la honor de la vostra corona consenten que per la Cort vos sien donades graciosament xv Milia lliures havedores de les restes dels dons passats. E si haver no sen podien prestament que y sia fet compliment de les generalitats.

Quo siquidem capitulo dicto domino Regi oblato et lecto presente tota dicta Curia ut superius dictum est quasi incontinenti non divertendo ad alios actus prelibati barones et milites pro ipsorum brachio in presencia dictorum prelatorum et personarum ecclesiasticarum necnou et sindicorum universitatum Civitatum et Villarum Regalium Cathalonie ipsi presencium obtulerunt dicto domino Regi et legi publice fuerunt capitulum sequens.

Senyor lo braç dels barons e Cavallers no darien a no res per lo fet de Serdenya ans vos nan ja dit de no segons que apar ab carta publica mas per esguarde de algunes gracies e favors que vos havets fetes a supplicacio del dit braç segons que apar en los Capitols dels grenges lurs lo dit braç per aquesta raho e no per atre vos done ço que a ells pertany e toque en les xv Milia lliures a vos Senyor per los altres dos braces de present atorgades.

Subsequenter die veneris xxix die Septembris dicto anno congregata dicta Curia in dicta domo predicatorum accessit ad eandem dominus Rex predictus et in ipsius presencia dicta Curia presentavit eidem domino Regi et publice legi jussit capitulum sequens in scriptis positum.

Senyor la Cort aiustada en Barchinona que en cas quel Usatge Princeps namque haia loch e no en altra manera los braces de la esgleya e de les ciutats e Viles Reyals de Cathalunya donen e hagen a donar cert nombre de homens a deffensio de Cathalunya. E axi mateix lo braç dels Richs homens a cavallers donen e hagen a donar cert nombre de homens en la deffensio segons e en la forma e manera que apparra a aquelles persones las quals los dits tres braces hi assignaran. Pero si falta sera feta per algu daquells qui deuran donar certs homens segons que per lo compartiment los hi tocaran la falta se compte a aquell qui la fasa.

Et his sic paractis in continenti dicta Curia elegit subscriptas personas ad proxime dicta complenda videlicet.

Pro brachio Ecclesie.

Decanus Urgelli.
Archidiaconus Vicensis.
Frater Geraldus de Pomario de ordine Hospitalis.

Item pro brachio baronum et militum.

Petrus Galcerandi de Pinosio.
Johannes Berengarii de Rejadello.
Pauquetis de Pulcro castro.

Item pro brachio Civitatum et Villarum Regalium.

Petrus Buçoti.
Anthonius de Navers.
Ermengaudus Martini.

Deinde die martis tercia die Octobris anno predicto dicta Curia congregata in dicta domo predicatorum in qua erat presens Illustrissimus dominus Rex predictus Brachium baronum et militum obtulit dicto domino Regi de xx fochis dicti brachii unum [1] pro deffensione rei publice casu quo Usaticum *Princeps namque* locum habeat cum capitulis et condicionibus sequentibus.

Primerament que los dits homens al dit Senyor oferts no sien tenguts de seguir lo dit Senyor ni de aturar ni estar ne entrar en algun loch o lochs per stablida o en altra manera sino en la forma e manera que ans daquesta composicio eren tenguts los homens de Catalunya quis comprenen en lo usatge *Princeps namque* ne encara en neguna manera en establida fo enteniment del Senyor Rey que los dits homens pogues trametre a deffendre passes tot o partida o aquells adobar. *Plau al braç ab que los dits passes no sien lochs Castells o viles o fortaleses daquells.*

Item que aquesta composicio no dure sino tro a la festa de Nadal primer vinent.

[1] En el original se dejó un espacio blanco para una palabra, como *fochum, hominem, clientem.*

Item que si algu dels dits homens offerts deffallien al dit servir que sia sobre aquell quy deffallira dos homens logats si donchs no era que fora lur casa e lur loch haguessen a romandre per evident e bastant necessitat de lurs persones.

Item que tothom qui en aquesta composicio vage sia guiat de tots crims mentre lo servir durara salvant los exceptadors.

E aquesta offerta se fa dels homens damunt dits en la forma damunt dita los quals homens cascun sia armat segons que hom de peu deu esser ço es lo empavesat ab espatleres o jubet cervellera o bacinet lança e paves espasa e coltell. E sien la terça part ballesters los quals ballesters hagen ballesta e croch j dast iiij dotzenes de passadors bacinet o cervellera cuyraces e espatleres o jubet. *Plau al Senyor Rey.*

Placia al Senyor Rey de revocar totes letres qui sien stades trameses en quals se vol vegueries de Cathalunya qui facen mencio de forçar de trametre les viandes o persones de qualsevol lochs qui tenir nos puxen dins les forces o lochs qui tenir se poran a tot poder e totes penes per aquella raho posades segons la provisio ja feta per lo dit Senyor en un greuge per lo dit braç donat al dit Senyor qui comença *Item com molts Richs homens e Cavallers hagen homens molts en lochs dins vegueries al Senyor Rey* etc.

Item es enteniment que cascun senyor de Castell o de terra alguna do per tots los homens poblats dins son Castell o terra per be que fossen daltri ço que li pertanyera en composicio del Usatge en la forma que sés en la contribucio dels dons passats acostumada o servada.

E de res als per virtut del dit usatge no sien a vos Senyor tenguts los dits braces ne sotsmeses daquells dins lo dit temps.

Et facta dicta oblacione dicte composicionis seu avinencie per brachium baronum et militum incontinenti brachia prelatorum et personarum ecclesiasticarum et civitatum et Villarum Regalium Cathalonie obtulerunt dicto domino Regi in casu predicto ubi usaticum *Princeps namque* locum habeat pro deffensione Cathalonie de xx fochis unum clientem juxta formam capitulorum per dictum brachium oblatorum que quidem capitula registrata et scripta sunt in regestro intitulato *Princeps namque* in Scribania dicti domini Regis.

Quam quidem avinenciam et composicionem dictus dominus Rex acceptavit et gratam habuit juxta formam dictorum capitulorum per brachia supradicta oblatorum et juxta formam responsionum per dictum dominum Regem dictis capitulis factarum et promisit contenta in dictis capitulis cum responsionibus in ipsis appositis tenere et servare et in aliquo non contrafacere vel venire aliqua racione.

Et die veneris vj mensis Octobris anno predicto comparuerunt in dicta Curia Bernardus Guillelmi Calbeti in legibus approbatus et Raymundus de Barbarano sindici Civitatis Dertuse Berengarius Cardona et Petrus Dan sindici Cervarie qui fuerunt ad tractatus dicte curie admisi.

Post hec die domenica octava mensis Octobris anno predicto congregata Curia supradicta in dicta domo predicatorum ubi congregari consuevit fuerunt electe persone infrascripte per ipsam Curiam ad videndum et recognoscendum generalitates ordinatas et positas in Principatu Cathalonie in Curia generali eiusdem que in dicta Civitate extitit celebrata anno a nativitate Domini Millessimo ccc.° lx.° quinto. Et ad moderandum ipsas generalitates et eas reduccendum ad quantitates de quibus et prout eis melius expediens videatur et juxta formam quam ipsis personis visum fuit. Et ad faciendum et ordinandum super ipsis generalitatibus illas provisiones et ordinaciones tam super fraudibus que in eis fierint seu fieri possunt quam alias ut solvantur et serventur omnes fraudes evitentur. De quibus eisdem personis concordantibus placuerit seu visum fuerit expedire imponere penas tam pecuniarias quam alias quascunque eciam penas corporales continentes. Volens et consenciens Curia supradicta quod quicquid per ipsas personas simul concordantes super his et circa hec et super emergentibus seu dependentibus ex eisdem ac ea tangentibus factum gestum seu ordinatum ac provisum fuerit quomodolibet habeat et obtineat plenam roboris firmitatem et vim et efficaciam actus Curie ac si per ipsam Curiam actum esset seu ordinatum. In hac autem potestate in quantum penas corporales tangit brachium Ecclesie minime consensit. Et persone que ad predicta deputate et ordinate fuerunt sunt que sequuntur.

Frater Petrus Tholoni comendator Barchinone Bernardus Cescala canonicus Ilerde. . . . . . Petrus Anglesi canonicus Urgellensis.	Pro brachio Ecclesie.
Petrus Galcirandi de Pinosio. Pauquetus de Bellcastell. . . . Jaspertus de Barberano.. . . .	Pro brachio baronum et militum.
Johannes Serra. . . . . Petrus de Prato. . . . . Ermengandus Martini	Pro brachio Civitatum et Villarum Regalium.

Voluit eciam et ordinavit dicta Curia quod persone proxime scripte prestent juramentum ad Dei sancta evangelia quod bene et legaliter se habebunt in predictis omni favore postposito et quod aliqua affeccione

aliquem non discarricabunt ut alium onerent sed quod ea que ordinabunt cedet in comodum et utilitatem rei publice principatus Cathalonie.

Quodquidem juramentum incontinenti fuit prestitum per superius nominatas personas demptis Jasperto de Barberano et Petro de Pratis qui dictum juramentum prestiterunt nona die mensis Octobris.

Item die mercurii xj mensis Octobris anno predicto dicta Curia concessit plenariam facultatem superius nominatis personis ut super generalitate imposita super sale possint concordantes ordinare detrahere moderare et omnino si eis visum fuerit expedire tollere et in aliam exaccionem mutare generalitatem salis predictam si et prout eis melius faciendum videbitur ad comodum et utilitatem rei publice Principatus Cathalonie et quicquid per ipsos super ipsa sale ordinatum fuerit eandem obtineat firmitatem ac si ab ipsa Curia factum foret. In ipsa autem ordinacione ac potestate consensit Egregius vir Johannes Comes Impuriarum protestato per eum quod superius nominati nichil de arrendamento facto per eum Generali Cathalonie de salinis ipsius diminuere ac tollere possint ex toto autem ipsam generalitatem salis tollere bene.

Postea die jovis xx mensis Octobris predicti et dicto anno accessit ad dictam domum predicatorum ubi dicta Curia erat congregata dominus Rex predictus cui brachia prelatorum et personarum ecclesiasticarum et Civitatum et Villarum Regalium Cathalonie habita deliberacione semel et pluries super petitis per dictum dominum Regem tam in ipsius proposicione quam alias super deffensione rei publice Principatus Cathalonie obtulerunt donum in infrascriptis capitulis contentum et sub modis et condicionibus in ipsis capitulis contentis quorum quidem capitolorum tenor sequitur sub his verbis.

Senyor la Cort de Cathalunya aci aiustada consent que per los braces de la Esgleya e de les ciutats e Viles Reyals de Cathalunya sien donades en deffensio de la cosa publica de Cathalunya ço quels pertany els tocha en cl Milia libres per la forma seguent encloses empero e compreses en aquelles les xv Milia libres qui a vos Senyor laltre die foren atorgades per la dita Cort segons la forma contenguda en lo capitol del atorgament de les xv Milia libres.—*Lo Senyor Rey accepta lo do els en fa gracies e plau li la retencio de les* xv *Milia libres e encara que sien retenguts* xv *Milia florins per pagar aquells los quals de consentiment daquells de la Cort qui lavors eren aci foren prestats per la Ciutat de Barchinona per los affers de Serdenya. E encara li plau quant als* ix *solidos e* xi *so-*

lidos los quals foren trauts dels homens de la Esgleya quels sie satisfet del dit do.

Primerament se hagen de les generalitats e de la sal LXXV Milia libres encloses empero en aquesta quantitat les dites XV Milia libres.—*Plau al Senyor Rey ab que les dites* LXXV *Milia libres se hagen de les generalitats solament car la sal ja cau en les* XXV *Milia libres de la resta e axi mateis que les dites* LXXV *Milia libres li sien donades despenedores netes de mogubells e de totes altres messions com axi sia stat profert tota vegada.*

Item de les restes dels dons passats e de les galeas XX Milia libres.—*Plau al Senyor Rey ab que ço que roman de la sal sie compres en les dites restes.*

Item daço que lo general ha en la Secha del flori LV Milia libres les quals sien comptades en aquest do per XXX Milia libres.—*Plau al Senyor Rey.*

Item les quals sien compartides entre los tres braces de la Cort e havedores per ells en aquella forma que a cascun braç plaura XXV Milia libres.—*Plau al Senyor Rey axi empero ques hagen netes e despenedores.*

Entenen empero los dits dos braces e ab aquesta condicio consintran en lo dit do que aquell sie administrat per persona o persones assignadores per los dits dos braces les quals ne reten compte als oydors dels comptes del general de Cathalunya qui ara son o per temps seran qui a aquelles persones puxen fer fi de lur administracio les quals encara personas hagen poder en cas que la dita quantitat no fos mester tota o partida en deffensio de Cathalunya aquella puxen convertir en profit de la cosa publica fora Cathalunya.—*Plau al Senyor Rey ab que ell hi elegescha una persona e aços face sens tot salari ço es que no sie levat ne pagat del do e que les dites persones hagen a distribuhir lo dit do fora Cathalunya a disposicio del Senyor Rey pus ques convertescha en los affers de Serdenya.*

Item que abans que la Cort sia licenciada les generalitats sien posades en estament e axi mateix lo fet de la sal. En altra manera lo dit do no traia efficacia ne valor.—*Plau al Senyor Rey que les dites generalitats sien moderades e posades en stament ans que la Cort sie licenciada e ab aytant no y cal la dita pena.*

Item abans que la dita Cort sia licenciada ne vos Senyor vos puxats servir del dit do los greuges dels dits dos braces de la Esgleya e de les Ciutats e Viles sien satisfets. En altra manera lo dit do no haia efficacia ne valor.—*Plau al Senyor Rey que ans que la Cort sia licenciada los dits greuges sien provehits e ab aytant no y cal pena.*

Item que los dits dos braces ans que la Cort sie finida puxen condicio-

nar lo dit do e posar aquellas condicions que a ells sera vist fahedor ultra les dessus dites.—*Plau al Senyor Rey e que les condicions sien rahonables e ab les respostes quel Senyor Rey hi fara.*

Item ultra lo dit do los dits dos braccs atorguen en redempcio del usatge *Princeps namque* de xv fochs un hom e que los capitols sobre aço fets se puxen corregir e esmenar axi com als dits dos braces sera vist fahedor.—*Plau al Senyor Rey ab que les correcions e esmenes sien rahonables e ab les respostes per ell fahedores.*

Item que als dits dos braces e a cascun daquells e als singulars daquells e a lurs homens sien remeses per vos Senyor e per la Senyora Reyna e per lo Senyor Duch totes penes axi de hosts fallides per raho del usatge *Princeps namque* e daltres usatges e de *so metent* com en altre manera e totes encara penes tro al dia de huy comeses per raho de les generalitats e totes penes de terç e de quints e totes altres axi largament com foren remeses en la cort de Barchinona qui fou celebrada lany M.CCC.LXV e encara en altra manera axi com pus largament fer e dictar se puxa a profit dels dits braces e dels singulars daquells.—*Plau al Senyor Rey de penes no devallants de crimes ne avellants de les generalitats com lo Senyor no les puxe remetrer.*

Item entenen los dits dos braces que per vos Senyor tacitament ne expressa no puxe esser feta gracia o remissio ne sobressehiment algu al braç dels Richs homens e Cavallers ne a singulars del dit braç ne a lurs homens de la part que al dit braç pertany a pagar en les xxv Milia libres dessus dites que deuen departir entre los dits iij braces. E si contra aço era fet que la dita guerra o remissio no valle ne lo dit do haia alguna efficacia o valor ans sia haut per no fet.—*Lo Senyor Rey non enten res a remetrer com aço e mes avant sia necessari a prosecucio del fet per ques fa lo present do. Empero no es rahonable de demanar aytal pena car sobre lo dit do se han a fer mauleutes les quals nos trobarien ni algu hi prestaria qui sabes aytal condicio penal esser posada en lo do.*

Item com se digue que grans companyes de gents estranyes venen per dampnificar les vostres terres per la qual raho en special la avinença del usatge dessus dita ses feta. Pero suppliquen los dits dos braces la Excellencia de vos molt alt Senyor que per tal que les gents vostres sien pus ardides e pus volenteroses en damnificar les dites gents estranyes de donar a les dites vostres gents tot lo pillatge que les dites vostres gents faran o poran fer axi de les persones com dels bens de les gents estranyes dessus dites sens algun deret que no sien tenguts donar al dit pillatge a vos ne al Senyor Duch ne a altres officials vostres o

seus.—*Plau al Senyor Rey si donchs no eren notables persones per les quals lo dara bona esmena.*

Et facta dicta oblacione incontinenti et eodem instanti brachium baronum et militum obtulit dicto domino Regi donum in capitulis subscriptis contentum et sub condicionibus in ipsis appositis quorum tenor sic se habet.

Com per los braces de la Esgleya e de les Ciutats et Viles reyals sia atorgat al Senyor Rey ço que als dits dos braces toque e pertany en LXXV Milia libres sobre les generalitats e en XX Milia libres sobre les restes e galeas qui son en poder den Pere Vicens e en aço qui roman al General sobre la Secha del flori qui en la Cort de Tortosa hi fo carregat e encara en XXV Milia libres compartidores entre los tres braces Perço lo braç dels barons e cavallers de voluntat de la Cort veent que lo Senyor Rey los ha en la present Cort fetes algunes gracies e justicies favorables les quals al dit Senyor deuen molt grahir per esguart de les dites gracies e favors e no per altre raho Done al dit Senyor ço qui al dit braç toca e pertany en les dites LXXV Milia libres sobre les generalitats pagats empero primerament tots anys mentre lo dit do trigara a pagar los interesses dels dons per les Corts passades sobre les generalitats assignats axi de censals e de violaris com de aquells los quals han a reebre aquells qui no pagaren per via de manleuta. E retengut empero que les dites generalitats tornen e estiguen passat aquest dit do en ço en que abans daquest dit do eren ordonades.—*Accepta lo Senyor Rey aquest do fahent les gracies. Enten empero lo dit Senyor que les dites* LXXV *Milia libres sien dades quites de mogubells e de totes messions com axi li sia stat atorgat.*

Done e consent aximateix per la damunt dita raho lo dit braç ço que a ell toca e pertany en les galeas e en les restes les quals restes munten a quantitat de XI Milia CCC LXXX libres viiij solidos xj diners segons lo compte donat al dit braç ara de present per lo dit en Pere Vicens e no per mes. Retengut que sien avans pagats aquells als quals la Cort o en deffalliment de la Cort lo dit Pere Vicens e els Diputats a hoyr comptes regonexerien esser deguts. E que pus que sie pagat o pres en compte per los Deputats passats o per en Pere Vicens o per los dits hoydors de comptes qui vuy son no sie compres en lo dit do. E axi mateix sien deduhides del do de les damunt dites generalitats restes e galeas les XV Milia libres que laltre jorn per la Cort al Senyor Rey foren otorgades. No enten empero lo dit braç en lo dit do esser compres ço que a aquell deu esser restituhit singularment per les Deputacions.—*Plau al Senyor*

Rey de ço que es ab veritat demanat do encartat tro al dit die de vuy que es dimenge a xxij *doctubre. E que daquiavant no puxe esser res demanat.*

Apres consent lo dit braç per la dita raho e done ço que li toca e pertany en ço qui fo carregat en la Secca del flori per la Cort de Tortosa qui ha del dit flori a exir pagats los carrechs que ja y son axi empero que en la dita Seccha sien meses per los tres braces de la Cort tres guardes qui tenguen aprop que la ley per la dita Cort ordonada en lo flori nos mut. E que passat lo temps dius lo qual los dits carrechs del dit flori sien exits les dites guardes lo hagen encontinent a denunciar a dos de cascum braç. E que apres quels dits carrechs sien exits de la dita Secha algu no sie tengut de pendre aquell sino per ço que li plaura.—*Plau al Senyor Rey quant es de les guardes ja hi son per la terra aquellas qui vuy hi son e axi no ni cal mes metre.*

Item que les dites tres guardes en començament de lur offici facen sagrament e homenatge en poder del veguer de Barchinona. E reeben sentencia de vet en poder del Bisbe de Barchinona o de sou official que encontinent quels dits carrechs sien exits de la dita Secha ho denunciaran ho u notifficaran als dits dos de cadascun braç.—*Plau al Senyor Rey e ja es fet.*

Item que en cas que una de les dites guardes moris los dos sobrevivens pusquen e degen elegir una terça guarda qui faça la seguretat quels dits sobrevivents hauran feta segons que dit es o en cas que dos o tres de les dites guardes morissen lo Bisbe de Barchinona pusque metre e elegir les dites guardes ab semblants seguretats que damunt o en absencia del dit Bisbe lo vicari seu general pusque metre e elegir aquelles. E en cas quel Senyor Rey fahes o fer fahes algun empatxament directament o indirecta a les dites guardes o a algunes daquelles axi que no fossen o esser no puguessen en la dita guarda en aquell cas null hom no sie tengut de pendre lo dit flori sino axi com li plaura.—*Plau al Senyor Rey.*

Mes avant consent lo dit braç en les dessusdites xxv Milia libres per la damuntdita raho.—*Plau al Senyor Rey.*

E los damuntdits consentiments fa lo dit braç sots aytal condicio que si lo Senyor Rey no serve o servar fara los capitols per ell atorgats al dit braç e singulars daquell axi justs favorables com gracioses que lo present do sia haut per no fet. E que los damunt dits Pere Vicens e Deputats sots lo sagrament e homenatge e altres seguretats a que son strets cessen de dar al dit Senyor lo dit do encontinent com per algu del dit braç los sera monstrat lo dit Senyor no haver volgudes deliurar les provisions per ell atorgades a aquells qui les hauran demanades ho mons-

tran lo dit Senyor aquellas o part de aquellas no haver servades o fetes servar.—*Plau al Senyor Rey.*

Item lo dit do se fa sots condicio quel Senyor Rey e la Senyora Reyna e lo Senyor Duch juren les dites provisions servar e en aquellas no contravenir. E que lo dit Senyor Rey sots lo dit sagrament hage fetes fer deliurar les cartes de les dites provisions a aquell o a aquells del dit braç qui les demanaran franques de tot dret de segells dins v dies apres que les hauran demanades.—*Plau al Senyor Rey.*

Item que al dit braç e als singulars daquell e a lurs homens sien remeses per vos Senyor e per la Senyora Reyna e per lo Senyor Duch totes penes axi de hosts fallides per raho del usatge *Princeps namque* o de altres usatges o de *so metent* com en altre manera e totes encara penes tro al dia de vuy comeses per raho de les generalitats e totes penes de terç de quints e de sofferta de bandejats e totes altres axi largament com feren remeses en la Cort de Barchinona qui fo celebrada lany M.CCC.LXV. E encara axi com pus largament fer e dictar se puxe a profit del dit braç e dels singulars daquell.—*Plau al Senyor Rey segons la forma de la dita Cort.*

Item que ans que la Cort sia licenciada les generalitats e la imposicio de la sal sien ordonades per la Cort a estament degut. En altre manera quel do no haia alguna efficacia o valor.—*Plau al Sengor Rey e ja es fet.*

Item jur en Jacme Conesa e son loctinent lo dit espatxament de les dites provisions sots la dita forma haver fet dins lo dit temps quantque quant los seran demanades. E aximateix jur lo dit Jacme Conesa axi com a prothonotari del Senyor Rey en Bertran de Pinos axi com a prothonotari del Senyor Duch e los secretaris qui present son dels dits senyors de no espatxar ne segellar algunes carta o cartes letra o letres fahents en tot o en partida contra les dites provisions o part daquellas. E juren axi mateix los consellers dels dits Senyors e lo Vicecanciller del Senyor Rey e sos promovedors e oydors qui presents son de no consellar provehir ni signar res qui contra les dites provisions fos en tot o en partida.—*Plau al Senyor Rey segons les respostes que ha ja fetes e concordades.*

Quodquidem donum per dictam Curiam factum fuit per dictum dominum Regem acceptatum cum condicionibus modis et formis in dictis capitulis contentis cum responsionibus eiusdem capitulis per dictum dominum Regem factis.

Et his sic peractis dicta Curia instante et requirente dicto domino Rege concordavit quod de xv fochis Cathalonie daretur unus cliens pro defen-

sione Principatus Cathalonie casu quo locum habeat usaticum *Princeps namque* sub condicionibus appositis in capitulis per brachia dicte Curie et quodlibet ipsorum superius oblatis et prout in ipsis continetur.

Subsequenter die sabbati xiiij die dicti mensis Octobris anno predicto congregata dicta Curia in dicta domo predicatorum et factis per personas subscriptas quibus per ipsam Curiam fuit comisum ut superius denotatur aliquibus moderacionibus super generalitatibus impositis in Cathalonia ipsas moderaciones et ordinaciones in quibusdam capitulis positas quequidem capitula incipiunt.

En nom de Deu. Com la pressent Cort atenent que en les generalitats posades e ordenades en lo Principat de Catalunya en les Corts de Tortosa e de Barchinona foren posats carrechs grans etc.

Dicta Curia mandavit inibi publicari.

Quibus publicatis in presencia dicte Curie lectis easdem moderaciones et ordinaciones ipsa Curia laudavit et approbavit nemine discrepante et servari jussit de approbacione et consensu Illustrissimi domini Regis predicti.

Fuerunt insuper inibi incontinenti publicata quedam capitula per personas predictas facta et ordinata super exaccione salis imposita in dicta Curia Barchinone quibus fuerat comissum per dictam Curiam ut superius continetur. Quequidem capitula incipiunt. *Item com per experiencia de fet haia hom vist e vege que la imposicio e dret qui en la dita Cort de Barchinona fo posada o posat en e sobre la qual sal es stada e es fort damnosa e preiudicial a tot lo general del Principat de Cathalunya e poch profitosa a aço per que aquell dret fo ordenat. Per ço* etc.» Et ipsa capitula cum ordinacionibus detractionibus et mutacionibus in ipsis contentis fuerunt per ipsam Curiam laudata approbata et ratifficata per dictam Curiam et pro maiori parte ipsius excepto quod [1].....

Et cum diversimode altercatum foret in dicta Curia an ordinaciones predicte facte super exaccione salis per personas predictas valerent cum persone proxime dicte qui asseruerunt predictis ordinacionibus non consentire dicerent quod ipse persone nullam potestatem habebant dictam exaccionem salis mutandi in aliam exaccionem prout factum fuerat quam fogagium nominabant tamen dicta Curia et persone predicte que his obstabant dictam questionem decidendam et determinandam Ilustrissimo domino Regi predicto comisserunt et sentencie et determinacioni ipsius stare promisserunt.

[1] Sigue un blanco de ocho líneas.

Quiquidem dominus Rex habita super his deliberacione plenaria et existens in domo predicatorum predicta ubi dicta Curia erat congregata die martis XXI mensis Novembris anni presentis et superius scripti dictam suam deliberacionem et determinacionem in scriptis positam legi et publicari fecit in Curia predicta per me Jacobum Conesa ipsius prothonotarium cuius tenor sic se habet.

Com questio fos entre los braces de la Cort sobre lo levament de la exaccio de la sal e sobre una ordinacio que IX persones assignades a aço per los dits braces havien feta finalment los dits braces volents que amigablament la dita questio fos determanada metesen la dita questio soltament en poder del dit Senyor Rey e a conexença sua.

Perque lo dit Senyor hoydes les rahons de les parts e haud plener acord sobre aço Declara e pronuncia sobre aço per lo poder a ell donat que del primer die de Deembre primer esdevenidor a avant alguna exaccio no sia levada sobre la sal en Cathalunya ans ces tota exaccio sobre aquella posada e ordonada. E passat lo dit primer die de Deembre la dita sal sia en aquell estament que era ans de la Cort de Tortosa pus prop passada.

Item declara le dit Senyor Rey que per ratio de la exaccio que es posada sobre la sal e la qual sera levada segons que damunt es dit lo primer die de Deembre en loch de la dita exaccio sien pagats per les persones dels dits braces qui han acostumat de pagar fogatge iij solidos per foch per cascun any. E aço dur per dos anys primers esdevenidors començadors del primer die de Deembre primervinent a avant e no pus. E daquests iij solidos per foch abans de totes coses sia pagada la resta que romania a pagar de la dita sal la qual resta es stada donada per la Cort al dit Senyor Rey. E lo sobrepus que axira dels dits tres solidos per foch sia compres en lo do de les LXXV Milia libres les quals daltre part la dita Cort ha donades al dit Senyor Rey.

Item se rete lo Senyor Rey que si algunes coses apparien escures o duptoses que haguessen mester interpretacio o declaracio aquelles pugue declarar tota vegada que li plaura.

Quamquidem declaracionem et sentenciam per dictum dominum Regem latam dicta Curia et persone predicte laudarunt et probarunt et ratificarunt et gratam habuerunt. Presentibus [1]...

Et ipsa sentencia sive declaracione lata dictus dominus Rex ad humilem supplicacionem dicta Curie et de ipsius Curie approbacione providit super fraudibus que fiebant in generalitatibus impositis in Principatu

[1] Hay otro espacio en blanco que comprende dos líneas.

Cathalonie. Quamquidem provisionem in scriptis postea legi et publicari jussit in presencia dicte Curie per me Jacobum Conesa prothonotario cuius tenor sic se habet.

Per esquivar que fraus nos facen en pagar les generalitats proveheix lo Senyor Rey de consentiment de la Cort segons ques segueix.

Primerament que en tot loch vila o castell on lo Senyor Rey haia jurisdiccio o almenys mer imperi sia que sia de esgleya baro cavaller o altre que en aquest loch se pugue posar per cullir les generalitats tota persona que sia vijares an Pere Vicens o a altre Deputat a cullir les dites generalitats.

Item que negun official ne conseller del Senyor Rey ni regidor de loch Reyal ni daltres lochs prelat baro cavaller o altre persone qui haia baronies viles castells o lochs ne officials lurs ne altres persones per ells no puguen comprar ni fer comprar en alguna manera o ratio les generalitats dels dits lochs Reyals ne de les baronies castells o lochs lurs ne haver part e si ho fan que la dita compra no haia alguna valor. E no resmenys que en aquell cas sia donada sentencia de vet per lo ordinari lur de la esgleya de la qual sentencia no puguen esser absolts sino per lo dit ordinari e encara tro que hagen pagat en lo doble tot dan quel dit general hage sostengut per aquella ratio e totes messions e despeses que lo dit general haia sostengut per aquella ratio.

Item que a requesta simpla del dit en Pere Vicens o daltra persona a allo deputada tota persona dels dessus dits qui frau fara ne soferra en lo dret de les dites generalitats pendra o pendre fara haia esser denunciada per vedada publicament en los digmenges per les esgleyes principals tant e tant longament tro sia feta la dita satisfaccio en la manera damunt contenguda constito summarie de fraude vel occupacione.

Item que totes aquellas personas qui seran deputades per cullir les dites generalitats en les Ciutats Viles e lochs o castells dels dits braces hagen a respondre entegrament del dret de les dites generalitats al dit en Pere Vicens o a aquella persona qui per lo general a ella sera deputada e no a altre e si lo contrari fahien que contra aquells sia donada sentencia de vet de la qual no puguen esser absolts sino axi com en los altres capitols es contengut.

Item que tota persona de qualque estament o condicio sia havent baronies Ciutats Viles castells o lochs no do algun empatxament ne embarch palesament o secreta en cullir ne en vendre o comprar les dites generalitats. E si lo contrari feye per qualque manera que contra ell sia donada sentencia de vet de la qual no pugue esser absolt sino en la manera damunt contenguda.

Item que tota persona de qualque estament o condicio sia havent baronies Ciutats Viles lochs o castells e havent jurisdiccio en aquells o officials lurs requestes per los cullidors o compradors de les dites generalitats hagen per execucions aquelles que necessaries seran per haver lo dret de les dites generalitats. E si lo contrari fehien que contra ells sia donada sentencia de vet ut supra.

Item que en los lochs de la esgleya e dels Barons e Cavallers no puxe haver guardes de les generalitats sino de lochs de lur braç hon hagen jurisdiccio alta e entenen que en los lochs dels barons puxen esser posats per guardes persones dels lochs de la esgleya et econtra. E que y puxen esser posats e romoguts per en Pere Vicens o per altre a aço deputat.

Post hec autem die mercurii vj die mensis Decembris anno predicto dictus dominus Rex qui in dicta domo predicatorum ubi dicta Curia erat congregata presens erat Attendens quod gentes extranee in maxima multitudine prout de certo didicit intrarunt Principatum Cathalonie pro damnificando dictum Principatum et erant jam in Comitatu Pallariensi propter quod idem dominus jam avinenciam dicti usatici convocaverat volens dictis damnis obviare dictisque gentibus extraneis per arduum prelii esforcium resistere deliberarunt in presencia dicte Curie accedere ad villam Cervarie pro resistendo dictis extraneis gentibus et inibi esforcium dicte avinencie usatici *Princeps namque* congregare. Quare continuavit dictam Curiam ad quindecim dies proxime futuros inclusive et locum in dicta Civitate Barchinone et in domo predicta et ipsam continuacionem simul cum declaracione quarundam questionum que inter brachia dicte Curie erant super dono jam ipsi domino Regi facto et super potestate quam idem dominus Rex et duo brachia Curie videlicet brachium Ecclesie et Civitatum et Villarum Regalium contollere sive dare habebant Petro Vincencii super censualibus mortuis et violariis que vendi habebant super generalitatibus Cathalonie in scriptis apponi fecit et in dicta Curia publicari cuius tenor talis est.

Parria quel Senyor Rey dege continuar la Cort present ques te en Barchinona a xv dies primer vinents axi empero que durant la dita continuacio la Senyora Reyna no contrastant la absencia del braç dels Richs homens e Cavallers puxe provehir los greuges de la Esgleya e de Ciutats e Viles Reyals e les condicions que los prop dits braces han posades en lur do desempatxar sens preiudici del dit braç dels Richs homens e Cavallers e dels singulars daquells e encara puxa finar lo do e lo poder donar an Pere Vicens segons la forma dels que ir foren legits en la Cort la tenor dels quals se segueix.

Sobrel primer capitol par que la forma de la donacio dege esser aytal. La Cort dona al Senyor CL Milia libres per la forma contenguda en los capitols donats per los braces.

Quant es de les XXV Milia libres non cal parlar ne fer mencio car per via son donades que no les cal mogubellar ans se poden haver abans quel Senyor Rey les haia mester. Sia hi posat terme per tot lo mes de Març.

Del no fer eviccio no sia feta mencio en los capitols del do. Haia poder en Pere Vicens que puga mogubellar e vendre censals morts e violaris sobre les generalitats de la secha del flori en quant se pertany al general a compliment de les CV Milia libres a descarrech de les quals generalitats sien assignats los fruyts que daquelles exiran e tot ço quel general ha en la dita Secha del flori segons ordinacio de les Corts passades e de la redempcio de la sal axi que tot sia en aço convertit en tot cas e no en altres coses. Es entes empero que les pagues ques han a fer de la sal per tot lo mes de Febrer primer vinent no sien compreses en lo mogubell de les CV Milia libres.

Item que en aquest do la un braç no sia obligat per laltre ne un loch ne universitat per altre. Mas si nengu hi havia que no complia lo do segons la forma que promesa es que en Pere Vicens aquest defalliment pogues mogubellar e manlevar a usura o altre qualsevol interes axi com a ell mills sera vist fahedor a damnatge daquell que no lo complira en lo temps qui ordonat hi es.

E les coses dessus dites e devall scrites sien meses en la forma dels dons dels braces la hon mills caien a coneguda de Micer Guerau de Palou per part del Senyor Rey e de Micer Guillem dez Puig per part dels Barons e Cavallers e del dega Durgell per part del braç de la Esgleya e de Micer Pere Terre per part del braç Reyal.

Puxa encara la Senyora Reyna exeguir tot ço que lo Senyor Rey ha finat ab lo dit braç dels Richs homens e Cavallers sens preiudici dels altres dits ij braces als quals dos braces o a algun dels o a singulars daquells no puxe esser fet preiudici per les dites provisions o alguna daquelles fets al dit braç o als singulars daquell. E que dins aquests XV dies ne apres tro quel Senyor Rey sia tornat en Barchinona la Senyora Reyna no puxa fer alguna ordinacio ne constitucio que hage fermetat per acte de Cort.

E haia lo dit en Pere Vicens o altre que en loch dell hi fos posat poder de fer forces destretes e execucions per haver lo do per los dits dos braces fet semblant e en aquella forma e manera que en las Corts pasades de Tortosa e de Barchinona es stat dat als Deputats. E encara sobre tots

contrasts debats questions e duptes e coses escures haia aquell poder que havian los dits Deputats ab consell dels hoydors de comptes segons la forma del do fet per cascun dels dits braces.

Item si per ventura entre lo dit Pere o altre que en loch dell hi fos o cullidors o altres qualsevol persones sera algun debat questio o contrast per qualque manera o raho los hoydors dels comptes hagen en aço semblant poder de aquells quils fon donat en la Cort derrerament celebrada en Barchinona en los capitols fets sobre lo regiment qui fon comenat al dit Pere Vicens de la Deputacio de Cathalunya.

Item sia fet capitol quels officials axi reyals com altres e los Senyors havents jurisdiccio hagen a donar al dit Pere Vicens o a altre qui en loch dell hi fos consell favor e ajuda. E per totes forces e destretes e execucions etc. E que aquest capitol sia dictat segons la forma de la Cort de Barchinona quis celebra lany M.CCC.LX.V [1].

Subsequenter die sabbati iij mensis Februarii anno a nativitate Domini Millesimo CCC°LX° nono cum jam Illustrissimus dominus Rex predictus redisset ad Civitatem Barchinone et celebracionem dicte Curie continuaret, dicta Curia in dicta domo predicatorum congregata comisit personis infrascriptis quod possint tractare de compartimento illarum XXV Milia librarum barchinonensium que date fuerunt dicto domino Regi in dono superius facto eidem et in ipso sunt incluse, quequidem XXV Milia libre per brachia Curia exsolvi habent seu dividi per numerum fochorum dictorum brachiorum et tractato de dicto compartimento relacionem facere in dicta Curia et nichil absque consensu dicte Curie possint diffinire et sunt que secuuntur.

Frater Geraldus de Pomar de ordine Hospitalis. Guillelmus Sanier canonicus Barchinone.	Pro brachio Ecclesie.
Pauquetus de Pulcro castro. . . . . . Raimundus de Juyllano.	Pro brachio Milicie.
Petrus Buçot. . . . . . Petrus Fabre.	Pro brachio Regis.

Et die [2]..... anno proxime dicto cum diversimode per Curiam supradictam et signanter per brachia Ecclesie et Civitatum et Villarum Regalium supplicatum foret dicto domino Regi quatenus remitteret

[1] Aquí hay una nota marginal que dice: «Hic debent inseri littere continuacionis Curie que facte fuerunt Cervarie.» Pero no se insertaron.

[2] Hay un espacio en blanco de media línea.

generose universitatibus dictorum brachiorum et ipsius singularibus faltas avinencie dicti usatici *Princeps namque* una cum duplo ipsarum faltarum in quibus alique universitates dictorum brachiorum et alique singulares persone ipsorum incidisse dicuntur eo quia non interfuerunt cum dicto domino Rege in villa Cervarie pro resistendo dictis extraneis gentibus diebus per ipsum dominum Regem literatorie eis prefixis vel saltem cognicionem ipsarum faltarum remitteret fratri Pedro Tholoni de ordine Hospitalis et Romeo de Busquetis qui per dicta brachi Ecclesie et Civitatum et Villarum ad cognoscendum de dictis faltis electi esse dicuntur et nominati in capitulis factis super avinencia dicti usatici, tandem dictus dominus Rex instante et supplicante dicta Curia et ad ipsius Curie humilem supplicacionem providit super cognicione dictarum faltarum et dupli ut sequitur in hunc modum.

Lo Senyor Rey a supplicacio de la Cort deputa en Pere de Margens Scriva de racio e lo Dega Durgell e lo noble en Pere Galceran de Pinos e en Ramon de Busquets ciutada de Barchinona los quals vista la informacio presa per lo dit Pere de Margens en Cervera e hoydes les rahons daquells que allegaran no esser cayguts en la pena de la dobla de la falta per la avinença del usatge *Princeps namque* puxen declarar á lur bon arbitre quals seran o son cayguts en la pena de la dobla per raho de la falta que feta han o no cayguts e que puxen consellar e fer exeguir les dites coses segons quels sera vist fahedor per officials e porters per aquelles maneres quels sera vist semblant. E sobre totes aquestes coses lo Senyor Rey los comana plenerament ses veus E mana a tots los seus officials e porters que exeguesquen allo segons que per los damuntdits Deputats sera declarat e ordenat. E promet e jura lo dit Senyor Rey que los dits comissaris no revocara ne sobresehiment sobre aço no fara ne a aquells embargara la dita conexença e ordinacio per elles fahedora. E a ades de present mana a tots e sengles comissaris e porters e altres Deputats a cullir les faltes que sobreseguen en las execuciones que fan sino aytant com per los dits comissaris los sera manat. E que restituesquen les penyores que fetes haien o aquelles donen a manlevar. E que les letres ques faran del dit sobresehiment sien franques de drets de segell. Enten empero lo dit Senyor Rey que si algu dels dits comissaris no volia o no podia entendre en los dits affers quel dit Scriva de racio o son loctinent ab la maior partida daquells puxen declarar e ordonar les dites coses. E juraren los dits comissaris present la Cort en poder del dit Senyor sobre los Sancts quatre Evangelis que ells tota amor e hoy postposats entendran en los dits affers e quells per justicia determenaran.

Et facta dicta ordinacione cum brachia Ecclesie et Civitatum et Villarum per se et ad instanciam et requisicionem Illustrissimi domini Regis predicti diversimode tractaverint super modis quibus Principatus Cathalonie vel saltim terre dictorum brachiorum possent deffendi ab iniquis conatibus gencium extranearum que quotidie minantur terram dicti domini Regis intrare eiusque submissos et bona ipsorum damnificare et tractantibus aliquibus personis quibus fuerat comissum per brachia supradicta ordinaverunt quod intra certum terminum in capitulum super hoc ordinatis prefixum submissi dicti domini Regis et brachii Ecclesie supradicti qui in dictis capitulis ad infrascripta complenda sunt astricti habeant se parare de diversis armorum generibus in ipsis capitulis declaratis prout ad hec juxta eorum facultates per dicta capitula astringuntur. Tandem lectis semel et pluries in presencia dicti domini Regis et brachiorum predictorum dictis capitulis cum responsionibus eisdem subsecutis per dictum dominum Regem factis, quorum capitulorum tenor est in Regestris Scribanie dicti domini Regis insertus, Illustrissimus dominus Rex predictus in presencia dictorum brachiorum in dicta domo predicatorum congregatorum et in presencia eciam brachii Baronum et Militum que dicte ordinacioni dixit se non consentire predicta capitula et contenta in eis juravit laudavit et approbavit ac eciam firmavit et promisit ea servare et servari facere et contra ea non venire aliqua racione.

Constat per processum Curie quod personis infrascriptis fuit attributa potestas per Curiam que noviter Barchinone per dominum Regem Cathalanis extitit celebrata super informacione per ipsas personas recipienda de et super infrascriptis per modum qui sequitur.

Die jovis xxij mensis Februarii predicti dicta Curia in dicta domo congregata de approbacione dicti domini Regis inibi presentis comisit Raymundo de Cervaria Dechano Urgelli Jacobo de Megano militi et Petro de Pratis jurisperito Gerunde quod habita per ipsos plenaria informacione quibus personis debetur per generale Cathalonie solidum et estime equorum et in quanta quantitate debeatur possint dictis personis que in ipsarum presencia pecierint dictum solidum et stimas exsolvi facere et de ipsorum debito albarana solucionis inde facere Pedro Vincencii administratori peccunie dicti generalis vel alio qui de hoc habeat potestatem. Possint eciam habere veridicam informacionem quibus personis debetur mogubellum racione solucionis solidi cessati et inde dicta Curia facere relacionem.

Postea die veneris xxiij dicti mensis ad predicta fuit mutatus loco decani Urgelli venerabilis Guillelmus Sanier precentor Maioricarum.

Subsequenter die martis xiij die mensis Marcii anno a nativitate Domini Millesimo CCC.° LXIX ad predicta fuit mutatus per Curiam loco dicti Petri de Prato venerabilis Jacobus Augustini licenciatus in legibus.

Postea die veneris xvj mensis Marcii anno predicto dicta Curia congregata in dicta domo predicatorum in qua erat Illustrissimus dominus Rex predictus superius nominate persone quibus faciendi compartimentum dictarum xxv Milia librarum fuerat comissum facta relacione in dicta Curia de modo dicti compartimenti ipsumque in scriptis positum dicta Curia dictum compartimentum legi et publicari fecit in presencia dicti domini Regis et Curie predicte ipsumque de approbacione dicti domini Regis firmavit. Cuius quidem compartimenti tenor sequitur sub his verbis.

Es ço quel braç Reyal ha a pagar en les xx Milia libres de fogatge x Milia DCCXXVIIIJ libres iij solidos iiij diners.

E los braces de la Esgleya e de cavallers xiiij Milia CCLXX libres xvj solidos viij diners.

E aquestes se han a partir entre los dos braces que sapia hom quant ne vendra al braç de la Esgleya e quant ne vendra al braç dels Richs homens e cavallers.

Item fa saber si los lochs pagaran per aquell nombre de fochs que pagaren en les Corts de Tortosa.—*Veja hoc cascun braç.*

Item si los lochs o fochs poblats dins casa taxada o dias terme de castell pagaran per aquell nombre de fochs ab lo Senyor de la casa tatxada e del castell exceptats los lochs closes e atermenats o quaobres que hagen tal jurediccio que puguen pendre forma de dret de deute fadigat.—*Sia fet segons que es acostumat en los dons passats.*

Item si los lochs qui huy son del Senyor Rey de la Senyora Reyna e del Senyor Duch e de les Senyores Infantes Darago e de Portugal pagaran ab lo braç Reyal et econverso los lochs qui huy son dels dos braces si pagaran ab los dits dos braces. Es avengut que los lochs qui huy son del Senyor Rey de la Senyora Reyna del Senyor Duch e de les Senyores Infantes Darago e de Portugal e lo aloers e franques e els lochs dels ciutadans e del homens de Viles paguen ab lo braç Reyal. E los lochs qui vuy son del braç de la Esgleya paguen ab lo dit braç de la Esgleya. E los lochs dels Richs homens e Cavallers e del Senyor Infant don Marti paguen ab lo braç dels Richs homens e Cavallers. Reten se

empero lo braç dels Richs homens e Cavallers que los lochs que huy te la Infanta de Portugal paguen aquesta vegada en aço per gracia especial en aquestes xxv Milia libres tantsolament ab lo braç Reyal e no daquiavant en neguna proferta esdevenidora volent la dita Cort o los dits tres braces ensemps concordants que daquiavant no puxa esser tret a consequencia la present concessio ans pagades les dites xxv Milia libres encontinent e de fet los dit lochs de la prop dita Infanta tornen e sien del braç dels Richs homens e Cavallers axi com eren en temps de les Corts de Cervera e de Muntço. Del capitol dessus dit se son avenguts lo braç de la Cavallaria e de les Ciutats ço es saber dels lochs de la Infanta de Portugal quen estaran a coneguda de Micer Pere Terre per la part de les Ciutats e de Micer Bernat de Palou per lo braç de la Cavallaria ço es quant al present do.

CAPÍTULO DE CORTES

DICTADO EN LAS DE BARCELONA EN 1369. [1]

Item quod vos serenissime domine vel domina Regina vel dominus Dux vel alter nomine vel auctoritate vostra non possitis facere vel concedere elongamenta super sedimenta emparas guidatica sen alias provisiones aliqua racione eciam pro regalia seu regaliis vel restauracione casalis seu casalium seu alio quovismodo vel racione in et super censualibus mortuis et violariis venditis vel vendendis nec universitatibus vel personis in ipsis obligatis vel obligandis. Et si contrarium fieret quod non valeret ymo foret nullum et si jam sunt concessa vel concesse habeatur pro revocatis sic quod non habeant valorem et illis non obstantibus possint et debeant fieri execucionen secundum obligaciones et alias et quod officiales regii qui nunc sunt et eciam illi qui pro tempore erunt habeant et teneantur servare presens capitulum et contenta in eo.—Placet domino Regi nisi esset pro reparacione loci qui fuisset vastatus per gentes extraneas et de hac antea haberetur informacio et non posset facere dicto casu dicta elongamenta et supersedimenta emparas guidatica et alia in dicto capitulo contenta aliquis officialis domini Regis cum suo consilio.

[1] En la compilación titulada *Constitutions y altres drets de Cathalunya*, vol. I, lib. I, tít. XXIV, Const. IV, se inserta la versión catalana del Capítulo de dichas Cortes como el primero de los acordados en ellas.

PROVISIONES REALES HECHAS EN ESTAS CORTES [1].

Prouisio facta per dictum Regem Petrum in Curia generali ne aliquis collector terciorum curie vicarii et baiuli presumat marchare vel pignorare nisi concessa prius inde licencia per vicarium vel baiulum barchinone.

Nos Petrus dei gratia Rex Aragonum valentie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque barchinone Rossilionis et Ceritanie. In Curia generali quam Cathalanis celebramus in hac ciuitate nobis per sindicos uniuersitatis ciuitatis eiusdem oblato inter cetera capitulo sequenti. Item cum a paucis temporibus et etiam diebus citra in fauorem unius partis fuerit factum mandatum ex parte domini Regis quandam emparam factam cuidam peccunie quantitatem que erat deposita in posse unius campsoris barchinone cancellari nulla juris firma facta nec securitate prestita nec aliqua alia cognicione precedente quod supplicetur qui de cetero talia non fiant. Et quod si continget aliquam emparam fieri debite et ut est fieri assuetum quod non absoluatur quousque in posse ordinarii fuerit suficienter jus firmatum tunc procedatur ad cancellationem ipsius empare ut est fieri solitum ac etiam obseruatum tenore presentis dicte supplicationi annuentes benigne volumus ac etiam prouidemus nisi prestita juris firma secundum consuetudinem barchinone nulla tollatur empara. Mandantes uniuersis et singulis officialibus nostris presentibus et futuris et locatenentibus eorumdem quatenus huiusmodi prouisionem nostram teneant firmiter et obseruent obseruarique faciant inconcuso, in cuius rei testimonium hanc fieri iussimus nostro sigillo pendenti munitam. Datum barchinone XIII die marcii anno a natiuitate domini Millessimo Trecentessimo sexagessimo nono nostrique regni tricessimo quarto. P. canc.

Prouisio facta per dictum Regem Petrum in curia generali quam celebrauit cathalanis in ciuitate barchinone ne aliquis algutzirius Regius seu sui primogeniti presumant se intromittere de causis seu questionibus nisi dumtaxat questionibus seu causis curialibus.

Nos Petrus dei gratia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque Barchinone Rossilionis et Ceritanie. Attento quod licet

[1] Biblioteca del Real Monasterio de San Lorenzo del Escorial, Cód. Z-j-4.

algutzirii nostri ac nostri carissimi primogeniti de causis vel questionibus curialium nostrorum vel dicti nostri primogeniti tamen et non aliorum cognoscere semper fuerunt assueti; Verum tamen modico tempore citra cognoscunt ut fertur de causis vel questionibus omnium indistincte speciales comissiones ea de re pretendentes habere, igitur in Curia generali quam Cathalanis in presenti Ciuitate celebramus nobis per illos de brachio ciuitatum villarum et locorum Regalium humiliter supplicato super hiis debite prouideri. Tenore presentis volumus ac etiam prouidemus ne dicti algutzirii vel aliquis eorum ex officio suo possint se intromittere nisi de dictis curialibus et hiis qui racione Curie sint presentes. Verum si ut Comissarii de aliquo cognoscant habeant de potestate fidem facere, facere [si fuerint] requisiti. Hanc itaque prouisionem nostram per eosdem et quoslibet eorum prorsus obseruari de cetero mandamus infringibiliter et jubemus; in cuius rei testimonium hanc fieri iussimus nostro sigillo pendenti munitam. Data Barchinone XIII die Marcii anno a natiuitate domini Mellesimo Trecentesimo Sexagessimo nono, nostrique Regni Tricesimo quarto P. canc.

Prouisio facta per dictum Regem Petrum in curia celebrata cathalanis in ciuitate barchinone quod apellans annum solum habeat ad suam appellationem prosequendam. Et quod lapso dicto anno sentencie executori debite mandentur.

Nos Petrus dei gratia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque barchinone Rossilionis et Ceritanie. Quia in generali curia quam Cathalanis in hac Ciuitate fuit nobis per sindicos uniuersitatis Ciuitatis eiusdem inter cetera humiliter supplicatum. Et cum intra statuta localia dicte Ciuitatis super littibus abreuiandis editum sit capitulum tenoris sequentis: Item statuimus et ordinamus quod appellans annum solum habeat ad appellationem suam prosequendam; Itaque hoc fatali contentus prorsus existat nec qualibet ex causa ad alterum fatale vel tempus ulterius aditum sibi facere extimet; Et hoc intelligimus nisi ad audienciam nostram extiterit apellatum et ab aliquo modico tempore citra contigerit lapsu temporis dicti anni appellationibus licet non fuerint emisse ad nostram audienciam instauracionem temporis fieri, hocque sit contra dictum statum contraque jus quesitum parti quia lapsu dicti anni appellato est deserta; dignaremur supra hiis debite prouideri. Igitur dicta supplicacione benigne suscepta. Tenore presentis volumus ac etiam prouidemus quod huiusmodi grauamen cesset penitus et prouissiones in contrarium facte et fiende et littere in contrarium emanate et emanande

nullius sint eficacie et valoris et eis non obstantibus sentencie executioni mandentur juxta localia ciuitatis predicte. Nam nos in causis principalibus tamen instanciam dicti temporis consuenimus restaurare non autem in appellationibus qualiter sequeretur qui in judicatam rem non transirent. Mandamus itaque cum presenti uniuersis et singulis officialibus nostris et locatenentibus eorundem ad judicibus et comissariis quibuscunque presentibus et futuris quatenus huiusmodi nostram prouisionem teneant firmiter et obseruent obseruarique faciant inconcusse; in cuius rei testimonium hanc fieri iussimus nostro sigillo pendenti munitam. Data barchinone XIII die Marcii anno a natiuitate domini Millesimo CC°C Sexagesimo nono. Nostrique Regni Tricesimo quarto. P. canc.

Prouisio facta per dictum Regem Petrum in curia generali celebrata cathalanis in ciuitate barchinone reuocans et anullans quascumque comissiones factas Collectoribus terciorum curie vicarii et baiuli barchinone de non marchando seu pignorando.

Petrus Dei gratia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque barchinone Rossilionis et Ceritanie fidelibus nostris collectoribus terciorum in curiis vicarii et baiuli barchinone qui nunc sunt et erunt pro tempore et locatenentibus eorumdem Salutem et gratiam. In curia generali quam celebramus Cathalanis in hac ciuitate fuit nobis per sindicos uniuersitatis eiusdem Ciuitatis humiliter inter cetera supplicatum. Et cum litteratorie concessisemus vobis uel vestri quibusdam licenciam marchandi et pignorandi sine vicario et baiulo predictis et cognitione quacumque taliaque contra jus et justitiam fieri demostrantur eo potissime qualiter jurisdictio eorumdem ad predictos ordinarios pertinet seu spectat et vos jurisdiccionem aliquam nulla tenus habeatis dignaremur concessionem reuocare predictam et alio in hiis debite prouidere. Quo circa dicte supplicationis voto juxta benigne suscepto reuocantes in irritum litteram ac litteras et concessiones marchandi seu pignorandi predictas volumus seu prouidemus ac vobis et vestrum cuilibet inhibendo mandamus ex certa scientia firmiter et expresse quatenus de cetero non marchetis aliquid seu pignoretis nec marchare seu pignorare possitis uisi concessa prius inde licencia per dictum vicarium uel baiulum seu eius locumtenentem cum consilio seu assercione vel [assensu] alius judicis prout incumbet officio cuiuslibet eorumdem, litteris uel concessionibus memoratis obsistentibus nullo modo. Data barchinone XIII die Marcii anno a natiuitate domini Millessimo CC°C. Sexagessimo nono. P. canc.

Prouisio facta per dictum Regem Petrum qui in recessu ipsius seu sui primogeniti notarii et scriptores curie eorumdem habeant inquisiciones et processus ciuiles dimittere in posse ordinariorum Ciuitatis barchinone.

Petrus dei gratia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque barchinone Rossilionis et Ceritanie fidelibus uniuersis et singulis scriptoribus nostris uel curie nostre ac nostri primogeniti quibuscumque Salutem et gratiam. In curia generali quam Cathalanis in presenti ciuitate celebramus nobis per brachium Ciuitatum villarum et locorum Regalium humiliter supplicato ut cum existentibus nobis vel dicto primogenito nostro in aliqua ciuitate villa seu loco vos vel aliquis vestrum faciatis diuersos processus inquisitionum etiam et ciuiles ipsosque post nostri uel dicti nostri primogeniti recessum vobiscum ducatis, dignaremur super hiis debitis prouidendo eosdem in posse ordinariorum dicte Ciuitatis ville seu loci de cetero facere remanere; vobis et cuilibet vestrum dicimus et mandamus expresse quatenus dictos processus in posse ordinariorum ipsorum penitus relinquatis. Data barchinone XIIII die Marcii anno a natiuitate domini Millesimo Trecentessimo sexagesimo Nono. P. canc.

II

Cortes de Tarragona y Montblanch de 1370 á 1371.

In nomine [1] Sancte et individue Trinitatis Patris et Filii et Spiritus Sancti Noverint universi quod die xxx Januarii anno a nativitate Domini Millesimo ccc.° Septuagesimo Cum Illustrissimus Princeps et dominus dominus Petrus Dei gracia Rex Aragonum Valencie Maioricarum Sardinie et Corsice Comesque Barchinone Rossilionis et Ceritanie in Civitate Dertuse personaliter constitutus existeret plenarie informatus quod gentes extranee se preparabant ad invadendum hostiliter terras suas Pro tanto idem dominus Rex volens et cupiens sicut tenetur ex comisso ab alto sibi officio Regie dignitatis providere hostilibus conatibus gencium predictarum deliberavit generales Curias celebrare in Civitate Terrachone ad quarum celebracionen assignavit diem vicesimam quintam Februarii cum continuacione dierum sequencium super quo direxit illis qui ad Curias in Cathalonia sunt vocandi suas litteras sub forma infrascripta spem figens in gracia Jesu christi et de suorum fidelium subditorum fidelitate confisus quod in ipsis Curiis tales tamque utiles fient provisiones quod dictarum gencium et quorumvis malignancium inordinatis motibus obviabitur et terra Principatus Cathalonie presservabitur ab adversis.

Littere quidem destinate super dictarum Curiarum convocacione sunt tenoris sequentis.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum Valencie Maioricarum Sardinie et Corsice Comesque Barchinone Rossilionis et Ceritanie Reverendo in Christo patri Petro divina providencia Archiepiscopo Terrachone Salutem et dileccionem. Cum speremus de certo sicut fuimus plenarie informatus quod gentes extranee se preparant ad invadendum hostiliter

[1] Archivo de la Corona de Aragón. Proceso del Brazo Militar. T. VI.

terras nostras et ut possimus potenter resistere pravis conatibus earumdem Curias generales Cathalanis xxv die mensis Februarii instantis in Civitate Terrachona ipsa sola de causa providerimus indicendas, Ideo vos requirimus et monemus quatenus die et loco predictis celebracioni dictarum Curiarum infallibiliter intersitis. Nos enim dicta die in Civitate predicta infallibiliter erimus personaliter dante Deo. Data Dertuse xxx die Januarii anno a nativitate Domini Millesimo ccc.° Septuagesimo—*P. Cancellarius.*

Similes littere fuerunt misse prelatibus infrascriptis videlicet Episcopis.

Barchinone—Dertusensi—Ilerdensi—Vicensi—Urgellensi—Gerundensi—Elnensi.

Petrus etc. Dilectis nostris Preposito et Capitulo Ecclesie Terrachone Salutem et dileccionem. Cum speremus de certo etc.—*ut supra in proxime scripta usque ad conclusionem ubi dicitur.*—Ideo vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis sindicum et yconomum et procuratorem vestrum plena potestate sufultum qui die et loco predictis celebracioni dictarum Curiarum infallibiliter intersit. Nos enim dicta die in Civitate predicta infallibiliter erimus personaliter dante Deo.—*Data ut supra.*

Similes littere fuerunt misse Capitulis infrascriptis.

Barchinone—Dertusensi—Ilerdensi—Vicensi—Urgellensi—Gerundensi—Elnensi.

Petrus etc. Venerabili et Religioso... abbati monasteri Rivipulli Salutem et dileccionem. Cum speremus de certo *etc.*—Ideo vos requirimus et monemus quatenus die et loco prediciis celebracioni dictarum Curiarum infallibiliter intersitis. Nos enim dicta die in Civitate predicta infallibiliter erimus personaliter dante Deo.—*Data ut supra.*

Similes littere fuerum misse abbatibus infrascriptis videlicet.

Populeti.
Sanctarum Crucum.
Sancte Marie de Rosis.
Sancti Petri de Rodis.
Sancti Felicis Guixolensis.
Sancti Benedicti de Bagiis.
Arularum.
Balneolarum.
Sancti Cucuphatis Vallensis.
Sancti Johannis de Abbatissis.
Sancti Laurencii de Monte.
Campirotundi.

De Jau.
Sancti Michaelis de Cusano.
Sancti Michaelis de Fluviano.
Sancti Genesii.
Ameriensis.
De Scarpio.
De Vallbona.
Sancti Martini de Canigone.
Sancti Quirici.
Ville Bertrandi.
De Stagno.
Gerrensis.
Sancti Andree.
Bisulduni.
Castellano Emposte.
Priori Cathalonie.

Petrus etc. Inclito Infanti Martino nato nostro carissimo Comiti Bisulduni vel eius tutrici seu actori ipsius tutricis Salutem et dileccionem. Cum speremus de certo *etc.* Ideo vobis dicimus et mandamus quatenus die et loco predictis celebracioni dictarum Curiarum infallibiliter intersitis. Nos enim dicta die in Civitate predicta infallibiliter erimus personaliter dante Deo.—*Data ut supra.*

Similes littere fuerunt misse Comitibus et Vicecomitibus infrascriptis videlicet.

Comiti Urgellensi.
Comiti Impuriarum.
Comiti Montanearum de Prades.
Comiti Pallariensi.
Vicecomiti Cardone.
Vicecomiti Castriboni.
Vicecomiti Insule et Caneti.
Vicecomiti de Ruppebertino.
Vicecomiti de Evolo.
Vicecomiti de Vilamur seu eius heredi.
Vicecomiti de Roda seu eius heredi pro his que habet in Cathalonia.

Item fuerunt misse similes littere nobilibus infrascriptis videlicet.

Raymundo de Angularia de Bellopodio.
Raymundo de Angularia loci de Angularia seu Berengario eius heredi.
Guillelmo Galcerandi de Rochabertino.
Berengario de Apilia.
Ludovico Cornelii.
Guillelmo Raymundi de Montecatheno.
Berengario de Ripellis.
Heredi Petri de Cardona.
Berengario de Castronovo.
Berengario de Cardona.
Heredi Guillelmi Raymundi de Cervilione.

Petro Galcerandi de Pinosio.
Arnaldo Dorcau.
Francisco de Cerviano.
Dalmacio de Queralto.
Raymundo Alamany de Cervilione.
Artaldo de Capraria.
Dalmacio de Muro.
Arnaldo de Erillo.
Sicardo de Lordach.
Gastono de Montecatheno.
Gilaberto de Crudiliis.
Bernardo de Caramany.
Jasperto de Castelleto.
Raymundo Alamani de Bellaria.
Bernardo de Sono.
Raymundo de Melano.
Bernardo de Angularia.
Berengario de Crudiliis.
Heredi Acardi de Talarno.
Raymundo de Ripellis.
Hugoni de Sancta Pace.
Acardo de Muro.
Eymerico de Scintillis.

Item similes littere fuerunt mise Militibus infrascriptis videlicet.

Bernardo Alamany Dorriols.
Heredi Bernardi de Ulzinellis.
Guillelmo de Barbarano.
Francisco de Sancto Clemente.
Heredi Petri de Castroveteri.
Heredi Petri de Montetornesio.
Heredi Thome de Marciano.
Raimundo de Ulugia.
Heredi Francisci de Pulcrocastro.
Francisco de Rippis.
Berengario de Ulmis.
Berengario de Mediona.
Raymundo de Boxadors.
Bartholomeo de Villafrancha.

Heredi Guillelmi de Crexello.
Berengario de Castro Episcopali.
Heredi Petri de Vilademagno.
Galcerando de Vilarig.
Heredi Raymundi de Timor.
Jacobo de Corniliano.
Rogerio de Besora.
Poncio de Lupiano.
Bartholomeo de Falchs.
Omberto de Fonollario.
Bernardo de Senesterra.
Berengario de Rippis.
Heredi Berengarii de Castro aulino.
Berengario de Josa.
Guillelmo de Palafolls.
Heredi Petri Raymundi de Coponibus.
Francisco Rome.

Petrus etc. Dilectis et fidelibus Consiliariis et probis hominibus Civitatis Barchinone Salutem et dileccionem. Cum speremus de certo *etc.* Ideo vobis dicimus et mandamus quatenus die et loco predictis faciatis et procuratores vestros plena potestate suffultos celebracioni dictarum Curiarum infallibiliter interesse Nos enim *etc.*—Data *ut supra.*

Similes littere fuerunt misse universitatibus infrascriptis videlicet.

Ilerde.
Gerunde.
Dertuse.
Vici.
Minorise.
Perpiniani.
Cervarie.
Tarrage.
Montisalbi.
Villefranche penitensium.
Podii ceritani.
Villefranche Confluentis.
De Cambrils.
Sancti Petri de Auro.
Berge.
De Arbucio.
De Figueriis.
Cauquiliberi.
Calidarum de Montebovino.

Postea vero die domenica xxiiij Februarii dicto anno a nativitate Domini Millesimo ccc.° Septuagesimo Raymundus Riera cursor presentavit et tradidit dicto Archiepiscopo Tarrachone personaliter existente intus castrum suum Archiepiscopale Civitatis Terrachone presente me Petro de Cumba de Scribania domini Regis notario publico et ad hec nomine prothonotarii domini Regis interessentis quandam litteram

papiream patentem domini Regis predicti suo sigillo secreto sigillatam tenoris sequentis.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. Reverendo in Christo patri Petro divina providencia Archiepiscopo Terracone Cancellario nostro dilecto salutem et dileccionis affectum. Ecce quod licet nos de presenti nostrum faciamus iter apud Civitatem Terrachone pro adessendo in ea die lune instanti quam siquidem diem assignavimus pro celebracione Curiarum Cathalonie sicut scitis. Quia tamen posset contingere quod nos dicta die prefixa in dicta Civitate nequiremus adesse Ideo volumus et vobis comittimus et mandamus quatenus casu quo nos non simus dicta die in Civitate predicta quamvis esse credamus infallibiliter Deo duce vos loco et in persona nostri dictas Curias ad die Mercurii ad quam Curias prorogabitis memoratas in dicta Civitate indubie aderimus personaliter Altissimo dirigente. Data in loco de Trayguera sub nostro sigillo secreto xxij die Februarii anno a nativitate Domini Millesimo ccc.° Septuagesimo.—*Rex Petrus.*

Qui siquidem dominus Archiepiscopus dixit quod erat paratus contenta in ipsa littera adimplere.

Et in crastinum videlicet die lune de mane post celebracionem misse maioris Sedis Terrachone xxv die Februarii anno predicto jamdictus dominus Archiepiscopus personaliter existens intus domum capituli dicte Sedis in presencia nostri dicti notarii et personarum infrascriptarum inibi existencium in persona dicti domini Regis lecta inibi et publicata primitus per me dictum notarium littera preinserta prorogavit dictas Curias ad diem Mercurii proxime subsequentem.

Ad quam siquidem prorogacionem interfuerunt nobiles viri.

Raymundus Alamany de Cervilione et
Geraldus de Queralto.
Raymundus de Villanova, domicellus.
Bernardus Maysendis, Archidiaconus maior.
Bousaberius Ferrarii, prior.
Raymundus de Boscho, Succentor Terrachone.

Et plures alii tam clerici quam layci in multitudine copiosa.

Et statim dicta eadem die Religiosus frater Raymundus Cardona procurator prioris Cathalonie ordinis Sancti Iohannis Hierosolimitani comparuit coram me dicto notario animo et causa ut dixit interessendi dicto nomine in Curiis antedictis. Et exhibuit et tradidit michi dicto notario

suum procuracionis instrumentum de quibus peciit sibi fidem fieri in presenti processu.

Item dicta eadem die coram dicto domino Archiepiscopo et me dicto notario comparuit Guillelmus Divorra domicellus procurator Vicecomitis Cardone qui similiter exhibuit et tradidit michi dicto notario procuratorium suum de quo peciit sibi fidem fieri in presenti processu.

Item ipsa eadem die comparuit coram domino Archiepiscopo Cancellario dicti domini Regis predicto et me dicto notario Petrus dez Cavall sindicus et procurator universitatis ville Berge qui similiter exhibuit suum sindicatus et procuracionis instrumentum de quo peciit sibi fidem fieri et scribi in presenti processu.

Ad quam diem Mercurii de mane xxvij Februarii anno predicto dominus Rex existens in claustro Monasterii fratrum minorum Civitatis Terrachone presentibus Geraldo de Palaciolo in legibus licenciato eius Curie promotore Bernardo de Bonastre eius secretario et me dicto notario prorogavit dictas Curias ad diem Sabbati proxime subsequentem Quamquidem prorogacionem dictus dominus Rex publicari voluit et mandavit per preconem publicum ipsius Civitatis in modum qui sequitur.

Com lo Senyor Rey haya prorogades huy les Corts a dissapte primer vinent que sera lo segon die del mes de Març Perço lo dit Senyor notifica a tots aquells que son aci per les dites Corts que sien lo dit jorn al capitol de la Seu hon lo dit senyor fara la sua proposicio.

Postea die jovis crastina de mane ultima Februarii anno predicto Michael Ortoneda preco publicus dicte Civitatis dixit et retulit michi dicto notario se fecisse dicta die Mercurii per loca assueta eiusdem Civitatis voce tubarum et anafilis preconizacionem predictam.

Et ipsa eadem die Jovis religiosus frater Jaspertus Fornerii prior Sancti Petri Cervarie procurator abbatis monasterii rivipullensis comparuit coram me dicto notario qui exhibuit et tradidit michi dicto notario suum procuratorium.

In qua die prorogata que erat secunda dies Marcii anno predicto a nativitate Domini Millesimo ccc.° Septuagesimo dictus dominus Rex attendens quod plures ex illis qui ad dictas Curias extiterant citati nondum erant in dicta Civitate Terrachone ideo dictas Curias continuavit et prorogavit ad diem Lune sequentem quas continuacionem et prorogacionem jussit publicari per dictum preconem in dicta Civitate

qui eam voce preconis sive anafilis fecit et publicavit per eandem prout ipse preco michi dicto notario retulit ipsa die in modum qui sequitur.

Ara hoiats que com lo Senyor Rey haia prorogades huy les Corts a diluns primer vinent que sera lo quart die del present mes de Març Perço notifica lo dit Senyor a tots aquells qui son aci per les dites Corts que sien lo dit jorn al Capitol de la Seu de Tarragona hon ell fara la sua proposicio.

Predicta siquidem die Lune quarta Marcii dicto anno Millesimo ccc.° Septuagesimo mandato domini Regis dicte Curie fuerunt prorogate ad diem Mercurii proxime sequentem. Que prorogacio fuit publicata per dictum preconem ut ipse preco michi dicto notario retulit in modum sequentem.

Ara hoiats que com lo Senyor Rey haia prorogades les Corts a dimecres primer vinent que sera lo vj die present mes de Març Perço lo dit Senyor notifica a tots aquells qui son aci per les dites Corts que sien lo dit jorn al capitol de la Seu de Tarragona hon lo dit Senyor fara la sua proposicio.

Subsequenter die Martis v Marcii post vesperos anno jamdicto dictus dominus Rex jussit convocari voce preconis per dictam Civitatem Terrachone omnes illos qui erant presentes pro dictis Curiis in dicta Civitate et habito cum eis colloquio cum adhuc pauci venissent ex illis qui ad dictas Curias fuerant convocati deliberavit ipse dominus Rex dictas Curias prorogare dicta crastina die Mercurii usque ad diem Sabbati sequentem. Quam publicacionem publicari jussit per dictum preconem in modum qui sequitur.

Ara hoiats que com lo Senyor Rey haia acordat e deliberat ab aquells qui son presents en les Corts per certes e justes rahons per prorogar les Corts les quals havia prorogades a huy que es Dimecres vj die de Març a Dissapte primer vinent que sera noven die del dit mes Perço lo dit Senyor notifica a tots aquells qui hic son per les dites Corts quel dit jorn sien al Capitol de la Seu de Terragona hon lo dit Senyor Deu volent fara la sua proposicio.

In qua die Sabbati de mane IX Marcii anno a nativitate Domini Millesimo ccc.° Septuagesimo convocata et congregata dicta Curia generali in domo dicti Capituli dicto domino Rege in suo regali solio in ipsa domo sedente presentibus ibidem Prelatis ac Sindicis seu Iconomis Pre-

latorum Capitulorum ecclesiarum Cathedralium ac aliarum personarum ecclesiasticarum Baronibus et Militibus et eorum procuratoribus Sindicis universitatum Civitatum et Villarum ac locorum Regiorum quorum nomina inferius sunt descripta fecit proposicionem suam in modum qui sequitur.

«*Hoc autem scitote quoniam si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret utiquam et non sineret perfodi domum suam. Ideo et vos stote parati.* Luce xj.° cap.° Tot Rey e tot Princip e tot senyor o tot hom a qui es comanat regiment de gents deu haver dues condicions vers lo poble e lo poble deu haver una condicio vers lo senyor. La primera condicio quel senyor ol regidor del poble deu haver es que sia just regidor savi e prudent. La segona condicio quel senyor ol regidor del poble deu haver es que sia ardit defensador prous e valent. La terçera condicio quel poble deu haver a son Rey es que li sia leal servidor prest e obedient.

«Dehim primerament quel Senyor ol regidor del poble deu esser just regidor savi e prudent per ço com los Reys son loctinents de nostre Senyor en aquest mon deuen fer lur poder de resemblar a ell com mes poden e en special li deuen semblar en aquella virtut de justicia la qual principalment lus es comanada per ell. E per ço lo Rey Salamo quant per nostre Senyor li fou proposat que demenas ço ques volgues ell vehent lo carrech que nostre Senyor li havia comenat de regir lo poble demana la saviesa e enteniment axi com aço es scrit iij° *Regum* iiij° *capitulo* dient les paraules seguents. Tu Senyor mas fet regnar a mi servidor teu per David pare meu e jo Senyor son infant ignorant. Daras donchs Senyor al teu servidor saviesa e enteniment per jutjar lo teu poble e per departir entre be e mal. E aço plach molt a nostre Senyor dient li axi. Per ço com ma has demanada saviesa e no longuea de vida ni riquees ni venjança de tos enemichs het donada saviesa e enteniment per regir lo poble que tant que ans de tu non sia stat semblant e apres tu non sia altre esdevenidor e hauras compliment de riquea e de gloria sobre tots los Reys qui ans de tu son stats e axis segui de feyt. Appar donchs que tot senyor e regidor de poble deu esser just regidor savi e prodent.

»Dehim encara quel senyor ol regidor del poble deu esser ardit defensador prous e valent. Debades lo Rey ol senyor si no es ardit seria posat per regir lo poble e no gosas ne pugues deffendre aquell dels enemichs cor en poch de temps serien perits per lurs vehins e enemichs. E per ço lo Rey David ans que fos Rey guardan e defenen lo bestiar de son pare del poder del leo e del ors e combateut se ab ells

tolch lus lo molto que sen portaven segons que scrit *Primum Regum* xviij° *capitulo*. E per ço nostre Senyor veent aquest hom que era valent e ardit e no duptave de combatres ab tan salvatges besties com eren lo leo e lo ors per guardar lo bestiar de son pare quant mes faria per deffendre son poble si lo regiment daquell li era comenat plach li comenar lo seu poble de Israel e feu lo Rey daquell. Apar douchs que tot senyor e regidor del poble deu esser ardit defensador prous e valent.

»Dehim en apres quel poble deu esser a son Rey leyal servidor prest e obedient. Sens raho los Reys Princeps e grans Senyors del mon farien ordinacions en la terra per deffendre e sostenir sos Regnes si aquellas no eran exseguidas e obeydas per los seus sotsmeses specialment es mester a aquells Reys qui no son tan poderosos com los seus enemichs. E per ço com lo Rey Ezechias Rey de Juda qui no era tan poderos com lo Rey Xenaxerib Rey de Siria per lo qual fo manaçat que li vendria destrouir la Ciutat de Hierusalem feu les provisions axicom a savi Rey e fou per lo seu poble obehit segons ques contengut ij° *Paralipomenos* xxxij *capitulo* on se recompte que com fos pervengut a orelas de Ezechias Rey de Juda que lo Rey Xenaxerib Rey dels Sirians vengues contra Hierusalem ab furor de batalla feu consell ab los princeps de sa terra e ab los altres barons forts que degues emboçar totes les fonts qui esen fora la Ciutat de Hierusalem e ab consentiment de tots ajusta gran companya los quals trencaren totes les fonts e lo riu qui passava per lo mig de la terra per ço que si los Reys Sirians venien no trobassen abundancies deygues a ells necessaries. E ab gran industria lo dit Rey Ezechias hedifica lo mur lo qual era dissipat e construi torres damunt aquell e defora edifica altre mur e instaura en la Ciutat de David una gran força e feu de tot linatge darmadures per defendre ordona princeps de les batalles en la host e convocals tots en la plaça de la Ciutat parla al cor daqueles dient los. Fets vostres affers vigorosament e siats confortats no vullats haver pahor ni tamença del Rey dels Sirians ni de la gran multitud qui ab ell es com molt mes son ab nos que no son ab ell lo braç e lo poder carnal es ab ell e ab nos es nostre Senyor Deus qui es ajudador nostre e batalla per nos. E lo poble del Rey Ezechies fo molt confortat en las paraules de aquell. E apres segueix se quel Rey Senaxarib vench sobre la Ciutat de Hierusalem e assatia aquella e aqui dix moltes manasses contra lo poble daquella e moltes blasfemies contra Deu loant lo seu poder e menyspreaut lo poder de Deu. Axique nostre Senyor vehent aquest orgull tan gran mes confusio en la sua host per la qual raho sen hac a tornar vençut e confus en la sua terra

e aqui fo mort per sos fills en la casa dels seus Deus so es de les sues ydoles e fo salvada la Ciutat de Hierusalem per les bones provisions quel Rey Ezechias feu e per la obediencia quel seu poble li hac e per la gracia que Deus lus feu. Appar donchs que obediencia es necessaria de part del poble als manaments quels senyors lus fan.

»Applicant al nostre proposit aquestes paraules podem dir quels Reys Darago nostres predecessors hagueren aquestes dues condicions e lo lur poble la tercera damunt dites. La primera quels Reys Darago foren savis e prudents en los seus pobles regir e governar. La segona quels Reys Darago foren ardits e valents per sos pobles defensar. La tercera los seus pobles foren vers ells obedients en lus manaments servar. Dehim primerament quels Reys Darago foren savis e prudents en los seus pobles regir e governar. Si nos voliem recomptar lo regiment que nostres predecessors han feyt en lus Regnes nos poria fer queu splicassem complidament com moltes bones obres son stades feytas per ells qui de memoria nostra ni de vosaltres no son stades recomptades ni scrites ni les poriem saber. Pero un senyal cert havem per quells foren bons regidors com lur patrimoni han poblat maravellosament cor neguna Ciutat ni Vila que vuy haiam Nos totes son axi poblades que dins los murs antichs de moros o dels gentils no caben axicom appar manifestament en nostres ciutats e viles. Donchs si no fossen stats justs e bons regidors no fora lur terra axi poblada com es com les gents per ço si son poblades e multiplicades com han trobada en ells justicia e egualtat e repos. Appar donchs que los Reys predecessors nostres foren savis e prudents en lurs pobles regir e governar.

»Dehim encara quels Reys Darago foren ardits e valents per los seus pobles deffensar. Si nos voliem recomptar tots los feyts darmes de nostres predecessors lonch seria de dir mas pero per abreviar un senyal vos mostrarem quells forem bons combatadors com de petits Reys que eren que no senyoreiaven sino Doscha a emunt en Arago conqueriren tot lo dit Regne e de Comtes de Barchinona que eren hagueren le Regne Darago per matrimoni e puys fets Reys Darago e Comtes de Barchinona conqueriren e guanyaren de infells e rebelles de la Esgleya tot ço que nos senyoreiam vuy qui per la gracia de Deu som un dels grans Reys de crestians. Apar donchs quels Reys Darago predecessors nostres foren ardits e valents en los seus pobles defensar.

»Dehim en apres que lurs pobles foren vers ells obedients en lurs manaments servar. Tan grans feyts darmes que nostres predecessors faheren no hagueren feyts si lurs pobles e sotsmeses nols fossen estats obedients. Car no tansolament lus foren obedients en guardar la terra

ans encara en ajudar lus a crexer e multiplicar la Corona axicom damunt havem dit. Apar donchs que lurs pobles lus foren obedients en lus manaments servar.

»Volents Nos donchs resemblar en les dues condicions damuntdites als nostres predecessors e que vosaltres resemblets als vostres en la terça condicio dehim que a nostra part ne pertanyen dues e a vosaltres la terça. La primera que a nos pertany en los lurs juhis seguir com foren savis e justs regidors. La segona que a nos pertany es los lurs bons feyts en nostra memoria retenir com foren prous e valents combatadors. La terça que a nostre poble se pertany es que vulla a nos servir axicom faheren als nostres predecessors. Dehim primerament que a nos pertany los lurs juhis seguir com foren savis e justs regidors. Si a nostre Senyor hagues plagut que nos haguessem hauda mes pau en nostre temps que no havem hauda nos haguerem mes entes e treballat en lo regiment de nostre poble e en justicia daquell que no havem pero no contrastants los affers que hauts havem vos havem feta justicia de nos mateixs e de nostres officials en diverses Corts e fora Corts aytant com nos havem pogut ni sabut. E aço es quant a la primera. Dehim en apres que a nos pertany en nostra memoria los lurs bons feyts retenir com foren prous e valents combatadors. Verament grans affers havem hauts e continuadament e migençant la gracia de Deus de tots som be exits e ab los bons serveys e ayudes de vosaltres sotsmeses nostres quens havets feyts havem fe en Deu quel nos continuàra la sua gracia en tots nostres affers daciavant axi com tro ara ha feyt. E daço no volem pus parlar. E aço es quant a la segona. Dehim en apres que a nostre poble pertany que vulla a nos servir axicom faheren a nostres predecessors. Per la obediencia que hagueren los lurs pobles a nostres predecessors es nostre Corona exalçada e multiplicada axicom huy veets donchs conve a nos que la conservem. E diu lo poeta que no es menor virtut retenir e conservar ço qui es guanyat que guanyar de novell.

»Perque us pregam que per conservacio de nostra Corona vullats fer tres coses. La primera que vosaltres Ciutats e viles nostres vos vullats be enfortir de murs e de valls e vosaltres Prelats Clergues Richs homens e Cavallers axi mateix façats vostres lochs enfortir per tal que enemichs ni aquestes gents robadores que son ajustades en lo mon no puxen a nos desonrar e a vosaltres damnificar com ja vehets quins dans fan en les terres hon ells pasen ni estan. Les altres dues romanents vos pregam a tots ensemps salvant les persones de vosaltres clergues que us havem per escusats per vostra honestat que us vullam gornir e apparellar darmes e daltres arneses en tal manera que puxam ben tenir lo

camp ab vosaltres ensemps e defensar la terra. La terça a tots ensemps vos pregam per complir les coses que damunt vos havem dites que us vullats fer tal ayuda que dins los limits de Cathalunya o en aquella part on mester sera ab nostra persona e ab aquells bons servidors quins seguiran nos puxam combatre per defensar vosaltres com vertaderamen. tan gran multitud son los ladres e robadors qui en lo mon se son levats e axi be apparellats e guarnits que nos e nostre poder es tot mester a contrastar a ells. E per ço havem dites les paraules damunt començades que son aquestes. *Hoc autem scitote quoniam si sciret pater familias qua hora fur veniret vigilaret utiquam et non sineret perfodi domum suam. Ideo et vos estote parati* les quals paraules volen dir: Sapiats aço que si lo senyor de la casa sabia la hora que lo ladre vingues vetlaria e no lexaria foradar aquella. E donchs siats apparellats. E aquestes paraules dreçant nos a vosaltres vos dehim que vetlets en tal manera que los enemichs e ladres no us troben durment mas vetlant per ço com nos no sabem la hora quells deuen venir e donchs no durmats mas vellats en guisa que us puxan dir les paraules que dix Jexu Christ als seus dexebles *Luce* xij.° *Beneuyrats son los servents quant los troba vetlant lur senyor*. Perque placie a nostre Senyor que nos siam axi vetlants en les obres que havem a fer de nostre regiment e vosaltres en ço que us havets obeyr que migençant la sua misericordia optengam deça la sua gracia e finalment della la sua gloria. Amen.»

Quaquidem proposicione per dictum dominum Regem eidem Curie ut predicitur explicata Reverendissimus in Christo pater dominus Petrus divina providencia Archiepiscopus Terrachone primo pro se et brachio Ecclesie et inclitus dominus Infans Martinus dicti domini Regis natus Comitis Bisuldinensis et venerabilis Johannis de Montebovino miles secundo pro se ipsis et brachio baronum et militum et tercio venerabilis Raymundus de Cumbis sindicus Civitatis Ilerde assistente sibi venerabili Raymundo Ça Rovira sindico Civitatis Barchinone pro brachio Civitatum et Villarum Regalium Cathalonie dicto domino Regi cum debita reverencia responderunt in effectu concludentes unus post alium sucessive quod habitis per eos et alios de dictis Curiis acordio et deliberacione super dictis propositis et petitis per ipsum dominum Regem facerent sibi talem responsionem quod de ea deberet merito contentari.

Et his peractis dictus dominus Rex continuavit dictas Curias in domo dicti Capituli celebrandas ad diem lune proximam.

Nomina vero illorum citatorum qui interfuerunt proposicioni et responsionibus supradictis sunt qui sequuntur. Et primo

Pro brachio Ecclesie.

Petrus Archiepiscopus Terrachone.
Romeus Ilerdensis. . . . . } Episcopi.
Petrus Urgellensis. . . . . }
Berengarius Barchinonensis. }

Et venerabiles

Petrus de Sancto Amancio hospitalarius Dertuse procurator domini Petri Elnensis Episcopi.
Guillelmus Bosoni Archidiachonus Sancti Laurencii in ecclesia Terrachone procurator domini Guillelmi Dertusensis Episcopi.
Bernardus Rufata precentor et Johannes de Orthoneda Decanus procuratores Capituli ecclesie Terrachone.
Jacobus de Sancto Clemente precentor. } Procuratores Capituli Barchinone.
Petrus Alquisimi et }
Francisco Sala. . . . . }
Bernardus de Olivis archidiaconus et } Procuratores Capituli Ilerdensis.
Petrus Colom canonicus. . . . . }
Guillelmus de Cumbis Prepositus Terrachone.
Petrus Bajuli procurator Capituli Dertusensis.
Frater Raymundus Cordoana procurator honorabilis viri domini patris Guillelmi de Ulmis prioris Catalonie.
Frater Jaspertus Fornerii prior Cervarie procurator venerabilis et religiosi fratris abbatis monasterii Rivipulli.

Pro brachio Richorum hominum.

Inclitus dominus Infans Martinus domini Regis natus Comes bisuldunensis.
Robertus Ginyeti miles procurator Inclite domine Marie Infantisse Portugalie.
Guillelmus Divorra domicellus procurator Comitis Urgelli.
Dalmacius de Castellbisbal procurator Vicecomitis Castribone.
Raymundus Alamany de Cervilione.
Gastonus de Montecatheno.
Dalmacius de Queralto.
Geraldus de Queralto.
Arnaldus de Arilio.
Petrus de Ripis procurator nobilis Petri Guillelmi Galcerandi di Pinosio.

Gilabertus Dargentona procurator nobilis Raymundi de Angularia domini de Pulcro podio.
Bernardus de Boxadors.
Guillelmus de Palafolls pro vicaria Gerundensi.
Johannes de Montebovino.
Raymundus de Vilalta.
Guillelmus Berengarii de Ulzinellis.. } Milites.
Berengarius de Requesenno.. . . . . }
Berengarius de Argençola pro militibus vicarie Cervarie.
Johannes de Ulzinellis.
Guillelmus de Rejadello pro militibus vicarie Bagiarum.
Ombertus de Villafrancha.

Pro brachio Civitatum et Villarum Regalium.

Venerabiles

Raymundus Ça Rovira . . . . . }
Guillelmus de Podio in legibus licenciatus. } Sindici Civitatis Barchinone.
Johannes Serra. . . . . }
Raymundus de Cumbis et } Sindici Civitatis Ilerde.
Bernardus Cortit. . . . . }
Johannes Dartes sindicus Civitatis Dertuse.
Simon Canut et } Sindici ville Tarrage.
Bernardus Ferran. }
Antonius Aragones Sindicus Villefranche penitensium.
Jacobus de Matavaques Sindicus partis domini Regis Civitatis Vici.
Petrus Cavall Sindicus universitatis Ville Berge.

Ad quam diem lune superius continuatam xj Marcii anno jamdicto congregata dicta Curia in domo dicti Capituli dictus dominus Rex habita deliberacione super hoc cum dicta Curia de assensu et voluntate ipsius Curie fecit statuit et ordinavit quod omnes illi qui hinc ad diem Mercurii proximam et ab ipsa die ad octo dies sequentes ad dictas Curias venerint prout ad eas vocati existunt admittantur ad celebracionem ipsarum Curiarum ulterius vero ad eas minime admittantur.

Et inmediate dictus dominus Rex elegit pro parte sua ad recognoscendum procuratoria dicte Curie Geraldum de Palaciolo licenciatum in legibus et eius Curie promotorem et Jacobum Conesa prothonotarium consiliarios suos.

Subsequenter vero fuit *per brachium Ecclesie* electus ad ipsa procuratoria recognoscenda Petrus Toloni canonicus et procurator Capituli ecclesie Ilerdensis.

Pro brachio vero Richorum hominum et Militum.

Bernardus de Palaciolo in legibus licenciatus dicti brachii advocatus.

Et pro brachio Civitatum et Villarum.

Guillelmo de Podio in legibus licenciatus sindicus Civitatis Barchinone.

Et his sic habitis dictus dominus Rex continuavit dictas Curias in domo dicti Capituli celebrandas ad diem Mercurii proximam.

In qua quidem die Mercurii xiij die Marcii anno predicto congregata dicta Curia in domo dicti Capituli dicto domino Rege in ea existente recognitio dictorum procuratoriorum fuit publicata in eadem domo per dictos venerabiles Geraldum de Palaciolo et Jacobum Conesa in modum qui sequitur.

Et primo Episcopi Dertusensis quia nullum impedimentum pretendit.

Item Episcopi Elnensis quia licet dicat se infirmitate detentum non tamen jurat.

Item abbatis Sanctarum Crucum nam licet juraverat non tamen notarius dicit se juramentum recepisse.

Item prioris Cathalonie quia nullum impedimentum pretendit.

Item Petri Galcerandi de Pinosio nam licet dicat se prepeditum et juret notarius tamen non facit fidem.

Item Comitis de Prades quia nullum impedimentum pretendit.

Cetera autem procuratoria fuerunt inventa sufficiencia.

Quibus actis et publicatis omnes de dicta Curia inferius nominati ipso domino Rege presente prestiterunt juramentum in modum qui sequitur.

Juraverunt ad Sancta Dei quatuor Evangelia ab eis tacta tenere secreta ea que in presenti Curia tractabuntur donec fuerint publicata et consulere super predictis juxta eorum bonam conscienciam legaliter atque bene.

Nomina vero illorum qui predictum prestiterunt juramentum sunt que secuntur et primo.

Pro brachio Ecclesie.

Reverendi in Christo patres domini

Romeo Ilerdensis.....
Petrus Urgellensis et
Berengarius Barchinonensis. } Episcopi.

Et venerabiles

Petrus de Sancto Amancio hospitalerius Dertuse procurator domini Petri Elnensis Episcopi.

Guillelmus Bosoni Archidiaconus Sancti Laurencii in Ecclesia Terrachone procurator domini Guillelmi Dertusensis Episcopi.

Bernardus Rufata precesto [1] et Johannes de Ortoneda decanus procuratores capituli Ecclesie Terrachone.

Jacobus de Sancto Clemente precentor Petrus Alquissimi et Franciscus Sala procuratores Capituli Barchinone.

Bernardus de Olivis Archidiaconus et Petrus Colom canonicus procuratores Capituli Ilerdensis.

Guillelmus de Curabis prepositus Terrachone.

Petrus Bajuli procurator Capituli Dertusensis.

Frater Raymundus Cardona procurator honorabilis viri domini patris Guillelmi de Ulmis Prioris Cathalonie.

Frater Jaspertus Fornerii Prior Cervarie procurator venerabilis et religiosi fratris [2] abbatis monasterii Rivipulli.

Pro brachio Richorum hominum et Militum.

Venerabiles

Johannes Berengarii de Rajadello miles et procurator Incliti domini Infantis Martini Comitis Bisuldunensis.

Robertus Ginyeti miles procurator Inclite domine Marie Infantisse Portugalie.

Et nobiles

Hugo Vicecomes Cardone.

Rogerius Bernardi Vicecomes Castriboni.

Raymundus Alamanni de Cervilione.

[1] *Sic.* Debe ser *precentor.*

[2] En blanco el nombre.

Gastonus de Montecatheno.
Dalmacius de Queralto.
Geraldus de Queralto.
Arnaldus de Arilio.
Petrus de Rippis procurator nobilis Guillelmi Galcerandi di Pinosio.
Gilabertus Dargentona procurator nobilis Raymundi de Angularia domini de Pulcro podio.
Bernardus de Boxadors.
Guillelmus de Palafolls pro vicario Gerunde.
Johannes de Montebovino.
Raymundus de Vilalta.
Guillelmus Berengarii de Ulzinellis et Berengarius de Requesens milites.
Berengarius de Argençola pro militibus vicarie Cervarie.
Johannes de Ulzinellis.
Guillelmus de Rajadello pro militibus vicarie Bagiarum.
Ombertus de Vilafrancha.
Dalmacius de Castellbisbal.
Guillelmus Divorra.

Pro brachio Civitatum et Villarum Regalium.

Venerabiles

Raimundus Ça Rovira. . . . . .
Guillelmus de Podio in legibus licenciatus. .
Johannes Serra. . . . . .
} Sindici Civitatis Barchinone.

Raymundus de Cumbis . . . . . .
Bernardus Cortit. . . . . .
} Sindici Civitatis Ilerde.

Narcisus de Sancto Dionisio legum doctor. . .
Guillelmus de Pulcro loco. . . . . .
} Sindici Civitatis Gerunde.

Johannes de Notes sindicus Civitatis Dertuse.

Simon Canut. . . . . .
Bernardus Ferran. . . . . .
} Sindici Ville Tarrege.

Anthonius Aragones sindicus Villefranche Penitensium.
Jacobus de Matavaques sindicus partis domini Regis Civitatis Vici.
Petrus Cavall sindicus universitatis ville Berge.

Et hiis peractis dictus dominus Rex continuavit dictas Curias in domo dicti Capituli celebrandas ad diem Sabbati proximam ita tamen quod interim tractaretur de negociis dictarum Curiarum.

Et confestim recedente abinde dicto domino Rege dicta Curia inibi remanente omnes et singuli de dicta Curia superius nominati prestiterunt juramentum per modum qui sequitur.

Primo quod dabunt bonum et legale consilium ad suum meliorem intellectum et ad bonum comune generalis Cathalonie et quod tenebunt secretum id quod quilibet eorum indicet sub secreto vel quod per omnes fuerit ductum quod sit secretum Et quod nunquam revelabunt alicui persone aliquid quod in presenti Curia dictum fuerit quod possit venire in dampnum alicuius vel quod in dampnum presentis Curie redundare posset et quod non revelabunt eciam aliquid de hiis que in presenti Curia tractabuntur aliis extraneis personis exceptis illis que subrogate fuerint et juraverint et que juxta ordinacionem presentis Curie possint vel poterunt tractibus ipsius Curie interesse nisi plenam licenciam obtinuerint a tractatoribus Curiarum.

Et die Jovis in crastinum xiiij Marcii anno jamdicto ipsa Curia congregata in domo capituli jamdicti venerunt et interfuerunt in eadem Curia qui similia prestiterunt juramenta prout alii de dicta Curia superius prestiterunt venerabiles.

Et dicta die Sabbati superius continuata xvj die Marcii dicto anno ipsa Curia fuit in domo dicti capituli congregata et nichil tunc fuit in ea processum sed dictus dominus Rex ipsam Curiam continuavit ad diem lune proximam.

Ad quam diem lune predictam xviij Marcii anno predicto venerabilis Geraldus de Palaciolo in legibus licenciatus curie domini Regis promotor personaliter existens in domo dicti capituli cum nichil fuisset in ipsa domo per Curiam processum ipsa die continuavit mandato Regio ipsam Curiam ad diem Martis crastinam presentibus Petro Ça Costa bajulo Cathalonie generali et me Jacobo Conesa prothonotario domini Regis. Et hoc pro eo quia quasi omnes de dicta Curia exierant obviari Comiti Urgellensi qui ipsa die intravit Civitatem Terrachone.

Et die Martis sequenti predicta de mane ad quam dictus dominus Rex continuaverat Curiam supradictam xix Marcii anno jamdicto ipsa Curia congregata in domo capituli supradicto venerunt et interfuerunt in eadem qui fuerunt ad tractatus ipsius Curie admissi ex ordinacione superius per dictos dominum Regem et Curiam facta et qui similia prestiterunt juramenta prout alii de dicta Curia superius prestiterunt videlicet

Egregius vir Petrus Comes Urgelli.
Jacobus de Mayano Miles.
Eymericus dez Prats procurator Egregii domini Johannis Comitis de Prades.
Petrus de Angularia sindicus Cervarie.
Berengarius Colldejou et Guillelmus Mascort sindici Cambrils.

Et cum esset inter Richos homines et Barones ex una parte et milites et generosos ex altera questio suscitata pro eo quia milites et generosi dicebant se debere facere brachium pro se ipsis ac sine Richis hominibus et nolle tractare cum eis dictis Richis hominibus dicentibus fore actenus usitatum quod Richi homines et milites in Curiis fecerunt et faciunt unum brachium et non plus et occasione huiusmodi controversie staret quod non procedebatur in Curiis presentibus protanto dictus dominus Rex habita super hoc deliberacione matura attento quod presentes Curie sunt indicte tantum ut provideretur defensioni rei publice declaravit fore procedendum in dictis Curiis non obstante dicta controversia seu quavis alia contingente nunc vel in futurum seu quomodolibet incidente et quod quelibet pars remaneat in suo jure sicut prius.

Voluit eciam decrevit ac ordinavit dictus dominus Rex quod propter ommissionem si forsan contingeret continuacionis seu continuacionum Curiarum que fiunt et consueverunt fieri videlicet quod de una die continuantur ad aliam certam diem non ob id censeantur dicte Curie interrupte quin pocius semper censeantur pro continuatis usque ad conclusionem et quosque per ipsum dominum Regem fuerint licenciate. Et quod propter singulares seu particulares continuaciones inde fiendas non fiat preiudicium huic ordinacioni et continuacioni universali sed semper ipsa ordinacio et continuacio universalis in sua remaneat firmitate.

Quibus sic habitis incontinenti recedente abinde ipso domino Rege ipsa Curia in domo dicti capituli remanente eadem Curia processit ad eligendos suos tractatores qui de negociis ipsius Curie tractarent et ipsis tractantibus tractata per eos haberent toti Curie referre. Et quod aliqua per eos tractata nequirent modo aliquo terminare ac difinire.

Et fuerunt electi pro brachio Ecclesie reverendi patres domini.

Petrus Archiepiscopus Terrachone.
Romeus Ilerdensis . . . . . } Episcopi.
Berengarius Barchinonensis. . }

Frater Petrus Guillelmi de Ulmis prior Cathalonie.
Guillelmus de Cumbis prepositus pro capitulo Terrachone.
Petrus Bajuli pro capitulo Dertusensi.
Bernardus de Olivis pro capitulo Ilerdensi.
Salvator de Gerp pro capitulo Urgellensi.

Pro brachio Richorum hominum et militum.

Rogerius Bernardi Vicecomes Castriboni.
Guillelmus Seguini procurator Egregii viri domini Johannis Comitis Impuriarum.
Raymundus Alamany de Cervilione.
Jacobus de Mayano miles.
Guillelmus de Palafollis domicellus.
Berengarius Dargençola.
Johannes de Ulzinellis.
Bernardus de Montagut.
Dalmacius de Verdu.

Pro brachio Civitatum et Villarum Regiarum.

Venerabiles

Raymundo Ça Rovira et Johannes Serra.	Sindici Barchinone.
Reymundus Ces Comes et Bernardus Cortit.	Sindici Ilerde.
Narcisus de Sancto Dionisio. . .	Gerunde.
Johannes de Nates.	Dertuse.
Petrus de Angularia.	Montisalbi.
Anthonius Aragones.	Villefranche penitensium.
Berengarius Cardona.	Cervarie.

Et lectis seu publicatis tractatoribus supradictis in dicta Curia idem tractatores prestiterunt juramentum ad Sancta Dei quatuor Evangelia in modum qui sequitur.

Juraverunt ipsi tractatores quod quilibet eorum tenebit secretum id quod in dicta Curia dicetur donec presens Curia fuerit publicata sic quod nunquam revelabit vel nominabit aliquam personam de eo quod in presenti Curia dicet ipsa Curia durante nec eciam postea de eo quod

in preiudicium Curie vel dampnum ipsarum personarum vel alicuius earum redundare posset nec eciam sine licencia tractatorum revelabit aliquid de hiis que in dicta Curia tractabuntur salvis personis illis que surrogate fuerint et juraverint et que iuxta ordinacionem presentis Curie possunt et poterunt in ipsa presenti Curia interesse.

Item quod dabunt bonum et legale consilium ad suum meliorem intellectum et ad bonum comune generalis Cathalonie.

Item quod timore vel amore seu aliqua corrupcione seu aliqua alia racione seu causa non consulent nisi secundum Deum et eorum bonam conscienciam.

Postquam die lune de mane xv Aprilis anno quo supra congregata dicta Curia in domo dicti capituli, attendens ipsa Curia quod tam per dictum Regem quam per Curiam ipsam fuerat scriptum per suas litteras Bernardo Buçoti regenti Deputacionem Generalis Cathalonie in Civitate Barchinone quod veniret ad eos ad Civitatem Terrachone cum copia generalitatum ordinatarum in Curiis Barchinone ultimo celebratis et appositarum in deffensionem dicti generalis per totum principatum Cathalonie et onerum ad que generalitates ipse obligate sunt et astricte Attendens eciam ipsa Curia quod dictus Bernardus Buçoti venerat cum copia predictorum et presens erat in eadem Curia paratus ut dixit de predictis Curiam ipsam certifficare, ipsa Curia habita super hoc deliberacione elegit de seipsis ad audiendum recognoscendum et examinandum predicta et de eis tractandum cum dicto Bernardo Buçoti quibus tractatis ea referre haberet toti Curie predicte videlicet.

Pro brachio Ecclesie.

Raymundum Januarii precentorem Urgellensem.
Bernardum Vallesii . . . . . } Canonicos Barchinone.
Petrum Alquisimi . . . . . }
Fratrem Petrum Toloni Comendatorem Barchinone.

Pro brachio Milicie.

Nobilem Raymundum Alamanni de Cervilione.
Jacobum de Faro militem.
Berengarium de Argençola domicellum et
Bernardum de Palaciolo dicti brachii advocatum.

Pro brachio Civitatum et Villarum Regiarum.

Johannem Serra. . . . . Barchinone.
Raymundum de Cumbis. . . . Ilerde.
Petrum Borroni.. . . . . Perpiniani.
Berengarium de Cardona . . . Cervarie.

Postmodum vero die lune xxij Aprilis dicto anno Curia jamdicta congregata in domo prefati capituli habitis super infrascriptis deliberacione et tractatu fuerunt per ipsam Curiam electi de seipsis ad recognoscendum cartam potestatis atribute Petro Vincencii quondam regenti Deputacionem Generalis predicto et eius successori in eodem regimine et capitula et ordinaciones facte super generalitatibus ordinatis in Curiis Barchinone ultimo celebratis qui eis recognitis ea omnia et singula referre haberent jamdicte Curie videlicet:

Pro brachio Ecclesie.

Petrus Alquissimi canonicus Barchinone.
Raymundus Januarii precentor Urgelli.

Pro brachio Milicie.

Jacobus de Faro miles.
Bernardus de Palaciolo eius advocatus.

Pro brachio Civitatum et Villarum Regiarum.

Guillelmus de Podio.. . . . . Barchinone.
Raymundus de Cumbis. . . . . Ilerde.

Post hec die Mercurii prima mensis Madii anno predicto congregata Curia predicta in domo dicti capitulo Terrachonensis habitis per ipsam Curiam seu tractatoribus eiusdem diversis colloquiis et tractatibus inter se super propositis et petitis superius per dictum dominum Regem super defensione et bono statu principatus Cathalonie, cum duo brachia ipsius Curie videlicet Ecclesie et Richorum hominum et militum eciam cum maiori parte brachii Civitatum et Villarum Regiarum essent concordia super defensione dicti principatus fienda de generalitatibus ordinatis in generali Curia per dictum dominum Regem Barchinone ultimo celebrata, residua parte ipsius brachii Civitatum et Villarum hiis non

consencientibus imo contradicentibus, fuerunt electi de seipsis ad dictandum ordinandum et faciendum capitula super predictis quibus dictatis ordinatis scriptis et concordatis haberent ea referre et legere seu legi facere coram Curia supradicta videlicet.

Pro brachio Ecclesie.

Episcopus Ilerdensis.
Frater Petrus Toloni comendator Barchinone.
Bernardus Rufaça precentor Terrachone.

Pro brachio Milicie.

Nobilis Raymundus Alamanni de Cervilione.
Jacobus de Faro miles.
Bernardus de Monteacuto domicellus.

Item fuerunt electi per ipsa duo brachia Ecclesie et Milicie ad recognoscendum gravamina ipsorum et singularium eorundem brachiorum et interessendum provisionibus per dominum Regem seu per illos pro parte sua ad hec eligendos fiendis videlicet.

Pro brachio Ecclesie.

Abbas Rivipulli.
Petrus Toloni canonicus Ilerdensis.

Pro brachio Milicie.

Nobilis Raymundus Alamanni de Cervilione.
Johannes de Ulzinellis.

Postea die Jovis post vesperas secunda die Madii anno predicto congregato brachio Civitatum et Villarum Regiarum exceptis sindicis Civitatis Barchinone in domo refectorii Sedis Terrachone fuerunt electi per ipsum brachium ad predicta capitula ordinanda per modum predictum videlicet venerabiles.

Raymundus de Cumbis sindicus Civitatis Ilerde.
Narcisus de Sancto Dionisio legum doctor sindicus Civitatis Gerunde.
Berengarius Cardona sindicus Cervarie.

Item fuerunt electi ad dicta gravamina

Johannes de Nates sindicus Dertusensis et
Anthonius Aragones sindicus Villefranche penitensium.

Post hec die dominica xij Madii anno a nativitate Domini M° ccc° lxx° post celebracionem vesperorum cum dominus Rex pro aliquibus arduis negociis honorem suum et corone Regie ac utilitatem rei publice Regni sui concernentibus haberet necessario accedere Barchinonam, pro tanto de consensu Curie congregate in domo capituli Sedis Terrachonensis continuavit et mutavit celebracionem ipsius Curie ad villam Montis albi ad octavam diem instantis mensis Junii cum continuacione dierum sequencium ad quas diem et locum ipse dominus Rex providit et decrevit dictam Curiam ipsa consenciente ut predicitur interesse.

Et est sciendum quod ipsis loco die et hora scilicet in dicta domo capituli et dicta die dominica fuerunt concordata et publicata in modum inferius designatum capitula que sunt continencie subsequentis.

Molt alt e molt excellent princep e Senyor. La Cort general de Cathalunya la qual de present tenits en la Ciutat de Terragona ha ab deguda humilitat entesa la proposicio per vos Senyor en aquella Cort molt saviament feta continent en acabament que en aquella Cort se tractassen es fessen tals provisions a defensio del principat de Cathalunya per quals fo exit en carrera que gens stranyes no poguessen esvehir ne dampnificar aquell principat de Cathalunya de les quals gents vos Senyor proposats que havets hauts certs ardits que en breu devien entrar dins Cathalunya per dampnificar aquella esvaent o passant sens e contra volentat de vos Senyor.

E apres Senyor la dita vostra proposicio la dita Cort ha hauts molts colloquis e tractaments sobre les coses en aquella proposicio contengudes. E attes que dalcum temps ença les dites companyes stranyes han grans e intollerables dampnatges donats e encara donen en diverses parts del mon e no han gens molt que son entrades dins lo principat de Cathalunya e en aquella donarem grans dampnatges e esteguerem per tants dies que fo minva e desonor de vos Senyor e de tot lo principat de Cathalunya a les quals nos poch bonament contrastar per ço com les gents darmes de Cathalunya no eran apparellades ne de cavalls ne de aquelles armes qui al contrast de les dites gents eren necessaries.

Per ço la dita Cort ha acordat e finat que entre los braces daquella Cort sia feta companyia per exir a carrera als molvats pensaments e esforces de les dites companyes stranyes de tenir certs homens a cavall e gents darmes e certs ballesters qui al pus breu que puxen se apparellen e stien apparellats que tota hora que sien appellats a ops de la dita deffensio vinguen decontinent en aquelles parts o part en les quals seran appellats de venir o per exencio compliment daquestes coses fa e ordona la dita Cort los capitols seguents e les coses en aquells contengudes.

I. Primerament la dita Cort ço es los tres braces daquella fan entre si a ops de la dita deffensio companyia de tenir a lur sou a ij anys comptadors del dia que la present Cort sera finada a avant ccc. homens a caval armats e quatre centes lanses o homens darmes qui haien a haver e tenir bons cavalls e cossers e I roci o mul a ops de son escuder o vayllet e arneses franceses complidament E cccc bons ballesters qui haien anar cavalcant ab lurs arneses ballesters e treytes segons que deius es declarat.

II. Item que los dits homens a cavall e gents darmes sien homens de paratge o ciutadans o homens de vila honrats o altres homens de Cathalunya bons e aptes a portar armes a cavall a coneguda dels regidors de la present companyia. E aximateix los ballesters haien a esser aptes e sufficients e tals que sapien parar bona e grossa ballesta e qui haien acostumat de usar e portar ballesta e que haien a anar cavalcant en mul o roci.

III. Item que los dits ccc homens a cavall armats e cccc lances o homens darmes e los dits cccc ballesters sien compartits entre los dits iij braces de la dita Cort E cascum braç la part que lin vendra haia a donar e compartir entre lurs singulars e aços faça es haia a fer abans que la present Cort sia finada.

IIII. Item que los singulars als quals per cascun braç seran assignats cert nombre de homens a cavall o de gents darmes o de ballesters qui consintran e acceptaran ço que assignat los sera si es que sien huy presents en la Cort o absents apres que hauran donat lur consentiment a la par quils en vendra haien e sien tenguts dins ij dies apres seguents de jurar e obligar se a la pena deius scrita guanyadora a la dita companyia de haver lurs homens a cavall darmes e ballesters segons quels en vendra e dins lo temps qui per los regidors assignat los sera e fer mostra daquells iij vegades lany ço es cascu en lo cap de sa vegueria lo dia que assignat los sera per los dits regidors e devant les persones per aquells regidors deputades e encara de anar en aquella part de Cathalunya a ops de la defensio daquella tota vegada e quantes per los dits regidors o persones per ells a aço deputades requests ne seran pagat a ells primerament lo sou en lo cap de lur vegueria daquell temps quels dits regidors o les persones per ells a ço deputades ordonaran. E si per ventura los singulars fallien en fer la mostra cascun hom de cavall o darmes qui hi fallis cayga en pena de x lliures per no fer la mostra, E ballester en pena de L solidos. E si per ventura fallia en no anar en aquella part on per los regidors seria demanat o request de anar pagas per falta de cascun cavall roci o cosser Cinquanta lliures e ballester xxv

lliures. E si fallia en no tenir larnes que tenir deu pagas cascun hom darmes per pena xxv lliures, e ballester x lliures declarant empero que a cascun baro e cavaller ciutada e hom de vila honrat al qual cert nombre de homens a cavall darmes e de ballesters sera donat se pos la dita pena per aquells qui assignats los seran. Empero alguna Ciutad o Vila no faça alguna seguretat per aquells qui dats los seran mas aquella seguretat sots la forma dessus dita facen los singulars que les dites universitats hi assignaran.

V. Item si per ventura alcu o alcuns dels dits singulars no volien pendre la part qui per lur braç assignada los sera dels dits homens a cavall darmes e ballesters, que en aquell cas los dits regidors en loch daquells hi puxen posar persones abtes e convinents del braç empero don seran aquells qui lur part pendre no volran o no poran si bonament daquell braç se poden haver sino posen hi dels altres braces. E aço mateix puxen fer aquells regidors si alcuns singulars apres que lur part haurien reebuda defallien per mort o per altre embargament. Entenen empero que los prelats hi puxen metre de lurs companyes pus sien aptes e sufficients a coneguda dels dits regidors o daquells qui per ells deputats hi seran.

VI. Item si algun o alguns del dits singulars apres ques fossen a les dites coses obligats no complien les dites coses en tot o en partida o contra aquelles venien los ordinaris del lochs o de la terra don los dits contradiens seran a requesta dels dits regidors o de les persones per ells a aço deputades los puxen els haien a forçar de complir aquelles coses en que defallit haurien. E daço a fer e encara de complir totes requestes per letres dels dits regidors o de les persones per ells a aço deputades fetes o faedores haien los dits ordinaris a fer sagrament e homenatge no sperat ne demanat consell de jutge ne de assessor. E que aytals letres requisitories escusen aquells ordinaris davant senyors e procuradors lurs o devant lurs inquisidors de la taula dels lochs on es acostumat de tenir taula axicom si los era dat consell de acessor o de jutge. E la dita força puxen e hagen e degen fer los dits ordinaris per levament de les dites penes o per altres remeys covinents totes excepcions appellacions proposicions e rahons de nullitats e totes altres reclamacions e opposicions foragitades com los dits ordinaris sien mers executors e la conexença de les dites coses sia dels dits regidors o de les persones per ells a aço deputades qui la conexença e decisio de les dites coses puxen e haien a fer sens tot plet e totes appellacions e reclamacions remogudes.

VII. Item que les dites mostres se facen es hagen o fer en aquesta

manera ço es de cavals e de rocins e de bons cossers e de lurs arneses e dels cavalcadors e de tots lurs arneses e de les persones qui aquells cavals rocins o cossers cavalcaran o de lurs arneses. E si seran homens a cavall armats haien a haver bones cambores cuxeres o lorigo o cuyrasses o faldes o manegues o gorjal e cappell de ferre ab barbuda o capellina ab gorgera. E si seran gents darmes hagen haver arnes complit a la manera francesa ço es sabates de ferre e arnes de cama e de cuxa bragues e cota de malla e plates e davantbraces e gontellets jaques bacinet ab careta a la guisa e ab coffa e glavi e stoch e daga. E si los homens a cavall armats se volran armar en aquesta manera francesa que ho puxen fer. E si seran ballesters haien a haver bones dues ballestes ij crochs e cc viratons c de prova e c de mija prova. E haien bons jupons e cuyrasses e capellina genovesa ab templa e ab cara e atxa e manegues de malla o de lana e gorjal. E de totes les dites mostres les quals se prenen es haien a pendre per la manera dessus dita sia fet registre en lo qual nos contenga nes scriva altre cosa sino les dites mostres.

VIII. Item que aquells qui pendran les dites mostres guarden e tinguen esment quels cavalls armats e los rocins o cossers de les gents darmes sien bons e tals que sien bastants a cavalls armats E los rocins o cossers de les gents darmes sien bons e sufficients a coneguda dels dits regidors o de les persones a aço per ells deputades.

[1] Item que per cascun any per civada o accurriment cccc solidos barchinonenses E a cascun ballester per cascun any...[2] solidos. E per cascun cavall armat e lansa o home darmes de sou per cascun dia que ira o sera en la dita defensio... solidos. E a cascun ballester de sou per cascun dia que aximateix ira o sera en aquella defensio... solidos.[3]

IX. Item que los dits regidors los quals la dita Cort ordona que sien vj ço es de cascu braç puxen sis volran per si pendre les dites mostres o deputar certes persones per pendre aquelles en cascun cap de la vegueria. E encara puxen deputar escrivans e altres persones que haien mester per expedicio de les dites coses o de alguna daquelles. E que aquets vj regidors sien elegits abans que la present Cort sia finada e facen sagrament e homenatge en poder de la dita Cort que en lur offici se hauran be leyalmet a be e a profit del general de Cathalunya e de la cosa publica daquell tot oy e favor foragitats E que haia cascun dels dits regidors per son salari de cascun dia que entendran en lur offici xx solidos exceptat que si rich hom sera regidor que haia xl per cascun dia

[1] Este capítulo no está numerado en el Proceso.
[2] Hay un espacio en blanco.
[3] Otro espacio en blanco.

que en lo dit offici entendran anants fora casa lur per aquesta raho. Empero si lo braç de la Sglesya hi volra metre o posar altres persones qui no fossen de lur braç que ho puxen fer.

X. Item que los dits regidors los quals la dita Cort ordona que sien vj ço es de cascun Braç puxen sis volran per si pendre les dites mostres o deputar certes persones per pendre aquelles en cascun cap de la vegueria E encara puxen deputar escrivans e altres persones que haien mester per expedicio de les dites coses o de alguna daquelles. E que aquests vj regidors sien elegits avans que la present Corts sia finada. E facen sagrament e homenatge en poder de la dita Cort que en lur offici se hauran be e leyalment a be e a profit del general de Cathalunya e de la cosa publica daquell tot oy e favor foragitats. E haia cascun dels dits regidors per son salari de cascun dia que entendran en lur offici xx solidos exceptat que si Rich-hom sera regidor que haia xi solidos per cascun dia que en lo dit offici entendra anants fora casa lur per aquesta raho. Empero si lo braç de la esgleya hi volra metre o posar altres persones que no fossen de lur braç que ho puxen fer. [1]

XI. Item que les persones per los dits regidors elegidores a pendre les mostres o fer alcun exercici de les coses dessus e deius scrites facen sagrament e homenatge en poder dels dits regidors o de la i dells de haverse be e leyalment en ço que comanat los sera per los dits regidors a be e a profit del dit general E que no puxen usar dàço que comanat lus sera entro haien fets lo sagrament e homenatge damunt dit, e en special los scrivans qui per los dits regidors seran posats juren que de les dites mostres faran un registre separat en lo qual no haura scrit als sino les dites mostres. Item altre registre de les stimes. Item un altre registre de les requestes qui seran fetes als homens a cavall e gents darmes e ballesters de ferlos venir en cascun cap de les vegueries per fer mostra e encara de anar e soccorrer a les parts de Cathalunya don seran requests. E aximateix de tots altres actes que per la dita companya se hauran a fer.

XII. Item que la moneda que sera mester a paga de les civades e accorriments o de sou ó de stimes de cavalls rossins o cossers de salaris de messions e de totes altres coses a la expedicio damunt dites necessaries e profitoses sia hauda de les generalitats de Cathalunya axi de dret de bolla e de tall com de dret de entrades o exides e de tots altres drets de les dites generalitats levats e pagats primerament e avans de totes coses los annuals o pensions dels censals e violaris e interesses assignats

[1] Este capítulo está repetido en los procesos.

sobre les dites generalitats. Cor totes les dites coses vol la dita Cort que sien devant totes altres coses pagades e que nols sia fet preiudici per res qui en la present Cort sia ordonat. E per crexer aytant com bonament fer se puxa la valor de les dites generalitats ordona la dita Cort e fa los capitols seguents.

XIII. Primerament que tots les drets que pervenen al general de Cathalunya per les entrades e exides de Cathalunya axi dels lochs maritims com dels passes o ports de la terra se puxen per lo regent la Deputacio vendre a ı any o a aquell temps que aquell Regent la Deputacio conexera o levar e collir per lo regent la dita Deputacio o per les persones per ell a aço deputades o deputadores.

XIIII. Item que perço quels mercaders o aquelles persones qui compraran les dites generalitats de les entrades e exides mils e pus profitorament poguessen aquelles collir e sens embarch o contrasts ordona la dita Cort que les dites generalitats quis cullen en los lochs maritims e en los ports e passes de terra se cullen es leven per los dits compradors o per aquelles persones quel regent la dita Deputacio hi deputara per los lochs ja acostumats e si aquell regent la Deputacio sera ben vist faedor que mes lochs o passes o menys hi fossen mester que aquelles puxa minvar o crexer e mudar tota vegada ques volra a sa coneguda. E si en neguna altra part eren trobades robes o mercaderies ultra los passes o carregadors ja ordonats o daquiavant ordonadors per exir de la terra que fossen haudes per confiscades ensemps ab x lliures de pena pagadores cascuna vegada que fossen trobades per aquelles persones de qui les dites robes serien fetes de les dites robes e pena tres parts eguals la una que les quals fos de la dita companya laltra del ordinari e laltra del acusador.

XV. Item que perço que les generalitats dels draps dor e de seda camocans xamellots e velluts e fill dor e dargent e fres sien pus profitosaments cullides ordona la dita Cort que tot mercader e tota altra persona qui tendra o haura dels dits draps e fil dor e dargent e fres que aquells no puxa vendre ne fer vendre en gros o en menut sens que primerament no manifest aquelles coses als compradors e collidors de les dites generalitats que no pach complidament lo dret qui posat hi es. E que en los dits draps dor o de seda xamellots camocans e velluts com se vendran sia posat un segell de cera a senyal daquella ciutat o vila on los draps se vendran.

XVI. Item que tots mercaders e totes altres persones quils dits draps dor e de seda xamellots camocans e velluts e fil dor e dargent e fres tendran per vendre haien a fer tota hora quen seran requests sagra-

ment en poder dels compradors o collidors de les dites generalitats que be e legalment denunciaran tot ço que vendran ó que daquelles pagaran lo dit dret. E si algunes de les dites coses eren trobades sens que no fossen stades manifestades ne haguessen pagat lo dit dret que fossen perdudes al dit venedor. Noresmenys fos caygut en pena de x lliures de les quals coses fossen fetes iij parts guanyadores a les persones damunt declarades pero que en aço no fossen enteses draps dor ne de seda xamellots camocans o velluts fil dor ne dargent ne fres que algun compras per mercaderia pus una vegada haien pagat.

XVII. Item que negun sastre ne neguna altra persona no gos tallar algun dels dits draps si donchs no eren segellats ab lo dit segell. E si u feyen que fossen cayguts en pena de x lliures la qual pena sia guanyada e departida segons demunt es declarat.

XVIII. Item quel regent la dita Deputacio puxa vendre censals morts per reembre altres censals morts e violaris qui foren venuts axi per les Corts de Tortosa com de Barchinona si daquells censals morts que vendra haura maior preu que no seran aquells qui venuts hi son stats per les dites Corts. E encara puxa vendre mig censal e mig violari en cas que no trobas que posques vendre censals o encara violaris per reembre altres violaris si daquells violaris que vendra haura maior preu que no ses haut daquells violaris que hi foren venuts per les dites Corts. E encara puxa vendre censals morts per pagar los xv solidos e los xxj diners de fogatge a les persones a les quals son deguts o per les quals se fan huy ij solidos viij diners dinteres per libra. E promet la dita Cort les dites generalitats fer durar tant e tan longament tro que tots los dits censals e violaris qui venuts hi son e si vendran en loch daquells qui ja hi son venuts sien entegrament reemuts e pagats los dits interessers. E encara entro los dits xv solidos e xxj diners e los censals qui per aquells se vendran sien entegrament reemuts ab lur interes.

XIX. Item que axicom linteres se paga als lochs dels dits ij braces de la clerecia o cavalleria o als singulars daquells cascun any en cascun cap de vegueria on son los dits lochs entre dues pagues la una de les quals lus es feta per lo primer dia de Janer e laltra lo primer dia de Maig ques pach daquiavant ço es lo primer dia de Maig cascun any.

XX. Item declarant un capitol fet en les Corts passades la tenor de la qual es aytal *En aquesta manera de pagar sia entes de pagar tot drap vulles entegre o escapolo qui sia venut per vestir* ordona la dita Cort que tot drap quis vena per vestir o per donar a quals se vol persones se pach dret de generalitat.

XXI. Item que alcuna persona de qualque stament o condicio sia o universitat no puxa ne gos vedar que les dites generalitats no sien venudes collides o levades franchament en cascuna Ciutat Vila e loch e que nos gosen empendre ne agabellar sobre lo compte daquelles generalitats per defraudar o minvar lo preu de les vendes ques faran de les dites generalitats. E que larchabisbe de Terragona e tots los bisbes de Cathalunya a requesta del regent la Deputacio o de son procurador amonesten o amonestar facen en lurs diocesis generalment totes e sengles persones e universitats que contra les coses en lo present capitol ordonades no fassen ne venguen. E si lo contrari fahien que los singulars ipso facto encorreguen sentencia de vet e la universitat sentencia de entredit de les quals no puxen esser absolts entro sia restituit al Regent la Deputacio en doble tot ço que per aquesta raho sia dat de dampnatge a les dites generalitats.

XXII. Item ordona la dita Cort que negun notari ecclesiastich ne seglar ne altre scriva no gos pendre alcuna carta o escriptura de neguna appellacio dels no volents pagar les dites generalitats sots pena de privacio del offici a v anys dins los quals en neguna manera no puxa esser tornat.

XXIII. Item si la moneda qui cascun any exira de les dites generalitats no bastava a paga dels accorriments o civades e a sou dels dits homens a cavall gents darmes e ballesters e de messions e carrechs damuntdits en aquell cas lo Regent la Deputacio qui ara es o per temps sera puxa vendre censals e violaris o mig censals e mig violaris a compliment de paga de totes les dites coses. E de present la dita Cort dona poder al dit Regent la Deputacio de vendre censals e violaris e mig censals e mig violaris axi larch e bastant com fo donat an Pere Vicenç quondam lavors regent la dita Deputacio. E daço ferma la dita Cort carta publica en poder den Pere Ça Coma notari a la qual carta vos senyor donets consentiment e auctoritat semblants que fo donat a la carta de vendre les dites coses al dit Pere Vicenç.

XXIIII. Item que los regidors de la present companyia a requesta del regent la dita Deputacio donen en totes e sengles coses tochants les dites generalitats a aquell regent la Deputacio consell favor e ajuda e facen exseguir e complir per los ordinaris dels lochs tot ço de que per aquell regent la Deputacio seran requests.

XXV. Item supplica la dita Cort a vos Senyor que donets vostra auctoritat e consentiment a les coses damunt e davall contengudes. E sobre aquelles donets juredicio dins les ciutats viles e lochs de vostra jurediccio e lurs termens als dit regidors e a les persones per aquells a

regiment o execucio de les dites coses deputades e deputadores.—*Plau al Senyor Rey.*

XXVI. Item que durant la dita companyia vos Senyor no puxats usar en alguna manera ne per gran necessitat que seguir se pogues del usatge *Princeps namque* ne de les declaracions ne interpretacions daquell fetes ne de les penes en aquells usatge e declaracions contengudes ne de res als qui demanar o haver se pogues per vos Senyor o per vostres officials o per occasio dels dits usatge o declaracions. E si lo contrari era fet per vos Senyor o per la Senyora Regina o per lo Senyor Duch o altres quals se vol officials vostres o lurs que en aquell cas negun no fos encorregut en alguna pena ne a algun poguessen esser demanades les penes del dit usatge ne encara Senyor no puxats demanar hosts ne cavalcades a aquelles persones e universitats qui us son tengudes de fer hosts e cavalcades sino per pau o per treva o per proces de so metent o per execucio de justicia quis hagues a fer dins la vegueria o si donchs lo veguer qui la execucio de justicia faes no requeria altre veguer o veguers que li vinguessen ajudar a les hosts de sa vegueria o vegueries. E en aquells cases se puxen demanar les dites hosts e no en altres.—*Plau al Senyor Rey.*

XXVII. Item que vos Senyor ne la Senyora Reyna ne lo Senyor Duch ne altra persona o persones en nom vostre o lur durant lo temps de la dita companyia no puxats trer fora les limites de Cathalunya los dits homens a cavall gents darmes ne ballesters e si de fet era fet lo contrari e aquells cavallers gents darmes e ballesters anaven fora Cathalunya que en aquell cas als dits cavallers gents darmes e ballesters no fos dat ne en res provehit per lo general de sou o de accorriment ne de ciutadans[1] per aquell temps per lo qual serien fora Cathalunya avans si res havien reebut dels dits sou accorriment e civades que no haguessen servit que tot allo haguessen a restituir al regent la dita Deputacio.—*Plau al Senyor Rey.*

XXVIII. Item que la ordinacio feta en la Cort pus prop tenguda per vos Senyor en la Ciutat de Barchinona sobre lo fet de les armes ces de tot e que totes obligacions e seguretats per les universitats e singulars daquelles fetes per raho de la dita ordinacio sien casses e nulles e haudes per no fetes e sien remeses totes e sengles penes per les dites universitats o singulars daquelles per aquesta raho encorregudes.—*Plau al Senyor Rey.*

XXIX. Item ordona la dita Cort e ordonant protesta que per los

[1] El vocablo es claro y sin abreviatura; pero no hay duda que debería ser *civades.*

dessus dits o deius scrits capitols o per algunes coses contengudes en aquells no sia fet o engenrat algun prejudici o derogacio als dits iij braces ne a algun daquells ne a singular o singulars daquells a lurs franqueses libertats privilegis o costums o a qual se vol altres drets lurs ans tots aquells romanguen en lur plena força e valor ne res de les coses en los presents capitols contengudes puxen esser tretes a consequencia o eximpli.—*Plau al Senyor Rey.*

XXX. Item que vos Senyor atorguets axicom es veritat als dits iij braces o als singulars daquells que la present ordinacio o companyia o los presents capitols e coses en aquells contengudes han fetes de gracia e mera voluntat e libertat lur e no per deute quen fossen tenguts ne obligats. E que aço nols puxa esser tret a consequencia o eximpli en esdevenidor.—*Plau al Senyor Rey.*

Et die Domenica hora completarii Sedis Terrachone xij Madii anno a nativitate Domini M.° CCC.° LXX.° predicta capitula fuerunt firmata per dominum Regem et totam Curiam existentes in domo capituli Sedis Terrachone salvo et retento quod in Curia que de presenti per dominum Regem de consensu ipsius Curie debet continuari ad octavam diem mensis Junii proximam et villam Montisalbi possit in et super dictis capitulis addi mutari corrigi et emendari et alias meliorari prout domino Regi et Curie videbitur expedire presentibus testibus nobili Hugone de Sancta Pace Francisco Roma legum doctore Raymundo de Perilionibus militibus et Bernardo de Bonastre secretario dicti domini Regis.

Nomina vero illorum qui erant presentes in dicta Curia videlicet in domo dicti capituli Sedis Terrachone et in firmamento hujusmodi fuerunt qui sequuntur.

Petrus Archiepiscopus Terrachone.
Romeus Episcopus Iberdensis.
. . . . . [1] abbas agerensis.
Guillelmus prepositus Terrachone.
Petrus Bajuli prior Dertuse.
Bernardus de Olivis.
Petrus Toloni.
Frater Petrus Toloni.
Frater Geraldus de Pomario.
Bernardus Rufach et
Petrus de Sancte Amancio pro Ecclesia.

[1] Un espacio en blanco.

Petrus Comes Urgelli.
Hugo Vicecomes Cardone.
Dalmacius de Castro Episcopali procurator nobilis Vicecomitis Castriboni.
Raimundus Alamanni de Cervilione.
Dalmacius de Muro.
Gilabertus de Argentona procurator Raymundi de Angularia domini de Pulcro podio.
Bernardus de Sono.
Huguetus de Sancta Pace.
Jacobus de Faro.
Jacobus de Mayano.
Johannes de Montebovino.
Bernardus de Camporells.
Guillelmus de Rajadello.
Berengarius de Requeseno.
Bernardus de Monteacuto.
Johannes de Ulzinellis.
Guillelmus de Palafolls.
Dalmacius Verduno et
Berengarius Dargençola pro Milicia.

Raymundus de Cumbis et Bernardus Costit..	Ilerde.
Narcissus de Sancto Dionisio et Guillelmus de Pulcro loco	Gerunde.
Petrus de Gostemps..	Minorise.
Jacobus de Matavaques.	Vici.
Berengarius Cardona.	Cervarie.
Andreas de Contijoch	Montisalbi.
Simon Canut ville..	Tarrege et
[1]	Cauquiliberi.

pro civitatibus villis et locis regalibus Cathalonie.

Subsequenter die Mercurii v mensis Junii anno predicto a nativitate Domini M.° CCC.° LXX.° dominus Rex constitutus personaliter in Civitate Barchinone et quibusdam arduis negociis occupatus ibidem in tantum quod dicta viij die Junii assignata superius ad continuacionem Curiarum

[1] Un espacio en blanco.

in villa Montisalbi non poterat interesse decrevit ipsas Curias prorogare seu continuare ad xvij diem mensis Junii super quo fecit provisionem seu provisiones cum littera sua tenoris sequentis.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque Barchinone Rossilionis et Ceritanie Fidelibus nostris vicario et bajulis Montisalbi vel eorum locatenentibus Salutem et graciam. Licet nos Curias quas nuper celebrabamus in Civitate Terrachone ex certis et justis causis mutaverimus et continuaverimus ad villam Montisalbi ad octavam diem presentis mensis Junii: Quia tamen propter quedam urgencia et valde ardua negocia in Civitate Barchinone ubi nunc assumus per aliquos dies nos necessario remanere oportet in tantum quod dicta octava die Junii in dicta villa Montisalbi nequimus comode interesse propterea huius serie Curias ipsas ad diem lune que erit xvij eiusdem mensis Junii ex dictis causis urgentibus et necesariis continuamus seu eciam prorogamus volentes et mandantes vobis seu illi vel illis vestrum cuius aut quorum intersit quod dicta xviij die Junii de continuacione seu prorogacione huiusmodi fieri faciatis in dicta villa in locis in quibus preconitzaciones solent fieri preconitzacionem publicam eo solenniori modo quo fieri possit ut inde universis et singulis innotescat. Et ulterius ad superhabundantem cautelam tenore presentis comitimus et mandamus dilecto consiliario et auditori Curie nostre Raymundo de Cervaria Decretorum doctori Decano Urgellensi ut ad dictam villam personaliter accedendo in ecclesia sancti Michaelis ubi dictas Curias decrevimus celebrare in vestra presencia et consiliariorum dicte ville et aliorum de quibus sibi videbitur dicta viij die se presentet et in persona nostri et ibidem dictam continuacionem seu prorogacionem faciat seu per nos factam publicet et astantibus intimet et de hiis omnibus faciat fieri publicum instrumentum seu ea continuari per nostrum prothonotarium vel eius locumtenentum in processu de dictis Curiis inchoato comittentes sibi super hiis plenarie vices nostras. Data Barchinone v die Junii anno a nativitate Domini M.° CCC.° LXX.°—*Visa Ro.*

Et die Dominica sequenti nona dicti mensis Junii rediens dictus decanus tradidit domino Regi litteram subscriptam que lecta per dominum Regem fuit tradita dicto Jacobo Conesa prothonotario ut eam insereret in processu cuius suprascripcio talis erat.—*Sacre Regie Aragonum magestati.*

Erat quidem sigillata cum duobus sigillis videlicet sigillo vicarii Montisalbi et sigillo bajulorum. Et est continencie subsequentis.

Senyor a la vostra gran Excellencia notifficam que vuy que es dissabte a viij de present mes de Juny lonrat e discret micer Ramon Cervera conseller vostre personalment constituit en la esgleya de Sent Miquel de la vila de Muntblanch presents nos e en Pere Danglesola sindich per la universitat de la dita vila constituit a interesser a les Corts generals que vos Senyor laltre dia celebrabets en la Ciutat de Terragona e los jurats e prohomens de la dita vila lo dit micer Ramon Cervera en nom e en persona de vos Senyor ha prorogades e continades les Corts les quals vos havats manades en la dita vila de Montblanch tro al xvij dia del present mes de Juny perque Senyor nos ab veu de crida tota aquella maior solennitat que havem puguda per la dita vila e per los lochs acostumats havem publicada la dita prorogacio e continuacio tro al dit xvij dia del present mes de Juny. Perque Senyor ab tenor de la present vos certificam que de totes les dites coses placia a Deu Senyor queus do bona e larga vida ab creximent de honor. Scrita dissabte a viij de Juny del any de la nativitat de nostre Senyor M.CCC.LXX.

—Los vostres sotsmeses en Guillem ça Cirera veguer e en Jacme Termens e Narnau des Caus batles de la vila de Muntblanch.

Et subsequenter die Sabbati xv Juni anno predicto a nativitate Domini M.° CCC.° Septuagesimo fuit facta littera prorogacionis et continuacionis dictarum Curiarum ad xxviij diem eiusdem mensis Junni super quo fuit facta littera tenoris sequentis.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. Fidelibus nostris vicaris et bajulo Montisalbi vel eorum locatenentibus Salutem. Nuper vobis scripsimus cum alia littera sub hac forma Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. *Inseratur totus tenor alterius littere superius inserte.* Data Barchinone v die Junii anno etc. *Post Cuius data sequitur:* Hoc verum cum ex causis premissis nos opporteat adhuc in Civitate Barchinone per dies aliquos remanere Ita quod dicta xvij die presentis mensis in dicta villa Montisalvi interesse nequimus et ob hoc dictas curias ad xxviij^am^ diem eiusdem mensis decreverimus continuandas seu prorogandas et dictum decanum pro intimando et faciendo eciam ad nomine et vice nostris prorogacionem et continuacionem ipsarum Curiarum in dicta ecclesia Sancti Michaelis providerimus destinandum Propterea vobis dicimus et mandamus quatenus prorogacionem seu continuacionem huiusmodi in forma prescripta solenniter publicetis seu faciatis voce preconia publicari. Nos enim dicto decano faciendi dictam prorogacionem per modum predestinatum comittimus huius serie vices no-

tras. Data Barchinone xv die Junii anno a Nativitate Domini M° CCC° LXX° — *Visa Ro.*

Rediens autem dictus decanus retulit se dictam prorogacionem et continuacionem fecisse ad dictam xxviij^am^ diem mensis Junii. Et nichilominus atulit litteram vicarii et bajuli Montisalbi qua intimatur domino Regi dictam prorogacionem seu continuacionem factam fuisse et quod inde fuerat facta preconitzacio in villa Montisalbi. Cuius littere suprascripcio talis est.

Al molt excellent princep e Senyor lo Senyor en Pere per la gracia de Deu Rey Darago.

Tenor autem dicte littere est talis.

Senyor a la vostra gran Excellencia notificam que huy que es dilluns lonrat e discret mossen Ramon Cervera conseller vostre personalment constituit en la esgleya de Sent Miquel de la vila de Muntblanch presents nos e en Pere Dangleola sindich per la universitat de la dita vila constituit á esser á las Corts generals que vos Senyor laltre dia celebravets en la Ciutat de Terragona e los jurats e prohomens de la dita vila lo dit micer Ramon Cervera en nom e en persona de vos Senyor proroga e continua les dites Corts tro al xxviij^en^ del mes de Juny davallscrit la qual prorrogacio e continuacio ab veu de crida havem feta publicar per la dita vila perço que negun ignorancia no puxa allegar. Deus Senyor per la sua merce vos do bona vida e larga ab creximent donor e ab victoria de vostres enemichs. Scrita en Montblanch diluns a xvij dies del mes de Juny del any de la nativitat de nostre Senyor M.CCC.LXX.

Guillem Cirera veguer e Jacme de Termens batle per vos en la vila de Muntblanch quis comanen en vostra gracia e merce.

Ulterius fuit facta quedam alia prorogacio ad v^am^ diem Julii cum littera domini Regis tenoris sequentis.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. Fidelibus nostris vicario et bajulis Montisalbi vel eorum locatenentibus Salutem et graciam. Bene scitis qualiter nuper Curias generales quas celebrabamus Terrachone ad villam Montisalbi ad certam diem celebrandas mutavimus Et factis duabus prorogacionibus una post alteram ad xxviij^am^ diem presentis mensis Junii Curias ipsas continuavimus seu prorogavimus ut in aliis litteris inde factis lacius continetur. Vere cum propter ardua negocia que in Civitate Barchinone expedire habent ad quorum expedicionem presencia nostra necessaria esse dinoscitur dicta xxviij^a^ die Junii in dicta villa

Montisalbi non possimus comode interesse propterea dictas Curias ad quintam diem instantis mensis Julii huius serie continuandas providimus seu eciam prorogandas Mandantes vobis illi vestrum cuius intersit quod dicta xxviij^a^ die Junii de continuacione seu prorogacione huiusmodi faciatis fieri in villa ipsa in locis videlicet in quibus preconitzaciones solent fieri publicam et solennem preconitzacionem ut inde universis et singulis patefaciat et ulterius ad cautelam superhabundantem presentis tenore comittimus et mandamus fideli judici curie nostre Andree de Contijoch ut ad dictam villam se personaliter conferendo in ecclesia Sancti Michaelis in qua dictas Curias celebrare decrevimus in presencia vestra et consiliariorum dicte ville et aliorum de quibus sibi videbitur dicta xxviij^a^ die Junii se presentet in personam nostre et ibidem dictam continuacionem seu prorogacionem faciat ac per nos factam publicet et interessentibus intimet et inde fieri faciat publicum instrumentum seu ea continuari in processu per nostrum prothonotarium de dictis Curiis inchoato quoniam nos eidem Andree super hiis comittimus vices nostras plenarie cum presenti. Data Barchinone xxv^a^ die Junii anno a nativitati Domini M.°CCC.°LXX.°— *Visa Ro.*

Pro qua siquidem prorogacione seu continuacione notificanda et publicanda in dicta villa Montisalbi fuit missus dictus Andreas de Contijoch qui dictam prorogacionem seu continuacionem fecit ut inde constat per litteram vicarii et bajuli missam domino Regi cuius suprascripcio talis est.

Al molt excellent princep e senyor lo Senyor en Pere per la gracia de Deu Rey Darago.

Intrinsecus autem est tenoris sequentis.

Senyor a la vostra gran Excellencia notificam que vuy que es divendres lonrat e discret Nandreu de Contijoch jutge de la vostra cort personalment constituit en la sgleya de Sent Miquel de la vila de Montblanch presents nos e en Pere Dangleola sindich per la universitat de la dita vila constituit a esser a les Corts generals que vos Senyor laltre die celebravets en la Ciutat de Terragona e los jurats e prohomens de la dita vila lo dit Nandreu de Contijoch en nom e en persona de vos Senyor proroga e continua les dites Corts tro al v^en^ die de Juliol primer vinent la qual prorogacio e continuacio ab veu de crida havem feta publicar per la dita vila perço que negun ignorancia no puxa allegar. Deus Senyor per la sua merce vos do bona vida e larga ab creximent donor e ab victoria de vostres enemichs. Scrita en Montblanch diven-

dres a xxviij del mes de Juny del any de la nativitat de nostre Senyor MCCCLXX.

Anthoni Rosseylla sotsveguer e Jacme de Termens batle per vos Senyor en la vila de Montblanch quis comanen en vostra gracia e merce.

Subsequenter fuit facta comissio dicto Andree de Contijoch faciendi prorogaciones et continuaciones primo usque ad octavam diem Julii et subsequenter alias quousque dominus Rex fuerit in villa Montisalbi prout continetur in littera eius comissionis que est tenoris sequentis.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. Fideli judici curie nostre Andree de Contijoch Salutem et graciam. Quamvis Curie generales quas celebrabamus in Civitate Terrachone quasquam comutandas et continuandas providimus ad villam Montisalbi diversis prorogacionibus seu continuacionibus distulerimus celebrandas usque ad quintam diem presentis mensis Julii quibus die et loco pro celebracione ipsarum Curiarum interesse credebamus Quia tamen quedam ardua negocia que in Civitate Barchinone necessario expedire habemus non paciunt quod nos ab ipsa Civitate recedamus ad presens et ob hoc dictas Curias ad diem lune proxime subsequentem que erit viij[a] presentis mensis Julii continuandas seu prorogandas providerimus cum presenti propterea vobis dicimus comittimus et mandamus quatenus nomine et vice ac in personam nostri presentetis vos dicta quinta die Julii in ecclesia beati Michaelis dicte ville in qua dictas Curias decrevimus celebrare et in presencia consiliariorum dicte ville et aliquorum aliorum procerum quos ad id per vos volumus evocari intimetis continuacionem et prorogacionem per nos factam de dictis Curiis ad dictam octavam diem presentis mensis Julii et vos eciam in personam nostri dictam continuacionem seu prorogacionem ad ipsam octavam diem Julii in dictorum procerum presencia faciatis. Et nichilominus per officiales dicte ville mandetis et faciatis de facto dictam prorogacionem seu continuacionem ad dictam octavam diem Julii solenniter publicari. Ceterum quia secundum varietatem negociorum occurrencium intencionem nostram ac propositum nos variare opportet volumus ac vobis cum presenti comittimus quod ubi nos dicta viij[a] die Julii in dicta villa forsitan non intersimus dictas Curias de die in diem seu de tercia in terciam vel de quarta in quartam diem aut prout vobis visum fuerit prorogare seu continuare possitis quousque nos in villa ipsa valeamus pro dictarum Curiarum celebracione comode interesse Nos enim quascunque prorogaciones seu continuaciones de dictis Curiis feceritis ex nunc pro tunc et tunc pro nunc volumus disponimus et decernimus in personam no-

stri esse factas ac valere et tenere et omnimodam habere eficaciam et valorem ac si per nos personaliter essent facte, Comittentes vobis super hiis omnibus et singulis locum nostrum et plenarie vices nostras. Et mandamus per hanc eandem vicario et bajulis et consiliariis et probis hominibus dicte ville quod in et super predictis exequendis assistant vobis prout inde requisiti fuerint et ea que vos eis injunxeritis cum diligencia exequantur. Data Barchinone iij^a^ die Julii anno a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.°— *Visa Ro.*

De continuacione siquidem facta ad viij^am^ diem Julii constat per litteram vicarii et bajuli Montisalbi missam domino Regi tenoris sequentis.

Senyor a la vostra gran Excellencia notificam que huy que es divendres a v del mes davall scrit lonrat e discret Nandreu de Contijoch jutge de la vostra cort personalment constituit en la esgleya de Sent Miquel de la vila de Muntblanch presents nos e en Pere Dangleola sindich per la universitat de la dita vila constituit a esser a les Corts generals que vos Senyor laltre dia celebravets en la Ciutat de Terragona E los jurats e prohomens de la dita vila lo dit Nandreu de Contijoch en nom e en persona de vos Senyor proroga e continua les dites Corts tro al viij^en^ dia del present mes de Juliol la qual prorogacio e continuacio ab veu de crida havem feta publicar per la dita vila perço que negu ignorancia no puxa allegar. Deus senyor per la sua merce vos do bona vida e larga ab creximent donor e ab victoria de vostres enemichs. Scrita en Montblanch a v del mes de Juliol del any de la nativitat de nostre Senyor MCCCLXX.

Anthoni Rosseylla sotsveguer e Narnau Bover lochtinent den Jacme de Termens batle per vos Senyor en la dita vila de Montblanch quis comanen en vostra gracia e merce.

Ulterius fuit facta continuacio ipsarum Curiarum ab ipsa viij^a^ die usque ad xv^am^ diem ipsius mensis per dictum Andream de Contijoch ut constat per litteram missam domino Regi per officiales Montisalbi que est continencie subsequentis.

Molt alt Senyor. A la vostra Excellencia ab aquella deguda reverencia ques pertany notifficam que huy que es dilluns viij^en^ dia del present mes de Juliol lonrat e discret Nandreu de Contijoch jutge de la vostra cort constituit personalment en la esgleya de Sent Miquel de la vila de Montblanch presents nos e en Pere Dangleola sindich de la dita vila constituit a les Corts generals que vos Senyor laltre dia celebravets en la Ciutat de Terragona E los jurats e prohomens de la dita vila en nom e en persona de vos Senyor proroga e continua les dites Corts tro

al xv^en dia del present mes la qual continuacio e prorogacio ab veu de crida havem feta publicar per la dita vila perço que negu ignorancia no puxa allegar. Deus Senyor par sa merce vos do bona vida e larga ab creximent de honor e victoria de vostres enemichs. Scrita en Montblanch a viij del mes de Juliol del any de la nativitat de Nostre Senyor M.CCC.LXX.

Anthoni Roseylla sotsveguer e Jacme de Termens batle per vos Senyor en la dita vila de Montblanc quis comanen en vostra gracia e merce.

Subsequenter dicte Curie fuerunt continue[1] per dictum Andream de Contijoch nomine quo supra ab ipsa xv^a die Julii usque ad secundam diem Augusti proxime instantis ut constat per litteram officialium Montisalbi missam domino Regi tenorem qui sequitur continentem.

Molt alt Senyor. A la vostra Excellencia ab aquella deguda reverencia ques pertany notificam que huy que es dilluns xv^en dia del present mes de Juliol lonrat e discret Nandreu de Contijoch jutge de la vostra cort constituit personalment en la sgleya de Sent Miquel de la vila de Muntblanch presents nos e en Pere Dangleola sindich de la dita vila constituit a les Corts generals que vos Senyor laltre dia celebravets en la Ciutat de Terragona e los jurats e prohomens de la dita vila en nom e en persona de vos Senyor proroga e continua les dites Corts tro al segon dia del mes Dagost primer esdevenidor la qual prorogacio ab veu de crida havem feta publicar per la dita vila perço que negu ignorancia no puxa allegar. Deus Senyor per sa merce vos do bona vida e larga ab creximent donor e victoria de vostres enemichs. Scrita en Montblanch a xv dies del mes de Juliol del any de la nativitat de nostre Senyor M.CCC.LXX.

Anthoni Rosseyla sotsveguer e Jacme de Termens batle per vos Senyor en la dita vila de Montblanch quis comanen en vostra gracia e merce.

Ceterum quia requirentibus negociis occurrentibus dominus Rex non poterat interesse in villa Montisalbi ad dictam secundam diem Augusti et dictus Andreas de Contijoch revenerat de dicta villa Montisalbi et erat in curia Regia necessario romansurus ideo fuit facta comissio dicto decano Urgellensi de et super faciendo prorogaciones cum littera Regia tenoris sequentis.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. Dilecto consiliario et auditori curie nostre Raymundo de Cervaria decretorum doctori decano Urgel-

[1] Debería decir *continuate*.

lensi Salutem et dileccionem. Licet Curie generales quas celebrabamus in Civitate Terrachone quasque providimus comutandas et continuandas in villa Montisalbi diversis prorogacionibus seu continuacionibus distulerimus celebrandas in ipso loco usque ad secundam diem instantis mensis Augusti quibus die et loco pro celebracione ipsarum Curiarum credebamus adesse Quia tamen propter quedam ardua negocia que in Civitate Barchinone habemus necessario expedire nequimus dicta secunda die Augusti in dicta villa interesse et ob hoc Curias ipsas ad octavam diem eiusdem mensis Augusti continuandas seu prorogandas providerimus cum presenti Propterea vobis dicimus comittimus et mandamus quatenus ad dictam villam personaliter accedendo nomine et vice ac in personam nostri presentetis vos dicta secunda die Augusti in ecclesia Sancti Michaelis dicte ville ubi dictas Curias decrevimus celebrare et in presencia consiliariorum dicte ville et aliquorum aliorum procerum quos ad id per vos volumus evocari intimetis continuacionem et prorogacionem per nos factam de dictis Curiis ad dictam octavam diem dicti mensis Augusti Et vos eciam in personam nostri dictam continuacionem seu prorogacionem ad ipsam octavam diem Augusti in dictorum procerum presencia faciatis et nichilominus per officiales dicte ville mandetis et faciatis de facto dictam prorogacionem seu continuacionem ad dictam octavam diem Augusti solenniter publicari. Ceterum quia secundum varietatem negociorum occurrencium intencionem nostram ac propositum nos variare opportet volumus ac vobis cum presenti comittimus quod ubi nos dicta octava die Augusti in dicta villa forsitan non intersimus dictas Curias de die in diem seu de tercia in terciam vel de quarta in quartam diem aut prout vobis visum fuerit prorogare seu continuare possitis quosque nos in villa ipsa valeamus pro dictarum curiarum celebracione comode interesse. Nos enim quascunque prorogaciones seu continuaciones de dictis Curiis feceritis ex nunc pro tunc et tunc pro nunc volumus disponimus et decernimus in personam nostri esse factas ac valere et tenere et omnimodam habere eficaciam et valorem ac si per nos personaliter essent facte. Comittentes vobis super hiis omnibus et singulis locum nostrum et plenarie vices nostras et mandamus per hanc eandem vicario et bajulis ac consiliariis et probis hominibus dicte ville quod in et super predictis exequendis assistant vobis prout inde requisiti fuerint et ea que vos eis injunxeritis cum diligencia exequantur. Data Barchinone xxx die Julii anno a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.°—*Guillelmus de Palou.*

Cuius siquidem littere vigore fuerunt facte prorogaciones seu continuaciones infrascripte ut constat per instrumentum publicum confe-

ctum per Berengarium Çolivella notarium publicum Montisalbi cuius tenor sequitur sub hiis verbis.

Noverint universi Quod die veneris secunda die Augusti anno a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° in presencia mei Berengarii Çolivella notarii publici Montisalbi pro venerabili Raymundo Ça Rovira rectore ecclesie eiusdem et in presencia eciam Guillelmi Mir et Guillelmi de Cardona de dicta villa testium ad hec convocatorum et rogatorum venerabilis Raymundus de Cervaria decretorum doctor consiliarius et auditor Curie domini Regis ad infrascriptas deputatus personaliter constitutus in ecclesia beati Michaelis dicte ville nomine et vice ac pro parte Illustrissimi ac Magnifici principis et domini Petri Dei gracia Regis Aragonum presentavit et per me dictum notarium legi fecit venerabilibus Anthonio Roseyla subvicario Arnaldo Boverii locum tenenti venerabilis Jacobi de Termenesio bajuli Montisalbi pro dicto domino Rege et Arnaldo dez Caus bajulo honorabilis Galcerandi de Villafrancha eiusdem ville et quibusdam juratis et probis hominibus dicte ville ante presenciam dicti Raymundi de Cervaria constitutis quandam litteram papiream patentem dicti domini Regis cuius tenor sequitur in hunc modum.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc., *prout continetur tenor ipsius littere supra proxime in* XXVj.° *folio.*

Qua littera presentata et exposita et in vulgari lecta per me dictum notarium idem Raymundus de Cervaria notificavit et insinuavit predictis subvicario locumtenenti et bajulo et juratis et probis hominibus qui in dicta ecclesia beati Michaelis erant ipsum dominum Regem ipsas Curias celebrandas in dicta villa continuasse et prorogasse usque ad presentem diem que est die veneris secunda presentis mensis Augusti.

Et nichilominus idem Raymundus de Cervaria in presencia dictorum subvicarii locumtenentis et bajuli et juratorum ac proborum hominum in personam dicti domini Regis dictam continuacionem et prorogacionem ad ipsam octavam diem Augusti fecit mandando dictis subvicario locumtenenti et bajulo ex parte dicti domini Regis ut de continuacione et prorogacione huiusmodi prorogacionem fieri faciant et solenniter per villam Montisalbi publicari.

Qui subvicarius locumtenens et bajulus predicti ad mandatum dicti Raymundi de Cervaria mandarunt fieri per villam Montisalbi preconitzacionem sequentem.

Ara hoiats queus fan asaber los honrats Nanthoni Roseyla sotsveguer Narnau Bover lochtinent del honrat en Jacme de Termens batle del senyor Rey Narnau dez Caus batle del honrat en Galceran de Vilafrancha castla de la dita vila que com lo molt alt senyor Rey les corts generals

de Cathalunya les quals laltre dia celebrava en la Ciutat de Terragona hagues mudades e prorogades al viij.° die del mes de Juny prop passat celebradores en la vila de Montblanch e apres com per alguns grans e urgents negocis als quals lo dit senyor Rey no podia defallir hagues aturar en la ciutat de Barchinona haia prorogades e continuades diverses prorogaciones devant avant les dites Corts tro vuy que es divendres a ij del present mes Dagost en lo qual dia lonrat e discret micer Ramon Cervera conseller del dit senyor Rey a aço specialment deputat per lo dit senyor Rey personalment constituit en la esgleya de Sent Miquel de la dita vila presents los dits sotsveguer e batles e alcuns jurats e prohomens de la dita vila ha notifficat publicat e intimat que lo dit senyor Rey ha continuades e prorogades les dites Corts celebradores en la dita vila tro a dijous a viij dies del present mes Dagost. E noresmenys a sobrehabundant cautela lo dit micer Ramon Cervera en persona del dit senyor Rey haia feta la dita prorogacio e continuacio ha manada publicar e intimar ab veu de crida Perço los dits sotsveguer lochtinent e batle ab aquesta present publica crida notiffiquen e publiquen la dita prorogacio e continuacio perço que ignorancia algu no puxa allegar.

Et de predictis omnibus et singulis dictus Raymundus de Cervaria nomine dicti domini Regis peciit sibi fieri publicum instrumentum.

Post hec die jovis viij dicti mensis Augusti anno predicto dictus venerabilis Raymundus de Cervaria personaliter constitutus in dicta ecclesia beati Michaelis dicte ville ante presenciam Francisci de Termenesio locumtenentis vicario Jacobi de Termenesio bajuli Petri de Angularia sindici juratorum et consiliariorum et quorundam aliorum procerum dicte ville in personam dicti domini Regis et potestate sibi atributa in littera preinserta prorogavit et continuavit dictas Curias celebrandas in dicta villa Montisalbi ad diem Mercurii proximam xiiij^{am} presentis mensis Augusti Et nichilominus injunxit et mandavit predictis locumtenenti vicarii et bajulo ut de prorogacione et continuacione huiusmodi faciant publicationem solennem per villam Montisalbi juxta mandatum dicti domini Regis. Qui locumtenens et bajulus predicti ad mandatum dicti venerabilis Raymundi de Cervaria fecerunt fieri preconitzacionem sequentem.

Ara oiats que us fan asaber los honrats en Francesch de Termenes lochtinent de veguer e los batles de la vila de Montblanch que com lo molt senyor Rey les Corts generals de Catalunya les quals laltre dia celebrava en la Ciutat de Terragona hagues mudades e prorogades al viij dia del mes de Juny prop passat celebradores en la vila de Mont-

blanch e apres com per alguns grans e urgents negocis als quals lo dit senyor Rey no podia defallir hagues aturar en la Ciutat de Barchinona haia prorogades e continuades les dites Corts diverses prorogacions devant avant tro huy que es dijous a viij del present mes Dagost en lo qual dia lonrat e discret micer Ramon Cervera conseller del dit senyor a aço specialment deputat personalment constituit en la esgleya de Sent Miquel presents los dits lochtinents de veguer e batle e en Pere Danglesola sindich e los jurats consellers e prohomens de la dita vila per lo poder a ell donat ab letra sua la qual fo dada en Barchinona a xxx dies de Juliol del any present en persona del dit senyor Rey haia prorogades e continuades les dites Corts celebradores en la dita vila a dimecres xiiij^e^ dia del present mes Dagost la qual prorogacio e continuacio ha manada publicar e intimar ab veu de crida Peiço los dits lochtinents de veguer e batles ab aquesta present publica crida notifiquen e publiquen la dita prorogacio e continuacio peiço que ignorancia algu no puxa allegar.

Et de predictis omnibus dictus venerabilis Raymundus de Cervaria nomine domini Regis peciit fieri publicum instrumentum.

Post hec die Mercurii xiiij presentis mensis Augusti anno predicto dictus venerabilis Raymundus de Cervaria personaliter constitutus in dicta ecclesia beati Michaelis dicte ville ante presenciam Anthonii Rosseylla subvicarii et Jacobi de Termenesio bajuli dicte ville et quorundam aliorum procerum dicte ville in personam dicti domini Regis ex potestate sibi in preinserta littera tradita prorogavit et continuavit dictas Curias celebrandas in dicta villa Montisalbi ad diem lune xix^am^ mensis presentis Augusti Et nichilominus injunxit et mandavit ex parte dicti domini Regis predictis subvicario et bajulo quod de continuacione et prorogacione huiusmodi faciant seu fieri faciant preconitzacionem solennem per villam Montisalbi juxta mandatum regium in preinserta littera contentum. Quam prorogacionem continuacionem et mandatum dictus venerabilis Raymundus de Cervaria nomine et in personam dicti domini Regis fecit die et anno predictis presentibus testibus Guillelmo Camut et Guillelmo Mir.

Qui subvicarius et bajulus incontinenti ad mandatum dicti Raymundi de Cervaria fecerunt fieri preconitzacionem sequentem.

Ara oiats que us fan asaber los honrats Nanthoni Rosseyla sotsveguer e los batles de la vila de Montblanch que com lo molt alt senyor Rey les Corts generals de Cathalunya les quals laltre dia celebrava en la Ciutat de Terragona hagues mudades e prorogades al viij^e^ dia del mes

de Juny prop passat celebradores en la vila de Montblanch e apres com per alcuns grans e urgents negocis als quals lo dit senyor Rey no podia defallir hagues aturar en la Ciutat de Barchinona les dites Corts sien stades prorogades e continuades diverses prorogacions devant avant axi per lo dit senyor Rey com per alcuns altres en nom e en persona del dit senyor tro huy que es dimecres a xiiij dies del present mes Dagost en lo qual dia lonrat e discret micer Ramon Cervera conseller del dit senyor Rey a aço specialment deputat personalment constituit en la esgleya de Sent Miquel presents los dits lochtinent de veguer e batles e alcuns jurats consellers e prohomens de la dita vila per lo poder a ell donat en nom e en persona del dit senyor Rey ha prorogades e continuades les dites Corts celebradores en la dita vila a dilluns primervinent que sera xix^e dia del present mes Dagost la qual continuacio e prorogacio ha manada publicar e intimar ab veu de crida. Perço los dits sotsveguer e batles ab aquesta present publica crida notiffiquen e publiquen la dita prorogacio e continuacio perço que ignorancia alcu no puxa allegar.

Et de predictis omnibus et singulis dictus Raymundus de Cervaria nomine dicti domini Regis peciit sibi fieri publicum instrumentum.

Ad quam diem lune xix die eiusdem mensis Augusti anno predicto dictus venerabilis Raymundus de Cervaria personaliter constitutus in dicta ecclesia beati Michaelis ante presenciam Francisci de Termenesio locumtenentis vicarii et Jacobi de Termenesio bajuli domini Regis et Arnaldi dez Caus bajuli castlani ville predicte Montisalbi Petri de Angularia sindici juratorum et consiliariorum et quorundam proborum hominum dicte ville in personam dicti domini Regis ex potestate sibi tradita in preinserta littera prorogavit et continuavit dictas Curias celebrandas in dicta villa ad diem Martis que erat xx^a dies presentis mensis Augusti. Et nichilominus injunxit et mandavit ex parte dicti domini Regis predictis locumtenenti et bajuli ut de prorogacione et continuacione huiusmodi faciant preconitzacionem sequentem.

Ara oiats que us fan asaber los honrats en Francesch de Termens lochtinent de veguer e los batles de la vila de Montblanch que com lo molt alt Senyor Rey les Corts generals de Cathalunya les quals laltre dia celebrava en la Ciutat de Terragona hagues mudades e prorogades al viij^e dia del mes de Juny prop passat celebradores en la vila de Montblanch e apres com per alcuns grans e urgens negocis als quals lo dit senyor Rey no podia defallir hagues aturar en la ciutat de Barchinona les dites Corts sien stades continuades e prorogades diverses pro-

rogacions devant avant axi per lo dit senyor Rey com per alcuns altres en nom e en persona del dit Senyor tro a huy que es diluns a xx dies del present mes Dagost en lo qual dia lonrat e discret micer Ramon Cervera conseller del dit senyor Rey a aço specialment deputat constituit personalment en la esgleya de Sent Miquel presents los dits lochtinent de veguer e batles e alcuns jurats e consellers e prohomens de la dita vila per lo poder a ell donat en nom e en persona del dit senyor ha prorogades e continuades les dites Corts celebradores tro a dema que sera dimarts a xx dies del present mes Dagost la qual prorogacio e continuacio ha manada publicar ab veu de crida Perço los dits lochtinent de veguer e batles ab aquesta present publica crida notiffiquen la dita prorogacio e continuacio perço que ignorancia[1] no puxa allegar.

Que fuerunt acta die hora et anno predictis ac presentibus testibus Guillelmo Mir et Guillelmo de Cardona. Et de predictis omnibus dictus Raymundus de Cervaria peciit sibi nomine dicti domini Regis fieri publicum instrumentum.

Post hec die Martis xx^a^ Augusti anno predicto dictus venerabilis Raymundus de Cervera personaliter constitutus in dicta ecclesia beati Michaelis ante presenciam Anthonii Rosseyla sobvicarii et predictorum bajulorum et Petri de Angularia sindici et quorundam juratorum consiliariorum et proborum hominum dicte ville ex potestate sibi atributa per dictum dominum Regem prout in dicta littera Regia supra inserta continetur prorogavit et continuavit dictas Curias celebrandas in dicta villa ad diem veneris proximam que erit xxiij^a^ dies presentis mensis Augusti. Et nichilominus injunxit et mandavit ex parte dicti domini Regis predictis locumtenenti vicarii et bajulis ut de huiusmodi prorogacione et continuacione faciant preconitzacionem solennem per villam Montisalbi juxta mandatum Regium in preinserta littera contentum.

Et dicti subvicarius et bajuli incontinenti ad mandatum dicti Raymundi de Cervaria fecerunt fieri preconitzacionem sequentem.

Ara oyats que us fan asaber los honrats sotsveguer e batles de la vila de Montblanch que com lo molt alt senyor Rey les Corts generals de Cathalunya les quals laltre dia celebrava en la Ciutat de Terragona hagues mudades e prorogades al viij^e^ del mes de Juni prop passat celebradores en la vila de Montblanch e apres com per alguns grans e urgents negocis als quals lo dit senyor Rey no podia defallir hagues aturar alguns dies en la Ciutat de Barchinona les dites Corts sien stades

[1] Falta *alcu*.

prorogades e continuades diverses prorogacions devant avant axi per lo dit senyor Rey com per alcuns daltres en nom e en persona del dit Senyor tro huy que es dimarts a xx del present mes Dagost en lo qual dia lonrat e discret micer Ramon Cervera conseller del dit Senyor Rey a aço specialment deputat constituit personalment en la esgleya de Sent Miquel presents los dits lochtinent de veguer e batles e alguns jurats e consellers e prohomens de la dita vila per lo poder a ell donat en nom e en persona del dit senyor ha prorogades e continuades les dites Corts celebradores en la dita vila a divendres primervinent que sera xxiij dia del present mes Dagost la qual continuacio e prorogacio ha manada publicar e intimar ab veu de crida. Perço los lochtinent de veguer e batles ab aquesta present publica crida notiffiquen e publiquen la dita prorogacio e continuacio perço que ignorancia alcu no puxa allegar.

Que fuerunt acta die et anno predictis ac presentibus Guillelmo Mir et Petro Michaelis pro testibus ad hec vocatis et rogatis.

Post hec die Veneris xxiij die Augusti anno predicto dictus venerabilis Raymundus de Cervaria personaliter constitutus in dicta ecclesia beati Michaelis in personam dicti domini Regis ex potestate sibi tradita in presencia venerabilis Guillelmi Ça Cirera vicarii et bajulorum ac juratorum consiliariorum et aliorum proborum hominum dicte ville prorogavit et continuavit dictas Curias celebrandas in dicta villa ad diem lune proximam que erit xxvj[a] die presentis mensis Augusti et nichilominus injunxit et mandavit ex parte dicti domini Regis predictis vicario et bajulis ut de prorogacione et continuacione huiusmodi faciant preconitzacionem solennem per dictam villam juxta mandatum Regium supradictum.

Et predicti vicarius et bajulus ad mandatum dicti venerabilis Raymundi de Cervaria fecerunt fieri per Berengarium de Pallers preconem publicum dicte ville preconitzacionem sequentem.

Ara oiats que us fan a saber los honrats veguer e batles de la vila de Muntblanch que com lo molt alt senyor Rey les Corts generals de Cathalunya les quals laltre dia celebrava en la Ciutat de Terragona haia continuades e prorogades al viij[e] dia del mes de Juny prop passat celebradores en la vila de Muntblanch e apres com per alguns grans e urgens negocis als quals lo dit senyor Rey no podia defallir hagues aturar alguns dies en la Ciutat de Barchinona les dites Corts sien stades prorogades e continuades diverses prorogacions devant avant axi per lo dit Senyor Rey com per alcuns altres en nom e en persona del dit

senyor tro huy que es divendres a xxiij dies del present mes Dagost en lo qual dia lonrat e discret micer Ramon Cervera conseller del dit senyor Rey a aço specialment deputat personalment constituit en la esgleya de Sent Miquel presents los dits veguer e batles e alguns altres jurats e consellers e prohomens de la dita vila per lo poder a ell donat en nom e en persona del dit senyor ha prorogades e continuades les dites Corts celebradores en la dita vila a dilluns primervinent que sera xxvj dia del present mes Dagost la qual continuacio e prorogacio ha manada publicar e intimar ab veu de crida. Perço los dits veguer e batles ab aquesta present publica crida notifiquen e publiquen la dita prorogacio e continuacio perço que ignorancia algu no puxa allegar.

Et de predictis omnibus dictus venerabilis Raymundus de Cervaria nomine domini Regis peciit sibi fieri publicum instrumentum.

Post hec die lune xxvj presentis mensis Augusti anno predicto predictus venerabilis Raymundus de Cervaria personaliter constitutus in dicta ecclesia beati Michaelis in personam dicti domini Regis in presencia venerabilis Antonii Roseyla subvicarii Arnaldi Boverii locumtenentis Jacobi de Termenesio bajuli in dicta villa pro domino Rege Arnaldi dez Caus bajuli castlani et quorundam juratorum consiliariorum et proborum hominum dicte ville prerogavit et continuavit dictas Curias celebrandas in dicta villa ad diem veneris proximam que erit xxx[a] dies presentis mensis Augusti. Et nichilominus injunxit et mandavit predictis subvicario et locumtenenti bajuli et bajulo ut de prorogacione et continuacione huiusmodi fieri faciant preconitzacionem sequentem.

Ara hoiats que us fan saber los honrats sotsveguer e batles de la vila de Montblanch que com lo molt alt senyor Rey les Corts generals de Cathalunya les quals laltre dia celebrava en la Ciutat de Terragona hagues mudades e prorogades al viij[e] dia del mes de Juny prop passat celebradores en la vila de Montblanch e apres com per alguns grans e urgents negocis als quals lo dit senyor Rey no podia defallir hagues aturar alguns dies en la Ciutat de Barchinona les dites Corts sien stades prorogades e continuades diverses prorogacions davant avant axi per lo senyor Rey com per alcuns altres en nom e en persona del dit senyor tro huy que es dilluns a xxvj del present mes Dagost en lo qual die lonrat e discret micer Ramon Cervera conseller del dit senyor Rey a aço specialment deputat personalment constituit en la esgleya de Sent Miquel presents los dits sotsveguer e batles e alcuns jurats consellers e prohomens de la dita vila per lo poder a ell donat en nom e en persona del dit Senyor ha prorogades e continuades les dites Corts celebradores

en la dita vila a divendres primervinent a xxx del present mes Dagost la cual continuacio e prorogacio ha manada intimar e pùblicar ab veu de crida. Perço los dits sotsveguer e batles ab aquesta present publica crida notifiquen e publiquen la dita prorogacio e continuacio perço que ignorancia alcu no puxa allegar.

Et de predictis omnibus dictus Raymundus de Cervaria nomine dicti domini Regis peciit sibi fieri publicum instrumentum.

Ulterius xxviij[a] die Augusti anno a nativitate Domini M.CCC.LXX cum dictus Raymundus de Cervaria ex causis necessariis ad Civitatem Barchinone rediiset et retulisset domino Regi ultimam prorogacionem et continuacionem Curiarum predictarum fuisse factam ad diem veneris proxime sequentem que erit xxx presentis mensis Augusti et dominus Rex in villa Montisalbi interesse nequiret obstantibus negociis arduis que in Civitate ipsa necessario expediri habebant propterea super continuacione aut continuacionibus et prorogacionibus faciendis super dictis Curiis direxit ipse dominus Rex bajulo Montisalbi litteram suam tenoris sequentis.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. Fideli nostro Jacobo de Termenesio bajulo Montisalbi vel eius locumtenenti Salutem et graciam. Propter occurrencia et superveniencia negocia opportuit nos diversas prorogaciones et continuaciones facere de Curiis generalibus in Civitate Terrachone incohatis et ad villam Montisalbi mutatis et opportet eciam prorogaciones et continuaciones fieri de presenti nec quis debet id imputare ad variacionem voluntatis nostre sed ad varietatem negociorum occurrencium quibus deficere non volemus. Hinc est quod licet dilectus consiliarius et auditor Curie nostre Raymundus de Cervaria decretorum doctor decanus ecclesie Urgellensis ex comissione nostra ultimam prorogacionem dictarum Curiarum fecerit ad diem veneris proxime sequentem que erit xxx[a] presentis mensis Augusti tamen quia propter negocia urgencia que supervenerunt ipsa die in dicta villa comode interesse nequimus Curias ipsas ad diem martis proxime sequentem que erit tercia dies Septembris providimus prorogandas volentes et mandantes vobis quod dictam prorogacionem faciatis voce preconis solenniter publicari. Et ubi eciam nos ipsa die in villa Montisalbi contingeret non adesse vos vice nostra continuetis de die in diem seu prout vobis videbitur ipsas Curias quousque nos in villa ipsa pro continuacione ipsarum Curiarum interesse possimus. Quoniam nos vobis super hiis comittimus plenarie vices nostras. Et faciatis de dictis prorogacionibus et continuacionibus publicam scripturam fieri ad me-

moriam rei geste. Data Barchinone xxviij[a] die Augusti anno a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.°—*Guillelmus de Palou.*

Constat autem quod vigore dicte littere fuerunt facte prorogaciones infrascripte. Et inde fuit factum publicum instrumentum per dictum Berengarium Çolivella tenoris sequentis.

Noverint universi Quod die veneris xxx[a] mensis Augusti anno a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° in presencia mei Berengarii Çolivella notarii publici ville Montisalbi pro venerabili Raymundo Ça Rovira rectore ecclesie eiusdem ville et in presencia eciam Berengarii Lobet de Civitate Barchinone et Guillelmi Mir de villa eadem testium ad hec convocatorum et specialiter rogatorum venerabilis Jacobus de Termenesio bajulus dicte ville pro domino Rege personaliter constitutus in ecclesia beati Michaelis dicte ville presentavit Petro de Angularia sindico destinato et ordinato per universitatem ville predicte ad interessendum nomine ipsius universitatis celebracioni Curiarum generalium incohatarum in Civitate Terrachone et ad villam Montisalbi mutatarum et aliquibus juratis et probis hominibus dicte ville constitutis in dicta ecclesia ante presenciam Jacobi de Termenesio bajuli predicti quandam litteram papiream patentem dicti domini Regis eiusque sigillo in dorso ut prima facie apparebat sigillatam. Tenor cuius littere talis est.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. Fideli nostro Jacobo de Termenesio bajulo Montisalbi vel eius locumtenenti Salutem et graciam. Prou occurrencia etc.—*prout est supra proxime registrata.*

Qua littera per dictum Jacobum de Termenesio presentata predictis sindico juratis et probis hominibus idem Jacobus eisdem intimavit et notificavit prorogacionem et continuacionem dictarum Curiarum fore factam per dominum Regem ad diem Martis proximam que erit tercia dies Septembris. Et nichilominus mandavit et fecit fieri per villam Montisalbi preconitzacionem sequentem.

Ara oiats que us fa asaber lonrat en Jacme de Termens batle de la vila de Montblanch comissari a les coses davall scrites per lo dit senyor Rey specialment deputat que com lo dit senyor Rey les Corts generals de Cathalunya etc.—*ut supra mutatis mutandis.*

Et de predictis omnibus dictus Jacobus de Termenesio nomine dicti domini Regis peciit sibi fieri publicum instrumentum per notarium infrascriptum.

Post hec die Martis iij[a] mensis Septembris anno predicto dictus venerabilis Jacobus de Termenesio bajulus Montisalbi personaliter constitutus in dicta ecclesia beati Michaelis in presencia Petri de Angularia

sindici et quorundam juratorum et proborum hominum dicte ville prorogavit et continuavit in personam dicti domini Regis dictas Curias celebrandas in dicta villa Montisalbi ad diem Sabbati proximam Septima presentis mensis Septembris. Et nichilominus fecit fieri preconitzacionem sequentem.

Ara oiats que us fa saber lourat en Jacme de Termens etc.—*ut supra.*

Et de predictis omnibus dictus Jacobus de Termenesio nomine dicti domini Regis peciit sibi fieri publicum instrumentum. Que fuerunt acta die et anno predictis ad presentibus testibus Guillelmo Mir de Montealbo et Anthonio Lobet de Civitate Barchinone.

Subsequenter dicta die Sabbati vij^a Septembris dicto anno M.CCC.LXX dictus Andreas Contijoch vigore comissionis sibi facte qua usus fuerat ut superius in presenti processu continetur cum littera Regia supra inserta in xxv° folio sub data Barchinone tercia die Julii anno presenti in presencia dicti Berengarii Çolivella notarii et Guillelmi Mir et Berengarii de Pallers testium Comparens coram venerabili Guillelmo Ça Cirera vicario et Jacobo de Termenesio bajulo Montisalbi pro domino Rege et quibusdam juratis et probis hominibus dicte ville constitutis in dicta ecclesia beati Michaelis dicte ville Montisalbi factaque eis fide de dicta littera Regia per quam sibi erat atributa potestas dictas Curias continuandi et prorogandi de die in diem vel de tercia in terciam vel de quarta in quartam diem aut prout sibi visum foret et quod dicti vicarius et bajuli ac consiliarii et probi homines Montisalbi exequantur id quod per ipsum Andream vice Regia prorogacione et continuacione dictarum Curiarum in ipsa ecclesia et presentibus supradictis usque ad xiiij^am diem eiusdem mensis Septembris requisivit eosdem vicarium et bajulum ut continuacionem et publicacionem[1] ipsam publicari faciant in dicta villa solenniter prout est fieri assuetum.

Ad cuiusquidem comissarii mandatum dicti vicarius et bajulus fecerunt fieri preconitzacionem infrascriptam per dictam villam Montisalbi et in locis assuetis per Berengarium de Pallers preconem publicum dicte ville cum tubis et anafilo et tabals que preconitzacio est tenoris sequentis.

Ara oiats que us fan asaber los honrats veguer e batles de la vila de Montblanch que com lo molt alt senyor Rey etc.—*ut supra.*

Et de predictis omnibus dictus Andreas de Contijoch nomine dicti domini Regis peciit fieri publicum instrumentum.

[1] Parece que debería decir *prorogacionem.*

Post hec dicta die Sabbati xiiij die Septembris anno predicto dictus venerabilis Andreas de Contijoch personaliter constitutus in dicta ecclesia beati Michaelis in presencia Jacobi de Termenesio bajuli dicte ville pro domino Rege Petri de Angularia sindici et quorundam juratorum et proborum hominum dicte ville in personam dicti domini Regis prorogavit et continuavit dictas Curias celebrandas in dicta ecclesia ad diem lune proximam que erit xxiij[a] presentis mensis Septembris. Et nichilominus injunxit et mandavit ex parte Regia predicto bajulo ut de prorogacione et continuacione huiusmodi fieri faciat preconitzacionem solennem juxta mandatum dicti domini Regis. Qui bajulus fecit fieri preconitzacionem sequentem.

Ara oiats que us fan asaber los honrats batles de la vila de Montblanch que com lo molt alt senyor Rey etc.—*ut supra.*

Et de predictis omnibus dictas Andreas de Contijoch nomine quo supra peciit fieri sibi testimoniale publicum instrumentum ad memoriam rei geste.

Post hec dicta die lune xxiij[a] mensis Septembris anno predicto in presencia Guillelmi Roda scriptoris jurati tabellionatus dicte ville Montisalbi et Guillelmi de Vico et Guillelmi Mir de dicta villa testium ad hec convocatorum et rogatorum dictus venerabilis Andreas de Contijoch personaliter constitutus in dicta ecclesia beati Michaelis presentibus venerabilibus Guillelmo Ça Cirera vicario et Jacobo de Termenesio bajulo ville Montisalbi Petro de Angularia sindico et quibusdam juratis et probis hominibus dicte ville in personam dicti domini Regis continuavit et prorogavit dictas Curias celebrandas in dicta villa Montisalbi ad diem Mercurii que erit ij[a] dicti mensis Octobris proxime venientis. Et nichilominus injunxit et mandavit predictis vicario et bajulo ut de huiusmodi prorogacione et continuacione fieri facerent preconitzacionem solennem per dictam villam que fuit facta ut sequitur.

Ara oiats que us fan assaber los honrats veguer e batle de la vila de Montblanch que com lo molt alt senyor Rey etc.—*ut supra.*

Et de predictis dictus Andreas nomine quo supra peciit fieri publicum instrumentum.

Post hec die Mercurii secunda dicti mensis Octobris anno predicto in presencia dicti Guillelmi Roda scriptoris predicti et Guillelmi Mir et Guillelmi de Vico notarii testium ad hec rogatorum et vocatorum dictus venerabilis Andreas de Contijoch personaliter constitutus in dicta ecclesia beati Michaelis presentibus Jacobo de Termenesio bajulo ville Mon-

tisalbi et quibusdam juratis et probis hominibus dicte ville in personam dicti domini Regis continuavit et prorogavit dictas Curias celebrandas in dicta villa Montisalbi ad diem Sabbati proximam que erit Quinta dies presentis mensis Octobris. Et nichilominus injunxit et mandavit predicto bajulo ut de hujusmodi prorogacione et continuacione fieri faceret preconitzacionem solennem per dictam villam que fuit facta ut sequitur.

Ara oiats que us fan asaber los honrats batles de la vila de Montblanch que com lo molt alt senyor Rey etc.—*ut supra.*

Et de predictis omnibus dictus Andreas de Contijoch nomine quo supra peciit fieri testimoniale publicum instrumentum ad memoriam inde habendam.

Post hec dicta die Sabbati quinta mensis Octobris anno predicto in presencia mei Berengarii Çolivella notarii predicti et in presencia eciam Guillelmi Mir et Berengarii Vaquer testium ad hec specialiter vocatorum et rogatorum dictus Andreas de Contijoch personaliter constitutus in dicta ecclesia beati Michaelis presentibus dicto Jacobo de Termenesio bajulo et quibusdam juratis et probis hominibus dicte ville in personam dicti domini Regis continuavit et prorogavit dictas Curias celebrandas in dicta villa Montisalbi ad diem Martis proximam que erit octava dies presentis mensis Octobris. Et nichilominus injunxit et mandavit dicto bajulo ut de huiusmodi prorogacione et continuacione fieri faceret preconitzacionem solennem per dictam villam. Qui bajulus incontinenti fieri fecit preconitzacionem sequentem.

Ara oiats que us fan a saber los honrats batles de la vila de Montblanch que com lo molt alt senyor Rey etc.—*ut supra.*

Et de predictis dictus Andreas de Contijoch nomine Regio peciit fieri publicum instrumentum.

Post hec die Martis viij mensis Octobris anno predicto in presencia mei Berengarii Çolivella notarii predicti et in presencia eiam Guillelmi Mir et Guillelmi de Vico testium ad hec convocatorum et rogatorum venerabilis Andreas de Contijoch predictus personaliter constitutus in dicta ecclesia beati Michaeli dicte ville presentibus Jacobo de Termenesio bajulo Petro de Angularia sindico et quibusdam juratis et probis hominibus dicte ville in personam dicti domini Regis continuavit et prorogavit dictas Curias celebrandas ad diem Jovis proximam que erit x^a^ dies presentis mensis Octobris. Et nichilominus injunxit et mandavit eidem bajulo ut de huiusmodi prorogacione et continuacione fieri

faceret per dictam villam preconitzacionem solennem. Que fuit facta ut sequitur.

Ara oiats que us fan asaber los honrats batles de la vila de Montblanch que com lo molt alt senyor Rey etc.—*ut supra.*

Et de predictis omnibus dictus Andreas de Contijoch nomine Regio peciit fieri publicum instrumentum.

Post hec die Jovis decima mensis Octobris anno predicto venerabilis Andreas de Contijoch judex curie domini Regis constitutus in ecclesia Beati Michaelis in presencia mei dicti Berengarii Çolivella notarii predicti et in presencia eciam Dominici de Roda et Guillelmi Mir testium ad hec specialiter vocatorum et rogatorum mandato domini Regis in dicta villa personaliter constituti facto sibi oraculo vive vocis presentibus Jacobo de Termens bajulo Petro de Angularia sindico et quibusdam juratis et probis hominibus ville predicte Montisalbi prorogavit et continuavit in personam dicti domini Regis dictas Curias celebrandas in dicta ecclesia ad diem Sabbati proximam que erit xij[a] dies presentis mensis Octobris. Et nichilominus injunxit et mandavit eidem Jacobo de Termenesio ut de huiusmodi prorogacione et continuacione fieri faceret per villam Montisalbi preconitzacionem solennem que fuit facta ut sequitur.

Ara oiats que us fan asaber los honrats batles de la vila de Montblanch etc.—*ut supra.*

Et de predictis dictus Andreas nomine dicti domini Regis peciit fieri publicum instrumentum.

Post hec die Veneris xj Octobris anno predicto fuit facta per villam Montisalbi preconitzacio sequens.

Ara oiats que us fa hom saber per manament del senyor Rey a tots e sengles prelats e barons sindichs e procuradors e altres persones qui sien appellats o en altra manera degen esser en les Corts continuades e prorogades aci a la vila de Montblanch que dema mati sien en la esgleya de Sent Miquel on lo dit senyor Rey sera Deu volent per continuar les dites Corts.

Qua die Sabbati xij[a] mensis predicti de mane anno predicto in presencia mei dicti notarii et in personam eciam Galcerandi de Vilafrancha castlani ville Montisalbi Johannis de Manesio presbiteri et Guillelmi de Vico notarii testium ad hec convocatorum et rogatorum venerabilis Andreas de Contijoch auditor Curie domini Regis constitutus in eccle-

sia Beati Michaelis dixit et exposuit venerabili Guillelmo Ça Cirera vicario et Jacobo de Termenesio bajulo et quibusdam juratis et probis hominibus dicte ville in dicta ecclesia constitutis quod dominus Rex oraculo vive vocis comisserat eidem ut in personam dicti domini Regis prorogaret et continuaret ipsas Curias ad diem lune proximam que erit xiiij^a^ dies presentis mensis Octobris. Ideo ex potestate sibi per dictum dominum Regem atributa in personam dicti domini Regis prorogavit et continuavit ipsas Curias celebrandas in dicta ecclesia ad dictam diem lune. Et nichilominus ex parte dicti domini Regis injunxit predictis vicario et bajulo ut de prorogacione et continuacione huiusmodi fieri faciant per villam Montisalbi preconitzacionem solennem. Que fuit facta ut sequitur.

Ara oiats que us fan asaber los honrats veguer e batles de la vila de Montblanch etc.—*ut supra.*

Et de predictis dictus Andreas nomine dicti domini Regis peciit fieri testimoniale publicum instrumentum ad memoriam premissorum.

Post hec die Domenica xiij^a^ dicti mensis Octobris fuit facta per villam Montisalbi sequens preconitzacio.

Ara oiats que us fa hom saber per manament del senyor Rey a tots e sengles prelats barons sindichs e procuradors e altres persones qui sien appellades o en altra manera degen esser en les Corts continuades e prorogades asi en la vila de Montblanch que dema mati sien en la esgleya de Sent Miquel on lo dit senyor Rey sera Deu volent per continuar les dites Corts.

Post predicta vero die lune quartadecima Octobris anno quo supra a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° post dictas prorogaciones seu continuaciones convocata et congregata dicta Curia in ecclesia Sancti Michaelis constructa in villa Montisalbi in qua ecclesia dictus dominus Rex voluit ipsam Curiam celebrari idem Illustrissimus dominus Rex sedens in suo Regali solio more solito pro celebranda ibidem Curia supradicta presentibus Reverendissimis dominis prelatis procuratoribus sindicis et yconomis prelatorum capitulorum ecclesiarum Cathedralium et aliarum personarum ecclesiasticarum baronibus et militibus et eorum procuratoribus necnon sindicis Civitatum Villarum et locorum Regiorum principatus Cathalonie quorum nomina inferius sunt descripta qui ad dictam Curiam venerant dixit et proposuit verbotenus et eisdem Curie exposuit quod licet ipse xij^a^ die Madii proxime lapsi tenendo et celebrando dictas Curias in Civitate Terrachone celebracio-

nem ipsarum Curiarum et loci mutacionem ad octavam diem Junii tunc proxime instantis ad dictam villam Montisalbi continuasset et comutasset tamen occupatus aliis arduis negociis ipsum honoremque et comodum rei publice tangentibus ut prefertur non potuerat hucusque erga celebracionem intelligere Curie antedicte. Et quod die esterna quasdam litteras a Gubernatore Consiliariis et Probis hominibus castri Calleri insule Sardinie receperat quas ibidem legi et publicari jussit et fecit per Bernardum Michaelis ejus secretarium quarum litterarum tenores causa brevitatis hic inseri fuerunt omissi cum quibus litteris ipsum dominum Regem certifficabant quod ille nequam et pessimus proditor Judex Arboree vasallus suus in sua sevicia persistendo prave inique et injuste ac proditorie nitebatur pro viribus regnum et insulam Sardinie quod et que per dominum Jacobum avum et per dominum Alfonsum patrem ipsius domini Regis cum maxima suarum gentium sanguinis aspersione et non modico labore et pecuniarum et bonorum expensis adquisitum fuerat ab ipso domino Rege eripere et sibi ipsi omnino applicare quod Deus avertat nisi per ipsum dominum Regem de equitibus peditibus armaturis et victualibus et alias ipsi Regno seu insule celeriter sucurratur. Quare idem dominus Rex rogabat Curiam antedictam quod eidem domino Regi super predictis impenderent breviter consilium auxilium et juvamen taliter quod Domino auxiliante pravis conatibus dicti proditoris Arboree Judicis valeat resistere et ipsum Regnum et insulam ab eo et aliis ipsius domini Regis inimicis defendere et tueri cum in restauracione et defensione ipsius Regni et insule multum intersit Cathalonie principatus et navigancium et degencium in eodem quoniam ex ipso Regno et insula multum comodum et juvamen habuerunt temporibus retroactis tam de frumento quam de aliis victualibus et aliis et habebunt de cetero Altissimo sufragante. Et attendens ipse dominus Rex quod mora in hiis est periculum non modicum allatura et ubi maius est periculum ibi cautius est agendum Ideo voluit quod primo et principaliter dicta Curia super predictis intenderet et breviter provideret non tamen dimisso primordiali negocio pro quo ipsa Curia incepta fuerat super quo eciam simul vel successive tractari et finiri.

Quibus quidem verbis expositis per dictum dominum Regem in Curia supradicta et lectis et publicatis litteris supradictis Reverendissimus in Christo pater dominus Petrus divina providencia ecclesie Terrachone Archiepiscopus primo per se et brachio Ecclesie assistentibus sibi Reverendis in Christo patre domino Romeo Dei gracia Ilerdensi Episcopo fratre Petro Guillelmi de Ulmis priore Cathalonie ac fratre Johanne

Ferdinandi de Heredia Castellano Emposte et secundario inclitus dominus Infans Martinus dicti domini Regis natus Comes Bisuldunensis pro se et brachio baronum et militum et tercio venerabilis Raymundus Ça Rovira sindicus universitatis Civitatis Barchinone pro se et brachio Civitatum et villarum Regiarum principatus Cathalonie assistente sibi venerabili Narcisso de Sancto Dionisio Legum doctore sindico universitatis Civitatis Gerunde cum debita reverencia dicto domino Regi responderunt et in effectu concluserunt unus post alium quod cum plures ex personis que ad dictam Curiam seu eius celebracionem venire debebant et tenebantur nondum venerant quod ipsi una cum eis qui ad ipsam Curiam venire debent cum venerint super dictis et propositis per dictum dominum Regem habebunt acordium et deliberacionem. Tamen dictus Raymundus Ça Rovira nomine dicte Civitatis Barchinone dixit quod cum super petitis et narratis per dictum dominum Regem in dicta Curia in Civitate Terrachone ipsi et quidam alii de brachio suo ut dixit non concessissent in hiis que per alia brachia et aliquos singulares de brachio suo in dicta Civitate Terrachone super generalitatibus concesserant nec eciam ad presens consenciebat immo expresse dissenciebat.

Et hiis peractis dictus dominus Rex prorogavit et continuavit ipsam Curiam in dicta ecclesia Sancti Michaelis celebrandam ad diem Mercurii proximam.

Nomina vero illorum qui interfuerunt in ipsa ecclesia pro continuacione et celebracione dicte Curie sunt que sequuntur et primo.

Pro brachio Ecclesie.

Reverendus dominus Petrus Terrachone Archiepiscopus.
Romeus Ilerdensis Episcopus.
Frater Petrus Guillelmus de Ulmis prior Cathalonie.
Frater Johannes Ferdinandi de Heredia Castellanus Emposte pro eo quod habet in Cathalonia.
Guillelmus de Cumbis prepositus Terrachone.
Johannes de Ortoneda decanus Terrachone procurator capituli ecclesie Terrachonensis.
Frater Garcia de Mayensse Comendator Villefranche penitensium et Raymundus Gordoana ordinis Sancti Johannis Hierosolimitani procuratores dicti domini prioris Cathalonie.
Frater Franciscus Albinyana monacus monasterii Populeti procurator domini abbatis dicti monasterii.

Pro brachio Richorum hominum et militum.

Inclitus dominus Infans Martinus dicti domini Regis natus.
Franciscus de Ulugia procurator Egregii domini Comitis Urgellensis.
Bernardus de Monteacuto.
Jacobus Ça Cirera miles.
Johannes Alfonsus de Luria miles procurator Egregii Comitis Impuriarum.
Guillelmus Nivorra procurator nobilis vicecomitis Cardone.
Dalmacius de Castellbisbal procurator nobilis vicecomitis Castriboni pro eo quod habet in Cathalonia.
Huguetus de Sancta Pace.
Raymundus de Perillionibus miles et
Arnaldus de Cervilione qui juravit ut alii dicte Curie.

Pro brachio Civitatum Villarum et locorum Cathalonie Regiorum.

Venerabilis Raymundus Ça Rovira sindicus Barchinone.
Narcisus de Sancto Dionisio sindicus Gerunde.
Petrus de Angularia sindicus ville Montisalbi.

Et die predicta dicta Curia de consensu Richorum hominum et militum predictorum recepit in portarium brachii militaris Berengarium Gali qui juravit ut alii portarii Curie.

Quaquidem die Mercurii ad continuandum dictam Curiam assignata que erat xvj^{a} dies mensis Octobris congregata dicta Curia in dicta ecclesia Sancti Michaelis dictus dominus Rex ibi presens sedens in suo solio Regali dixit dicte Curie quod placeret ei super predictis die lune proxima per ipsum dominum Regem eidem Curie dictis et propositis celeriter intendere et vaccare; dixit eciam quod noviter quasdam litteras receperat a Comite de Quirra et a quibusdam probis hominibus insule Sardinie inter alia continentes quod supplicabant ipsi domino Regi quatenus sibi placeret succurrere eis per totum mensem Novembris proxime venientem tam de victualibus quam aliis eis necessariis pro defensione dicti Regni Sardinie et specialiter saltem de frumento et ordeo cum valde famescebant et victualia aliqua non habebant et plures equi eorum periebant et fame moriebantur alias quod ipsi et ville et castra dicti domini Regis ipsius insule erant in magno periculo per-

dicionis positi; quas litteras venerabilis Bernardus Michaelis dicti domini Regis secretarius de mandato ipsius domini Regis ibi illico publicavit.

Et predictis sic peractis dicta Curia attendens quod plures ex personis que ipsi Curie seu eius celebracioni interesse debebant nondum venerant ad dictam villam Montisalbi rogavit dictum dominum Regem quatenus placeret ei prorogare dictam Curiam ad diem lune proximam interim venirent persone predicte que nondum venerant quod placuit domino Regi sub condicione quod hinc ad diem Domenicam proximam ipse persone expectarentur alias quod dicta die lune et deinde succesive dicta Curia super negociis Curie supradicte intenderet et tractaret absencia ipsarum personarum minime obsistente tamen quod non obstantibus predictis quandocunque ipsi absentes venirent ad dictam Curiam et tractatores eiusdem libere admitterentur quod placuit Curie supradicte.

Et tunc dominus Rex prorogavit et continuavit Curiam supradictam ad dictam diem lune proximam que erit xxj[a] dies dicti mensis Octobris in dicta ecclesia Sancti Michaelis celebrandam.

Nomina vero personarum que dicta die Mercurii in dicta ecclesia Sancti Michaelis pro celebracione dicta Curie interfuerunt sunt hec que sequuntur. Et primo.

Pro brachio Ecclesie.

Petrus Archiepiscopus Terrachone.
Romeus Ilerdensis Episcopus.
Frater Petrus de Ulmis Prior Cathalonie.
Guillelmus de Cumbis prepositus Terrachone.
Johannes de Ortoneda decanus Terrachone procurator capituli dicte ecclesie.

Pro brachio Richorum hominum et militum.

Franciscus de Ulugia procurator domini Comitis Urgelli.
Johannes Alfonso de Luria miles procurator domini Comitis Impuriarum.
Guillelmus de Nivorra procurator Nobilis Vicecomitis Cardone.
Dalmacius de Castellbisbal domicellus procurator nobilis Vicecomitis Castriboni.
Berengarius de Ulmis dominus de Moçeto.
Nobilis Huguetus de Sancta Pace.

Nobilis Arnaldus Dorcau.
Nobilis Raymundus Alamanni de Cervilione.
Petrus de Avinione miles.
Jacobus Ça Cirera miles.
Raymundus de Perilionibus miles.

Pro brachio Civitatum et Villarum Cathalonie.

Raymundus Ça Rovira sindicus Civitatis Barchinone et
Narcissus de Sancto Dionisio sindicus universitatis civitatis Gerunde.

Et nichil aliud ipsa die in dicta Curia fuit secutum.

Die lune predicta de mane ad continuandum dictam Curiam superius assignata que erat xxj[a] dies Octobris anno predicto congregata dicta Curia in ecclesia supradicta Sancti Michaelis in qua pro celebracione ipsius Curie interfuerunt persone inferius denotate dominus Rex ibidem presens et sedens in suo solio Regali solito dixit quod cum plures prorogaciones de dicta Curia fecisset ex eo ut quamplures ex personis que ad dictam Curiam venire debebant et citate erant venissent ad dictam villam Montisalbi ubi ipsa Curia celebratur et ipse persone ad huc minime venire curassent et quod eas semper posset expectare quatenus placeret ipsi Curie super predictis per ipsum dominum Regem die lune proxime preterita in ipsa Curia dictis et expositis et potissime super succursu celeriter fiendo in Regno Sardinie supradicto cum ipsum Regnum in perdicionis periculo existeret intendere vaccare tractare breviter et finire dixit inquam ipse dominus Rex die presenti a Dalmacio de Muro se quasdam litteras recepisse quas ibi legi et publicari fecit per dictum Berengarium Michaelis eius secretarium in effectu continentes quod gentes armigere advene per partes pallarienses preparabant se die presenti principatum Cathalonie intrare et ipsum hostiliter calcitrare.

Quibus siquidem per dictum dominum Regem dictis et expositis et lecta littera supradicta incontinenti dictus dominus Terrachone Archiepiscopus primo pro se et brachio Ecclesie Et nobilis Raymundus Alamanni de Cervilione secundo pro se et brachio Milicie et dictus venerabilis Raymundus Ça Rovira tercio pro se et brachio Civitatum et Villarum Regalium Cathalonie unus scilicet post alium succesive dixerunt et responderunt ipsi domino Regi quod super predictis per ipsum dominum Regem superius dictis et expositis tractarent de presenti intenderent et vaccarent.

Quibus ita peractis confestim dictus dominus Rex exivit a dicta ecclesia Sancti Michaelis ipsa Curia interius remanente pro tractando super predictis per dictum dominum Regem superius enarratis.

Et illico ipsa Curia super hiis tractare incepit. Et habitis inter eos super predictis per dictum dominum Regem supradictis et expositis pluribus et diversis colloquiis attendens ipsa Curia dictum Sardinie Regnum in maximo perdicionis periculo fore positum nisi celeriter ei succurratur et quod ubi maius periculum ibi caucius est agendum Ideo primo et principaliter tractare incepit super succursu festinanter fiendo ipsi Sardinie Regno. Et pro hiis ipsa Curia suos tractatores elegit hos qui sequuntur videlicet

Dominum Romeum Ilerdensem Episcopum. . Castellanum Emposte et Prepositum Terrachone.	Pro brachio Ecclesie.
Raymundum Alamanni de Cervilione. Franciscum de Sancto Clemente et Petrum de Avinione..	Pro brachio baronum et militum.
Raymundum Ça Rovira sindicum Barchinone. Johannem de Naters sindicum Dertuse et Petrum de Angularia sindicum Montisalbi. . .	Pro brachio Civitatum et villarum Regiarum Catalonie.

Quibus siquidem tractatoribus electis per Curiam supradictam ipsa Curia talem eis contulit potestatem quod super dicto succursu celeriter fiendo Regno Sardinie supradicto possint cum domino Rege et aliis personis per ipsum dominum Regem ad hec deputatis seu deputandis tractare non autem in aliquo finare sed id quod cum ipso domino Rege seu dictis personis super dicto succursu tractaverint habeant ipsi Curie referre et eciam explicare et nichil aliud facere possint.

Verumtamen dicti venerabiles Johannes Alfonso de Luria procurator dicti domini Comitis Impuriarum Franciscus de Ulugia procurator dicti domini Comitis Urgelli Guillelmus de Nivorra procurator dicti domini Vicecomitis Cardone et Dalmacius de Castellbisbal procurator dicti domini Vicecomitis Castriboni nomine predicto dixerunt et protestati fuerunt verbotenus quod in eo quod tractaretur seu finiretur super predictis per dictam Curiam et in eo eciam quod de presenti in dicta Curia tractabatur non consenciebant immo expresse dissenciebant donec de ipsis tractatibus dictos eorum principales certifficassent seu eciam consultassent et de hiis responsionem habuissent ab eorum principalibus et ab eis haberent in mandatis immo si in aliquo consenserunt nominibus eorum propriis et non ut procuratores predicti.

Et dictus venerabilis Raymundus Ça Rovira sindicus universitatis Civitatis Barchinone pro se et brachio Civitatum et Villarum Cathalonie dixit et protestatus fuit ut per dictos procuratores supradictum fuerat et eciam protestatum.

Ulterius brachia supradicta elegerunt pro notariis seu scriptoribus suis et dicte Curie hos qui sequuntur videlicet

Vincencium Carbonelli notarium domini Archiepiscopi Terrachone, pro brachio Ecclesie.

Franciscum Vitalis scriptorem Scribanie domini Regis, pro brachio baronum et militum.

Petrum de Ortis notarium Barchinone una cum Petro de Cumba predicto, pro brachio Civitatum et Villarum Regalium Cathalonie.

Quiquidem scriptores predicti in predicta ecclesia Sancti Michaelis constituti presente dicta Curia prestiterunt juramentum ad Sancta Dei quatuor Evangelia eorum manibus corporaliter tacta in manu et posse dicti domini Terrachone Archipiescopi tenere secreta ea que in presenti Curia tractabuntur donec fuerint publicata.

Nomina vero personarum que dicta die ipsi Curie interfuerunt sunt que sequuntur videlicet

Dominus Petrus Terrachone Archiepiscopus. . . .	Pro brachio Ecclesie.
Romeus Ilerdensis Episcopus.	
Prior Cathalonie..	
Prepositus Terrachone..	
Decanus Terrachone procurator capituli ecclesie Terrachone.	

Pro brachio Milicie.

Nobilis Raymundus Alamanni de Cervilione.

Johannes Alfonso de Luria procurator domini Comitis Impuriarum.

Franciscus de Ulugia procurator domini Comitis Urgelli.

Guillelmus de Nivorra procurator Vicecomitis Cardone.

Dalmacius de Castro episcopali procurator domini Vicecomitis Castriboni.

Guillelmus Ça Cirera.

Arnaldus de Cervilione.

Petrus de Avinione miles.

Pro brachio civitatum et villarum Regalium Cathalonie.

Raymundus Ça Rovira sindicus Barchinone.
Narcissus de Sancto Dionisio sindicus Gerunde.
Johannes de Naters sindicus Dertuse.
Petrus de Angularia sindicus ville Montisalbi.
Simon Canuti sindicus ville Tarrege.

Interfuerunt eciam ipsi Curie dicta die et hora qui jurarunt et similia prestiterunt sacramenta prout alii de dicta Curia supra prestiterant et prout solitum est dicta sacramenta prestare quorum nomina sunt que sequuntur videlicet

Castellanus Emposte.
Geraldus de Requeseno prepositus Ilerde procurator capituli ecclesie Ilerdensis.
Franciscus de Sancto Clemente miles.
Galcerandus de Vilafrancha et
Raymundus de Ulugia domicelli.

Et nichil aliud ipsa die in dicta Curia fuit processum.

Post hec die Mercurii sequenti de mane xxiij Octobris anno quo supra congregata dicta Curia in ecclesia supradicta Sancti Michaelis domino Rege ibidem presente et sedente in suo Regali solio solito idem dominus Rex dixet dicte Curie quod placeret ei super predictis per ipsum supradictis et expositis intendere et vaccare breviter et finare et specialiter super dicto succursu properanter fiendo dicto Sardinie Regno. Cui responsum fuit per dictam Curiam quod super dicto succursu jam vacaverant et intenderant et de presenti super eo intendere volebant et vacare. Et statim Dictus dominus Rex recessit abinde ipsa Curia interius remanente pro tractando negocio supradicto. Et incontinenti dicti domini tractatores fecerunt relacionem dicte Curie de hiis que egerant et tractaverant cum domino Rege seu ab eo electis seu deputatis super dicto succursu fiendo breviter Regno Sardinie supradicto.

Et incontinenti dicta Curia tractavit et vaccavit super predictis per dictos tractatores relatis super negocio antedicto. Et cum multum inter se altercassent et plures raciones hinc inde dixissent et multa colloquia habuissent tamen nichil inde finarunt.

Et predicti quatuor procuratores dictorum baronum nomine procu-

ratorio predicto dixerunt quod protestati fuerunt prout supra dixerant et protestati fuerant.

In qua quidem Curia interfuerunt predicti superius proxime nominati. Et eciam duo quorum nomina inferius describuntur videlicet venerabiles.

Bernardus Folcau procurator nobilis Berengarii de Angularia de qua procuracione fidem fecit et

Petrus Terreni Legum doctor sindicus una cum dicto venerabili Raymundo Ça Rovira et aliis universitatis civitatis Barchinone.

Quiquidem Bernardus Folcau et Petrus Terreni jurarunt et simile juramentum prestiterunt prout alii de dicta Curia supra prestiterant.

Et dicta die nichil aliud fuit in dicta Curia processum.

Postea vero die Jovis de mane xxiiij[a] die Octobris anno predicto cum absente domino Rege Curia supradicta congregata esset in ecclesia Sancti Michaelis supradicta pro tractando intendendo et vaccando super dicto succursu properanter fiendo Regno Sardinie supradicto et super eodem succursu tractasset et vias et modos per quos seu quas ipse succursus fieri posset indagasset previis diversis colloquis inde habitis Tandem de presenti de certo finarunt minime de predictis ex eo quia prefati quatuor procuratores dictorum duorum Comitum et Vicecomitum nomine procuratorio predicto de predictis tractatibus antequam super ipsis dicta Curia finaret volebant primitus prout nomine predicto supra dixerant et protestati fuerant principales eorum consultare et inde ab eis licenciam obtinere cum alias nolebant consentire nec consenciebant immo disenciebant tractatibus supradictis.

Et de presenti fuerunt per dictam Curiam electi ad recipiendum gravamina brachiorum ipsius Curie et singularium eorundem hii qui sequuntur videlicet.

Pro brachio Ecclesie.

Geraldus de Requesenno prepositus Ilerde procurator capituli Ilerde.

Pro brachio Milicie.

Berengarius Dargençola domicellus.

Pro brachio Civitatum et Villarum Regalium.

Narcissus de Sancto Dionisio Legum doctor sindicus Gerunde.

Qui receptis dictis gravaminibus habeant facere relacionem de eisdem Curie antedicte.

In qua die ad dictam Curiam noviter venit et presens fuit Galcerandus de Canellis domicellus qui juravit et simile juramentum prestitit prout alii de dicta Curia superius prestiterunt.

Et nichil aliud ipsa die fuit actum in Curia supradicta.

Post hec die Martis de mane xxix Octobris anno predicto congregata Curia supradicta in ecclesia Sancti Michaelis jamdicta pro celebracione ipsius Curie dictus dominus Rex ibidem presens et sedens in dicto suo solio Regali more solito dixit dicte Curie quod super succursu predicto dicto Sardinie Regno properanter fiendo vellet ei certum responsum reddere de presenti cum mora ipsius succursus sit non modicum periculosa propter maximam oppressionem in qua est positum Regnum supradictum.

Cui domino Regi dicta Curia respondit quod ipsa non poterat ad presens reddere eidem certam responsionem sed quod in brevi fieret eidem certa et brevis responsio per Curiam antedictam.

Et nichilominus dicta Curia rogavit dictum dominum Regem quatenus placeret ei quod super recognoscendis gravaminibus sive dubiis gravaminum brachiorum ipsius Curie et singularium eorundem certas personas de benignitate Regia assignaret.

Et confestim idem dominus Rex respondens ait quod licet jurisperiti sui seu de curia sua nondum venissent tandem erat paratus super recognoscendis dictis gravaminibus certas personas breviter assignare.

In qua quidem Curia supradicta seu celebracione eiusdem die presenti interfuerunt una cum aliis predictis de dicta Curia hii qui sequuntur videlicet

Venerabilis et religiosus frater Jaspertus Forsarii prior Sancti Petri Cervarie procurator domini abbatis Rivipulli.
Dalmacius de Verdu domicellus.
Bernardus Cortit sindicus universitatis Ilerde.
Bernardus Alamanni de Orriols miles.
Maymonus Ça Cirera domicellus.

Quiquidem Bernardus Alamanni de Orriols Jacobus Ça Cirera et Maymonus Ça Cirera jurarunt et simile juramentum prestiterunt ad Sancta Dei quatuor Evangelia prout alii de Curia supradicta.

Et nichil aliud fuit dicta die in ipsa Curia secutum.

Post predicta vero die Mercurii de mane xxx Octobris anno predicto convocata et congregata in dicta ecclesia Sancti Michaelis Curia supradicta pro actibus et negociis ipsius Curie tractandis ipso domino Rege presente et more solito in dicto suo Regali solio sedente idem dominus Rex dixit et rogavit ipsam Curiam quod placeret eidem ipsi domino Regi respondere certe de succursu celeriter fiendo Regno Sardinie supradicto cum esset positum ut supra pluries dixerat in maximo perdicionis periculo nisi eidem celeriter succurratur.

Et dicta Curia seu tria brachia eiusdem habitis inter se et eciam quodlibet brachium per se ad partem pluribus et diversis colloquiis tandem in presencia mei Francisci Vitalis scriptoris presentis processus pro brachio militari Vincencii Carbonelli notarii domini Archiepiscopi Terrachone scriptoris brachii Ecclesie et Petri de Ortis notarii Barchinone ac Petri de Cumba scriptorum brachii Civitatum et villarum Regalium ipso domino Regi ibidem presenti et in suo Regali solio sedenti super proposicione per ipsum dominum Regem facta die lune xiiij die dicti mensis Octobris in dicta Curia congregata in ecclesia supradicta facta super dicto succursu dicto Regno Sardinie celeriter fiendo dixerunt et responderunt eidem domino Regi in scriptis in modum qui sequitur. Que responsiones fuerunt ibidem in conspectu dicti domini Regis publicate. Et primo fuit responsum ipsi domino Regi per brachium Ecclesie presente dicta Curia in hunc modum.

Responsio brachii Ecclesie.

Senyor a la vostra proposicio respon lo braç de la Esgleya que ells per Cerdenya no us darien (res) mas bels plau e consenten quant en ells es que sien donades xx milia lliures per lo general de Cathalunya les quals se leven de les generalitats de Cathalunya e les quals sien convertides en defensio de vostres Regnes e terres per les persones per lo dit braç deputadores en quant tocha la partida de lur braç.

Responsio brachii Richorum hominum et militum.

Et dicta responsione facta, brachium baronum et militum et dicti eciam quatuor procuratores dictorum duorum Comitum et Vicecomitum ibidem presentes et expresse ac de certa sciencia non obstantibus protestacionibus superius factis consencientes responderunt dicto domino Regi sub hac forma.

Senyor a la vostra proposicio per vos senyor feta novellament en la vila de Montblanch per Cerdenya respon lo braç dels barons e dels cavallers que ells per Cerdenya no us darien res ans expressament vos en dien de no com no ho haien acostumat ne us degen donar per lo fet de Cerdenya. Mas donen al noble en Bernat de Pinos e an Berenguer Dargençola per agradables serveys que han fets al dit braç la part pertanyent al dit braç en xx milia lliures les quals sien preses de les generalitats de Cathalunya.

Responsio Civitatum Barchinone et Dertuse.

Senyor a la vostra proposicio feta per vos sobre la demanda feta en ajuda del Regne de Sardenya responen los sindichs de les Ciutats de Barchinona e de Tortosa que atteses los sindicats dells no han negun poder de consentir a alguna demanda feta per lo dit fet de Cerdenya com solament ells traien poder segons la letra vostra senyor feta per convocacio de les presents Corts qui començaren en la Ciutat de Terragona. Empero senyor plau lus de dar consentiment en totes vies e maneres quis pusquen trobar atteses lurs sindicats quel do de xx milia lliures se faça per lo dit fet. E en cas que lo dit fet se carrech sobre les generalitats plau lus empero ab condicio que ço quis feu a Tarragona sobre lo fet de les generalitats en defensio de Cathalunya ells ja lavors contrastants no vaia per fermat ans sia haut per revocat. E en cas quel dit do se faça sobre altre menys de les generalitats plau lus ab que abans lo greuge sobre lo fet de la moneda del flori ja proposat sia per vos senyor reparat e tornat a degut stament.

Responsio brachii aliarum Civitatum et Villarum Regalium.

Senyor a la vostra proposicio respon lo braç Reyal de les Ciutats e de Viles ço es los sindichs de Leyda de Gerona de Muntblanch e de Tarrega aytant com en ells es que ells per Sardenya no us darien res. Mas bels plau e consenten quant en ells es que sien donades xx milia lliures per lo general de Cathalunya e les quals sien convertides en deffensio dels vostres Regnes e terres per les persones per lo dit braç deputadores en quant tots ells la partida del dit braç.

Quibus responsionibus factis et publicatis incontinenti dictus dominus Rex et dicta Curia exierunt ab ecclesia supradicta.

In qua die interfuerunt dicte Curie prenominati et eciam venerabiles

Johannes Berengarii de Rajadello Galcerandus de Vilarig milites honorabilis Petrus Dargençola et Jacobus de Lorach domicelli qui jurarunt et simile prestiterunt juramentum ut alii superius nominati.

Subsequenter vero die Jovis de mane xxxj die Octobris anno predicto convocata et congregata Curia supradicta in jamdicta ecclesia Sancti Michaelis domino Rege absente ipsa Curia tractando de actibus et negociis ipsius Curie venerabilis Bernardus Buçoti Regens deputacionem generalis Cathalonie vocatus per ipsam Curiam venit ad eam et in presencia tocius Curie dixit et exposuit verbotenus plures raciones continentes prejudicia et dampna quod dictum generale paciebatur et specialiter dampnum quod adveniebat ipsi generali propter cudicionem florenorum qui per dominum Regem seu eius mandato cuduntur tam Barchinone Valencie quam Cesaraugusta et racione eciam illarum galearum que domino Regi tradite fuerunt extimate per generale Cathalonie in deffensioni Regni Sardinie et racione inquam illarum remissionum seu graciarum que nuper facte fuerunt per Curiam presente qui in Civitate Terrachone ubi dicta Curia celebrabatur super generalitatibus quibusdam personis sive locis Cathalonie propter inopiam et indigenciam quas ipsa loca ut dicebatur paciebantur. Et dictis et expositis predictis et aliis eciam pluribus racionibus per ipsum Bernardum Buçoti dicta Curia elegit ad recognoscendum videndum et exhaminandum dampna et preiudicia que ex predictis adveniebant generali Cathalonie supradicto et eciam dubia compotorum ipsius generalis qui visis et recognitis supradictis referrent Curie supradicte hos qui sequuntur videlicet.

Pro brachio Ecclesie.

Honorabilem Johannem Ortoneda decretorum doctorem decanum Terrachone.
Bernardum Vallesii canonicum Barchinone.
Religiosum fratrem[1]..... comendatorem Villefranche penitensium.

Pro brachio Milicie.

Dalmacium de Castellbisbal domicellum procuratorem domini Vicecomitis Castriboni, vel in ejus absencia nobilem Raymundum Alamanni de Cervilione.

[1] Pequeño espacio en blanco.

Venerabiles

Bernardum Alamanni Durriols. . } Milites.
Galcerandum de Vilarig. . . . . }

Vel in ejus absencia

Berengarium Dargençola domicellum.

Pro brachio Civitatum et Villarum Regalium.

Venerabiles

Raymundum Ça Rovira sindicum Barchinone.
Bernardum Cortit sindicum Civitatis Ilerde et
Simonem Canut sindicum ville Tarrege.

Quibus omnibus ita peractis confestim ipsa Curia recessit abinde et nichil aliud ipsa die in dicta Curia fuit actum nec sequutum.

In qua quidem Curia interfuerunt ipsa die omnes superius nominati.

Postea die Sabbati post vesperos secunda Novembris anno predicto convocata Curia supradicta et congregata in dicta ecclesia Sancti Michaelis domino Rege absente pro tractandis actibus ipsius Curie venerabilis Petrus de Marginibus scriptor porcionis domus domini Regis nomine et pro parte ut asseruit dicti domini Regis dixit verbotenus et dicte Curie exposuit quod dictus dominus Rex assignaverat pro parte sua ad recognoscendum et exhaminandum gravamina brachiorum dicte Curie et eorum singularium venerabilem Raymundum Cervera decretorum doctorem Franciscum Ça Garriga militem alguatzirium ipsius domini Regis consiliarios et ipsum Petrum de Marginibus. Quibus verbis dictis confestim dictus Petrus de Marginibus recessit abinde.

Postea dicta Curia tractando super negociis ipsius Curie brachia Ecclesie et Civitatum et Villarum Regalium Cathalonie exceptis sindicis Civitatum Barchinone et Dertuse elegerunt de presenti pro parte ea solvere contingente in predictis viginti mille libris barchinonensibus que nuper concesse fuerunt domino Regi per ipsam Curiam ut superius continetur in distribucione ipsarum viginti mille librarum pro parte eorum venerabilem Bernardum Buçoti regentem deputacionem generalis Cathalonie.

In qua Curia una cum aliis predictis interfuerunt ipsa die et hora qui

noviter ad dictam villam Montisalbi pro celebracione eiusdem Curie venerant Nobiles

Guillelmus Raymundi de Montecatheno qui juravit et simile juramentum prestitit ut alii de dicta Curia et
Dalmacius de Queralto ac
Anthonius Aragones jurisperitus sindicus Villefranche penitensium.

Et nichil aliud fuit actum ipsa die in dicta Curia.

Preterea die Martis post vesperos quinta Novembris anno predicto fuit congregata dicta Curia in dicta ecclesia pro tractandis negociis supradictis. Et licet plurimum colloquium inter se habuissent tamen nichil inde fecerunt.

Post predicta vero die Mercurii vj Novembris anno predicto congregata Curia supradicta domino Rege absente pro tractandis actibus et negociis ipsius Curie et tractando super predictis fuit ordinatum et concordatum in ipsa Curia per duo brachia eiusdem videlicet per brachium Ecclesie et brachium Civitatum et Villarum Regalium Cathalonie quoddam capitulum tenoris sequentis.

Plau a la Cort que de les xx milia lliures que han atorgades en defensio de les terres del senyor Rey convertescha en Bernat Buçot aytant com tocha los braços de la Esgleya e de les Ciutats e Viles Reyals en deffensio de Sardenya axi empero que los assignats per lo braç dels barons e cavallers facen atretal de la part a ells pertanyent en les dites xx milia lliures axi empero que lo dit Bernat Buçot e los assignats per lo dit braç dels cavallers convertesquen de la dita quantitat xj milia lliures e no mes per tot lo present mes de Noembre en lo dit fet les quals xi milia lliures sien tretes de les dites generalitats ab aquell menor dampnatge que al dit Bernat Buçot e deputats per lo dit braç dels barons e cavallers sera vist faedor. E daço se facen cartes de manament als dits Bernat Buçot e deputats per lo dit braç dels barons e cavallers aytants com ops sera les quals sien segellades ab los segells del senyor Archabisbe den Ramon Ça Rovira sindich de Barchinona e den Johan Alfonso de Luria e den Guillem de Palafolls.

Quod capitulum fuit ibi presente tota dicta Curia lectum et publicatum per me Vincencium Carbonelli predictum scriptorem dicte Curie pro brachio ecclesiastico et per dicta duo brachia Ecclesie et universitatum Regalium laudatum et approbatum.

Et brachium Richorum hominum et militum dixit et protestatus fuit

quod ipsum dictum capitulum nec aliqua alia fiant seu ordinentur super predictis quousque dictus venerabilis Bernardus Buçoti prestiterit juramentum et homagium in posse dictorum nobilis Bernardi de Pinosio et Berengarii Dargençola videlicet pro parte dictorum duorum brachiorum pertinente in dictis xx^{m} libris distribuet et convertet una cum parte ipsi brachio seu dictis Bernardo de Pinosio et Berengario Dargençola pertinente in ipsis viginti mille libris et non sine ipsa et solum in restauracione Calleri et Alguerii et non in alios usus. Quod placuit aliis duobus brachiis dummodo ipsi Bernardus de Pinosio et Berengarius Dargençola prestent similem securitatem dicto Bernardo Buçoti quod partem eorum non distribuent absque aliis partibus ipsorum duorum brachiorum et in alios usus preterquam in defensionem et restauracionem castri Calleri et ville Alguerii predictorum.

Et ibidem dicta duo brachia Ecclesie et universitatum Regalium elegerunt de seipsis ad recipiendum homagium et securitatem a dicto Bernardo Buçoti de complendo capitulum supradictum quod incipit *Plau a la Cort* etc., contenta in eo in quantum ipsum Bernardum Buçoti nomine ipsorum brachiorum tangere videatur venerabilem et religiosum dominum fratrem Johannem Ferdinandi de Heredia castellanum Emposte.

Et illico idem Bernardus Buçoti ibidem presens juravit ad sancta Dei quatuor Evangelia manibus suis corporaliter tacta in posse Vincencii Carbonelli notarii et scriptoris predicti et prestitit homagium in posse dicti honorabilis domini Castellani juxta Usaticos Barchinone et Consuetudines Cathalonie illa recipiencium nomine omnium quorum intersit presentibus ad hec pro testibus honorabilibus Francisco Ça Garriga milite Algutzirio et Petro de Marginibus scriptore porcionis consiliariis dicti domini Regis ac presentibus eciam dictis Petro de Ortis et me Francisco Vitalis scriptoribus et notariis et pluribus aliis videlicet quod dictas undecim mille libras de quibus fit mencio in capitulo supradicto in quantum videlicet tangere videatur dicta duo brachia Ecclesie et universitatum Regalium distribuet per totum presentem mensem Novembris in fornimentum castrorum et villarum que nunc tenentur pro domino Rege in Sardinia insula et alias in defensione Regni Sardinie et non in aliquos alios usus.

Quibus sic peractis dicta Curia exivit ab ecclesia supradicta et non divertendo ad alios actus dictus Bernardus Buçoti una cum dicto Berengario Dargençola et quampluribus aliis ex brachio militari accesserunt ad monasterium fratrum minorum in quo dictus nobilis Bernardus de Pinosio erat et congregatis ipsis nobili Bernardo de Pinosio et

Berengario Dargençola a dicto Bernardo Buçoti ad partem intus domum Refectorii ipsius monasterii presentibus ad hoc dictis Petro de Ortis et Vincencio Carbonelli fuit eidem lecta et publicata per me Franciscum Vitalis notarium predictum quodam cedula tenoris sequentis.

En Bernat Buçot fa sagrament e homenatge de mans e de boca en poder del noble en Bernat de Pinos aquell recbent per si e per lonrat en Berenguer Dargençola donzell e per tots altres a quis pertanga que ell distribuira les parts de les xx milia liures atorgades al senyor Rey ço es la part del braç de la esgleya e la part del braç de les Ciutats e Viles Reyals de les quals dues parts ell es stat elegit en distribuidor per los dits dos braces ensemps ab la part pertanyent al dit braç dels Richs homens e cavallers en les dites xx milia liures la qual han dada als dits Bernat de Pinos e Berenguer Dargençola e no sens aquella ço es en sosteniment de Caller e de Alguer e no en altres actes ne en altres uses. E lo dit Bernat de Pinos per si e per lo dit Berenguer Dargençola present fa semblant sagrament e homenatge al dit Bernat Buçot ço es que no distribuiran la lur part de les dites xx milia liures en altres uses sino en restauracio de Caller e del Alguer o ensemps ab les dues parts dels altres dos braces e no sens aquelles.

Et lecta dicta cedula per me dictum Franciscum Vitalis incontinenti dictus venerabilis Bernardus Buçoti prestitit juramentum et homagium dicto nobili Bernardo de Pinosio juxta usus Barchinone et Consuetudines Cathalonie. Et dictus nobilis Bernardus de Pinosio dicto Bernardo Buçoti simul unus post alium sub modis et formis ac condicionibus in dicta cedula contentis.

In qua die interfuerunt dicte Curie supra nominati.

Et postea duo brachia dite Curie scilicet brachium Ecclesie et brachium universitatum Civitatum et Villarum Regalium scripserunt venerabili Bernardo Buçoti regenti deputacionem generalis Cathalonie cum littera in eius dorso sigillata sigillis dicti domini Archiepiscopi Terrachone et venerabilis Raymundi Ça Rovira sindici Civitatis Barchinone. Cuiusquidem littere tenor est talis.

Los braces de la Esgleya e de les Ciutats e viles Reyals de Cathalunya ajustats en la vila de Montblanch en Cort general de Cathalunya la qual de present se celebra en la dita vila de Montblanch. Al honrat en Bernat Buçot regent la deputacio en Cathalunya salut e honor. Significam vos que nos en quant en nos es havem consentit ens plau que la part a nos dits dos braces tochant en aquelles xx milia liures barchinoneses per lo general de Cathalunya al senyor Rey atorgades en la dita Cort havedores de les generalitats de Cathalunya sia dada a aquelles

persones que nos a aço elegirem en quant tocha la part nostra convertidora per aquelles persones en defensio dels Regnes e terres del senyor Rey. E apres aço nos vehents la necessitat e lo perill molt gran de perdicio en que lo Regne de Sardenya es posat de present per la guerra quel rebelle Jutge Darborea vassall del dit senyor Rey fa injustament e iniqua contra lo dit senyor haiam concordat ens placia que la part a nos pertanyent en xj milia liures tant solament de les dites xx milia liures vos lo qual nos havem a aço assignat e deputat per la dita nostra part convertescats en defensio del dit Regne de Sardenya per tot lo present mes de Noembre ensemps ab la part de les dites xj milia liures pertanyent al braç dels Richs homens e Cavallers de Cathalunya ab aquelles persones quel dit braç hi ha elegides o daquiavant hi elegira per la qual cosa vos havets fet sagrament e homenatge a nos de convertir la dita nostra part de les dites xj milia liures tant solament ensemps ab la dita part del dit braç de Richs homens e Cavallers en defensio del dit Regne de Sardenya e no en als segons que pus largament es contengut en lo registre o proces de la dita Cort perço volem eus pregam que per tot lo dit present mes de Noembre convertiscats la dita nostra part de les dites xj milia liures e no mes avant en defensio del dit Regne de Sardenya ensemps ab la dita part del dit braç de Richs homens e de Cavallers en aquella part a ells pertanyent e ab aquelles persones a aço per lo dit braç eletes elegidores servant lo sagrament e homenatge per vos sobre aço a nos fet e prestat segons que dit es volents per les presents e manants a tots e sengles hoydors dels comptes de la deputacio de Cathalunya qui ara son o per temps seran que tot aço e tot quant vos haurets pagat e convertit servant la dita forma en defensio del dit Regne de Sardenya fins a la dita quantitat a nos pertanyent en les dites xj milia liures ensemps ab la dita part del dit braç de Richs homens e cavallers en quant tocha la lur part en aquelles e ab aquelles persones qui per lo dit braç son o seran en aço elegides en vostre compte reeben vos empero restituent a ells ensemps la present ab apocha o apoques de aquella persona o persones a qui per vos e per les dites altres persones deputades o deputadores per lo dit braç dels dits Richs homens e cavallers seran les dites xj milia liures comanades o liurades per aquella persona o persones liuradores als administradors dels caps de Caller o de Lugudor o als lurs lochtinents que aquelles convertir deuen en paga del sou dels homens a cavall e de peu qui son en lo castell de Caller e en la vila del Alguer e encara en altres coses necessaries a la deffensio dels dits castell e vila. Empero volem expressament e nostra intencio es que per les dites xj milia liures a pagar no sia fet preiudici ne tochat en los

interesses de censals e de violaris en los quals lo dit general de Cathalunya es tengut e obligat a quals sevol persones com nos vullam que aquells ans de totes coses sien pagats. E noresmenyes volem que de les xj milia liures romanents a compliment de les dites xx milia liures vos ne altre no haiats algun poder de distribuir tro haiats altre manament nostre. Dada en la vila de Montblanch e segellada de volentat dels dits dos braces ab los segells de mossen larchabisbe de Terragona e del honrat en Ramon Ça Rovira a vj dies del mes de Noembre del any M.CCC.LXX.

Et est verum quod predicti Bernardus de Pinos et Berengarius Dargençola elegerunt in distributorem partis ipsis pertinentis in undecim mille libris ex dictis xx mille libris cum instrumento confecto in posse Francisci Vitalis scriptoris ipsius Curie pro brachio militari venerabilem Bernardum Buçoti regentem deputacionis generalis Cathalonie.

Preterea die Martis duodecima novembris anno predicto convocata Curia supradicta previo sono tube et congregata in ecclesia supradicta domino Rege ibidem presente et sedente in Regali solio more solito idem dominus Rex dixit et proposuit ipsi Curie quod cum ipsa Curia nuper dedisset et concessisset ipsi domino Regi in defensione Regnorum et terrarum suarum viginti mille libras barchinonenses et ipse viginti mille libre non sufficerent ei in defensionem et restauracionem Regni Sardinie cum necessario habeat tenere in mari certas galeas armatas propter defensionem et restauracionem dicti Regni Sardinie quam ob rem rogabat ipsam Curiam quod placeret ei quod adderet et concederet ipsi domino Regi decem mille libras ad complementum Triginta mille librarum ita quod sicut erant viginti mille librarum dicti doni seu proferte sint xxx mille libre ut ipsas galeas armatas possit tenere in mari ob defensionem Regni Sardinie supradicti.

Quibus sic dictis et propositis per dictum dominum Regem Curie supradicte confestim dominus Terrachonensis Archiepiscopus primo pro se et brachio Ecclesie et venerabilis Johannes Alfonso de Luna miles procurator domini Comitis Impuriarum secundo pro se et brachio Milicie et venerabilis Raymundus Ça Rovira sindicus Civitatis Barchinone tercio pro se et brachio Civitatum et villarum Regiarum unus post alium successive dixerunt et responderunt ipsi domino Regi quod super predictis habeant acordium et deliberacionem.

Et confestim dictus dominus Rex exivit abinde, dicta Curia interius remanente pro deliberando et tractando super predictis per dictum dominum Regem supra positis et explicatis. Et recesso abinde dicto

domino Rege venerabilis Bernardus Buçoti regens deputacionem generalis Cathalonie dixit et exposuit in ipsa Curia quod cum ipse de consensu et voluntate auditorum compotorum deputacionis generalis Cathalonie pro extirpandis et evitandis missionibus et expensis ac pro utilitate et comodo dicti generalis vendidisset certis personis certo precio ad unum annum presentem generalitates Cathalonie seu jura earum et promississet ipsis venditoribus dictas generalitates et jura earum dictos emptores facere habere et percipere in pace et secure contra cunctas personas ac eis teneri de eviccione nunc ut eidem Bernardo Buçoti fuit datum intelligi per unum scriptorem et unum portarium qui per dictos emptores ad colligendum ipsas generalitates missi fuerant, per extremas partes Cathalonie fuit eis prohibitum resistendo in aliquibus locis aliquorum baronum Cathalonie in colligendo et levando generalitates ipsas in tantum quod ipsas in ipsis locis levare nequiverunt quod in maximum dampnum et preiudicium dictarum generalitatum redundare videbatur quare rogavit Curiam ipsam quod super hiis provideat taliter quod deinde dictis emptoribus seu illis quos mittent pro predictis in exhigendo et levando ipsas generalitates per universa loca Cathalonie nullum fiat obstaculum ut alias est fieri assuetum. Eciam dixit quod venerabilis Arnaldus de Busquetis qui erat auditor compotorum pro brachio Ecclesie erat vita functus quare rogavit ipsum brachium quod alium auditorem compotorum eligeret loco ipsius Arnaldi.

Et hiis dictis per dictum venerabilem Bernardum Buçoti fuerunt electi per dictam Curiam ad videndum et recognoscendum ordinaciones factas super generalitatibus Cathalonie supradictis et sub qua forma ipse generalitates debent colligi et levari et alias se intrometendum in et super predictis per ipsum Bernardum Buçoti supradictis et expositis et visis et recognitis omnibus supradictis de eis faciant relacionem Curie supradicte hii qui sequuntur videlicet

Frater Jacobus Fornerii prior de Meyano.	pro brachio Ecclesie.
Berengarius Dargençola domicellus.	pro militibus tantum.
Petrus Terreni sindicus Barchinone	pro brachio Civitatum et villarum Regalium.

Quibus electis extemplo dicta Curia intendit et vaccavit super proposicione per ipsum dominum Regem facta die presenti et habitis inter se pluribus colloquiis super predictis tam ad invicem quam ad partem tamen super eis nichil finarunt.

Et honorabiles Johannes Alfonsi de Lune miles procurator Egregii viri domini Comitis Impuriarum et Franciscus de Ullugia domicellus

procurator Egregii viri domini Comitis Urgelli Guillelmus de Nivorra domicellus procurator domini Vicecomitis Cardone ac Dalmacius de Castellbisbal domicellus procurator domini Vicecomitis Castriboni dixerunt et protestati fuerunt verbotenus quod eorum posse non se extendebat nisi solum ad ea que hactenus fuerunt facta. Et ideo predictis nec aliquibus aliis fiendis dicendis et tractandis in dicta Curia non consenciebant imo eis penitus dissenciebant expresse.

Ad quam Curiam venerunt et die presenti interfuerunt una cum aliis de dicta Curia hii qui sequuntur videlicet

Venerabilis et religiosus frater Guillelmus de Guimerano comendator de Barbarano.
Johannes de Ulzinellis domicellus et
Guillelmus de Podio licenciatus in legibus sindicus Barchinone.

Et die presenti nichil aliud fuit actum in curia supradicta.

Post hec die Veneris post vesperos xv^a^ Novembris anno predicto convocata et congregata Curia jamdicta in ecclesia supradicta Sancti Michaelis pro actibus et negociis ipsius Curie pertractandis ad quam Curiam venerunt et hodie presentes fuerunt una cum aliis predictis de dicta Curia nobiles

Egregius vir dominus Johannes Impuriarum Comes.
Hugo Vicecomes Cardone.
Lodovicus Cornelii pro eo quod habebat in Cathalonia.

Et venerabiles

Petrus Doliva domicellus.
Raymundus de Corbella domicellus.
Johannes Berengarii de Rajadello miles pro inclito Infante Martino Comite Bisuldunensi.
Bernardus Valles clericus pro capitulo Barchinone et
Raymundus de Cumbis jurisperitus sindicus Ilerde.

Quiquidem Petrus Doliva Raymundus Ça Corbella et Bernardus Valles jurarunt et simile juramentum prestiterunt prout alii de dicta Curia. Dominus Romeus Ilerdensis Episcopus dixit et recitavit in effectu predictis qui noviter venerant ad dictam Curiam quasi omnes proposiciones per dominum Regem factas in villa Montisalbi Curie supradicte et acta et tractatus Curie eiusdem. Quibus dictis et recitatis confestim

dicta Curia intendit et vaccavit super proposicione noviter per dominum Regem xij[a] die dicti mensis Novembris facta in Curia supradicta et habitis inter se super predictis quibusdam colloquiis tandem de certo super eis non finarunt.

Et post predicta die Dominica post vesperos xvij[a] die dicti mensis Novembris anno quo supra convocata dicta Curia previo sono tube et congregata in dicta ecclesia Sancti Michaelis domino Rege absente pro tractandis actibus et negociis eiusdem Curie predictis et tractando super eisdem dicta Curia super proposicione per dictum dominum Regem die Martis proxima preterita eidem Curie facta continente quod placeret eidem Curie quod adderet et concederet ipsi domino Regi in deffensionem Regnorum et terrarum suarum ipsa Curia super generalitatibus Cathalonie habendas concesserat eo ut ipse dominus Rex galeas armatas posset tenere in mari in deffensionem Regni Sardinie predicte cum dicte viginti mille libre non sufficerent ei ad deffensionem eiusdem Regni Sardinie et maris eiusdem Regni prout hec omnia superius in presenti Registro seu processu ipsius Curie lacius exprimuntur concordavit et respondit divisim ut inferius continetur.

Et primo brachia Ecclesie et Civitatum et villarum Regalium Cathalonie ad hec concordata in modum qui sequitur.

A la proposicio per lo senyor Rey novellament ço es dimarts prop passat feta demanant x milia liures esser anedides per la dita Cort a les xx milia liures que laltre dia per la dita Cort li foren atorgades en deffensio de sos Regnes e terres per les quals x milia liures pogues tenir en mar galeas armades en defensio e guarda del Regne de Sardenya allegant lo dit senyor que bonament lo dit Regne nos poria defendres sens que en les mars daquell Regne no tingues galeas armades Responen los dits braces de la dita Cort ço es de la Esgleya e de les ciutats e Viles reyals de Cathalunya que ells no darien res al dit senyor Rey per lo fet de Sardenya ans expressament lin dien de no mas bels plau e consenten quant en ells es que ultra les xx milia liures les quals ja sots certa forma li han atorgades sien donades per lo general di Cathalunya x milia liures les quals se haien es leven de les generalitats de Cathalunya e les quals sien convertides en sou o paga o altres coses necessaries de galeas armades per proteccio e guarda de les maritimes del dit senyor Rey e no en altres actes ne en altres uses e aço per les persona o persones per los dits dos braces a aço elegidora o elegidores en quant tocha ells les parts dels dits dos braces. Axi empero que daquelles x milia liures no sia feta neguna anticipacio de paga ans isquen de les

dites generalitats axi com ne poran exir sens negunes usures mogubells o barates e sens neguna messio e dampnatge de les dites generalitats se han a fer e deduides encara e levades de les dites generalitats les dites xx milia liures qui laltre dia foren per la Cort atorgades al dit senyor Rey. E en cas que per les dites x milia liures se haguessen a fer anticipacions mogubells o barates o altres messions ques haien a deduir o abatre daquelles x milia liures e no de les generalitats ni del general damunt dit.

Item que les x milia liures qui resten a compliment de les dites xx milia liures ja atorgades al dit senyor Rey no sien pagades fins quel senyor Rey haia provehit ab acabament de covinents remeys de justicia als greuges de tots los braces de la dita Cort o dels singulars daquella e aço haia a fer lo senyor Rey ans que la present Cort sia licenciada o finada.

Et secundario brachium baronum et militum sub hac forma.

A la dita proposicio per lo senyor Rey novellament feta ço es dimarts prop passat demanant x milia liures esser enadides per la dita Cort a les xx milia liures qui laltre dia li foren atorgades sots certa forma en deffensio de sos Regnes e terres per les quals x milia liures pogues tenir galeas armades en la mar en defensio e guarda del Regne de Sardenya cor sens aquelles bonament lo dit Regne no podia esser defes Respon lo braç dels barons e dels cavallers que ells per Sardenya e armada no darien res al senyor Rey ans expressament lin dien de no com no ho haien acostumat no ho deien fer ne y sien tenguts mas donen de grat e de certa sciencia purament e sens neguna condicio o retencio al noble en Ramon Alemany de Cervello e al honrat mossen Guillem Ça Cirera cavaller per agradables serveys que han fets al dit braç la part al dit braç pertanyent en x milia liures qui per los braces de la Esgleya e de les Ciutats e Viles reyals de Cathalunya son stades atorgades de present al senyor Rey en sou e en paga de les galeas armades per proteccio e guarda de les maritimes del senyor Rey havedores e pagadores de e sobre les generalitats de Cathalunya dient e manant lo dit braç al honrat en Bernat Buçot regent la deputacio del general de Cathalunya que de aquella part al dit braç tochant en les dites x milia liures responen als dits noble Ramon Alemany e Guillem Ça Cirera o a qui ells volran pagades empero abans e levades de les dites generalitats les dites xx milia liures e totes encara pensions o interesses de censals morts e de violaris quis reeben sobre les dites generalitats. Empero que lo dit Bernat Buçot per haver la dita part no faes alguna anticipacio de paga ne mauleutes mogubells usures ne barates ne neguna messio ans la dita

part isca axi com pora per temps o per horas de les generalitats de Cathalunya.

Quibus siquidem responsionibus per dicta tria brachia in absencia dicti domini Regis ut superius continetur factis incontinenti dicta duo brachia Ecclesie et Civitatum et Villarum Regalium Cathalonie de et super dicta eorum responsione et dictum brachium baronum et militum de et super dicta eorum responsione voluerunt et mandarunt ordinari fieri atque tradi litteras continenciarum subsequencium.

Los braces de la Esgleya e de les Ciutats e Viles reyals de Cathalunya ajustats en la Cort general qui de present se celebra en la vila de Montblanch Al honrat en Bernat Buçot regent la deputacio del general de Cathalunya Salut e honor. Significam que com nos laltre dia en quant en nos era haguessem atorgades sots certa forma al senyor Rey xx milia liures en defensio de sos Regnes e terres segons que appar en una letra nostra laltre dia a vos tramesa havedores e pagadores de e sobre les dites generalitats de Cathalunya e ara novellament lo dit senyor Rey veent e considerant que les dites xx milia liures no li bastaven haia demanades a la dita Cort x milia liures de les quals pogues tenir galeas armades en la mar per defensio proteccio e guarda de les mars dels Regnes e terres sues. E nos veents e considerants les dites coses haiam atorgades e assignades en quant en nos es al dit senyor Rey les dites x milia liures havedores e pagadores de e sobre les dites generalitats distribuidores e convertidores per la persona o persones per nos a aço assignadores en defensio proteccio e guarda de les maritimes del senyor Rey ço es en paga o sou o altres necessitats o galeas armades o armadores per la dita defensio o guarda e nos haiam elegit e deputat vos dit en Bernat Buçot en distribuidor de les dites x milia liures ço es les parts a nos pertanyents en les dites x milia liures ensemps empero ab la part en aquelles x milia liures pertanyent al braç dels barons e cavallers persona o persones qui per lo dit braç hi seran elegides distribuats e convertescats en les dites galeas per la forma damunt dita e no en altres actes ne uses axi empero que per aquelles x milia liures no façats alguna anticipacio de paga ans isquen axi com poran de les dites generalitats sens algunes usures mogubells o barats e sens alguna messio o dampnatge de les dites generalitats e del general levades empero primerament e pagades totes pensions o interesses de censals morts e de violaris quis reeben sobre les dites generalitats e altres messions qui per aquelles generalitats se han a fer e deduides encara e levades les dites xx milia liures quis han a convertir axi com sabets en la dita deffensio. E en cas que per raho de les dites x milia liures se haguessen a fer anticipacions mo-

gubells usures o barats o altres messions se havien a fer ques leven es haien a deduir e levar de les dites x milia liures e no de les dites generalitats ne del general damunt dit, volents e manants per les presents a tots e sengles oydors dels comptes del general de Cathalunya qui ara son o per temps seran que tot ço e quant vos haurets pagat de les dites x milia liures en les dites galeas servant la dita forma ço es les parts a nos pertanyents en aquelles x milia liures ensemps ab la dita part al dit braç dels barons e cavallers en aquelles tochant e ab aquelles persona o persones per lo dit braç a aço eletes o elegidores vos reeben en vostre compte vos empero restituent a ells la present ensemps ab apocha o apoques daquella persona o persones a qui per vos e per les persones deputades o deputadores a aço per lo dit braç dels barons e cavallers seran ab sagrament e homenatge comenades o liurades per distribuirles en les dites galeas sots la forma dessus dita e no en altres actes ne uses. Volem empero e expressament nos retenim que com de les dites xx milia liures sien stades anticipades xj milia liures e romanguen ne a distribuir jx milia liures que vos ne altre no haiats algun poder de distribuir les dites jx milia liures tro quen haiats altre manament nostre com de certa sciencia e encara de voluntat del dit Senyor Rey aquelles jx milia liures nos retingam nos e tota la Cort fins quel dit Senyor Rey haia provehit ab acabament de convinents remeys de justicia als greuges de tota la Cort e singulars daquella. Dada en la vila de Montblanch e segellada de volentad de nos dits dos braces ab los segells de mossen larchabisbe de Terragona e del honrat en Ramon Ça Rovira sindich de la Ciutat de Barchinona a xvij dies del mes de Noembre del any de la nativitat de nostre Senyor MCCCLXX.

Lo braç dels richs homens e cavallers ajustat en la Cort la qual de present se celebra en la esgleya de Sent Miquel de la vila de Montblanch Als nobles e honrats mossen Ramon Alamany de Cervello e a mossen Guillem Ça Cirera Salut e honor. Com los dos braces de la Esgleya e de les Ciutats e Viles Reyals de Cathalunya atorgassen al senyor Rey laltre dia en la dita Cort la part a ells pertanyent o tochant en xx milia liures havedores de les generalitats de Cathalunya en defensio dels Regnes e terres del dit senyor Rey e nos la part a nos pertanyent o tochant en aquelles xx milia liures havedores com dit es de les dites generalitats als nobles e honrats en Bernat Galceran de Pinos e en Berenguer Dargençola per molts e agradables serveys per ells fets al dit braç e apres per lo dit senyor Rey sia stat proposat e dit en la dita Cort que la part pertanyent als dits ij braces de la Esgleya e de les Ciutats e Viles en les dites xx milia liures no eren bastants a aquelles coses per les quals

aquelles havia demanades a la dita Cort perque pregava aquella Cort que per guarda e tuicio de les sues maritimes volgues anedir mes avant x milia liures convertidores en armada de galeas que les dites maritimes com dit es guardassen e defensessen de sos enemichs e los dits ij braces de la Esgleya e de Ciutats e Viles Reyals haut aço colloqui e tractat una vegada e moltes ab nos ensemps haien acordat de anedir a les dites xx milia liures la part a ells pertanyent o tochant en les dites x milia liures havedores de les dites generalitats ço es axi com daquelles se poram trer e haver en sos lochs en temps convinent totes usures maleutes barates e mogubells cessants convertidores com dit es en la armada de les dites galeas per tuicio e guarda de les dites maritimes. E nos no volents axi com no y som tenguts atorgar ni donar alguna cosa a la dita armada haiam acordat e deliberat de donar a vosaltres graciosament e per esguard de molts e diverses serveys per vosaltres fets al dit braç nostre la part pertanyent o tochant lo dit nostre braç en les dites x milia liures Perço ab tenor de la present de grat e de certa sciencia purament e sens alguna condicio o retencio donam a vosaltres la dita part a nos pertanyent o tochant en les dites x milia liures havedores e reebedores de les dites generalitats volents e manants e pregants ab la present al honrat en Bernat Buçot regent la deputacio del general de Cathalunya o a qualsevol altre qui daquiavant la dita deputacio regira que daquella dita part de x milia liures respona a vosaltres o a qui vosaltres volrets tota vegada que request ne sera pagades abans les dites xx milia liures e encara totes pensions de censals e violaris qui per raho dels dons passats son stats carregats al dit general e cessants com dit es totes manleutes barates usures e mogubells volents e manants ab la present als oydors dels comptes de la deputacio damunt dita qui ara son o per temps seran que la part tochant lo dit nostre braç en les dites x milia liures prenen en compte al dit Bernat Buçot ell restituent la present ab apocha o apoques de reebuda tota contradiccio e dupte cessants. Dada en la dita Cort de Montblanch e segellada ab los segells del Comte Dampuries e den Pere Davinio a xvij dies de Noembre en lany de la nativitat de nostre Senyor MCCCLXX.

Post hec die martis de mane xix Novembris anno predicto convocata Curia supradicta previo sono tube et congregata in jamdicta ecclesia Sancti Michaelis domino Rege ibidem presente et sedente in suo solio Regali more solito idem dominus Rex dixit et ipsi Curie de novo proposuit hec in effectu. Quod cum ipse timeret se de futuris guerris forsitan sibi fiendis tam per Regem Castelle quam per Bertrandum de Cla-

quino quam eciam per Infantem Maiorice et vellet et affectaret ipse dominus Rex se fore paratum ad resistendum inimicis suis sibi guerram facere volentibus et attemptatibus casu quo eam facerent seu attemptarent et dampnum Regnis et terris ipsius domini Regis inferrent seu inferre vellent. Ideo dictus dominus Rex rogabat dictam Curiam quatenus placeret eidem Curie ordinare breviter et providere taliter quod mediante dicta ordinacione cum Dei auxilio ipse dominus Rex posset principatum Cathalonie ab eius inimicis protegere defendere et tueri et si opus esset cum eis potenter et rigide debellare super quo eciam jam ipse dominus Rex hec seu similia dixerat et proposuerat in presenti Curia in Civitate Terrachone ubi tum presens Curia celebrabatur.

Quaquidem proposicione per dictum dominum Regem ipsi Curie explicata incontinenti dominus Terrachone Archiepiscopus primo pro se et brachio Ecclesie et nobilis Raymundus Alamanni de Cervilione secundo pro se et brachio Civitatum et Villarum Regiarum Cathalonie cum debita reverencia ipsi domino Regi unus scilicet post alium successive responderunt in effectu concludentes quod dicta Curia acordaret et deliberaret super predictis et inde domino Regi responsionem faceret quod de ea debebit merito contentari.

Quibus omnibus ita peractis confestim dictus dominus Rex recessit abinde dicta Curia interius remanente pro tractando super actibus et negociis primitivis ipsius Curie.

Ad quam Curiam venit et die presenti in ea interfuit una cum aliis de dicta Curia nobilis

Dalmacius de Muro pro brachio Milicie.

Et subsequenter die Jovis xxj[a] mensis Novembris anno predicto domino Rege absente congregatis hac de causa duobus brachiis supradictis scilicet Ecclesie et Civitatum ac Villarum Regalium Cathalonie in dicta ecclesia Sancti Michaelis littera superius inserta facta et ordinata per ipsa duo brachia atque directa venerabili Bernardo Buçoti regenti deputacionem generalis Cathalonie super concessione de x mille libras noviter et ultimo domino Regi concessis facta in defensione maritimarum suarum ut superius continetur cuius littere data fuit in dicta villa Montisalbi xvij[a] die presentis mensis Novembris fuit lecta et de mandato ipsorum duorum brachiorum publicata hiis duobus brachiis hac de causa congregatis ut dicitur per Vincencium Carbonelli notarium et scriptorem in dicta Curia pro brachio Ecclesie memorato presentibus venerabilibus Gerardo de Palaciolo in legibus licenciato domini Regis consiliario et eius Curie promotore ac discretis Petro de Ortis et Petro

Ça Coma notariis ac me Francisco Vitalis notario et scriptore ipsius curie pro brachio Milicie quequidem littera fuit ibidem per dicta duo brachia concordata laudata et approbata ac eis placuit contenta in ea totaliter adimpleri.

Tenor vero dicte littere talis est.

Los braces de la Esgleya e de les Ciutats e Viles Reyals de Cathalunya ajustats en la Cort general que de present se celebra en la vila de Montblanch. Al honrat en Bernat Buçot regent la deputacio de Cathalunya Salut e honor. Jatsia que ab altra letra nostra ab los segells presents segellada dada en la vila de Montblanch a xij dies del present mes de Noembre haiam atorgat al Senyor Rey la part a nosaltres pertanyent o tochant en aquelles x milia liures barchinoneses qui per lo dit Senyor Rey sou stades demanades ultra aquelles xx milia liures que ja per los tres braces de la Cort eren stades atorgades en ajuda e defensio de sos Regnes la qual part a nos pertanyent o tochant les dites x milia liures derrerament atorgades al dit senyor havem manada esser distribuida per vos que y havem per part nostra specialment deputat en paga o sou e altres necessitats de galeas armades o armadores per la dita defensio e guarda de les maritimes del Senyor Rey E en la fi de la dita letra per maior cautela e tuicio nostra haiam provehit que les ix milia liures romanents a distribuir de les dites xx milia liures no sien distribuides ne vos altre ne haiats poder de distribuir aquelles ix milia liures fins que haiats altre manament nostre segons que en la dita nostra letra se conten largament e no haian feta alguna mencio o declaracio si les dites x milia liures derrerament atorgades poran esser distribuides per vos e los altres deputats o deputadors per lo braç dels richs homens e cavallers en lo dit sou o paga de les dites galeas abans que les dites romanents ix milia liures no sien distruibuides per vos o haudes de les dites generalitats o no empero per tolre tot dubte ab aquesta present letra declaram sobre aço nostra intencio e deim e manam a vos que la part a nos pertanyent en les dites x milia libres derrerament atorgades al dit senyor Rey com les haurets haudes de les generalitats sobre que son stades assignades segons que exiran cessants totes usures barates e manleutes que nos volem que paguets ensemps ab aquelles persona o persones a les quals lo braç dels richs homens e cavallers han feta donacio o atorgament de la part a ells pertanyent a pagar en les dites x milia liures o ab aquells que ells volran e seran a aço deputats distribuiscats e convertescats en sou o paga de les dites galees armades ja o per armar a disposicio e manament del dit senyor Rey o daqui ell volra qui deu tenir les dites galees en defensio de sos Regnes lla hon li plaura

no contrastant la dita retencio per nos feta en la dita letra de les dites ix milia liures com aquelles basten a seguretat nostra per tal quel dit senyor Rey nos satisfaça a nostres greuges. E no volem que les dites x milia liures o la part que a nos hi pertany sia embargada o tardada per la dita raho ans nos plau e volem que entretant haudes e cobrades de les dites generalitats les dites xj milia liures que vos de present havets anticipar de les dites xx milia liures per deffensio dels dits Regnes e pagats tots los annuals ques reeben sobre les generalitats e altres messions que necessariament se han a pagar e cullides e retengudes abans envers les romanents ix milia liures fins que haiats altre manament nostre de distribuir aquelles paguets e distribuiscats les dites x milia liures ab les altres damuntdites a aço deputats o deputadors per lo braç dels richs homens e cavallers segons ques poran cullir e haver de les dites generalitats en sou o paga de les dites galeas segons quel senyor Rey volra e ordonara reebut per vos primerament sagrament e homenatge de aquella persona a qui les liurarets que les convertira en paga de les dites galeas segons forma de la dita letra preservant la dita deputacio de barates e usures interesses e mogubells e de tots altres dampnatges segons que damunt havem dit e declarat e en altra letra es contengut. Manants als oydors dels comptes del general de Cathalunya que la dita nostra part servant la forma damunt dita vos a ells restituent cauteles bastants del senyor Rey e dels altres a qui per manament seu liurarets la dita part a nos tochant vos reeben en vostre compte. Dada en la sgleya de Sent Miquel de Montblanch on la dita cort se celebre e segellada de voluntat de nos dits ij braces ab los segells de mossen larchabisbe de Terragona e del honrat en Ramon Ça Rovira sindich de Barchinona Dimarts a xxvj del mes de Noembre en lany de la nativitat de nostre Senyor MCCCLXX.

Preterea die Sabbati post vesperos xxiij dicti mensis Novembris anno predicto convocata Curia supradicta sono tube et congregata in ecclesia prefata domino Rege absente pro actibus et negociis ejusdem Curie pertractandis in presencia eiusdem Curie de consensu voluntate et mandato duorum brachiorum eiusdem Curie scilicet Ecclesie et Civitatum et Villarum regalium fuit sigillata littera ipsorum duorum brachiorum facta super concessione dictarum x mille librarum et directa dicto Bernardo Buçoti supra proxime inserta sigillis in dorso ipsius littere contentis sigillata et tradita de voluntate domini Regis prout de ipsa voluntate constabat per quoddam albaranum suo sigillo secreto sigillatum et de voluntate eciam dictorum brachiorum nobili Raymundo

Alamanni de Cervilione ibidem presenti et fuerunt electi per ipsam Curiam ad tatxandum salarium seu acorrimentum de presenti fiendum notariis seu scriptoribus ac portariis ipsius Curie hii qui sequuntur videlicet honorabiles.

Pro brachio Ecclesie.

Geraldus de Requesenno prepositus Ilerde.
Prior de Mayano et in absencia dicti Geraldi venerabilis Johannes Dortoneda decanus Terrachone.

Pro brachio Milicie.

Raymundus Alamanni de Cervilione.
Raymundus de Ulugia domicellus.

Pro brachio Civitatum et Villarum Regalium.

Raymundus Ça Rovira sindicus Barchinone.
Narcisus de Sancto Dionisio legum doctor sindicus Gerunde.

Quo facto dicta Curia recessit abinde et nichil aliud fuit factum ipsa die in Curia antedicta.

Postquam die lune de mane xxvj[a] die mensis Novembris anno predicto convocata Curia supradicta previo sono tube et congregata in jamdicta ecclesia Sancti Michaelis domino Rege presente pro actibus et negociis ipsius Curie peragendis et tractandis super ipsis actibus et negociis fuit facta et concordata per duo brachia eiusdem Curie videlicet Ecclesie et Civitatum et Villarum Regiarum quedam declaratoria littera illius littere superius inserte que per ipsa duo brachia directa fuit venerabili Bernardo Buçoti regenti deputacionem Generalis Cathalonie super illis x mille libris domino Regi noviter per ipsam Curiam concessis in deffensionem maritimarum suarum ut superius continetur. Attamen quod ipsa declaratoria littera abtaretur et corrigeretur nomine dictorum duorum brachiorum noticie venerabilis Petri Terreni legum doctoris sindici Barchinone et Johannis Dortoneda decretorum doctoris decani ecclesie Terrachone procuratoris capituli ipsius ecclesie et eciam sigillaretur sigillo domini Terrachonensis Archiepiscopi et sigillo proprio venerabilis Raymundi Ça Rovira civis et sindici Civitatis Barchinone. Cuiusquidem littere tenor est jam superius videlicet ultimo registratus.

Et hiis sic paractis dicta Curia exivit a dicta ecclesia.

Et ipsa eadem die dicta declaratoria littera fuit ablata et correcta per dictos venerabiles Petrum Terreni et Johannem de Ortoneda ad hoc ut predicitur electos et sigillata sigillis dictorum domini Archiepiscopi et Raymundi Ça Rovira necnon tradita nomine domini Regis recipienti nobili Raymundo Alamanni de Cervilione sub forma sub qua est in precedenti folio registrata.

Et post predicta ipsa et eadem die honorabilis prior de Meyano et decanus Terrachone in absencia honorabilis Geraldi de Requesens et nobilis Raymundus Alamanni de Cervilione Raymundus de Ulugia Raymundus Ça Rovira sindicus Barchinone et Narcisus de Sancto Dionisio sindicus Gerunde electi per dictam Curiam ut superius continetur ad tatxandum salarium seu accurrimentum per dictam Curiam de presenti fiendum notariis seu scriptoribus et eciam portariis ipsius Curie tatxarunt ipsis scriptoribus et portariis dictum salarium seu accorrimentum prout in litteris sequentibus continetur.

Los braces de la Esgleya e de les Ciutats e Viles Reyals de Cathalunya ajustats en la Cort general la qual de present se celebra en la vila de Montblanch. Al honrat en Bernat Buçot o a quals sevol altres persones regents o qui regiran la deputacio del General de Cathalunya salut e honor. Com en Vicent Carbonell escriva en Francesch Vives porter de nos dit braç de la Esgleya e en Pere dez Onts e Pere Ça Coma scrivans e an Pedro Sancho Dalmenar porter de nos dit braç de Ciutats e Viles Reyals en la dita Cort haien treballat e servit cascun en son offici be e diligentment en e sobre los affers de la dita Cort e nos ensemps ab laltre braç de la dita Cort ço es de Richs homens e cavallers de Cathalunya per aquesta raho e per altres negocis de la dita Cort ajustats en la esgleya de Sent Miquel de la dita vila de Montblanch on la dita Cort se celebra de present haiam elegides certes persones de la dita Cort ço es de cascu dels dits tres braces a tatxar als dits scrivans e porters e als altres scriva e porter del dit braç de Richs homens e Cavallers en la dita Cort lurs salaris e les dites persones a aço eletes haien tatxades a cascu dels dits scrivans de la dita Cort viginti quinque liures barchinoneses e a cascun dels dits porters daquella Cort xx liures de la dita moneda per ço volem eus pregam e encara a vos manam que de la moneda de les generalitats o daltre qualsevol del dit General que es o sera en vostra ma donets e paguets de present a cascu dels dits Vicent Carbonell Pere Dorts e Pere Ça Coma scrivans les dites xxv milia liures e a cascu dels dits Francesch Vives e Pedro Sancho Dalmenar porters xx liures damuntdites de la dita moneda a ells e a cascu dells

com dit es per lurs treballs e salaris tatxades quals sevol provisions ordinacions e capitols en les Corts passades e encara en les presents en contrari fetes en alguna manera no contrastants. Recobrant empero dells la present ab apocha e apoques de reebunda Car nos ab la present dehim e manam als oydors dels vostres comptes que les dites quantitats que vos haurets pagades als dits nostres escrivans e porters vos prenguen en compte vos restituent a ells la present ab apocha o apoques dessus dites e en aço nous facen algun dubte. Dada en la dita Cort en la dita esgleya de Sent Miquel de Montblanch e segellada de voluntat de nos dits dos braces ab los segells de mossen larchabisbe de Terragona e del honrat en Ramon Ça Rovira ciutada e sindich de la Ciutat de Barchinona a xxvj dies del mes de Noembre en lany de la nativitat de nostre Senyor MCCCLXX.

Lo braç dels Richs homens e Cavallers ajustat en la Cort general la qual de present se celebra en la vila de Montblanch Al honrat en Bernat Buçot o a quals sevol altres persones regents o qui regiran la deputacio del General de Cathalunya Salut e honor. Com en Francesch Vidal scriva en Berenguer Gali etc.—*ut supra proxime verbis competenter mutatis.*—Dada en Montblanch a xxvj dies de Noembre en lany de la nativitat de nostre Senyor MCCCLXX e segellada de voluntat nostra ab los segells propis de mossen Ramon Alamany de Cervello e den Ramon Doliva donzell.

Subsequenter vero die Veneris post vesperos xxix dicti mensis Novembris anno predicto congregata dicta Curia in dicta ecclesia Sancti Michaelis pro tractandis et peragendis negociis ipsius Curie domino Rege absente Tres brachia ipsius Curie videlicet Ecclesie Milicie et Civitatum et Villarum Regalium Cathalonie concordarunt et finarunt inter se divisim duo capitula quorum tenores inferius decribuntur.

Et primo brachia Ecclesie et Civitatum et Villarum Regalium simul concordarunt et finarunt inter se per modum actus Curie capitulum continencie subsequentis.

Jatsia que los braces de la clerecia e de les Ciutats e Viles Reyals de Cathalunya ajustats en la present general Cort ques celebra en la vila de Montblanch haguessen laltre dia atorgada al senyor Rey la part a ells pertanyent en aquelles xx milia liures barchinoneses que per lo senyor Rey foren demanades per deffensio de sos Regnes havedores de generalitats de Cathalunya apres lo dit senyor Rey veent que les dites xx milia liures no li complien a la dita deffensio de sos Regnes demana per a la dita defensio de les sues maritimes x milia liures e per los dits

dos braces graciosament li fo atorgada la part a ells pertanyent en aquelles x milia liures havedores de les dites generalitats segons ques poran haver sens dampnatge de la dita Cort pagades empero abans e primerament les dites xx milia liures o la part a ells pertanyent en aquellas e les pensions annuals de violaris o censals e interesses e salaris e altres messions que son carregades sobre les dites generalitats e necessariament se han a pagar e no abans segons que en la forma de la dit concessio pus largament se conte e sia cert als dits dos braces que al dit senyor Rey convendra de haver la dita part per via de maleutes o barates esguardada sa necessitat esguardat encara que daquest lonch temps dites x milia liures o la dita part lur nos pora cobrar o haver de les dites generalitats servada la manera dessus dita e no sia stat provehit per los dits dos braces ni donat poder al honrat en Bernat Buçot regent la deputacio de Cathalunya ordonat a distribuir la dita part de les dites x milia liures de obligar les dites generalitats per aquell temps que deuran cullir e haver les dites x milia liures e sia cert que si lo dit en Bernat Buçot nos obligava als cambiadors o persones de les quals lo dit senyor Rey haura a manlevar les dites x milia liures lo dit senyor no trobaria qui li prestas les dites x milia liures que necessariament han mester de present e en aquest cas la dita proferta seria inutil al dit senyor Perço los dits dos braces hauda consideracio a les dites coses ab aquesta present scriptura o acte de Cort atorguen al dit honrat en Bernat Buçot que ell en nom e per part dels dits braces pusqua obligar a aquella o aquelles persones quel dit senyor Rey volra e manara totes les dites generalitats de Cathalunya a aquell temps que a ell sera vist faedor dins lo qual la part tochant als dits dos braces puxa esser exida de les dites generalitats pagats tots los carrechs dessus dits abans e prometre sots penes de sagraments e homenatges e altres de satisfer e pagar a les dites persona e persones la part pertanyent als dits dos braces en les dites x milia liures segons ques poran cullir e haver al temps sens dampnatge algu de la Cort e del general pagades tota vegada primerament les dites xx milia liures. E les altres coses damunt dites que necessariament se han abans a pagar e deduir o lus lexera reembre o fara deposar en alcuna taula o taules de cambi segures totes les quantitats de diners que pervendran de les dites generalitats fins a concurrent quantitat de la part tochant als dits dos braces en les dites x milia liures e que no y tochara ne y fara tochar ne y consintra ne fara alcuna cosa perque lo reebiment de les dites quantitats de diners sien embargades toltes o alongades ans immediate pagades les dites coses pusquen aquelles reebre les dites persona o persones sens tot contrast totes altres

assignacions o concessions faedores cessants e quen puscha obligar axicom dit es les dites generalitats en special e en general los bens de la dita deputacio. Empero declararen que les barates maleutes usures e interesses ques hauran a pagar per manlevar la dita part de les dites x milia liures sien comptades e encloses en aquelles x milia liures o en la dita part quen tochara als dits braces a dan del senyor Rey e no pas dels dits dos braces. Empero lo dit en Bernat Buçot pusqua pagar de la dita part de les dites x milia liures les dites usures e barates o mogubells a disposicio del senyor Rey o de la senyora Regina, quen cobre cauteles de les dites persones a qui seran pagades les quals volgueren que li sien reebudes en compte de les dites x milia liures o de la dita part a ells tochant en aquelles no contrastant que la concessio feta de la part tochant en les dites x milia liures diga quel dit en Bernat Buçot sia tengut totes aquelles x milia liures convertir en sou e paga e altres necessitats de galeas armades o per armar com sia cosa impossible que sens barates o maleutes se puguen haver totes les dites x milia liures. Prometents los dits dos braces haver per ferm totes obligacions quel dit en Bernat Buçot fara de les dites generalitats per aquella raho e en res no contravenir ne mudar.

Item secundo dictum honorabili brachium Milicie concordavit et finavit aliud capitulum continencie subsequentis.

Jatsia quel braç dels Richs homens e Cavallers ajustats en la present general Cort ques celebra en la vila de Montblanch haguessen atorgada als noble en Bernat Galceran de Pinos donzell e en Berenguer Dargençola cavaller la part al dit braç tochant en aquelles xx milia liures per lo senyor Rey e tot lo general de Cathalunya per defensio de sos Regnes demanades e per los braces de la clerecia e de les Ciutats e viles Reyals de Cathalunya fossen atorgades al dit senyor les parts a ells pertanyents en les dites xx milia liures havedores de les generalitats de Cathalunya e apres lo dit senyor veent que les dites xx milia liures no li complien a la dita deffensio perço que del dit braç dels barons e cavallers li fallia demanas a la dita Cort x milia liures per armament de galeas que fossen en deffensio de ses maritimes e per los braces de la clerecia e de les Ciutats e Viles Reyals de Cathalunya li fossen atorgades les parts a ells tochants en les dites x milia liures e per lo dit braç dels Richs homens e Cavallers sia stada donada la part a ells tochant en aquelles x milia liures e atorgada als noble mossen Ramon Alamany de Cervello e mossen Guillen Ça Cirera e a qui ells volran havedores de les dites generalitats pagades ans e primerament les dites xx milia liures e les pensions annuals carregades sobre les dites generalitats e salaris e altres

messions necessaries segons que en les letres de les concessions quels dits tres braces nan fetes se conte. Empero per tal com es cert que abans que les dits xx milia liures els annuals e altres carrechs posats sobre les dites generalitats no seran haudes e cobrades de les dites generalitats sera passat gran temps lo qual si los dits noble e cavallers e altres havents dells titol o raho lo havien sperar ço es que fins que totes les dites coses fossen pagades ells no poguessen haver la dita part per lo dit braç de richs homens e cavallers a ells donada e atorgada en les dites x milia liures serials fort dampnos e la dita concesio a ells feta seria inutil e quasi infructuosa e semblantment al senyor Rey qui ha donacio o atorgament de les parts pertanyents als braces de la Clerecia e Ciutats e Viles Reyals en les dites x milia liures ans sian cert que al dit senyor Rey e als dits noble en Ramon Alamany e en Guillem Ça Cirera e altres havents dells titol convendra de haver les dites x milia liures abans daquell temps per via de manleutes e barates ab obligacions de les dites generalitats e altres seguretats; Perço lo dit braç dels richs homens e cavallers ab aquesta present scriptura o acte de Cort atorga al honrat en Bernat Buçot regent la deputacio de Cathalunya que ell en nom e per part del dit braç e per la part a ell pertanyent en les dites x milia liures puscha obligar totes les dites generalitats de Cathalunya a aquell o aquelles persones quel dits mossen Ramon Alamany e mosse Guillem Ça Cirera volran e manaran. E prometran aquelles persones de pagar a elles en lo temps empero que al dit Bernat sera ben vist que les dites x milia liures se pusquen cobrar e haver de les dites generalitats pagades tota vegada primerament les xx milia liures e altres carrechs damunt dits e fer sagraments e homenatges e altres seguretats de pagar a ells al dit temps la part pertanyent al dit braç en aquelles x milia liures com pus bastantment se puscha fer e ordonar obligant tota vegada al dit temps les dites generalitats. Empero sens dampnatge del dit braç declarat que les manleutes usures e barates e messions que per anticipacio daquestes x milia liures se hauran a fer e pagar sien compreses e comptades en aquelles x milia liures les quals messions usures e barates lo dit en Bernat Buçot puscha pagar a aquelles persones de qui seran manlevades en paga de les dites x milia liures. E aquelles li sien reebudes en compte de les dites x milia liures per los oydors dels comptes de la deputacio com no apparega versemblant que sens avantatges e messions se puscha manlevar e haver E promes lo dit braç qualsevol obligacio per lo dit en Bernat Buçot faedores de les dites generalitats als temps e segons forma damunt dita haver per bona e ferma e en res no contravenir ne mudar.

Quibus siquidem duobus capitulis supradictis per dicta tria brachia dicti Curie divisim ut predicitur in dicta ecclesia Sancti Michaelis pro celebracione dicte Curie congregata factis et concordatis ipsa tria brachia voluerunt jusserunt et mandarunt de ipsis capitulis et utroque eorum acta Curie fieri et in presenti processu apponi.[1]

[2] Subsequenter vero die sabbati XIIII mensis decembris anno a nativitate Domini MCCCLXX dicto domino Rege constituto personaliter in dicta ecclesia beati Michaelis dicti ville Montisalbi ubi similiter aderant prelati et persone eclesiastice barones et milites et sindici universitatum civitatum et villarum regalium Catalonie curias celebrantes. Expositoque ibidem per ipsum dominum regem qualiter pericula et scandala de quibus infra agitur verisimiliter parabantur nisi provideretur super eis de remedio oportuno de consilio et assensu ipsius curie fuit facta provisio infrascripta per dictum dominum Regem continencie subsequentis.

In nomine Domini. Nos Petrus Dei gratia Rex Aragonum etc. Quia ocasione conventionis inter nonnullos barones milites et alios Catalonie facte et per nos et nostrum primogenitum laudate et auctoritzate quam et ipsum laudum et auctoritatem Comites impuriarum et urgelli ac vicecomites Cardone et castriboni tamquam factam contra jus et constituciones Catalonie et alias asserunt non valere nec debere aliquatenus observari. Et occasione jurisdictionis quam dicti comites et vicecomites in baronibus militibus et aliis generosis personis asserunt se habere nobis et dictis baronibus militibus et aliis generosis convencionis predicte contrarium asserentibus. Tam ratione nostri juris regii et preheminentie quam ratione exemptionis seu privilegii militaris et alias multipliciter inter dictos comites et vicecomites ex una parte et barones et milites et alios dicte conventionis ex altera questionum materia extitit suscitata et speretur suscitari major etiam in futurum. Et tot et talia odia et rancores et jurgia inter eosdem ad invicem sunt exorta quod nisi celeriter et salubriter succurratur possent inde non modica pericula multipliciaque mala ac perniciosa scandala in dampnum et turbationem rei publice principatus Catalonie verisimiliter evenire. Deceatque serenitatem nostram que in tranquillo statu subditorum

[1] Aquí concluye el Proceso de estas Cortes, perteneciente al Brazo Militar.

[2] La continuación de las mismas Cortes que se inserta está copiado del Proceso perteneciente á la Antigua Generalidad de Cataluña, que se conserva en el Archivo general de la Corona de Aragón.—*Cortes de 1370.* 8. D.

nostrorum delectatur tales super his provisiones maxime in presenti curia generali que pro tuicione defensionis principatus Catalonie est indicta facere et tractare ne inde pericula mala et scandala ipsa evenianţ ullomodo. Idcirco nos plena deliberatione habita super predictis in dicta celebri curia quam in villa Montisalbi catalanis tenemus de et cum consilio approbatione et assensu eiusdem curie sic super premissis ducimus providendum videlicet quod nos assumptis duabus personis una utriusque partium predictarum cum earum consilio et consensu simul concordantibus deffiniamus decernamus et declaremus omnes et singulas questiones et contrastus predictos ac super eis ac ratione ac ocasione eorumdem faciamus et facere possimus concorditer simul cum dictis duabus personis ut dictum est omnes et singulas provisiones ordinaciones et statuta in generali et celebri curia essent edita sive facta quamquam etiam obtinent generales constituciones Catalonie in generali curia ordinate. Et hanc nobis et dictis duabus personis potestatem attributam durare volumus cum consilio approbatione et assensu dicte generalis curie hinc per totum mensem januarii proxime venturum quam etiam cum consensu dictarum duarum personarum simul concordantium prorogare possimus usque ad carniprivium quadragesime proxime sequturam. Data et acta sub sigillo domini Regis pendenti in ecclesia beati Michaelis dicte ville Montisalbi ubi illi de dicta generali curia tam prelatorum et personarum ecclesiasticharum quam baronum et militum et sindichorum civitatum et villarum regalium Catalonie erant congregati ipsam generalem curiam celebrantes et provisionem huiusmodi concorditer aprobantes die sabbati. XIIII. mensis decembris anno a nativitate Domini M.CCC.LXX. regnique ipsius domini Regis XXXV. Et confestim dicta generali curia ibidem presente dictus dominus Rex nominavit et elegit dictas duas personas de quibus superius agitur videlicet nobiles Huguonem vicecomitem Cardone et Andream de Fonolleto vicecomitem insule milites presentibus ad hec pro testibus Jacobo de Faro cancellario domini ducis primogeniti domini regis Emanuele dentença militibus Geraldo de Palaciolo licentiato in legibus promotore curie regie Petro de Beviure scriptore et Francisco Vitalis de scribania domini Regis.

Facta quidem et publicata provisione predicta ipsa curia voluit et consentiit quod auditores compotorum deputacionis Catalonie quorum potestas durabat ex ordinatione curie per totum presentem mensem decembris duret usque ad instans carniprivium quadragesime nisi ipsa curia aliud interim duxerit ordinandum.

Quibus sic factis dictus dominus Rex de consensu ipsius curie gene-

ralis continuavit et mutavit celebracionem ipsius curie ad civitatem Dertuse ad x^m diem instantis mensis januarii cum continuatione dierum sequentium. Ad quos diem et locum ipse dominus Rex providit et decrevit dictam curiam ipsa consentiente ut predicitur interesse.

Principium celebrationis curie Dertuse.

Postea vero die veneris. x. januarii post vesperos anno a nativitate Domini millesimo. CCC.LXX primo ad quam dicta curia per dictum dominum regem extiterat continuata et conmutata a villa Montisalbi ad civitatem Dertuse. Congregata dicta generali curia in aula palacii episcopalis ipsius civitatis Dertuse domino rege absente pro actibus et negociis ipsius curie peragendis honorabilis Jacobus de Faro miles consiliarius dicti domini Regis presente et assistente sibi in his honorabili Francisco ça Garriga milite alguatzirio ac consiliario dicti domini Regis qui de his potestatem plenariam jam habebant ab eodem domino Rege ut de ipsa potestate venerabilis Michael de Bordello regens scribaniam ipsius domini Regis ibidem verbatenus fidem fecit dixit et exposuit nomine dicti domini Regis dicte Curie: Quod licet dictus dominus Rex dum erat in Montealbo continuasset et assignasset ipsam diem celebratam dicte curie in dicta civitate Dertuse Tamen quia sindici universitatum et illi qui in dicta curia debebant interesse nondum venerant et nunc in dicta curia essent ita pauci quod comode de negotiis curie eiusdem tractare non possent. Ideo dictus honorabili Jacobus de faro presente et assistente sibi dicto honorabili Francisco ça Garriga ut prefertur nomine dicti domini Regis prorogavit et continuavit dictam curiam ad diem lune proximam.

In qua die presentes fuerunt in dicta curia hii qui sequuntur videlicet

Dominus Guillermus Dertusensis episcopus .	pro brachio ecclesiastico.
Frater Berengarius abbas arularum qui juravit etc.	
Michael Cirera prior major qui juravit prout alii de dicta curia	
Petrus Baiuli procuratores capituli Dertuse. .	
Raymundus Cervarie decretorum doctor decanus et procurator Urgelli.	
Petrus de Avinyo miles	pro brachio militari.
Johanes de Naters.	

Berengarius ces Oliveres qui juravit ut supra.	sindici Dertuse. . . .	pro brachio universitatum civitatum et villarum regiarum.
Jacobus de Sous qui juravit ut supra		
Narcisus de Sancto Dionisio legum doctor Sindicus Gerundensis.		

Subsequenter die lune de mane. XIII. die mensis januarii congregata dicta generali curia in dicta aula palacii episcopalis dertusensis domino rege presente idem dominus Rex sedens in suo regali solio dixit et exposuit dicte curie quod licet illi qui ad dictam curiam debebant interesse nondum venissent Tamen quia periculum est in mora ea videlicet quia ipse dominus Rex audiverat dici quod treuge fuerant inite inter regem Francie et Principem Aquitanie et hesitabat ne agmina ex utraque parte congregata more hostili et predictas terras ipsius domini Regis discurrere debacarentur Cum esset eis facile et expediens Et ob hoc vellet Aragone curias celebrare; Ideo rogavit ipsam curiam quod super negociis ipsius curie tractarent breviter et sumarie taliter quod Dei mediante auxilio sint parati ad resistendum casu quo necessarium fuerit pravis conatibus predictarum gentium armigerarum et se ab earum insultibus preservandum.

Quibus sic per dictum dominum regem dictis et expositis dominus Guillermus Dertusensis Episcopus primo pro se et brachio ecclesie, secundo dominus Johanes Comes Impuriarum assistente sibi Petro de Avinione milite pro se et brachio milicie, Tertio Petrus Terreni legum doctor Sindicus Barchinone assistente sibi Jacobo de Tous sindico Dertuse pro brachio civitatum et villarum regiarum respondentes concluderunt in effectu quod in dicta curia erant pauci ex quolitet brachio quod bene de actibus eiusdem curie non possent tractare. Quare suplicarunt eidem domino regi ut spectarent per aliquod tempus spatium illos qui venire debebant et postea tractarent comodiosius de negociis curie ipsius.

Et dictus dominus Rex incontinenti mandavit illos qui ad dictam curiam venire debebant expectari hinc ad diem mercurii proximum. Et quod nisi ipsa die venirent ipsa Curia tractaret de negociis ipsius curie eorum absentia non obstante ad quam diem mercurii ipsam curiam continuavit celebrandam.

Et hiis sic peractis dominus Rex recessit a dicta curia et duo brachia ipsius curie videlicet ecclesie et civitatum et villarum regiarum concordarunt et finarunt inter se Berengario Buçoti regenti deputationem generalis Catalonie fieri littera sequens.

Les dos braces de la esgleya e de les ciutats e vilas reyals de Catalunya iustats en la cort general que de present se celebra en la ciutat de Tortosa al honrat en Bernat Buçot regent la deputacio del general de Catalunya Salut e honor. Com lo senyor Rey haia fets fer en la ciutat de Tortosa mil quintars de farina la qual de present deu esser tramesa en Castell de Caller El dit senyor nos haia pregats e requests que. xv. milia solidos que munten la dita farina ab nolit e altres messions per aquella faedores deguessen pagar daquelles. ix^{m}. lliures romanents a distribuir daquelles. xx. millia lliures que laltra dia foren donades per la dita cort en la vila de Muntblanch en deffensio de Cerdenya per la retencio per nos feta de les dites. ix^{m}. lliures fins que fos provehit per lo senyor Rey als greuges per nos offerts en la dita cort per ço ab tenor de la present volem eus pregam e manam que de les dites. ix^{m}. lliures paguets e distribuiscats ensemps ab la part pertanyent en los dits. xv^{m}. solidos al braç dels richs homens e cavallers los dits. xv^{m}. solidos en paga de la dita farina nolit e messions damunt dites no contrastant la dita retencio. Volem empero quel romanent de les dites. ix^{m}. millia lliures romanya a distribuir fins que als dits greuges sia provehit segons la retencio feta de totes les dites. ix. millia lliures. E cobrats daquells a qui los dits. xv^{m}. solidos o partida daquells pagarets apoches de reebuuda. Car nos ab aquesta matexa manam als oidors dels comptes de la dita deputacio que vos restituent a ells la present e apocha o apoches daço que per la dita raho haurets distribuit e pagat tro en quantitat dels dit. xv^{m}. millia solidos e no mes avant vos reeben en vostra compte. Data en la dita cort de Tortosa e segellada ab los segells secrets de mosen lo bisbe de Tortosa e de micer P. Terre a. xiii. dies de janer en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXI.

Quequidem littera fuit tradita sigillata dictis duobus sigillis de voluntate dicti domini Regis honorabili Petro de Marginibus consiliario suo ac domus sue portionis scriptori.

In qua die interfuerunt in dicta curia prenominati et etiam

Franciscus Sala canonicus Barchinone Curator Capituli Barchinone.	pro brachio ecclesia.
Egregius Joannes, Impuriarum Comes	pro brachio milicie.
Jacobus de Faro	
P. Davinyo	
Petrus Terreni legum doctor sindicus civitatis Barchinone	pro brachio civitatum et villarum regiarum.

Qua die mercurii superius assignata post vesperos seu ad quam dicta curia fuit continuata congregata dicta generali curia in dicta aula palacii episcopalis Dertuse domino Rege presente idem dominus Rex sedens in suo regali solio dixit et exposuit eidem curie quod illi qui venire debebant ad dictam curiam nondum venerant. Et ideo voluit et mandavit quod expectarentur usque ad diem veneris proximam. Et si ipsa die non venerint quod eadem die illi qui erant in dicta curia inciperent tractare de negociis dicte curie quos rogavit ut breviter expedirent.

Et dominus Guillermus Dertusensis episcopus primo pro se et brachio ecclesie dominus Joannes Impuriarum Comes assistente sibi venerabili Petro de Avinione milite secundo pro se et brachio milicie Et venerabilis Petrus Terreni legum doctor Sindicus Barchinone assistente sibi Berengario çes Oliveres sindico Dertuse tertio pro brachio civitatum et villarum regiarum responderunt unus post alium concludentes quod dicta die veneris proxima nisi illi qui ad dictam curiam interesse debebant venerint incipient tractare de negociis dicte curie. Et breviter de eis finabunt taliter quod idem dominus Rex debebit merito contentari.

In qua die interfuerunt et presentes fuerunt in dicta curia noviter pro brachio milicie Rogerius de Besora domicellus procurator Domini Vicecomitis Castriboni qui iuravit ut alii de dicta curia

Joannes Alfonso de Luria miles.

Postea vero die veneris. XVII. dicti mensis januarii anno predicto hora tercie ad quam diem dicta curia extiterat continuata Convocata et congregata dicta generali curia in dicta aula palacii episcopalis Dertuse presente domino Rege idem dominus Rex sedens in suo regali solio dixit dicte curie quod postquam illi qui venire debebant ad dictam curiam nondum venerant ipsa curia tractaret de negociis eiusdem curie et breviter finarent. Et nichilominus idem dominus Rex assignavit et deputavit ibidem venerabilem ffranciscum ça Garriga militem eius alguatzirium petrum de marginibus scriptorem porcionis domus sue et Geraldum de Palaciolo in legibus licenciatum eius curie promothorem consiliarios suos aut duos eorum qui tractarent de negociis dicte curie ex parte domini Regis cum curia supradicta et quod inciperent tractare ipsa eadem die hora vesperorum.

In qua die presens fuit et noviter venit ad dictam curiam nobilis vir Dalmacius vicecomes de Rochabertino.

Subsequenter die sabbati post vesperos. XVIII. dicti mensis januarii anno predicto congregata dicta generali curia in dicta aula palacii epi-

scopalis pro actibus et negociis curie pertractandis domino Rege absente venerabilis Geraldus de Palaciolo promotor negotiorum curie domini Regis et Franciscus ça Garriga miles alguatzirius eiusdem domini Regis nomine et pro parte ipsius domini Regis rogarunt dictam curiam ut super negotiis dicte curie intenderent continue et vaccarent.

Et hiis dictis ilico iidem honorabiles Geraldus de Palou et Franciscus ça Garriga recesserunt abinde Et ipsa curia ipsis absentibus incontinenti elegit ad tractandum et perquirendum bonos modos super generalitatibus Catalonie qui de tractatis per eos facerent rellationem in dicta curia eo ut curia ipsa super eis possit debite providere hos qui sequuntur videlicet.

Pro brachio Ecclesie.

Reverendum fratrem Berengarium Abbatem Arularum.
Franciscum sala decretorum doctorem, canonicum Barchinone ac procuratorem capituli Barchinone.

Pro brachio richorum hominum et militum.

Egregium dominum Joannem comitem Impuriarum et
Petrum de Avinione militem.

Pro brachio civitatum et villarum regiarum.

Petrum Terreni legum doctorum sindicum Barchinone et
Jacobum de Tous Sindicum Dertuse.

In qua die et hora fuit presens et noviter venit ad dictam curiam venerabilis et religiosus fratrer Raymundus Cordoana procurator honorabilis prioris Catalonie.

Post hec vero die martis de mane XXI mensis januarii anno predicto congregata dicta generali curia in dicta aula palacii episcopalis Dertuse domino Rege presente idem dominus Rex sedens in suo regali solio dixit et exposuit eidem curie quod licet ipse dominus Rex ipsam curiam rogaverit et requisiverit pluries tam in Montealbo quam in presenti civitate Dertuse ut tractarent et concordarent inter se promptius possent super deffensione principatus Catalonie de qua jam profertam eidem domino Regi fecerant in presenti curia dum in civitate Terrachone celebrabatur ut in capitulis inde factis continetur; Tamen quia de predictis

ut ipse dominus Rex perceperat nil inceperant tractare licet pluries requisiti fuerint per eundem. Ea propter dictus dominus Rex rogavit et requisivit ipsam curiam ac eidem mandavit quod per totam diem sabbati proxime venientem quam eidem curie peremptorie assignavit cum periculum sit in mora se convenerint et concorditer responsionem fecerint ipsi domino regi super predictis alias oporteret ipsum dominum Regem super eis debite provisionis remedium adhibere.

Et hiis dictis ac sic expositis per ipsum dominum Regem post diversa colloquia que dicta curia habuit cum domino Rege idem dominus Rex et tota dicta curia recesserunt abinde et nichil aliud ipsa die fuit in dicta curia subsequtum.

In qua die et hora noviter venerunt et presentes fuerunt in eadem curia hii qui sequuntur videlicet

Reverendus dominus Romeus Ylerdensis episcopus,
Et nobilis Gasto de Montecatheno.

Et die sabbati post vesperos superius assignata que fuit xxv dies januarii anno predicto congregata dicta generali curia in dicta aula palacii episcopalis domino rege presente idem dominus Rex sedens in suo regali solio dixit eidem curie quod ipse venerat ad curiam ipsam pro habendo responsum ab eadem curia prout in assignatione et mandato per ipsum dominum regem dicte curie factis superius continetur. Quare rogavit ipsam curiam quatenus dictam sibi faceret responsionem.

Quibus sic per dominum regem dictis et expositis incontinenti Reverendissimus in Christo pater dominus Petrus divina providencia Terrachone Archiepiscopus asistente sibi domino Guillelmo episcopo dertusensi pro se et brachio ecclesie et etiam pro tota curia dixit et respondit quod ipse perceperat quod idem dominus Rex assignaverat dicte curie diem presentem ad faciendum responsionem eidem domino regi concorditer super capitulis factis et firmatis in curia presenti dum celebrabatur Terrachone. Et quod dicta curia ex causis supervenientibus rationabiliter impedita non potuerat intendere circa negocia curie antedicte dicta curia acordaverat suplicare ipsi domino Regi ut dictam assignationem prorrogaret. Quare idem dominus Archiepiscopus nomine totius curie suplicavit eidem domino Regi quatenus dictam assignationem dignaretur de benignitate sua prorogare ad aliquod tempus decens infra quod dicta curia tractabit et responsionem inde faciet ipsi domino Regi taliter quod Deo erit placitum et ipse dominus Rex debebit inde merito contentari.

Qua suplicatione per ipsum dominum Regem benigne suscepta idem dominus Rex prorrogavit et continuavit dictam assignationem hinc ad octo dies proxime. Necnon elegit et assignavit pro celeri expeditione ipsius curie ad tractandum nomine ipsius cum dicta curia de negotiis eiusdem et etiam ad providendum gravamina ipsi curie oblata videlicet honorabiles viros dominos Franciscum ça Garriga eius alguatzirium, Jacobum de Faro milites, Geraldum de Palaciolo eius curie promotorem et Petrum de Marginibus scriptorem portionis domus sue consiliarius ipsius domini Regis.

Et hiis peractis dictus dominus Rex exivit a dicta curia ipsa curia ibidem remanente Et ipsa curia concordavit et finavit inter se quandam litteram tenoris sequentis.

Los. II. braces de la Esgleya e de les ciutats e viles Reyals de Catalunya aiustats en la cort general que de present se celebre en la ciutat de Tortosa al honrat en Bernat Buçot regent la deputacio del general de Catalunya salut et honor. Ja sabets com la dita cort en lo do que feu en la vila de Muntblanch de xx^{m} lliures per deffensio dels regnes e terres del senyor Rey feu retencio de IX millia lliures que romanguessen a distribuir fins quel dit senyor Rey hagues provehit per justicia als greuges en la dita cort a ell offerts. E apres nos a prechs del dit senyor Rey atorgam li e per vos li manam donar ab la part pertanyent al braç dels richs homens e cavallers de los dites IX^{m} lliures XV^{m} solidos per raons en la letra sobre aço per nos a vos tramesa contengudes. E ara en la present cort ques celebre en la dita ciutat de Tortosa a prechs del dit senyor Rey haiam atorgades al dit senyor de los dites IX millia lliures o daço que reste daquelles. II^{m}. D. lliures ab la part pertanyent al braç dels richs homens e cavallers per fer paga e quitacio al comte de Quirre del sou qui degut li es per la deffensio del castell de Caller del regne de Cerdenya. Perque ab tenor de la present volem eus pregam e manam que les dites. II^{m}. D. lliures ab la part pertanyent al dit braç dels richs homens e cavallers en aquelles donets e paguets per les dites rahons al dit Comte de Quirre recobrant dell la present letra e apocha de paga. Com nos ab la present manam als oidors dels comptes de la dita deputacio que vos restituent a ells la present ab la dita apocha reeben en vostre compte les dites. II^{m}. D. lliures volem empero quel romanent de les dites. IX^{m}. lliures romangna a distribuir fins que als dits greuges sia provehit segons la retencio feta per la dita cort daquelles. IX. lliures fins que de nos altre manament haiats en contrari. Dada en Tortosa sots los segells del Archabisbe de Tarragona e de micer P. Terre doctor en leys e sindich

de la ciutat de Barchinona a xxv dies de janer en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXI.

Quequidem littera fuit tradita de voluntate dicte curie nobili viro Berengario Carroci comiti de Quirre.

Et confestim dicta curia elegit et posuit et pro venerabili francisco sala canonico Barchinone et loco ipsius ad tractandum super generalitatibus Catalonie venerabilem Johannem de Ortoneda decretorum doctorem decanum Terrachone. Et nichil aliud ipsa die in dicta curia fuit factum.

In qua die intervenerunt et noviter presentes fuerunt in dicta curia hii qui sequuntur videlicet:

Reverendus in Christo pater dominus Petrus Terrachonensis Archiepiscopus.
Venerabilis et religiosus frater Jaspertus Fornerii Prior de Mayano et Procurator domini Abbatis Rivipulli.
Joannes de Ortoneda decretorum doctor Decanus et procurator capituli Terracone.
Nobilis Andreas vicecomes insule et de caneto.
Bernardus Alamany durriols miles.
Guillermus de Palafolls id.
Franciscus Otgerii et
Guillermus divorra procurator vicecomitis Cardone.

Postea vero die veneris ultima januarii anno predicto congregata dicta generali curia in dicta aula solita pro actibus ipsius curie peragendis domino rege absente ipsa curia elegit et posuit ad videndum et recognoscendum factum floreni et quod refferant in curia videlicet:

Michaelem Cirera priorem Dertuse. . .	pro brachio ecclesie.
Guillelmum de Palafolls domicellum.	pro brachio milicie.
Petrum Terreni sindicum Barchinone.	pro brachio civitatum et villarum regiarum.

Necnon etiam ipsa curia concordavit et finavit inter se videlicet duo brachia ecclesie et civitatum et villarum regiarum quandam litteram tenoris sequentis.

Los. II. braces de la Esgleya e de les ciutats e viles reyals de Catalunya aiustats en les corts generals de Catalunya que de present se celebre en la ciutat de Tortosa. Al honrat en Bernat Buçot regent la deputacio del general de Catalunya salut e honor. Com a compliment del do qui fo

fet al senyor Rey en deffensio del Principat de Catalunya per la Cort celebrada en la ciutat de Barchinona lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXIX nos donassem la part a nos pertanyent en les galeas del dit general e en les exarcies daquelles les quals galeas e exarcies foren estimades a certa quantitat de peccunia. E ara en la dita cort de Tortosa sia stat acordat per nos e per lo braç dels richs-homens e cavallers que en satisfaccio de la dita estima les dites galeas sien dades e restituides al senyor Rey. Per ço volem eus pregam e manam que les dites galeas ab lurs exarcies en quant a nostra part se pertany donets e restituiscats al senyor Rey en satisfaccio de la estima daquelles ço es de la part a nos tocant o pertanyent en la dita estima. Volents e manants a vos que per raho de les dites galees que son en mar o en terra o per les exarcies daquelles no façats alcunes messions a nos ni al dit general en quant a nos se pertany. Data en Tortosa sots segells del Reverend pare larchabisbe de Tarragona e del honrat micer Pere Terre doctor en leys sindich de la ciutat de Barchinona lo derrer dia de janer lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXI.

Et brachium militie similiter pro parte eos contingente in dictis galeis concessit litteram tenoris sequentis.

Lo braç dels richs homens e cavallers ajustat en la cort general de Catalunya que de present se celebre en la ciutat de Tortosa al honrat en Bernat Buçot regent la deputacio del general de Catalunya Salut e honor. Com nos en la Cort general de Catalunya derrerament celebrada en la ciutat de Barchinona de voluntat de la cort e per sguart de diverses gracies e justicies favorables per lo senyor Rey a nos fetes e no per altra rao per fer compliment al do per la dita cort al dit senyor Rey fet donassem e atorgassem al dit senyor Rey entre les altres coses la part a nos pertanyent e tocant en les galeas del dit general e exarcies e apparellaments daquelles les quals galees exarcies e apparellaments foren estimades a certa quantitat de moneda per ço volem eus pregam dehim e manam que la part a nos pertanyent o tocant en les dites galees exarcies e apparellaments daquelles segons la extimacio daquen feta donets e liurets al dit senyor Rey o a qui ell volra en paga de la part a nos pertanyent en la dita extimacio. E daquiavant no despenats ne bestregats res de les dites generalitats en quant a nos toca en les dites galeas exarcies e apparellaments daquelles ans aquelles soltament e quitia liurets al dit senyor Rey o a qual ell volra en loch seu segons que dit es. Data en la dita cort de Tortosa lo derrer dia de janer lany de la nativitat de nostre senyor. MCCCLXXI. e segellada ab lo segell secret del molt egregi baro lo comte dempuries.

In qua die noviter venerunt et presentes fuerunt in dicta curia hii quii sequuntur videlicet:

Guillelmus de Cumbis prepositus Terrachone pro brachio ecclesie.
Franciscus de Hulugia domicellus procurator domini Comitis Urgelli.

Subsequenter die sabbati prima die febroarii anno predicto post vesperos congregata dicta generali curia in dicta aula palacii episcopalis domino rege presente idem dominus Rex ad supplicationem dicte curie cum ipsa curia nondum concordasset de predictis prorrogavit et continuavit dictam curiam ad diem mercurii proximam.

In qua die venerunt noviter et presentes fuerunt in dicta curia

Nobilis Dalmacius de Muro miles.
Berengarius Dargençola. . . } domicelli.
Raymundus de Hulugia. . . }

Quae die mercurii superius assignata qui fuit. v. dies febroarii dicto anno a nativitate Domini MCCCLXX primo congregata dicta generali curia in dicta aula palacii episcopalis dertusensis domino rege ibidem presente idem dominus Rex sedens in suo regali solio dixit eidem curie quod ipse fecerat diversas assignationes ut de actibus ipsius curie sibi facerent concordem et finalem responsionem et quod dies presens extiterat ad idem per ipsum dominum regem assignata. Quare rogavit ipsam curiam ut dictam sibi faceret responsionem.

Et quia dicta curia nondum ad plenum delliberaverat et concordaverat in predictis ipse dominus Rex ad suplicationem ipsius curie prorrogavit et continuavit ipsam asignationem jam duabus vicibus factam ad diem sabbati proximam declarans eisdem quod dictam asignationem amplius nullatenus prorrogabit.

Et hiis sic peractis dictus dominus Rex recessit abinde dicta curia ibidem remanente et licet plura colloquia inter se habuissent tamen nihil finarunt.

In qua die noviter venerunt et presentes fuerunt in eadem curia nobiles

Arnaldus dorchau. . . } de brachio militie.
Johanes de Bellera . . }

Post hec die veneris. VII. die febroarii anno predicto dicta curia congregata in dicta aula concordavit domino rege absente litteram tenoris sequentis.

La cort general de Cathalunya que de present se celebre en la cort

de Tortosa al honrat en Bernat Buçot regent la deputacio del general de Catalunya salut e honor. Com per part del honrat e religios frare P. G. dolms prior de Catalunya sia stat reverentment proposat davant nos que com lo molt alt senyor Rey nostre per recobrar e haver lo loch de Murvedre del Prior de Sent Johan de Castella qui lavors lo dit lochs tenia per lo Rey quondam de Castella qui aquell havia pres e occupat donas al dit prior de Sent Johan lo priorat de Catalunya lo qual Prior de Sent Johan en gran dampnacio de la sua anima roba e maltracta molts e diverses lochs del dit Priorat e singulars daquells qui per la rao damuntdita son desfets e consumats en tant que no podien satisfer ni pagar los carrechs a que son tenguts ne obligats plagues a nosaltres de fer dels dits dans al dit prior alcuna esmena. E nosaltres have(n)ts compasio dels dits dans e volents aquells al dit prior de Catalunya satisfer haiam acordat e delliberat que en esmena e satisfaccio dels dans damundits sien dats al dit Prior de les restes del dit general. D. florins. Per ço volem dehim e us manam que primerament tornada e cobrada per vos de les dites restes e les generalitats la quantitat que daquelles generalitats havets lavada o esestada lavada et presa per fer compliment a les. xx^{m}. lliures qui per la cort pus prop celebrada en Barchinona per lo dit general foren profertes al dit senyor Rey sobre les dites restes et encara sobre les galeas del dit general o estimacio daquelles donets et paguets del romanent dels dites restes axi com daquelles exira al dit Prior de Catalunya los. D. florins damuntdits cobrant dell la present ensemps ab apocha o apoches de paga. Manant per la present als oidors dels comptes de la dita deputacio que vos restituent a ells la present et apocha et apoches damunt dites aquells prenguen en vostre compte. Data en la dita cort de Tortosa et segellada ab los segells secrets del reverent larchabisbe de Terragona et del alt Comte dempuries et ab lo segell propi den micer P. Terre sindich de Barchinona a. VII. dies de febrer lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXI.

Et die sabbati. VIII. febroarii post completorium anno predicto dicta generali curia congregata in aula dicti palacii episcopalis dertuse prefato domino Rege ibidem presente ipse dominus Rex sedens in suo regali solio dixit eidem curie quod facerent sibi responsionem super predictis prout eidem curie extiterat asignatum.

Et dicta curia incontinenti videlicet dominus terrachone archiepiscopus pro se et brachio ecclesie et post eum venerabilis Narcisus de Santo Dionisio legum doctor sindicus Gerunde pro se et brachio civitatum et villarum regalium et nobilis Andreas de Fonolleto vicecomes insule et

de Caneto pro se et pro maiori parte ut dixit brachii milicie ibidem presentis responderunt eidem domino regi quod placebat eis ut deffensio principatus Catalonie iuxta continentiam capitulorum Terrachone ordinatorum et firmatorum per curiam predictam fieret dum tamen possent se juvare de jure conditionis floreni. Et sic quam citius in eis esset darent complementum ipsis capitulis cum aliquibus additionibus utilibus quas eisdem capitulis facere intendunt de quibus additionibus seu aliquibus ipsarum fecerunt et concordarunt quoddam memoriale de quo habeant ordinari capitula ut dixerunt per venerabilem Petrum Terreni legum doctorem sindichum Barchinone quem ad hoc faciendum dicta curia elegit cuius memorialis tenor talis est.

Lo general pot fer reduir los violaris e censalmort et axi mateix que reema los. III. sous. VIII. dines de interes per vendes de censal mort e daço sobreran al general tots anys, IIIIm lliures.

Item fem compte que sobraran dels draps dor e de seda per les ordinacions que foren fetes e fermades a Tarragona, M lliures.

Item fa hom compte que si los bisbes quescu en son bisbat amonestaran totes persones de qualque stament dignitat o condicio fossen que no façen ne conssentissen frau esser feta en lo dret de les generalitats pertanyents al General de Catalunya ne daquel dret nos retenguessen ne consentissen ne permesessen per negu esser retengut alcuna cosa e que donassen sentencia de vet en los contrafaents la absolucio de la qual a aquells bisbes assi mateix retenguessen que sen millorarien les generalitats de. M. lliures.

Suma. VI. milia sous.

E enten hom que seria profitos que del dret de les entrades et exides de mar e de terra se tolgues la mitat e la mitat romanent fa hom compte que valgues. Vm. D. lliures com tot lo dret sens minua de la meytat valia tant solament nou millia lliures les quals tres millia e. D. lliures abatudes de les. VIm. valriennos les generalitats si les dites provisions se fehien que no valen vuy. IIm. D. lliures: Empero per ço com les generalitats de les entrades e exides son totes venudes a. I. any que sera finat per tot juliol primer vinent es mester que la deduccio de la meytat ques fara en aquesta cort nos publich tro lavos.

Et egregius vir dominus Comes Impuriarum pro se et procuratoribus dominorum Comitis Urgelli vicecomitum Cardone et Castriboni ibidem presentibus necnon etiam pro aliquibus baronibus et militibus quos ipse dominus comes ut dixit nominabit dixit et respondit quod ipsi nec alii predicti consenciebant capitulis predictis Terrachone sive fertur per aliquos singulares concordant nec etiam dicto memoriali nisi in

primis duobus articulis eiusdem et tertium articulum loquentem de excomunionis sententia denegavit et super. III. retinuit sibi deliberatione et hoc sub conditione quod ipsis duobus articulis non consentiebat donec de eis fuissent bene ordinata capitula per dictum Petrum Terreni tamen bene ut dixit placebat sibi et aliis predictis de parte sua et non bene ordinata sint nullatenus admittenda.

Et hiis dominus dictus dominus Rex ad superiorem ipsius curie continuavit ipsam curiam ad diem lune proxime quam diem eidem curie assignavit precise et perempte ad faciendum sibi de predictis concordem et finalem responsionem. Et ad dandum complementum pro parte sua dictis capitulis assignavit nomine suo venerabilem Jacobum de Faro militem eius consiliarium.

In qua die lune superius assignata. x. febroarii anno predicto de mane congregata ipsa curia in dicta aula palacii episcopalis pro negociis ipsius curie peragendis domino Rege in ipsa curia presente fuerunt electe per ipsam curiam ad tractandum de compartimento fiendo inter brachia ipsius curie pro defensione dicti principatus Cathalonie et quod tractata per eos haberent referre eidem curie videlicet.

Pro brachio ecclesie.

Venerabilis frater Berengarius abbas Arularum.
Geraldus de Requesens Procurator Capituli Ilerde.

Pro brachio Milicie.

Dominus Comes Impuriarum.
Dalmacius de Muro.

Pro brachio Universitatum.

Petrus Terreni legum doctor cives Barchinone.
Berengarius çes Oliveres sindicus Dertuse.

Et dictus dominus Comes Impuriarum dixit quod placebat ei et aliis comitibus et vicecomitibus de parte sua predictis quod ultimus articulus in dicto memoriali contentus super quo sibi remunerant deliberatione transeant ut alii duo primi cum ab ipsis per dictum Petrum Terreni capitula fuerint bene ordinata ut predicitur et non ante.

Postea vero die sabbati. xv. dicti mensis febroarii anno predicto convenerunt in dicta aula palacii episcopalis dictus dominus Rex et dicta curia pro decidenda questione que erat inter aliquos barones ex parte una et aliquos alios barones et milites Cathalonie ex altera de qua superius compromissum factum extiterat in Montealbo in dominum Regem et quosdam alios consenciente presente curia. Et quia vertebatur in dubium an tempus carnis privii quadragesime per quod ipsum compromissum ducebat esset in die dominico vel in die martis sequenti quo comuniter ipsum carniprivium fit fuit declaratum ibidem per dictum dominum Regem et dictam curiam presentibus ipsis partibus quod carniprivium ipsum intelligebatur de die dominico et non de die martis. Quare ipse dominus Rex et dicta curia de voluntate ipsarum partium cum nondum ad plenum deliberassent super predictis prorrogarunt ipsum tempus carniprivi per totam diem martis proxime protestato tamen per partem dictorum militum quod tempus ipsum non consencient amplius prorrogari.

In qua die noviter venerunt et presentes fuerunt eidem tunc venerabilis Joannis Serra Sindicus Barchinone Bernardus Cortit sindicus Ilerde de brachio civitatum et villarum regalium.

In qua die martis superius assignata xviii dicti mensis febroarii qua fuit carniprivium xl anno predicto congregatis dicto domino rege et dicta curia in dicta aula palacii episcopali pro dictis actibus pertractandis cum modum deliberassent ad plenum super predictis continuarunt seu prorrogarunt tempus dicti compromissi et dictam curiam ad diem jovis proximi.

In qua die venit noviter et presens fuit ipsi curie Nobilis Raymundus Alamany Cervilione de brachio militie.

In qua die jovis superius assignata xx die febroarii convenerunt in dicta aula palacii episcopalis pro dictis actibus curie pertractandis dominus Rex et curia supradicta.

Et dictus dominus Rex peciit a dicta curia quod in universo darent sibi consilium quid faceret super questione que est inter egregios viros comites Urgelli et Impuriarum et Nobiles vicecomites Cardone et Castriboni ex parte una et barones et milites convenientie ex parte altera. Et dicta curia retinuit sibi deliberationem super predictis et dictus dominus Rex continuavit curiam ad diem lune proxime.

Post hec die jovis vi Martii anno predicto convenerunt in palatio

episcopali Dertuse pro curiis celebrandis dictus dominus Rex et tota curia. Et dicta curia acordavit et determinavit quod in deliberatione habenda per curiam si dabunt consilium in universo super predictis domino Regi vel non et in casu quo dictum consilium dare habeant super modo dandi dictum consilium prefati barones vel procuratores eorum et milites dicte conveniencie non debeant interesse in ipsa curia quantum ad ipsos actus cum partem facerent in predictis. Et ita dominus Rex declaravit esse fiendum prout dicta curia acordavit ut est dictum.

Postea die veneris VII marcii anno predicto congregata dicta generali curia in dicta aula palacii episcopalis Dertuse domino Rege absente ac absentibus dictis comitibus et vicecomitibus ac eorum procuratoribus et etiam omnibus de conveniencia ipsa curia deliberavit quod ipsa curia det in universo prout tenetur dare consilium eidem domino Regi super predictis et inde eidem domino Regi per speciales personas ad hec per ipsam curiam electas taliter responderunt.

Subsequenter die lune X^a^ marcii anno predicto congregatis domino Rege et dicta curia in dicta aula palacii episcopalis dicta curia concorditer dedit in scriptis consilium dicto domino Regi quod fuit ibidem lectum et publicatum in curia in presencia ipsius domini Regis sedentis in suo regali solio per me Franciscum Vitalis regia auctoritate notarium et scriptorem brachii baronum et militum dicte curie nomine totius ipsius curie cuiusquidem consilii tenor talis est.

Senyor al consell per vos demanat a la present cort vos dona la dita cort lo consell seguent que vos senyor assignets jutges sobre les questions sobre les quals vos havets damanat lo dit consell los quals jutges o determenen per dreta justicia dins cert temps. E axi mateix pusquen determenar totes questions incidents dependents emergents et conexes ab aquelles. E pusquen provehir a tots e sengles cases en e sobre o per rao de les dites questions contingents daquiavant tro les dites questions sien determenades. Comanants senyor als dits jutges totes vostres veus ab tota aquella plenitud ab la qual a vos senyor se pertany.

In qua die noviter venit et presens fuit in dicta curia

Arnaldus de Verdu domicellus pro vicaria Montisalbi.

Et eodem die hora vesprorum domino Rege et tota curia congregatis in dicto palacio episcopali Dertuse idem dominus Rex rogavit dictam

curiam ut expedite procederet super facto deffensionis terre secundum tenorem capitulorum factorum super hoc in curia presenti dum celebrabatur Terracone.

Et die mercurii sequenti de mane XII die dicti mensis marcii anno predicto a nativitate Domini MCCCLXX primo congregata dicta generali curia in dicta aula palacii episcopalis Dertuse pro actibus et negociis ipsius curie pertractandis domino Rege ibidem presente ipsa curia elegit ad recipiendum gravamina que ipsi curie offerantur vel sint jam oblata et ea fieri providendum videlicet

Pro brachio ecclesie venerabilem

Geraldum de Raquesenio canonicum Ilerdensem procuratorem capituli Ilerdensis.

Pro brachio milicie venerabilem

Simonem de Erolis domicellum.

Pro brachio civitatum et villarum regiarum venerabilem

Petrum Terreni legum doctorem Sindicum Barchinone.

Et hiis peractis dicta curia finavit et concordavit fieri facere litteram tenoris sequentis.

La cort general... [1]

Et ipsa eadem die mercurii post vesperos convenerunt ad dictam aulam dominus Rex et dicta curia pro actibus dicte curie peragendis dicta curia fecit concorditer electionem de personis infrascriptis ad infrascripta prout in quadam cedula que in presentia ipsius domini Regis fuit lecta et publicata mandato et de voluntate ipsius curie per me Franciscum Vitalis notarium et scriptorem ipsius curie pro brachio richorum hominum et militum latius continetur. Cuius quidem cedula tenor est talis.

Senyor la cort ha elegides les persones davall scrites a les coses davall scrites ço es

[1] Sigue una página en blanco.

Lo bisbe de Leyda et labat darles.	per lo braç de la Esgleya.
Lo Comte dempuries. . . . . Mosen Dalmau de Mur.	per lo braç de rich homes e cavallers.
En Johan Serra de Barchinona. En Bernat Cortit de Leyda. . . .	per lo braç de les ciutats e viles reyals.

Ço es a regonexer e determinar si les civades son donadores o no e si son donadores a fer lo compartiment de les gents de les armes entre los III braces donant a quescun braç la sua part. E si los dits VI no sen poran convenir que lo senyor Rey axi com a arbitre e no axi com a princep puxe concordar sobre les coses damuntdites ensemps ab los dits. VI. o ab la major part o. III. dells. E ço que per lo dit senyor Rey ensemps ab los dits. VI. ó la major part o. III. dells sera concordat sia fet e seguit.

Quibus sic peractis dominus Rex voluit dicta curia consentiente quod in casu quo non providerit super predictis quod alia provisio ordinacio facta Terrachone contenta in capitulis inde factis sit et remaneat in eo statu quo erat hodie de mane ante electionem predictorum sex.

Et Dalmacius de Castellbisbal procurator Domini Vicecomitis Castriboni dixit quod ipse non consentiebat predictis quousque de eis certificaverit suum principalem et inde habuerit responsionem.

Et dictus dominus Rex elegit et assignavit ibidem pro parte sua ad videndum et recognoscendum gravamina curie oblata et offerenda et eidem domino Regi refferendum videlicet venerabilem

Bertrandum de Vallo legum professorem. . . . . Petrum de Marginibus scriptorem portionis domus sue.	eius consiliarios.

Post hec die sabbati post vesperos XXII martii anno predicto a nativitate Domini MCCCLXX primo convenerunt in dicta aula dicti palacii episcopalis Dertuse pro dictis generalibus curiis celebrandis dictus dominus Rex et tota dicta curia Et idem dominus Rex dixit et exposuit eidem curie quod cum ipsa curia die mercurii XII dicti mensis marcii elegisset certas personas ipsius curie numero. VI. videlicet duas de quolibet brachio ad recognoscendum et determinandum si annone seu acorrimenta juxta capitula in presenti curia Terracone facta et firmata essent danda vel ne. Et quod si dicte. VI. persone de predictis inter se non possent concordare quod ipse dominus Rex simul cum ipsis. VI. personis aut majori parte vel tribus earum posset illud determinare. Et quod postea dictus dominus Rex videns quod ipse. VI. persone nequibant

de hiis concordare voluisset aliquid diffinire super predictis presertim quia ut jam eidem curie exposuerat ipse dominus Rex habuerat certa nova quod ex diversis partibus per terram et maria diversa inminebant pericula ut sibi innoscebat per litteras quas si vellent eis faceret intimari quod numerus gentium armorum in capitulis curiarum celebratarum Terrachone non erat sufficiens ad talem deffensionem. Pro tanto ipse dominus Rex rogavit ipsam curiam quatenus deliberaret breviter quid super predictis esset fiendum.

Et hiis dictis dicta curia scilicet quilibet dictorum brachiorum respondit domino Regi et eorum responsio in effectu fuit talis quod ponebant in manu et posse ipsius domini Regis ac eius disposicioni et voluntati omnia supradicta verum videlicet dicte annone seu accorrimenta sint danda vel ne secundum statum in quo regna et terre sue sunt de presenti vel si esset utilius ei et rei publice quod ipsa accorrimenta que ascendunt juxta ordinationem in capitulis curie Terrachone ordinatis contentam ad xvi^{m} libres in anno distribuerentur in multiplicatione gentium armorum cessantibus ipsis accorrimentis vel ne quod fiat juxta eius ordinationem dum modo per totam diem lune proxime suam fecerit in hiis declarationem. Et quod gravamina curie velit de justitia providere.

Et dictus dominus Rex respondit et dixit quod ipse super responsione predicta deliberaret. Et quod super hoc curie responderet per totam diem lune proxime. Super provisionibus vero gravaminum dixit idem dominus Rex quod jam deputavit ad hoc certas personas de suo consilio et placebat ei quod super ipsis gravaminibus providerent per justitiam. Et ubi curia vellet quod ipse personaliter interesset.

Subsequenter die lune de mane xxiii dicti mensis marcii anno predicto a nativitate Domini MCCCLXX primo congregata ipsa generali curia in dicta aula palacii episcopalis Dertusensis Domino Rege ibidem presente idem dominus Rex dixit et eidem curie exposuit quod cum ipse dominus Rex jam promisisset eidem curie quod per totam diem presentem concordaret super deffensione predicta et nondum deliberasset ad plenum super predictis Rogavit ipsam curiam ut consentiret tempus predictum prorogari usque ad diffinitionem presencium curiarum eo ut quid fiendum super eisdem fuerit posset maturius ordinare. Necnon etiam dixit et eiusdem curie exposuit quod clare videbatur ei defensionem in dictis capitulis Terrachone ordinatis et firmatis contentam esset sufficientem actentis arduis negociis que ut et didiscerat sperabat habere per diversas partes sicut dixit. Quare rogavit ipsam curiam ut eidem

deffensioni velit addere taliter quod Dei mediante suffragio principatus Catalonie a quorumvis insultibus tueatur.

Quibus dictis et expositis per dominum regem ipso domino Rege recesso abinde et postea reverso Reverendus Dominus Archiepiscopus Terrachone pro se et brachio ecclesie dixit et eidem domino Regi respondit in effectu quod brachium ecclesie accordaverat et deliberaverat quod tempus predictum prorogaretur eidem domino Regi per totam diem jovis proxime set quod attentis oneribus et oppresionibus quibus tota terra Catalonie est oppresa et obligata Et attentis etiam oneribus ad que generalitates generalis Catalonie sunt astricte et quod non poterant amplius sustinere ipsum brachium non offerret ampliorem deffensionem quam illa que fuit concordata in curiis Terracone ut in capitulis inde factis continetur.

Postea dominus comes Impuriarum assistente sibi nobili Dalmacio de Muro pro se et brachio richorum hominum et militum respondit quod placebat eidem brachio quod tempus predictum prorrogaretur per totam diem jovis proxime et quod pro honore domini Regis et utilitate rei publice terrarum suarum deffensioni jam Terrachone concesse adderentur CCC lances armorum et centum ballistarii ita quod essent simul cum illis jam in curiis Terrachone ordinatis mille lances seu CCC milites armati et DCC lances et D ballistarii.

Et ultimo Johanes Serra Sindicus Barchinone assistente sibi Bernardo Cortit Sindico Ilerde pro se et brachio civitatum et villarum regiarum respondit sub forma et conditione quibus brachium ecclesie responderat super predictis.

In qua die jovis superius continuata XXVII die marcii anno quo supra convenerunt in aula palacii episcopalis Dertuse pro dictis curiis celebrandis dominus Rex et curia supradicta. Et quia dominus Rex nondum deliberavit super dandis annonis vel accorrimentis seu non dandis. Ideo idem dominus Rex dicta curia consentiente prorrogavit terminum ad hoc dicendum per totam diem sabbati proxime.

In qua die sabbati de mane XXIX marcii anno jam dicto domino Rege et tota dicta curia congregatis in aula dicti palacii episcopalis Dertuse pro negociis ipsius curie pertractandis Reverendus in Christo pater et dominus Petrus archiepiscopus Terracone asistente sibi venerabili et religioso fratre Berengario abbate Árularum pro brachio ecclesie, Et subsequentes venerabilis Iohannes Serra sindicus Barchinone assistente sibi venerabili Bernardo Cortit sindico civitatis Ilerde pro brachio civi-

tatum et villarum regalium Catalonie dixerunt dicto domino Regi quod super petitis per eum superius ipsa duo brachia habuerunt semel et pluries diversa colloquia et tractatus. Et finaliter concordaverunt sibi facere responsionem contentam et scriptam in quadam papiri cedula quam in presencia dicti domini Regis et curie voluerunt et jusserunt legi per me Petrum de Cumba scriptorem dicte curie pro brachio civitatum et villarum predictarum in modum qui sequitur.

Senyor los braces de la sgleya et de les ciutats e viles reyals volents donar fi a la cort que ha gran temps durat fa la raposta final seguent.

Ço es que com a Terragona on comença aquesta cort per vos senyor e per tots aquells qui foren a Terragona en la dita cort fo dit e parlat e entes tota vegada et ab aytal condicio fo feta la concordia dels capitols la fermats que la aiuda que la fo concordada e fermada e per vos senyor reebuda en deffensio del Principat de Catalunya en loch del usatge Princep namque fos feta a. III. meses de quescun any dels. II. anys contenguts en los dits capitols que estan e perseveren en la dita aiuda dels dits. III. meses per quescun any del dits. II. anys. E que en lo dit capitol parlant dels dits. II. anys sia feta mencio expresa dels dits. III. meses. E que vos senyor declarets dins lo temps a vos donat ço qui en poder vostre es estat mes del fet de les civades sis daran o si seran convertides en creximent de homens a cavall et de ballesters al nombre contengut en los dits capitols e que la dita aiuda sia carregada sobre lo flori darago en ço qui nes degut al general de Catalunya qui encara ha exir del dit flori e sobre les dites generalitats.

E aquesta resposta final fan los dits braces ab aquesta condicio suplicants a vos senyor que sia vostra merce que de present façats provehir tots los greuges dels dits. II. braces e singulars daquells. E aquells provehits queus placia senyor de finar e de licenciar la cort per cerrar grans mesions e dans intollerables que huy ne sofer la terra.

Et facta dicta responsione per dicta duo brachia ac dicta cedula lecta per me scriptorem prefatum dictus dominus Rex dixit quod responsionem eandem non aceptabat cum non esset per eum acceptanda.

Et ipsa eadem die post vesperos jam dictis domino rege et curia congregatis in jam dicta aula ipse dominus Rex dixit quod super eo ad quod presens dies extiterat prorrogata super responsione per ipsum eidem curie super facto annonarum facienda nondum ad plenum deliberaverit; quare rogavit ipsam curiam ut diem presentem ad aliam diem ad id quod supra prorrogaret.

Quare ipsa curia diem presentem ad id quod supra ad diem martis proxime prorrogavit.

In qua die martis superius prorogata prima die aprilis anno quo supra dictis domino Rege et curia congregatis in dicta aula ipse dominus Rex rogavit ipsam curiam ut diem presentem sibi prorogatum ad dictam responsionem faciendam ad diem crastinam prorogaret. Que per ipsam curiam ad diem mercurii proxime crastinam ad id quod supra fuit prorogata.

In qua die mercurii. II. aprilis anno predicto dictis domino Rege et curia congregatis in dicta aula idem dominus Rex habita ut dixit deliberatione super eo quod dicta curia ordinationi et disposicioni sue posuerat super facto annonarum declaravit et publicavit super hoc intentionem suam in scriptis in modum qui sequitur.

Lo senyor Rey declara... [1]

Et hiis peractis dictus dominus Rex continuavit dictam curiam ad diem sabbati proximam.

Ad quam diem sabbati post vesperos. V. aprilis anno a nativitate Domini MCCCLXX primo que fuit vigilia Pasche Domini dictus Dominus Rex et dicta curia convenerunt et interfuerunt in aula dicti palacii episcopalis Dertuse pro negociis ipsius curie pertractandis cui siquidem curie dictus dominus Rex dixit eamque rogavit prout jam ipsam rogaverat quod super deffensione terre Catalonie principatus intenderent diligenter.

Necnon proponendo rogavit eandem curiam quod super defensione et restauratione Regni Sardinie vellet eidem domino Regi dare consilium auxilium et juvamen Cum regnum illud nisi de celeri sucursu sibi provideretur esset quod Deus averteret in irreparabili perditionis periculo positum. Et quod placeret eidem curie ut de adjuta promissa sibi fieri in presenti curia Terrachone in defensione Catalonie Principatus ad bienium vellet adjutam unius anni ex dictis duobus in defensione et tuicione ac recuperatione dicti regni Sardinie concedere seu convertere sine mora.

Rogavit etiam dictus dominus Rex duo brachia ipsius curie videlicet ecclesie et civitatum et villarum regiarum Catalonie ut illas. V^{m}.DCCL. lliuras restantes ad distribuendum ex dono sibi facto in presenti curia

[1] Sigue un blanco de cuatro líneas.

Montisalbi vellent desemparare cum sint necessario distribuende et convertende in auxilio et sucursu Regni Sardinie ad que dictum donum per dictam curiam fuit concessum.

Et hiis sic per dictum dominum Regem dictis ipsa curia respondit ei quod placebat ipsi curie quod dicte. v^m^DCCL. libre essent desemparate Ita tamen quod ipse dominus Rex provideret seu provideri faceret per justitiam gravaminibus dicte curie et specialiter gravaminibus oblatis in dicta curia per priorem de Meyano procuratorem domini abbatis Rivipulli et per sindicos Barchinone.

Quibus sequtis dictus dominus Rex dixit et comisit Reverendis in Christo patribus et dominis Petro Terrachone Archiepiscopo eius cancellario et Romeo Ilerdensi episcopo eius curie promothori ut gravaminibus per dictos sindicos Barchinone oblatis per justitiam providerent. Nam ipse dominus Rex quicquid per eos super ipsis gravaminibus justo provisum fuerit faceret penitus observari.

Et inmediate venerabilis Petrus de Marginibus nomine ac vice dicti domini Regis ipso domino Rege audiente et consentiente dixit quod de dictis. v^m^DCCL. libris fieret littera per modum infrascriptum venerabili Bernardo Buçoti regenti deputationem generalis Catalonie que nemini traderetur donec littere regie facte et sigillate dicto priori de Meyano super provisionibus factis gravaminibus suis seu abbatis Rivipulli principalis sui essent sibi tradite cum effectu. Cuius quidem littere tenor talis est.

Los II braces de la esgleya e de les ciutats e viles reyals iustats en la cort general de Catalunya que de present se celebre en la ciutat de Tortosa All honrat en Bernat Buçot Regent la deputacio del dit General salut e honor. Com segons que vos sabets la present cort en la vila de Muntblanch faes retencio que daquelles. xx^m^. lliures per deffensio dels regnes e terres del senyor Rey al dit senyor atorgades en la dita present cort en la dita vila de Muntblanch romanguessen a distribuir per vos .IX^m^. lliures fins quel dit senyor Rey hagues provehit per justicia als greuges per la dita cort e singulars daquella offerts, E de les dites IX^m^ lliures resten encara per vos a distribuir v^m^DCCL lliures com lo sobrepus de voluntat nostra haiats ja distribuit e despes. E lo dit senyor Rey haia provehit los dits greuges o la maior partida daquells e los restants a provehir haia promes provehir o fet provehir de present per justicia. E haia pregats nosaltres que per ço com lo regne de Sardenya o los castells et lochs qui en aquell se tenen per ell haien gran necessitat socors e aiuda volguessem desemparar les dites v^m^DCCL lliures les quals fossen en continent convertides en los dits socors e aiuda per ço ab

tenor de la present volem pregam eus manam que les dites v^m^DCCL lliures o la part a nos pertanyent en aquelles ensemps ab la part pertanyent o tocant en aquelles al braç de la cavalleria convertats e paguets en aiuda e socors dels dits castells e lochs qui per lo dit senyor com dit es se tenen en Sardenya cobrant daquell o daquells a qui o als quals les dites v^m^DCCL lliures donarets e pagarets la present apocha o apoches de reebuda car nos ab la present manam als oidors de vostres comptes que vos restituent a ells la present e les dites apocha o apoches reeben en vostre compte les dites v^m^DCCL lliures tot dupte cessant. Dada en Tortosa e segellada ab los segells del senyor Archabisbe de Terragona e ab lo segell propi del honrat en Iohan Serra ciutada e sindich de la ciutat de Barchinona a v dies dabril del any de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXI.

Quibus sic habitis dictus dominus Rex continuavit dictam curiam ad diem lune proximam.

In qua die lune VII aprilis de mane anno predicto congregata dicta curia in aula jam dicta pro negociis dicte curie pertractandis fuerunt electi tractatores per duo brachia ipsius curie scilicet ecclesie et civitatum et villarum Catalonie regiarum cum per brachium militie ad hoc tunc concordare nequiret videlicet ad tractandum super defensione principatus Catalonie et super sucursu regni Sardinie per ipsum dominum Regem noviter postulato fiendo. Et quod tractata per ipsos tractatores ipsi tractatores habeant tornare et referre curie supradicte ita quod super predictis nequeant aliquid determinare nec diffinire hii videlicet qui sequntur. Et primo.

Pro brachio ecclesie

Romeus Episcopus Ilerdensis.
Abbas Arularum.
Geraldus de Requessenio.

Pro brachio civitatum et villarum predictarum venerabiles

Johannes Serra sindicus Barchinone.
Narcisus de Santo Dionisio Sindicus Gerunde.
Berengarius de Oliveris Sindicus Dertuse.

Et dicta electione facta dictus dominus Rex de voluntate et assensu

dicte curie continuavit dictam curiam in domo consilii castri sui Dertuse celebrandam ad diem martis crastinam.

Ad quam diem martis superius continuatam VIII aprilis anno predicto congregatis dictis domino Rege (et) dicta curia in domo consilii castri Regii civitatis Dertuse pro negociis ipsius curie peragendis cum brachium richorum hominum et militum non potuisset ad electionem tractatorum suorum concordasse prout alia duo brachia ecclesie et civitatum et villarum regiarum heri extitit concordatum; Prefatum brachium unanimiter et concorditer nemine discrepante concordavit quod de electione predicta starent consilio dicti domini Regis ob quod suplicarunt ei ut super hiis vellet eis suum consilium prebere atque dare.

Et dictus dominus Rex volens eis de predictis complacere pro bona concordia et expeditione negotiorum dicte curie consuluit eis quod eligerent in tractatores eorum super predictis.

Nobilem Raymundum Alamani de Cervilione et venerabiles
Franciscum Çagarriga et
Petrum de Avinione milites.

Et dictum brachium dictorum richorum hominum et militum audito et habito dictum consilium a dicto domino Rege elegerunt predictos superius proxime nominatos in eorum tractatores ad id quod per alia duo brachia ecclesie et civitatum et villarum similis electio heri fuit facta.

Postea vero die jovis X die aprilis anno quo supra jam dicta curia congregata in aula palacii episcopalis predicti dicta curia elegit de se ipsis ad dictandum et ordinandum capitula super deffensione terre Principatus Cathalonie et sucursu fiendo Regno Sardinie seu super dono pro hiis dicto domino Regi fiendo per dictam curiam. Et dictata habeant ea tornare legere et concordare in curia videlicet

Geraldum de Raquesenio pro Ecclesia.
Dalmatium de Muro pro militia et
Narcisum de Santo Dionisio pro civitatibus et villis regiis.

Die vero lune XIII die aprilis dicti anni prefata curia congregata in aula predicta prefati tres proxime tractatores ad dictandum et ordinandum dicta capitula electi atulerunt quedam capitula per ipsos super predictis dictata et ordinata que fuerunt in eadem curia lecta et publicata. Et finaliter non poterant de contentis in dictis capituli concordare

ob quod dicta curia elegit ad dicta capitula concordanda aptanda mutanda et corrigenda et alia dictanda et ordinanda prout eis omnibus videbitur faciendum. Que quidem capitula per ipsos tractatores facta concordata et ordinata non oporteat ad dictam curiam legere nec tornare imo voluit ipsa curia.

PROCESO INSTRUÍDO

en virtud de Providencia real dictada con consejo y aprobación de las Cortes de Tortosa de 1371 para resolver las cuestiones suscitadas en las mismas entre los Condes de Ampurias y de Urgel y los Vizcondes de Cardona y de Castellbó, de una parte, y de otra los Barones y Caballeros de Cataluña. [1]

In Dei nomine. Noverint universi: Quod in curiis generalibus quas illustrissimus princeps et dominus dominus Petrus Dei gratia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque Barchinone Rossilionis et Ceritanie celebravit gentibus principatus Catalonie, in civitate Dertuse, Idem dominus Rex petiit consilium super infrascriptis ab illis de curia generali, Et a processu super dictis curiis ordinato fuit sumpta scriptura inde facta que est tenoris sequentis.

Lo senyor Rey divendres hora de tercia XVIII dabril del any MCCCLXXI present en les Corts, les quals celebraba en Tortosa, veen que sen havia a partir cuitadament per posar la terra de Catalunya en bon estament e per esquivar dissensions guerres e mals entre los barons e cavallers de Catalunya demana de consell la cort de les coses seguents.

Primerament quin remey pendria entre los barons e cavallers entre los quals per diverses questions mogudes entre ells e en special per rao de la couinença feta entre alguns barons e cavallers eren moguts diverses oys e rancors e era versemblant de moure escandel per auant si remey no si prenia.

Item demana de consell per qual forma e manera se declararien los contrasts e questions los quals eran entre los barons e els cauallers vulles per la couinença, vulles per la juridiccio, vulles per qual sevol altra rao.

[1] Archivo de la Corona de Aragón.—*Procesos de Cortes.* 6, Pedro IV.—Un cuaderno con numeración especial. Folios 1 á 9 inclusive.

E en apres la dita cort present lo senyor Rey consella sobre les dites dues coses per la manera dauall escrita. E lo senyor Rey hoit lur consell approva lur consell. En tant quel senyor Rey ab consell e consentiment e assentiment de la Cort feu e ordona les prouisions seguents.

Primerament quel senyor Rey per acte de cort dona treua duradora del primer dia de Mayg a. II. anys segons la forma e la manera ordonada en la cort de Ceruera.

Item ordona lo dit senyor per la forma damuntdita, que ell ab consell del Archabisbe de Terragona e del bisbe de Leyda e del abad darles de Mossen R. Alamany de Ceruelló de Mossen Francesch ça Garriga, den bord de Pallars lo menor e den Johan Serra den Bernat Cortit den Berenguer çes Olivelles den Micer Guerau de Palou den P. de Margens e de Micer Bertran dez vall, los quals lo dit senyor ha elegits ab consentiment de la cort dins Catalunya hoides les parts breument tots allongaments foragitats determen ab consell de les dites persones, totes les dites questions e faça e puxa fer totes ordinacions e tots actes profitoses et expedients al dit fet e puscha fer totes provisions e declaracions axi sobre les dites questions principals com sobre incidents e emergents daquelles e que totes les sentencies declaracions ordinacions e provisions fets o fetes ab consell de les dites persones hagen vigor de acte de cort general axi en conservacio dels dits actes con en punicio dels contra faents con ell ab consell damuntdit ordona que les dites coses hagen vigor de juhi de cort donat en cort.

E lo senyor Rey puga fer lo fet de la ordinacio sobre la jurediccio exercir de present ab consell de la maior part dels XII per ço con ni ha dalcuns absents.

Axi mateix ordona que defallent alcun dels dits XII quel senyor Rey ab los romanents hagues elegir un altre de semblant condicio daquell braç mateix.

Apres lo dit divendres a vespre, ço es hora ans del sol post e apres completa lo senyor Rey ab consell assentiment e voluntat de la cort ordona que per ço con lo dit senyor Rey sich havia a partir que ell on que sia elegesca e pos e elegir e posar puxa en cascuna vegueria de Catalunya dues persones ço es un savi en dret e un lech, aquells que a ells sera vist qui exercesquen tota jurediccio axi civil com criminal en les persones generoses delinquents ó habitants dins terra de rich hom o de baro entro que la dita questio sia determenada la qual jurediccio les dites dues persones de cascuna vegueria exercesquen e nosen per nom

de aquell ó daquells al qual ó als quals segons la declaracio faedora pertanyera la dita jurediccio e que la eleccio et assignacio de les dites persones faedora per lo senyor Rey hage força de acte de Cort e aytal com hauria si de present en la present cort la dita assignacio e eleccio era feta. Protestaren empero larchabisbe de Terragona e lo bisbe de Tortosa e los altres clergues de la Cort e en la Cort presents que per lur consentiment ales dites coses no entenen a venjança de sanch ne a aquella lur consentiment entenen si estrenyer.

Subsequenter die xviij Augusti anno a nativitate domini millesimo CCCLXXIJ dominus Rex volens in dicto negocio procedere Quia nonnulli ex XII superius nominatis de quorum consilio debet procedi erant a civitate Barchinone ubi erat dominus Rex absentes scilicet abbas arularum Burdus de Pallars Bernardus Cortit et Berengarius çes Olivelles fuit scriptum eisdem per literas Regias sub hac forma.

En Pere per la gracia de Deu Rey darago etc. Al honrat et religios frare don Berenguer abad darles. Salut et dileccio. Be sabets com en les corts per nos pus prop en la ciutat de Tortosa celebrades entre les altres coses fo ordonat que nos ab consell de certes persones nomenades deles quals vos sots una determenassen totes les questions mogudes entre los barons et cavallers axi per raho de la convinença com de la jurediccio com per qualsevol altra raho, segons que en los capitols sobre aço fets es pus largament contengut. E com nos vullam les dites questions determenar per tal que entre ells materia descandol nos puga seguir deim vos e manam com pus expressament podem que en continent partescats per venir a nos de guisa que sens falla alguna siats ab nos açi en Barcelona per tot lo present mes dagost. E aço per res no mudets ó laguiets. En altra manera certificam vos que si no u feyets ço que no creem nos procehirem en los dits affers segons que á nos es legut per vigor dels dits capitols vostra absencia no contrastant. Certificant vos que nos satisfarem e pagarem les messions que farets vinent a nos e tornant vos en et aytant com estarets açi per la dita raho. Dada en Barchinona sots nostre segell comu a XVIII dies dagost en lany de la nativitat de nostre senyor M.CCC.LXXIJ. Visa R.

Similes tres litere fuerunt facte una quarum dirigitur Bn. Cortit civi Ilerde et alia Berengario ses Olivelles de civitate Dertuse et altera Burdo Pallars lo menor. Item fuit scriptum alijs literis sigillo secreto expeditis Bertrando de Vallo ut veniret.

Et est sciendum quod licet dicte litere fuissent illis presentate ipsique

respondissent quod venirent sed quod non ita cito venire poterant Tamen abbas arularum Bn. Cortit et Bertrandus de Vallo non venerunt licet expectati fuissent usque ad x diem Septembris.

Qua siquidem x die Septembris dicto anno a nativitate domini M.CCC.LXXII dictus dominus Rex cupiens procedere in predictis vocatis et adhibitis sibi Archiepiscopo Terrachone Episcopo Ilerdense R. Alamani de Ceruilione Burdo de Pallars lo menor Francisco ça Garriga Johan Serra Geraldo de Palaciolo P. de Marginibus et Berengario çes Olivelles; Quia juxta consilium et assensum dicte Curie Dertusensis in casu quo aliquis dictorum duodecim deficiret dominus Rex de consilio aliorum non deficiencium potest eligere loco deficientis alium eiusdem condicionis, Ideo ipse dominus Rex de consilio et assensu dictorum novem superius proxime descriptorum in locum dicti abbatis Arularum elegit Priorem Sancte Eulalie Barchinone et in locum dicti Bertrandi de Vallo Jacobum de Vallesicca licenciatum in legibus, et in locum dicti Bernardi Cortit Bertrandum Navarra civem Ilerde in curia Regia presentem.

Et vocatis ipsis tribus noviter subrogatis seu electis Et exposito per dominum Regem tam dictis novem quam ipsis tribus in sui presencia constitutis quod ipse volebat et intendebat in dicto negocio procedere de ipsorum consilio ut melius justius et maturius fieri posset; Tandem recognito et examinato dicto consilio dato in dicta curia Dertusensi fuit deliberatum et concordatum per omnes ipsos duodecim quod dicte partes scilicet Comites Urgelli et Impuriarum et Vicecomites Cardone et Castriboni et Rectores etiam convencionis militum citarentur et audirentur. Et sic dominus Rex de ipsorum XII consilio mandavit citari dictas partes et super ipsa citacione fuit facta scriptura tenoris sequentis.

Com lo senyor Rey en les corts prop celebrades en Tortosa en lany de MCCCLXXj per los contrasts et dissensions les quals se movien e eren moguts entrels barons et cavallers de Catalunya per diverses questions mogudes entre ells et en special per rao de la convinença feta entre alguns barons et cavallers et per la jurediccio la qual alleguen los barons haver sobre los cavallers, ordonas consellant et consintent la dita Cort que ab consell de XII persones dins Catalunya hoides les parts breument tots allongaments foragitats determenas ab consell de les dites persones totes les dites questions et incidents et emergents daquelles et que faes et pogues fer totes ordinacions, e totes actes profitoses al dit fet e encara moltes altres coses segons que en la ordinacio de la dita cort se conte; Per ço lo dit senyor volent provehir ordonar et declarar

segons la forma damuntdita totes les dites questions segons ques conve notificant les dites coses cita et mana als comtes durgell et Dampurees et als vezcomtes de Cardona et de Castellbo et als caballers hauents poder daquells de la covinença que per si o procuradors lurs compareguen devant ell per dir et proposar totes coses que proposar volran per les coses damunt expressades dins x jorns comptadors del dia avant que la present notificacio lus sera feta.

De predicta quidem scriptura fuerunt facte v copie et tradite Ar.° Corregery virgario Cancellarie Regie injuncto sibi ut unam traderet Comiti Urgellensi aliam Comiti Impuriarum tertiam vicecomiti Cardone quartam vicecomiti Castriboni vel eius procuratori et quintam Rectoribus dicte convencionis prestito per eum juramento ad sancta dei evangelia in posse mei Jacobi Conesa prothonotarij domini Regis scriptoris presentis processus quod de presentacione seu tradicione per eum fienda dictis personis de citacione predicta fidelem faciat relacionem.

Qui rediens retulit se pressentasse dictas cedulas videlicet unam Comiti Urgellensi et aliam Comiti Impuriarum et terciam vicecomiti Cardone et quartam Rogerio de Besora militi procuratori dicti vicecomitis Castriboni et quintam B° de Monteaccuto domicello uni ex rectoribus conventionis predicte.

Postea die lune xx° septembris anno a nativitate Domini MCCCLXXij hora completori domino Rege in palacio Domine Regine personaliter constituto et coram eo comparentibus Poncio dez Caslar Berengario dargençola Arnaldo de Blanes et Bernardo de Monteaccuto rectoribus convencionis predicte presente ad id me Jacobo Conesa predicto obtulerunt ipsi domino Regi et in manibus suis tradiderunt quandam cedulam tenoris sequentis.

Molt alt senyor.

Com vos haiats citats los Cavallers havents poder daquells de la covinença dels Cavallers homens de paratge e generoses de Catalunya e manat a aquells comparer davant la vostra Reyal magestat per dir et proposar ço que volrien sobre les coses contengudes en la cedula de la dita citacio et manament axi com en la cedula largament se conte; Per ço senyor volents obtemperar a la dita citacio et manament de vos senyor Berenguer dargensola Ponç dez Caslar Arnau de Blanes et Bn. de Montagut regidors de la dita covinença per nom lur propi et per tots los de la dita covinença comparen senyor davant la vostra presencia apparellats aytant com toch interesser lur reebre totes demandes les quals seran dades per los Comtes et Vezcomtes en la dita cedula

nomenats et a aquelles respondre et fer aytant com de dret sien tenguts.

E com senyor los cavallers homens de paratge et generoses on se vol poblats dins Cathalunya o delinquents en totes questions a ells fetes e enantaments criminalment o civil sien solament sotsmeses a vostra jurediccio. E per ço senyor car alguns Richs homens de Cathalunya se deyen haver la dita jurediccio en los dits cavallers homens de paratge et generoses, vos senyor ab la cort general de Cathalunya derrer celebrada en la ciutat de Tortosa haiats ordonat per acte de cort que en cascuna vegueria de Cathalunya fossen per vos senyor elegides et posades dues persones ço es I savi en dret et I lech qui exercissen tota jurediccio axi civil com criminal en les dites persones sopliquen senyor e requeren a la vostra Reyal magnificencia los dits Regidors en noms dessus dits que les coses contengudes en lo dit capitol de la cort de Tortosa menets a execucio axi senyor com sots tengut de justicia. Com ja aço senyor haiats massa trigat parlant ab reverencia de la vostre senyoria en dan dels dits cavallers en nom que dessus e preiudici de vostra jurediccio.

Et per ipsum dominum Regem fuit tradita mihi dicto Jacobo Conesa quedam cedula tenoris subscripti quam dixit et asseruit ipse dominus Rex fuisse sibi traditam die presenti circa horam prandij per Comites Impuriarum et Urgelli et Vicecomitem Cardone quam cedulam ipse dominus Rex mandavit inseri in processu presenti que est huiusmodi seriei.

Dien los Comtes dampuries et durgell et vezcomte de Cardona a una cedula quils es estada presentada de part del senyor Rey Que com ells haien dissentit et contradit a aço qui es contengut en la narracio de la dita cedula que fo fet en la ciutat de Tortosa moltes raons sobre aço allegants, E entre lo dit senyor Rey et ells sia estat convengut de certs jutges qui coneguen del acte de la dita jurediccio si alguna questio ne sera moguda no son tenguts parlant ab reverencia del dit senyor Rey de comparer a proposar res ne allegar sobre la dita jurediccio ne encara sobre la dita covinença segons quels es estat dit e manat en la dita cedula. Maiorment com la sobredita jurediccio se ha abans a proposar demanda que ells sien tenguts de dir hi res ne respondre.

Et dominus Rex volens deliberare et ordinare cum dictis XII quid agendum in predictis vocatis ipsis XII et cum eis ac inter eos presente ipso domino Rege matura deliberacione habita ac visis et examinatis responsionibus per quamlibet dictarum partium factis die presenti que est XX mensis Septembris demum fuit deliberatum concordatum et

ordinatum per ipsum dominum Regem de consilio dictorum XII quod non obstantibus propositis per dictas partes fieret ipsis partibus assignacio peremptoria. Quam etiam assignacionem ipse dominus Rex tenore presentis cedule facit et intimari precipit ipsis partibus ad octo dies proximo sequentes ad id quod supra et ad dicendum et proponendum omnia que dicere et proponere voluerint in predictis et specialiter dictis quatuor nobilibus ad respondendum cedule noviter oblate per rectores seu procuratores convencionis predicte, Notificans quod dicto termino transacto procedet in dicto negocio juxta ordinacionem et formam in dertusense curia ordinatam.

Que siquidem cedula fuit tradita Ar.° Corregerij virgario cancellarie Regie et nuncio jurato ad hanc causam Cui etiam fuit tradita copia cedule oblate per procuratores convencionis militum injuncto sibi ut dictam assignacionem intimaret baronibus antedictis et eis traderet in scriptis dictam assignacionem prout supra describitur et dictam copiam cedule oblate per procuratores convencionis predicte.

Et similis cedula dicte assignacionis peremptorie cum copia cedule oblate per dictos Barones fuit tradita dicto virgario injuncto sibi quod dictam assignacionem daret et intimaret Rectoribus seu procuratoribus dicte convencionis et eis traderet copiam cedule oblate per barones predictos.

Qui siquidem virgarius iens et rediens retulit se dictum mandatum fecisse et dictam cedulam presentasse dicto comiti Impuriarum simul cum transumpto cedule oblate per dictos milites et Bernardo de Monteacuto uni ex dictis rectoribus convencionis similiter fecisse dictum mandatum et dictam cedulam presentasse simul cum transumpto cedule oblate per dictos barones.

Et die lune XXVIJ dicti mensis septembris dominus Rex vocatis dictis XII et eis omnibus ad eius presentiam venientibus excepto dicto Bertrando Navarra qui licet vocatus non venit de ipsorum consilio prorogavit ex causa et de gratia ad octo dies proxime subsequentes dictam assignacionem ad id quod supra et peremptorie partibus antedictis. Quam assignacionem cuilibet dictarum partium intimari mandavit per dictum Arnaldum Corregerij virgarium Cancellarie Regie nuncium ad hoc juratum.

Sequenti vero die crastina dicta prorogatio fuit intimata per me dictum Jacobum Conesa dicti Comiti Impuriarum et dicto Poncio de Castlario Quorum utrique fuit data in scriptis prorogacio antedicta.

Et die lune sequenti IIII octobris anno a nativitate Domini MCCCLXXII coram dicto domino Rege comparuit dictus Poncius de Castlario et obtulit ipsi domino Regi quandam cedulam tenoris sequentis.

Perseverants en la cedula primerament per ells donada supliquen senyor e requeren los regidors de la dita covinença axi com en la dita cedula han suplicat e request. E mes avant senyor requeren que ordonades per vos senyor en cascuna vegueria dues persones per exercir la jurediccio en les persones de paratge e generoses segons la ordinacio per vos senyor feta en la Cort general a Tortosa derrerament celebrada sia per vos senyor ab consell dels XII per la dita cort ordonats cert terme assignat als dits comtes e vezcomtes quis jacten dientse en alcuns cases haver jurediccio en les dites persones de paratge et generoses dins lo qual haien davant la Reyal excellencia de vos senyor proposar de lur dret si algun lentenen haver sobre la dita jurediccio Car jassia Senyor que els dits Comtes et vezcomtes alleguen entre vos senyor e ells esser convengut de certs jutges qui coneguen de la dita jurediccio sap senyor la vostra altesa e ells que daço fou molt parlat et debatut en la dita Cort de Tortosa ab la qual apres lo dit parlament et debat vos senyor ordonas en certa forma, la qual axi com a vertader e ledesme acte de Cort no deu ne pot esser rebuiada ne contrestada.

Et eadem die lune vocatis dictis XII lectaque ibi cedula oblata pro parte Rectorum dicte convencionis fuit deliberatum quod daretur inde copia parti dictorum comitum et vicecomitum. Et quia nunc erat hora tarda presens dies extitit prorogata ad diem sabbati proxime venientem ad id quod supra et assignata ad deliberandum super noviter pro parte dictorum Rectorum propositis et oblatis et alias ad procedendum debite in premissis. Et comparentibus eadem hora coram dicto domino Rege dictis Comitibus Impuriarum et Urgelli et Vicecomite Cardone fuit eis explicata prorogacio et assignacio antedicta.

Et nichilominus die martis sequenti V° octobris per me Jacobum Conesa fuit data dicto Comiti Urgellensi copia dicte cedule vltimo oblate pro parte Rectorum convencionis predicte.

Qua die sabbati superius assignata IX octobris dicto anno a nativitate Domini Millesimo CCC.LXX secundo coram dicto domino Rege comparuerunt Poncius de Castlario et Arnaldus de Blanis predicti et presentarunt ipsi domino Regi cedulam tenoris sequentis.

Perseverants en la cedula primerament per ells donada suppliquen senyor e requeren los Regidors de la dita covinença axi com en la dita cedula han suplicat e request. E mes avant senyor requeren que ordo-

nades per vos senyor en cascuna vegueria dues persones per exercir la jurediccio en les persones de paratge e generoses segons la ordinacio per vos senyor feta en la Cort general a Tortosa derrerament celebrada sia per vos senyor ab consell dels XII per la dita Cort ordonats cert terme assignat als dits comtes e vezcomtes quis jacten dient se en alcuns cases haver jurediccio en les dites persones de paratge e generoses dins lo qual haien dauant la Reyal excellencia de vos senyor proposar de lur dret si alcun lentenen haver sobre la dita jurediccio. Car jatsia senyor que els dits comtes et vezcomtes alleguen entre vos senyor e ells esser convengut de certs jutges qui coneguen de la dita jurediccio Sap senyor la vostra alteza e ells que daço fo molt parlat e debatut en la dita Cort de Tortosa ab la qual apres lo dit parlament e debat, vos Senyor ordonas en certa forma la qual axi com a vertader e ledesme acte de Cort no deu ne pot esser rebuiada ne contrestada.

Et ipsa die sabbati IX octobris hora tarda dictus dominus Rex cum nondum plene deliberaverint in premissis prorogavit presentem diem ad id quod supra ad diem lune proxime subsequentem.

Qua die lune XI octobris hora tarda quia dominus Rex nondum deliberaverat in predictis prorogavit ipsam diem ad id quod supra ad diem sabbati proxime venientem. Que prorogacio fuit confestim notificata per ipsum dominum Regem comitibus Urgelli et Impuriarum in sui presencia constitutis.

Die sabbati superius assignata que erat XVI octobris anno a nativitate domini millesimo CCCLXXIJ hora tarda comparuerunt coram domino Rege nobilis Dalmacius de Muro Guillermus de Argensola et Poncius dez Castlar. Et nomine ac pro parte illorum qui sunt convencionis predicte petierunt et requisierunt id quod ex ipsorum parte superius fuerat requisitum.

Et existente ibidem jn presencia ipsius domini Regis dicto Comite Urgelli et copiam oblatorum et petitorum per partem alteram requirente ipse dominus Rex concessa dicta copia de consilio dictorum XII excepto Episcopo Ilerdensi qui non erat bene dispositus assignavit dicto Comiti et aliis partem secum in hoc facientibus diem martis proximam ad respondendum petitis et requisitis per partem dictorum militum et illorum de convencione predicta et alias utrique parti ad procedendum in ipso negocio ut fuerit rationis. Et nichilominus fuit injunctum dicto Comiti Urgellensis presenti et aliis secum in hoc partem facientibus ut

diebus et horis assignandis compareant coram ipso domino Rege vel constituant eorum procuratorem vel procuratores ad factum huiusmodi prosequendum, alias procedetur in ipso facto eorum absencia non obstante.

Qua die martis XIX dicti mensis octobris dicto anno MCCCLXXIJ hora vesperorum coram domino Rege volente equitare sicut equitavit recreacionis seu spaciandi gracia comparuerunt dicti Poncius de Castlario et Arnaldus de Blanis petentes id quod supra.

Et cum ipse dominus Rex a spaciamine rediisset essetque hora tarda ipsa eadem die post cenam existentibus in sui presentia dictis Comitibus Urgelli et Impuriarum et dictis Poncio de Castlario et Arnaldo de Blanis ipse dominus Rex motu proprio prorogavit ipsam diem ad id quod supra ad diem sabbati proxime subsequentem.

Sed cum ipsa dies sabbati esset festum sancte Eulalie non fuit processum aliquid in predictis.

Sequenti vero die lune que erat XXV dicti mensis octobris dicto anno MCCCLXXIJ hora tertiarum comparuerunt coram ipso domino Rege dicti Comitis Urgelli et Impuriarum et ipse Comes Impuriarum nomine suo et dicti Comitis Urgelli et Vicecomitis Cardone dixit verbotenus quod licet ipsi crederent et de suorum advocatorum consilio haberent quod exquo illa ordinatio que facta fuerit in Curia Dertusensi facta fuerat ipsis renitentibus et contradicentibus et per consequens non poterat eos artare quod in aliquo actu qui fieret virtute illius ordinationis non tenebantur comparere vel procedere coram eo licet tamen tanquam coram Rege Principe et domino suo tenerentur ac essent et erant semper parati venire et comparere verumtamen protestatione premissa in casu quo ad id tenerentur dixit idem Comes nominibus quibus supra quod ex illis XII qui erant deputati per dictam ordinationem Curie Dertusense ad consulendum ipsum Dominum Regem in facto de quo agitur erant eis suspecti octo inter quos inseruit miçer Francesch Roma quamvis non esset de numero ipsorum XII dando eos jn scriptis ut sequitur.—Larchabisbe de Terragona.—Johan Serra.—En Garriga.—En bort de Pallars.—Micer Francesch Roma.—Micer Bertran.—Micer Guerau.—En Margens.

Explicans aliquas suspicionum causas adversus quoslibet eorundem quas tamen dixit si domino Regi placeret latius et magis explicite declarare.

Et dominus Rex dixit se velle deliberare an esset locus propositis

per dictum comitem et an dominus Rex ipsas causas admittere teneretur et in casu ipso tunc ipso comite nominibus quibus supra dante in scriptis ea que proposuit dominus Rex deliberabit quid super eo fuerit faciendum.

Et eadem die lune hora tarda coram ipso domino Rege comparuerunt dicti Comites Urgelli et Impuriarum ex una parte et dicti Poncius de Castlario et Arnaldus de Blanis ex parte altera.

Et dominus Rex habita deliberacione super predictis cum dictis XII, exceptis Episcopo Ilerdense et Francisco Ça Garriga qui erant absentes non obstantibus propositis per dictos Comites continuavit diem presentem ad diem sabbati proxime venientem ad id quod supra et hoc precise et peremptorie et de gratia ordinans ipse dominus Rex de consilio predictorum ad id deputatorum quod si predicti Comites et Vicecomes Cardone non responderint die prefixa juxta assignacionem superius eis factam procedetur in dicto negocio in ipsorum contumaciam et ea non obstante ut de jure fuerit procedendum.

Dicta die sabbati XXX.° octobris dicto anno M.CCCL.XXIJ hora completorij vel post completorium comparuit coram domino Rege dictus Bernardus de Monteaccuto unus ex Rectoribus dicte convencionis et requisivit id quod supra.

Et licet Comes Impuriarum esset in presentia ipsius domini Regis dixit quod non comparebat sed vocatus per dominum Regem erat ibidem et in suo consilio tanquam consiliarius ipsius domini Regis.

Et dominus Rex de consilio dictorum XII excepto Johanne Serra qui erat absens dixit quod volebat deliberare in presenti negocio videlicet qualiter procederetur in predictis et cum ipsum negocium sit arduum ad audiendum suam deliberacionem assignavit dicto Comiti et dicto Bn.° de Monteaccuto in sui presencia constitutis diem Mercurij proxime sequentem et alias ad procedendum in predictis ut jure fuerit.

Et dicta die Mercurij III novembris anno predicto a nativitate domini MCCCLXXIJ coram dicto domino Rege comparuerunt dicti Poncius de Castlario et Bn.° de Monteaccuto petentes id quod supra.

Et dominus Rex habita deliberacione cum dictis XII prospecto quod per questionem huiusmodi seu controversiam negocium Curie generalis quam in presentiarum ipse dominus Rex celebrat, et donum seu subsidium quod sperat in ipsa Curia fieri pro restauracione Sardinie difertur, volens et cupiens infra tempus dilacionis subscripte procedi in

dictis Curiis et ipsum donum fieri assignavit dicto Comiti Impuriarum pro se et aliis partem secum in hoc facientibus et dictis rectoribus convencionis inibi presentibus diem xv ab hac die in antea computandam que erit xvij presentis mensis novembris ad comparendum coram eo et in ipso negocio debite procedendum.

Et dicti Rectores dixerunt et protestati fuerint de fatica dictorum Comitum non comparentium et precedentibus assignacionibus eis factis non satisfacientium et quod non consentiebant assignationi predicte.

Et dominus Rex stetit in sua assignatione predicta.

Et est sciendum quod cum dictus Raymundus Alamany de Cervilione qui est unus ex xii esset profecturus versus Regnum Valencie sit requisitus instanter per juratos valencie qui de sua absencia nimium sunt conquesti quare non intendit et deservit officio Gubernacionis ipsius Regni dudum sibi comisso et fuisset per dictos juratos cum instancia supplicatum domino Regi ut eum permitteret et mandaret ire ad dictum Regnum regimini dicti offici vacaturum, fuit ordinatum seu provisum per dominum Regem de consilio dictorum xii quod in locum dicti Raimundi Alamanj si et quandocumque ipsum abesse contigerit subrogetur et nunc de presenti subrogatur nobilis Artaldus de Fossibus alias de Capraria.

Pari modo in locum dicti Bertrandi de Vallo qui necessario habet recedere infra breves dies a civitate Barchinone subrogetur et de presenti subrogatur dictus Jacobus de Vallesicca qui alias ad hec assumptus fuerat occasione absencie dicti Bertrandi de Vallo sic quod quandocumque dictus Bertrandus a Civitate Barchinone absens fuerit sit in locum suum dictus Jacobus de Vallesicca.

Et huiusmodi subrogaciones voluit dictus dominus Rex de consilio predictorum xij habere vigorem actus Curie generalis prout habere potest virtute ordinacionis facte in dicta curia Dertusensi.

Die Martis xvi^e^ Novembris anno mcccclxxij dominus Rex mandavit mihi Jacobo Conesa prothonotario suo presente Bn.° Michaelis secretario quod si contingat dominum Regem literas procuratorias dirigere alicui baroni terre sue in favorem alicuius videlicet quod se gerat dictus baro benigne erga illum pro quo dominus Rex diriget preces suas vel quod sibi indulgeat vel remittat aliquod crimen vel excessum vel pecuniam ab illo petitam vel quidquid aliud ab eo petatur quod tales littere non expediantur nisi in eis expresse contineatur quod dominus Rex non intendit pro illo rogare vel intercedere si est miles vel generosus seu de paratico.

Die Mercurij xvij Novembris anno a nativitate domini M.°CCCLXXij Coram domino Rege comparuerunt dicti Bn. de Monteaccuto Berengarius dargençola et Arnaldus de Blanis Rectores dicte conventionis et obtulerunt cedulam tenoris sequentis.

Suppliquen a la Reyal magnificencia de vos senyor et per justicia requeren et dien los regidors de la covinença axi com damunt han soplicat request et dit en IIIes cedules per ells donades successivament. Et que sia senyor vostra merce que les coses dites et contengudes en aquelles no vullats dilatar en tan gran dampnatge dells et de lurs principals. .

Et dictus dominus Rex de consensu dictorum XII assignavit ad id quod supra proxime seu assignacionem ultimo factam continuavit seu prorogavit ad diem mercurij primam mensis decembris proxime venientis.

Que assignatio fuit dictis partibus ibidem presentibus jntimata.

Qua die Mercurij prima decembris dicto anno a nativitate domini M.°CCCLXX secundo dictus dominus Rex de consilio dictorum duodecim seu maioris partis eorundem Qui omnes fuerunt vocati per dominum Regem per suos portarios inter quos fuerunt vocati dictus nobilis Artaldus de Focibus in locum dicti nobilis Raimundi Alamannj absentis Et dictus Jacobus de Vallesicca in locum dicti Bertrandi de Vallo qui similiter est absens prorogavit assignacionem ultimo factam ad id quod supra ad diem lune proxime venientem Que assignatio seu prorogatio fuit intimata ipsa die per me dictum Jacobum Conesa dictis Berengario et A.° de Blanis Rectoribus dicte convencionis.

Cumque dicta die lune superius assignata esset feriata quare festum beati Nicolai, Sequenti die martis VII decembris anno a nativitate domini MCCCLXXij coram dicto domino Rege comparuerunt dicti Berengarius Dargençola et Arnaldus de Blanis Rectores dicte convencionis Requirentes id quod supra per eos extitit sepius requisitum.

Et dictus dominus Rex ex causa supra expressa continuavit seu prorogavit de consilio maioris partis dictorum XII assignacionem supra factam ad id quod supra usque ad vigiliam beati Thome apostoli proxime instantem jnclusive.

Dicta siquidem die superius assignata videlicet die lune vigilie beati Thome XX° dicti mensis decembris dicto anno a nativitate domini MCCC°LXX secundo dictus dominus Rex de consilio aliquorum ex dictis

XII ibidem presentium continuavit diem presentem ad id quod supra ad VIII diem mensis januarij proxime subsequentis Quam assignacionem mandavit dictis partibus intimari.

Et die sabbati VIII januarij anno a nativitate domini millesimo CCC.LXX tertio dictus dominus Rex continuavit ipsum diem ad diem mercurij proxime subsequentem ad id quod supra.

Qua die mercurij XII Januarij dicto anno a nativitate domini MCCCLXXIIJ dictus dominus Rex continuavit ipsam diem ad id quod supra ad diem mercurij proxime subsequentem.

III

Cortes de Barcelona de 1372 á 1373.

In nomine[1] Sancte et individue Trinitatis Patris et Filii et Spiritus Sancti Noverint universi Quod die xxv Madii anno a nativitate Domini Millesimo ccc° Septuagesimo secundo Cum illustrissimus ac magnificus princeps et dominus Dominus Petrus Dei gracia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque Barchinone Rossilionis et Ceritanie in Civitate Barchinone personaliter constitutus deliberasset pro et super infrascriptis generales Curias celebrare gentibus suis Cathalonie principatus Ideo mandavit illis qui sunt vocandi ad dictas Curias litteras fieri continencie subsequentis.

Et primo brachio cleri sub hac forma.

Petrus Dei gracia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque Barchinone Rossilionis et Ceritanie Reverendo patri et domino Petro divina providencia Archiepiscopo Terrachonensi Salutem et dileccionem. Quia super aliquibus magnis et urgentibus necessitatibus nostris honorem corone nostre Regie et bonum rei publice Regnorum et terrarum nostrarum tangentibus vestri et aliorum prelatorum aliorumque subditorum nostrorum principatus Cathalonie consilio et auxilio indigemus et ob hoc Curias generales celebrandas x^a^ die instantis mensis Junii cum continuacione dierum sequencium in Civitate Barchinone cathalanis providerimus indicendas propterea vos requirimus et monemus quatenus dictis die et loco ubi nos sicut jam sumus erimus dante Deo celebracioni dictarum Curiarum infallibiliter intersitis. Data Barchinone xxv^a^ die Madii anno a nativitate Domini Millesimo ccc° Septuagesimo Secundo.

Similes littere fuerunt destinate Episcopis infrascriptis.

Barchinone — Gerunde — Elnensi — Urgellensi — Vicensi — Ilerdensi — Dertusensi.

[1] Archivo general de la Corona de Aragón. *Proceso de la Generalidad de Cataluña.* T. vi.

Petrus etc. Dilectis nostris preposito et capitulo ecclesie Terrachonensis Salutem et dileccionem. Quia super aliquibus etc.—*usque in conclusione ubi dicitur*.—Propterea vos requirimus et monemus quatenus constituatis ex vobis yconomos et procuratores plena potestate suffultos quos die et loco prefixis ubi nos sicut jam sumus erimus dante Deo celebracioni dictarum Curiarum faciatis infallibiliter interesse. Data *ut supra*.

Similes fuerunt misse capitulis infrascriptis.

Barchinone—Gerunde—Elne—Vicensi.
Decano et capitulo Urgellensi.
Decano et capitulo Ilerdensi.
Priori et capitulo ecclesie Dertusensis.

Petrus etc. Venerabili et religioso abbati Monasterii Populeti Salutem et dileccionem. Quia super aliquibus magnis etc.—*ut supra*.—Propterea vos requirimus et monemus quatenus dictis die et loco ubi nos sicut jam sumus erimus dante Deo celebracioni dictarum Curiarum infallibiliter intersitis.—Data *ut supra*.

Similes litere fuerunt misse Abbatibus infrascriptis.

Sanctarum Crucum.
Sancte Marie de Rosis.
Sancti Petri de Rodis.
Sancti Felicis Guixollensis.
Sancti Benedicti de Bagiis.
Arularum.
Balneolarum.
Sancti Cucufatis Vallensis.
Sancti Johannis de Abbatissis.
Sancti Laurencii de Monte.
Campirotundi.
De Jau.
Bisulduni.
Rivipulli.
Castellano Emposte.
Sancti Michaelis de Cuxano.
Sancti Petri de Gallicantu.
Sancti Michaelis de Fluviano.
Sancti Genesii.
Ameriensis.
De Scarpio.
De Vallbona.
Sancti Martini de Canigone.
Sancti Quirici.
Villebertrandi.
De Stagno.
Gerrensi.
Sancti Andree.

Item pro prioratu Cathalonie fuit scriptum Religioso et dilecto nostro fratri Guillelmo de Guimerano Regenti prioratum Cathalonie ipso prioratu per mortem prioris vaccante.

Petrus etc. Inclito Infanti Martino nato nostro carissimo Comiti Bisulduni Salutem et dileccionem. Quia super aliquibus negociis etc. Propterea vobis dicimus et mandamus quatenus etc.—Data *ut supra*.

Similes infrascriptis baronibus.

Inclite Infantisse Marie Portugalie Incliti Infantis Ferdinandi relicte.
Petro Comiti Urgelli.
Johanni Comiti Impuriarum.
Johanni Comiti Montanearum de Prades.
Hugoni Comiti Pallariensi.
Hugoni Vicecomiti Cardone.
Dalmacio Vicecomiti de Rochabertino.
Rogerio Bernardi Vicecomiti Castriboni.
Andree Vicecomiti Insule et Caneti.
Bernardo Vicecomiti de Evolo.
Petro Vicecomiti de Vilamuro.
Raymundo de Perilionibus Vicecomiti de Roda pro hiis que habet in Cathalonia.
Raymundo de Angularia.
Guillelmo Galcerandi de Rochabertino.
Berengario de Apilia.
Berengario de Angularia.
Ludovico Cornelii.
Othoni de Montecatheno.
Berengario de Rippellis.
Berengario de Castronovo.
Berengario de Cardona.
Heredi Guillelmi Raymundi de Cervilione.
Petro Galcerandi de Pinosio.
Bernardo Galcerandi de Pinosio.
Arnaldo Dorcau.
Geraldo de Cerviano.
Dalmacio de Queralto.
Raymundo Alamanni de Cervilione.
Artaldo de Capraria alias de Fossibus.
Dalmacio de Muro.
Arnaldo de Erillo.
Heredi Sicardi de Lordaco.
Gastoni de Montecatheno.

Gilaberto de Crudillis.
Bernardo de Caramany.
Jasperto de Castelleto.
Johanni de Bellaria.
Bernardo de Sono.
Heredi Raymundi de Meleanno.
Bernardo de Angularia.
Berengario de Crudillis.
Jasperto de Rippellis.
Hugoni de Sancta Pace.
Jasperto de Muro.
Eymerico de Scintillis.
Heredi Acardi de Talarno.

Militibus.

Bernardo Alamanni Durriols.
Johanni Dulzinellis.
Gisperto de Barbarano.
Francisco de Sancto Clemente.
Heredi Petri de Castroveteri.
Petro de Montetornesio.
Petro de Marciano.
Raymundo de Ulugia.
Johanni de Pulcrocastro.
Berengario de Rippis.
. . . . . Dulmis.[1]
Berengario de Mediona.
Raymundo de Boxados.
Bartholomeo de Vilafrancha.
. . . . . de Crexello.[2]
Berengario de Castro Episcopali.
Heredi Petri de Vilademagno.
Galcerando de Vilarig.
Jacobo de Corniliano.
Arnaldo Guillelmi de Besora.
Poncio de Lupiano.
Bartholomeo de Falchs.
Omberto de Fonollario.
Bernardo Senesterra.
Berengario de Josa.
Guillelmo de Palafolls.
Heredi Petri Raymundi de Coponibus.
Francisco Rome.
Raymundo de Pegaria.
Jaspertono de Guimerano.
Francisco de Rippis.
Heredi Bernardi de Thous.
Matheo de Calders.
Johanni Berengarii de Rajadello.
Galcerando de Cartayla.
Jacobo de Miralpeix.
Eymerico de Pulcrovicino.
Bartholomeo de Vilafrancha del Castell.
Asberto de Castellvi.
Bertrando de Gallifa.
Ferrario de Pernes.
Berengario Ces Pujades.

[1] Espacio en blanco en el *Proceso*.
[2] Idem.

Arnaldo Dorrius.
Bernardo de Fuxio.
Pelegrino de Corbera.
Raymundo de Papiolo.
Raymundo de Villanova.
Francisco de Montanyans.
Raymundo de Vilalba.
Berengario de Tagamanent militi.
Guillelmo Togores militi.
Berengario Dargençola domicello.

Universitatibus.

Petrus etc. Dilectis nostris juratis et probis hominibus Civitatis Barchinone Salutem et dileccionem. Quia super aliquibus etc.—*ut supra.*—Propterea vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis sindicos et procuratores plena potestate suffultos quos dictis die et loco ubi nos sicut jam sumus erimus dante Deo celebracioni dictarum Curiarum faciatis infallibiliter interesse. Data etc.

Similes universitatibus infrascriptis.

Ilerde.
Gerunde.
Dertuse.
Vicensi.
Minorise.
Perpiniani.
Terrachone.
Cervarie.
Tarrege.
Podii ceritani.
Villefranche penitensium.
Montisalbi.
De Cambrils.
Sancti Petri de Auro.
Berge.
De Arbucio.
De Figueriis.
Coquiliberi.
Villefranche Confluentis.
Calidarum de Montebovino.

Dicte siquidem littere fuerunt tradite cursoribus domini Regis presentando illis quibus diriguntur videlicet Roderico de Sarria cursori conducticio fuerunt tradite littere xvij que diriguntur infrascriptis videlicet

Abbati Sancti Johannis de Abbatissis.
Episcopo et capitulo Vici.
Abbati de Stagno.
Abbati Sancti Laurencii de monte.
Petro Galcerandi de Pinosio.
Episcopo et capitulo Urgellensi.
Juratis et probis hominibus Vici.
Vicecomiti Castriboni.
Abbati Sancti Benedicti de Bagiis.
Heredi Raymundi de Meleanno.

Raymundo de Boxados.
Abbati Sancti Cucuphatis Vallensis.
Sicardo de Lordac.
Heredi Petri de Villademagno.
Hominibus Podii ceritani.
Hominibus Minorise.
Hominibus Sancti Petri de auro.

Item fuerunt tradite Jacobo Climent cursori conducticio littere xiiij que diriguntur infrascriptis videlicet

Jasperto de Castelleto.
Probis hominibus Dertuse.
Bartholomeo de Vilafrancha.
Jasperto de Barbarano.
Hominibus Villefranche penitensium.
Berengario de Castro Episcopali.
Episcopo et capitulo Dertuse.
Hominibus de Cambrils.
Hominibus Terrachone.
Abbati Populeti.
Archiepiscopo Terrachone.
Hominibus Montisalbi.
Abbati Sanctarum Crucum.
Hominibus de Arbucio.

Eciam fuerunt tradite Bartholomeo Valles cursori conducticio littere Regie per eum presentande infrascriptis

Hominibus Ilerde.
Johanni de Bellaria.
Othoni de Montecatheno.
Heredi Acardi de Talarno.
Vicecomiti de Vilamuro.
Abbati Gerrensi.
Heredi Guillelmi Raymundi de Cervilione.
Francisco Rome.
Berengario de Josa.
Hominibus Cervarie.
Berengario de Mediona.
Raymundo de Angularia.

Bernardo de So.
Berengario Danglesola.
Abbati de Scarpio.
Acardo de Muro.
Capitulo Ilerde.
Ludovico Cornelii.
Heredi Bernardi de Ulzinellis.
Abbati de Jau.
Fratri Guillelmo de Guimerano.
Berengario de Castro aulino.
Bartholomeo de Falchs.
Berengario de Ribelles.
Hominibus Tarrege.
Jasperto de Rippellis.
Bernardo de Angularia.
Petro de Coponibus.
Comiti Urgelli.

Ulterius tradite fuerunt Bernardo de Muro cursori Curie littere Regie per eum presentande infrascriptis qui presentes erant Barchinone

Comiti Impuriarum.
Heredi Petri de Vilademany.
Abbati Sancti Cucuphatis Vallensis.
Bernardo de Senesterra.
Raymundo de Peguera.
Heredi Petri de Montetornesio.
Omberto de Fonollario.
Berengario de Rippis.
Raymundo de Perellons.
Infanti Martino.
Berengario de Apilia.
Artaldo de Capraria.
Capitulo et Episcopo Barchinone.
Raymundo de Ulugia.
Dalmacio de Queralt.
Francisco de Sancto Clemente.
Heredi Francisci de Bellcastell.
Vicecomiti de Rochabertino.
Heredi Guillelmi Raymundi de Cervilione.
Berengario de Crudillis.

Raymundo Alamanni de Cervilione.
Eymerico de Scintillis.
Vicecomiti Cardone.
Comiti de Prades.
Episcopo Ilerde.
Gastoni de Moncada.
Consiliariis et probis hominibus Barchinone.
Hugoni de Sancta Pace.
Episcopo Elnensi.
Berengario de Castellnou.
Hominibus Calidarum de Montebovino.

Preterea fuerunt tradite Johanni de Burgos cursori Curie littere Regie que prout retulit fuerunt per ipsum presentate infrascriptis

Johanni Berengarii de Rajadello.
Francisco de Montanyans.
Berengario de Malla.
Matheo de Caldes.
Galcerando de Castaylano.
Pelegrino de Corbaria.
Raymundo de Villanova.
Mateo de Calders.
Bernardo de Fuxio.

Qua die ad celebracionem dictarum Curiarum assignata que fuit dies jovis x^a^ dicti mensis Junii anno predicto Domini M.°CCCLXXij° cum plures ex illis qui vocati fuerant ad dictas Curias nondum venissent dictus dominus Rex prorogavit seu continuavit diem presentem ad dictas Curias celebrandas ad diem jovis sequentem qua computabatur xvij^a^ dies dicti mensis Junii.

In qua die jovis superius assignata seu ad quam dicte Curie fuerunt continuate que fuit xvij^a^ dies dicti mensis Junii eiusdem anni MCCCLXXij idem dominus Rex ob eandem causam continuavit et prorogavit dictas Curias ad diem crastinam que erit dies veneris xviij^a^ dicti mensis Junii.

Qua die veneris ad quam dicte Curie fuerant continuate que fuit xviij^a^ mensis Junii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.°ij.° idem dominus Rex racione premissa prorogavit et continuavit dictas Curias ad diem crastinam que erit dies Sabbati xix^a^ mensis Junii supradicti.

In qua die Sabbati ad quam Curie predicte continuate fuerant que fuit xix^a^ dicti mensis Junii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo prefatus dominus Rex propter causam prefatam prorogavit et continuavit Curias ipsas ad diem lune proxime venientem que erit xxj^a^ dies dicti mensis Junii.

Et successive ipsa die lune superius assignata que fuit xxj^a^ dicti mensis Junii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo exhigente dicta eadem causa predictus dominus Rex continuavit seu prorogavit Curias predictas ad diem crastinam que erit dies martis xxij^a^ mensis Junii sepefati.

Qua die martis que fuit xxij^a^ dies dicti mensis Junii anno predicto Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo idem dominus Rex continuavit dictas Curias ad diem veneris proxime venientem que computabitur xxv^a^ dicti mensis Junii.

In qua die veneris de mane xxv^a^ Junii anno a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo convocata et congregata dicta generali Curia in aula maiori palacii Regii Barchinone ipso domino Rege in suo Regali solio in ipsa aula sedente idem dominus Rex presentibus ibidem prelatis ac sindicis seu yconomis prelatorum capitulorum ecclesiarum Cathedralium ac aliarum personarum ecclesiasticarum Baronibus militibus et eorum procuratoribus ac sindicis universitatum Civitatum villarum et locorum Regalium quorum nomina inferius sunt descripta fecit proposicionem suam in effectu continentem quod... [1]

Quaquidem proposicione per dictum dominum Regem eidem Curie ut predicitur explicata Reverendissimus in Christo pater dominus Petrus divina providencia Archiepiscopus Terrachonensis primo pro se et brachio Ecclesie Johannes Berengarii de Rajadello miles pro se et brachio richorum hominum et militum et tercio venerabilis Petrus de Plano Civis Barchinone assistente sibi Raymundo de Carcassona sindico Civitatis Ilerde pro brachio Civitatum et villarum Regalium Cathalonie dicto domino Regi cum debita reverencia responderunt in effectu concludentes unus post alium successive quod habita super contentis in proposicione ipsius domini Regis deliberacione providebunt taliter super eis quod cedet ad Dei servicium et honorem eiusdem domini

[1] Aquí hay un gran espacio en blanco en el Proceso, que se repite en muchas legislaturas, destinado á transcribir la *Proposición* del Rey, que hoy se conoce bajo el nombre de Discurso de la Corona y se lee en la sesión de apertura de las Cortes.

Regis ac comodum terre Cathalonie principatus ac aliarum terrarum et regnorum ipsius domini Regis.

Et hiis peractis dictus dominus Rex continuavit dictas Curias in domo fratrum predicatorum Barchinone ubi consueverunt celebrari ad diem crastinam que erit dies Sabbati xxvj[a] mensis Junii supradicti.

Nomina vero illorum qui interfuerunt proposicioni et responsionibus supradictis sunt que secuntur.

Et primo pro brachio Ecclesie.

Reverendus in Christo pater Petrus divina providencia Archiepiscopus Terrachone.
Romeus Ilerdensis et Petrus Elnensis Episcopi.
Honorabilis et religiosus frater Johannes Ferdinandi de Heredia castellanus Emposte.
Guillelmus de Cumbis prepositus Terrachone.
Frater Berengarius de Montepahone comendator de Ulldecona.
Frater Galcerandus Besora.
Frater Jaspertus Fornerii prior de Mayano procurator Abbatis monasterii Rivipulli.
Frater Petrus Tholo canonicus Barchinone.
Frater Raymundus Cordoana procurator prioratus Cathalonie.
Frater Johannes de Casellis procurator Abbatis Balneolarum.
Dalmacius de Palaciolo procurator capituli Terrachonensis.
Guillelmus Sanier canonicus et propositus Barchinone procurator Episcopi Barchinone.
Bernardus Sescala procurator capituli ecclesie Ilerdensis.
Didacus de Heredia pro capitulo Gerundensi.
Petrus de Sancto Amancio seu dictus Guillelmus Sanier ut substitutus ab eo pro capitulo Dertusensi.
Frater [Petrus[1]] de Busquetis abbas Sancti Cucuphatis Vallensis.
Frater Franciscus Albinyana procurator abbatis monasterii Populeti.

Pro brachio baronum et militum.

Inclitus infans Martinus Comes Bisulduni.
Petrus Comes Urgelli.
Johannes Comes Impuriarum.

[1] Falta este nombre en el proceso.

Hugo Vicecomes Cardone.
Andreas Vicecomes Insule et de Caneto.
Dalmacius Vicecomes de Rochabertino.
Petrus Galcerandi de Pinosio.
Bernardinus de Cabrera.
Aymericus de Scintillis.
Raymundus Alamanni de Cervilione.
Dalmacius de Muro.
Artaldus de Focibus.
Berengarius de Crudillis.
Bernardus de Angularia de Miralcamp.
Franciscus Ça Garriga.
Johannes de Montbuy.
Raymundus de Juyano.
Guillelmus Dargentona.
Guillelmus de Palafolls.
Franciscus Rome.
Berengarius de Apilia.
Petrus Avinionis.
Bartholomeus de Falchs.
Bernardus Alamanni Durriols.
Raymundus de Boxados.
Geraldus Ça Torre.
Bernardus de Sono.
Berengarius de Rippis.
Johannes Ça Bartella.
Bertrandus de Gallifa.
Raymundus de Ulugia.
Petrus Raymundi de Copons.
Huguetus de Lançano.
Jordanus de Apiliariis.

Pro brachio universitatum Civitatum et Villarum Regalium.

Petrus de Plano.	Procuratores et sindici Civitatis Barchinone.
Raymundus Ça Rovira	
Petrus Buçoti	
Jacobus Burgesii	
Guillelmus de Podio licenciatus in legibus.	
Raymundus de Carcassona.	Ilerde.

Bernardus Guillelmi Calbeti.	Dertuse.
Raymundus de Barbarano	
Johannes Vola.	Perpiniani.
Ermengandus Grimaudi.	
Petrus de Gortemps	Minorise.
Jacobus de Matavaques	Vici.
Petrus de Puigbaco.	
Jacobus de Podio peticionarius domini Regis. . . .	Berge.
Galcerandus de Ortigiis peticionarius domini Ducis.	
Arnaldus de Mecina	Cervarie.
Raymundo Folquet.	Tarrege.
Petrus dez Feu	Sancti Petri de auro.
Petrus Terraça.	Cauquiliberi.
Arnaldus Banyuls.	
Marquet Sastre[1].	De Arbucio.
Petrus Matha.	

Post hec die Sabbati ad quam dicte Curie fuerant continuate que fuit xxvj^{a} dicti mensis Junii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo idem dominus Rex cum aliis negociis occupatus celebracioni dictarum Curiarum non posset interesse continuavit Curias ipsas ad diem lune proximam.

Et dicta die lune que fuit xxviij^{a} dicti mensis Junii anno predicto ob causam premissam idem dominus Rex continuavit Curias ipsas ad diem Mercurii proximam que erit xxx^{a} mensis Junii supradicti.

Qua die Mercurii ad quam Curie predicte continuate fuerant que fuit xxx^{a} dicti mensis Junii anno predicto dictus dominus Rex continuavit dictas Curias ad diem crastinam que erit dies Jovis prima Julii anno predicto et successive ad diem veneris sequentem et postea ad diem lune proxime sequentem qua computabitur quinta die Julii anno predicto.

In qua die lune de mane superius assignata seu ad quam dicte Curie fuerant continuata que fuit quinta dies dicti mensis Julii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo congregata dicta Curia in domo dictorum predicatorum Barchinone ubi Curie generales Cathalo-

[1] Más abajo se dice que era síndico de Cambrils.

nie assuete sunt celebrari dicto domino Rege presente idem dominus. Rex rogavit illos de dicta Curia quod super propositis per ipsum tractarent breviter et finarent cum periculum esset in mora.

Et brachia Curie ipsius videlicet Ecclesie Richorum hominum et militum ac universitatum villarum et locorum Regalium responderunt in effectu quod intendebant tractare de predictis breviter et finare.

Et inmediate idem dominus Rex elegit pro parte sua ad recognoscendum procuratoria dicte Curie Franciscum Rome militem legumque doctorem et vicecancellarium ac Jacobum Conesa prothonotarium Consiliarios suos.

Subsequenter vero fuit per brachium Ecclesie electus ad ipsa procuratoria recognoscenda Guillelmus Sanier canonicus et prepositus Barchinone vel Frater Johannes Ortoneda decretorum doctor decanus Terrachone.

Pro brachio baronum et militum.

Johannes Geraldi de domo domini Comitis Impuriarum legum doctor.

Pro brachio universitatum.

Guillelmus de Podio Barchinone et
Bernardus Guillelmi Calbeti Dertuse. } Licenciati in legibus.

Et hiis sic peractis dictus dominus Rex continuavit dictas Curias in domo predicta fratrum predicatorum celebrandas ad diem crastinam que erit dies Martis Sexta dicti mensis Julii.

Et ipsa die venerunt noviter qui predictis interfuerunt.

Pro brachio Richorum hominum et militum.

Ludovicus Cornelii.
Bernardus Folcan procurator nobilis Berengarii de Angularia.

Pro brachio universitatum.

Franciscus de Sancto Martino.
Franciscus de Sancto Dionisio. } Sindici et procuratores Civitatis Gerunde.

Subsequenter ipsa eadem die lune hora vesperorum convenerunt ad domum capituli fratrum predicatorum causa recognoscendi dicta pro-

curatoria Petrus Ça Costa bajulus Cathalonie generalis Jacobus Conesa prothonotarius Consiliarii dicti domini Regis

Guillelmus Sanier canonicus et prepositus Barchinone.
Guillelmus de Podio Barchinone. . . . . } In legibus licenciati.
Bernardus Guillelmus Calbeti Dertuse. . }

Et inibi visis et prospectis atque lectis diligenter per eos dictis procuratoriis uno post aliud successive repererunt ipsa sufficiencia demptis infrascriptis.

Et primo procuratorium nobilis Berengarii de Angularia fuit repertum insuficiens quia non exprimit causam impedimenti sue persone.

Item procuratorium Abbatis Balneolarum quia non juravit personaliter causam impedimenti.

Item postea fuit repertum insufficiens procuratorium Abbatis monasterii Populeti quia non juravit causam sui impedimenti.

Post hec die Martis vj^a^ dicti mensis Julii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo congregata dicta generali Curia in dicta domo fratrum predicatorum domino Rege ibidem presente et sedente in suo Regali solio dicta recognicio procuratoriorum fuit ibidem publicata per dictum Jacobum Conesa in modum supratactum.

Et facta dicta publicacione nichil aliud fuit processum ipsa die sed fuit continuata dies ipsa ad diem mercurii crastinam Septimam dicti mensis Julii.

Et est sciendum quod ipsa die Martis vj^a^ Julii honorabilis et religiosus vir frater Johannes Ferdinandi de Heredia Castellanus Emposte administratorque prioratus Cathalonie a sede apostolica deputatus eo quia propter aliqua ardua negocia rem publicam honorem domini Regis et bonum publicum Regni sui concernencia que expedire habeat ut dixit cum reverendissimo in Christo patre domino Guidone divina providencia Portuensi Episcopo ac sacrosante Romane Ecclesie cardinali Sedis apostolice legato qui tunc presens erat in Civitate Barchinone non poterat assidue interesse celebracioni et continuacioni dictarum Curiarum constituit fecit et ordinavit procuratorem suum Religiosum fratrem Raymundum Cordoana ordinis hospitalis Sancti Johannis Hierosolimitani presentem et acceptantem ad interessendum pro eo in dictis Curiis et laudandum approbandum et confirmandum omnia que in Curiis ipsis fient seu ordinabuntur una cum aliis de brachio Ecclesie et ad faciendum et firmandum omnia et singula que ipsa facere vel firmare posset personaliter constitutus dans et concedens sibi super

predictis omnimodam potestatem et promisit habere ratum quicquid per ipsum procuratorem suum in predictis actum gestum firmatum et laudatum fuerit et non revocare aliqua racione Non intendens ipsum revocare per sui presenciam si forsan aliquibus diebus et horis ipsum Castellanum ad dictas Curias venire contigerit et eis personaliter interesse.

Et dicta die Mercurii ad quam dicte Curie fuerant continuate vij[a] dicti mensis Julii anno predicto congregata dicta Curia generali in dicta domo predicatorum nichil in ea fuit actum seu processum quare dictus dominus Rex continuavit eandem Curiam ad diem Jovis crastinam viij[am] dicti mensis Julii.

In qua die Jovis de mane que fuit viij[a] dicti mensis Julii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo convenerunt ad dictam domum dictus dominus Rex et tota dicta Curia et cum nichil in ea fuisset processum illa die idem dominus Rex continuavit Curiam ipsam ad diem veneris crastinam nonam dicti mensis Julii.

Qua die Veneris de mane que fuit ix[a] dicti mensis Julii fuerunt congregati dictus dominus Rex et dicta Curia in dicta domo et cum nichil inibi extunc fuisset finatum seu processum fuit prorogata et continuata ipsa hora ad horam vesperorum eiusdem diei veneris.

Et dicta die Veneris hora vesperorum que fuit ix[a] dicti mensis Julii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo convenerunt ad dictam domum animo continuandi Curias predictas dictus dominus Rex et tota dicta Curia et cum nil in eadem eo tunc fuisset expeditum idem dominus Rex continuavit ipsam Curiam ad diem Sabbati crastinam x[a] Julii supradicti.

Et die Veneris supradicta IX[a] dicti mensis Julii anno predicto M.°CCC.°LXX.° Secundo Marquetus Sartoris sindicus et procurator universitatis ville de Cambrils cum aliis dicte universitatis negociis prepeditus celebracioni dictarum Curiarum non posset personaliter interesse substituit procuratorem suum et dicte universitatis ad interessendum celebracioni dictarum Curiarum Magistrum Johannem de Fontaneta fisicum presentem et acceptantem et ad laudandum et approbandum et confirmandum una cum aliis sindicis universitatum omnia ea que in Curiis ipsis fient seu tractabuntur. Et promisit ipsum et dictam universitatem

ratum habere quicquid in predictis et circa ea per dictum eius substitutum factum et firmatum fuerit et illud non revocare aliqua racione sub obligacione bonorum suorum et dicte universitatis. Testes ad hoc fuerunt presentes Franciscus Castilionis scriptor domini Regis et Franciscus de Solerio famulus suus.

In qua die Sabbati que fuit x^a^ dicti mensis Julii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo congregata dicta generali Curia in dicta domo fratrum predicatorum domino Rege ibidem presente idem dominus Rex sedens in suo Regali solio rogavit et mandavit illis de dicta Curia ut vaccarent erga expedicionem negociorum Curie ipsius. Et nichilominus mandavit ibidem publicari per me Jacobum Conesa notarium presentis processus quandam cedulam huius seriei.

Et quia pro parte universitatum Civitatum et Villarum Cathalonie fuerat allegatum quod illi de brachio baronum et militum qui non fuerant citati seu vocati ad Curias non erant ad ipsas Curias admittendi juxta Constituciones Cathalonie generales et dominus Rex exposuisset benigne illis de Curia ut ad presens in hoc supersederetur ne occasione ipsius questionis diferretur factum Curie quod pocius celeritatem requirit placuit omnibus quod ad presens in ipsa questione supersederetur previa sponsione facta per dominum Regem quod ante conclusionem Curiarum presencium ipsam questionem huiusmodi per justiciam terminabit.

Quaquidem cedula in presencia tocius Curie lecta et publicata dictus dominus Rex de voluntate dicte Curie mandavit eam in presenti processu inseri et continuari et cum nichil aliud in Curia ipsa eo tunc fuisset processum fuit continuata Curia eadem ad diem lune proximam que erit xij^a^ dicti mensis Julii.

Nomina vero illorum qui ipsa die fuerunt presentes predictis sunt qui sequuntur.

Et primo de brachio Ecclesie.

Dominus Archiepiscopus Terrachone.
Episcopus Ilerdensis.
Episcopus Elnensis.
Abbas Sancti Cucuphatis Vallensis.
Frater Raymundus Cordoana procurator Castellani Emposte et prioris Cathalonie.
Johannes Dortoneda decretorum doctor canonicus Terrachone.

Petrus de Sancto Amancio pro capitulo Dertusensi.
Didacus de Heredia pro capitulo Gerundensi.
Guillelmus Sanier pro Episcopo Barchinone.
Frater Jaspertus Fornerii et frater Galcerandus de Besora procuratores Abbatis Rivipulli.

Pro brachio Milicie.

Inclitus infans Martinus.
Comes Impuriarum.
Comes Urgelli.
Vicecomes Cardone.
Vicecomes Insule et de Caneto.
Dalmacius de Queralto.
Geraldus de Queralto.
Eymericus de Scintillis.
Bernardus Galcerandi de Pinosio.
Dalmacius de Muro.
Raymundus Alamanni de Cervilione.
Bernardus Alamanni Durriols.
Raymundus de Ulugia.
Guillelmus de Palafolls.
Petrus Davinyo.
Bernardus Folcau procurator nobilis Berengarii de Angularia.
Bernardus de Angularia dominus de Miralcamp.
Jacobus de Mayans.

Pro brachio universitatum.

Petrus de Plano.	Barchinone.
Raymundus Ça Rovira.	
Petrus Buçoti.	
Jacobus Burguesii.	
Guillelmus de Podio licenciatus in legibus.	
Raymundus de Carcassona.	Ilerde.
Bernardus Guillelmi Calbeti in legibus licenciatus.	Dertuse.
Raymundus de Barbarano.	
Franciscus de Sancto Martino.	Gerunde.
Franciscus de Sancto Dionisio.	
Johannes Vola.	Perpiniani.
Ermengandus Grimaudi.	

Raymundus Folqueti.	Tarrege.
Arnaldus de Mecina.	Cervarie.
Bernardus Rubei.	Montisalbi.
Guillelmus Marcialis.	
Petrus Mata.	De Arbucio.
Petrus dez Feu.	Sancti Petri de auro.

Post hec die lune xij^a^ dicti mensis Julii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo ad quam diem dicta Curia fuerat continuata idem dominus Rex continuavit Curiam ipsam ad diem crastinam que erit dies Martis xiij^a^ dicti mensis Julii.

Et ipsa die Martis continuavit Curiam ipsam ad diem Mercurii crastinam que erit xiiij dicti mensis Julii.

Et postea ipsa die Mercurii continuavit Curiam ipsam ad diem Jovicrastinam que erit xv^a^ dicti mensis Julii.

Et successive dicta die Jovis fuit continuata ad diem Veneris sequentem que erat xvj^a^ dicti mensis Julii.

Et ulterius ipsa die Veneris que fuit xvj dicti mensis Julii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo dicta Curia fuit continuata per eundem dominum Regem ad diem Sabbati crastinam xvij^am^ diem dicti mensis Julii.

In qua die Sabbati ad quam dicte Curie fuerant continuate que fuit xvij^a^ dicti mensis Julii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo dicte Curie fuerunt continuate ad diem lune proximam.

Et ipsa die lune que fuit xviiij^a^ dicti mensis Julii anno predicto convenerunt ad dictam domum ordinis predicatorum pro actibus ipsius Curie peragendis dictus dominus Rex et tria brachia Curie ipsius. Et cum eo tunc in ipsa Curia nil fuisset processum dictus dominus Rex continuavit dictam Curiam ad diem Martis proximam que erit xx^a^ dicti mensis Julii.

Et ipsa die Martis continuavit easdem Curias ad diem Mercurii crastinam xxj^a^ eiusdem mensis Julii.

Et ipsa die Mercurii propter festum Beate Marie Magdalenes continuavit Curiam predictam ad diem Veneris proximam que erit xxiij^a^ dicti mensis Julii.

Subsequenter dicta die Veneris que fuit xxiij^a^ dicti mensis Julii anno

predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo dictus dominus Rex cum in dicta Curia nichil fuisset processum licet ipse dominus Rex et tria brachia Curie ipsius congregati fuissent in dicta domo continuavit Curiam ipsam ad diem Sabbati crastinam que erit xxiiij[a] dicti mensis Julii. Et ipsa die Sabbati continuate fuerunt Curie predicte ad diem Martis proximam que erit xxvij[a] dicti mensis Julii.

Et quanquam mencio facta non fuerit tamen rei veritas est quod dicta die Martis xx[a] Julii anno predicto dominus Johannes Impuriarum Comes dixit et exposuit in Curia coram domino Rege quod vicarii aliqui admitti non debebant eidem Curie nec tractatibus eiusdem quinimo omnino erant repellendi bene tamen ut dixit poterant admitti cum ageretur de questione de qua superius fit mencio que est inter aliquos Richos homines ex parte una et alios Richos homines et milites de conveniencia ex altera quare requisivit omnes vicarios a Curia ipsa expelli.

Et hiis dictis domino Rege recedente a Curia ipsa habito super hiis consilio suo misit ad ipsam Curiam nobilem Berengarium de Apilia et Petrum Ça Costa bajulum Cathalonie generalem et me Jacobum Conesa eius prothonotarium scriptorem presentis processus pro subscriptis. Et idem nobilis Berengarius de Apilia et Petrus Ça Costa ex parte ipsius domini Regis exposuerunt eidem Curie quod licet in Curia Dertuse proxime celebrata fuerit admissus venerabilis Johannes de Montebovino miles qui erat vicarius Ilerdensis et eciam dominus Rex vellet venire ad ipsam Curiam que erat in ecclesia predicatorum pro facienda super predictis declaracionem tamen quia illi vicarii pro quibus huiusmodi dubium fuerat suscitatum renunciaverant eorum officiis videlicet nobilis Dalmacius de Muro vicarie Barchinone et venerabilis Petrus de Avinione miles vicarie Ilerde Et ideo cessabat dubium predictum dominus Rex desinit ad procedendum ad ipsam declaracionem. Et ego dictus Jacobus Conesa feci fidem de renunciacionibus predictis toti dicte Curie ex quo dicti vicarii renunciaverant dictis eorum officiis in posse ipsius domini Regis presentibus domino Duce et Archiepiscopo Cesarauguste et me et pluribus aliis. Et hiis sic peractis idem Dalmacius de Muro et Petrus de Avinione qui ibi erant presentes fuerunt admissi tractatibus Curie antedicte.

Et in dictis diebus quibus dicte Curie continuate fuerant ut prefertur convenerunt et presentes fuerunt dicte Curie qui jurarunt se prebere bonum consilium juxta eorum bonam conscienciam et tenere secreta que in dicta Curia tractarentur hii qui sequuntur.

Pro brachio Ecclesie.

Dominus Petrus Terrachone archiepiscopus.
Romeus Ilerdensis. . } Episcopi.
Petrus Elnensis. . . . }
Frater Arnaldus Abbas Sancti Cucuphati Vallensis.
Frater Raymundus Cordoana procurator venerabilis et religiosi fratris Johannis Ferdinandi de Heredia Castellani Emposte tenentis prioratum Cathalonie pro domino proprio.
Johannes Dortoneda decretorum doctor decanus Terrachone.
Petrus de Sancto Amancio pro capitulo Dertusensi.
Guillelmus Sanier pro Episcopo et capitulo Barchinone.
Frater Jaspertus Fornerii. . . . . } procuratores Abbatis Rivipulli.
Frater Galcerandus de Bisaura . . }
Frater Johannes de Casellis pro Abbate Balneolarum.
Bernardus Cescala procurator capituli Ilerdensis.
Dalmacius de Palaciolo pro capitulo Terrachonensi.
Abbas Sancti Felicis Gerundensis pro capitulo Gerundensi.
Johannes Ferdinandi de Heredia Castellanus Emposte regens prioratum Cathalonie pro domino proprio.
Frater Berengarius de Montepahone comendator de Ulldecona.
Frater Guillelmus de Guimerano comendator de Barbarano.
Frater Galcerandus Ça Tallada comendator de Casp.
Jacobus Ça Ingla albergueriusVicensis procurator capituli Vicensis.

Pro brachio Milicie.

Inclitus infans Martinus Comes Bisulduni de Exerica et de Luna ac dominus de Sogorb.
Johannes Impuriarum. } Comites.
Petrus Urgelli. . . . . }
Hugo Vicecomes Cardone.
Andreas Vicecomes Insule et de Caneto.
Dalmacius de Queralto.
Geraldus de Queralto.
Eymericus de Scintillis.
Bernardus Galcerandi de Pinosio.
Dalmacius de Muro.
Raymundus Alamanni de Cervilione.

Bernardinus de Capraria.
Bernardus Alamanni Durriols.
Petrus de Avinione.
Guillelmus de Palafolls.
Raymundus de Ulugia.
Guillelmus de Argentona.
Arnaldus Guillelmi de Besora.
Jacobus de Meyans.
Poncius dez Castllar.
Guillelmus Ça Naguera miles.
Raymundus Torrelles.
Franciscus de Montanyans.
Bernardus de Corbera.
Jacobus Marti.
Albertus Dolorde.
Hugo de Montargull pro vicario Montisalbi.
Jaufridus de Lorach.
Raymundus de Tudela.
Johannes de Montebovino.
Raymundus de Juyano.
Guillelmus Desplugues.
Arnaldus de Cervilione.
Berengarius Sellent.
Raymundus Davinyo.
Berengarius de Quexans.
Bernardus Alamanni de Bello podio.
Huguetus de Caça.
Bernardus Folcau procurator nobilis Berengaroni de Angularia.
Franciscus de Vilaragut.
Gastonus de Montecatheno.
Berengarius de Angularia.
Bernardus de Angularia cuius est locus de Miralcamp.
Huguetus de Angularia.
Huguetus de Sancta Pace.
Berengarius de Pontons.
Dalmacius de Biest pro se et ut dixit pro nobili Guillelmo Galcerandi de Rochabertino.
Bernardus de Peramola.
Franciscus de Ulugia.
Petrus Cortit.

Bernardus Corbera.
Berengarius de Fluviano.
Bernardus Ces Pujades pro se et dixit pro nobili Berengario de Castellnou.
Johannes de Bellera.
Jacobus de Pallars.
Ferrarius de Castelleto.
Franciscus de Montboy pro se et vicaria ut dixit Villefranche penitensium.

Pro brachio universitatum.

Petrus de Plano	Barchinone.
Raymundus Ça Rovira	
Petrus Buçoti	
Jacobus Burgesii	
Guillelmus de Podio licenciatus in legibus.	
Raymundus de Carcassona	Ilerde.
Bertrandus Navarro	
Bernardus Guillelmi Tabet	Dertuse.
Raymundus de Barbarano	
Franciscus de Sancto Martino	Gerunde.
Franciscus de Sancto Dionisio	
Johannes Vola	Perpiniani.
Ermengandus Grimaudi	
Raymundus Folqueti	Tarrege.
Arnaldus de Mecina	Cervarie.
Raymundus Mercerii	Podiiceritani.
Petrus Terraça	Coquiliberi.
Guillelmus Bremundi jurisperitus	Villefranche.

Post hec die Veneris hora terciarum vj[a] Augusti anno predicto a nativitate Domini Millesimo ccc° Septuagesimo Secundo convocata et congregata dicta generali Curia in dicta domo predicatorum domino Rege ibidem presente et sedente in suo Regali solio dicta Curia seu hii qui ibidem erant congregati concorditer per modum responsionis et supplicacionis obtulerunt eidem domino Regi quedam capitula tenoris sequentis.

Molt alt e excellent senyor. Los tres braces de la Cort entesa vostra proposicio e entes ço que algunes vegades vos ha a ells plagut dir e fet

dir per los fets de Cerdenya axi demanant lus consell e ajuda com pratican ab ells sobre la dita ajuda haut plen acord e regonegut per ells e entre ells los carrechs que Cathalunya specialment e singular devant tots vostres Regnes e terres ha sostenguts e soste axi per vostres serveys e per defensio e manteniment de la cosa publica com encara per raho e occasio dels dits fets de Cerdenya per los quals fort sovin e dins pochs temps son de Cathalunya fort grans e inmoderades quantitats de moneda exides. Regonegut mes Senyor e atteses les desaventures que en lo dit fet de Cerdenya se son seguides les quals no par se puguen sens gran esforç e costs revenir. Considerat Senyor encara que alguna via mijana en lo dit reveniment no es sens perill gran de consellar a vos ne per moltes rahons sens gran carrech a la dita Cort la qual Cort Senyor enten parlant ab reverencia de vostra senyoria que guardats los fets com son passats tro aci e la disposicio en que vuy son sia necessaria cosa quel consell per la vostra senyoria demanat deia procehir de tots vostres Regnes e terres ensemps ajustats e no de Cathalunya sola E aço per tal quel dit consell sia pus sencer e pus bastant, E si daquell ix ajuda se puga pus complidament fer: Per ço Senyor per via de consell e de resposta final vos supplica la dita Cort que us placia que fort cuytadament vullats en algun covinent loch Cort general a tots vostres Regnes e terres convocar en la qual ajudant nostre Senyor sia dat al dit fet de Cerdenya tal endreç que sia servey de Deus e manteniment e honor de la vostra corona. Empero Senyor zelant la dita Cort la honor de la dita vostra corona offerse a vos axicom aquells qui amen de cor totes les coses qui son servey vostre que per ajudar vos a sostenir Cerdenya per diners ques dien que us defallen e que no trobats jatsia a semblant cosa del dit curt sosteniment degues e pogues esser dat complit recapte per vostres officials axi de decimes a vos Senyor atorgades per nostre Senyor lo Papa per lo fet de Cerdenya e daço que sobre del do Darago com daltres manleutes e coses de que vostra senyoria no par deia esser empatxada. Empero per haver hi pus copios recapte vos prestaran vint milia florins a bon retre lo dit prestech. Empero senyor enten la dita Cort ab dues condicions: la primera que abans tots greüges sien complidament satisfets e lur reparacio menada a execucio; La segona que a vos senyor placia de estrenyer vos que vos senyor nel senyor Duch primogenit vostre ne altre per vos no demanets o demanarets res a la dita Cort ne als braces daquella ne a algun dells ne a ciutats viles e lochs daquells ne als singulars dels dits braces o dalgun dells en general ne en special ensemps o departidament per lo fet de Cerdenya tro a la dita Cort general ne per la dita raho altre vegada daquiavant la dita

Cort de Cathalunya solament e separada convocarets. Empero plau á la dita Cort que ans de la satisfaccio dels dits greuges vos sien delliurats dels dits vint milia florins vj milia decontinent per la necessitat que en lo dit fet veen.

Post et die Sabbati xiiij^a Augusti anno predicto convenerunt ad dictam domum fratrum predicatorum dominus Rex et tota dicta Curia pro actibus et negociis ipsius Curie peragendis. Et dictus dominus Rex sedens in suo Regali solio exposuit et dixit dicte Curie factum illarum galearum quas Berengarius Morey ducebat quasque Januenses invaserant petens et postulans consilium ab ipsa Curia quod super eis fiendum esset et nichilominus fecit ibidem publicari per me Jacobum Conesa eius protonotarium et scriptorem presentis processus quasdam responsiones factas per ipsum capitulis supradictis quarum tenores sequuntur sub hiis verbis.

Vista la resposta per la Cort feta al Senyor Rey sobre la proposicio quels era stada feta diu lo dit senyor que el ço ques conte en la dita resposta que ell deia tenir Corts generals a tots sos Regnes per donar endreç al fet de Cerdenya par que haia ops mellorament e aço per les rahons seguents.

Primerament car lo fet de Cerdenya requer gran cuyta e convocar e tenir Corts generals ha lonch tret e longa dilacio segons que per experiencia de fet mostra en les Corts de Monço on era lo cas fort urgent e punyent e lo qual tochava particularment e singular a totes les gents deça mar e per la invasio e occupacio que feya lo Rey qui era ladonchs de Castella qui entrava per Arago e per Regne de Valencia e occupava e occupa de Taraçona entro a la mar molts e diverses lochs e gents per tot aço si duraren aquelles Corts v meses o pus e paria ver que la necessitat que era degues axi costrenyer e cascun daquells qui eren en les dites Corts qui en xv dies se deguessen finar don es presumpcio que ara com no es lo cas semblant ja que es prou vergonyos e de minva a la honor del senyor Rey e de la sua corona laquiarien les dites Corts molt mes que lavors no laquiaren.

Item es cert que sino ij o iij lochs no son convinents a tenir Corts generals volent hom satisfer a la opportunitat de tots los iij Regnes deça mar ço es Fraga Montso Gandesa e Orta. E en cascun daquests lochs son les malalties e mortaldats epidemials e algun no volria ne consellaria axi per la salut del senyor Rey com de la propria de cascu de anar ni esser en loch on sien les mortaldats ans cascu qui fer ho pot fa son esforç de fugir lo loch e la partida on regnen les dites mortaldats.

E sis diu que tots los Regnes del senyor Rey son necessaris a soccorrer al fet de Cerdenya diu lo senyor Rey que axiu enten mas gens per açò no es tolt que si tots ensemps no fan la dita subvencio que nos puxa fer particularment.

Quant es a açò ques toca en la dita resposta que al sosteniment que ara de present es necessari al fet de Cerdenya se poria donar recapte axi ab los divers de les decimes atorgades per lo papa com del do de Arago diu lo senyor Rey que cert es e notari que ço que ses haut del do de Arago ses convertit en lo fet de Cerdenya e en altres coses no sen ha convertit un diner. E açò es apparellat de mostrar per compte clar e vertader.

E sobre les dites decimes ha fetes moltes e diverses manleutes axi per obtenir aquelles com per lo fet de Cerdenya segons que daço lus fara donar compte clar e li plau que tot ço que sobrara de les dites decimes sia convertit en lo fet de Cerdenya.

Perque no ha loch lo compte que fan los de la Cort que ab los diners del do de Arago e de les decimes e ab los xx milia florins que profesen poria esser soccorregut al fet de Cerdenya car be saben ells o poden saber que sol en un mes ha ops lo sosteniment de Cerdenia xv o xvj milia florins e açò saben alguns qui caben en lo consell del senyor Rey e caben en les Corts. E maravelles lo senyor Rey com per aquells nols es stat declarat.

Per les quals rahons appar manifestament que la resposta feta per la Cort ha ops mellorament e axi ho demana lo senyor Rey els prega que lo facen.

Quant es a la satisfaccio e reparacio que demanen de greuges diu lo senyor Rey que es aparellat ara e tota vegada en Cort e fora Cort fer satisfaccio e reparacio de qualsque greuges qui sien e metre en execucio la dita reparacio aytant com bonament fer se puga.

Et hiis peractis dictus dominus Rex continuavit ipsam Curiam de die in diem sic quod si causa oblivionis vel alias Curiam ipsam non continuaretur quod propter hoc non censeatur pro irrita seu interrupta sed nunc pro in futurum continuat ipsam Curiam de die in diem quosque fuerit diffinita.

Subsequenter vero die Mercurii xviij[a] dicti mensis Augusti anno predicto a nativitate Domini M°CCC°LXX° Secundo convocata et congregata dicta generali Curia in dicta domo fratrum predicatorum et domino Rege ibidem presente idem dominus Rex dixit et exposuit eidem Curie quod Regnum Sardinie erat in magna depressione positum. Quare

rogavit Curiam ipsam ut super decimis ipsi domino Regi concessis per dominum papam ad triennium in auxilium recuperacionis locorum dicti Regni sibi per modum mutui vel alias faceret pedem ad hoc ut loca que pro ipso domino Rege in dicto Regno ad huc tenentur non perderentur quinimo auxilio eorum juvante a magnis periculis et oppressionibus in quibus posita existunt alleviarentur et quod posset confestim habere peccuniam pro sustenimento locorum ipsorum. Super quibus Curia predicta retinuit sibi deliberacionem.

Et nichil aliud in dicta Curia ipsa die fuit actum sed idem dominus Rex continuavit dictam Curiam ad diem crastinam.

In qua die ad quam Curia ipsa fuerat continuata que fuit dies Jovis xix[a] dicti mensis Augusti anno predicto convenerunt ad dictam domum fratrum predicatorum dominus Rex et tota dicta Curia.

Et cum nichil ipsa die in ipsa Curia factum fuisset dictus dominus Rex continuavit Curiam ipsam ad diem Veneris proxime sequentem.

Ad quam diem que fuit xx[a] dicti mensis Augusti anno predicto congregata dicta Curia in dicta domo pro actibus ipsius Curie dictus dominus Rex qui ibi erat rogavit ipsam Curiam ut circa expedicionem ipsius Curie intenderet diligenter et vaccaret. Et dicta Curia seu tria brachia eiusdem supplicando requisiverunt ipsum dominum Regem ut provideret per justiciam gravaminibus oblatis in dicta Curia.

Et dictus dominus Rex confestim assignavit ad providendum ipsa gravamina hos qui sequuntur videlicet

Nobilem Berengarium de Apilia Berengarium de Relato Geraldum de Palaciolo in legibus licenciatum et Petrum Ça Costa bajulum Cathalonie generalem.

Post hec die Sabbati xxj[a] Lune xxiij[a] Jovis xxvj[a] die Veneris xxvij[a] diebus Augusti et die Sabbati xj[a] Septembris dominus Rex una cum Curia convenit ad dictam domum semper requirens ex naturalitatis vinculo quo sibi tenentur et rogans eciam illos de Curia ut circa negocia ipsius Curie intenderent breviter et finarent attento quod Regnum Sardinie est in maximo periculo positum.

Deinde die Sabbati xviij[a] Septembris anno predicto convenerunt ad dictam domum predicatorum pro negociis ipsius Curie dominus Rex et tota dicta Curia et dominus Rex rogavit ut supra que Curia respondit

quod erant parati intenderent circa expedicionem negociorum Curie antedicte.

Subsequenter die Jovis xxiij[a] dicti mensis Septembris modo simili dicta Curia una cum domino Rege fuerunt congregati in dicta domo et dominus Rex requisivit et rogavit illos de dicta Curia ut supra.

Ulterius vero die Veneris sequenti xxiiij[a] Septembris anno predicto a nativitate Domini M°CCC°LXX° Secundo congregata dicta Curia in dicta domo predicatorum domino Rege ibidem presente ac requirente sibi responsum fieri per Curiam ipsam de requisitis superius pro Regno Sardinie per eum dicta Curia seu illi qui ibi presentes erant concorditer fecerunt quandam responsionem eidem domino Regi in scriptis cuius tenor est talis.

Ha acordat la Cort que sia fet prestech al senyor Rey de xxx Milia florins los quals sien despeses en soccorrer al Alguer e a Caller e als altres lochs quis tenen per lo senyor Rey en Sardenya e a les galees quella stan o estaran e no en altres coses axi empero que lo senyor Rey assegur la dita quantitat al General segons que es ordonat en los capitols qui li seran donats.

Et lecta et publicata dicta responsione dominus Rex continuavit dictam Curiam ad diem crastinam.

Qua die superius assignata seu ad quam dicta Curia extitit continuata que fuit dies Sabbati xxv[a] dicti mensis Septembris anni eiusdem congregata Curia supradicta domino Rege ibidem presente in dicta domo predicatorum Curia ipsa obtulit eidem domino Regi capitula facta et concordata inter se super dicto mutuo per dictam Curiam domino Regi fiendo quorum capitulorum tenor est talis.

La Cort general de Cathalunya quis celebre de present en Barchinona ajustada en la casa dels prehicadors de la dita Ciutat attenent per lo Sant Pare esser atorgades al senyor Rey a cert temps les decimes dels Regnes e terres del dit senyor en ajuda e soccorriment del Regne de Cerdenya per la rebellio del Jutge Darborea qui aquell Regne se esforça sobre e occupar al dit senyor Rey Attenent encara que de les dites decimes no poden exir axi prestament los diners com la necessitat del dit Regne requer qui es posat en gran perill. E sis havien a manlevar per via de usures gran partida dels diners de les dites decimes se despendrien en les dites usures Perço la dita Cort considerades totes aquestes coses e moltes daltres qui en aços poden considerar a pregaries affec-

tuoses del dit senyor Rey presta al dit senyor Rey sobre les dites decimes Trenta Milia florius dor Darago sots les seguretats e obligacions forma e manera davall scrites les quals sien convertides en sosteniment e defensio del dit Regne.

Primerament que lo dit senyor Rey ab carta publica atorch al General de Cathalunya deure los dits xxx Milia florins E que aquells franchs e quitis de totes messions restituira e pagara al dit General tota vegada que per ell o per en Ramon Giner cabiscol Durgell e per mossen Dalmau de Mur o per en Johan Serra o per en Bernat Buçot o per la major partida daquells als quals la dita Cort ho comane ne sera request tota dilacio e excepcio foragitades ensemps ab totes messions dans e interesses quen faes en sostengues en qualque manera. Sobre les quals sie cregut al dit General e als dessus dits en nom seu de sola simple paraula sens tota altre prova. Enten empero la dita Cort que lo dit deute no haia loch que a vos senyor puxa esser demanat sino en la forma e manera contengudes en lo capitol qui comença *E si per ventura per qualsevol cas les dites decimes venien a menys,* etc.

E per aço obligara e assignara en special lo dit Senyor al General de Cathalunya e als dessus nomenats en nom seu totes les dites decimes e aquelles lus metra entre mans los diners de les quals venguen en ma e en poder dels damunt nomenats en nom del dit General tro quels dits xxx Milia florins sien entegrament pagats de les quals decimes se haien a pagar los interesses dels censals morts violaris que lo dit General e los dessus dits hauran a vendre e vendran sobre les generalitats de Cathalunya als quals la dita Cort ne dona plen poder per haver los dits xxx Milia florins del dit prestech tro que sien reemuts dels diners de les dites decimes o del dit prestech.

Item Naymerich Dusay e en Jacme de Gualbes cambiadors qui son generals reebedors dels diners de les dites decimes e als quals los cullitors se son obligats ab sagrament de voluntat e manament del dit senyor Rey e de mossen lo bisbe de Leyda execudor de les dites decimes de tots los tres anys de la concessio papal e prometran e juraran al dit General e a les dessus dites iiij persones en nom seu que satisfet primerament als dits cambiadors en Trenta una mille cc.xiij lliures les quals los son degudes segons appar per una cedula scrita de ma den Romeu Andreu encontinent respondran daquiavant dels diners de les dites decimes qui a lur poder venran al dit General e als dessus dits en nom seu tro a quantitat dels dits xxx Milia florins quitis de totes messions. Encara tro en quantitat de les pensions annuals dels dits censals e violaris franques e quities de totes messions tro entegrament sien

reemuts E liuraran e respondran a les dessus dites persones de les bulles papals de les dites decimes e de les letres del senyor Rey que han faents per la raho damunt dita e de les obligacions que han dels dits sotscullitors.

Item lo dit senyor Rey e lo dit executor prometran e juraran que ells no revocaran ni mudaran los dits cambiadors qui son generals reebedors de les dites decimes si donchs nou feyen de voluntat e consentiment de les dites quatre persones en nom del dit General ni aquells cambiadors empatxaran o embarch o contrast faran o daran en neguna manera sobrel reebiment dels diners de les dites decimes ni sobre lo respondre als dessus dits axi com dit es sots lo qual sagrament prometa lo dit senyor Rey de no consentir ni requerir que los dits sots cullitors qui huy son sien revocats ni altres assignats ni sofferir que altres persones o cullissen si donchs nos feya ab expres consentiment de les dites iiij persones ó de Cort general de Cathalunya.

Item lo dit mossen lo bisbe de Leyda prometra e jurara que ell no revocara ni consintra que sien revocats los dits sots cullitors de les dites decimes qui huy per ell hi son posats ans hi fara tot son poder que aquells ho cullen segons lo poder a ells donat si donchs nou feya ab consentiment e voluntat de les dites iiij persones en nom del dit General pero que sien clergues. E si per mort o altre empatxament los dits sots cullitors defallien lo dit mossen lo bisbe prometra e jurara que de posarhi en loch daquells altres collidors clergues aquells que les dites iiij persones volran que sien clergues los quals haien a fer abans que usen semblants prometença e sagrament de respondren als dits cambiadors segons que han fet los dits sotscollidors qui huy son o a altres cambiadors qui si mudassen de voluntat de les dites iiij persones.

Item com mossen lo Bisbe de Barchinona sia ensemps e per lo tot executor de les dites decimes ab mossen de Leyda perço faça de present semblants promesa e sagrament que en deffalliment del dit mossen de Leyda complira e servara les dites coses segons que mossen de Leyda seria tengut.

Item lo dit senyor Rey prometra e jurara que en les damunt dites coses o alguna daquelles no fara ni fer ni dar fara ne y consintra o permetra palesament o amagada directe vel indirecte o en altra manera algun empatxament o contrast totes les damunt dites coses servara e complira e servar e complir fara tota contradiccio cessant.

Item lo dit senyor Rey prometra e jurara que en les dites decimes o en los diners daquelles res no tocara ni pendra ni reebra tro que entegrament e complida e reyalment e de fet lo dit deute sia pagat quiti de

totes messions e les pensions dels dits censals e violaris sien entegrament pagades tro que sien reemuts.

E si assignacio o assignacions o obligacions hi eren stades fetes al Comte de Denia o a Mossen Ramon de Vilanova o a altres persones quals se vol lo dit senyor les revoca e les anulla e vol e consent expressament per vigor de la concessio del papa al dit senyor feta que sien haudes per nulles e per revocades axi que no haien alguna efficacia ni valor.

Item lo dit senyor Rey generalment per les dites coses complir e atendre obligara al dit General e als damunt nomenats en nom daquell tots sos bens movents e seents hauts e havedors.

Item que lo senyor Duch consenta a totes e sengles coses damunt dites e davall scrites prometa e jur que en res no y fara ne y vindra contra ans totes les dites coses e davall scrites tendra e servara e tenir e servar fara tota contradiccio cessant.

E si per ventura per qualsevol cas les dites decimes venien a menys o nos cullissen o no bastassen als dits xxx Milia florins o a les pensions annuals dels dit censals e violaris en aquests cases e cascun daquests lo dit senyor dona en aço fermanses al dit General mossen Berenguer Dabella mossen Ramon Alamany de Cervello mossen Ramon de Vilanova micer Francesch Roma en Berenguer de Reelat en Pere de Margens en Pere Ça Costa micer Guerau de Palou en Pere dez Vall micer Jacme de Vallsecha e cascun per lo tot e daltres qui ab lo dit senyor e sens ell en los dits cases e cascun daquells sien tenguts de totes les dites coses ço es a pagar lo dit deute e les pensions annuals ensemps ab totes messions dans e interesses damunt dits les quals encara fermances e cascun per lo tot les dites coses scriuran sots pena del terç en la Cort del veguer de Barchinona al for del cual se sotsmetran renuncian a lur propri for e se obligaran a tenir hostatge en lo loch de Sent Boy de Lobregat dins x dies apres que seran requests personalment per letra o per missatge en scrit o de paraula sots pena de x Milia solidos per cascun qui defalques al dit hostatge la qual pena sia applicada al General e la qual pagada o no una vegada o moltes noresmenys fos tengut de tenir lo dit hostatge continuament tro que complidament haguessen pagat. Encara per les damunt dites coses complir e attendre hoyran e reebran en si sentencia de vet en poder del bisbe de Barchinona o de son vicari o official.

Item faran les dites fermances totes altres obligacions fermetats e seguretats renunciacions specials e generals ab totes clausules axicom mils son acostumades de fer en censals morts e en violaris e encara ab

totes altres qui a aço sien utils e profitoses e juraran ho e encara faran homenatge per lostatge a tenir en poder del veguer de Barchinona o del Regent la vegueria.

E si per ventura en aquestes coses havia alguns defalliments en qualque manera lo dit senyor Rey aquells de voluntat de la dita Cort sopleix e toll axi que de tots defalliments que esser hi poguessen tots e cessants les dites coses totes e sengles haien plena efficacia e força e valor. E si a aquestes coses o a alguna delles contrastaven constitucions de Cathalunya o pracmatiques sanccions o altres ordinacions lo dit senyor de voluntat de la dita Cort aquesta vegada e quant a les damunt dites coses solament aquelles toll e sospen.

Item que lo dit senyor Rey ni altra qualsevol persona per negun cas ni per neguna raho no puxa en neguna manera allegar interpretar o dispensar sobre los dits sagrament e homenatge sens voluntat e consentiment de Cort general de Cathalunya e aço jur lo dit senyor per nostre Senyor Deus e los Sants quatre Evangelis.

Item que de e sobre les dites coses se facen es puxen fer aquelles e aytantes cartes com hi sien necessaries o profitoses ab provisions obligacions stipulacions renunciacions specials o generals sagraments e clausules utils e profitoses a coneguda de micer Pere Terre.

Et nil aliud fuit processum illo tunc in dicta Curia sed fuit continuata ad diem lune proximam.

Post hec die Lune xxvij[a] dicti mensis Septembris anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Secundo ad quam dicta Curia fuit continuata congregata in domo predicta Curia ipsa in qua prefatus dominus Rex presens fuit fuerunt lecta in presencia ipsius Curie responsiones facte dictis capitulis ad partem in quodam folio papiri que in posse ipsius Curie et dictus dominus Rex recessit et postea ipsa remanserunt Curia in scriptis replicavit domino Regi in scriptis sub hac forma.

Molt alt Senyor attes ço que per la vostra Senyoria es stat dit en la Cort que a vos Senyor plaen en tot e per tot los capitols e les condicions en aquells contengudes qui a vos Senyor son stats ara dats novellament per la Cort exceptat que vos Senyor no trobariets fermances quis obligassen cascun per lo tot en les quantitats e coses contengudes en los dits capitols Mas que vos Senyor vos offeris de dar xxx fermances o mes les quals se obligaran ço es cascuna en sa part ara Senyor la dita Cort volen ab tota diligencia entendre en espeagament dels dits affers e esquivar totes altercacions e dubtes ques poguessen seguir en e per

les respostes per vos Senyor a cascun dels dits capitols fetes Plau a la dita Cort que en quant toca lo fet de les dites fermances se seguesca axicom damunt se conte ço es que cascun se oblich per sa part axi empero Senyor que si cas era que dalgun o alguns de les dites fermances per vos Senyor donadores la lur part complidament nos podia haver que tots los altres hi sien tenguts cascun prorata. Empero Senyor que vos en tots los altres capitols fermets e acceptets simplament sens tota altra condicio e retencio.

Et nil aliud fuit processum ipsa die in dicta Curia salvo quod fuit continuata ad diem Jovis sequentem.

In qua die Jovis xxx[a] dicti mensis Septembris prefata Curia fuit congregata in domo predicta in qua Curia fuit presens dictus dominus Rex cui placuit responsio supradicta.

Et demum ipse dominus Rex et dicta Curia firmarunt prefata capitula dicti Martini juxta responsionem supra proxime insertam.

Et eciam firmarunt potestatem atributam Bernardo Buçot super vendendis censualibus mortuis et violariis racione dicti mutui dictorum triginta mille florenorum et eciam decene milium florenorum infrascriptorum ut hec in scriptura seu instrumento de ipsa potestate facta seu facto in posse Guillelmi de Montmany continentur.

Qui eciam dominus Rex rogavit dictam Curiam quod ultra dictos triginta mille florenos mutuarent sibi super dictis decimis x mille florenorum pro solvendis quibusdam quantitatibus peccunie que debentur gentibus extraneis pro ultimo viagio Sardinie pro quibus possent sequi nisi satisfierent marche et scandala et pro solvendo eciam solido quod debetur pro eodem viagio aliquibus personis et eciam patronis super nauleis navigiorum suorum et mercatoribus quibus fuerunt apprehense alique mercature in Sardinia.

Et dicta Curia concessit facere sibi dictum mutuum decene Mille florenorum ex causis per ipsum dominum Regem expressatis sed qualiter et sub qua securitate dixit ipsa Curia se vellet deliberare.

Postquam die Dominica iij[a] Octobris anno predicto dictus dominus Rex et dicta Curia fuerunt congregati in domo predicta et idem dominus Rex proposuit in dicta Curia quod ipse habebat necessarias decem vel duodecim galeas pro mittendo eas ad dictam insulam Sardinie pro quibus habebat jam quatuor novas tamen deficiebant in eis remi et exarcie ac alia eisdem necessaria et quod relique fierent de novo et quod non habebat in promptu peccuniam unde hec fierent quare roga-

vit dictam Curiam quod mutuaret sibi peccuniam de qua predicte galee fieri possent et velocius expedire.

Et hiis propositis dicta Curia respondit dicto domino Regi quod super predictis deliberaret quibus sic dictis ipse dominus Rex recessit abinde et paulo post rediit cui dicta Curia exposuit quod super proposicione per ipsum noviter ipsi Curie explicata ipsa Curia non poterat convenire inter se propter discordiam que erat inter aliquos de brachio militari super eligendis personis ad recognoscendum que deficiebant dictis quatuor galeis novis quare ipsa Curia absque tamen sui preiudicio et quod non possit trahi ad consequenciam in futurum dedit potestatem ipsi domino Regi eligendi dictas personas.

Qui dominus Rex confestim elegit et nominavit ad predicta personas infrascriptas videlicet

Pro brachio Ecclesie.

Dominum Archiepiscopum Terrachone.
Episcopum Elnensem.
Guillelmum Sanier canonicum Barchinone.

Pro brachio Militari.

Comitem Impuriarum.
Petrum de Avinione militem.
Poncium de Castellario domicellum.

Pro brachio Regali.

Petrum Buçoti Barchinone.
Raymundum Carcassona Ilerde.
Johannem Vola Perpiniani.

Et hiis sic peractis dicta Curia fuit continuata ad diem Jovis proximam.

In qua die Jovis vij[a] dicti mensis Octobris prefatus dominus Rex et dicta Curia fuerunt congregati in domo predicta.

Et dictus dominus Rex peciit sibi responsionem fieri per dictam Curiam super petitis per eundem.

Et dicta Curia confestim fecit legi et publicari ipsi domino Regi dictam responsionem cuius series sic se habet.

Senyor la Cort considerats los prechs affectuoses per la vostra senyoria fets vos preste a bon retre x mille florins en la forma seguent.

Ço es quen Bernat Buçot dels diners qui ixen o exiran de les generalitats distribuescha los dits x mille florins per la Cort a vos senyor prestats en asseure vj galees e en altres messions faedores en reparacio de galeas e exarcies rems e coses necessaries daquelles de consell e voluntat den Ramon Ça Rovira den Ramon de Carcassona e den Joan Vola a aço elets per la Cort e segons que les dites tres persones liu ordonaran. E vol la dita Cort quels dits x mille florins sien preses en compte al dit Bernat Buçot restituent cauteles a aço necessaries.

Pero Senyor certifiqueus la dita Cort ab humil reverencia axi com se pertany que daquiavant en algun acte de distribucio o prestech de diners no entendran ne entenen a entendre tro que per la vostra senyoria sia provehit complidament e per justicia en lo fet dels greuges los quals tot jorn segons que han entes se multipliquen de fer per vostres officials parlant ab la reverencia que dessus ne aximateix Senyor en algun prestech de distribucio segons que dit es no enten la dita Cort a entendre tro ques pretich es entena daço que Senyor havets la dita Cort aemprada per lo viatge principal de Cerdenya.

Et dictus dominus Rex retinuit sibi deliberacionem super predictis in dicta cedula contentis ipsam responsionem nullatenus acceptando.

Postea vero die Lune xj[a] dicti mensis Octobris anno predicto prefatus dominus Rex et dicta Curia convenerunt in dicta domo et dictus dominus Rex rogavit dictam Curiam quod adderet dictis decem mille florenis duo mille florenos pro solucione fienda xurme galee quam nobilis Gilabertus de Crudillis duxerat noviter de Sardinia.

Et statim dicta Curia ipso domino Rege presente deliberavit quod dicti duo mille floreni adderentur in dicta cedula dictorum decem mille florenorum Itaque ipsum mutuum esset duodecim mille florenorum que cedula cum ipsa ad addicionem[1] fuit iterum lecta in presencia dicti domini Regis qui eam cum hac addicione acceptavit cuius tenor cum dicta addicione sequitur per hunc modum.

Senyor la Cort considerats los prechs affectuoses per la vostra senyoria fets vos preste a bon retre xij mille florins en la forma seguent ço es quen Bernat Buçot dels diners qui ixen o exiran de les generalitats distribuescha dels dits xij mille florins per la Cort a vos senyor prestats ij mille en pagar la xurma de la galea que mossen Gilabert de Cruylles

[1] *Sic.* Parece que debería decir *cum ipsa addicione*, según el sentido de la frase, probablemente estropeada por un error del copista.

ha novellament amenada de Cerdenya e los romanents x mille florins en asseure vj galeas e en altres messions faedores en reparacio de galeas e exarcies rems e coses necessaries daquelles de consell e voluntat den Ramon Ça Rovira den Ramon de Carcassona e den Johan Vola a aço elets per la Cort e segons que les dites iij persones liu ordonaran E vol la dita Cort que los dits xij mille florins sien preses en compte al dit Bernat Buçot restituent cauteles a aço necessaries.

Pero Senyor certiffiquens la dita Cort etc.—*ut supra.*

Et ista die fuit facta dicto Bernardo Buçot per dictam Curiam littera de dictis xij mille florenis.

Postmodum vero die Jovis xiiij dicti mensis Octobris convenerunt dictus dominus Rex et dicta Curia in domo predicta. Et dicta Curia ad postulacionem dicti domini Regis et ad eius preces fecit sibi mutuum illorum decem mille florenorum quod sibi facere concesserat xxx die mensis Septembris proxime lapsi. Quodquidem mutuum ipsa Curia fecit dicto domino Regi sub forma et condicionibus contentis in quadam cedula que fuit in presencia dicti domini Regis lecta in dicta Curia tenor cuius talis est.

Molt alt Senyor sobre les paraules qui per la vostra Senyoria son stades proposades en la Cort continents en acabament que com algunes quantitats fossen degudes per vos Senyor a alguns singulars del principat de Cathalunya per occasio daquest viatge derrerament fet en la illa de Cerdenya axi a richs homens com a cavallers e ciutadans com a patrons per nolits a ells deguts per los vexells e encara a mercaders a qui es stat pres e detengut blat e altres mercaderies per alimentacio e sosteniment de la dita illa com encara alguns strangers. E com vos Senyor a aquests al present aparellat no haiats de satisfer e pagar sintenvos en molt encarregat Pregats la dita Cort que per la forma e manera que ha acordat de prestar vos xxx milia florins en sosteniment de la dita illa volgues la dita Cort affegir e prestar x mille florins mes avant sots semblants condicions cauteles obligacions e fermances en lo prestech dels dits xxx mille florins contengudes Perço Senyor la dita Cort volent complaure a la vostra Senyoria e obeyr vostres prechs attenent quel vostre proposit es sant e just e aquell qui de bon Rey e senyor se pertany e attenent que aço torna a bon stament de la dita illa de Cerdenya perço Senyor com los Richs homens e cavallers e ciutadans e mercaders e daltres persones de la vostra senyoria seran mils induits en servir vos Senyor e en soccorrer a la dita illa axi en defensio per armes com en portament de vitualles e daltres coses a la dita illa necessaries

atorga e plau que los dits x mille florins sien afigts en prestech a vos Senyor als dits xxx milia florins sots les seguretats cauteles e condicions dessusdites e ab les davall scrites.

Primerament que dels dits x mille florins per esquivar marques e altres perills qui sen porien seguir sien convertits ij milia D florins a disposicio vostra Senyor en pagar persones strangeres no sotsmeses vostres a qui per la dita raho es degut E altres ij milia D en pagar sou e stimes deguts a mossen Gilabert e en Berenguer de Cruylles e en Simon Salzet e a daltres e en desobligar mossen Francesch Ça Garriga e en Guillem Oliver e lo dit en Simon Salzet de casa vostra Senyor de la obligacio que feren en Serdenya en Casassaja de certa quantitat a alguns mercaders a qui los damuntdits son fermances segons que vos Senyor ordonarets.

E los romanents v milia florins sien distribuits e compartits a sou e a lliura entre los patrons de Cathalunya a qui es degut per nolit dels navilis del viatge e altres mercaders de Cathalunya a qui es stat pres viandes e altres mercaderis en la illa de Cerdenya per sosteniment daquella.

Los quals v milia florins e los dits xxx milia ja prestats sien distribuits per part vostra Senyor per les persones per vos elegidores e per part de la Cort per en Ramon Giner cabiscol Durgell e mossen Dalmau de Mur e en Johan Serra e per en Bernat Buçot a aço per la dita Cort elets.

Item Senyor ha entes e enten la dita Cort que per aquest prestech daquests x milia florins ne dels xxx milia no sia fet preiudici algu al braç de la Esgleya en la condicio per nostre Senyor lo Papa expressament retenguda en la bulla a vos Senyor atorgada de les decimes la qual conte que les persones ecclesiastiques ultra la decima a vos Senyor atorgada no sien costrets de pagar o donar agradablement o forçada etc. ne en altra manera Senyor los dits prestechs no puxen esser al dit braç e persones eclesiastiques preiudicial en algun dret de retencio o deduccio de les dites decimes al dit braç e persones ecclesiastiques legudes de fer per qualsevol dret raho manera o condicio com lo dit braç en lo consentiment dels dits prestechs les coses dessus dites haia retengudes es retenga a fi que no pogues esser dit que calladament lo dit braç hagues renunciat a les coses dessus dites ans expressament hi protesta.

Post que die Mercurii xxvij[a] Octobris anno predicto convenerunt in dicta domo dictus dominus Rex et Curie quod Regnum Sardinie erat in puncto perdicionis nisi eidem celeriter succurreretur sicque rogavit

Curiam quod intenderet et deliberaret super dono sibi fiendo pro dicto Regno manutenendo et pro jam sibi occupato de eadem recuperando. Cui dicta Curia respondit quod intenderet et deliberaret super premissis.

Et nichil aliud fuit actum ipsa die in dicta Curia que fuit continuata per ipsum dominum Regem ad diem veneris proximam.

In qua die veneris que fuit xxix Octobris anno predicto congregata dicta Curia in dicta domo domino Rege ibidem presente idem dominus Rex rogavit ipsam Curiam ut supra et Curia ipsa respondit ut supra cum nondum deliberasset, et cum eo die nichil aliud in Curia ipsa fuisset actum dominus Rex continuavit eandem de die in diem donech fuissent finate.

Post hoc die Sabbati vj[a] Novembris anno predicto in dicta domo fuit congregata dicta Curia domino Rege inibi presente et ipse dominus Rex rogavit ipsam Curiam ut supra que respondit ut supra et fuit continuata ad diem Lune proximam.

Ad quam diem Lune superius continuatam que fuit viij[a] dicti mensis Novembris anno predicto convenerunt ad dictam domum dictus dominus Rex et dicta Curia qui dominus Rex rogavit ipsam Curiam ut supra.

Et quibus dictis idem dominus Rex exivit dictam Curiam et paulo post regressus fuit in eandem. Et reverendissimus dominus Archiepiscopus Terrachone pro tota Curia dixit et explicavit domino Regi quod tota Curia deliberaverat pro honore corone Regie ut ipse dominus Rex celebraret Curias generales omnibus Regnis et terris suis et melius et eficacius facto Sardinie provideretur nam Cathalonia sola ad providendum ipso facto Sardinie non posset providere ut deceret.

Et dictus dominus Rex respondit quod ipse cum illis de suo consilio deliberaverat celebrare Curias generales non esse ad presens utile nec eciam bene possibile certis causis quas ad presens explicare ommissit. Et de hiis jam dederat responsum Curie alias quare rogavit ipsam Curiam ut hiis ommissis intenderet ad proposita per eum superius super facto Sardinie.

Post que die Martis vij[a] Decembris anno predicto predicta Curia fuit congregata in dicta domo domino Rege ibidem presente idem dominus Rex dixit et exposuit ipsi Curie quod Curie ipse perduraverant multum quare rogavit illos de Curia ac sub debito fidelitatis requisivit ut circa

expedicionem negociorum diligenter intenderent seu vaccarent cum factum Sardinie requireret magnam celeritatem.

Et diebus sequentibus idem dominus Rex venit ad Curiam rogans et requirens ipsam ut supra.

Postea die Jovis xvj^{a} Decembris anno predicto congregata ipsa Curia in dicta domo domino Rege ibidem presente idem dominus Rex rogavit ipsam Curiam ut faceret sibi responsionen super propositis superius per eundem que quidem Curia respondit quod nondum concordaverat ex toto et sic Curia fuit ad diem Veneris proximam continuata.

Qua die veneris superius denotata que fuit xvij^{a} dicti mensis Decembris et die Lune xx^{a} et die Martis et die Mercurii sequentibus dicta Curia fuit congregata in dicta domo in qua fuit presens dominus Rex qui requisivit et rogavit ipsam Curiam ut supra. Et dicta Curia respondit ipsi domino Regi quod nondum deliberaverat super predictis.

Subsequenter die Martis xxviij^{a} dicti mensis Decembris et die Mercurii xxix^{a} eiusdem mensis fuit congregata dicta Curia in dicta domo domino Rege ibidem presente. Et ipse dominus Rex rogavit ipsam Curiam ut supra que Curia respondit ut supra.

Post hec die Jovis xxx^{a} Decembris anno a nativitate Domini M°CCC°LXX Tercio[1] per Egregium dominum Johannen Comitem Impuriarum nomine suo et domini Comitis Urgelli ac aliorum baronum fuit exposita querela coram ipso domino Rege et tota Curia in dicta domo congregata de et super infrascriptis et dominus Rex de et cum approbacione tocius Curie continuavit de die in diem declaracionem fiendam super ipsa querimonia ad diem Sabbati proxime subscriptam.

Qua die Sabbati que fuit viij^{a} Januarii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° Tercio in domo predicatorum Barchinone ubi dicta generalis Curia celebrabatur presente ibidem domino Rege et presentibus illis de ipsa Curia generali inter quos erat Comes Impuriarum Quia ex parte ipsius Comitis Impuriarum et Comitis Urgelli diebus proxime preteritis fuerat verbotenus querimonia exposita ipsi domino Regi et dicti Curie generali quod in Curia generali ultimo celebrata in Civitate

[1] Recuérdese que el año se mudaba entonces el día de Navidad.

Dertusensi fuerant actus aliqui subsecuti eis prejudiciales et toti generali Cathalonie et super hoc diversis vicibus fuisset verbotenus altercatum et negocia Curie proinde impedirentur et retardarentur tandem dominus Rex in presencia ipsius Curie voluit et ordinavit quod dicti Comites ponerent darent et offerrent in scriptis specifice in et super quo dicti Comites intendebant se fore gravatos vel prejudicatos ex actibus dicte Curie Dertusensis ad quod faciendum assignavit diem Lune proximam subsequentem de mane ad quam diem et horam dicta Curia fuit continuata.

Et dicta die Lune x.ª Jannuarii anno a nativitate Domini M.°CCC.°LXX. Tercio de mane circa horam terciarum domino Rege existente in quadam domo fratrum minorum Barchinone ubi illi de Curia generali erant congregati ipsam Curiam celebrantes et inter quos erant Comites Impuriarum et Urgelli cum fuisset ab eis petitum per dominum Regem seu per Franciscum Roma militem vicecancellarium ipsius domini Regis ut juxta assignacionem presentis diei et hore darent in scriptis si quid dare intendebant super illa querela per eos exposita de prejudicio quod pretendebant eis fuisse illatum in et pro actibus ordinatis in Curia dertusensi ultimo celebrata nam alias dominus Rex et Curia procederent ad ulteriora. Dictus Comes Impuriarum respondit pro se et dicto Comite Urgelli quod ipsi intendebant inde prius informare verbo et scriptis et prout eis melius videretur brachia dicte Curie et illos de ipsa Curia quorum interest ut dixit in hoc vertebatur et quod postmodum dictum prejudicium et dictum interesse explicaretur ipso domino Regi ut faceret super eo quod videretur justum et debitum faciendum. Cumque videretur domino Regi quod per dictos Comites non erat satisfactum dicte assignacioni que facta fuerat ipsis Comitibus videlicet ad ponendum et offerendum in scriptis prejudicium allegatum illud specifice declarando et quod huiusmodi negocium ducebatur per verba continuavit dictam Curiam ad diem crastinam de mane ut procederetur ad ulteriora ipsius Curie et alias fieret quod et prout existeret racionis.

Qua die Martis de mane xjª Januarii anno a nativitate Domini M°CCC°LXX° Tercio domino Rege et illis de Curia generali in dicta domo fratrum minorum congregatis Quia dicti Comites Impuriarum et Urgelli tractabant cum domino Rege et aliis mediatoribus de concordando per aliquam bonam viam questionem seu querelam per ipsos Comites suscitatam seu pretensam racione seu occasione actuum dicte Curie Dertu-

sensis dominus Rex in presencia ipsius Curie volens dare locum dicte concordie continuavit ipsam Curiam et diem et horam presentes ad diem Mercurii crastinam de mane ad id quod supra.

Et ipsa die Mercurii xij Januarii anno a nativitate Domino M°CCC°LXX°iij° dictus dominus Rex in presencia illorum de dicta Curia generali qui erant in dicta domo fratrum minorum Barchinone ex causa continuavit dictam Curiam ad id quod supra ad diem Jovis crastinam.

Qua die Jovis xiij^a Januarii dicto anno a nativitate Domini M°CCC°LXX°iij° dominus Rex proposuit illis de Curia congregatis in dicta domo fratrum minorum sedentibus illis qui partem in huiusmodi negocio faciebant qualiter fuerat perlocutum et tractatum per ipsum et quosdam alios mediatores de concordia inter barones qui dissenserant in Curia Dertusensi actibus in ipsa Curia celebratis ex una parte et illos de convencione ex parte altera super disceptacione quam dicti barones faciebant racione actuum predictorum. Et quia dominus Rex non potuerat concordare dictas partes voluit super hoc deliberacionem habere cum Curia ubi fuit expositus et declaratus modus quem dominus Rex intendebat servare in hiis dum tamen ipsa Curia id duceret consulendum.

Et illi de Curia responderunt quod daretur eis copia in scriptis de modo quem dominus Rex super hoc servare intendebat et habita deliberacione explicarent sibi eorum intentum.

Et placuit domino Regi quod daretur sicut fuit ipsa die data copia requisita. Et fuit continuata dicta Curia ad diem Veneris crastinam de mane.

Cumque dicta die Veneris xiiij Januarii anno a nativitate Domini M°CCC°LXX° tercio illi de Curia generali nondum deliberassent super hiis de quibus dominus Rex ab eis consilium requisierat fuit ipsa Curia continuata ad diem Sabbati crastinam.

Et ipsa die Sabbati crastina xv^a Januarii anno M°CCC°LXX°jjj° dominus Rex qui erat presens in dicta domo fratrum minorum ubi erant illi de dicta Curia congregati requisivit prout jam diebus proxime preteritis requisierat per ipsos declarari eorum intentum super contentis in quadam cedula de qua unicuique brachiorum dicte Curie fuerat die Jovis proxime preterita data copia que est tenoris sequentis.

Lo Senyor Rey ab consell de la Cort vol esser hauts per prorogats tro en lo dia de huy aquells dos meses qui foren donats a consentir en la Cort de Tortosa als dissintents.

Hic pressuponitur quod firment et consenciant illi qui tunc dissenserunt.

E ques alegren de totes franqueses libertats inmunitats e gracies atorgades en la dita Cort e que a ells e a cascuns dells sien lurs privilegis sauls e que sien guardats de preiudicis axi e en la forma contenguda en lo xiiij^e capitol qui comença *Item Senyor vol e protesta la dita Cort,* etc.

Item lo dit Senyor ab la dita Cort revoca la ordinacio feta dels xij a consellar sobre la covinença e jurediccio dels cavallers de la qual es contesa entre lo dit Senyor e alguns Comtes e Vescomtes e lo sequestre ordonat de la dita jurediccio e ço que toch a aço axi que cascuna part romanga en son dret.

Super quo illi de brachio ecclesiastico dixerunt quod videbatur eis quod dictus modus contentus in dicta cedula esset congruus et acceptabilis sed quod illi de aliis duobus brachiis scilicet militari et universitatum erant discordes inter se nam aliqui de dictis brachiis dicebant dictam cedulam fore acceptabilem et debere transire aliqui vero tenebant oppositum fuit ibidem ordinatum per dominum Regem Curia assenciente quod ipsa die Sabbati hora vesperorum omnes illi de dicta Curia dictorum duorum brachiorum qui tenebant oppositum essent in palacio domine Regine ad declarandum raciones et conferendum super eis quibus movebantur ad tenendum oppositum cedule antedicte alias quod illi qui dicte collacioni non interessent haberentur pro repulsis et vacuis a tenendo oppositum antedictum.

Et super hoc presens dies fuit continuata ad diem Lune proximam subsequentem.

Qua die Lune ad quam dicta Curia fuit continuata que fuit xvij^a dicti mensis Jannuarii anno predicto a nativitate Domini M°CCC°LXX° tercio congregata dicta generali Curia in dicta domo fratrum minorum domino Rege ibidem presente idem dominus Rex rogavit ipsam Curiam ut darent sibi consilium per ipsum ab eis super dicta cedula superius jam petitum.

Et hiis dictis Reverendus in Christo pater dominus Romeus Ilerdensis Episcopus pro se et brachio Ecclesie dixit et respondit quod ipse una cum aliis de dicto brachio inibi congregatis deliberate et mature concordaverant contenta in dicta cedula fore expediencia et utilia domino Regi et toti principatui Cathalonie quare pro se et dicto brachio Ecclesie prebendo consilium super hiis ipsi domino Regi consenciit ut contenta in cedula predicta fierent et exequerentur.

Et secundo inclitus dominus Infans Martinus comes de Exerica et de Luna pro se et nobilibus Bernardo de Sono Hugueto de Sancta Pace Artaldo de Focibus militibus et honorabilibus Bernardo de Villademagno Pelegrino de Corbaria et Raymundo de Peguera Raymundo de Pallars militibus Bernardo de Villanova Matheo de Calders Raymundo Ça Garriga venerabili et Francisco Ça Garriga milite ibidem presentibus ac eidem domino Infanti in hiis assistentibus et adherentibus prebendo consilium ipsi domino Regi dixit quod ipse et alii superius nominati consenciebant contentis dicte cedule et quod contenta in ea tanquam utilia ipsi domino Regi et toti generali Cathalonie principatus fierent et execucioni deducerentur.

Et postea venerabilis Simon Salzeti miles Bernardus de Pallars minor dierum alias Descalo Dalmacius Ces Torres Raymundus de Mur Huguetus de Monteacuto domicelli pro se et venerabili Guillelmo Ça Noguera milite absente abinde dixerunt quod ipsi disenciebant contentis in dicta cedula et quod contentis in ea nullatenus asenciebant secundum quod causas eorum dissensus explicaret ipsi domino Regi Franciscus de Sancto Dionisio jurisperitus sindicus Gerunde ibidem presens.

Qui Franciscus de Sancto Dionisio confestim consurgens de et cum licencia domini Regis humili reverencia preheunte dictas causas ipsi domino Regi presenti in dicta Curia explicavit.

Et tercio venerabilis Raymundus Ça Rovira sindicus Barchinone assistente sibi Johanne Vola sindico Perpiniani dixit pro Civitate Barchinone et villa Perpiniani tantum quod habita deliberacione super contentis in ipsa cedula est eis visum contenta in eadem fore utilia ipsi domino Regi et generali Cathalonie quare prebebant consilium eidem domino Regi ut exequerentur.

Et Raymundus de Carcassona Bertrandus Navarro sindici Ilerde Franciscus de Sancto Martino et Franciscus de Sancto Dionisio jurisperitus sindici Gerunde Berengarius Vergos sindicus ville Cervarie Guillelmus Bramundi jurisperitus sindicus Villefranche penitensium Berengarius Ces Oliveres sindicus Dertusensis Raymundus Viaderii sindicus Villefranche Confluentis omnes concorditer videlicet dictus Raymundus de Carcassona loquendo pro omnibus dissenserunt penitus et expresse dicte cedule et contentis in ea quem dissensum dictus Guillelmus Bramundi eorum nomine ibidem confestim explicavit.

Et hiis sic peractis dominus Rex cessit et paulopost rediens dixit eidem Curie quod ipse videbat quod contenta in dicta cedula erant valde utilia sibi et rei publice principatus Cathalonie quare et cum approbacione ac consensu omnium predictorum consenciencium decrevit ut con-

tenta in ipsa cedula fierent et haberent efficaciam et valerent tanquam Iudicium Curia actum in Curia ac eciam effectualiter implerentur.

Ad hec prenominati disencientes premissa debita reverencia contradixerunt et dominus Rex continuavit Curiam ad diem crastinam.

Qua die ad quam ipsa Curia fuerat continuata que fuit dies Martis xviij[a] Januarii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX tercio dominus Rex dixit et exposuit eidem Curie in dicta domo fratrum minorum congregate quod ipse audiverat ad plenum die ad hec assignata in palacio domine Regine raciones illorum de dicta Curia qui dissenserant et protestati fuerant cedule preinserte et contentis in ea sic quod non obstantibus eorum racionibus stabat in ipsa cedula et contentis in ea et declaravit illam debere servari juxta ipsius seriem pleniorem quare rogavit Curiam ut erga expedicionem negociorum Curie ipsius intenderent diligenter.

Et hiis dictis dominus Romeus Episcopus Ilerdensis pro se et brachio Ecclesie assistente sibi nobili Philipo de Angularia Sacrista Terrachone dixit quod dictum brachium erat paratum intendere simul cum aliis de dicta Curia circa ipsum donum.

Et idem dixit dominus Johannes Impuriarum Comes pro se et aliis baronibus et militibus demptis subscriptis qui disenserunt et protestati fuerunt ut inferius continetur sic tamen et non alias quod placeret domino Regi satisfacere quibusdam preiudiciis et gravaminibus que restabant ad satisfaciendum et providendum tam brachio Ecclesie quam baronum et militum illatis et signanter gravaminibus monasterii Rivipulli super facto de Oloto.

Et nobilis Dalmacius de Muro miles assistentibus sibi Poncio dez Castllar Berengario de Monteacuto et Berengario de Argençola domicellis rectoribus de la covinença militum Cathalonie ac procuratoribus ut dixerunt omnium baronum et militum de dicta conveniencia de quo procuratorio ac de eorum potestate dixerunt quod erant parati facere fidem si et ubi necessarium esset dixit quod non intendebant procedere nec vaccare circa domum quousque quedam preiudicia eis facta quorum aliqua nedum ipsos immo eciam tria brachia Curie memorate tangunt essent revocata realiter cum effectu et ad statum debitum reducta. Dixit eciam quod ipse et predicti sibi assistentes intellexerant quod dictus dominus Rex diebus preteritis cum consilio et consensu brachii Ecclesie domini Infantis Martini et aliquorum de brachio baronum et militum et sindicorum Civitatis Barchinone et Perpiniani dumtaxat cum quidam alii de dicto brachio militari et sindici universitatum

aliarum presentes in dicta Curia contradixerint expulsis a Curia ipsa quibusdam baronibus seu eorum procuratoribus in quibusdam aliis partem facientibus in concordia unius brachii dumtaxat videlicet Ecclesie et discordia aliorum ut predicitur declaraverit quandam cedulam mandato ipsius domini Regis lectam in dicta Curia debere transire et servari debere juxta eius tenorem et cum ipsa cedula eis esset ut asseruit multum preiudicialis et nociva salva eius reverencia et honore dixit se dissentire dicte cedule et de jure quo et aliorum predictorum sibi assistencium expresse protestabatur et protestatus fuit et hec requisivit hic continuari in actis presentis processus. Et nichil aliud ipsa die fuit actum in dicta Curia que fuit continuata ad diem crastinam.

Post hec die Mercurii xix mensis Januarii anno predicto ad quam ipsa Curia fuerat continuata convenerunt ad dictam domum dominus Rex et dicta Curia et dictus dominus Rex dixit ipsi Curie quod ipse perseverabat et stabat in pronunciacione per eum facta super dicta cedula quare rogavit ipsam Curiam ut intenderet circa donum Curie.

Et eciam ipsa seu hii qui inibi erant congregati responderunt in effectu se fore paratos vaccare erga expedicionem negociorum Curie ipsius tamen quod dominus Rex provideret eorum gravaminibus. Et dominus Rex respondit quod jam assignaverat certam diem ad providendum gravamina quare rogavit Curiam ut supra.

Subsequenter die Jovis xxvij[a] dicti mensis Januarii anno predicto ad quam de die in diem ipsa Curia fuerat continuata dicta Curia in dicta domo congregata in presencia domini Regis ibidem presentis elegit personas subscriptas quibus dedit potestatem plenariam tractandi cum domino Rege vel cum aliis per ipsum ad hec eligendis super mutuo per ipsam Curiam ipsi domino Regi fiendo et sunt persone ipse hec que sequuntur.

Pro brachio Ecclesie.

Reverendus dominus Romeus Ilerdensis Episcopus.
Philipus de Angularia decretorum doctor.
Frater Galcerandus de Besora monacus Rivipulli.

Pro brachio Richorum hominum et militum.

Egregius vir Johannes Comes Impuriarum.
Dalmacius de Muro.
Simon Salzeti milites.

Pro brachio universitatum Civitatum et Villarum Regalium.

Guillelmus de Podio in legibus licenciatus Barchinone.
Bertrandus Navaria sindicus Ilerde.
Johannes Vola sindicus Perpiniani.

Postea vero die Jovis post vesperos xvij[a] Febroarii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° tercio ad quam diem dicta Curia de die in diem fuerat continuata congregata dicta generali Curia in dicta domo fratrum minorum presente ibidem domino Rege idem dominus Rex rogavit ipsam Curiam ut supra. Et dicta Curia seu hii qui ibi erant presentes omnes de tribus brachiis Curie ipsius concorditer dixerunt domino Regi quod ipsi concordaverant capitula quedam super facto doni seu proferte fiende ipsi domino Regi quare volebant illa presentare ipsi domino Regi et quod faceret eisdem suas responsiones et eciam quod dominus Rex juret et promittat hec tria que sequuntur que idem dominus Rex incontinenti promisit et juravit ad sancta quatuor Dei Evangelia manibus suis corporaliter tacta.

Primo quod antequam Curie licencientur ipse providebit omnibus gravaminibus ipsius Curie prout de justicia et racione fuerit faciendum.

Quodque dabit locum ut questiones sique sint inter brachia ipsius Curie singulariter vel universaliter de uno ad alium vel inter se ad invicem concordentur vel per judicium ipsius domini Regis aut cum concordancia parcium terminentur.

Secundum quod faciet una cum Curia omnes ordinaciones et constituciones bonas et utiles ac necessarias ad bonum et utilitatem comunem rei publice principatus Cathalonie.

Tercio quod per totam diem crastinam ipse dominus Rex cum disposicione Petri Terreni adaptabit quoddam capitulum loquens de usatico *Princeps namque* et alia capitula si que sint que non tangant donum seu profertam.

Quibus premissis et medio juramento ratifficatis per ipsum dominum Regem confestim ipsa Curia seu tria brachia eiusdem concorditer tradiderunt et obtulerunt ipsi domino Regi capitula quedam facta et ordinata per dictam Curiam super mutuo per ipsam Curiam ipsi domino Regi fiendo.

Post hec die sequenti que fuit dies Veneris xviij[a] Febroarii anno predicto capitula ipsa fuerunt adaptata cum disposicione dicti Petri Terreni.

Subsequenter die Mercurii xxiij^{a} Febroarii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° tercio congregata dicta generali Curia in dicta domo fratrum minorum dictus dominus Rex ibidem presens post tradicionem responsionum per ipsum dominum Regem factas dictis capitulis quas responsiones ipse dominus Rex die Martis proxima preterita dicte Curie tradiderat dixit et exposuit eidem Curie quod Regnum Sardinie erat diversis turbacionum fluctuacionibus agitatum multipliciter et in maximo periculo positum et presertim quia stipendiariis tam equitibus quam peditibus qui pro servicio dicti domini Regis in ipso Regno existunt debetur stipendium longevi temporis jam exacti quare rogavit ipsam Curiam ut pro sustenimento ipsius Regni vellent consentire ipsi domino Regi aliquam peccunie quantitatem ex dicta proferta per ipsam Curiam sibi facta de qua posset dictis stipendiariis satisfacere in aliquo de eo quod eis debetur stipendio supradicto.

Et dicta Curia attentis precibus ipsius domini Regis respondit concorditer in effectu quod placebat eis quod in succursum dicti Regni Sardinie expenderentur decem mille floreni per Bernardum Buçoti regentem deputacionem generalis Cathalonie sub modis et formis in sequenti cedula denotatis et contentis.

Molt alt. e molt excellent princeps e senyor. Los tres braces de la Cort volents complaure als prechs fets per vos senyor apres la resposta per la dita Cort derrerament feta e la proposicio e la demanda per vos senyor en començament daquella feta contenents que del prestech per la dita Cort a vos senyor ordonat de fer per lo fet de Serdenya fos trames de present algun soccorriment axi de blat per fornir Castell de Caller e Lalguer e los altres lochs que per vos senyor se tenen en la dita illa com de diners per pagar los soldats qui lla son en servey vostre senyor per deffensio dels dits castells e lochs axicom aquells quius serveixen volenters e de grat en vostres necessitats atorguen e volen e consenten no contrastant que lo dit prestech per part vostra senyor no sia encara concordat ab los dits tres braces ni als capitols daquell per vos senyor fetes respostes que daquella quantitat ordonada de prestar de la primera paga del primer any del sosteniment de la dita illa sien bestrets e pagats de present dels diners de les generalitats si y son sino axicom daquells exiran sens empero algun interesser usura o mogubell del general de Cathalunya o de les generalitats per en Bernat Buçot ciutada de Barchinona regent la deputacio de Cathalunya tro en quantitat de deu milia florins e no pus. Asi empero que los dits x mille florins sien convertits et administrats per lo dit Bernat Buçot o per aquell o aquells que ell en aço elegira en forniment dels dits castells per temps

esdevenidor e en paga dels soldats qui lla son a qui sia degut del primer dia de Febrer a ença de sou os deura per esdevenidor axi que res no sen convertesca en forniment ni paga de sou de temps passat. E que los dits x mille florins vos senyor haiats a pendre en compte de la primera paga del dit sosteniment del dit primer any e daquell haien esser deduits. Entenen empero senyor e declaren los dits tres braces que aços faça sens preiudici derogacio e lesio dels capitols de la dita resposta e prestech e de les condicions en aquelles contengudes que per aço nols puxa esser fet ni engenrat ans aquells remanguen en lur plenera força e valor.

Que dominus Rex Curie regraciavit et continuavit Curiam ad diem Lune proximam.

Postmodum vero die Dominica in vesperis vj^a^ Marcii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° tercio convenerunt ad dictam domum dominus Rex et dicta Curia et dictus dominus Rex exposuit ipsi Curie quod galea Petri Bernardi cursarii venerat noviter cui debebantur diverse pecunie quantitates quare rogavit ipsam Curiam ut vellet dare modum quod dictus Petrus Bernardi et alii sui consocii dicte galee assequi possent et habere id quod eis debetur.

Et dicta Curia in effectu respondit quod super expositis per dominum Regem acordarent.

Postea die Jovis x^a^ Marcii anno predicto congregata dicta generali Curia in dicta domo fratrum minorum presente ibidem domino Rege Cum eciam questio inter illos de brachio nobilium et militum videlicet inter Comitem Impuriarum et quosdam alios sibi adherentes ex parte altera super eo quod dicebatur per dictum Comitem et alios sibi adherentes quod dictus Dalmacius qui solebat esse unus ex Deputatis Cathalonie pro brachio militari erat inde amovendus qui eciam ut dixit dictus Comes jam erat a dicta Deputacione amotus, fuit sic deliberatum et concessum per dictum Comitem nomine suo et aliorum sibi adherencium quod questio ista poneretur et de facto ponebatur et posita fuit in manu domini Regis pro se et aliis sibi adherentibus videlicet quod si domino Regi videretur dictum Dalmacium debere remanere in dicto officio quod remaneret in ipso vel si alius esset ponendus quod alius poneretur ad nominacionem et supplicacionem dicti Comitis et sibi adherencium Et quod hoc esset in potestate et disposicione domini Regis hac vice tantum.

Simili modo dictus Dalmacius de Muro pro se et sibi adherentibus

negando tamen quod esset amotus a dicto officio sed solum suspensus dixit pro se et sibi adherentibus quod ponebat in potestate et disposicione domini Regis an ipse Dalmacius remanere deberet in dicto officio vel alius ibi poni Sic tamen quod dominus Rex exquiriret vota singulorum videlicet qui erant volentes ipsum Dalmacium amoveri a dicto officio vel remanere in ipso.

Subsequenter die Sabbati xij[a] Marcii anno predicto congregata dicta generali Curia in dicta domo fratrum minorum domino Rege abinde absente ad ipsius domini Regis rogamina diebus preteritis facta Curie jamdicte ipsa Curia non obstante quod nondum replicasset responsionibus factis per dominum Regem capitulis mutari ipsi domino Regi jam oblatis voluit et consenciit quod decem mille libre deducantur del esforç maior et adiungantur sustenimento ita quod sicut sustenimentum est LX mille librarum super quo ipsa Curia voluit fieri littera sequens.

La Cort general de Cathalunya qui de present se celebre en la ciutat de Barchinona Al honrat e amat en Bernat Buçot regent la Diputacio de Cathalunya Salut et dileccio. Com la dita Cort per reverencia e prechs del senyor Rey de la quantitat principal atorgada de prestar sots certs capitols e condicions als dit senyor per lo principal esforç faedor en la illa de Cerdenya haia acordat ab la present que sots aquells mateix capitols e condicions sien mutuades x milia liures al sosteniment de la dita illa entretant faedor e a la quantitat del dit sosteniment ab los capitols e condicions dessus dites los quals capitols e condicions ere lo prestech del dit principal esforç ne del dit sosteniment lo dit senyor encara no ha acceptats ne respostes complidament fetes a aquells ne la dita Cort los ha per fets ne per atorgats tro que lo senyor Rey sen sia avengut ab la dita Cort e haia acordat ab la present la dita Cort a prechs e per reverencia del dit senyor sens empero preiudici derogacio e novitat dels dits capitols e condicions qui sien e romanguen en totes coses en lur plena força e valor que de les dites x milia liures sien per vos bestretes e pagades dels fruyts o diners qui son o seran en poder vostre de les generalitats de Cathalunya sens empero pagar algun interes o usura MDCCL an Pere Bernat e a ses companyes e a xurma de la galea del dit Pere Bernat novellament de la dita illa venguda e aço no contrastant los capitols e condicions damunt dits. Perque vol la dita Cort e li plau e diu e mana a vos per tenor de la present que de les dites x milia liures bestragats e paguets dels fruyts o divers de les dites generalitats e liurets an Dalmau Planes Scriva de la taula de les armades Reyals

quis fan en Barchinona les dites MDCCL liures pagadores e convertidores per ell en paga prorata daço qui sera degut al dit en Pere Bernat e a sos companyons e a la xurma de la dita galea per lo derrer viatge que ha fet en la dita illa reebent del dit Dalmau Planes sagrament e homenatge que la dita quantitat be e legalment convertira en la dita paga e no en altres coses. Remanents empero los dits capitols e condicions en lur plena força e valor als quals per aquest acte o en altra manera no sia fet alcun preiudici derogacio o novitat dient e manant la dita Cort als oydors de vostres comptes que les dites MDCCL liures vos reeben en compte sens tota contradiccio e dubte vos restituent a ells la present ab apocha del dit Dalmau Planes de la dita quantitat. Dada en Barchinona en la casa dels frares menors on la dita Cort era aiustada e segellada ab los segells de mossen larchabisbe de Tarragona del Comte Dampuries e de la Ciutat de Barchinona a xij dies de Març del any de la nativitat de nostre Senyor M.CCC.LXX.iij.

Postea die Martis xxij[a] Marcii anno predicto congregatis domino Rege et Curia in dicta domo fratrum minorum idem dominus Rex rogavit Curiam ut intenderet circa expedicionem negociorum Curie ipsius. Et dicta Curia tradidit domino Regi quasdam replicaciones factas responsionibus factis per dominum Regem capitulis per ipsam Curiam domino Regi oblatis.

Subsequenter die Sabbati xxvj[a] dicti mensis Marcii dominus Rex venit ad ipsam Curiam et tradidit eidem aliquas responsiones factas per eum quibusdam replicacionibus Curie rogans ipsam ut cum sint juste et racionabiles illas acceptent et vaccent erga expedicionem negociorum Curie ipsius. Et Curia respondit quod recognosceret ipsas responsiones.

Post hec die Martis sequenti XXIX Marcii anno predicto congregatis domino Rege et dicta Curia in dicta domo fratrum minorum idem dominus Rex et Curia dederunt potestatem venerabili Bernardo Buçoti regenti Deputacionem generalis Cathalonie vendendi censualia pro redimendis violariis prout continetur in instrumento publico actum et firmatum per dominum Regem et Curiam in posse venerabilis Bernardi Michaelis secretarii domini Regis.

Die Veneris sequenti prima Aprilis anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.°iij.° fuerunt congregati dominus Rex et Curia et conve-

nerunt se super responsionibus factis quibusdam capitulis ipsius Curie et nichil aliud fuit actum.

Et die Sabbati secunda Aprilis anno predicto Curia in absencia domini Regis consenciit ut de peccunia prime solucionis sustenimenti satisfieret Petro Bernardi cursario et familie galee sue id quod sibi debeatur usque ad quantitatem mille florenorum tantum.

Postmodum vero die Lune iiij^a Aprilis anno predicto a nativitate Domini Millesimo ccc.°lxx.° tercio congregatis domino Rege et Curia in dicta domo idem dominus Rex rogavit Curiam ut vellet expedire negocia ipsius Curie cum replicaciones per ipsum dominum Regem facte essent juste et sancte. Et hiis dictis dominus Rex exivit a Curia et nichil aliud eo tunc fuit actum in Curia.

Subsequenter die Mercurii vj^a Aprilis anno predicto a nativitate Domini m.°ccc.°lxx.° tercio congregata ipsa generali Curia in dicta domo fratrum minorum domino Rege ibidem presente idem dominus Rex dixit et exposuit eidem Curie quod ipse perceperat quod Januenses tenebant in mari septem galeas et fecerant jam xxxiij patronos qui debebant armare xxxiij galeas ad complementum xxxx galearum et dubitabat ne venirent super locum Alguerii qui est in magno periculo constitutus quare rogavit ipsam Curiam quod provideret de succursu fiendo festinanter dicto loco et eciam in eo quod debetur galee Petri Bernardi et galee den Pujades que est in mari duo menses et ultra sunt elapsi. Et hiis dictis Curia retinuit sibi deliberacionem et acordium. Et dominus Rex cessit et paulopost venerunt ad ipsum dominum Regem qui stabat in quadam camera dicti monasterii fratrum minorum pro parte Curie nobilis Dalmacius de Muro miles et frater Raymundus Cordoana procurator Castellani Emposte et prioris Cathalonie ac Raymundus de Carcassona sindicus Ilerde qui nomine Curie ipsius dixerunt et responderunt ipsi domino Regi quod placebat Curie pro servicio ipsius domini Regis quod de prima solucione sustenimenti anni per ipsam Curiam pro facto Sardinie ordinati anticipentur l mille solidos barchinonenses qui manuleventur per ipsum dominum Regem et quod Bernardus Buçoti regens Deputacionem generalis Cathalonie faciat pedem pro ipsis l mille solidis absque dampno et interesse dicti generalis. Et dominus Rex dictam responsionem acceptavit.

Post hec die Veneris viij^a Aprilis anno predicto congregatis domino

Rege et Curia in dicta domo fratrum minorum idem dominus Rex fecit publicari ibidem in presencia Curie per me Franciscum Vitalis eius scriptorem ac in presenti processu pro domino Jacobo Conesa ipsius domini Regis prothonotario intervenientem quandam cedulam parvam in effectu continentem quod Iudex Arboree faciebat magnum esforcium per terram veniendo contra villam Aiguerii et jam erat in loco de Macomer et quod vij galee Januenses erant in mari et spectabant xxxiij galeas ad complementum xxxx pro veniendo per mare contra ipsam villam quare rogavit ipsam Curiam ut super hiis vellet sibi prebere consilium rogando ipsam Curiam quod totum mutuum tam sustenimenti quam del gran esforç expenderetur de presenti nam si Regnum ipsum amittitur parum prodesset eidem domino Regi mutuum ipsum.

Et hiis dictis Curia retinuit sibi deliberacionem et dominus Rex cesit.

Deinde die Sabbati IX Aprilis anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° tercio fuit congregata ipsa Curia in dicta domo domino Rege ibidem presente. Et dominus Rex iterum rogavit Curiam ut supra.

Et confestim hiis dictis Egregius vir dominus Johannes Impuriarum Comes in presencia domini Regis et Curia dixit quod ipse dominus Rex ut ipse perceperat ad supplicacionem et instanciam Curie restituerat nobili Dalmacio de Muro militi vicario Barchinone quod fuit contra constituciones Cathalonie cum nullus juxta ipsas constituciones possit exercere aliquod officium quousque tenuerit tabulam pro illo tempore quo jam illud rexerit et eo presertim quia ipse dominus Comes ac plures procuratores aliorum baronum sibi assistentes nunquam consenserant immo penitus dissenserant restitucioni jamdicte nec consilium datum fuit vel esse potuit actus Curie quare ipse et alii sibi adherentes ipsi restitucioni dissenserunt supplicans ipsi domino Regi quod in predictis faceret justiciam et vellet se informare cum Curia si placebat omnibus restitucio officii prelibati.

Et hiis dictis dictus dominus Rex interrogavit omnes de Curia si placebat eis ut dictus Dalmacius de Muro restitueretur in dicta vicaria non obstante quod non tenuisset tabulam de aliquo tempore quo jam ipsam rexerat. Et Curia seu hii qui ibi erant responderunt in effectu ut inferius designatur.

Et primo dominus Romeus Ilerdensis Episcopus frater Galcerandus Ça Tallada ordinis Sancti Joannis hierosolimitani Raymundus Cervera decretorum doctor decanus Urgelli Bernardus Sescala sacrista Ilerde procurator capituli Ilerde frater Franciscus Albiuyana procurator mo-

nasterii Populeti omnes responderunt in effectu quod placebat eis ut dictus Dalmacius de Muro remaneret in dicto vicarie officio.

Frater Galcerandus de Besora monacus monasterii Rivipulli frater Jaufridus de Treballs ordinis Sancti Johannis dixerunt quod fieret quod justum esset.

Frater Raymundus Cordoana procurator Castellani Emposte et prioris Cathalonie noluit respondere.

Dominus Johannes Impuriarum Comes Comes pallariensis Vicecomes de Bruniquello Raymundus de Pallars miles Berengarius de Pontons domicellus procurator vicecomitis de Rochabertino ut asseruit Raymundus Sent Feliu procurator ut dixit Vicecomitis Cardone Alfonsus de Luria domicellus procurator Bernardini de Capraria Johannes Alfonsi de Luria miles Bernardus Pujades procurator nobilis Berengarii de Castronovo Egidius Petri de Resa Dalmacius de Biert procurator nobilis Guillelmi Galcerandi de Rochaberti Petrus de Podio Geraldus Alamanni de Toralla omnes dixerunt eis non placere quod dictus Dalmacius de Muro remaneret in dicta vicaria quousque tenuisset tabulam prout facere tenebatur juxta constituciones Cathalonie generales.

Et dominus Petrus Comes Urgelli Andreas Vicecomes Insule et de Caneto Petrus Dargençola procurator nobilis Dalmacii de Queralto ut dixit Huguetus de Monteacuto procurator nobilis Bernardi de Angularia Artaldus de Focibus Bernardus de Pallars domicellus Petrus de Peramola Bernardus Dolnany Raymundus Ça Garriga Johannes de Foces Bernardus de Montagut Berengarius Dargençola domicelli procuratores baronum et militum de la covinença Dalmacius Ces Torres domicellus Et omnes universitates videlicet Barchinone Ilerde Gerunde Perpiniani Cervarie Villefranche penitentium Podii ceritani Villefranche confluentis et Dertuse dixerunt omnes quod placebat eis ut dictus Dalmacius de Muro remaneret in dicto vicarie officio non obstante quod non tenuisset tabulam.

Et dominus Rex de approbacione et assensu consenciencium decrevit ipsum nobilem Dalmacium de Muro remanere in dicto vicarie officio ad quod ipsum tornaverat non obstante quod non tenuerit tabulam juxta constituciones Cathalonie generales.

Et hiis sic peractis dominus Rex recessit abinde et nil illo die eo presente fuit in dicta Curia secutum.

Et ipsa eadem die Sabbati post vesperos convenerunt dictus dominus Rex et Curia ad dictam domum fratrum minorum et dominus Rex in presencia ipsius Curie fecit legi et publicari per me Franciscum Vitalis

scriptorem suum ac in hiis pro honorabili Jacobo Conesa eius prothonotario intervenientem quandam papiri cedulam tenoris sequentis.

Lo Senyor Rey perço cor anit ha a continuar la cort tro que les noces del senyor Duch sien celebrades e lo fet sia perque la present Cort es appellada que Serdenya per perdre temps no parescha ço es que lo dit senyor Rey no la perda parria al dit senyor que fossen assegudes a messio del general de Cathalunya vuyt galeas e daquelles no sia levada la ma dels maestres tro lo temps de la dita continuacio de la Cort sia complit cor la perdua del temps lo dit senyor ne la Cort no porien cobrar en cas quels janovesos haguessen armades XL galeas les quals segons que es fama armen. E si eren en les mars de Cerdenya sobre castell de Caller o lalguer lo dit senyor hauria perdut la I dels dits lochs o abdos si donchs les dites galeas no eran avençades e aperellades e posades en tal stament que vinent lo cas fossen prestes per trametre aquelles en Cerdenya. E per complir les dites coses prega lo dit senyor la dita Cort que de les dites CXXX milia liures assignades al esforç principal vullen en aço complir com no puga molt pujar.

Maiorment com ja en la Daraçana haia fusta per IIIJ o per V galeas qui sta en punt de perdre e ab aytant es ja molt menor la messio.

Qua cedula lecta et explicata idem dominus Rex rogavit ipsam Curiam ut contenta in dicta cedula vellent exequi facere et compleri Et Curia retinuit sibi deliberacionem. Et dominus Rex cessit et paulopost rediit ad Curiam cui ipsa Curia sic respondit videlicet dominus Comes Impuriarum pro tota Curia videlicet quod ipsa Curia acordaverat super petitis noviter per ipsum dominum Regem quare volens ipsa Curia votis domini Regis pro posse complacere placet sibi concorditer quod illis L mille solidis concessis per ipsam Curiam VJ^a^ presentis mensis Aprilis addantur Triginta mille solidi barchinonenses sic quod sicut erant L mille solidi sint LXXX mille solidi qui expendantur et distribuantur eo modo et forma quibus dicti L mille solidi habebant distribui seu expendi per Bernardum Buçoti regentem Deputacionem generalis Cathalonie.

Quam responsionem dominus Rex acceptavit cum multiplici graciarum accione et continuavit Curiam ad diem Mercurii post dominicam de Quasimodo proxime venientem. Et nichil aliud ipsa die fuit actum in Curia.

In qua die Mercurii ad quam ipsa Curia fuerat continuata que fuit XXVIJ^a^ dicti mensis Aprilis anno predicto convenerunt ad dictam domum dominus Rex et dicta Curia et dominus Rex rogavit ipsam Curiam ut

intenderet erga expedicionem negociorum ipsius Curie et eciam ad sedendum galeas de quibus jam loqutus fuerat Curie antedicte necnon eciam quod die crastina essent in ipsa Curia pro audiendo relacionem quam ibi facere debebat Asbertus de Trilea miles Gubernator castri Calleri de facto Sardinie.

Qua die crastina superius assignata que fuit dies Jovis xxviij[a] dicti mensis Aprilis congregata dicta generali Curia in dicta domo fratrum minorum domino Rege ibidem presente dictus Arbertus de Trilea Gubernator fecit relacionem de facto Sardinie videlicet in qua disposicione erat, ad finem dixit quod Regnum Sardinie erat positum in articulo perdicionis et ipse venerat ab ipso Regno pro excusacione sua et aliorum castri Calleri sic quod ipsum castrum quod Deus avertat perderetur seu amitteretur illud ei nec aliis qui sunt in castro ipso non imputetur cum deinde non habeant cum quo possint ipsum castrum deffendere vel tueri. Et quod ipse dimiserat ut dixit Gubernacionem quam deinde nunquam intendebat recuperare et pluria alia dixit que hic propter prolixitatem sunt ommissa.

Post hec vero die Veneris vj[a] Madii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° tercio convenit ad dictam Curiam dominus Rex sedentibus ibidem tribus brachiis dicte Curie et cum fuisset altercacio et dissencio in ipsa Curia super eleccione que facta fuerat de domino Comite Impuriarum super distribuendis CXXX mille libris del esforç maior casu quo usaticum *Princeps namque* haberet locum ut in capitulo Curie continetur dictaque dissencio esset signanter et maxime inter brachium militare eo quare milites et alii de conveniencia dicebant quod ipsa eleccio facta fuerat minus juste ex quo erant valde pauci de ipso brachio et eciam quia nobilis Dalmacius de Muro dissenserit ipsi eleccioni pro se et aliis absentibus dicto domino Comite et adherentibus asserentibus contrarium; Tandem dictum brachium militare posuit ipsam questionem in manu domini Regis qui una cum duobus brachiis Ecclesie et universitatum eligeret alium quem voluerit et super predictis faceret quod sibi videretur.

Et dictus dominus Rex absente dicto brachio militari una cum dictis duobus brachiis addiderunt subscriptis jam electis ad predicta infrascriptos.

Et primo addiderunt Episcopo Barchinone qui jam fuerat electus per Curiam vel eius vicario Abbatem Sancti Cucuphatis Vallensis.

Item addiderunt dicto Comiti Impuriarum jam electo venerabilem Bernardum de Tagamanent militem.

Item elegerunt illos quos consiliarii Barchinone voluerunt ordinare de brachio universitatum duos videlicet tantum.

Que persone in casu predicto videlicet illi qui presentes essent Barchinone haberent vocare absentes non tamen expectare immo in ipsorum absencia presentes si voluerint expediant negocium quare casus posset esse talis quod esset periculum in mora. Et nichil aliud ipsa die fuit processum in Curia.

Subsequenter die Lune ix^a^ Madii anno predicto a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° tercio congregatis et sedentibus dictis tribus brachiis in domo memorata convenit ad eandem dominus Rex qui exposuit Curie quod ipsa Curia videret concordancias capitulorum ut possit fieri conclusio. Et hoc dicto et per Curiam responso quod intenderet dominus Rex cessit Curia ibidem remanente et eo tunc nichil aliud fuit actum.

Postmodum vero die Martis x^a^ Madii congregata ipsa Curia in dicta domo dominus Rex fuit ibi presens qui peciit ab eadem Curia sibi concedi secunda solucio sustenimenti Sardinie primi anni ac anticiparetur cum Regnum Sardinie esset in magno periculo positum et ipse dominus Rex dixit ut manulevaret illam ad dampnum suum.

Item peciit quod videbatur sibi racionabile ut quantitas viij mille CCL librarum de quibus debet satisfieri militibus et mercatoribus ac aliis quibus debetur pro ultimo viagio facto apud Sardiniam per Gauterium Benedicti deberet compartiri tam inter illos qui venerant usque ad primam diem Febroarii proxime preteritum quam inter illos qui remanserant in Sardinia pro servicio eiusdem.

Super quibus Curia retinuit sibi deliberacionem.

Et hiis dictis dominus Rex cessit Curia ibidem remanente et paulopost dominus Rex rediit ad Curiam que Curia sibi respondit super primo quod attento quod dicta Curia est in punto finandi et licenciandi quod dictum sustenimentum potest converti in hiis in quibus ordinatum juxta capitula super eo facta quod ipse dominus Rex expediat Curiam et postea ipsemet poterit providere super hiis que petit.

Super ij° dixit et respondit ipsa Curia quod attento quod Gubernator Castri Calleri ad instanciam cuius petebantur premissa habet plura refugia in castro Calleri et equi sardi non extimantur nec est solitum solvere extimacionem illorum et attento eciam quod capitulum super hec ordinatum fuerat concordatum et finatum per dominum Regem et Curiam quod in dicto capitulo Curia nichil mutaret.

Que responsio non placuit domino Regi et potissime de secunda

solucione dicti sustenimenti et dominus Rex cessit et Curia remansit pro acordando iterum super premissis. Et paulopost venerunt ad Curiam pro parte domini Regis Berengarius de Relato et Petrus de Marginibus eius consiliarii quibus nomine domini Regis Curia dixit quod erat alta dies sed quod super predictis darent responsum domino Regi ipsa et eadem die hora vesperorum ad quam horam ipsa Curia fuit continuata.

Ad quam horam vesperorum superius assignatam convenit ad dictam domum dominus Rex dicta Curia seu tribus brachiis eiusdem ibidem congregatis et dominus Rex rogavit Curiam ut responderent sibi super predictis et Curia retinuit sibi deliberacionem et dominus Rex cessit.

Et paulopost dominus Rex rediit ad Curiam que sibi respondit et supplicavit ut expectaret ipsam responsionem usque ad diem crastinam de mane Et quod eo tunc fieret sibi responsio in scriptis cum ad presens fieri non posset quare erat hora tarda. Et nichil aliud fuit actum illa hora.

Subsequenter dicta die crastina superius assignata que fuit dies Mercurii xj[a] dicti mensis Madii anno predicto a Nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° tercio convenit ad dictam Curiam dominus Rex Curia jam ibidem congregata cui Curie dominus Rex exposuit ac peciit dictam responsionem dictus Comes Impuriarum pro tota Curia explicavit que fuit talis.

Quod super illis x mille libris sustenimenti secundi anni petitis per ipsum dominum Regem sibi anticipari placebat Curie quod anticiparentur eidem juxta responsionem eidem domino Regi die crastina de hiis et aliis in scriptis fiendam ad quam diem crastinam ipsa Curia fuit continuata.

In qua die crastina que fuit xij[a] Madii anno predicto convenerunt ad dictam domum dominus Rex et dicta Curia et dominus Rex peciit sibi fieri dictam responsionem per Curiam memoratam et ipsa Curia respondit ipsi domino Regi in scriptis ut sequitur.

Molt alt senyor. La Cort ir vos feu resposta tal com vos voliets sobre les x mille liures que demanavets per spatxament de mossen Nasbert Ça Trilla la qual es en acabament que jatsia quels capitols ordonats per la Cort no sien encara ab vos senyor plenament concordats ne per vos senyor ne per la Cort fermats que en Bernat Buçot regent la Deputacio faça peu de x mille liures de la segona paga del primer any axicom si los dits capitols fossen fermats sens dampnatge e interes del dit General.

Ara senyor sobre algunes addicions que vos havets fetes a alguns capitols los quals la dita Cort entenia que fossen ja concordats e finats

e sobre les quals la Cort ir vos dix que huy vos diria sa final intencio la dita Cort ad reverencia e honor vostra vos diu e declara sa intencio en la manera seguent ço es.

Que sobre la addicio feta per vos senyor al primer capitol a la fi de la dita addicio sia aiustat en aquellas pagues e termens en les quals se deu pagar lo dit sosteniment e no abans.

Item sobre la addicio feta per vos senyor al ij capitol que la dita addicio sia de tot tolta e que romanga lo dit capitol en la manera que es stat concordat sens tot contrast per vos senyor e per la Cort pero per satisfer en alguna manera als Governadors de Caller e del Alguer plau a la Cort que a dan o interes del General de Cathalunya sien per lo regent la Deputacio haudes de present ccc liures sobre la primera paga del sosteniment del segon any les quals ccc liures sien pagades als dits Governadors daço quels es degut per stimes de cavalls ço es cl liures a cascu.

Sobre lo quart capitol plau a la dita Cort la addicio feta per vos senyor declarat e aiustat empero sobre aquella generalitat de paraules posada en la dita addicio qui diu *o tal partida daquells quel restant no bastas a defensio de Cathalunya* sia en loch de les dites paraules posat *quel restant no bastas a* xx *milia liures.*

Sobre les addicions fetes per vos senyor el v e xxiij capitols enten la dita Cort ab reverencia vostra que aquelles degen esser toltes e quels dits capitols sien e romanguen segons que son stats ordonats e concordats.

Quequidem cedula fuit inibi lecta in presencia domini Regis et tocius Curie per Franciscum Luch juratum Guillelmi de Montmany notarii Barchinone.

Et ipsa lecta dominus Rex ibidem concessit omnes addiciones contentas in ipsa cedula in posse mei Francisci Vitalis scriptoris sui ad hec intervenientis pro honorabili Jacobo Conesa prothonotario suo ac scriptore presentis processus.

Et hiis dictis confestim Reverendus dominus Romeus Ilerdensis Episcopus consurgens exposuit in presencia domini Regis et tocius Curie quod alique erant reste donorum seu profertarum preteritarum et Darassana Regia Civitatis Barchinone erat discohoperta et galee perdebantur et putrefiebant propter pluvias et ventos ex quo sequebatur magnum dampnum Generali Cathalonie cum quotidie de eius donis fiunt galee et exquo sunt extra mare non durant per annos duos vel tres et si conservarentur sub tecto durarent per xx annos et ultra. Et sic quod videbatur sibi fore utile et necessarium rei publice dicti Gene-

ralis cohoperire dictam Daraçanam et quod ipse reste in ipso opere converterentur. Sic et omnibus duobus brachiis videlicet Ecclesie et universitatum placuit dictum huiusmodi interrogati super hiis per dominum Regem salvo quod Raymundus de Carcassona sindicus Ilerde retinuit sibi deliberacionem volens habere certitudinem de dictis restis de quo et quot erant et idem dixerunt Franciscus de Sancto Dionisio sindicus Gerunde et Berengarius Ces Oliveres sindicus Dertuse. Displicuit enim Comiti Impuriarum et ceteris de brachio militari ibidem presentibus exceptis domino Infante Martino Dalmacio de Queralto Gastono de Montecatheno Guillelmo de Nogueira et Simone Salzeti militibus et Berengario de Montagut Arnaldo de Blanis domicellis rectoribus de la covinença tamen omnia tria brachia ipsius Curie videlicet hiis quibus premissa placuerant ut dicte reste venirent in manu ceterarum personarum eligendarum per dominum Regem et Curiam que dictam conversionem ac distribucionem dictarum restarum faciant.

Et nichil aliud fuit actum in dicta Curia eo die et Curia fuit continuata ad diem Sabbati proximam.

Qua die Sabbati ad quam ipsa Curia fuerat continuata que fuit xiiij^{a} dicti mensis Madii anno a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° tercio dominus Rex venit ad dictam domum ubi erant tria brachia ipsius Curie congregata et ipse dominus Rex dixit et exposuit eidem Curie quod postquam capitula mutui facti per Curiam ipsi domino Regi erant ex toto concordata quod concluderentur et firmarentur per ipsum dominum Regem et Curiam quod placuit Curie. Et confestim dominus Rex pro parte sua concludendo capitula ipsa firmavit eadem et juravit ad Sancta quatuor Evangelia manibus suis corporaliter tacta ea servari facere ut in eis continetur secundum quod fuerunt concordata et scripto in quodam quaterno papiri quem ego Jacobus Conesa prothonotarius suus in cuius posse ipse dominus Rex firmavit et juravit tenebam in manu.

Et subsequenter tota Curia seu tria brachia eiusdem videlicet Ecclesie baronum et militum ac universitatum concorditer nemo discrepante laudarunt approbarunt et confirmarunt capitula ipsa prout in dicto quaterno erant descripta in posse mei dicti Jacobi Conesa.

Ad hec fuerunt presentes pro testibus Guillelmus de Montmany notarius Barchinone Franciscus Luch eius juratus Johannes Cayloç notarius de domo domini Comitis Impuriarum Petrus Morelli et Franciscus Vitalis scriptores domini Regis.

Et brachium Richorum hominum et militum obtulerunt ipsi domino Regi super facto Daraçane quandam cedulam huiusmodi seriey.

Perço car per falta de la Daraçana de Barchinona qui no es cuberta se segueix gran dampnatge al General de Cathalunya com les galeas e altres vexells del dit General per la dita raho se podresquen es consumen lo braç dels richs homens e cavallers vol e consent que totes les restes qui sien degudes al dit General per raho de quals sevol dons fets per lo dit General en temps passat per quals sevol persones o universitats exceptat restes qui sien degudes devallants de fets de generalitats del dia a ença quen Bernat Buçot comença a regir la Deputacio les quals los Richs homens e cavallers e lurs homens deuen cobrar os deuen convertir en reembre los interessers carregats sobre les generalitats segons ordinacio de les Corts generals de Cathalunya passades sien convertides en fer o cobrir una Daraçana. Empero per tal car la dita obra redunda en gran profit del senyor Rey vol lo dit braç que de la dita quantitat de les dites restes sia feta carta per lo dit senyor Rey als dits richs homens barons e cavallers de retre los a cascu la quantitat qui per ells e per lurs homens lus pertanyera tota vegada que per ells vos senyor ne fossets request la manera de la qual seguretat lexets vos senyor a ordinacio del dit braç si vostra merce es pero ço qui exira de les dites restes de que es fet prestech al senyor Rey sia distribuit e convertit en la dita obra per lo regent la Deputacio de e ab consell dels oydors de sos comptes en manera que salari algu per la dita distribucio no sia donat.

Et dicta cedula presentata duo brachia dicte Curie videlicet Ecclesie et Universitatum voluerunt quod concessio dictarum restarum pro eorum parte esset talis qualis est supradicta brachii richorum hominum et militum neque magis neque minus verbis tamen competenter mutatis.

Protestaren empero lo sindichs de Leyda de Gerona de Tortosa e altres e aço faents part que si per raho del compte de la farina havien a cobrar de la Ciutat de Barchinona o dalguns altres lochs qui a ells fossen tenguts que aço no entenen a consentir que caygues en les dites restes com no sia cosa deguda al General ni per lo General.

Predictam proxime scriptam protestacionem tradiderunt dicti sindici in scriptis sub forma predicta et eciam tota Curia tradidit aliam cedulam quam hic requisiverunt continuari cuius tenor est talis.

Vol empero e ordona la Cort que jatsia lo dit prestech atorgat a vos senyor de les dites restes se faça singularment per cascum braç que aquell puscha esser haut et exegit per lo senyor Rey axicom si era fet o atorgat per tota la Cort com lo dit prestech auctoritza tota la Cort.

Et hiis sic peractis facto silencio inter illos de Curia jussu domini

Regis idem dominus Rex dixit et exposuit eidem Curie quod ipse promiserat quod non licenciaret Curiam quousque fuissent facte in eadem alique bone ordinaciones utiles rei publice Generalis Cathalonie quare volebat ut ipsa Curia prorogetur ad diem Lune proximam pro acordando si licenciaret ipsam Curiam aut si continuaret illam pro faciendo dictas ordinaciones quod placuit Curie antedicte.

In qua die Lune que fuit xvj[a] dicti mensis Madii anno predicto congregatis ipso domino Rege et Curia in dicta domo fuit concordatum per ipsum dominum Regem et Curiam ut Curia nondum licencietur sed continuetur et dominus Rex dixit ipsi Curie quod ipse volebat comittere officium vicarie Barchinone nobili Dalmacio de Muro ad alios tres annos finito triennio presenti quod facere non potest obstantibus Constitucionibus Cathalonie nisi de consensu et aprobacione Curie quare rogavit Curiam ut vellent sibi prebere in hiis eorum assensum et approbacionem et Curia tota concorditer nemine contradicente responderunt quod placebat eis si dominus Rex vellet comittere ipsum officium dicte vicarie dicto nobili ad dictos tres annos et amplius si vellet super quo dominus Rex et tota Curia dispensarunt et Curia fuit continuata ad diem Jovis proximam.

Qua die Jovis superius nominata xix[a] dicti mensis Madii ad quam dicta Curia fuerat continuata dominus Rex in presencia Curie in dicta domo congregate dixit et exposuit hec tria que sequuntur.

Primo quod provideretur in Curia si eidem Curie videretur ut indicerentur similes treuge quemadmodum fuerunt indicte in Curiis Dertuse.

Secundo quod provideretur super ingresu militum et generosorum ad Curias et aliorum qui licet non sint vocati ingerunt et immiscent se in Curiis unde quandoque sequitur turbacio negociorum expediendorum in Curia.

Tercio quod provideatur defensioni patrie in casu que per Regem Castelle moveretur guerra.

Et facta preposicione illi de Curia super voluerunt deliberare et dominus Rex cessit eis.

Et post paululum ipso domino Rege existente in quodam angulo claustri monasterii fratrum minorum venerunt ad eius presenciam Episcopus Ilerdensis Comites Impuriarum et Urgelli Raymundus Ça Rovira Petrus Terres et plures alii de Curia cuiuslibet brachiorum.

Et primo ad primum dicens quod videbatur Curie quod non opporte-

ret aliquas treugas indicere per modum Curie quoniam si casus contingeret dominus Rex ex sui Regalia potest treugas indicere prout sibi placet.

Super secundo dixit quod similiter videbatur Curie quod non foret pronunc necessarium aliquod super eo ordinare sed in primis celebrandis Curiis dominus Rex ordinaret inde prout vellet.

Ad tercium dixit quod videbatur Curie ut nichil esset mutandum nec innovandum in capitulis proferte jam ordinatis et concordatis.

Subsequenter die Martis xxxj[a] dicti mensis Madii dicto anno a nativitate Domini M.°CCC.°LXX.° tercio fuit facta ex parte Curie generalis responsio in scriptis domino Regi ad tercium capitulum supra proxime tactum Quam responsionem obtulerunt domino Regi Comes Impuriarum Frater Raymundus de Cordoana et Raymundus Ça Rovira que est tenoris sequentis.

Molt alt senyor. La Cort de Cathalunya oyda e entesa vostra proposicio la qual daquest dies apres que foren finats e fermats per vos senyor e per lo senyor Duch e per la dita Cort los capitols del prestech atorgat fer axi per sosteniment de la illa de Serdenya com per lo gran esforç faedor en la dita illa com encara per lusatge *Princeps namque* si abans del dit gran esforç havia loch segons que en los dits capitols finats e jurats entre vos senyor e lo dit senyor Duch e la dita Cort se conte fes devant la dita Cort la qual proposicio contenia en acabament que la quantitat del dit gran esforç faedor en Sardenya fos convertit en defensio de vostres Regnes e terres si cas era que per lo Rey de Castella fos a vos senyor moguda guerra de la qual vos senyor dubtavets. Attesa encara la proposicio per vos senyor feta en lo començament de la dita Cort qui fo senyor per vos fundada en donar consell e ajuda en la illa de Sardenya quis perdia ab gran minva e deshonor de la vostra corona esguardat aquell qui la us tolia a la qual la dita Cort ha provehit aytant com ha pogut. E attes que aquesta Cort ha durat un any o entorn e que les coses per vos senyor novellament proposades son tals e tan grans e tan carregoses que la dita Cort no pot veure que ella o lo principat de Cathalunya sol sia bastant a dar a vos senyor consell o ajuda sobre los dits afer per vos senyor novellament proposats Com la dita Cort entena que si semblants afers sobrevenen a vostra senyoria es necessari de vos senyor haver lo dit consell e ajuda no tant solament de la dita Cort ans encara de tots vostre altres Regnes e terres sens los quals per res la dita Cort nos carregaria de darvos lo dit consell ne offerirvos la dita ajuda Perço senyor vos supplica la dita Cort queus placia licenciarla.

E si vos senyor havets dubte de guerra de Castella o daltres qualsevol affers par a la present Cort que deiats convocar Corts generals a tots los dits vostres Regnes e terres e aqui senyor nostre Senyor Deus volent porets haver complit consell e segons aquell aquella ajuda o servir sobre los dits affers que a la dita general Cort parra. E si a Deu plau sera honor de la vostra corona e be de la cosa publica.

Molt alt e excellent senyor la Cort de Cathalunya per vos de present en la ciutat de Barchinona convocada attenent la proposicio per vos senyor feta en començament daquella en la qual pregats la dita Cort que graciosament vos volgues ajudar en lo soccorriment e gran esforç que vos senyor entenets a fer en lo Regne e illa de Cerdenya; Fa sens empero prejudici dels iij braços de la dita Cort e de cascun daquells e dels singulars daquells e de lurs homens e de Ciutats viles e lochs Reyals e de privilegis franqueses immunitats e libertats lurs graciosament e no per deute que y sien tenguts e de francha e mera liberalitat a vos senyor sots los capitols condicions forma e manera davall scrites la resposta seguent.

[1] I. Primerament senyor com la dita Cort entena que vos havets mester dos anys e mig de spay del mes de Febrer prop passat a avant comptadors a procurar e haver de les altres terres e Regnes vostres e de vostre patrimoni e a percassar e endreçar axi companya com altres coses al acabament del passatge e del fet de la illa de Sardenya necessaries e en los quals ij anys e mig veen que vos havets a fer diverses messions en sosteniment de la dita illa e pagues a alguns a qui es degut per lo fet de Sardenya de temps passat Perço la present Cort senyor vos prestara a bon retre setanta milia liures barchinoneses en aytal manera e condicio que daquelles sien pagades per lo regent la Deputacio dels emoluments de les generalitats e convertides en sosteniment de Sardenya ab consell dels oydors de sos comptes axi que Tresorer ne altre per vos senyor noy haia res a fer sexanta mille liures ço es. xxx. mille liures en lo primer any del dit sosteniment pagadores per tres terçes daquell any. E en aquestes. xxx. mille liures sien compreses e encloses x. mille florins los quals a prechs vostres senyor la dita Cort laltre dia vos consenti de la primera paga del dit sosteniment e que per lo dit regent la Deputacio son stats trameses en la dita illa per sosteniment daquella axi de viandes com de sou degut del primer dia de Febrer prop passat a avant. E encara hi sien compreses. M. florins los quals

[1] Este capítulo y los siguientes se hallan también insertos en el Registro núm. 1.508 del mismo Archivo general, folios 95 al 103 v., habiéndose tomado del referido texto las variantes que se anotan al pie de los respectivos capítulos.

son estats pagats a la companya de la galea den P. Bernat. E encara hi sien compreses. iiij. milia liures les quals a prechs vostres senyor la dita Cort vos ha atorgades e consentides per soccorrer prestament al Alguer e a altres coses contengudes en la letra sobre aço feta per la dita Cort an Bernat Buçot regent la Deputacio segons que en aquella se conte e les quals lo dit Regent ha assegurades de pagar. E en lo segon any. xx. milia liures pagadores per semblants terçes daquell any. De les quals. xx. milia liures sien de present manlevades per lo regent la Deputacio de la primera paga daquelles a dan o interes del General. M. liures les quals sien pagades e distribuides a disposicio de vos senyor e ab albarans de vostre scriva de racio entre los Governadors de Caller e del Alguer perço quels sia degut de stimes de cavalls a Arrigo de la Rocha e Jorda de Tolo e alguns altres a qui es degut per lo fet de Sardenya. E x milia liures en lo dit mig any pagadores per dos pagues daquell mig any. Axi empero que si abans dels dits. ij. anys e mig lo passatge de Sardenya se feya o la necessitat del dit prestech atorgat per lo dit sosteniment de Sardenya cessava per qualsevol raho quel dit prestech cessas per aquell temps que cessaria la raho del dit sosteniment e encara per aquell temps quel dit passatge seria anticipat ans dels dits dos anys e mig Aço declarat que ço qui sobrara del dit sosteniment fos aiustat al esforç maior en cas ques fes en aquelles pagues e termens en les quals se deu pagar lo dit sosteniment e no abans.— *Plau al Senyor Rey.*

II. Item que les. x. milles liures qui resten a compliment de les. xx.[1] mille liures sien deduides. MDCCL. liures les quals a prechs vostres senyor son stades ja pagades del dit sosteniment de voluntat e ab letra de la dit Cort per en Bernat Buçot regent la dita Deputacio a la galea den Pere Bernat e a la xurma daquella la qual novellament es venguda de Sardenya e ha aci desarmat. E les romanents. viij. mille. CCL. liures sien pagades dels emoluments de les generalitats e distribuides per lo dit regent ab consell dels oydors de sos comptes ço es v milia liures en lo primer any e. iij. mille. CCL. liures en lo dit segon any a alguns richs homens e cavallers e homens de paratge e ciutadans e homens de vila e mercaders e patrons del principat de Cathalunya a qui son degudes algunes quantitats axi per sou com per estimes com per robes vitualles e mercaderies preses en la dita illa com per nolits deguts per los navilis com per lo calament de la galea de mossen en Guillem Ça Noguera. E aço del començament del viatge quel Comte de Quirra derrerament

[1] Registro citado, *dites. LXX.*

ha fet en la dita illa tro al dit primer dia de Febrer prop passat. Entes empero e declarat que negun cavaller ne soldat ne mercader ne patro qui tro en lo primer dia del mes de Febrer prop pasat no sia vengut de la dita illa no sia entes en la dessusdita paga salvant mossen Nuguet de Sancta Pau lo qual sia entes e compres en la dita paga tro empero en quantitat de. vj. mille solidos que diu que li son deguts per sou de servey per ell fet en la dita illa ans del dit viatge. E que la paga e distribucio de les dites. viij. milia. CCL. liures sia feta a les persones dessusdites a sou e a liura segons que sera trobat que del dit temps tro al primer dia del dit mes de Febrer prop passat los sia degut compres en aço lo dit mossen Nuguet solament fet empero primerament agualament dels dits richs homens e cavallers e homens de paratge e ciutadans e homens de vila e mercaders e patrons damuntdits daço que la present Cort en aquests dies passats los feu pagar als quals fo pagat mes a uns que a altres lo qual agualament fet sia pagat e distribuit entre los dessus dits prorata aytant com restara de les dites. viij. mille. CCL. liures.—*Plau al senyor Rey.*

III. Item senyor la dita Cort enten que al passatge e fet principal de Sardenya ha menester al menys vij comptes de moneda barchinoneses dels quals. vij. comptes fa a vos senyor la dita Cort aytal resposta ab les condicions e capitols seguents ço es que si vos senyor haurets dins los dits. ij. anys e mig de les altres terres e Regnes vostres e de vostre patrimoni Doentes. xx. mille liures clares e prestes per metre en lo dit fet de Sardenya. E haurets senyor tal cap e companya que a la Cort de Cathalunya sia vist esser bastants al acabament del dit passatge e fet de Sardenya la qual Cort vos senyor haiats convocada dins los dits. ij. anys e mig en guisa que les dites coses en aquella Cort sien esser vistes fermes e segures perço que mes avant daço qui perdut se nos perda en lo dit fet de Sardenya En aquest cas totes les dites coses havents loch la present Cort vos respon que lavors vos prestara Cent trenta mille liures a compliment dels dits. vij. comptes faent la dita Cort administrar les dites. cxxx. mille liures segons e en la manera que li parra, vos senyor prometent e assegurant de tornar a bon retre lo dit prestech ensemps ab lo prestech en lo presedent capitol contengut per la forma seguent ço es faent ne assignacio sobre los bens del Jutge[1] axi mobles com seents aquells o partida daquells conquests e que la dita seguretat e assignacio e totes coses de aço deppendents o emergents sia dictat a coneguda de. ij. juristes per la Cort elegidors a profit e fermetat del

[1] Se refiere al de Arborea, jefe ó cabeza de los rebeldes de Cerdeña.

General de Cathalunya e dels singulars daquell.—*Plau al senyor Rey.*

IIII. Item senyor la present Cort fa la dita resposta ab aytal manera e condicio que si dins. iij. anys e. ij. mesos comptadors del primer dia del mes de Febrer prop passat a avant dins los quals concorreran lo sosteniment e lo gran esforç faedor per Sardenya se esdevenia cas quel usatge *Princeps namque* o la interpretacio e declaracio sobre aquella feta hagues loch que en aquell cas per lo regent la Deputacio del dit General de Cathalunya de consell del bisbe de Barchinona o de son vicari e del abbat de Sent Cugat de Valles e del Comte Dampuries e den Ponç dez Castllar donzell e de. ij. persones per los Consellers de Barchinona elegidores o de la maior partida daquells qui en lo dit cas seran presens en Barchinona los quals haien appellar los altres qui no seran en la dita Ciutat pero que nols haien a esperar los quals la present Cort a aço elegeis sens algun salari que no haien sia pagat e bestret del prestech de les. cxxx. mille liures dessusdites aytant com sia necessari al dit usatge e a la interpretacio e declaracio daquell e per aytantes vegades com loch haia dins lo dit temps mentre basten les dites. cxxx. mille liures dins los quals. iij. anys e. ij. mesos vos senyor no puschats en altra forma ne manera convocar ne fer convocar ne[1] praticar los dits usatge ne interpretacio daquell nen puschats senyor usar ne fer usar per gran necessitat que fos ne seguir sen pogues a vos senyor ne a la terra ne encara senyor puschats usar ne fer usar ne demanar ne fer demanar les penes contengudes en los dits usatge e interpretacio daquell ne qui demanar o haver se poguessen per raho e occasio dels dit usatge e interpretacio. E si lo contrari era fet per vos senyor o per la senyora Reyna o per lo senyor Duch o altres quals sevol officials vostres o lurs, que en aquell cas per raho de la dita convocacio o usament dels dits usatge o interpretacio negu del principat de Cathalunya no fos tengut de anar ne exir de la Ciutat vila o loch on domicili o habitacio tendra ne encara fora sa propia habitacio o son domicili nen fos encorregut nen pogues encorrer en alguna pena contenguda en los dits usatge o interpretacio daquell ne encara en altra pena o en altra cosa qualsevol que fos en que pogues encorrer per la dita raho ne les dites penes o coses pusquen esser demanades ne exhigides per vos senyor ne los dits Senyora Reyna o senyor Duch ne officials vostres o lurs o altres persones qualsevol que fossen. E si per alcun dubte o cas se podia dir ne allegar que lo encorriment de les dites penes o coses hagues loch o pogues haver loch que vos senyor ara per lavors los remetats aytantes vegades com se

[1] Registro citado, *per*.

poguessen cometre, e imposatsne a vos senyor e a vostres succehidors e als dits officials vostres callament perdurable. E que lo dit regent la Deputacio en los dits cas o cases del usatge o interpretacio e no en altre de consell de les dites persones puscha vendre censals e violaris sobre les dites generalitats per aquells preu o preus que li parra e encara fer manleutes e altres coses per haver moneda a provisio e necessitat dels dits usatge e interpretacio entro a la dita quantitat de. cxxx. mille liures si totes hi eren mester sino per aquella quantitat que necessaria hi fos. Es entes empero que despeses les dites cxxx milia liures o tal partida daquelles quel restant no bastas a. xx. mille liures per qualsevulla raho lo dret de convocar lusatge romange salve al senyor Rey axi que la resta qui romandria en cas quel senyor Rey usas del usatge romangues al General de Cathalunya.—*Plau al senyor Rey.*

V. La dita resposta empero senyor vos fa la dita Cort en cas que vos jurets aci que entro que altra Cort general als Cathalans haiats tornada convocar per concloure segons e en la manera que dit es ço qui en la present resposta se conte no aemprarets ne aemprar farets[1] la dita Cort ni algu dels braços daquella ne singular daquells braces de diners per lo fet o fets de Sardenya ne dalguna cosa dels dits fet o fets de Sardenya devallant ne encara la dita Cort ne braces daquella com la haurets convocada dins los dits. ij. anys e mig segons que dit es dals no aemprarets ni aemprar farets sino tantsolament de la execucio daço qui en la present resposta es contengut en la forma e manera e condicions sobredites.—*Plau al senyor Rey.*

VI. Item fan la dita resposta del dit prestech sots e ab los Capitols seguents e ab les condicions e altres coses en aquells contengudes ço es que per les damuntdites coses no sia fet en neguna manera als braces de la dita Cort o a algu o a alguns dells ne a lurs sotsmeses ne encara a Ciutats Viles e lochs Reyals ne a singulars persones dels dits iij braces ne a privilegis franqueses e libertats lurs algun preiudici lesio o derogacio ne puxa esser tret a consequencia ne a eximpli ans sien e romanguen en totes coses los dits privilegis libertats e franqueses en lur plena força e valor.—*Plau al senyor Rey.*

VII. Item com los dits iij braces e los singulars daquells e lurs homens per los grans dons e profertes qui a vos senyor son stades[2] en temps passats sien molt oppremuts e encarregats Perço vos senyor e la senyora Reyna e lo senyor Duch haiats a remetre e remetets de present

[1] Registro citado, añade *per.*
[2] Reg. cit, añade *fetes.*

e sien haudes per remeses als dits braces e a cascun dels e a Ciutats Viles e lochs daquells e a singulars persones dels dits braces e de cascun dells e a lurs homens totes e sengles penes devallants de hosts fallides e de pau e de treva o de so metent o de bans o de terces o de quarts o de quints o de obligacions o de compromeses o de contractes o de plets o de clams o de reclams o de fermes de dret o per sosteniment de bandejats o de manleutes qui a vos senyor e a la senyora Reyna e al senyor Duch o a officials vostres o lurs se pertanguen per qualque manera per les rahons damuntdites tro al present dia qui es. xij. dies de Març[1] la qual remissio haia loch sia que sentencia o sentencies hi sien dades o no. E encara la hon fos procehit de fer la execucio per via de penyores e en altra manera e la encara on per raho daquells plets clams e reeclams fermes de dret contractes o altres fets damunt nomenats penjas questio axi que daquiavant demanar ne haver nos puxen. E si vos senyor o la senyora Reyna o lo senyor Duch havets fetes assignacions donacions o cessions algunes de les dites penes o partida daquelles a qualsevol persones per qualsevol manera o raho aquelles vos senyor revocats e per revocades e nulles havets de present declarat e entes en lo present capitol e en tots los seguents que qualsque gracies e remissions per vos senyor sien fetes axi de terçes quarts e quints com de quals sevol altres penes peccuniaries o quals sevol altres per virtut dels presents capitols en cas que fos loch a recobrament del dit prestech puxa esser feta retencio per vos senyor del dit prestech per aytant com munten e sien les dites gracies per vos senyor fetes comptant a cascun braç en la quantitat qui lin tanyera les gracies qui a aquells de son braç serien fetes tro a concorrent quantitat.—*Plau al senyor Rey.*

VIII. Item que totes manleutes fetes en cort Reyal e del senyor Duch per fets criminals e civils per quals sevol persones e per quals sevol rahons entro al dia de vuy e faedores daquiavant dins. ij. anys continuament seguents[2] passat un any apres que son stades o seran fetes sien haudes per nulles e que los manlevadors passat lo dit any sien hauts per absolts e deliures de les dites manleutes e de les penes en aquelles contengudes. E semblantment sia entes daquells a qui son tro al dia de vuy o seran dins los dits. ij. anys continuament seguents algu o alguns comanats axi com a carcellers. E encara en aço sien enteses si los criminosos se posen penes peccuniaries o altres de presentar se o tornar en poder de la cort a cert dia o hora o com request ne fos.

[1] Registro citado, *Maig.*
[2] Reg. cit., añade *que.*

E aximateix si lo criminos pena peccuniaria se havia posada o no ab sagrament e homenatge o cascun separadament.—*Plau al senyor Rey.*

IX. Item que vos senyor o la senyora Reyna o lo senyor Duch o altre per nom o auctoritat vostra o lur no puxats fer ne atorgar alongament sobrecehiments guiatges manaments empares empatxaments ne negunes altres provisions per neguna raho o manera vulles per regalia o regalies o restauracio de casal o casals o barejaments de companyes o per qualsevol altra manera o raho a negunes persones en e sobre censals morts e violaris venuts o venedors ne a universitats o persones en aquells obligades[1] de qualsevol stament ley o condicio sien. E si lo contrari era fet os feya que no valgues ans fos nulle. E si ja son atorgats o atorgades sien hauts per revocats e per revocades axi que no haien valor. E aquells no contrastants se puxen es degen fer les execucions segons les obligacions o en altra manera. E que los officials Reyals qui ara son e encara aquells qui per temps seran haien e sien tenguts de servar lo present capitol e les coses en aquell contengudes.—*Plau al senyor Rey.*

X. Item que vos senyor o la senyora Reyna o lo senyor Duch ne officials vostres o lurs dins lo dit temps ço es tro que altra cort haurets aiustada per metre en execucio lo dit prestech ne encara apres durant la distribucio del dit prestech no puxats ne puxen forçar per raho de host ne per qualsevol altra manera o raho ensemps o departidament les hosts de Ciutats Viles e lochs Reyals de Cathalunya ne encara de prelats e persones ecclesiastiques barons e cavallers e homens de paratge o alguna daquelles ne homens de Ciutats burgeses o homens de viles en les quals empero vos senyor haiats dret de host e de cavalcada de exir fora lurs lochs si donchs no era per execucio de justicia ques hagues a fer per proces de pau e de treva o per proces de so metent. E en cascun daquests cases cascun veguer puxa traure e menar sa host dins sa vegueria. E si fora la vegueria per los dits cases hauran exir que aço primerament haia arbitrar si sera necessari lo senyor Rey o lo senyor Duch la qual arbitracio se haia a fer per los dits senyor stants ells en Cathalunya o la un dells. E ells amdosos absents de Cathalunya ho haien e ho puxen arbitrar los portans veus de Governador general en Cathalunya.—*Plau al senyor Rey.*

XI. Item que vos senyor remetats de present a tots los notaris de Ciutats Viles e lochs Reyals e a tots los altres totes penes peccuniaries e criminals e quals sevol altres en les quals sien encorreguts o tenguts

[1] Registro citado, *obligadores.*

per qualque manera en temps passat e encara entro que la present Cort sia licenciada si no havien servat en los contractes o altres cartes per ells reebuts e reebudes lo capitol o constitucio per vos senyor feta en la primera Cort de Perpenya sobre los contractes e altres cartes largament en lurs capbreus ordonades.—*Plau al senyor Rey la constitucio romanent en sa força.*

XII. Item que vos senyor ne la senyora Reyna ne lo senyor Duch ne officials vostres o lurs no puxats res demanar exhigir ne haver per neguna manera ne per neguna raho del residuum dels testaments ne lexes pies ara ne per avant dins Cathalunya ne per aquesta raho puxats trametre o fer trametre Comissari algu ne altra qualsevol persona per be que larchabisbe de Terragona o los bisbes qui son dins Cathalunya o altres per nom o auctoritat lur haien atorgat o atorgaran a vos senyor o a la senyora Reyna o al senyor Duch lo dit residuum o lexes pies o certa part daquell axi que per via directa o indirecta res non puxats demanar ne haver ara ne per avant.—*Plau al senyor Rey.*

XIII. Item que vos senyor haiats e fer als dits. iij. braces e al General de Cathalunya aytals cartes a conservacio de lurs privilegis usos costumes franqueses e libertats com lo Rey Namfos feu en la Cort de Muntço e lo Rey en Jacme avi vostre senyor en la cort primera de Barchinona sobre lo fet de la cisa confirmant aqueles sens empero novella concessio o preiudici vostre senyor.—*Plau al senyor Rey.*

XIIII. Item que vos senyor e la senyora Reyna e lo senyor Duch atorguets e atorguen als dits. iij. braces e a cascun dells e a Ciutats Viles e lochs de Cathalunya en que vos senyor haiats jurediccio que dins un any comptador apres del temps atorgat en les Corts passades que per vos senyor ne per la senyora Reyna ne per lo senyor Duch ne per negun official vostre o lur no puxen esser trameses ne posats comissari o comissaris ne consellador ne instigador jutjador ne adjunct ne scriva ne altre de la Tresoreria ne altre de qualque condicio sia ne per qualsevol nom sia appellat per quals sevol crims excesses o delictes o penes en algunes de les Ciutats Viles e lochs Reyals de Cathalunya ne homens lurs ne encara de prelats o persones ecclesiastiques barons cavallers e homens de paratge e lochs lurs e de cascuns dells en los quals vos senyor haiats jurediccio ans de tots crims excesses delictes e penes comeses o cometedores a vos senyor pertanyents dins qualsevol vegueria o batlia de les dites Ciutats Viles e lochs Reyals e altres damunt dits en que vos senyor haiats jurediccio coneguen los veguers batles e altres ordinaris oficials dels lochs on los dits crims excesses e delictes e penes son comeses o daquiavant se cometran. Empero que en aço no sien enteses

lo procurador general[1] de Cathalunya ne Governador de Rossello e de Cerdanya ne batle general de Cathalunya ans aquells personalment e no per substituit ordinariament e ab e de consell de lur acessor puxen enquirir e punir los crims comeses e cometedors dins los lochs hon vos senyor haiats jurediccio. E que sien haudes per revocades e nulles totes comissions que sien fetes a quals sevol comissaris consellators instigadors adjuncts scrivans e altres qui vuy sien en los lochs reyals e altres dessusdits o en algun daquells e totes comissions e poders que haien de vos senyor per la dita raho E que vos senyor e lo senyor Duch manets ab letres vostres a aquells que daquiavant no usen de les dites comissions e poders a ells donats ans tots processes inquisicions e altres enantaments per ells fets contra quals sevol persones e per les dites rahons liuren als officials ordinaris dels lochs on les dites inquisicions processes e altres enantaments sien stats fets. E si per ventura contra les coses dessusdites en aquest capitol contengudes era fet que aquells contra los quals seran donats comissaris no sien tenguts a aquells comissaris de obeyr ans los ordinaris dels lochs haien als dits comissaris contrastar que no usen de les dites comissions. E que lo present capitol sia entes sens preiudici lesio e tota altra derogacio de qualsevol dret e jurediccio de qualsevol dels dits braces o de singulars daquells sidonchs los dits comissaris no eren trameses en una Ciutat Vila o loch a requesta de la universitat daquella matexa Ciutat Vila o loch. E de tot aço sien exceptats crims de lesa magestat e de falsa moneda e de sodomia.—*Plau al senyor Rey.*

XV. Item que si per ventura dels diners del dit prestech se feya alguna armada de mar e ab aquella se prenia res de be de enemichs os feya algun guany o emolument en qualque manera que allo tot haia a venir en ma e poder de les persones qui administraran lo dit prestech convertidor empero per ells en reparacio restauracio e defensio de Sardenya. E que lo capita de la dita armada haia a jurar de complir e servar les coses contengudes en aquest capitol.—*Plau al senyor Rey.*

XVI. Item que vos senyora Reyna o lo senyor Duch o altre per nom o per auctoritat vostra o lur de la moneda del dit prestech res no puxats pendre ne tochar ne fer hi tochar per neguna raho manera o necessitat de fer despendre sino axicom la dita Cort de Cathalunya ha ordonat e ordonara com la distribucio del dit prestech metra en execucio. E que no façats ne fer puschats ne façats fer per manament o per alguna altra manera de força que res del dit prestech sia despes e con-

[1] Registro citado, *reyal.*

vertit sino en recuperacio e restauracio de Sardenya sino axi e per aquelles persones que la dita Cort ha ordonat e ordonara com lo dit prestech metra en execucio.—*Plau al senyor Rey.*

XVII. Item que los diners del dit prestech venguen e sien posats en aquella taula o taules de cambi de la ciutat de Barchinona o daltres lochs elegidores e elegidors per aquelles persones qui administrar e distribuir lo dit prestech seran per la dita Cort ordonades. E que en aquelles sien fetes les pagues als soldats e altres persones e en aquella manera e forma que a les dites persones mils sera vist expedient e profitos.—*Plau al senyor Rey.*

XVIII. Item que vos senyor façats fer e liurar per lo vostre prothonotari als dits braces e a cascun dells e a Ciutats Viles e lochs daquells e als singulars dells totes cartes e letres obtengudes e obtenidores sobre provisions de greuges e encara dels presents capitols e de cascun daquells franques e quities de dret de segell e de totes altres messions e que vos senyor contra aquelles provisions letres o cartes res no façats ne lexets ne consintats fer en neguna manera E que tot aço qui es contengut en lo present capitol jurets vos e lo dit prothonotari aytant com tocha son offici.—*Plau al senyor Rey.*

XIX. Item que vos Senyor o la senyora Reyna o lo senyor Duch o altra per nom o auctoritat vostra o lur com lo dit prestech per altra Cort de Cathalunya sera mes en execucio e hi haura assignades persones a la administracio e distribucio daquell no puxats aquelles persones e alguna delles fer venir ne aiustar per res dels affers del dit prestech o administracio daquell sino en la Ciutat de Barchinona o en lo loch o lochs on seran residents per ordinacio de la dita Cort. E que vos senyor e la senyora Reyna e lo senyor Duch aço jurets. E si lo contrari senyor feyets lo dit prestech cessas e fos cas e va e nulle.—*Plau al senyor Rey.*

XX. Item protesta lo braç de la Esgleya que per consentiment del dit braç fet o faedor en la present Cort o en les coses contengudes en lo proces o processos daquella no sia fet preiudici en res al rescrit del Sant Pare de la decima atorgada al senyor Rey ne a les clausules o condicions contengudes en aquell ans lo dit braç e cascun daquell se puxa alegrar del dit rescrit e de totes les clausules en aquell contengudes en son loch e temps e tota vegada quels sera vist faedor.—*Plau al senyor Rey.*

XXI. Item que vos senyor ne la senyora Reyna ne lo senyor Duch o altre per nom o auctoritat vostra o lur tro que laltra Cort haurets convocada per metre en execucio lo dit prestech e les altres coses des-

susdites en la dita resposta o encara durant la distribucio del dit prestech en Corts o fora Corts per algun dret ne per alguna raho o cas qui esdevenir o pensar se puxa per qualsevol raho o manera o per raho o occasio del fet de Sardenya ne per qualsevol altre fet no puxats ne puxen res demanar ne haver dels dits braces o de algun dells ne de ciutats viles o lochs daquells o dalgu dells ne dels singulars dels dits braçes o lurs homens per via de prestech ò de do o per qualsevol altra manera o raho. E que aço senyor vos e la senyora Reyna e lo senyor Duch prometats e jurets. E si lo contrari era fet que la present resposta e les coses en aquella contengudes sien haudes per nulles.—*Plau al senyor Rey que durant lo temps dels dits. ij. anys e mig lo dit senyor ne la senyora Reyna ne lo senyor Duch o altre havent poder dells no façen constreta ne força alguna ne alguna exaccio directament o indirecta per raho de les demandes ne prestech damuntdits.*

XXII. Item que tot capita e patro de qualque galea o galees qui sia o seran en la illa de Sardenya haia a prometre que ells per força no faran girar en Castell de Caller ne al Alguer ne en altra partida de Sardenya alguna nau o altre vexell maritim de Cathalans ne pendran ne pendre faran algunes robes vitualles o altres mercaderies o coses dels dits vexells la qual força no pusquen fer posat que vos senyor licencia los ne haguessets dada. E si contrafaran que vos senyor prometets de punir e de castigar los ne. E noresmenys que tot ço que sera pres ne haut de les dites naus e vexells que lo Regent la Deputacio ho haia a pagar a aquell o a aquells daqui sera ço que hauran pres la qual paga en lo dit cas haia a fer lo dit regent del prestech damunt atorgat por lo sosteniment de la dita illa de Sardenya.—*Plau al senyor Rey.*

XXIII. Item que a vos senyor placia atorgar e consentir que si les universitats dels lochs Reyals de Cathalunya o los regidors daquells han res despes e convertit de les imposicions qui son e son stades en los dits lochs Reyals en qualsque feynes negocis e fets de les dites universitats posat que sien altres que no aquells per los quals les dites imposicions son stades per vos senyor atorgades que aço haien pogut fer legudament. E que per aço inquisicio ne proces ne demanda ne punicio alguna contra les dites universitats o regidors daquelles no puscha esser feta. E si es stada començada qui sia hauda per revocada e per no feta la qual demanda empero se puscha fer e proseguir contra alguns singulars de les dites universitats si envers aquells res de les dites imposicions fraudulosament e ab mala manera haura ne sera. E si per aço fan a regonexer les dites imposicions que per vos senyor fos una persona eleta e dues per la universitat reyal on la dita regonexença se fara qui

aytal regoneximent fessen en aquella forma e manera e ab semblants cauteles com les dites universitats acostumen de servar en los fets de les dites imposicions romanents senyor en sa força los capitols fets e atorgats per vos senyor o per nom o per part vostra sobre les dites imposicions en los parlaments per vos senyor tenguts als dits lochs Reyals o en altra manera a les dites universitats o alguna daquelles.—*Plau al senyor Rey.*

XXIIII. Item com per ordinacio de les Corts derrerament celebrades en la Ciutat de Tortosa tot drap dor e de seda xamellots camocans velluts savastres freses daur e dargent quis vendran per tallar o metre en arneses e tot fil daur e dargent perles e pedres precioses encastades e no encastades fossen pagats com se vendrien per liura de diners del preu que sen hauria. xij. diners e del dit dret ischa poch emolument per les fraus que si fan segons que la present Cort es stada informada Perço la dita Cort de volentat de vos senyor ordona que per los dits draps dor e de seda e altres coses dessusdites sien pagats entrant e ixent de Cathalunya. ij. diners per liura del preu e valor de les dites coses e que cessen los dits. xij. diners per liura. Pero aquesta ordinacio no haia loch tro passat lo mes de Juyol propvinent perço com les generalitats son stades venudes per tot lo dit mes e aquell passat la present ordinacio sia publicada ab veu de crida per los lochs acostumats de Cathalunya.—*Plau al senyor Rey.*

XXV. Item com les penes de terces e altres quis acostumen de posar en contractes de censals e violaris se posen aquells a instancia e en favor de la part e parega rahonable que aquelles no degen esser levades sino a instancia de part e los fischals terçers e altres sen vagen a aquells qui prenen censals e violaris e façen los fer sagrament dients «Jurats si us es pagada aytal pensio que us fa aytal universitat o singular en so terme» E sin dien *no* es procehit de fet contra les dites universitats e singulars sens altre clam e instancia a exeguir e levar les dites penes perço com no han pagat dia adiat. Perque senyor demana e supplica la dita Cort que penes algunes judicials en los dits contractes posades e posadores comeses e cometedores no puxen esser demanades exhigides o levades en neguna manera si donchs no era fet clam o reeclam o feta instancia de part e solament per aquella quantitat de que sera fet lo clam o reeclam.—*Plau al senyor Rey durant lo temps de la ajuda.*

XXVI. Item vol e ordona la dita Cort de voluntat del dit senyor Rey que lo regent la Diputacio qui ara es o per temps sera haia a esser tengut de fer totes e sengles vendes per ell en qualsevol forma o

manera faedores de censals morts e violaris e tornar violaris a censals morts e reembre aquells de voluntat e consentiment dels oydors dels comptes de la dita Diputacio qui ara son o per temps seran.—*Plau al senyor Rey.*

XXVII. Item que vos senyor a supplicacio de la Cort atorgats de present que posarets per guardes e alleadors e scrivans en les seques del flori Darago quis bat en les seques de Çaragoça e de Valencia aquelles persones que los Consellers de la Ciutat de Barchinona vos nomenaran de present e quels sia tatxat salari covinent segons la condicio de les persones a coneguda de mossen[1] de Leyda encara que en les seques de Barchinona e de Perpinya haia compliment de guardes e daltres officials segons la ordinacio de la Cort de Tortosa a coneguda de mossen de Leyda.—*Plau al senyor Rey.*

XXVIII. Item perço quel General puxa clarament saber quants marchs dor fi de que son fets florins Darago se son batuts en les seques de Perpenya de Barchinona de Çaragoça e de Valencia de la Cort de Tortosa a ença en la qual fou dat aforament al flori supplica la dita Cort que vos senyor Rey deiats manar sots pena de mil morabatins dor als maestres e scrivans de totes les dessus dites seques que mostren los comptes dels batiments de les dites seques davant en Bernat Buçot regent la Deputacio de Cathalunya e aquells comptes averen ab sagrament perço que en la pus prop Cort la qual vos senyor devets celebrar en Cathalunya se puxa fer relacio del dit batiment.—*Plau al senyor Rey.*

XXIX. Item supplica la dita Cort que sia merce vostra senyor que daqui a la prop Cort celebradora en Cathalunya no donets ne prestets vostra auctoritat e si prestada la y havets que no vaylla en una obra appellada *ferma Reyal* en altra manera *segell petit* que alguns tractan ques faça en Cathalunya perço com es cosa novella e de la qual se poria gran dan seguir al principat de Cathalunya si ab gran diligencia e maturitat no es discutida.—*Plau al senyor Rey.*

XXX. Item protesta expressament lo braç de la Esgleya que no han ne entenen haver res dit tractat offert prestat ne consentit calladament ne expressa ne entenen dir tractar offerir prestar consentir ne fer res en la present Cort sino tant solament a defensio e no a offensio.—*Plau al senyor Rey.*

XXXI. Item que vos senyor e la senyora Reyna e lo senyor Duch manets de present sots ira e indignacio vostra e lur e sots pena de mil morabatins dor a tots e sengles officials vostres e de la dita senyora

[1] El obispo de Lérida. (V. pág. 197 de este tomo.)

Reyna e del dit senyor Duch e a lochtinents daquells presents e esdevenidors e encara a totes altres persones de quis pertanga que tots e sengles capitols damuntdits e les coses en aquells contengudes tenguen e observen de tot en tot e que en res no y fassen ne y vinguen contra ne y lexen contrafer ne venir per neguna raho o manera.—*Plau al senyor Rey*.

XXXII. Item que vos senyor e la senyora Reyna e lo senyor Duch jurets per nostre senyor Deu e los sants quatre Evangelis que tindrets e servarets tots e sengles capitols damuntdits e totes les coses en aquells en cascun daquells contengudes e tenir e servar farets e que noy farets ne y vendrets contra ne y lexarets ne y consintrets contrafer ne venir calladament o expressa directa o indirecta o en altra manera per neguna raho.—*Plau al senyor Rey*.

[1] Petrus etc.—Dilectis et fidelibus universis et singulis officialibus nostris et aliis ad quos hec pertinere noscantur Salutem et dilectionem. Noveritis quod die presenti nobis curiam generalem celebrantibus in civitate Barchinone gentibus nostris Catalonie Principatus fuerunt concordata inter nos et dictam curiam certa capitula que in presenti volumine sunt descripta et in fine uniuscuiusque ipsorum continentur responsiones ad ipsa capitula per nos facte. Quocirca volentes ut decet ipsa capitula cum responsionibus ad ea factis inviolabiliter observari vobis et unicuique vestrum dicimus et mandamus de certa scientia et expresse et sub ire et indignationis nostre incursu ac sub pena in ipsis capitulis expressata quatenus capitula ipsa prout in presenti quaterno seu volumine describuntur et nostri sunt sigilli appensione munita juramentoque proprio et incliti infantis Johannis primogeniti nostri carissimi roborata observetis et observari faciatis et ea que sunt execucioni mandanda exequamini et compleatis iuxta ipsorum continentiam pleniorem. Datum Barchinone XIIII die Madii anno a nativitate Domini MCCCLXXIII. Visa Regens.

Franciscus Vitalis ex capitulis concordatis et firmatis per dominum Regem et Curiam.

[2] En nom de deu. Sapien tots que la Cort General de Cathalunya qui de present se celebra en la ciutat de Barcelona ajustada en la casa dels

[1] Este documento se halla inserto al pie del texto de los XXXII capítulos en el citado Registro 1.508, fol. 103 v.

[2] ARCHIVO GENERAL DE LA CORONA DE ARAGÓN.—Reg. 1.508, folios 78 v.-81.

preicadors de la dita ciutat. Attenent la dita Cort haver atorgats prestar al senyor Rey triginta mille florins dor en soccorriment del regne de Cerdenya lo qual es posat en gran perill e necessitat sobre les decimes al senyor Rey atorgades per lo Papa a III anys en aiuda del dit Regne los quals trenta millia florins la dita Cort ha haver e percaça per via de vendes e de violaris venedors ensemps o departidament sobre les generalitats de Cathalunya. Per ço la dita Cort de volentat auctoritat e consentiment del senyor Rey a aço present vol e consent e plen poder dona an Bernat Buçot ciutada de Barcelona que ell de consell e volentat den Ramon Jener cabiscol durgell e mosen Dalmau de Mur e Johan Serra ciutada de Barcelona puxa vendre sobre totes e sengles generalitats damuntdites e los emoluments daquelles per aquell preu o preus que li sera vijares e aquelles persones ques volra censals morts e violaris ensemps e departidament tro en quantitat dels dits treinta millia florins quitis de tots salaris e messions de les dites vendes e per occasio daquelles pagadores e faedores. E puxen fer ab consell dels damunt dits e per fermetat daquells en e sobre les dites generalitats totes e sengles assignacions obligacions seguretats e caucions axi specials com generals e totes e sengles altres coses a tot profit dels compradors dels dits censals e violaris axi permanent e segura com ells se volra e ab los dits compradors se pora avenir e a coneguda encara de savi o savis en dret si los compradors los hi volran lla encara on fossen tals coses que requerissen special manament e poder, de les quals generalitats tota o partida axi com se pora avenir ab los dits compradors puxa a ells liurar possesio corporal o quasi la qual com se volran ells puxen pendre per lur propria auctoritat e retenir durants los dits censols e violaris de la qual possesio no puxen esser gitats ne preiudicats en res durants los dits censals e violaris per negun cas general o especial per gran que fos ne per neguna raho o manera, de les quals generalitats e dels emoluments daquelles les quals puxe demanar e reebre lo dit Bernat Buçot e en defalliment dell altre per los dessusdits elegidor sien pagades les pensions annuals en los termens constituits o constituidors dels dits censals e violaris sens tota dilacio excusacio e excepcio plenerament e integra e totes messions dans e interesses per rao dels dits censals e violaris faedores en aço per lo dit Bernat Buçot e en defalliment seu per altre en lochs seu elegidor e posador per los dessus dits. E vol e consent e ordona la dita Cort de volentat del dit senyor Rey que totes les dites generalitats entegrament sien e duren en tot lo Principat de Cathalunya tro que tots los dits censals e violaris sien daquen reemuts e les pensions daquells sien entegrament pagades ensemps ab tots dans

messions e interesses. E que les dites generalitats en tot o en partida o en res entretant no puxen esser toltes levades minuades mudades ne puxen cessar ne esser emparades ne preiudicades en res ne si puxe fer algun embarch durants los dits censals e violaris per lo senyor Rey ni per la senyora Reyna ni per lo senyor Duch ne per altre o altres ne encara per cort general de Cathalunya ne per corts generals de tots los regnes del dit senyor ne per neguna altra manera per neguna raho dret o cas o necessitat per gran que fos. E si lo contrari era fet o assaiat de fer que no valla ans sia cas va e nulle e haut per no fet. Puxa encara fer lo dit Bernat buçot de consell e volentat de tots los dessusdits en e sobre totes les vendes e cascuna daquelles carta o cartes e encara scriptures de terç en la cort del veguer de Barcelona ab totes e sengles paccions promissions estipulacions penes renunciacions especials generals e seguretats caucions e clausules a tot profit mellorament e fermetat dels dits violaris e censals e dels compradors daquells sobre les dites generalitats. Puxe encara lo dit Bernat Buçot reebre los dits censals e violaris e fer apocha e apoques daquells, E aquells preus convertir en lo dit prestech e puxe pagar salaris e messions en e per aquestes coses faedores e tot aço haia a fer ab consell dels damont dits. E puxa substituir en aço aquell o aquells qui li sera vijares de consell e volentat dels dessusdits los quals substituits hagen aquell e semblant poder sobre empero les dites vendes faedores. Puxa encara fer en e sobre totes les coses damuntdites e les devallants e emergents daquelles e aquelles tocants en qualque manera totes e sengles altres coses de consell dels dessusdits qui sien necessaries utils e opportunes a profit dels dits compradors e fermetat e utilitat de les dites vendes. Comanant la dita Cort al dit en Bernat Buçot en e sobre les coses damuntdites e les devallants e emergents daquelles plenerament ses veu e liure e general administracio. Prometent la dita Cort al dit Bernat Buçot e als substituits seus e als compradors dels dits censals e violaris e encara al notari devall escrit axi com a publica persona per ell e per totes altres persones de les quals se pertany o pertanyer se pora reebent paciscent e estipulant que totes e sengles vendes damontdites e totes e sengles altres coses que en e sobre les dites vendes e altres coses dessusdites fetes seran en qualque manera per lo dit Bernat Buçot o substituits seus, fermes haura tendra e servara e tenir e complir e servar fara tota contradiccio cessant. Les quals coses totes e sengles la dita Cort de volentat del dit senyor Rey ab la present publica carta ara per llavors loa approva ratifica e conferma e a aquelles sa auctoritat dona axi com mils fer dir e entendres pot a tota fermetat e profit de les dites vendes dels dits censals e viola-

ris e dels compradors daquells. Suplent e tollent la dita Cort de volentat del dit senyor tots e sengles defalliments e contraris que en aquelles o en les altres coses damontdites sien o puxen esser o apparien quantquequant; axi que tots defalliments e contraris tolts e remoguts hagen e obtenguen plena eficacia e valor e hagen força de acte de Cort con axi ho vol e plau a la dita Cort de volentat del dit senyor. E vol e consent expressament que tots e sengles coses qui en aço sien necessaries utils e profitoses lla on requerissen especial poder hi sien compreses e enteses e vallen aytant com si açi eren especificades e singularment nomenades. Vol encara e consent la dita Cort de volentat del dit senyor que les dites coses o alcuna daquelles no puxen en res esser impugnades ne alcuna nullitat no sí puxa posar ne allegar en neguna manera ne per neguna raho en juy o fora juy. Puxa encara lo dit Bernat Buçot o altre en defalliment seu elegidor per les tres persones dessusdites reebre los dits trenta millia florins del dit prestech lo qual es assignat sobre les dites decimes e encara les dites decimes e los diners daquen provenidors tro que los dits trenta millia florins e totes altres coses en la carta del dit prestech contengudes seran pagats e pagades e fer apoques e administrar totes aquestes coses de consell e volentat dels damont dits qui puxen ohir lur compte e aquell examinar e difinir e fer fi e alsolucio sobre aquell car axi plau a la dita cort de volentat del dit senyor. A les quals coses totes e sengles damuntdites lo dit senyor Rey consent expressament e aquelles loa approva ratifica e conferma, e dona a les damuntdites coses e a totes les dites vendes dels dits censals e violaris sa auctoritat e decret. Supplent e tollent per plenitud de son reyal poder tots e sengles defalliments e contraris que si fossen oy poguessen esser en qualque manera. Prometent e jurant lo dit senyor per nostre senyor Deu e los sants quatre Evangelis que les coses damontdites totes e sengles tendra e servara e tenir e servar fara e que en res noy fara ney vendra contra ney lexara contrafer ne venir per neguna raho ne per negun cas. E en testimoni de les damontdites coses volgueren la dita Cort e encara lo dit senyor esser feta de les coses damontdites la present publica carta per lo notari davall escrit la qual lo dit senyor mana esser segellada ab son segell pendent a maior corroboracio. E les damontdites coses foren fetes e fermades per la dita Cort de volentat del dit senyor Rey e encara foren fermades e jurades en la dita casa dels preicadors on la dita Cort era ajustada present lo dit senyor dijous a xxx dies de setembre en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXII e del dit senyor trenta set, presents a aço testimonis lo noble mosen Berenguer dabella en Berenguer de relat tresorer de la senyora Reyna en

Pere de Margens escriva de racio del dit senyor en Pere Dezvall regent la tresoreria daquell mateja senyor ciutadans de Barcelona en Pere Morell notari de casa de mossen lo Bisbe de Leyda e en Francesch Luch escriva de Barcelona e molts altres.

Senyal ✠ de nos en Pere etc. Qui aço loam afermam e juram e en les coses damontdites nostra auctoritat e decret interposam e per maior corroboracio de les dites coses la present carta ab nostre segell pendent manam esser segellada. Visa Regens. Dominus Rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

[1] En nom de Deu. Sapien tots que la Cort general de Catalunya qui de present se celebre en la ciutat de Barcelona aiustada en la casa dels preicadors de la dita ciutat Attenent la dita Cort ultra los xxx^{m} florins que laltre dia graciosament presta al senyor Rey en socorriment e sosteniment del regne de Cerdenya haver ara atorgats al dit senyor decem mille florins sobre les decimes al dit senyor atorgades per lo Papa a tres anys en ajuda del dit regne los quals decem mille florins sien convertits en pagar alcunes gents a qui es degut per lo derrer viatge de Cerdenya quel Comte de Quirra hi feu segons que en los capitols del atorgament del dit prestech se conte los quals decem mille florins la dita Cort ha haver e percaça per via de vendes de censals e violaris venedors ensemps o departidament sobre les generalitats de Catalunya; Per ço la dita Cort de volentat auctoritat e consentiment del senyor Rey a aço present vol e consent e plen poder dona an Bernat Buçot ciutada de Barcelona que ell de consell e volentat den Ramon Jener cabiscol durgell e mosen Dalmau de Mur e Johan Serra ciutada de Barcelona puxa vendre sobre totes e sengles generalitats damuntdites e los emoluments daquelles per aquell preu o preus que li sera vijares e aquelles persones ques volra censals morts e violaris ensemps e departidament tro en quantitat dels dits decem millia florins quitis de tots salaris e messions de les dites vendes e per occasio daquelles pagadores e faedores. E puxen fer ab consell dels damunt dits e per fermetat daquells en e sobre les dites generalitats totes e sengles assignacions obligacions seguretats e caucions axi specials com generals e totes e sengles altres coses a tot profit dels compradors dels dits censals e violaris axi fermament e segura com ell se volra e ab los dits compradors se pora avenir e a coneguda encara de savi o savis en dret si los compradors los hi volran lla encara on fossen tals coses que requerissen especial mana-

[1] Archivo general citado.—Reg. 1.508, folios 82-84.

ment e poder, de les quals generalitats tota o partida axi com se pora avenir ab los dits compradors puxa a ells liurar possesio corporal o quasi la qual com se volran ells puxen pendre per lur propria auctoritat e retenir durants los dits censals e violaris de la qual possesio no puxen esser gitats ne preiudicats en res durants los dits censals e violaris per negun cas general o especial per gran que fos ne per neguna raho o manera, de les quals generalitats e dels emoluments daquelles les quals puxe demanar e reebre lo dit Bernat Buçot e en defalliment dell altre per qui regis la diputacio de Catalunya sien pagades les pensions annuals en los termens constituits o constituidors dels dits censals e violaris sens tota dilacio excusacio e excepcio plenerament e integra e totes messions dans e interesses per rao dels dits censals e violaris faedores en aço per lo dit Bernat Buçot e en defalliment seu per altre en loch del regent de la dita diputacio. E vol e consent e ordona la dita Cort de volentat del dit senyor Rey que totes les dites generalitats entegrament sien e duren en tot lo Principat de Cathalunya tro que tots los dits censals e violaris sien daquen reemuts e les pensions daquells sien entegrament pagades ensemps ab tots dans messions e interesses. E que les dites generalitats en tot o en partida o en res entretant no puxen esser toltes levades minuades mudades ne puxen cessar ne esser emparades ne preiudicades en res ne si puxe fer algun embarch durants los dits censals e violaris per lo senyor Rey ni per la senyora Reyna ni per lo senyor Duch ne per altre o altres ne encara per cort general de Cathalunya ne per corts generals de tots los regnes del dit senyor ne per neguna alta manera per neguna raho dret o cas o necessitat per gran que fos. E si lo contrari era fet o assaiat de fer que no valla ans sia cas va e nulle e haut per no fet. Puxa encara fer lo dit Bernat buçot de consell e volentat de tots los dessusdits en e sobre totes les vendes e cascuna daquelles carta o cartes e encara scriptures de terç en la cort del veguer de Barcelona ab totes e sengles paccions promissions estipulacions penes renunciacions especials generales e seguretats caucions e clausules a tot profit mellorament e fermetat dels dits violaris e censals e dels compradors daquells sobre les dites generalitats. Puxe encara lo dit Bernat Buçot reebre los dits censals e violaris e fer apocha e apoques daquells. E aquells preus convertir en lo dit prestech e puxe pagar salaris e messions en e per aquestes coses faedores e tot aço hai a fer ab consell dels damont dits. E puxa substituir en aço aquell o aquells qui li sera vijares de consells e volentat dels dessusdits los quals substituits hagen aquell e semblant poder sobre empero les dites vendes faedores. Puxa encara fer en e sobre totes les coses damuntdites e les

devallants e emergents daquelles e aquelles tocants en qualque manera totas e sengles altres coses de consell dels dessusdits qui sien necessaries utils e opportunes a profit dels dits compradors e fermetat e utilitat de les dites vendes. Comanant la dita Cort al dit en Bernat Buçot en e sobre les coses damuntdites e les devallants e emergents daquelles plenerament ses veu e liure e general administracio. Prometent la dita Cort al dit Bernat Buçot e als substituits seus e als compradors dels dits censals e violaris e encara al notari devallescrit axi com a publica persona per ell e per totes altres persones de les quals se pertany o pertanyer se pora reebent paciscent e estipulant que totes e sengles vendes damontdites e totes e sengles altres coses, que en e sobre les dites vendes e altres coses dessusdites fetes seran en qualque manera per lo dit Bernat Buçot o substituits seus, fermes haura tendra e servara e tenir e complir e servar fara tota contradiccio cessant, les quals coses totes e sengles la dita Cort de volentat del dit senyor Rey ab la present publica carta ara per llavors loa approva ratifica e conferma e a aquelles sa auctoritat dona axi com mils fer dir e entendres pot a tota fermetat e profit de les dites vendes dels dits censals e violaris e dels compradors daquells. Suplent e tollent la dita Cort de volentat del dit senyor tots e sengles defalliments e contraris que en aquelles o en les altres coses damontdites sien o puxen esser o apparien quantquequant; axi que tots defalliments e contraris tolts e remoguts hagen e obtenguen plena eficacia e valor e hagen força de acte de Cort con axi ho vol e plau a la dita Cort de volentat del dit senyor. E vol e consent expressament que tots e sengles coses qui en aço sien necessaries utils e profitoses lla on requerissen especial poder hi sien compreses e enteses e vallen aytant com si açi eren especificades e singularment nomenades. Vol encara e consent la dita Cort de volentat del dit senyor que les dites coses o alcuna daquelles no puxen en res esser impugnades ne alcuna nullitat no si puxa posar ne allegar en neguna manera ne per neguna raho en juy o fora juy. Puxa encara lo dit Bernat Buçot o altre en defalliment seu regent la diputacio de Catalunya reebre decem millia florins del dit prestech lo qual es assignat sobre les dites decimes e encara les dites decimes e los diners daquen provenidors tro que los dits decem millia florins e totes altres coses en la carta del dit prestech contengudes seran pagats e pagades e fer apoques e administrar totes aquestes coses de consell e volentat dels damont dits qui puxen ohir lur compte e aquell examinar e difinir e fer fi e absolucio sobre aquell car axi plau a la dita cort de volentat del dit senyor. A les quals coses totes e sengles damuntdites lo dit senyor Rey consent expressament e aquelles loa

approva ratifica e conferma e dona á les damuntdites coses e a totes les dites vendes dels dits censals e violaris sa auctoritat e decret. Supplent e tollent per plenitud de son reyal poder tots e sengles defalliments e contraris que hi fossen oy poguessen esser en qualque manera. Prometent e jurant lo dit senyor per nostre senyor Deu e los sants quatre Evangelis que les coses damontdites totes e sengles tendra e servara e tenir e servar fara e que en res noy fara ney vendra contra ney lexara contrafer ne venir per neguna raho ne per negun cas. E en testimoni de les damontdites coses volgueren la dita Cort e encara lo dit senyor esser feta de les coses damontdites la present publica carta per lo notari devall escrit la qual lo dit senyor mana esser segellada ab son segell pendent a maior corroboracio. E les damuntdites coses foren fetes e fermades per la dita Cort de volentat del dit senyor Rey e encara foren fermades per lo dit senyor Rey e jurades en la dita casa dels dits preicadors on la dita Cort era ajustada present lo dit senyor dijous a XIIII del mes de vuytubre en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXII. e del regne del dit senyor Rey XXXVII. Present per testimonis a aquestes coses en Pere de Margens en Pere dezvall de casa del dit senyor Rey e en vicenç Carbonell notari de casa del Archabisbe de Terragona.

Senyal ✠ de nos en Pere per la gracia de Deu Rey darago etc. Qui aço loam fermam e jurem e en les coses damontdites nostra auctoritat e decret interposam e per maior corroboracio de les dites coses la present carta ab nostre segell pendent manam esser segellada.

Sig✠num Guillelmi de Muntmany scriptoris dicti domini Regis eiusque auctoritate notarii publici Barchinone Qui hec scribi fecit et clausit.

Potestas Bernardi Buçot.

[1] En nom de Deu. Sapien tuyts que la Cort general de Catalunya quis celebre de present en la ciutat de Barcelona Attenent que per haver en aquell temps prestament e tost la moneda de les profertes les quals en diverses corts generals de Catalunya possades son stades atorgades e fetes per lo general de Catalunya en defensio de la terra e per ben publich del dit general e per molts altres actes son estats venuts per ordinacio de les dites corts a diverses persones molts e diverses censals morts e violaris de certes quantitats de moneda annuals ab carta de gracia a diverses fors o preus ço es alguns censals morts a for de. X^{m}. sous e alguns a for de. XI^{m}. sous e alcuns a for de. XII^{m}. sous e de. XIIII^{m}.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1.508, folios 90-94.

sous per milenar e en altra manera. E los violaris axi mateix a diverses fors los quals censals e violaris se reeben e paguen cascun any sobre e de les generalitats de Catalunya. Attenent encara la dita present Cort que la Cort general de Catalunya derrerament celebrada en la ciutat de Tortosa ab auctoritat e consentiment del senyor Rey ordona e volch e dona e atorga poder an Bernat Bussot regent la deputacio de Catalunya quel dit Bernat Bussot o altre qui en defalliment seu regis la dita deputacio pogues vendre censals morts per reembre altres censals morts e violaris qui eren estats venuts axi per altres Corts de Tortosa com de Barcelona lavors passades si daquells censals morts quis vendrien se haurie maior preu que no daquells qui eren estats dats en les primeres vendes dels primers censals qui venuts eren estats per les dites corts. E encara posques vendre mig censal e mig violaris en cas que no trobas que posques vendre censals. E encara violaris per reebre altres violaris si daquells violaris que vendrie hauria maior preu que no sera haut daquells violaris que hi foren venuts per les dites Corts o reduir los dits violaris a censals morts segons que al dit regent seria ben vist faedor segons que daquest poder dat al dit regent la dita deputacio appar per carta publica feta e fermada en lo palau del bisbe de Tortosa dijous a XVII dabril en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXI e closa per en Bernat Miquel secretari del dit senyor Rey e per auctoritat sua notari publich per tota la sua senyoria. Considerant encara la dita present Cort quel dit en Bernat Bussot per virtut del dit poder a ell, segons que dit es, donat per la dita Cort de Tortosa ha venuts diverses censals morts e violaris sobre les dites generalitats a diverses persones e a diverses fors dels preus dels quals ha reemuts no solament dels primers censals e violaris qui per ordinacio de les dites passades Corts de Tortosa e de Barcelona venuts eren estats a menor for ans encara alcuns dels censals e violaris qui per ordinacio de la dita derrera Cort de Tortosa per lo dit Bernat Bussot matex en nom del dit General eren estats venuts faent en aço profitosament los affers del dit General ja fos que en lo dit poder al dit Bernat Bussot dat per la dita darrera cort de Tortosa no fos feta mencio sino per reembre censals morts e violaris que eren estats venuts per les dites primeres corts de Tortosa e de Barcelona ja lavors passades. Pensant encara la present Cort que pus de censals morts e de violaris lo dit general troba huy e pot trobar daci avant maior preus que no son hauts dels passats profitosa cosa es al dit general vendre novellament censals morts e violaris per reembre los dits primers censals e violaris car alleuge sen lo dit general de pensio e de interes e crex sen daço que mes sen ha de preu. Por ço la present

Cort haut sobre aço una vegada e moltes colloqui tractament e consell ab auctoritat ferma e licencia et consentiment del senyor Rey e de la senyora Reyna e encara del senyor Duch primogenit lur loa ratifica e conferma expressament ab la present carta e ordona faent ne acte de Cort e vol esser haudes per fermes totes les dites vendes per lo dit en Bernat Bussot en nom del dit general fetes axi per reempço dels dits censals e violaris qui eren estats venuts per ordinacio e poder de les dites primeres Corts de Tortosa e de Barcelona com encara per reempço daquells censals e violaris que puys per ordinacio de la dita darrera Cort de Tortosa per lo dit en Bernat Bussot matex eren estats venuts. Jassia que en lo dit poder a ell donat no fos feta mencio de vendre censals e violaris sino per reempço daquelles censals e violaris qui per les dites passades Corts de Tortosa e de Barcelona segons que dit es eren estats venuts donant al dit en Bernat Buçot licencia e plen poder que sis voldra puxa les dites vendes e les scriptures del terç daquen fetes fermar de nou sots aquelles matexes obligacions e cauteles que ja les havia fermades. No res menys la dita present Cort ab auctoritat e ferma licencia e consentiment expres dels dits senyor e senyora per tenor de la present carta vol et ordona et al dit en Bernat Bussot licencia e plen poder atorga e dona quel dit en Bernat Bussot per reembre quals se vol censals e violaris per ordinacio e poder de quals se vol Corts de Catalunya passades tro al jorn de huy e per vigor daquest poder a quals se vol preu o for venuts o venedors puxa en nom del General de Cathalunya no contrastant qual se vol altra ordinacio contrari feta per lo dit senyor Rey o per qual se vol Cort de Catalunya a aquelles persones e per aquells preus que a ell sera ben vist vendre censals morts e encara violaris a vida de una o de dues o encara de mes persones ab carta de gracia tro en tanta quantitat quels preus quis hauran daquestes novelles vendes basten a reempço de tots los primes censals e violaris qui abans daquest poder en qual se vol temps e per ordinacio de quals se vol Corts son estats venuts sobrel dit general a menor preus o fors. E que dels preus havedors daquests novells censals e violaris qui per auctoritat del present poder seran venuts reeme lo dit en Bernat Bussot daquells censals e violaris que li parra dels dits primers censals e violaris sobrel dit general venuts a menor for. Dona encara e atorga la dita Cort al dit en Bernat Bussot plen e franch poder quels dits censals e violaris que vendra e cascun daquells puxa als compradors daquells censals e violaris assignar sobre les generalitats ordonades e posades en lo principat de Cathalunya. E aquelles generalitats totes o partida daquelles segons que al dit en Bernat Bussot mils vist sera obligar generalment e

special e encara espressament assignar e aquelles e la possessio corporal de aquelles liurar e metre entre mans als compradors del dits censals e violaris e a cascun daquells e a qui ells volran axi plenerament e ferma com fer se puxa e en aquella manera e forma ques voldra e ab los compradors se pora avenir, de la qual possessio per neguna manera rao o necessitat ne per negun cas general o especial per gran o per greu que fos no puxen esser foragitats ne preiudicats en res durants los dits censals e violaris o alguns daquelles e encara si los compradors ho volran puxa les dites generalitats consignar per los dits compradors e en nom dells a aquell cambiador o cambiadors o altres persones de les quals se avendran en poder dels quals venguen e sien possats los diners qui exiran de les dites generalitats. E que los cullidors o compradors daquelles sien tenguts dels preus o diners de les dites generalitats respondre plenerament a aquells cambiador o cambiadors o persones de que se avendra e que en aço se haien a estrenyer o obligar ab sagrament e homenatge e en altra manera axi com mils e pus fermament fer se puxe. E que aquells cambiador o cambiadors o persones paguen dels dits diners a cascun comprador o a qui ell volra en lo terme constituit la pensio del censal o violari que comprat hi haura quitis de totes messions e embarchs. Puxe encara lo dit Bernat Bussot o altre qui en loch dell hi fos posat fer per rao dels dits censals e violaris als compradors daquells e als seus e a qui ells volran totes altres seguretats fermetats e obligacions sobre les dites generalitats axi fermament com fer se puxe a tot profit e utilitat dels dits compradors e dels seus a coneguda encara de savi o savis en dret si los compradors ho volran los quals per los compradors hi puguen esser elets. Puxe encara lo dit Bernat Bussot o altre qui en loch dell hi fos posat fer sobre les dites vendes e cascuna daquelles carta o cartas scriptures de terç e altres quals sevol en aquelles corts ques volra e ab los compradors se avendra ab pactes paccions promissions stipulacions penes obligacions e renunciacions specials e generals cauteles seguretats e clausules quals se vol a tot profit millorament e utilitat dels dits compradors e dels seus axi com ab ells sen pora avenir e encara axi com ab ells mils sera vist faedor e expedient, les quals vendes e cascuna daquelles e totes e sengles obligacions assignacions seguretats e fermetats qui en e sobre aquelles cosas o per aquelles fetes seran e totes altres coses en aquelles faedores o qui fetes hi seran en e sots quals se vol manera o forma o concepcio de paraules lla on requerissen special manament o poder vol e ordona la dita Cort que haien e obtenguen fermetat e valor e haien força de acte de Cort e aquelles ara per lavors la dita Cort ab la present scriptura

o carta loa approva ratifica e conferme axi com mils dir fer e entendre se pot a sa e bon enteniment e a tot profit del dits compradors o cambiadors. E promet la dita Cort en nom del dit General de Cathalunya que james contra les coses damuntdites o davall scrites o alguna daquelles lo dit general no fara ne vendra per negun cas o necessitat per gran que fos ans aquelles tendra e observara e tenir e observar fara tota contradiccio cessant. Puxa encara lo dit Bernat Bussot reebre los preus dels dits censals e violaris e fer apoques daquells volent e ordonant la dita Cort de volentat del dit senyor Rey que les dites vendes o algunes daquelles o les preus dels dits censals e violaris o dalguns daquelles ne les altres coses damunt dites o davall escrites no puxen esser en juy o fora juy en res impugnades ney puxa esser allegada excepcio de nullitat o altre quals se vol ne neguna rao ne dret qui contrari fos per neguna manera ne negun defalliment o defalliments; ans la dita Cort tots defalliments e tots contraris e totes excepcions qui notar allegar e opposar si poguessen toll e per toltes e foragitades vol que sien haudes de tot en tot de volentat e auctoritat del dit senyor Rey a aço present. Vol encara e ordona la dita Cort de volentat del dit senyor Rey que les pensions dels dits censals morts e violaris e totes messions daquen faedores sien pagades entegrament de les dites generalitats e encara ne sien reemuts los dits censals e violaris. E que les dites generalitats duren sien e romanguen en tot lo principat de Cathalunya segons que en aquell se paguen es cullen tro que tots los dits censals morts e violaris qui venuts hi seran e aquells que ja hi son estats venuts per les Corts passades seran entegrament reemuts e les pensions e les messions daquells pagades, les quals generalitats en tot o en partida en res entretant no puxen esser toltes levades minuades mudades ne puxen cesar ne esser en res emparades o preiudicades ne esser hi fet algun embarch durants los dits censals e violaris o algun daquells per lo senyor Rey ne per la senyora Reyna ne per lo senyor Duch ne per altra o altres persones ne encara per Cort general de Catalunya ne per Corts generals de tots los regnes del dit senyor ne per neguna altra manera per neguna rao ne per negun dret cas o necessitat per gran que fos. E si lo contrari hi era fet o assaiat de fer que no valla ans sia cas va e nulle e haut per no fet lla on se faes per Corts generals o per los dits senyors o en altra manera si donchs nos fahia de volentat e consentiment expres dels compradors dels dits censals e violaris e dels dits cambiadors e que en negunes altres coses les dites generalitats no puxen esser convertides ne despeses. E promet la dita Cort les dites generalitats fer durar tant e tan longament tro que tots los dits censals e viola-

ris que venuts hi son e si vendran en loch daquells que ja hi son venuts sien entegrament reemuts e pagats los dits interessers. Empero les pensions de tots los dits censals e violaris axi venuts com venedors encorreguen en paga axi que los uns no sien primers dels altres en la paga. Item vol e ordona la dita Cort de volentat del dit senyor Rey que lo dit Bernat Bussot puxe sobre les vendes faedores substituir. I. o molts en aquelles ciutats viles e lochs que a ell parra los quals substituits haien semblant poder que ell. E aquestes coses damunt dites e davall escrites no puxen en res esser preiudicades mudades e embargades per los dits senyor ne per Corts generals ne per altres quals se vol persones. Prometent la dita Cort en bona fe al dit Bernat Bussot e a quals se vol altre qui en loch dell hi fos posat e als compradors dels dits censals e violaris e a totes altres persones de quis pertanga e al notari davall escrit estipulant o en nom de les dites persones e de totes altres de quis pertanga que lo dit general tendra complira e observara e observar fara totes les dites coses sens tota contradiccio. E lo dit senyor Rey consent expressament a totes les dites vendes e aquelles loa approva ratifiqua e conferme e dona a aquelles sa auctoritat e decret. Supplent e tollent per plenitut de son reyal poder tots defalliments e contraris qui en aquelles fossen o poguessen esser. E aquestes coses fa lo dit senyor de volentat consentiment de la dita Cort. E que si per volentat o consentiment o per fet del dit senyor o de la senyora Reyna o del senyor Duch o per altra causa lur les dites generalitats en tot e en partida eren preiudicades o minuades o venien a menys oy venia algun torb vol que tots los seus bens propris hi sien obligats los quals bens ara per lavors hi obliga. Prometent e jurant lo dit senyor Rey per nostre senyor Deu e per los sants quatre Evangelis que totes les coses damuntdites tendra complira e servara e servar e tenir complir e servar fara e que en res noy fara ney vendra contra ney lexara fer ne contravenir ney tocara per neguna rao. E la senyora Reyna loant e approvant e ratificant e confirmant totes les coses damuntdites e a aquelles consentint promet en bona fe als dits compradors dels dits censals e violaris e a totes altres persones de quis pertanga o pertanyer se puxen ara o daquiavant e encara al notari davall escrit reebent e estipulant o per totes les dites persones e altres de quis pertanga que contra les coses damuntdites o alguna daquelles en res no fara ne vendra per neguna rao o causa ne consellara ney consintra ney lexara contra fer o venir ans les dites coses tendra e observara e tenir e observar fara en sa bona fe. E volen los dits senyor Rey e senyora Reyna e la dita Cort que de les coses damunt dites se puxen fer una carta o moltes. E les coses damunt dites segons la dita

forma foren fetes loades approvades e firmades per la dita Cort de volentat del dit senyor Rey e per lo dit senyor de volentat de la dita Cort e encara per lo dit senyor jurades per nostre senyor Deu e los sants quatre evangelis ab les sues mans corporalment tocats en la casa dels frares menors de Barcelona on la dita Cort era ajustada es celebrava dimars a XXIX dels mes de març en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXIII e del regne del senyor Rey XXXVIII presents a aço per testimonis en Pere de Margens scriva de racio Berthomeu Sirvent escriva de racio del dit senyor. Vicenç Carbonell notari de casa del Archabisbe de Terragona e Jacme Nicolai escriva de Barcelona e molts daltres.

Senyal ✠ de nos en Pere per la gracia de Deu Rey darago etc. Qui aço loam firmam e juram e en les coses damuntdites nostra auctoritat e decret e per maior corroboracio de les dites coses la present carta ab nostre segell pendent manam esser segellada. Visa Regens.

Senyal ✠ de nos Alienora per la gracia de Deu Reyna darago etc. Que aço loam e fermam la qual ferma manam açi esser possada per ma del feel secretari nostre en Guillem oliver en la ciutat de Barcelona a XXX dies de març en lany de nostre senyor MCCCLXXIII. E aquesta carta per maior corroboracio de les dites coses ab nostre segell pendent manam esser segellada.

Senyal ✠ de nos infant en Johan de molt alt senyor Rey primogenit e de sos Regnes e terres general Governador qui aço loam e firmam la qual firma manam açi esser posada per ma del feel prothonotari nostre en Bertran de Pinos en la ciutat de Barcelona lo primer dia dabril en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXIII. E a maior fermetat de les dites coses manam la present carta ab nostre segell pendent esser segellada.

Dominus Rex mandavit mihi Bernardo Michaelis in cuius posse firmavit et iuravit.

Domina Regina mandavit mihi Guillelmo Oliverii.

Dominus Dux mandavit mihi Bertrando de Pinos.

[1] En nom de Deu. Sapien tots que la Cort general de Catalunya quis celebra de present en la ciutat de Barcelona attenent per la dita Cort esser atorgat cert do e prestech al senyor Rey sobre certes coses en aquell do o prestech contengudes e en especial haver atorgades o profertes de present per defensio e restauracio de Serdenya o encara per defensio de Catalunya e redempcio del usatge Princeps namque si dins

[1] ARCHIVO GENERAL citado.—Reg. 1.508, folios 108 v.-113.

cert temps contengut en lo dit do o prestech o proferta daquell lo dit usatge o declaracio o interpretacio daquell havia loch cent trenta millia lliures Barcelonesas havedores de les generalitats per ordinacio de les Corts passades de Tortosa e de Barcelona en lo Principat de Catalunya posades e ordonades provehit per la dita Cort que en lo cas o cases quel dit usatge Princeps nanque hagues loch lo regent la deputacio de Catalunya per tal com de les dites generalitats no porien les dites cxxx^{m} lliures axi prestament exir com necessari seria pogues la dita quantitat de cxxx^{m} lliures procurar e haver per via de manleutes o de vendes de censals morts o violaris venedors sobre les dites generalitats segons que de les dites coses en quant toquen la dita profirença del dit prestech de les dites cxxx^{m} lliures appar largament per lo terç e quart capitules contenguts en los capitols de la dita profirença dels quals hi a carta publica feta el dia present en poder de Jacme conesa protonotari del dit senyor Rey los quals terç e quart capitols son de la tenor seguent (siguen estos capítulos); per ço la dita Cort ajustada en lo Monestir dels frares menors de Barcelona en la casa on la dita Cort ça celebra de volentat auctoritat e consentiment del senyor Rey en la dita Cort personalment constituit vol e consent e dona plen poder an Bernat Buçot Regent la deputacio de Catalunya e a qualsevol altre qui en loch o defalliment dell regis la dita deputacio que puxa en los dits cas e cases sobre les dites generalitats les dites cxxx^{m} lliures en nom del general de Catalunya totes o partida manlevar o per via de prestech o en altra manera procurar e haver a mogubell usura o altres guanys o interesses axi com a ell mils sera vist expedient, de consells empero daquells que a aço son ordonats o assignats per la present Cort e en la forma contenguda en los dits capitols. E puxa per les dites manleutes o contractes axi per la quantitat principal com per los mogubells usures o altres guanys o intereses obligar en special o en general les dites generalitats axi com mils e pus fermament fer se puxa a profit daquells daqui o ab qui les dites manleutes o contractes seran fets e axi com ab ells sen puxa avenir E encara a qual se volra cambiador qui dita o dites ne faran, les quals coses no puxen en res esser impugnades ans haien plena fermetat e obtenguen força de acte de Cort. E encara per ço com seria pus profitos o menys dampnos al dit general e a la cosa publica la dita Cort de volentat del dit senyor Rey vol e consent e dona plen poder al dit Bernat Buçot o a qualsevol altre qui en loch dell hi fos posat que no contrastant qualsevol ordinacio en contrari feta puxa per nom e per auctoritat de la dita present Cort et del General de Cathalunya en les dites coses vendre per la quantitat damuntdita de cxxx^{m} lliures o per

aquella partida que li sera vijares censals morts e violaris ensemps o departidament per aquell preu o preus ques voldra sobre les dites generalitats, les quals generalitats en special e en general puxe assignar ipothecar e obligar als dits censals e violaris e a cascun daquells e als comprados daquells e als seus E a qui ells volran axi plenerament e ferma com fer se puxa e en aquella manera e forma ques volra e ab los comprados se pora avenir. E aquelles metra entre mans dels dits comprados e liurar daquells possesio a ells o a qui ells volran de la qual per neguna manera raho o necessitat ne per negun cas general o special per gran o per urgent que fos no puxen esser foragitats ne preiudicats en res durants los dits censals e violaris o alguns daquells e les dites manleutes, e encara si los comprados o contrahents ho volran puxa les dites generalitats consignar per los dits compradors e prestadors e en nom dells a aquell cambiador o cambiadors o altres persones de les quals se avendran en poder dels quals venguen e sien posats los diners qui exiran de les dites generalitats e que los cullidors arrendadors o compradors daquells sien tenguts dels preus o dines de les dites generalitats respondre plenerament a aquells cambiador o cambiadors e persones de que se avendran e que en aço se haien a estrenyer e obligar ab sagrament e homenatge e en altra manera axi com mills e pus fermament fer se puxa. E que aquells cambiador o cambiadors o persones paguen dels dits diners a cascun comprador o a qui ell volra en lo terme constituit la pensio del censal o violari que comprat hi haura quitia de totes messions e embarchs puxa encara lo dit Beruat Bussot o altre qui en loch dell hi fos posat fer per raho dels dits censals e violaris als compradors daquells e als seus et a qui ells volran totes altres seguretats fermetats e obligacions sobre les dites generalitats axi fermament com fer se puxa a tot profit e utilitat dels dits compradors e dels seus a coneguda encara de savi o savis en dret si los compradors ho volran los quals per los dits compradors hi puxen esser elets. Puxa encara lo dit Bernat Bussot o altre qui en loch dell hi fos posat fer sobre les dites vendes e cascuna daquelles et sobre les dites manleutes e dites carta o cartes et scriptures de teiç et altres quals se vol en aquelles coses ques volra o ab los compradors o prestadors o cambiadors se avendra ab pactes promissions stipulacions penes obligacions renunciacions specials e generals cauteles securetats e clausules quals se vol a tot profit melloramen e utilitat dels dits comprados e dels seus e dels dits prestadors o cambiadors e axi com ab ells se pora avenir e encare axi com a ells mills sera vist et expedient, les quals vendes e cascuna daquelles e totes e sengles obligacions assignacions seguretats e fermetats qui en e sobre

aquelles coses o per aquelles seran fetes et totes alcunes coses en aquelles faedores o que fetes hi seran en e sots quals se vol manera forma o concepcio de paraules la on requerissen special manament o poder vol e ordena la dita Cort que haien e obtenguen fermetat e valor e haien força de acte de cort. Et aquelles ara per lavors la dita Cort ab la present scriptura o carta loa aprova ratifica e conferma axi com mills dir fer o entendre se pot a sa e bon enteniment e a tot profit dels dits compradors prestadors o cambiadors. Et promet la dita Cort en nom del dit General de Catalunya que james contra les coses damuntdites o davall scrites o alcuna daquelles lo dit General no fara ne vendra per negun cas o necessitat per gran que fos ante aquelles tendra e observara e tenir e observar fara, tota contradiccio cessant. Puxa encara lo dit Bernat Bussot rehebre los preus dels dits censals e violaris e fer apoches daquelles volent e donant la dita Cort de volentat del dit senyor Rey que les dites vendes o algunes daquelles de les altres coses damuntdites o davall scrites no puxen esser en juhii o fora juhii en res impugnades ney puxa esser allegada excepcio de nullitat o altre qualsevol ne neguna rao ne dret qui contra fos per neguna manera ne algun defalliment o defalliments ans la dita Cort de volentat del dit senyor Rey a aço consent. Vol encara et ordona la dita Cort de volentat del dit senyor Rey que les pensions dels dits censals morts e violaris e totes messions daquen faedores sien entegrament pagades de les dites generalitats et encara ne sien rehemuts los dits censals e violaris. Et que les dites generalitats duren sien e romanguen en tot lo Principat de Cathalnnya es paguen es cullen en lo dit Principat tro que los dits censals morts e violaris qui venuts hi seran et aquelles qui ja hi son estats venuts per ordenacio de les dites Corts de Tortosa e de Barcelona sien entegrament reemuts e les pensions e les messions daquelles pagades et encara entro que sien pagats los interesses daquells quey han prestat o prestaran en la quantitat quey es ey sera prestada, les quals generalitats en tot o en partida o en res entre tant no puxen esser toltes levades minuades mudades ne puxen cessar ne esser en res emparades o preiudicades ne esser hi fet alcun embarch durant los dits censals e violaris e prestechs o deutes o alcu daquells per lo senyor Rey o per la senyora Reyna ne per lo senyor duch ne per altre o altres persones ne encara per Cort general de Cathalunya ne per corts generals de tots los regnes del dit senyor ne per nenguna altra manera per nenguna raho ne per nengu dret cab o neccesitat per gran que fos. Et si lo contrari era fet o assaiat de fer que no vallya ants sie cas va e nulle e haut per no fet, la on se faes per corts general o per los dits senyors o en altra manera si donchs

nos fahie de volentat o consentiment expres dels compradors dels dits censals e violaris e dels dits cambiadors o prestados. E que en negunes altres coses les dites generalitats no puxen esser convertides ni despeses. Vol encara et ordona la dita Cort que tots e sengles officials reyals et encara altres senyors havents jurediccio o lurs officials haien e sien tenguts fer realment e de fet sens tota conexença de jutge o altre e sens ferma de dret que noy sie rehebuda e sens tota contradiccio et embarch a messions dels no volents pagar totes e sengles forces destretes et execucions que per lo dit Bernat Bussot requests ne seran, en aço tota appellacio cessant. Et que daça facen e sien tenguts de fer los dits officials ço es los lechs sagraments e homenatge et los clergues si preveres o en sacres seran sagrament et si los dits officials en aço eren necligents lo dit Bernat Bussot et los cullidors et compradors e cascun dells o altres per ells puxen fer les dites forces destretes et execucions com puxen fer los dits officials sens que nols puxa esser posat a la taula. Item. vol et ordona la dita Cort de volentat del dit senyor Rey que lo dit Bernat Bussot puxe en e sobre les dites coses e cascuna daquelles substituir I e molts en aquelles ciutats viles et lochs que a ell parra les quals substituits haien semblant poder que ell. Et que puxa los dits substituits revocar. Et aquestes coses damuntdites e davall scrites no puxen esser en res preiudicades mudades o embargades per los dits senyors ne per Corts generals ne per altres quals se vol persones. Prometent la dita cort en bona fe al dit en Bernat Bussot e a qualsevol altre qui en loch dell hi fos posat et encara a tots e sengles cambiados que haien fetes o faran dites per lo dit Bernat Bussot o altre qui en loch dell hi fos posat e als comprados dels dits censals e violaris et als prestadors et a totes altres persones de quis pertanga et al notari davall escrit stipulant ho en nom de les dites persones e de totes altres de quis pertangue que lo dit general tendra complira et observar a et observar fara totes les dites coses sens tota contradiccio. Et lo dit senyor Rey consent expressament a totes les coses damuntdites et aquelles loha aprova ratifica e conferma et dona a aquelles sa auctoritat e decret. Et encara a totes les dites vendes dels dits censals e violaris et a totes les dites manleutes et obligacions supplent e tollent per plenitut de son reyal poder tots defalliments e contraris qui en aquells o en les altres coses damuntdites fossen o poguessen esser. Et totes aquestes coses fa lo dit senyor de volentat e consentiment de la dita Cort. Et si per volentat e consentiment o profit del dit senyor o de la senyora Reyna o del senyor Duch o per alcuna causa lur les dites generalitats en tot o en partida eren preiu-

dicades o minuades o venien a menys oy venia algun torb vol que tots los seus bens propris sien obligats a totes les dites coses, los quals bens ara per lavos hi obliga prometent e jurant lo dit senyor Rey per nostre senyor Deu e per los sants IIII evangelis que totes les coses damuntdites tendra complira e servara e tenir complir e servar fara. E que en res noy fara ney vendra contra ney lexara fer ni contravenir ney tocara per nenguna raho, Manant e dient lo dit senyor per tenor de la present carta a tots e sengles officials seus presents e sdevenidors e a lur lochtinents que requests per lo dit Bernat Bussot o substituit seu facen e sien tenguts de fer totes e sengles forces destretes compulsions et execucions que per lo dit Bernat Bussot o substituit seu requests ne seran sens tota dilacio e contradiccio, Et sens assignacio de jutge o sens conexença et tota appellacio remoguda. Et encara volen et ordonen lo dit senyor et la cort damuntdita que lo dit Bernat Bussot sie tengut de fer sagrament et homenatge que en e sobre les coses damuntdites se haura be e fielment e profitosa ey donara tota aquella bona diligencia que pora, et semblant sagrament e homenatge sie tengut de fer aquell qui en loch dell hi fos posat ants que usats o pogues usar del dit offici. E la senyora Reyna lohant et aprovant et ratificant et confermant totes les coses damuntdites e a aquelles consentent, promet en bona fe als dits compradors dels dits censals e violaris e als dits cambiados o prestados et a totes altres persones de quis pertanga o pertanyer se pusque ara o daqui avant, Et encara al notari davall escrit rehebent et estipulant per totes les dites persones e altres de quis pertanga que contra les coses damuntdites o alguna daquelles en res no fara ne vendra per nenguna raho o causa ney consellyara ney consentra ney lexara contra fer o venir ants les dites coses tendra e observara e tenir e observar fara en sa bona fe. Et volen los dits senyors Rey e la senyora Reyna e la dita Cort que de les coses damuntdites se puxen fer una carta o moltes. Les coses damuntdites segons la dita forma foren fetes loades aprovades e confermades E per la dita Cort de volentat del dit senyor Rey et per lo dit senyor de volentat de la dita Cort et encara per lo dit senyor et per lo senyor infant en Johan primogenit seu aqui present jurades per nostre senyor Deu e los sants IIII evangelis ab lurs mans corporalment tocats en lo dit monastir dels frares menos de Barcelona on la dita Cort ere justada es celebrava dissapte XIII de maig en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXIII, Et del regne del dit senyor Rey XXXVIII. Et volgueren e manaren los dits senyor Rey e Duch que la present carta fos ab lurs segells pendents segellada. Presents a aço testimonis mossen Ramon de Vilanova Camarlench mossen Manuel Dentença mossen Guerao de

Palou promovedor. P. ça Costa batle general de Catalunya conseller del senyor Rey P. Morell scriva del dit senyor et G. de Muntmany notari de Barcelona. En apres dijous a IIII de agost del any dessusdit en presencia del dit senyor Rey la dita senyora Reyna aytant com a ella se pertany et en quant en aço la sua ferma e consentiment son demanats ferma les dites coses et en aquelles consenti et promes en la sua fe reginal estar per observacio de les dites coses e contra aquelles o alguna daquelles no fer ni venir en alguna manera. Et volgue e mana la dita senyora la present carta esser ab son segell pendent segellada. Testimonis foren a aço presents mosen Ramon Peguera majordom de la dita senyora. Et lo dit en Pere Çacosta et en Andreu Figuera notari de Barcelona. Visa Regens.

Sig✠num mei Jacobi Conesa protonotarii dicti domini Regis eiusque auctoritate notarii publici per totam terram et dominationem eiusdem qui concessioni et publicationi dicte preste et firmamentis domini Regis domine Regine domini ducis et dicte curie generalis presens fui hecque scribi feci et clausi.

Jacobus conesa, ex capitulis curie generalis et firmamentis factis per dominum Regem domina Regina domino duce et Curia.

La terminación ó licenciamiento de estas Cortes se verificó necesariamente después del 21 de Julio de 1373 y antes del 12 de Agosto siguiente, porque en un documento que lleva la primera de dichas fechas, hace mención el Rey de estas Cortes en el sentido de hallarse reunidas «*in curiis generalibus quæ nunc Barchinone celebramus*», y en otra de 12 de Agosto siguiente se refiere á ellas como terminadas «*en la derrera Cort de Barcelona*». En igual sentido se expresa en un tercer documento fechado el 1.º de Septiembre del propio año con las palabras «*in curiis generalibus noviter celebratis*». (V. Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 1.508, folios 106 v., 108, 113.)

IV

Cortes de Barcelona de 1373.

Convocacio curiarum Catalonie jndictarum ad. XVIII. diem mensis Septembris anni MCCCLXXIII in civitate Barcinone.[1]

Petrus etc. Reverendo patri in domino Petro divina providencia Archiepiscopo Terracone salutem et dileccionem: Cum nos pro utilitate et bono estatu republice Catalonie principatus curias breviter expediendas Catalanis in civitate Barcinone. XVIII. die presentis mensis septembris providerimus jndicendas pro quibusdam negociis breviter expediendis que de dictarum curiarum consilio et assensu inibi expedire habemus vos requirimus et monemus quatenus dictis die et loco ubi nos Deo propicio erimus infallibiliter jntersitis. Datum Barcinone sub nostro contrasigillo. VI. die Septembris anno a nativitate Domini Millesimo CCC.LXXIIJ. Visa Regens.

Dominus Rex mandavit michi Jacobo Conesa.

Similes fuerunt misse infrascriptis

Petro Episcopo Barcinone.
G. Episcopo Dertusensi.
Jacobus Episcopo Gerundensi.
Berengario Episcopo Urgellensi.
R.° Episcopo Vicensi.
Romeo Episcopo Ilerdensi.
P. Episcopo Elnensi.

Capitulis ecclesiarum.

Petrus etc. Dilectis nostris preposito et capitulo ecclesie Terrachone Salutem et dileccionem. Cum nos etc. Vos requirimus et monemus

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. núm. 1.499, fol. 167.

quatenus constituatis ex vobis sindicos et procuratores cum pleno posse qui intersint dictis die et loco ubi nos erimus domino concedente. Data ut supra.

Similes Decano et capitulo ecclesie Ilerdensis.
Priori et capitulo ecclesie Dertusensis.
Decano et capitulo ecclesie Urgellensis.
Capitulo ecclesie Barcinone.
Capitulo ecclesie Gerundensis.
Capitulo ecclesie Vicensis.
Capitulo ecclesie Elnensis.

Petrus etc. Religioso et dilecto nostro fratri Johani Ferdinandi de Heredia Castellano Emposte et regenti prioratum Catalogne Salutem et dileccionem. Cum nos etc. vos requirimus et monemus quatenus dictis die et loco ubi nos Deo propicio erimus jnfallibiliter jntersitis. Data ut supra.

Similes Abbatibus Monasteriorum.

Populeti.
Sanctarum crucium.
Sancte Marie de Rosis.
Sancti Petri de Rodis.
Sancti Felicis Guixolensis.
Sancti Benedicti de Bagijs.
Arularum.
Sancti Petri de Gallicantu Gerunde.
Sancti Michaelis de Fluviano.
Sancti Genesi.
Amariensis.
de Scarpio.
de Vallbona.
Sancti Martini de Canigone.
Balneolarum.
Sancti Cucuphatis Vallensis.
Sancti Johannis de Abbatissis.
Sancti Laurenci de Monte.
Campi Rotundi.
De Jau.
Bisulduni.
Sancti Michaelis de Fuxano.
Sancti Quirici.
Villebertrandi.
de Staagno.
Gerensis.
Sancti Andree.

Baronibus.

Inclito Infanti Martino.
P. Comiti Urgellensi et Vicecomiti Aggerensi, nepoti.
Johanni Comiti Impuriarum, consanguineo.
Johanni Comiti Montanearum de Prades, consanguineo.

Hugoni comiti Pallariensi.
Hugoni vicecomiti Cardone.
Dalmacio vicecomiti de Rocabertino.
Rogerio Bn. de Fuxio vicecomiti Castriboni.
Andree vicecomiti jnsule et Caneti.
P. Vicecomiti de Vilarino.
Bn.° de Sono vicecomiti de Evolo.
R.° de Perilionibus vicecomiti de Roda.
R.° de Angularia.
Berengario de Angularia.
Bernardino de Capraria.
Guillermo Galcerandi de Rocabertino.
Berengario de Apilia.
Ludovico Cornelij.
Gastono de Montecatheno.
Rogerio de Montecatheno.
Berengario de Ripellis.
Berengario de Castronovo.
Berengario de Cardona.
Heredi nobilis quondam G. R. de Cervilione.
P. Galcerandi de Pinosio.
Bn. Galcerandi de Pinosio.
A. Dorcau.
Geraldo de Cerviano.
Dalmacio de Queralto.
Geraldo de Queralt.
R. Alamani de Cervilione.
Artaldo de Capraria alias de Fossibus.
Dalmacio de Muro.
Arnaldo de Erillo.
Heredi nobilis quondam Gitardi de Lordaco.
Otoni de Montecatheno.
Gilaberto de Crudilis.
Bn. de Caramanij.
Jasperto de Castelleto.
Johanni de Bellaria.
Bn. de Sono.
Bn. de Angularia.
Berengario de Crudilis.
Jasperto de Ripellis.

Hugoni de Sancta Pace.
Gisperto de Muro.
Eymerico de Scintillis.
Heredi nobilis quondam Acardi de Talarno.

Militibus.

Bn.° Alamanj dorriols.
Bn.° de Tous.
Johanni de Ulzinellis.
Gisperto de Barbarano.
Francisco de Sancto Clemente.
Heredi Petri de Castroveteri.
P. de Montetornesio.
P. de Marciano.
R. de Ulugia.
Johanni de Pulcro castro.
Berengario de Ripis.
Berengario de Ulmis.
Berengario de Mediona.
R. de Boxadors.
Barthomeo de Villafranca.
Berengario de Castro episcopali.
Bn. de Vilademany.
Galcerando de Vilarig.
Jacobo de Corniliano.
A. G.[i] de Besora.
Poncio de Lupiano.
Barthomeo de Falchs.
Omberto de Fonollario.
Bn. de Senesterra.
Berengario de Josa.
G. de Pelafolls.
Heredi P. R.[i] de Coponibus.
Francisco Romeus.
R. de Pegaria.
Francisco de Rippis.

Universitatibus.

Petrus etc. Dilectis et fidelibus nostris consiliarijs et probis hominibus Barcinone: Salutem et dileccionem. Cum nos etc. vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis sindicos et procuratores vestros cum pleno posse qui jntersint dictis die et loco ubi nos erimus domino concedente. Datum ut supra.

Similes.

Paciarijs Ilerde.
Juratis Gerunde.
Procuratoribus Dertuse.
Consulibus Vici.
Consiliariis Minorise.
Consulibus Terracone.
Consulibus Perpiniani.
Paciarijs Tarrege.
Consulibus Podij Ceritanj.
Juratis Villefranche Penitencium.
Consiliarijs et juratis Montisalbi.
Juratis loci de Cambrils.
Juratis loci Sancti Petri de Auro.
Consulibus ville Berge.
Juratis loci de Arbucio.
Juratis ville de Figuerijs.
Consulibus Cauquiliberj.
Consulibus Villefranche Confluentis.
Juratis Calidarum de Montebovino.
Juratis ville Tarrage.
Consulibus Turicelli de Montegrino.
Juratis Aqualate.

Petrus etc. Universis et singulis officialibus nostris ad quos presentes pervenerint. Salutem et dilectionem licet hijs diebus proxime preteritis ob certas causas curias generales gentibus nostris Cathalonie principatus celebrandas in civitate Barcinone die XVIII presentis mensis Septembris duxerimus jndicendas, Quia tamen cessant cause ob quas curias ipsas jndiximus et ob hoc nolimus gentes nostras evocatas ad dictas

curias fatigari vobis et unicuique vestrum dicimus et mandamus quatenus faciatis in vestris districtibus jn capitibus vicariarum et baiuliarum vestrarum publicari voce preconijs quid aliquem seu aliquos ex convocatis venjre ad dictas curias non opportet. Data Barcinone xv die Septembris anno a nativitate Domini MCCCLXXIII. Visa Regens.

Jacobus conesa mandato Regis facto per Petrum ça Costa consiliarium et baiulum generalem.

Similes III° die fuerunt facte sub eisdem data et signo ac mandato.

Idem.

Postea vero die martis. xx. Septembris anno predicto. Dominicus de Mersasal preco publicus civitatis Barcinone dixit et retulit mi Petro de Cumba scriptori scribanie domini Regis quod ipse die sabbati proxime preterita ex parte domini Regis de mandato sibi facto per venerabilem Petrum ça Costa baiulum Catalonie generalem se fecisse voce tubarum et anafili per loca assueta dicte civitatis preconitzacionem sequentem.

Ara ojats que us fa hom saber per manament del senyor Rey que com cessen les raons per les quals lo senyor Rey havia convocades Corts açi en Barcinona al XVIIJ dia del present mes de Setembre. Per ço lo dit senyor desmana les dites corts axi que alcu no calla venir o si era vengut a la dita cort que sen pusque tornar.

V

Cortes de Lérida de 1375.

Convocatio Curiarum cathalanis indictarum Ilerde.[1]

Petrus etc. Reverendo in Christo patri Petro divina providentia Archiepiscopo Terrachone salutem et dilectionem. Cum nos pro defensione dumtaxat rei publice principatus Cathalonie deliberaverimus gentibus nostris dicti Principatus Cathalonie generalem curiam celebrare ad quam siquidem celebrationem civitatem Ilerde et diem xxv presentis mensis januari cum continuatione dierum sequentium huius serie assignamus, Propterea vos requirimus et monemus quatenus celebracioni dicte curie intersitis dictis die et loco ubi nos erimus domino concedente. Datum Ilerde prima die januarii anno a nativitate Domini MCCCLXXV. Jacobus de Vallesicca.

Similes fuerunt facte infrascriptis

Romeo, episcopo Ilerdensi.
P. episcopo Barchinonensi.
G.° episcopo Dertusensi.
Jacobo episcopo Gerundensi.
Berengario episcopo Urgellensi.
R.° episcopo Vicensi.
P.° episcopo Elnensi.

Capitulis.

Petrus etc. Dilectis nostris preposito et capitulo ecclesie Terrachone salutem et dilectionem. Cum nos pro defensione etc. ut supra usque ibi. Propterea vos requirimus et monemus quatenus constituatis ex

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 1.499, fol. 183.

vobis yconomos et procuratores plena potestate suffultos qui celebrationi dicte curie intersint dictis die et loco ubi nos erimus domino concedente. Datum etc.

Similes. Decano et capitulo ecclesie Ilerdensis.
Priori et capitulo ecclesie dertusensis.
Decano et capitulo ecclesie urgellensis.
Capitulo ecclesie Barchinone.
Capitulo ecclesie Gerundensis.
Capitulo ecclesie Vicensis.
Capitulo ecclesie Elnensis.

Petrus etc. Religioso et dilecto nostro fratri Johanni Ferdinandi de Heredia Castellano Emposte et regenti Prioratum Cathalonie Salutem et dilectionem. Cum nos etc. ut supra usque ibi. Propterea vos requirimus et monemus quatenus celebrationi dicte curie intersitis dictis die et loco ubi nos erimus domino concedente. Datum ut supra.

Abbatibus.

Sub forma proxime dicta fuit scriptum infrascriptis

Abbati Monasterii Populeti.
Sanctarum crucium.
Sancte Marie de Rosis.
Sancti Petri de Rodis.
Sancti Felicis Guixolensis.
Sancti Benedicti de Bagiis.
Arularum.
Balneolarum.
Sancti Cucuphatis Vallensis.
Sancti Johannis de Abbatissis.
Sancti Laurentii de Monte.
Sancti Petri de Gallicantu Gerunde.
Sancti Michaelis de Fluviano.
Santi Genesii.
Ameriensis.
De scarpio.
De Vallbona.
Sancti Martini de Canigoni.
Sancti Quirici.
Ville Bertrandi.
De stagno.
Campi rotundi.
De jau.
Bisulduni.
Sancti Michaelis de Fuxano.
Gerrensis.
Sancti Andree.

Baronibus.

Petrus etc. Egregio viro P.° comiti Urgelli et vicecomiti Agerensi nepoti nostro carissimo. Salutem et dilectionem. Cum nos etc. ut supra

usque ibi. Propterea vobis dicimus et mandamus quatenus celebracioni dicte curie intersitis dictis die et loco ubi nos erimus domino concedente. Datum etc.

Similes. Inclito infanti Martino.
Johanni Comiti Impuriarum consanguineo.
Johani Comiti Montanearum de Prades consanguineo.
Hugoni Comiti Pallariensi.
Hugoni Vicecomiti Cardone.
Dalmacio Vicecomiti de Rochabertino.
Rogerio Bernardi de Fugio vicecomiti Castriboni.
Andree vicecomiti Insule et Caneti.
Petro vicecomiti de Vilamuro.
Berengario de Sono vicecomiti de Evolo.
Raimundo de Perilionibus vicecomiti de Roda.
Heredi nobilis quondam G. R. de Cervilione.
Petro Galcerandi de Pinosio.
Berengario Galcerandi de Pinosio.
Arnaldo Dorcau.
Geraldo de Cerviano.
Dalmacio de Queralto.
Geraldo de Queralto.
Raimundo Alamany de Cervilione.
Artaldo de Capraria alias de Fossibus.
Dalmacio de Muro.
Arnaldo de Erillo.
Heredi nobilis quondam Sicardi de Lordaco.
Raymundo de Angularia.
Berengario de Angularia.
Bernardino de Capraria.
Guillelmo Galcerandi de Rochabertino.
Berengario de Apilia.
Ludovico Cornelii.
Gastono de Montecatheno.
Rogerio de Montecatheno.
Berengario de Ripellis.
Berengario de Castronovo.
Berengario de Cardona.
Otoni de Montecatheno.
Gilaberto de Crudilis.
Berengario de Caramany.
Jasperto de Castelleto.
Johanni de Bellaria.
Berengario de Sono.
Berengario de Angularia.
Berengario de Crudilis.
Jasperto de Ripellis.
Hugoni de Santa Pace.
Gisperto de Muro.
Eymerico de Scintillis.
Heredi nobilis quondam Acardi de Talarno.

Militibus.

Sub eadem forma fuit scriptum infrascriptis militibus.

Berengario Alamany dorriols.
Bernardo de Tous.
Johanni de Ulzinellis.
Gisperto de Barbarano.
Francisco de Santo Clemente.
Heredi Petri de Castroveteri.
Petro de Montetornesio.
Petro de Marciano.
Raimundo de Hulugia.
Johanni de Pulcrocastro.
Berengario de Ulmis.
Berengario de Mediona.
Raymundo de Boxados.
Bartholomeo de Vilafrancha.
Berengario de castro episcopali.
Berengario de Vilademany.
Galcerando de Vilarig.
Jacobo de Corniliano.
Arnaldo Guillelmi de Besora.
Poncio de Lupiano.
Bartholomeo de Falchs.
Omberto de Fonollario.
Berengario de Josa.
Guillelmo de Palafolls.
Heredi Petri de Coponibus.
Francisco Rome.
Raymundo de Pegaria.
Francisco de Ripis.

Universitatibus.

Petrus etc. Dilectis et fidelibus nostris consiliariis et probis hominibus Barchinone salutem et dilectionem. Cum nos pro defensione etc. ut supra usque ibi. Propterea vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis sindicos et procuratores plena potestate suffultos qui celebrationi dicte curie intersint dictis die et loco ubi nos erimus domino concedente. Datum ut supra.

Similes Paciariis Ilerde.
Juratis Gerunde.
Procuratoribus Dertuse.
Consulibus Vici.
Consiliariis Minorisse.
Consulibus Terrachone.
Consulibus Perpiniani.
Paciariis Tarrege.
Consulibus Podii Ceritani.
Juratis Villefranche Penitentie.
Consiliariis et Juratis Montisalbi.
Juratis loci de Cambrils.
Juratis loci Sancti Petri de Auro.
Consulibus ville Berge.
Juratis loci de Arbucio.
Juratis ville de Figueriis.
Consulibus Cauquiliberi.
Consulibus Villefranche confluentis.
Juratis Calidarum de Montebovino.
Juratis ville Frage.
Consulibus Turricelle de Montegrino.
Juratis Aquelate.

[1] Lo Rey.

Molt cara companyona. Vostra letra havem reebuda a la qual vos responem que al fet de les Corts a celebrar nos concordam a la intencio vostra ço es que per lo perill que sera de la vostra venguda la qual com sabets es necessaria volgrem tenir aquelles a Terragona semblantment que tengam les Corts particulars e no generals axi com nos fets saber e aço per moltes raons qui serien longues de escriure es ver que nons concordam a aço que dehits que apres que fossen tengudes les particulars les tinguassem generals e de les dites coses ço es de tenir les a Terragona tots de nostre consell sino fort pochs de contraria opinio dients que no y hauria viandes jassia que per nostre tresorer fos allegat que vos daqui e ell ab daltres aci farien quey seria provehit de viandes be que tots los altres ho tenguem per imposible puis dien mes que pus tenin les corts particulars e han a concorrer les de Arago cove que les tengam en lochs qui sien ha un pres del altre e si les teniem a Terragona seriem ne fort luny. Per que jassia nos sobre aço fort dubtosament siam venguts al acort per lo perill de la vostra persona de quens dubtam molt e estam en gran perplexitat pero veents les rahons dels altres quins ho fan fort impossible allegants la perdicio nostra si tot no concorre havem deliberat de tener les aci en Leyda e havem manades letres als aragoneses a Tamarit al v^e dia de febrer be es nostra intencio que si per les companyes qui son en Arago les corts darago no havien be loch que les pogoessem a ades celebrar que seriem de intencio de mudarles a Tarragona per salvament de vostra persona en que molt estam dubtants... [2]

Dada en Leyda a XIX dies de janer del any MCCCLXXV. Rex Petrus.

[3] Lo Rey.

Car nebot. Nos ab les Corts que havem acordat de tenir aci en Leyda e principalment de vos volem deliberar com se provehira a la deffensio del Principat de Catalunya. Perque us pregam tan affectuosament com podem que vos personalment e encontinent tots affers dexats vingats a les dites Corts. Car pensar devets que com en Catalunya no hagues Rey ço que Deu no vulle, sis pendrien vies e maneras com la cosa publica pogues esser defesa e posada en tal ordinacio que per enamichs destruhida no pogues esser. Dada en Leyda a XXX dies de janer del any MCCCLXXV sots nostre segell secret. Rex Petrus.

Sobre les dites coses nos havem informat largament claret portador

[1] ARCHIVO GENERAL DE LA CORONA DE ARAGÓN.—Reg. 1.357, fol. 72.

[2] La restante parte del documento se omite por no referirse á las Cortes.

[3] ARCHIVO GENERAL DE LA CORONA DE ARAGÓN.—Reg. 1.357, fol. 90 v.

de la present segons que ell vos recomptara de paraula. Data ut supra. Dominus Rex mandavit mi Bernardo Michaelis.

A nostre car nebot lo Comte durgell.

Due littere similes precedenti dempta clausula credencie comisse an claret fuerunt facte sub eisdem data et signo, altera quarum dirigitur comiti Impuriarum et altera vicecomiti Cardone.

Sub forma sequenti fuit iterato scriptum Cathalanis.

[1] Petrus etc. Venerabili in Christo patri Guillelmo Divina providencia episcopo dertusensi salutem et dilectionem. Pridem maturo prehabito consilio pro restauratione principatus Catalonie et in eo habitantium curias generales catalanis in civitate Ilerde providimus celebrandas ad quarum celebrationem vicesimam quintam diem proxime transacti mensis januarii assignavimus et inter alios vobis et aliis prelatis Catalonie scripsimus cum littera nostra data Ilerde prima die dicti mensis quatenus infallibiliter interessetis in dictis curiis dictis die et loco. Verum quia omnes habitatores principatus predicti sive clerici sive layci ad defensionem ipsius tenentur miramur admodum quod vos seu alii de brachio vestro nisi perpauci ad dictas curias nondum venistis. Cogitare etenim debetis in quantis periculis dictus principatus existit quantumque vestra interest providere ipsis periculis cum vos sicut et alii de dicto principatu eisdem periculis sitis expositus. Quocirca vos rogamus et requirimus vobisque sub debito nativi federis iniungimus quatenus statim ad dictas curias conveniatis vel procuratorem vestrum cum suficienti potestate mittatis ut provideamus simul vobiscum et cum aliis qui erunt in dictis curiis periculis supradictis. Alias scire vos volumus quod si per vestri seu procuratoribus vestri absentiam rei publice aliquod dampnum seu periculum subsequturum vobis erit imputandum merito. Et recordemini qualiter vestri precessores et vos etiam aliis temporibus in quibus non inminebat tanta necessitas in defensionem rei publice predicte vos egregie habuistis. Datum Ilerde prima die febroarii anno a nativitate Domini MCCCLXXV. Decanus Urgelli.

Petrus de Gostemps ex provisione facta per domini Regis consiliarium.
Similes fuerunt misse. Episcopo Vicensi.
Episcopo Gerundensi.
Episcopo Barchinone.
Abbati Sancte Marie de Rosis.

[1] Archivo general citado.—Reg. 1.499, fol. 180 v.

Episcopo Elnensi.
Abbati Sancti Joannis de Abbatissis.
Abbati Monasterii Rivipulli.
Episcopo Dertusensi.

Petrus etc. Dilectis nostris Priori et capitulo Ecclesie Dertusensis salutem et dilectionem. Pridem maturo prehabito consilio pro restauratione principatus Catalonie et in eo habitantiam curias generales catalanis in civitate Ilerde providimus celebrandas ad quarum celebrationem xxv diem proxime transacti mensis januarii assignavimus et inter alios vobis et aliis de vestro brachio scripsimus cum littera nostra data Ilerde prima die januarii anno subscripto ut vestros contitueritis yconomos et procuratores quos celebrationi dictarum curiarum faceretis dictis die et loco infallibiliter interesse; verum quia omnes habitatores principatus predicti sive clerici sive layci ad defensionem ipsius tenentur miramur admodum quod vos seu alii de brachio vestro nisi perpauci ad dictas curias venistis nec vestros yconomos seu procuratores misistis. Cogitare etenim debetis in quantis periculis dictus principatus existit quantumque vestra interest providere ipsis periculis cum vos sicut et alii de dicto principatu eisdem periculis sitis expositus. Quocirca vos rogamus et requirimus vobisque sub debito nativi federis iniungimus quatenus statim ad dictas curias yconomos vel procuratores vestros cum sufficienti potestate mittatis ut provideamus simul vobiscum et cum aliis qui erunt in dictis curiis periculis supradictis. Alias scire vos volumus quod si per vestri seu procuratoris vestri absentiam reipublice aliquid dampnum seu periculum subsequturum vobis erit imputandum merito. Et recordemini qualiter vestri precessores et vos etiam aliis temporibus in quibus non inminebat tanta necessitas in defensionem predicte rei publice vos egregie habuistis. Datum Ilerde prima die febroarii anno a nativitate Domini MCCCLXX quinto. Decanus Urgelli.

Similes fuerunt misse. Capitulo ecclesie Vicensis.
Capitulo ecclesie Gerundensis.
Capitulo ecclesie Barchinonensis.
Capitulo ecclesie Elnensis.
Capitulo ecclesie Dertusensis.

Petrus etc. Egregio viro Johani montanearum de Prades comiti domicelo consanguineo nostro carissimo. Salutem et dilectionem: Pridem maturo prehabito consilio pro restauratione principatus Catalonie et in

eo habitantium curias generales catalanis in civitate Ilerde providimus celebrandas ad quarum celebrationem xxv diem proxime transacti mensis januarii assignavimus et inter alias mandavimus vobis et aliis baronibus Catalonie cum littera nostra data Ilerde prima die dicti mensis quatenus infallibiliter interessetis in dictis curiis dictis die et loco. Verum quia vos seu alii de brachio vestro nisi perpauci ad dictas curias nondum venistis in magnum periculum et dampnum reipublice principatus predicti cum in omnibus tenemini subvenire. Ideo vobis dicimus et expresse mandamus quatenus statim ad dictas curias veniatis vel procuratorem vestrum cum sufficienti mandato mittatis ut in eisdem curiis indempnitati predicti principatus sicut decet valeat provideri. Alias si per vestri seu procuratoris vestri absentiam eidem principatui aliquid dampnum eveniret vobis merito poterit imputari. Datum Ilerde prima die febroarii anno a nativitate Domini MCCCLXX quinto. Decanus Urgelli.

Similes littere fuerunt misse

Rogerio Bernardi de Fuxio militi vicecomiti Castriboni.

Militibus.

Similes littere fuerunt misse

Bernardo Alamany durriols.
Berengario de Almis.

Petrus etc. Dilectis et fidelibus consiliariis et probis hominibus civitatis Barchinone salutem et dilectionem. Pridem maturo prehabito consilio pro restauratione principatus Catalonie et in eo habitantium curias generales catalanis in civitate Ilerde providimus celebrandas ad quarum celebrationem xxv diem proxime transacti mensis januarii assignavimus et inter alias vobis et aliis universitatibus civitatum villarum et locorum nostrorum Catalonie mandavimus cum littera nostra data Ilerde prima die dicti mensis ut vestros constitueritis sindicos et procuratores quos celebrationi dictarum curiam faceretis dictis die et loco infallibiliter interesse. Verum vos inter alias de dictis universitatibus nondum ad dictas curias vestros sindicos et procuratores misistis in nostri non modicum contemptum reique publice dicti principatus dampnum et preiudicium manifestum. Quocirca vobis dicimus et mandamus expresse ac de certa scientia quatenus statim post receptionem presentium ad dictam civitatem Ilerde ubi nos vos et alios qui in dictis curiis debent

esse expectamus ex causa predicta vestros sindicos et procuratores plena potestate suffultos mittatis. Alias scire vos volumus quod quidquid mali propter moram seu defectum ipsorum sindicorum dicto principatui eveniret vobis imputabitur vosque de inobedientia taliter puniemus quod vobis cedet ad penam et ceteris ad exemplum. Datum Ilerde prima die febroarii anno a nativitate Domini MCCCLXX quinto. Decanus Urgelli.

Similes littere fuerunt misse Juratis et probis hominibus civitatis Gerunde.

Consiliariis et probis hominibus civitatis Minorise.

Paciariis et probis hominibus ville Tarrage.

Consulibus et probis hominibus ville Perpiniani.

Consulibus et probis hominibus Turricelle de Montegrino.

Paciariis et probis hominibus ville Cervarie.

Consulibus et probis hominibus ville franche confluentis.

[1] Lo Rey.

Car fill be sabets com nos tenim Corts aci als catalans e noych ha negu per vos. Perque volem eus pregam que trametats procuracio bastant per lo fet de les dites Corts a algu daquest servidors vostres qui son aci. E fets li saber quens servesca en lo fet de les dites Corts axi com nos volrem. Dada en Leyda sots nostre segell secret a III dies de febrer del any MCCCLXXV. Rex Petrus.

Dirigitur infanti Martino.

Prelatis.

[2] Petrus etc. Venerabili in Christo patri G.° divina providentia episcopo dertusensi salutem et dilectionem. Prout ad aures vestras iam venisse credimus Rex Castelle Enricus treugam quam nobiscum habebat nobis per suos nuncios reddidit XXV die presentis mensis nec super contractibus quos nobiscum habebat in aliqua se voluit via ponere rationis. Unde cum tam nobis quam vobis totisque regnis et terris nostris existat necessarium valde quod in curiis quas catalanis civitate Ilerde celebramus et in curiis quas aragonensibus Tamariti celebramus dante domino vie celeres reperiantur ac modi per quos tam honori quam defensioni nostri et dictorum regnorum et terrarum salubriter satisfiat super quo presentiam vestram admodum necessariam reputamus vos requirimus

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 1.357, fol. 94 v.

[2] Idem.—Reg. 1.499, folios 189 v.-190.

expresius quo possimus afectuoseque rogamus quatenus ad ipsas curias catalonie omissis quibusvis negociis statim omni mora et excusatione procul pulsis cum periculum sit in mora veniatis sicut honorem nostrum et utilitatem vestram caram habetis et perditionem patrie cupitis evitare. Datum Ilerde ultima die febroarii anno a nativitate Domini MCCCLXX quinto. Decanus Urgelli.

Petrus de Gostemps mandato Regis facta per R. cancellarum.

Similes littere fuerunt misse prelatis infrascriptis

Episcopo Gerundensi Bertrando.
Petro episcopo elnensi.
Berengario episcopo Urgellensi.
Raymundo episcopo Vicensi.

Baronibus.

[1] Petrus etc. Egregio viro Johani comiti Montanearum de Prades consanguineo nostro carissimo Salutem et dilectionem. Prout ad aures vestras iam venisse credimus Rex Castelle Henricus treugam quam nobiscum habebat nobis per suos nuncios reddidit XXV die presentis mensis nec super contractibus quos nobiscum habebat in aliqua se voluit via ponere rationis. Unde cum tam nobis quam vobis totisque regnis et terris nostris existat necessarium valde quod in curiis quas catalanis in civitate Ilerde celebramus et in curiis quas Aragonensibus Tamariti celebramus dante domino vie celeres reperiantur ac modi per quos tam honori quam defensioni nostri et dictorum regnorum et terrarum salubriter satisfiat super quo presentiam vestram admodum necessariam reputamus vobis dicimus et mandamus expresius quo possimus vosque afectuose rogamus quatenus ad ipsas curias Catalonie omissis quibusvis negociis statim omni mora et excusatione procul pu sis cum periculum sit in mora veniatis sicut honorem nostrum et utilitatem vestram caram habetis et perditionem patrie cupitis evitare. Datum Ilerde XXVIII die febroarii anno a nativitate Domini MCCCLXX quinto. Decanus Urgelli.

Similes fuerunt misse baronibus infrascriptis

Johanni Comiti Impuriarum.
Hugoni Vicecomiti Cardone.
Raymundo de Angularia.
Petro Galcerandi de Pinosio.

[1] ARCHIVO GENERAL DE LA CORONA DE ARAGÓN.—Reg. 1.499, folios 189 v. y 190.

[1] Lo Rey.

Molt car primogenit. Fem vos saber que nos ab la Cort de Catalunya havem finat que sien de present manlevats entre Barcelona e aci LX^{m} florins per socorrer a les gents darmes de Catalunya qui son ab vos e encara als gascons e bretons qui son en companya del Comte de Pallars del vescomte de Rochaberti e de mossen Galter Bernect qui han acostumat de pendre sou del General de Catalunya e encara a la companya de ferrando ça mora la qual lo dit General tro en certa quantitat vol que sia reebuda ensemps ab la companya de mossen Garcia de Vera. E com par tolre la sospita que aquests de les corts han quels dines sien distribuits als damuntdits qui deven haver sou del dit General e no a aragoneses e valencians sia estat ordonat que tots los dessusdits trameten aci certes persones en lo menys nombre que esser pusquen ab poder bastant de reebre e fer apoca de la paga e acorriments quils seran fets dels dits LX^{m} florins per ço car primogenit vos pregam quels notifiquets la dita ordinacio e que facen mostra la qual prena lo feel de offici de escriva de racio de casa nostra en Bernat Carbo qui es aqui lo qual reebuda aquella distinctament e clara la trametra a nostre escriva de racio. E ab aquella se faran albarans als dits homens darmes axi com es estil de nostra cort e puys segons aquells los seran fets los dits acorriment e paga. E nous maravellets car primogenit si los de la Cort han la dita suspita car nos sabem que aquells los quals son estats trameses aqui per fer pagues als dits homens darmes se tenen per agreviats dalguns officials vostres quils han volguda mudar la manera que devien tenir sobre la distribucio quils es estada comanada en la qual ells no devien ne podien alcuna cosa mudar. Dada en Leyda sots nostre segell secret a XXIIII dies de març del any MCCCLXXV. Rex Petrus.

[2] En Pere etc. Als amats e feels nostres frare Guillem de Guimera e en Johan Serra ciutada de Barcelona deputats a haver LX^{m} florins qui son de present necessaris á la defensio del Principat de Catalunya salut e dileccio. Jatsia que la Cort de Catalunya que de present se celebre en la ciutat de Leyda de consentiment nostre hoja ordenat que dels dits LX^{m} florins sien convertits e despeses XXX^{m} florins en armada de mar faedora en defensio del dit Principat Emper com nos hajam finat ab lo baçtart darmanyach e ab alscuns altres capitans domes darmes quins han promeses haver en nostra defensio. D. lances a sou de. I. flori per

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 1357, fol. 105 v.

[2] Archivo citado.—Reg. 1.507, folios 150 y 151.

lança lo jorn ab alscuns acorriments e avantatges quis han a fer al dits capitans ultra lo dit sou a un mes al qual sou del dit mes sou necessaris ab los dits acorriments e avantatges xvi^{m} florins los quals la dita cort de voluntat nostra ha ordonat que sien hauts e levats dels dits xxx^{m} florins qui en la dita armada se devejen distribuir e despendre segons que de tot aço la dita cort largament vos escriu; Per ço volem eus manam quencontinent sens triga e ab aquella major e pus sobirana diligencia que porets façats per aquelles vies e maneres de que us es donat poder per nos e per la dita cort e per la i^{a} daquelles quels dits xvi^{m} florins sien hauts e aquells encontinent sien aportats per vosaltres o fets portar en Leyda e meses en poder de la dita Cort per tal que daquelles sien pagades les companyes dessusdites. E aço per res no mudets ne allonguets com haja gran perill en la triga. Dada en Leyda a xxviii dies de març en lany de la nativitat de nostre senyor mcccclxxv. Rey Petrus. Franciscus de Ladernosa mandato Regis facto per prothonotarium.

[1] En nom de Deu. Com la dita cort general que de present se celebre en la Ciutat de Leyda haie proferts a la defensio del senyor Rey e del Principat de Cathalunya lx^{m} florins los quals ha vist esser de present necessaris a la dita defensio. E per haver los dits lx^{m} florins axi per via de vendes de censals morts e violaris sobre les generalitats faedores com per via de manleutes e mogubells barates usures o altres intereses haie donat bastant e plen poder de volentat ferma e auctoritat del dit senyor Rey als honrats frare Guillem de Guimera del orde del Espital e an Johan Serra ciutada de Barcelona haia encara ordenat la dita cort per seguretat dels compradors dels dits censals e violaris e daquells que prestaran alguna quantitat dels dits lx^{m} florins e dels cambiadors o taules qui faran dita o dites de les coses desus dites o de alguna de aquellas e per bon spatxament e aviament de la dita defensio que en cas on los dits. lx^{m}. florins per les vies e maneres desusdites nos poguesen haver que sien hauts cullits e levats per via de fogatge posador e levador en lo dit Principat de Catalunya ab certes maneres e condicions e cert terme contengut e contengudes en los capitols sobre la proferta dels dits lx^{m} florins fets e ordonats e encare en altres actes que despuys se son seguits; Empero la dita cort no ha ordonades certes persona o persones que tinguen los comptes de reebudes o dates ne facen les pagues dels fruyts dels dits censals e violaris ne paguen les manleutes

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 1.507, folios 150 y 151.

en los termens statuits ni reeben lo dit fogatge ne en cullir o levar aquell assignen ni poren certes persones ni altres coses facen que son necessaries a la administracio desusdita la qual cosa es posada en rahonable dupte per los volents comprar censals e violaris sobre les dites generalitats e per los volents prestar en la forma dessusdita e encara per los cambiadors e taules qui han a fer dita o dites de les coses desusdites: Per ço la dita cort volent proveir e donar remey al dit fet per bon spatxament e aviament de la dita defensio de la industria leyaltat e abtesa del honrat Nantoni Buçot ciutada de Barcelona de voluntat ferma e auctoritat e expres consentiment del dit senyor Rey e encara de voluntat e consentiment de la senyora Reyna aci present e del senyor duch jatsia absent vol ordona o consent quel dit Nantoni Buçot tinga la administracio dels dits LX^m florins tan solament sots forma dels capitols seguents ço es que la dita cort de present de voluntat del dit senyor Rey dona bastant e plen poder al dit Nantoni Buçot que ab los dits frare G. de Guimera e en Johan Serra si presents seran o la. I. dells o sens ells en absencia lur de consell empero dels oidors de comptes del General de Catalunya presents o esdevenidors si presents seran en la ciutat de Barcelona que en nom de la dita Cort e del General de Cataluña puga los dits. LX^m. florins tots o partida daquells haver per les vies desusdites o alguna de aquelles e fer totes seguretats obligacions e fermes ab segraments e homenatges o en altra manera als compradors dels dits censals e violaris et als prestadors taulés e cambiadors dessusdits axi e en aquella forma e manera e ab aquell poder que es estat atorgat als dits frare G. de Guimera e an Johan Serra, lo qual atorgament e poder fo fet e fermat per lo dit senyor Rey e per la cort lo XIX dia del mes de març prop pasat del any present. Item. quel dit Nantoni Buçot tenga e regescha los comptes de la administracio dels dits. LX^m florins axi de reebudes com pagues e de messions e de totes altres coses que serien necessaries en aquella administracio. Item. reeba totes les generalitats quis cullen es leven en Catalunya o daqui a avant se culliran e encara tot lo fogatge quis cullira es levara en Catalunya segons que dit es e tots altres drets e emoluments del dit General de Catalunya pagats los carrechs que huy hi son. E puga de consell empero dels dits frare Guillem de Guimera e den Johan Serra e dels dits oidors de comptes si presents seran en Barcelona o daquells qui presents hi seran posar certes persones a cullir e levar aquelles generalitats e lo dit fogatge per bisbats o per vegueries e construir salaris e totes altres coses fer que en cullir e levar aquelles generalitats e fogatge sien necessaries ne acostumades fer tro en la quantitat dels dits. LX^m. florins. E encara

aquelles generalitats vendre o arrendar segons que es acostumat de consell dels dessusdits. Pugue encare de consell dels dessusdits en la dita forma fer les pagues dels fruytes dels dits censals e violaris e los preus de aquells. E encara tot ço quis prestara dels dits LX^{m} florins ab tots mogubells usures o intereses e altres messions e salaris de taulés o cambiadors e daltres persones e de salaris de cartes de obligacions e daltres messions quis haguessen a fer per les coses dessusdites o alguna de aquelles la qual administracio segons la forma dessusdita vol la dita cort quel dit Nantoni buçot tenga e regescha tant e tan longament fins quells taulés o cambiadors qui faran les dites sien pagats complidament. E que per altre do faedor per la dita defensio o per altre qualsevol manera o rao que dir ne pensar se pugue los dits senyor Rey la senyora Reyna nel senyor Duch ne la dita cort ne altres persones no puguen en aço res mudar ni fer perque les coses dessusdites sien toltes mudades o empatxades per alguna raho. E aço jur e promete lo dit senyor Rey en sa bona fe reyal; vol empero e ordona la dita cort quel poder donat al honrat en G. P. ça bastida de casa del senyor Rey per los dits frare G. de Guimera e per en Johan Serra en haver per les vies dessusdites o alguna daquelles. X^{m}. florins dels dits. LX^{m}. distribuidors en Leyda per ell en sou de les companyes darmes qui son en deffensio del senyor Rey e del Principat dessusdit a sou de Catalunya e la recepcio e administracio daquells atorgada al dit en G. P. çabastida per la cort e per los dessusdits sia e romangue en sa plenera força e valor les coses dessusdites o devallscrites en alguna manera no contrestans, vol encara e ordona la dita cort de voluntat del dit senyor Rey que la administracio de la armada de mar quis ha a fer segons que per la dita cort es ordonat duna partida dels dits. LX^{m}. florins com se haje a fer dins Barcelona lo dit Nantoni buçot hage a fer de consell dels dessusnomenats si presents seran dins Barcelona segons que dit es. Empero la paga de la quantitat quis ha a fer en lo sou dels homens a cavall o homens darmes qui son en sou de Catalunya haie a fer lo dit Nantoni buçot de consell dels dessusdits o daquelles persona o persones que la dita cort ordonara ne acordara. E la paga quis a fer dins la ciutat de Seragoça en lo sou dessusdit haie a fer lo dit Nantoni Buçot del consell del noble mosen Pere Galceran de Pinos e del dit frare Guillem de Guimera si presents seran en la ciutat de Seragoça dessusdita. Vol encara la dita cort quel dit Nantoni buçot faça sagrament e homenatge en poder dels oidors de comptes del dit General ques haura be e leyalment e profitosa en les coses dessusdites e cascuna de aquelles e que de les coses dessusdites que per ells seran administrades retra bon compte leyal e vertader

a aquelles persones que la dita cort volra ne ordonara. E volen los dits senyor Rey e la dita cort que de les cosses dessusdites se puxen fer una carta o moltes aytantes com ne seran neccessaries les coses dessusdites segons la dita forma foren fetes loades approvades e fermades per lo senyor Rey de voluntat de la dita cort e per la dita cort de voluntat del dit senyor Rey e per lo dit senyor Rey jurades per nostre senyor Deu e per los sants. IIII. Evangelis ab ses mans corporalment toquats en la casa del capitol de la seu de Leyda on la dita cort era justada es celebrava diluns a. II. dies del mes de Abril del any de la nativitat de nostre senyor M.CCC.LXX.V. del regne del dit senyor Rey XL. E volgue e mana lo dit senyor Rey que la present carta fos ab son segell pendent segellada presents a aço testimonis lo noble mosen Manuel dentença Ramon de Vilanova camarlench En Pere Dez vall tresorer e en Bernat Buçot scriva de racio consellers del dit senyor. E encontinent lo dit dia la dita senyora Reyna estant en la dita Ciutat de Leyda en la casa o palau de mosen lo bisbe de Leyda aytant com a ella se pertany e en quant en aço la sua ferma e consentiment son demanats ferma los dits capitols e en aquells consenti e promes estar per observacio daquells e no contravenir en alguna manera. Presents testimonis en aço lo dit mosen Manuel dentença e lo dit Bernat Buçot scriva de racio del dit senyor Rey. Decanus Urgelli.

Fuit clausum per dictum Franciscum çaqueti scriptorem domini Regis. Dominus Rex mandavit mihi Francisc Çoqueti in cuius posse dictus dominus Rex firmavit et iuravit et ipsa etiam curia firmavit.

[1] En nom de Deu. Sapien tots que la Cort General de Cathalunya quis celebre en la ciutat de Leyda veent esser gran dampnatge al General de Cathalunya quel senyor Rey no havent guerra tingue en sou tantes companyes domes darmes com vuy fa la qual cosa sdeve per ço com lo dit General no ha peccunia de present de la qual pugue satisfer e pagar lo sou degut als dits homens darmes ne axi mateix no serie rahonable ne just quels dits homens darmes qui per la gran caristia de viandes qui es en la terra per la qual han haut empenyorat los cavalls els arneses fossen gitats de sou sens paga de ço que degut les es per lo sou dessus dit. Per ço volent squivar los dits dampnatges e satisfer als dits homes darmes de ço que degut les es per ço que puguen esser gitats de sou la dita Cort ajustada en la casa del capitol de la Seu de Leyda en la dita cort se celebre de volentat e consentiment e ab auctoritat del molt

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 1.507, fol. 153.

alt senyor Rey en la dita cort personalment constituit vol e consent e dona plen poder a vosaltres honrats frare Guillem de Guimera del orde del Espital de Sent Johan en Ramon Gener capiscol durgell en Johan Serra en Nantoni Buçot ciutadas de Barcelona e a cascun de vosaltres ensemps o departidament que en nom e per auctoridat de la dita cort e del General de Catalunya pugats manlevar e haver viii^{m} cc florins dor darago los quals la dita cort de present dona e assigne a paga del sou dessus dit e en altres coses que per la dita Cort seran ordenades e per via de prestech o en altra manera aquells procurar a mogubells barates usures e altres intereses o guanyes axi e en aquella forma e manera que a vos sera vist faedor e expediant E per les dites manleutes e contractes axi per la quantitat principal com per les dites mogubells usures o altres guanyes o intereses obligar en special o en general totes les generalitats quis cullen en lo Principat de Cathalunya. E encara totes los guanyas e emolument qui deuen exir e exiran de la secha del flori o altra moneda daur la qual la present cort de volentat e consentiment del senyor Rey dessusdit entem que deja esser batut en Cathalunya per defensio del Principat dessusdit axi e en aquella forma e manera que la present cort o la primera cort quel senyor Rey celebrara als cathalans volra ordonar, les quals obligacions puxats fer axi com mils e pus fermament fer se puxen a tot profit e utilitat daquell o daquelles de qui o ab qui les dites mauleutes o contractes seran per vos altres o cascun de vos fets e axi com ab ells vos en porets avenir. Et encara a qualsevol cambiador o cambiadors o mercaders de qui dita o dites ne faran les quales cosas no puxan per res esser impugnades ans obtinguen plenera fermetat e força de acte de cort e aquelles generalitats metre entre mans dels dits cambiador o cambiadors o del un dells e daquelles liurar posesio a ells o a qui ells volran de la qual per nenguna necessitat ne per nengun cas per grant o urgent que fos no puxen esser foragitats nels hi sie fet alcun prejuhi en res durant lo temps per lo qual los dits prestechs dita o dites hauran fetes e fins que aquells sien cumplidament ab tots guanys e interesses segons que dit es pagats e satisfets pagats empero los carrechs e interesses que ja son sobre les generalitats dessus dites. E encara puxats les dites generalitats e los dits guanyes e emoluments de la dita secha com loch haura consignar per los dits prestadors e en nom dells a aquells cambiador o cambiadors que les dita o dites faran en poder dels quals venguen e sien posats los diners que exiran de les dites generalitats e secha. E que los cambiadors e cullidors de les dites generalitats sien segurs dels preus o diners daquellas respondre plenerament a aquells cambiador o cambiadors

qui les ditas faran e als prestadors dessusdits axi e en aquella forma e manera e ab totes aquelles obligacions fermances sagraments e homenatge e altres scriptures de terç o altres cartes seguretats pactes promissions stipulacions penes renunciacions generals o especials cauteles e clausules qualsevol a tot profit e utilitat dels dits prestador o dels dits cambiador o cambiadors e de cascun dells e dels seus axi e en aquella forma e manera que a vosaltres e a cascun de vos sera vist expedient e necessari puxats encara vosaltres e cascun de vos reebre tota la moneda que exira os haura per la forma dessusdita o partida daquella tro en la dita quantitat de VIIIm^cc florins quitis de totes messions e interesses daquella persona o persones que la dita quantitat o partida daquella prestaran e daquella si mester hi sera fer apocha o apoques. E totes altres coses qualsevols puxats fer que en lo dit fet seran necessaries per seguretat dels dits prestadors e dels dits cambiador o cambiadors e dels seus car la dita cort de volentat e expres consentiment del dit senyor Rey totes e sengles obligacions assignacions seguretats fermances sagraments e totes altres coses qualsevol que per vosaltres e cascun de vos seran fetes o sots qualsevol forma e manera e concepcio de paraules la hon requerissen special manament o poder vol e ordona que haien e obtenguen fermetat e força de acte de cort e aquelles ara per lavors la dita cort per tenor de la present carta loa e aprove ratifique e conferma axi com mils dit e entendre se pot a bo e sa enteniment e a tot profit dels dit prestadors cambiadors e de cascun dells e dels seus. E promet la dita Cort a vosaltres e a cascun de vos e encara a tots los dits prestadors e cambiador o cambiadors dessus dits e als seus e al notari davall scrit stipulant e en nom vostre e dells e de totes altres persones de quis pertangue ques tendra complira e observar fara totes les dites coses sens tota contradiccio. E contra aquelles no faran ne vendra per ningun cas o necessitat per gran que fos. E lo dit senyor Rey consent expressament a totes les coses dessusdites e aquelles ve e aprove ratifique e conferme e dona en aquelles sa auctoritat e decret e encara a totes les dites manleutes e obligacions suplent e tollent per plenitud de son reyal poder tots falliments e contraris qui en aquelles o en les altres coses dessus dites fossen o poguessen esser; vol empero e enten la dita cort que la administracio dels dits VIIIm^cc florins en les coses dessus dites e altres per la dita Cort ordonadores sie feta per vos dit Nanthoni Buçot de la qual haiats a retre compte e raho als deputats a oir les comptes del General de Cathalunya presents e devenidors. E volen los dits senyor Rey e la dita Cort que de les coses damunt dites se puxe fer una carta o moltes aytantes com ne seran necessaries. Les coses damunt dites

segons la dita forma foren fetes loades e aprovades e fermades per lo senyor Rey de volentat de la dita Cort e per la dita Cort de volentat del dit senyor Rey en la casa del Capitol dessusdita on la dita Cort era justada es celebrave dissapte a II dies del mes de juny en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXV e del regne del dit senyor Rey XL. E volgue e mana lo dit senyor Rey que la present carta fos ab son segell pendent segellada presents aço testimonis lo noble mossen Pere Boyl mossen Ramon de Villanova camarlench en P. dez vall tresorer e en Bernat Buçot scriva de racio consellers del dit senyor Rey. R. Cancellarius. Dominus Rex mandavit mihi in cuius posse ipse et dicta curia predicta firmarunt.

Proferta facta per Generale Catalonye in defensionem terre in Curiæ generali celebrata in civitate Ilerde anno a nativitate domini MCCCLXX quinto. [1]

Molt alt et molt excellent princep et senyor la Cort de Catalunya per nos de present en la Ciutat de Leyda convocada attenent la proposicio per uos senyor feta en lo començament daquella en la qual demenavets que fos proveit a la defensio del Principat de Catalunya per raho de la entrada quel infant de Mallorques havia feta en lo dit principat ab gran multitud de companyes darmes estranyes per dampnificar aquell et encara fos proveit a la dita defensio del dit principat si en esdevenidor aquellas companyes et altres en mayor nombre de companyes darmes estranyes entraven en lo dit principat per donar dampnatge a aquell. Per ço la dita cort volent senyor proveir a la dita defensio per les dites companyes qui eren estades en lo dit principat es sperava que tornassen en aquell hage, donat a la dita defensio per pagar lo sou a les companyes darmes que eren en la defensio dessus dita entre diverses vegades CXIIIJ^{m} (mil) florins dor segons que aço la vostra senyoria sab. E per provehir senyor a la dita defensio per lo temps esdevenidor et per aquestes companyes que de present son entrades en Rossello et per resistir encara a altre major esforç de companyes quis diu que deuen entrar en lo dit Principat la dita cort ha ordonat que sia feta la dita defensio segons forma dels capitols seguents ab les maneres condicions et retencions en aquells contengudes.

I. Primerament senyor la dita Cort enten que per contrestar a la entrada que les companyes dessus dites han feta de present es speren

[1] Registro n.º 1.507, profertarum 4, Petri III, fol. 158.

en esdevenidor en major nombre fer per damnificar lo dit principat son necessaris per defensio daquell. M. lances les quals la dita cort done de present a la dita defensio a. II. meses e mig pagades, encloses en aquelles les. CCC. lances que de present van en Rossello ab lo vezcomte dilla al sou de les quals. M. lances son necessaris. LXXV^{m}. florins arrao de. j. flori per lança lo jorn E. XV^{m}. florins axi per estimes de les dites. M. lances com per mogubells barates usures et altres interesses ques hauran a donar per haver los dits. LXXV^{m}. florins qui son en summa XC^{m}. florins los quals se deuen haber per aquesta forma.—*Respon lo senyor Rey que li plau ab que sils dits. XV^{m}. florins no basten a usures mogubells et altres carrechs que la dita Cort hi face compliment de les generalitats per vja de vendes barates o mogubells.—Plau a la Cort.*

II. Ço es que de present sien eletes. III. persones, I de cascun braç de la Cort, los quals ensemps ab en Johan Serra et ab en Bn. Buçot o ab la. I. dells facen compartiment entre los dits. III. braçes dels dits. XC^{m}. florins en los quals. XC^{m}. florins son encloses et compreses aquells. XV^{m}. florins los quals la dita Cort per altre acte fet per aquella cort hauia acordat de esser hauts per la forma dessus et dejus scrita per lo sou de les dites. CCC. lançes lo qual compartiment facen entre les universitats dels dits. III. braçes et altres segons segon lo nombre dels fochs per los quals es estat darrerament pagat e contribuit. E fet lo dit compartiment tatxen a cascuna universitat et altres hajen haver hauda e pagada per tot lo mes dagost propvinent E portada alli on los deputats presents o esdevenidors emsemps ab lo Regent la deputacio ordonaran. E aquella quantitat les dites vniversitats et altres puguen haver per via de censals morts et violaris o per aquella manera quels plaura. E la dita Cort elegeix de present a fer lo dit compartiment per lo braç de la esgleya en Guerau de Requesens Canonge et pabordre de la seu de Leyda. E per lo braç dels barons et cavallers en Ramon de Uluja. E per lo braç de les ciutats et viles Reyals en Francesch de Sent Dionis savi en dret de la ciutat de Gerona.—*Plau al senyor Rey.*

III. A les quals universitats et altres vol et ordone la dita Cort que sia respost per interes de la quantitat que pagada hauran del dia que la pagaran a avant encara que la pagassen abans del terme demunt dit de. II. sous per liura lany tant et tan longament fins que per los dits deputats e regent los sia restituida e tornada de les generalitats quis cullen es leuen en lo principat dessusdit. E si alguna universitat o altres per la quantitat quels tochara a pagar trobaran compradors sobre les generalitats de censals et violaris arrao de. II. sous per lliura quels dits deputats e regent puxen et degen fer aquelles vendes. E quels dits

deputats e regent facen a cascuna universitat e altres que la dita quantitat pagaran assignacions ab letres de la dita deputacio per les quals aparega la quantitat que pagada hauran per lur cautela et per la qual los sia assignat lintereser en aquell cap de vegueria et altres lochs pus covinents que sera vist als dits deputats et Regent sobre les dites generalitats.—*Plau al senyor Rey.*

IIII. Item quels dits deputats et Regent fet lo dit compartiment signifiquen per ses letres a cascuna universitat et altres qui en aço hajen apagar la quantitat quels pertanya a pagar e'l terme de la paga. E si alguna vniversitat et altres seran necligents en pagar e no volran pagar al dit terme ço quels pertanyara, que passat lo dit terme degen et sien tenguts de respondre al General de Catalunya de mogubell arrao de. VI. solidos per lliura lany de la quantitat que cessaran a pagar. Empero que aquella quantitat en tot ni en partida no pugen tenir ni cessar a pagar mes de. j. mes. E si ho feren, que contra aquella universitat et altres puxa et deja esser feta execucio realment et de fet per lo senyor Rey o per sos officials en persones e en bens de la dita universitat et singulars daquella et altres fortment et rigorosa axi per la quantitat principal com per linteresser et mogubells e per les messions. E quel senyor Rey de present el senyor Duch juren que a neguna universitat o altre persona no faran gracia elongament ni sobresehiment de la dita quantitat ne dels mogubells et messions dessus dites.—*Plau al senyor Rey.*

V. Item que de present la dita Cort do bestant poder als deputats presents et esdevenidors et al dit regent la Deputacio quels dits. LXXV^{m}. florins puxen haver per via de vendes de censals morts et de violaris sobre les dites generalitats venadors o per via de manleutes o prestechs o barates usures mogubels et altres interesers quels parra per haver aquells prestament. E puguen elegir cambiador o cambiadors en qualsevol part quels sera visores qui facen dita e dites a les persones dequi los dits. LXXV^{m}. florins seran manlevats, als quals cambiadors o prestadors los dits deputats et regent puguen obligar totes les generalitats e encara hi obliguen tota la quantitat que exira del dit compartiment e encara tots los altres bens de la Deputacio del dit general axi com pus fortment fer se puga et hajen poder de substituir.—*Plau al senyor Rey.*

VI. Item que de present sien eletes certes persones de cascun dels dits. III. braçes les quals com mester sera sien justades en loch covinent et sien ab lo dit senyor Rey lo qual senyor ab consell deles dites persones que presents hi seran ordon segons los ardits que hauran de companyes estranyes et pugue arbitrar quin nombre de lançes sera necessari a la defensio et aço tro en les dites. M. lançes pero no puguen

multiplicar aquelles ultra lo dit nombre axi que la quantitat dels dits. II. meses et mig nos pogues despendre en menys temps dels dits. II. meses et mig. E que les dites persones, si en lo loch on elles presents seran se covendra pendre mesters et estjmes deles gents darmes que seran asoldades, puxen aquellas estimes et mostres pendre ensemps ab lescriva de racio del senyor Rey o de son loctinent los quals se sotscriuen en los albarans del sou et deles estimes que per lo dit scriva de racio seran fetes ales dites gents darmes. E en cas que en altres partides on les. III. persones no fossen se haguessen a pendre mostres e estimes que les dites. III. persones pugen substituir altres qui en loch dells fossen ales dites mostres e estimes, les quals persones sustituides se haien a subscriure en los albarans segons que dit es.—*Plau al senyor Rey.*

VII. Enten empero et vol la dita Cort que la moneda dessus dita ordonada al sou de les dites. M. lançes axi dels dits. II. meses e mig com del altre temps davall contengut no pugue servir ne servescha ne pugue esser distribuida en negunes cases o coses ne en neguna altre manera sjno en defensio del dit principat de Catalunya ço es en lo dit sou et estimes, la qual defensio no pugue esser feta en neguna manera sjno en et dins lo dit Principat de Catalunya tan solament. Empero per tal com Catalunya per si ne negun dels Regnes del dit senyor per si no son bestants a resistir a companyes darmes estranyes si entraven en gran multitut en la Senyoria del dit senyor Rey et tots los dits regnes justats en una defensio son bastants a contrestar a quals sevol companyes que entrassen per dampnificar la senyoria del dit senyor enten la dita Cort que sil senyor Rey djns. I. mes et mig primervinent fora ab acabament que dessi et de sos altres Regnes fora Cerdenya hauria. MD. lances per defensio axi dels regnes dessus dits com de Catalunya, que en aquell cas les. M. lances dessus dites per los dits. II. meses et mig o per aytant com la moneda dessus dita bastara ensemps ab les dites. MD. lançes servesquen et sien trameses totes ensemps en aquell Regne et loch de ça mar on la dita defensio será necesaria; et en altra manera aço no havent loch la dita Cort certificha lo dit senyor que no es de entencio que daqui avant sia en neguna defensio et ajuda ab los dits Regnes ne ab algun dells sino solament del dit Principat de Catalunya E aço aytant com les limites de Catalunya tendran.—*Plau al senyor Rey.*

VIII. Enten encara la dita Cort que si dins los dits. II. meses et mig venia cas per lo qual la dita defensio no hagues loch axi que la moneda tota ne fos convertida ó distribuida en la dita defensio, que aytant com romandra daquella no pague esser convertida en negun cas ne en

neguna manera en altra cosa sino en pagar los carrechs e deutes als quals lo General de Catalunya es vuy obligat. E que daquella quantitat se haja apagar primerament qualque quantitat que restas a deure an P. descans et altres per aquelles. LX^{m}. florins que la dita Cort ha donats a la dita defensio en cas quels dits deputats et regent ne haguessen trobades vendes de censals et violaris et altres contractes o barates per que sens fogatge ho poguessen haver pagat.—*Plau al senyor Rey.*

IX. Item que si passats los dits. II. meses et mig restave res dels dits. XC^{m}. florins a distribuir et aquella quantitat restant los dits deputats et regent havien convertida en pagar los carrechs de la Deputacio del dit general E apres sesdevenia cas que companyes estranyes entraven en lo dit principat per dampnificar aquell, vol et ordone la dita Cort que en aquell cas los dits deputats et regent puguen haver aytanta quantitat com haura restada a despendre dels dits. XC^{m}. florins per via de vendes de censals morts et violaris sobre les generalitats venadors o per via de manleutes barates mogubels et usures sobre les dites generalitats et no en als, la qual resta com hauda sera per ells en aquell cas puguen convertir en sou et estjmes de les dites lances aytant com bastaran pus no sobrepuxen les dites. M. lances axi et en la forma dessus dita. E quel senyor Rey si de la dita moneda sobra a distribuir mes de. XV^{m}. florins o per aytant temps com durara a distribuir tro en los dits. XV^{m}. florins no pugue convocar ne appellar lo dit usatge ni usar daquell ni puxa haver loch lo dit usatge axj poch com si no era stat fet ne altra ajuda axi com damunt es contengut no pugue manar frontera als espitalers. Be lo dit senyor Rey com de la dita moneda romendra o restara a distribuir tan solament. XV^{m}. florins et de. XV^{m}. florins enjus pugue lo dit usatge convocar et usar daquell com li plaura si la dita defensio ha loch nel dit usatge per aquella sera necessari.—*Plau al senyor Rey.*

X. Item enten la dita Cort que si finits los dits. II. meses et mig per los quals ha ordonat que les dites. M. lances sien en defensio de Catalunya et despesa la quantitat a açò destinada segons en los capitols damunt es contengut la dita defensio era encara necesaria al dit Principat per les dites companyes o altres qui entrassen en lo Principat dessus dit, quels deputats del dit general de Catalunya presents et esdevenidors el Regent la Deputacio als quals la dita Cort de present ne done bestant et plen poder puguen sobre les dites generalitats vendre quals sevol quantitats de censals et violaris per pagar lo sou e estimes deles dites. M. lances les quals la dita Cort de present done a la dita defensio en la manera pero devall contenguda a. I. any et mig primer venidors si per

aquest temps la dita defensio sera necessaria E si no per aquells temps que necessari hi sia pus no sobre puig lo dit. I. any et mig nel nombre de les dites. M. lances. En lo qual temps de. I. any et mig sien enteses et compreses los dits. II. meses et mig. E si per ventura los dits deputats et regent la quantitat als dits sou et estimes necessaria per lo dit temps o partida daquella no podien haver per via de vendes de censals morts et violaris que puguen aquella haver en tot o en partida per via de manleutes o prestechs a barates mogubells et altres interesses los quals pero sien pagats deles generalitats e no dals. E aço enten la dita Cort mentre les generalitats basten ales pensions et interesses et altres carrechs del dit general et encare ne sobren almenys. x^m. lliures quities cascun any per ço que no puguen esser perpetuades. E quel senyor Rey durant lo temps del dit. I. any et mig per negun cas o manera ne per neguna necessitat no puga convocar ne appellar lusatge *princeps namque* ne aquell usatge en neguna manera pugue haver loch ne les gents del dit principat sien tengudes a la convocacio daquel oveyr axi poch com sil dit usatge no era stat fet ne manar frontera als dits espitalers. E axi mateyx lo dit senyor Rey en sa bona fe reyal promete et jur als sants Evangelis de Deu que durants los dits. I. any et mig per neguna manera ne per negun cas no appellara ne tendra Corts en Catalunya ne aquelles corts en alguna manera celebrara quant es per deffensio del dit Principat ne ell nel senyor Duch ne altre persona per ells no empraran ne demanaran res en general ne en special per defensio del dit Principat ne per res que aquell toch. Es entes empero que encas quels dits deputats e regent no poguessen haver lo sou de les dites. M. lançes o daquelles que necessaries fosen per defensio de la terra segons la forma en los capitols damunt ordonada, que en aquell cas lo dit senyor pogues convocar lo dit usatge princeps namque o tenir Corts, en lo qual cas del convocament del dit usatge et appellament de la dita Cort cesant la proferta de les dites. M. lances anas per no feta. Enten empero la dita Cort que sil senyor Rey vol tenir entretant Corts generals a tots sos Regnes per ajustar aquells a una deffensio que ho pugue fer.—*Plau al senyor Rey*.

XI. E per ço quel be publich del General de Catalunya sia mjls conservat et sia sabuda mjls et pus clarament la distribucio de la moneda donada per la present cort en la dita defensio vol et ordone la dita cort que sien eletes. III. bones persones ço es una de cascun braç qui sien deputats residents en Barchinona, a manament voluntat et consell dels quals la moneda donada a la defensio del dit principat sia distribuida et administrada segons forma e tenor dels dits capitols, los quals

hajen poder de vendre les dites generalitats o fer cullir aquelles et encara administrar tots los bens altres del dit general. E totes altres coses puxen fer que podien los deputats passats residents en Barchinona fer e ordonar a be e a profit del dit general. E ara de present la dita cort elegeix per deputats residents en Barchinona lo Reverent Pare en Christ Mossen Romeu Bisbe de Leyda per lo braç de la esgleya E lalt senyor en Johan Comte dempuries per lo braç dels barons et cavallers el honrat en R. ça Rovira ciutada de Barchinona per lo braç de les ciutats et lochs reyals. E per tal com los dits Bisbe et Comte per ventura no porien continuament entendre en la deputacio damunt dita ordona et vol la dita cort sens perjudici de quescuns del braçes e que en esdevenjdor no puxa esser tret a consequencia ne a exempli puxen substituir en loch lur en la dita deputacio una persona et moltes successive cadavegada que plaura al dit Bisbe et al dit Comte que sien abtes e covinents a exercir lo dit offici, los quals Bisbe et Comte hajen per lur salari tots dies que entendran en los affers de la Deputacio. LX. solidos Barcelonesos El dit en R. ça Rovira els dits subtituits. XV. solidos Barcelonesos per cascun jorn, pero quel dit offici no puxa esser exercit o regit per los dits senyors Bisbe et Comte els dits lurs substituits ensemps nel salari dels principals et substituits puxa ensemps concorrer.—*Plau al senyor Rey.*

XII. Es entencio empero et ordinacio de la Cort que pus la deputacio es ordonada loffici del Regent la Deputacio no haia loch sino en aquella manera que en P. Vjçens ho tenia et regia on hi havia deputats ans quey hagues regent no pero ab mes salari que vuy se done. Ço es que en tot et per tot aquest offici et la persona assignada et assignadora en aquell sia en tot et per tot a ordinacio dels deputats residents en Barchinona, pero per ço quels capitols fets en la present Cort en res no puxen esser deteriorats ordona la dita Cort et declara que en tot loch on en los dits capitols sia nomenat lo Regent que parle del temps esdevenjdor sia entes dels dits deputats. Pero enten la Cort que com Nanthoni Buçot sia regent los comptes dels Deputats que aquest sens volentat de tots los Deputats e oydors de comptes et aquells qui seguexen lo senyor Rey negu no discrepant no puxa esser remogut del dit offici. Empero vol la cort que quant que quant la present Deputacio ces que Nanthoni Buçot sia Regent la Deputacio en aquella manera que era ordonat en la present cort ans que la present deputacio fos feta.—*Plau al senyor Rey.*

XIII. Item semblantment ordone la dita Cort quels scrivans de la Deputacio sien elegits per los deputats aquells de la Deputacio per los

dits deputats. E aquell del oyr dels comptes per los oydors una vegada et moltes succesive com de tots los officis sobredits et deles persones que aquells regiran ordon la dita Cort esser fet a disposicio en tot e per tot dels dits deputats qui han lo carrech de la dita Deputacio.—*Plau al senyor Rey.*

XIIII. Item vol et ordone la dita Cort que sien eletes. III. bones persones, ço es una de cascun dels dits. III. braçes les quals sien oydors de comptes de les administracions del dit general axi del Regent la Deputacio com de totes altres persones que res administren del dit general, los quals hajen poder de oyr loar jmpugnar et difinir los comptes et fer fins absolucions e totes altres coses que en aço se pertanguen. E ara la dita cort elegeix al dit offici de oydors de comptes frare P. Tolo comenador de Gardeny per lo braç de la esgleya remogut del dit offici en R. Janer Cabiscol Durgell, E mossen Galceran de Vilarig per lo braç dels barons e cavallers remogut daquell offici mossen P. Galceran de Pjnos, e en Johan Serra ciutada de Barcelona qui ja lo dit offici regia per lo braç deles ciutats et lochs reyals; als quals oydors sia donat per salari tots dies que entendran en lo dit offici. XV. solidos Barcelonesos a cascu. —*Plau al senyor Rey.*

XV. E per tal que les generalitats sien mils et pus profitosament cullides et levades ordone la dita cort que en cascun Bisbat de Catalunya e en la vegueria de Cerdanya sia eleta e posada una bona persona la qual sia appellada deputat local, la qual vene et puxa vendre les generalitats qujs cullen es leuen en los Bisbats et Vegueria segons que davall se conte et fer cullir et levar aquelles et puxa reebre cullir et levar tota la moneda que exira del compartiment en los Bisbats en que seran elets tots los altres drets et emoluments del dit general. E puga encara determenar et declarar tots dubtes ques esdevenguen en les generalitats de la sua culleta et acusar penes e fraus ques esdevenguessen en les generalitats dessus dites, E totes altres coses puxa fer que fer et ordonar podien los deputats locals que foren ordonats en la cort de Barcelona que fou celebrada apres la primera cort de Tortosa, los quals deputats locals hajen aquell salari que per los dits deputats residents los sera ordonat ne ells conexeran que degen haver. Empero quels dits deputats locals no hajen algun poder de administrar res de la moneda que reebran, ans aquella moneda do et liure al dits deputats residents en Barcelona o a qui ells volran. E que de totes aquestes coses et daltres quis pertanguen a lur offici hajen estar et estiguen a ordinacio et volentat dels dits deputats residents, los quals deputats residents sils deputats locals o algun dells deljnqujen en lur offici o eren negligents

o en altre manera algun dampnatge acordat donaven al dit general quels deputats residents en Barcelona puguen aquell o aquells remoura et posar altres en loch lur. E aço mateix sia entes si algun dels dits deputats morja et no podia o no volia entendre en lur offici. E quels dits deputats locals et cascun dells per rao de lur offici hagen de fer seguretat bastant et donar fermançes covinents abtes a convenir a coneguda dels dits deputats residents en Barcelona E ara de present la dita cort elegeix per deputats locals

Primerament en larchabisbat de Terragona en G. de Galliners.

Item en lo bisbat de Leyda En Miquel Mulner de Leyda.

Item en lo bisbat de Barcelona Nanthonj Buçot.

Item en lo bisbat d'urgell en R. de Gironella pabordre de Lilet exceptantne la vegueria de Cerdanya.

Item en la vegueria de Cerdanya En Ponç Bosser.

Item en lo bisbat de Vich En Barthomeu Amargos de Manresa.

Item en lo bisbat de Girona En Luys Estruç de Gerona.

Item en lo bisbat delna en P. Guerau de Perpjnya.

Item en lo bisbat de Tortosa en G.° Goda.—*Plau al senyor Rey.*

XVI. Enten empero la dita Cort que la eleccio dels deputats locals la qual es de persones del braç de la esgleya et deles ciutats et lochs Reyals no puxa perjudicar ne perjudich al braç dels Barons et cavallers ans en altra cort o corts venjdores lo dit braç si vijares li sera puxa posar deputats locals de persones de lur braç aytants com lin pertanyeran; la present ordinacio en res no contrestant; ne aço puxa esser tret a consequencia ne a exjmpli.—*Plau al senyor Rey.*

XVII. E com per ordinacio feta per la present cort degen esser elets. III. bones persones una de cascun dels dits. III. braçes los quals deuen esser ab lo senyor Rey ab consell dels quals lo dit senyor Rey deu ordonar et arbitrar quantes companyes d'armes seran necessaries a la dita defensio; Per ço la dita Cort elegeix de present a les dites coses per lo braç de la esgleya frare G. de Guimera del orde del Espital de sent Johan. E per lo braç dels Barons e cavallers mossen R. de Paguera. E per lo braç de les ciutats et viles Reyals en R. de Carcasona ciutada de Leyda als quals ço es a cascun dells sia donat per salari de cascun jorn que entendran en lo dit fet. II. florins dor darago, pero que per aço nols sia vedat ne tolt que no puxen pendre sou del dit general et quitacio del senyor Rey; loffici empero dessus dit dur aytant temps com es contengut en los capitols damunt dits que parlen dels deputats que deuen seguir lo dit senyor.—*Plau al senyor Rey.*

XVIII. Item vol et ordona la dita Cort que si algun dels dits depu-

tats e elegits a qual sevol dels officis dessus dits morjen, quels deputats residents en Barcelona ab los oydors de comptes qui en la dita ciutat de Barcelona fossen presents et encara fossen consultats hi haguessen veu aquells deputats a oyr los comptes els altres qui son elets a la administracio qui fossen absents ni puxen elegir et posar altre o altres en loch dells aquells que vijares los sera pus que sia daquell braç que fabra E semblant mateix se enten de qual sevol dels dessus dits qui als dits officis renunciaran aço empero no sia entes dels deputats locals ne del Regent los comptes com ja hi sia proveit dessus.—*Plau al senyor Rey.*

XIX. Item com vos senyor haiats demanat a la dita cort que us donas alguna cosa per sosteniment de la Illa de Cerdenya et singularment senyor en vostra demanda hajats dit que la dita cort vos donas aytanta quantitat com los cambiadors en nom del general han reebuda de les decimes que a vos senyor son estades atorgades per nostre senyor lo papa les quals vos senyor haviets donades al dit general E encara vos donas tota la quantitat que resta a pagar deles dites decimes tro en quantitat de. xv^{m}. florins. Per ço senyor la dita cort responent a la dita vostra demanda ha acordat que nous donaria res en defensio ne sosteniment dela dita Illa mas per reverencia vostra senyor a la dita cort plau quels dits. xv^{m}. florins vos sien prestats per aquesta forma ço es que de present sia arbitrat per los deputats residents en Barcelona en la present cort elects et per en Berenguer Buçot que daço deu haver conexença quanta quantitat pot esser deguda o roman a pagar deles dites decimes E aytant com arbitraran quen reste laltre quantitat presten de present. E la quantitat quel exigira de les dites restes deles decimes venga en ma de. I. cambiador de Barcelona qui reeba tota la resta deles decimes, axi pero que no respona a vos senyor si no tro en la quantitat de les dites. xv^{m}. florins. E del romanent respongue als deputats deduit encara dels dits. xv^{m}. florins ço quel General haurja sostengut de dan per havervos pagat mes que no deu si la arbitracio sobre dita era per les persones damuntdites estada en dan del dit general. Empero si la dita resta no bastave a compliment dels dits. xv^{m}. florins, quels deputats dessusdits hi hagen a fer compliment et que vos senyor prometats ab carta publica als dits deputats en nom del dit general quel dits. xv^{m}. florins los retrets com vos seran demanats.—*Plau al senyor Rey.*

XX. Enten empero la dita Cort et ab aquesta condicio fa lo dit atorgament que vos senyor de present revoquets tots greuges que sien fets per vos senyor o per vostres officials ales universitats dels dits braçes et a singulars persones daquells. E aquelles provisions que per justicia se

faran als dits greuges los sien liurades franques de dret de segell sens tota empara e embarch.—*Plau al senyor Rey.*

XXI. Item que vos senyor remetats de present et hajats per remeses als dits. III. braçes et cascun dells et a ciutats viles et lochs daquells et a singulars persones dels dits braçes et a cascun dells et a lurs homens totes et sengles penes terces per censals et per violaris hoc encara com haguessen tranchats homenatges per no tenir hostatges. E totes penes de hosts fallides et de bans o de terces o de quarts o de quints o de obligacions o de compromis o de contractes o de plets o de clams o reclams de fermes de dret o de notaris que no hajien servada la constitucio de perpinya sobre contractes et altres cartes que hagen preses o de sosteniment de bandegats o de manleutes et totes altres penes pecuniarjes no devallants de propris crims tro al die que la present cort sia licenciada. E que les dites penes et altres coses demunt dites no puxen esser demanades per vos senyor ne per lo senyor duch ne per altres officials vostres. E si per les demunt dites penes et altres coses havia plet penjant o prices o penyores per execucio, que sia haut tot per remes et les penyores tornades.—*Plau al senyor Rey.*

XXII. Item que totes manleutes fetes et faedores en Corts Royals et del senyor duch per fets criminals et civils per qual sevol persones o per quals sevol raons fetes entro al die de huy et faedores daquiavant dins. V. anys continuament sequents, que passat. I. any apres que son estades o seran fetes sien haudes per nulles et quels manlevadors, passat lo dit any, sien hauts per absolts et deliures de les dites manleutes et de les penes en aquelles contengudes. E semblantment sie entes daquelles a qui son tro al die de vuy o seran dins los dits. V. anys apres sequents algu o alguns comanats axi com a carcellers. E encara en aço sien enteses si los criminoses se posen penes peccunjaries et altres de presentarse o tornar en poder de la Cort a cert die et hora et com request ne fos. E axi matex sil criminos pena peccuniarja se havja posada o no ab segrement et homenatge et cascun separadament.—*Plau al senyor Rey.*

XXIII. Item que vos senyor nel senyor Duch ne officials vostres o seus dins lo temps del dit any et mig no puxats ne puxen forçar per rao de host ne per qualsevol altre manera rao ensemps o departidament les hosts de ciutats e viles reyals de Catalunya ne encara de prelats ne persones ecclesiastiques barons o cavallers et homens de paratge o alguna daquelles ne homens de ciutats burgueses et homens de viles en les quals empero vos senyor hajats dret de host o de cavalcada de exir fora lurs lochs si donchs no era per execucio de justicia quis

hagues afer per proces de pau o de treua o per proces de sometent. E en cascun daquests cases cascun veguer puxa traure et menar ses hosts djns la vegueria E si fora la vegueria per los dits cases hauran exir, que primerament haia aço arbitrar si sera necesari lo senyor Rey ol senyor duch la qual arbitracio saya afer per vos senyor o per lo senyor duch vos senyor et ell estants en Catalunya o la un de vosaltres. E vosaltres abdosos absents de Catalunya ho haja eu puxa arbitrar lo portant veus de Gobernador general en Catalunya.—*Par rahonable quel senyor Rey no puxa demanar les hosts per defensio de la terra mas per totes altres coses les puxa demanar.—Plau a la Cort.*

XXIIII. Item que vos senyor et lo senyor duch atorguets als dits tres braçes et a cascun dells e a ciutats viles et lochs de Catalunya en que vos senyor hajats jurediccio que dins. x. anys comptadors apres de la festa de Carnestoltes propvinent que per vos senyor ne per lo senyor duch ne per altre ne per negun official vostre e seu no puxen esser trameses ne posats comissari o comissaris ne consellador ni instigador ne adjunt ne jutjador ne scriva ne altre de la Tesoreria ne altre de qualque condicio sia o per qualsevol nom sia appellat per qualsevol crims excesses o delictes o penes en alguna deles ciutats viles et lochs Reyals de Catalunya ne homens lurs ne encara de prelats o persones ecclesiastiques barons cavallers et homens de paratge et lochs lurs et de cascun dells en los quals vos senyor hajats jurediccio ans de tots crims excesses delictes et penes comeses et cometadores a vos senyor pertanyents djns qualsevol vegueria o batlja de les dites ciutats viles et lochs Reyals et altres damuntdits en que vos senyor hajats jurediccio coneguen los veguers batles et altres ordjnaris officials dels lochs on los dits crims excesses et delictes penes son comeses o daqui avant se cometran. Empero que en aço no sien enteses los procurador general de Catalunya ne Governador de Rosselló et de Cerdanya ans aquells personalment et no per substitujts ordinariament et ab et de consell de lur assessor puxen enquerir et punir los crims comeses et commetadors djns los lochs on vos senyor hajats jurediccio. E que sien haudes per revocades et nulles totes comissions que sien stades fetes a qualssevol comissaris conselladors justigadors adjunts et scrivans et altres que vuy sien en los lochs Reyals et altres dessus dits et totes comissions e poders que haien de vos senyor et del dit senyor Duch per la dita rao. E que vos senyor ol senyor Duch manets ab letres a aquells que daqui avant no usen de les dites comissions e poders a ells donats ans tots processes inquisicions et altres anantaments sien estats fets. E si per ventura contra les coses damuntdites en lo present capitol contengudes

era fet que aquells contra los quals seran donats comissaris no sien tenguts a aquells comissaris obejr, ans los ordinaris dels lochs ajen als dits comissaris contrestar que no usen de les dites comissions. E quel present capitol sia entes sens perjudici lesio et tota altre derogacio de qualsevol dret et jurediccio de qualsevol dels dits braçes e de singulars de aquells sidonchs los dits comissaris no eren trameses en alguna ciutat vila o loch a requesta de la universitat daquella matexa ciutat vila o loch. E de tot aço sien exceptats crims de lesa magestat de sodomja et de falsa moneda. *(Ja hi es proveit per altres capitols de Corts de Catalunya el senyor Rey allonga ho mes avant a. j. any.)—Plau a la Cort.*

XXV. Item que vos senyor façats fer et liurar per lo vostre prothonotari als dits braçes e a cascun dells los presents capitols et totes cartes letres et provisions devallants daquells franques e quities de dret de segell et de totes altres messions et que vos senyor contra aquelles provisions letres e cartes els dits capitols res no façats ne lexets ne consjntats fer en neguna manera. E que tot aço que es contengut en lo present capitol jurets vos senyor el dit prothonotari aytant com tocha son offici.—*Plau al senyor Rey.*

XXVI. Item com les penes de terces et altres ques acostumen de posar en contractes de censals e violaris se posen en aquells en favor de la part e parega raonable que aquelles no degen esser levades sino a instancia de part, E los fiscals terçers et altres sen vagen a aquells qui prenen censals et violaris et façen los fer segrement djents jurats sius es pagada aytal pensio que us fa aytal universitat o singular en son terme, E si dien no, es procehit de fet contra la universitat o singulars sens altre clam et instancia a exeguir et levar les dites penas perço com no han pagat die adiat: Perque senyor demane et supplica la dita Cort que penes algunes judicials en los dits contractes posades e posadores comeses o cometadores no puxen esser demanades exhigides et levades en neguna manera si donchs no era fet clam o reeclam o requesta o fet a instancia de part et solament per aquella quantitat de que sera fet lo clam o reeclam o requesta.—*Plau al senyor Rey.*[1]

[1] Este capítulo forma parte de la Colección titulada *Constitutions y altres drets de Catalunya* (vol. I, lib. IX, tít. XXIX, const. IV).

En el Códice de la Generalidad de Cataluña (designado con el núm. II en la descripción hecha en la pág. 810 del tomo I de la presente publicación), se encuentra la siguiente versión latina del mismo cap. XXVI, inserto en el texto, que dice así:

«Item quia pene terciorum et alie que consueverunt opponi in contractibus censualium et violariorum ponantur in illis ad instanciam et in favorem partis appareat racionabile quod ipse non debeant levari nisi ad instanciam et in favorem partis, et fiscales terciarii et alii

XXVII. Item supplica la dita Cort que sia merce vostra senyor que vos nel senyor duch no donets ne prestets vostra auctoritat on una obra appellada firma reyal, en altra manera segell petit, que alguns han tractat ques fes en Cathalunya Perço com es cosa novella e de la qual se poria seguir gran dan al principat de Cathalunya—*Plau al senyor Rey.*

XXVIII. Item protesta expressament lo braç de la esgleya que no han ne entenen haver res dit tractat offert ne consent calladament ne expressa ne entenen djr tractar offerir ne consentir ne fer res en la present Cort sjno tan solament a deffensio et no a offensio.—*Plau al senyor Rey.*

XXIX. Item com vos senyor en lo mes doctobre prop passat fessets algunes ordinacions sobrel guot del forment et altres blats lo qual guot dure per tot lo mes dagost prop vinent queus placia senyor de tot levar lo dit guot et altres ordinacions sobre aquell fetes.—*Plau al senyor Rey.*

XXX. Item senyor la dita Cort fa lo dit do sots et ab los capitols dessusdits et ab les condicions et altres coses en aquells contengudes ço es que per les damunt dites coses no sia fet ne engenrat en neguna manera als braçes de la dita cort o algun o alguns dells ne a lurs sotmeses ne encara a ciutats viles et lochs Reyals ne a singulars persones dels dits. III. braçes ne a privilegis franqueses libertats drets prehemineneies lurs algun perjudici lesio o derogacio ne puxa esser tret a consequencia o exempli ans sien e romanguen en totes coses en lur plena força et valor.—*Plau al senyor Rey que no sia a ell perjudicat en sos drets.—Plau a la Cort.*

XXXI. Item que vos senyor e el dit senyor Duch manets de present sots jra et indignacio vostra e sua et sots pena de. M. morabatins dor a tots e sengles officials vostres et del dit senyor Duch et a lochtinents daquells presents et esdevenidors e encara a totes altres persones de quis pertangue que tots et sengles capitols damuntdits et devall scrits et les coses en aquells contengudes tenguen e observen de tot en tot et que en res noy facen ney venguen contra ney lexen contrafer ne venir per neguna manera o rao.—*Plau al senyor Rey.*

XXXII. Item que vos senyor el senyor duch jurets per nostre senyor

vadant ad illos qui recipiunt censualia et violaria et faciant eis prestare sacramentum dicentes si est eis soluta pensio in eius termino, et si non est soluta proceditur de facto contra universitatem vel singulares absque alia querela vel instantia ad exequendum vel levandum dictas eo quare non solverunt die ad diem; Idcirco, serenissime domine, supplicat dicta Curia et petit ut pene alique judiciales in dictis contractibus posite vel ponende comisse vel comittende non possint peti exhigi vel levari aliquo modo, nisi esset facta querela vel retroquerela sive requesta.—*Placet domino Regi.*»

Deu et los sants cuatre Evangelis que tendrets et servarets totes et sengles provisions fetes a la Cort et als braçes daquella et a universitats de cascu dels dits braçes et a singulars persones daquells sobre les greuges a vos donats per la present Cort et per les dites universitats et singulars dessus dits E contra aquelles no farets ney vendrets contra ney lexarets contrafer o venir per alguna rao o manera.—*Plau al senyor Rey.*

Les generalitats.

E per fortificar et augmentar les generalitats de les entrades et exides de Catalunya et per ço com es pus profitos que sien moderades axi com devall se segueix, que si eren posades generalitats en unes coses et no en altres la qual cosa se hauria a fer atteses los carrechs a que les generalitats son tengudes e les minues que han pres de. I. temps ença et per cessar occasio de fraus que en cullir aquelles se cometien et questions que daquen se seguien, vol e ordone la present Cort que totes robes et mercaderies que isquen e entren en et dins lo Principat de Catalunya per mar o per terra o per aygua dolz exceptades les coses devall scrites paguen et sien tengudes de pagar entrant e exint a. III. diners per liura de diners del preu o valor que les robes et mercaderies valran. E que totes altres generalitats que aquestes mercaderies o robes fossen tengudes de pagar al entrant e exint de Catalunya exceptades les coses devall scrites sien levades et toltes axi que no paguen sino los dits. III. diners per liura. E que la present ordinacio comenz lo primer dia dagost propvinent per ço com les dites generalitats de entrades et exides son ja venudes tro en aquell temps.

Pero vol la dita Cort que daquesta ordinacio sien exceptades les coses sequents les quals paguen axi com se segueix.

Primerament ne sien exceptats forment ordi et avena et tots blats grosses et menuts, legums carnatge et vin qui entrara en Catalunya, mas siles dites coses eren tretes de Catalunya que paguen los dits. III. diners per libra exceptat vjn qui sia mes en provisio de naus o daltres vegells de mar que sien de persones del dit principat lo qual en aquest cas pach lo dret que pagave abans que la present ordinacio fos feta.

Item ne sia exceptat cansalada legums aylls panatica et altres viandes que sien meses a provisio de naus et altres vexells de mar qui sien de catalans les quals coses paguen los drets ja posats e acostumats et no als.

Item ne sien exceptats forment ordi et avena et altres blats grosses e menuts et legums qui jsquen del dit Principat et fos portat en lo Regne

et jlla de Cerdenya les qual coses en aquest cas paguen. I. diner per liura de drets E si les dites coses eren portades en altres parts fora Catalunya que paguen. VI. diners per liura.

Item ne sien exceptats alguns blats et legums qui ixent de la terra de Rossello son meses en França, les quals coses romanguen en aquell dret a pagar que ja era ordonat et pagaren dabans segons que ja es ordonat.

Item sien exceptats de la dita ordinacio tots draps de lana quis facen os apparellen en Catalunya los quals paguen tan solament daqui avant. I. diner per liura de drets a la exida de Catalunya perço com ja paguen lo dret de la bolla.

Item sien exceptats de la dita ordinacio tota vexella dargent joyes armes que algun traura o metra en Catalunya per son propi us et apparell e no per via de mercaderia axj que entrant ne jxent aytals coses sinos metien o nos tregen per via de mercaderia no paguen dret, pero en aço sia considerada et arbitrada la condicio de la persona que aytals coses metra o traura Entenent et ordonant la dita cort que tots arneses quey seran meses en Catalunya per via de mercaderia sien pagats al entrar. I. diner per liura et si seran trets per mercaderia fora de Catalunya sien pagats. VI. diners per liura.

Item sien exceptats de la dita ordjnacio tots vexells de mar de catalans quis venen los quals paguen la generalitat o dret ja ordenat segons que havien acustumat en la derrera Cort de Tortosa et no als.

Item ne sien exceptades totes lanes les quals paguen a la entrada de Catalunya. III. diners per liura de drets et a la exida. VI. diners et no mes avant.

Item ne sien exceptats cavalls roçins mules et altre bestiar gros lo qual pach al entrant et exint lo dret ja posat et no als.

E perço quels dits capitols tocants les dites generalitats et las coses en aquells contengudes E encara perço que les generalitats de Catalunya axj de les entrades et exides com les altres mjls sien levades et cullides, vol et ordone la dita Cort ultra les altres ordinacions sobre aço fetes que negun prelat ne negun singular del braç ecclesiastich ne negun comte ne vescomte Rich hom ne cavaller ne altre persona de lur braç ne procuradors lurs ne altre en nom dells ne neguns pahers consellers procuradors consols ne altres regidors de ciutats viles et lochs de Catalunya on se venen os cullen les dites generalitats tacitament ne palesa per si ne per entreposada persona no gosen comprar ne fer comprar les dites generalitats ne en les vendas daquelles donar algun embarch, ans aquelles lexen vendre et encantar en lurs lochs et comprar a aquells aqui los dits deputats regent et oydors volran vendre. E si per ventura

alguna persona o universitat de qualque braç que sia et de qualque estament et preheminencia fos que en les dites vendes ne encara en cullir et levar aquelles generalitats a profit del general metten algun torb o empatxament que aytals persones et universitats cayguen et sien cayguts en pena de la dobla del dampnatge quel dit general hauria por lo dit torb o empatxament lo qual dampnatge puxen arbitrar e conexer los dits deputats e oydors de comptes et regent sens citacio de part e sens conexença daltre jutge. E que aquelles persones haien e sien tenguts pagar aquella dobla al dit general apres que per los dits deputats oydors de comtes et regent sera declarat, car la dita Cort de volentat del senyor Rey ha per ferm tot ço que aquells deputats oydors de comptes en regent hauran arbitrat axi com a cosa que es acte de Cort. E quel Senyor Rey et Comtes vescomtes Richs homens et cavallers et lurs officials et universitats dels dits. III. braçes et regidors daquells con request ne seran per los dits deputats facen et facen fer execucio contra aytals rebelles et lurs bens axi ab hosts com ab marches et represalies et en altre manera.

Item quels prelats et persones ecclesiastiques barons et cavallers et altres havents jurediccio hagen et deguen metre en lurs lochs et en aquells ports passes et altres parts de Catalunya aquelles personas quels deputats e regent los nomenaran et encara cullidors qui estiguen en plaçes et en lochs publichs per cullir et levar les dites generalitats et bens del dit general a messio pero del dit general. E si contra aço era fet algun embarch o torb, que semblantment aquella persona et universitat que aytal embarch o torb dara cayga en la dita pena de la doble del dan quel general hauria per aço, lo qual dampnatge arbitrassen los dits deputats et demenassen segons que damunt es dit.

Item quel senyor Rey et tots los prelats comtes vescomtes barons Richs homens e cavallers de Catalunya que hajen jurediccio et senyoria domens sots encorriment de la dita pena de la doble facen ab acabament que tots los officials procuradors jutges et regidors lurs com requests ne sien per los dits deputats et oydors facen segrement et homenatge en poder de lurs senyors o de lurs ordinaris o daltres persones de quis pertangue que facen totes execucions forçes et compulsions et que les coses dessusdites tendran et servaran tota vegada quen sien requests per los dits deputats e oydors o regent a be et a profit del dit general no esperant consell de assessor ne de jutge ne daltre persona et tota excepcio dilacio appellacio provocacio et recos foragitada. E si contra aço era fet que aquella persona que contra aço faria ultra lo dit segrament et homenatge fos caygada en la dita pena de la dobla del dan

quel general sostendria per aço, lo qual dan fos arbitrat et demenat segons que damunt es dit.

Item quel senyor Rey ara de present face et man a son prothonotari totes letres manaments et altres provisions en favor de les dites coses tota vegada que per los dits deputats oydors et regent ne sera request franques de dret de segell et altre qual sevol.

Item que la present ordinacio et totes les coses dessusdites que parlen de les generalitats sien publicades ab veu de crida en cascun loch insigne tota vegada quels dits deputats oydors et regent se volran per aquells empero que han jurediccio en los lochs on les dites crides se faran.— *Plau al senyor Rey tot quant tocha les generalitats dessus dites.*— R.° Cancellarius.

[1] Petrus etc. Dilectis et fidelibus universis et singulis officialibus nostris et aliis ad quos hec pertinere noscantur Salutem et dileccionem. Noveritis quod die presenti, nobis Curiam generalem celebrantibus in civitate Ilerde gentibus nostris Cathalonye Principatus, fuerunt concordata inter nos et dictam Curiam certa capitula que in presenti volumine sunt descripta et in fine ipsorum continentur responsiones ad ipsa capitula per nos facte. Quocirca volentes ut decet ipsa capitula cum responsionibus ad ea factis inviolabiliter observari, vobis et unicuique vestrum dicimus et mandamus de certa sciencia et expresse et sub jre et indignacionis nostre in curja hac sub pena in ipsis capitulis expressata, quatenus capitula ipsa prout in presenti quaterno seu volumine describuntur et nostri sunt sigilli impressione munita jureque proprio roborata observetis et observari faciatis et ea que sunt execucioni mandanda execuamini et compleatis juxta ipsorum continenciam pleniorem. Data Ilerde vicesima sexta die Junij anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo quinto.—R. Cancellarius.

Petrus de Gostemps ex provisione facta per Dominum regem et Curiam.

Pragmática real que sanciona varias peticiones hechas por las Cortes, dada en Lérida á 24 de Junio de 1375.[2]

Quia Magistra rerum efficax experiencia edocuit, quod ex subscriptis fuerant commissa, et committuntur multa enormia, quibus nos ex debito

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 1.508, folios 158 al 170 v.

[2] Este documento se halla inserto en la citada compilación: *Constitucions, vsatges y altres drets de Catalunya.* (Const. I, tít. IV, lib. IX, vol. II.)

commissi nobis ab Alto regiminis debemus quantum possumus salubriter providere, ideo ad supplicationem super his per Curiam Generalem Cathalonie, quam in Civitate Illerde nunc Cælebramus humiliter nobis factam, de Consilio, approbatione, et consensu, immo requisitione dicte Curie Generalis, hac nostra Pragmatica, et inviolabili sanccione in toto Principatu Cathalonie observanda, de certa scientia, pro evitandis enormibus excessibus et malis, que ex subscriptis hactenus sunt commissa, et alias pro bono statu Civitatum, Villarum, et Locorum Principatus Cathalonie, concedimus, providemus, sanccimus, et statuimus, ac etiam ordinamus hec que in subscriptus Capitulis continentur.

1. Per bon Estament de la Terra, e per cessar molts peccats que en las cosas devall scritas se son trobats, es troben tot dia, per aquesta present Ordinatio e Pragmatica sanccio stablim, proveim, e Ordenam, que ninguna fembra publica de qualque conditio sie, no gos fer algun hoste de bordell, ne a amic, e alcavot seu, ne altra persona carta de comanda, scriptura de terç, ne altra qualsevol obligatio de sa persona, per diners, robas, ne bens, que prestats, fiats, o comanats li sien, ne algun Notari hi gos posar sagrament; ans sis contrafara, tot ço, e quant fet ne sera, sie revocat, e annullat, e per cas, va, e nulle hagut, axi com si fet no era, ajustat, que de tot ço que la dita aytal Fembra haura encartat a algu, sie quitia en persona, e en bens, e lo Official quen dejera fer justitia, puxa en deja haver de aquell quis haura fet fer lo dit encartament, la meytat de la quantitat encartada, la qual haja posar en rebuda en los comptes de son Offici, sots pena de deu dobles, e que no puga haver gratia, o remissio, com sie estat trobat, que alguns alcavots, e altras malas personas, se fan fer las ditas obligations las tenen captivadas en lo peccat que no gosan, ne poden exirne sino ab gran difficultat.

2. Item que perço que las ditas Fembras mils, e puix francament puxan quant se vullan dels dits bordells exir, e no hajan per força aturar, ordenam, e statuim, que algun Hom de qualsevol conditio sie no gos fer amiga, ne apropriar assi mateix alguna de las ditas Fembras, tenint aquella en bordell, ne en Hostal, com no sie legut a algu, fer propri de la cosa communa. E que si algu sera trobat, qui Fembra de bordell tinga, ne de son mal guany visca, tantost sie per la Ciutat, Vila, o Loc hon aytal malefici perpetrara, scobat, e açotat, axi com a alcavot public, e de qui exillat, hon si apres sera trobat, sie penjat per lo coll en guysa que muyra, sens tota gracia, e merce, e que algun Official no puga mudar aquesta pena en altra, ne ferne gratia, ne remissio gratiosament, ne per diners.

3. Item que per tolre, e squivar tota occasio de tenir en destret, e oppressio las ditas Fembras, ordenam, e proveim, que los dits Alcavots, Hostaleras, ne altres qui acullen las ditas Fembras, axi en jaure com en manjar, e beure, no gosen per si, ne per altre vendre, ne tenir alguna natura o manera de revendaria per vendre a las ditas Fembras, o a altres en nom de aquellas, vulles sie revenderia de Pa, de Vi, de Carn, de Oli, de Fruytas, o altras qualsevol cosas, o vituallas, como los dits Hostalers, e Revenedors los ho venan en tant gran for, o preu, que las ditas Fembras ne haurien de tot altre molt mes per un diner, que no han de ells per dos, e ab malas maneras que tenen, las posan en no gosar de comprarne daltres, sino de ells, e aço ordenam, sots las penas damunt expressadas.

4. Item como sie estat trobat, que Hostalers de Fembras de Bordell, e aquells quils logan Casas, o draps de lit, las opprimen, e las fan extortions, e exactions no degudas, volent haver de ellas loguers fort excessius, e destrempats, de las Casas, lits, e draps, quels logan, per tal com elles no poden tenir Casas en altra part fora los Bordells, e han a logar per força aqui Casas de aquells qui las hi han, e que lurs Casas tenen aqui agaballadas, e per conseguent han a logar lits, e draps de aquells mateys, como de altras personas bonament non trobassen; E perço las ditas Fembras ultra lo peccat de lur cos, hajan segons que per experiencia ses trobat, estendre las mans a furts, e altres mals, perço Statuim, Proveim, e Ordenam, que en cascuna Ciutat, Vila, o Loc, hon se fa exces en los dits loguers de lits, e de draps de las ditas Fembras, sie regonegut per lo Balle de aquella Ciutat, Vila, o Loc, e temprat, e tornat a egualtat, e justitia, e degut Stament, e que no lexen las ditas Fembras esser en aço opprimidas. Mandantes, etc.

Pragmática real que sanciona cierta petición de los Síndicos de Barcelona, dada en Lérida á 16 *de Junio de* 1375.[1]

Ad humilem supplicationem per Sindicos Barcinone pro gravamine in Curijs quas nunc celebramus, nobis reverenter oblatam, tenorem presentis sanccimus, etiam, et Ordinamus, quod nostræ Audientie scriptores, pro sententia que super quocunque facto, negotio, seu causa in ipsa feratur Audientia, & in Processu inde fiendo sit continuata, quisquam nisi pro petia Processus, secundum Constitutionem Montissoni super his editam, recipere non præsumant, nisi id prius tatxatum

[1] Se halla inserta en el tít. III, lib. IV, vol. II, de la citada Compilación.

fuerit eis pro laboribus, quos extraordinarios sustinuerint pro eadem, per nostrum Cancellarium, aut Vicicancellarium, seu Regentem nostram Cancellariam, sub pena in dicta Constitutione contenta: nec quisquam ad recipiendam sententiam ipsam in formam publicam compellatur, nec ea per aliquem Officialium nostrorum exequatur, nisi prius publicata fuerit, et nostro Sigillo munita. Mandantes, etc.

RESOLUCIONES

RECAÍDAS Á LOS AGRAVIOS Ó GREUJES DENUNCIADOS EN LAS CORTES. [1]

Grauamina brachii Ecclesie.

Proponit pro grauamine procurator domini Vicensis Episcopi quod pridem quidam de loco et vicarie Cervarie, diabolico ductu spiritu, Deum non verentes, manu armata animo deliberato venerunt ad locum de Payllerols, dicte vicarie, et intus ecclesiam dicti loci de Payllerols, Rectorem ecclesie de Munt leo absque aliqua causa interfecerunt. Et dicti interfectores quasi palam intrant in locum Ceruarie sine metu jurediccionis temporalis.=(Mandatur ordinariis quod faciant justiciam capiendo malfactores.)=Pro parte domini Regis.

«Item simili modo accidit quod anno proxime lapso in vigilia sancte Eulalie in Sede Vicensi ubi solenne festum ad honorem dicte virginis celebratur, dum canonici et ceteri clerici eiusdem sedis vesperas solenniter celebrarent, quidam animo deliberato eorum ipsius ecclesie intrarunt, et quendam canonicum eiusdem ecclesie tam cum lapidibus et ensibus euaginatis eum letaliter percusserunt et grauiter ad mortem vulnerarunt, ut nec in templo et ecclesia Dei ubi criminosi habent reffugium et tutamen, clerici Deum laudantes deberent esse salui.

Esset bonum quod fieret in futurum talis prouisio et dictis interfectoribus injungeretur talis pena quod ceteris esset exemplum. Summe est prouisio necessaria.

(Jam consueuit dominus Rex in similibus actibus facere fortes prouisiones et bonas et est paratus in isto competentes, et mandat nichilominus officialibus suis ad quos pertineat jurediccio quod in dictis criminibus procedant et taliter delinquentes puniant quod sic satisfacimus ecclesie et redundat ceteris in exemplum.)=Pro parte domini Regis.»

[1] Los originales cuyas copias se transcriben á continuación de este epígrafe, se custodian en el Archivo municipal de Barcelona.—Legajo *Cortes*, siglo xiv.

Greuje del abat de Ripoll et del conuent del monastir daquell.

A la reyal magestat de uos molt alt senyor et a la molt reuerent nobla et honrada cort de Catalunya que de present se celebre en la ciutat de Leyda posen en greuje labat et conuent del monastir de Ripoll, Que com senyor los dits abbat et conuent hajen en diuerses lochs de Catalunya diuerses quantitats de blat per rao de lurs rendes, els officials et promens daquells lochs hajen feta inhibicio que daquells lochs sots grans penes blat null hom no gos trer, ans haien aquell blat pres a lurs mans et convertit en lurs propries provisions, en gran dampnatge et prejudici dels dits abat et conuent qui freturen en tant de pa que si sobre aço no es prouehit de remey couinent dins breus dies covendra aquells abbat et conuent desemperar lo dit monestir et cessar loffici diuinal, et anar quescu entre lurs amichs a gran vergonya et dampnatge lur et del dit monestir. Per ço supliquen los dits abbat et conuent que aquest grenje tan notori et perillos sia tornat a degut estament, en tal manera que puxen hauer lo dit blat tot embarchs et empetxaments cessants.=(Dominus Rex mandabit quibus cunque uniuersitatibus detinentibus dicta blada quod eisdem restituant ipsa blada vel estimaciones eorum.)

Grauamina illata per dominum Ducem et suos officiales domino Episcopo Gerundensi et eciam per Ciuitatem Gerunde.

Clarum et notorium existit quod Episcopus Gerundensis, a Centum annis citra ac eciam a tanto tempore quod de eius contrario memoriam hominum non existit, habuit et habet locum et villam de Uyllano dicte Diocesis cum omni jurediccione ciuili et criminali mero et mixto imperio morte ac mutilacione membrorum dumtaxat exceptis habuitque et habet in hominibus utriusque sexus ibidem habitantibus omnem seruitutem pacem et guerram hostem et caualcatam fuitque idem locus et est liber et inmunis ac ecclesia Gerundensis et homines ibidem habitantes franchi et liberi quitii et inmunes ab omnibus operibus et contribucione murorum et vallorum et se vel sua recolligendi necessitate tempore in loco seu villa de Turricella de Montegrino quandoquidem dictis temporibus et per ipsa tempora fuerunt in pacifica possessione predictorum et sunt saluis molestacionibus noviter eidem factis. Et quamquam ad supplicacionem Curie generalis presentis dominus Rex de predictis comissionem fecisset venerabili Jacobo de Monellis attamen

hoc non obstante prefatus dominus Dux nouas comissiones et prouissiones fecit tam contra prefatos homines quam eciam dominum Episcopum predictum. Quare petit sibi prouideri per honorabilem curiam ut ex quo comissum est per viam justicie ad injusticiam non reducatur taliter providendo quod idem dominus Dux se de predictis non intromittat, alias frustra curie prouisio erit facta (exhibeatur prouisio jam facta, et si non est suficiens fiet quod erit magis suficiens).

«Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. Inclito ac magnifico Infanti Johanni nostro carissimo primogenito et locumtenenti nec non Gnbernatori Cathalonie Vicario Gerunde et Capitaneo ville Turricelle ceterisque officialibus et subditis nostris ad quos presentes peruenerint, Salutem et dileccionem. Ad supplicacionem generalis Curie quam nunc Cathalanis in Ciuitate Ilerde celebramus commissionem subscriptam fecimus fideli consiliario nostro Jacobo de Monellis jureperito cum littera nostra que data fuit Ilerde die XII ffebruarii anno subscripto. Quocirca vobis dicimus et mandamus vosque eciam, fili carissime, rogamus quatenus dictum Jacobum de Monellis super comissis sibi in nullo impediatis nec in predictis aliquid innouetis aut faciatis contra prouisionem predictam nam inter cetera dicte curie inde possent impediri negocia quod nobis admodum displiceret. Nos enim reuocamus huius serie quascunque prouisiones comissiones ac anantamenta per vos dictum nostrum primogenitum aut alios quoscunque post et contra predictam nostram comissionem facta et enantata ac inhibemus vobis dicto primogenito nostro et quibuscunque aliis officialibus nostris presentibus et futuris ne contra predicta aliquid attemptetis vel innovetis, quod si secus contrafactum fuerit irritum decernimus et cum presenti reuocamus et eciam anullamus. Data Ilerde XXVIJ die ffebruarii anno a natiuitate domini M.°CCC.°LXX.° quinto.—Rex Petrus.»

«Non obstantibus predictis prouisionibus idem dominus Dux occasione predictorum ad instanciam emulorum qui nolunt ut justicia ministretur mandavit Bernardo Janerij portario et suis officialibus aliis quatenus tam contra predictum Episcopum Gerundensem quam homines de Uliano et alios suos per occupacionem temporalitatum et alias procedant, quare placeat Regie magestati ac honorabili Curie super hiis prouidere de remedio opportuno ac mandare iterum tam ipsi domino Duci ne de dicto negocio a modo se intromittat ac quibuscunque subditis et officialibus Regiis et eiusdem domini Ducis sub pena priuacionis officiorum et mille morabetinorum ne litteris istis prouisionibus con-

trariis factis vel fiendis aliquatenus pareant seu obediant ullomodo, taliter prouidendo quod per viam justicie huiusmodi negocium, ex quo comissum est predicto Jacobo de Monells et jam super illo procedit, incessanter sopiatur. (Reseruatum est ad concordiam partis in domo Bertrandi de Vallo.)»

Episcopi Gerunde.

Aliud grauamen sive per Ciuitatem Gerunde siue per Deputatos ad leuandum florenum racione usatici Episcopo Gerundensi illatum.

«Exponitur eidem honorabili curie pro parte eiusdem Episcopi quod licet non nulli homines et habitatores parrochie de Corciano et alii infra vicariam Gerundensem constituti qui ex comissione Regia cum hominibus ipsius episcopi quando aliqui racione usatici focatichi vel tallie solvere sunt astricti contribuunt ac contribuere sunt astricti, attamen dudum jurati et consules Ciuitatis Gerunde asserendo aliquos ex ipsis hominibus qui in dictis locis continue et non in Ciuitate Gerundensi inhabitant fore suos Ciues et sic cum ipsis Ciuitatensibus debere contribuere in floreno racione usatici nuper leuati non permiserunt dictos homines soluere cum hominibus ipsius Episcopi quamvis homines eiusdem Episcopi pro ipsis et aliis usque ad suum numerum solvere habuerint. Quare placeat prouidere quod tales asserentes se Ciues removeantur et deducantur de numero eiusdem episcopi vel cum suis hominibus prout sunt actricti necessario contribuere compellantur et sic exacta indebite restituantur. (Dominus Rex prouidet quod illi homines qui sunt locorum ecclesie Gerunde vel contribucionum eorundem et ibi domicilium suum fouent et per maiorem partem anni morantur cum vxoribus et familia sua compellantur contribuere cum hominibus predictorum locorum Et mandetur officialibus regis quod episcopum in predicto jure debeant conseruare et omnes eos volentes molestare vel inquietare compellere ad desistendum juris remediis quibus decet.)= Pro[visa] in consilio per dominum Regem et prouisores grauaminum.»—*(Al margen se lee:* «concorde».)

«Item senyor Com vos ab vostres letras hajats fets manaments ab grans penas a tot hom poblat dins la batlia e vegueria de Gerona en que vos senyor hajats jurediccio que no gosen ne deguen fer testament cartas o altras escripturas publicas de alguns contractes dins la dita vegueria o de fora ab escriuans de esgleya de richs homens de nobles caua-

llers, o daltres personas de qualseuol condicio sien sino ab los notaris de Gerona o substituits den Jaspert de Camplonch de qui la dita escriuania es e daço sien fetes cridas publicas en la Ciutat de Gerona e altres lochs de la vegueria la qual cosa torna en gran greuge de la esgleya de Gerona et de tot homens poblats dins les dita vegueria e batlia e dels altres qui tots temps han acustumat de fer cartes testaments e altres escriptures autenticas ab quals notaris se volen o vullense dins o defora les dites vegueria e batlia e no son dalguna escribania forçada Per ço supliquen los damuntdits que los dits manaments e crides sien reuocats e tols e los loch de la Esgleya els homens seus e daltres sien conseruats en lur antich dret e custuma. (Videatur littera que petitur reuocari et videantur prouisiones singulares facte per dominum Regem et habeatur informacio cum Petro de Gostemps notario scriptore domini Regis.=(Exhibeat coram sapientibus deputatis.)=(Pro[visa] in consilio per dominum Regem et prouisores grauaminum.»

Castellani Emposte.

A la vostra acustumada justicia de la molt honrada Cort qui ara se celebra als Cathalans en la Ciutat de Leyda ab aquella reuerencia ques coue et humilitat supplicant proposa lo Castella Demposta e Prior de Cathalunya en nom seu e de tot lo Priorat dessusdit los Greujes quis seguexen.

Primerament com lorde del Espital de Sant Johan no sia tengut de fer o tenir frontera contra crestians e del temps a ença quel Rey de Castella, qui ara es, començas guerra contra lo senyor Rey nostre lo dit senyor Rey parlant ab humil e deuota reuerencia de la sua Reyal magestat contra justicia força lo Prior e Comenadors del Priorat dessusdit a tenir e fer frontera contra crestians a la qual frontera lo dit orde no es tengut de pugnar contra crestians ne per allo fou fundat. E no res menys lo dit senyor Rey força lo dit Prior e Comenadors a pagar certa quantitat per rao de la frontera dessusdita, e par aquella condempna a son bon arbitre en tant que en lany de M CCC LXV prop passat hac per força dels Comenadors del Priorat Duo milia fleronorum e per aquells fou exequcio en los bens del Priorat de que lo Priorat sostench messions grans e dampnatges. (Lo senyor Rey hi assignara jutge covinent e no sospitos qui determenara la dita questio entre les parts. (Lo senyor Rey ha trobat en sos registres que de C. anys a ença ne ha usat en fara fe a la part per que noy assignaria jutge. (Videtur tractatoribus

quod si jam est facta comissio temporibus preteritis quod nunc fiat et determinetur breuiter. (Comitatur Episcopo Ilerdensi qui vocatis evocandis justiciam faciat in predictis.=Pro[visa] per Vicecancellarium.»

«Item que com la senyora Regina de poch temps a ença ha començat de pendre cenes en la casa de Gardeny e la casa antiga de Leyda e en altres cases e lochs del Priorat, parlant ab reuerencia de la sua altesa contra justicia e us antich com cena a ella nos pertanga si no solament al senyor Rey E per aquesta rao plet ses menat longament entre la dita senyora e lo Priorat dessusdit deuant lo molt Reuerent pare en Christ mossenyor lo Bisbe de Leyda qui vuy es per comissio a ell feyta per lo senyor Rey lo qual plet o questio es a sentencia E com mossenyor lo Bisbe volch dar la sentencia lo senyor Rey mana a mossenyor lo Bisbe dessusdit que en aquest fet no proceis pus auant, com ell lo resumia assi mateix en uolia conexer en propria persona per que la sentencia no ses pugada dar ne lo senyor Rey noy ha vulgut pus procehir. E daço fou posat greuge en les Corts de Monço, e en les de Barchinona en que fo provehit que la sentencia si donas, e res non han vulgut fer, parlant ab reuerencia de la altesa del senyor Rey, contra justicia, e per ço quel fet romanga indecis en aquest pendent la senyora Reyna introdueix possessio de pendre cenes, en los lochs del espital, on jamay non hi pres ne Regina Darago ni ha acustumat de pendre, com cena nos pertanga si no al senyor Rey, o a son Primogenit en sa propria persona. (Si lo fet es en punt de sentencia donadora par que de present lo Bisbe de Leyda hi deja donar Sentencia ans de la Cort finida (Mandetur Episcopo Ilerdensi quod si in puncto est sentencie ferat sentenciam in predictis Et si non est in puncto sentencie resumpto processu procedat in eisdem et sentenciam ferat omni delacione postposita.» *(Al margen se lee:* «concorde».)

«Item com en los triennis dels lochs del Priorat de Cathalunya hage diverses terratinents los quals per sobreria altres per malicia contrasten de pagar et contribuir ab los homens dels dits lochs en questes talles e cumuns jassia que per dret et Costitucions generals de Cathalunya sien a aço costrets, per ço es mester que sia prouehit que sens plet e alargament sien forçats los dits terratinents a contribuir e pagar per sou e per lliura per les terres e possessions que han els termens del dit lochs en les dites questes e talles e cumuns feyts en temps passat e faedores en temps esdeuenidor axi per fogaties que sagen agitar com per altra manera pus los fogaties sien conuertits en cumuns e tayles dels lochs. (Part tocha e axi sia manat als officials que forçen a pagar los dits terratinents ab los dits lochs del Espital, e sobre aço sia fet ço que per

dret e constitucions de Cathalunya sia fahedor si donchs no posauen algunes justes raons qui u contrastassen, les quals si opposades serien breuement e sens plet determenen.»

«Item com los homens dels lochs del Espital e aquells qui foren del temple sien franchs per tota la senyoria Reyal de leudes de prestatge de Cops de loces e altres drets quis prenen per blats e altres mercaderies quis leuen per homens estranys en les Ciutats e Viles de Cathalunya e en la Ciutat de Terragona e de Leyda e en la vila de Monblanch e en altres lochs Reals nols sia seruada de poch de temps a ença; per que suplique que sobre lo dit fet li sia feyta prouisio que la dita franquesa los sia seruada per tota la senyoria del senyor Rey, e ço que reebut nan los sia tornat e no sien forçats de pagar en drets de barres com de tot sien franchs. (Sia apellada la part e de continent sie y prouehit e sia manat als officials que y fassen justicia appellada la part. (Mandetur Collectoribus iurium seu vectigalium predictorum quod seruent priuilegia dictorum hominum prout eis hactenus usi fuerunt.»

«Per que suplica lo dit Prior que sobre totes e sengles coses dessusdites sia proveit de justicia axi com se coue e sia declarat ço duptos hi sia.=(Pro[visa] in consilio per dominum Regem et prouisores grauaminum.»

Grauamen Comendatoris de Corbins.

«A la molt gran sauiesa de vosaltres molt reuerents nobles e honrats senyors e Corts que assi en la Ciutat de Leyda se celebren de present demostren frare P. de Vilafrancha Comenador de Corbins e los homens e universitat daquell loch que jassia senyors que la molt excellent senyora Reyna no hage acustumat de pendre cena en lo dit loch ne sia en possesio alguna, ney sia estada ara ne passada, no resmenys demana cena als dits Comenador e homens e daquella exequcio enten a fer. On senyor com a vosaltres se pertangua de defendre los greujes quels singulars del principat de Cathalunya prenen; Per ço suppliquen los dits Comenador e homens del dit loch quel present negoci en que entenen a pendre greuje e gran preiudici vullats supplicar, e instar ab lo senyor Rey que aquest greuge ces e sia tornat a estament degut. (Videtur tractatoribus quod comitatur duobus sapientibus non suspectis qui tam de possessione quam de proprietate sumarie et sine litte cognoscant et fine debito terminent, tamen videat dominus Rex. (Comitatur et mandetur Episcopo Ilerdensi quod vocatis euocandis justiciam faciat in predictis.»

Grauamen Capituli et cleri ciuitatis Ilerdensis.

«Conqueruntur Capitulum et clerus Ciuitatis Ilerdensis de posederiis porteriis et aliis officialibus domini Regis et domine Regine et domini Ducis et domine Ducisse et familia eorundem quare quando veniant dictam ciuitatem hospiciam clericorum pro pausatis per vim et violenciam sibi propria auctoritate assumunt et occupant et eorum raupas et alia bona contra eorum voluntatem recipiunt expendunt dissipant et deuastant et nulla facta satisfaccione per eos cum minis et malis verbis morantur et recedunt et plura alia faciant in euidens preiudicium et dampnum clericorum licet super hiis per dominum Regem prouisio in contrarium facta fuerit in Curiis generalibus Barchinone ultimo celebratis quam prouisionem seruare contempnunt idem officiales quamuis eis fuerit presentata sub patenti littera regia eius sigillo maiori sigillata. Quapropter predicti capitulum et clerus predicta et quod libet predictorum exprimendo et exponendo pro gravaminibus in Curiis generalibus que nunc celebrantur Ilerde humiliter supplicando postulant et requirunt per Regiam magestatem super predictis de justicia prouideri Et predictam prouisionem super hiis jam factam obseruari per predictos officiales et casu quo contempnant eam obseruare prout alia fecerunt et faciunt quod possit eis impune resisti; Et nihilominus Episcopus et eius officiales per Censuram ecclesiasticam procedant contra tales ut a predictis dampnis et iniuriis resipiscant et satisfaciant de eisdem prout fuerit juris vel quod aponatur pena Mille morabetinorum contra predictam prouisionem venientes cuius pene tercia pars aplicetur Thesaurarie domini Regis et alia tercia erario domini Episcopi alia vero tercia clerico injuriato et dampnificato, vel quod de prouisione domini Regis et requisicione curiarum dominus Episcopus seu eius officialis promulget sentencias excommunicacionis contra facientes quam incurrant ipso facto vel alia pena que magis timeatur ut quos Dei timor a malo etc. (Dominus Rex si aliqua dampna sustinent clerici faciat eis restitui et mandabit officialibus quatenus sub ire et indignacionis sue et sub pena cc morabetinorum auri dictam prouisionem observent.= (Pro[visa] in consilio per dominum Regem et prouisores grauaminum.»

Grauamen abbatis Populeti.

«A la molt honrada Cort general del Principat de Cathalunya que de present se celebra en la Ciutat de Leyda recorrent proposa labat del

Monastir de Poblet o lo sindich e procurador del dit Monastir que com enguany en lo loch de Terrers qui es del dit Monastir. ij. homens del dit loch haguessen contesa e la. j. hagues nafrat laltre et feyta la nafra fogis e so se metes e alguns homens del dit loch lo encalçassen fins al loch de Vimbodi qui axi mateix es del dit monastir lo noble en Ramon Alamany Governador de Catalunya feu pendre e tenir preses en Muntblanch tots los homens del dit loch de Terrers no solament aquells qui foren al so mas encara aquells qui eren absents del dit loch dient que hauien feyt proces de sometent e que eren exits del terme del dit loch e axi que hauien greument delinquit. E per manament del senyor Rey ab letra a ell feyt nols volgues soltar mas pus fortament agreujar reponent al dit manament que enpres era entre lo senyor Rey a ell que lo dit senyor no li pogues reuocar negun proces que ell faes axi que oppremuts hagueren a donar. c. florins e foren dampnificats en mes de. D. florins. E com aquestes coses sien malfetes e de gran oppressio queus placia fer ab lo senyor Rey que en les dites coses sia prouehit de remey couinent e tornat a loch e que sia declarat en la present Cort si algun malfeytor pot esser perseguit en altre terme de una mateixa senyoria o daltre pus que no sia daltre baronia e que sia aportat a preso en poder de la senyoria del dit terme on sera pres. (Non est grauamen quare conuenerunt cum officiali. (Mandetur Raymundo Alamanj quatenus constito ita esse restituat peccunias receptas racione composicionis.»

«Item lo dit en Ramon Alamany prese e ab si sen mena. jª. bella mula del dit monastir que lo dit sindich tenia que caualcaua deuant la seu de Leyda e aquella no ha volguda restituir. E com les persones vinents e estants en la Cort del dit senyor Rey ab lurs besties e bens deguen esser segurs e sots proteccio del dit senyor E la dita cosa sia de mal eximpli si no es corregida sopplica lo dit abat o lo dit sindich a la dita Cort que ab lo senyor Rey si sia prouehit de remey couinent en manera que aytals coses daqui auant no sien assayades de fer ne presumides.=(En R. Alamany est absens et cum venerit dominus Rex prouidebit de justicia e la li fara retre.=(Pro[visa] in consilio per dominum Regem et prouisores.»

Grauamen Episcopi Vicensis.

«Offert et dat pro grauamine Poncius de Bruno canonicus Vicensis et procurator pro domino Vicensi episcopo quod pridie dominus Rex ad instanciam proborum hominum ville Ceruarie per suas litteras mandauit baiulo eiusdem ville quod durante tempore penurie non permitte-

ret recipi ab aliquo molenderio pro molendo blada nisi de. xx^{ti}iiij^{or}. punyerias vnam punyeriam, que littera est in maximum preiudicium et grauamen domini Vicensis episcopi et lesionem sue mense episcopalis cum in persona dicte ville idem dominus Episcopus in libero et francho alodio habeant Quinque vel Sex molendina et molinari consueuerunt recipere pro molendo de Sexdecim punyeriis unam punyeriam bladi. Ideo petit ut dictum grauamen reuocetur per litteras domini Regis ut predictis litteris non obstantibus dicti molendinarii possint recipere de. xvj. punyeriis bladi unam punyeriam sicut actenus fieri est assuetum. (Dominus Rex mandat quod molinerii pro molendo blada illa recipiant quantitatem bladi assuetam recipere antiquitus et non plus, reuocata prouisione si aliquod sit in contrarium. (Uniuersitas Ceruarie se opposuit et ideo vocetur pars. (Pro[visa] in consilio per dominum Regem et prouisores.»

ACTOS DE LAS CORTES CON EL REY

PARA LA EJECUCIÓN Y CUMPLIMIENTO DEL DONATIVO Ó PROFERTA.

I.

[1] En nom de Deu. Sia manifest a tots que la Cort general de Catalunya qui de present se celebre en la ciutat de Leyda volent proveyr e satisfer a la demanda feta a la dita Cort per lo molt alt senyor Rey la qual en acabament contenia que fos proveyt a la deffensio del Principat de Cathalunya per rao dalcunes companyes darmes estranyes que ab linfant de Mallorques ensemps eren entrades en lo Principat dessusdit e per altres companyes estranyes si en esdevenidor entraven en lo dit principat per dampnificar aquell la dita Cort hage donat e profert al dit senyor Rey e a la deffensio del dit Principat certa quantitat de moneda e a cert temps contengut en los capitols sobre lo dit do e proferta fets e fermats per lo dit senyor Rey e per la cort entrels quals son los capitols seguents. Molt alt e molt excellent etc. *(Siguen los capítulos I, II, III, IV, V, IX y X de la «Proferta facta per Generale Cathalonie in defensionem terre in Curia Generali celebrata in Civitate Ilerde anno a nativitate Domini. M.CCC.LXX. quinto»* [2].) E jassia que per los dits capitols apparega assats lo poder qui es donat als III deputats e al Regent les comptes de la deputacio del dit General en los dits

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 1.507, fol. 154 v.

[2] Véanse las páginas 288-90 y 292-93 de este tomo.

capitols contenguts de haver la dita moneda al sou de les dites M lances necessaria al temps en los dits capitols expressat e a regir loffici de la dita deputacio e administrar la moneda del dit do sien estats elets per la dita Cort lo reverent pare en Christ lo senyor en Ramon bisbe de leyda el dit senyor en Johan comte dampuries e lonrat en Ramon Çarovera ciutada de Barcelona los quals son appellats deputats residents en Barcelona empero per maior spatxament e aviament dels dits affers e per tal que la moneda dessusdita sie mils e pus prestament trobada e encara per major seguretat e cautela de las persones qui volran comprar censals e violaris sobre les dites generalitas e encara dels cambiador o cambiadors qui faran dita o dites a les persones de qui la dita quantitat dels dits LXXV^{m} florins e altres davall escrites seran manlevades la dita cort ajustada en la casa del capitol de la Seu de leyda on la dita cort se celebre de volentat e consentiment e ab auctoritat del molt alt senyor Rey alli present vol e consent e dona ple poder als dits senyor bisbe e Comte e encara als honrats en Ramon ça Rovira deputats dessus dits e al dit Nanthoni Buçot regent les comptes de la Deputacio dessus dita e a totes altres persona o persones qui per ells seran substituides en los fets davall escrits de fer venda o vendes de censals morts o violaris per nom e per auctoritat de la dita cort e del General de Catalunya per la quantitat dels dits LXXV^{m} florins assignats al sou de les dites M lances les quals la dita cort ha donades a la dita deffensio a II meses e mig encara per tota aquella quantitat de moneda que sera necessaria al sou de les dites M lances a I any e III meses e mig ultra los dits II meses e mig si per aquell temps la dita defensio sera necessaria segons que en los capitols dessus escrits es contengut. Encara per aquells XV^{m} florins dor darago los quals la dita Cort de present ha acordat que sien prestats al dit senyor Rey per certa rao en los capitols fets sobre la dita proferta contenguds les quals vendes de censals morts e violaris puguen fer ensemps o departidament per aquell preu o preus ques volran sobre les generalitats dessusdites les quals generalitats e tots affegiments o milloraments que se sien fets e tots altres emoluments de aquelles en especial o en general puxen assignar ypothecar e obligar ensemps ab tots los altres bens de la deputacio lo dit General de Cathalunya als dits censals e violaris e a cascun daquells e als compradors daquells e als seus o aqui ells volran axi plenerament e ferma com fer se puxa e en aquella forma e manera ques volran e ab los compradors se poran avenir e aquellas metre entremans dels dits compradors e liurar daquelles posesio a ells o aqui ells volran de la qual per neguna manera rao o necessitat ne per negun cas general o

especial per grant o per urgent que fos non puxen esser foragitats ne preiudicats en res durants los dits censals o violaris o algu daquells e encara si los dits compradors o contrahents no volran puxen les dites generalitats consignar per los dits compradors e en nom dells a aquells cambiador o cambiadors o altres persones de les quals se avendran en poder de les quals vinguen e sien posats los diners que exiran de les dites generalitats e que los collidors compradors o arrendadors daquelles sien tenguts dels preus o dines de les dites generalitats respondre plenerament a aquells cambiador o cambiadors o persones de que se avindran e que en aço se hage a estrenyer e obligar ab sagraments e homenatge o en altra manera axi com mils e pus fermament fer se puxa e aquells cambiador o cambiadors o persones puguen dels dits dines a cascun comprador o a qui ell volra en lo terme constitnit la pensio del censal o violari que comprat hi haura quitia de totes messions e embarchs; puxen encara los dits senyors deputats al dit regent les comptes de la deputacio e totes altres persona o persones qui per ell seran substituides per rao dels dits censals e violaris als compradors daquells e als seus o a qui ells volran fer totes altres obligacions e seguretats sobre les dites generalitats axi fermament com fer se puxa a tot profit e utilitat dels dits compradors e dels seus a coneguda encara de savi o savis en dret sils comprador ho valran los quals per los dits compradors hi puxen esser elets; puxen encara los dits senyors deputats el dit Regent e los dits lurs substituts fer sobre les dites vendes e cascuna daquelles carta o cartes e scritures de terç e altres qualsevol en aquelles corts ques volran e ab los compradors sen avendran ab pactes promissions stipulacions penes obligacions renunciacions especials e generals cauteles seguretats e clausules qualsevol a tot profit utilitat e millorament dels dits compradors e dels seus e axi com ab ells se poran convenir e encara axi com a ells mils sera vist expedient les quals vendes e cascuna daquelles e totes e sengles obligacions seguretats e fermances que en e sobre aquelles coses e per aquelles seran fetes e totes altres coses en aquelles faedores o que fetes hi seran en e sots qualsevol manera o concepcio de paraules lla on requerissen especial manament e poder vol e ordona la dita Cort que hagen e obtenguen fermetat e valor e hagen força de acte de cort e aquelles ara per lavors la dita cort ab la present scriptura o carta loa aprova ratifica e conferma axi com mils fer dir o entendre se pot a sa e bo enteniment e a tot profit dels dits compradors e dels seus. E promet la dita Cort en nom del dit General de Cathalunya que james contra les coses dessusdites o devall scrites o alguna daquellas lo dit General no fara ne vendra per

nengun cas o necessitat per gran que fos ans aquelles tendra e observara e tenir e observar fara tota contradiccio cessant; puxen encara los dits senyors deputats el dit regent les comptes de la deputacio els dits lurs substituts en aço reebre los preus dels dits censals e violaris e fer apoques daquells volent e ordonant la dita cort de voluntat del dit senyor Rey que les dites vendes o alguna daquelles o los preus dels dits censals o violaris o dalguns daquells o les altres coses damunt o davall escrites no puxen esser an juy o fora juy en res impugnades ne y puxa esser allegada excepcio de nullitat o altra qualsevol ne neguna rao o dret que contra hi fos per neguna manera ne alcun defalliment o defalliments ans la dita cort tots defalliments e tots contraris e totes excepcions que notar allegar o pasar se poguessen tol e per toltes e foragitades vol que sien haudes de tot en tot de voluntat e antoritat del dit senyor Rey; vol encara e ordona la dita Cort de voluntat del dit senyor Rey que les pensions dels dits censals morts e violaris e totes messions daquen faedores sien entegrament pagades de les dites generalitats e encara ne sien reemuts los dits censals e violaris e que les dites generalitats duren e sien e romanguen en tot lo dit Principat de Cathalunya es paguen es cullen en lo dit Principat tro quels dits censals morts e violaris que venuts hi seran e aquells que ja hi son stats venuts per ordinacio de les corts passades sien entegrament reemuts e les pensions e les messions daquells pagades e encara entro que sien pagats los interesses daquells que y prestaran segons que daval se contendra e y han ja prestat les quals generalitats en tot e en partida en res entretant no puxen esser toltes levades mudades o minvades en manera quen vallen menys ne puxen cessar ne esser en res amparades o preiudicades ne esser hi fet alcu embarch durants los dits censals o violaris o prestechs davall escrits o alcu daquells per lo senyor Rey ne per lo senyor duch ne per altre o altres persones ne encara per corts generals de Cathalunya ne per corts generals de tots los regnes del dit senyor ne per neguna altra manera rao ne per negun dret o cas ne per neguna necessitat per gran que fos. E si lo contrari era fet o assejat de fer que no valle ans sia cas va e null e haut per no fet lla on se faes per corts generals o per los dits senyors o en altra manera si donchs nos feya de volentat e consentiment expres dels compradors dels dits censals e violaris e dels cambiadors o prestadors davall scrits e que en negunes altres coses les dites generalitats no puxen esser convertides ne despeses. Vol encara ordona e consent la dita Cort e dona ple poder als dits senyors deputats e al dit regent les comptes de la deputacio e als dits lurs substituits que puxen sobre les dites generalitats los dits LXXV^{m} florins en

nom del dit General tots o partida daquells manlevar e haver o per via de prestech o en altra manera aquells procurar a mogubells usures barates o altres guanys o interesses axi com a ells mils sera vist e expedient e puxen per les dites manleutes e contractes axi per la quantitat principal com per los mogubells usures e altres guanys e interesses obligar en special o en general les dites generalitats e tota aquella quantitat que per via de compartiment fet o faedor entre les universitats dels dits III braçes e altres deu tern habuda e levada e pagada per tot lo mes dagost propvinent la qual deu pujar a quantitat de xc^{m} florins segons e en aquella forma e manera que en los dits capitols damunt inserts es contengut. E encara puxen en la forma e manera dessus dites e sobre les dites generalitats tan solament haver totes les altres quantitats damunt contengudes e per aquelles e per los dits LXXV^{m} florins obligar totes les dites generalitats axi com mils e pus fermament fer se puxa a profit daquell o daquells de qui o ab qui les dites manleutes o contractes seran fetes e axi com ab ells se poran avenir e encara a qualsevol cambiador o cambiadors qui dita o dites ne faran les quals coses no puxen per res esser impugnades ans hagen e obtenguen plena fermetat e força dacte de cort; puxen encara la quantitat del dit compartiment per los dits LXXV^{m} florins e de les dites generalitats per aquelles e per les altres coses dessusdites assignar ypothecar e obligar als dits prestadors e als dits cambiador o cambiadors qui faran les dites e a cascun dells e als seus e a qui ells volran axi plenerament e ferma com fer se puxa e en aquella forma e manera ques volran e ab los dits prestadors o cambiadors o algun dells sen poran convenir e aquell compartiment per lès dits LXXV^{m} florins e les dites generalitats per aquelles e per les altres coses dessusdites metre entre mans dels dits prestador e cambiadors e liurar daquelles posesio a ells o a qui ells volran de la qual per neguna manera o necessitat ne per negun cas per grant o per urgent que fos no puxen esser foragitats ne preiudicats en res durant lo temps per lo qual los dits prestechs dita o dites hauran fetes e fins que aquells sien complidament ab tots guanys e interesses segons que dit es satisfets e pagats. E encara si los dits prestadors o contrahens ho volran puxen les dites generalitats totes o partida daquelles consignar per los dits prestadors o en nom dells o aquells cambiadors qui les dita o dites faran en poder dels quals vinguen e sien posats los diners que exiran de les dites generalitats e quels compradors e collidors de les dites generalitats sien tenguts dels preus o diners daquellas respondre plenerament a aquells cambiador o cambiadors que les dites faran als prestadors dessusdits axi e en aquella

forma e manera e ab totes aquelles obligacions fermances sagraments e homenatges obligacions e scriptures de terç o altres cartes seguretats pactes promissions stipulacions penes renunciacions generals e specials cauteles e clausules qualsevol a tot profit e utilitat dels dits prestadors e dels dits cambiadors e de cascun dells e dels seus segons e en aquella forma e manera que es damunt posat en les vendes dels dits censals e violaris e encara pus forts e majors sils dits prestadors o cambiadors e als dits senyors diputats e regent e als dits lurs substituts sera vist faedor; puxen encara reebre los dits senyor deputats e regent els dits lurs substituts tota la moneda que exira es haura per la forma dessusdita tro en les dites quantitats daquella persona o persones qui les dites quantitats totes o partida daquelles prestaran e daquelles si mester sera fer apoca o apoques e totes altres coses qualsevol puxen fer que en lo dit fet seran necessarias ne a ells seran vistes expedients per seguretat dels dits prestadors o cambiadors e dels seus. Car la dita Cort de voluntat e consentiment del dit senyor Rey totes e sengles obligacions assignacions seguretats fermances e sagraments e totes altres coses qualsevol que per ells seran fetes e totes altres coses per ells faedores en e sots qualsevol forma e manera e concepcio de paraules lla on requerissen especial manament o poder vol e ordona que hagen e obtenguen fermetat e valor e hagen força de acte de Cort e aquelles ara per lavors la dita cort ab la present carta loa approva ratifica e conferma axi com mils dir e entendre se pot a bo e sa enteniment e a tot profit dels dits cambiadors e prestadors e de cascun dells e dels seus. E promet la dita Cort en nom del dit General de Catalunya que contra aquelles no fara ne vendra per negun cas o necessitat per gran que fos ans aquellas tendra e observara e tenir e observar fara sens alcuna contradiccio. Vol e ordona encara la dita Cort de voluntat e consentiment del dit senyor Rey quels dits senyor bisbe e comte els dits honrats en R. ça Rovira e Nantoni Buçot puxe en e sobre les dites coses e cascuna daquelles substituir I o molts en aquelles ciutats viles e lochs que a ells parra los quals substituits hagen semblant poder que ells e puxen los substituits revocar. Prometent la dita Cort en bona fe als dessusdits senyors deputats e al dit Regent e als substituits lurs e encara a tots e sengles cambiadors qui faran dita o dites per ells als compradors dels dits censals e violaris e als prestadors e a totes altres persones de quis pertanga e al notari davall escrit stipulant ho en nom dells e de totes altres persones de quis pertanga quel dit General tendra complira e observara e observar fara totes les dites coses sens tota contradiccio. Et lo dit senyor Rey consent expressament a totes les dites coses e aquelles loa aprova

ratifica conferma e dona en aquelles sa auctoritat e decret e encara a totes les dites vendes damunt dites de censals e violaris e a totes les dites manleutes e obligacions. Supplent e tollent per plenitut de son reyal poder tots defalliments e contraris qui en aquelles o en les altres coses dessus dites fossen o poguessen esser prometent lo dit senyor Rey en sa bona fe reyal que totes les coses dessusdites servara tendra e complira e tenir complir e servar fara e que res ne y fara ne y vendra contra ne y lexara fer ne contravenir ne y tocara por alguna raho. Manant lo dit senyor Rey per tenor de la present carta a tots e sengles officials seus presents e esdevenidors e a lur lochtinents que totes e sengles coses dessusdites e cascunes daquelles tenguen serven e complesquen e no y contravenguen en alguna manera. Et volen los dits senyors Rey e la dita Cort quel dit senyor bisbe jur segons la forma acostumada de jurar per los prelats el dit senyor Comte en R. ça Rovira e Nanthoni Buçot juren e façen homenatge en poder del dit senyor Rey e lurs substituits en poder dels dits senyor deputats que en e sobre les dites coses totes e sengles se hauran be feelment e profitosa al dit General e y donaran tota aquella bona diligencia que poran. E volen los dits senyor Rey e la dita Cort que de les coses damuntdites se puxen fer una carta o moltes aytantes com ne seran necessarias les coses damuntdites segons la dita forma foren fetes loades approvades e fermades per lo senyor Rey de voluntat de la dita Cort e per la dita Cort de voluntat del dit senyor Rey en la casa del Capitol dessusdita on la dita cort se celebrare e era ajustada dimarts a XVI dias del mes de juny en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXV e del regne del dit senyor XXXX. E volgue e mana lo dit senyor Rey que la present carta fos ab son segell pendent segellada presents a aço testimonis lo noble mosen Pere Bohil els honrats en P. dez Vall Tresorer en Bernat de Bonastre protonatari conselles del dit senyor Rey. Et apres divendres a XXIX del dit mes de juliol del any prop dit lo dit senyor bisbe jura segons la forma dessusdita posant se la ma en lo pits tan solament els dits senyor Comte en R. ça Rovira juraren als sancts III Evangelis de deu en ma e poder del dit senyor Rey en la cambre major del seu palau reyal dins la ciutat de leyda constituit e feren homenatge de boca e de mans al dit senyor Rey per vigor dels quals prometeren que en les coses dessusdites se haurien be feelment vertadera e a tot profit del general dessusdit presents en aço per testimonis los nobles mossen Bernat de so majordom mosen P. Bohil e en P. dez vall conseller tresorer del dit senyor Rey. B. de Val.

Dominus Rex mandavit nichi Francisco soqueti in cuius posse ipse et dicta curia firmarunt.

II.

Potestas deputatorum.

[1] En nom de Deu. Sapien tots que la Cort general de Cathalunya qui de present se celebra en la ciutat de Leyda volent provehir a la defensio del Principat de Cathalunya ha acordat e ordonat per ben spatxament de la dessusdita defensio que de present sient hauts e prestament. LX. mille florins quitis de tot interes los quals sons necessaris a la defensio dessusdita. E sobre la manera per la qual los dits. LX. mille florins se puguen prestament haver de volentat e expres consentiment del molt alt senyor Rey ha ordonat los capitols seguents ab les respostes per lo dit senyor Rey a aquells fetes segons que en la fi de cascu dels dits capitols se conte. E el poder donat als honrats frare G. de Guimera e an Johan Serra davall scrits en haver los dits. LX^{m}. florins dels quals capitols e del poder dessus dit la tenor es aytal.

La Cort general de Cathalunya qui de present se celebra en la ciutat de Leyda volent provehir a la defensio del Principat de Cathalunya. E per spatxament de la dita defensio ha acordat que prestament son necessaris haver. LX^{m}. florins quitis de tot interes e ha ordonat quels honrats frare G. de Guimera e en Johan Serra ciutada de Barcelona als quals la dita cort lo negoci davall scrit comana vajen de present a la ciutat de Barcelona per tractar e haver taula de cambi e dita o dites a VI meses o a mes temps si a ells ho sera vist faedor a fi quels dits. LX^{m}. florins prestament se puxen haver axi per via de vendes de censals morts o de violaris sobre totes les generalitats de Cathalunya com per via de mogubells logres usures e barates com per altra via com menys dampnosa poran del dit general. E per fer peu e seguretat als cambiadors o taulers e altres qui prestaran la moneda en cas que ivaçosament nos trobassen vendes dels dits censals e violaris ha acordat la dita Cort e ordonat deliberadament e ab acord de volentat e consentiment del molt alt senyor Rey que sien hauts los dits. LX^{m}. florins quitis de tot interes que per haver aquells se convendra a fer del dit General per via de fogatge per la manera seguent havedor e levador.—*Plau al senyor Rey e graex vos ho molt.*

Primerament que tots los fochs de cascu braç del dit Principat sien ab tota diligencia e leyaltat novellament comptats per aquelles persones

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 1.508, folios 132 á 139.

que la present Cort ordonara los quals hagen a fer sagrament e homenatge que be e leyalment se hauran a profit del dit General e aço se haja a fer per tot lo mes de juliol primervinent. E si per ventura per alcu cas se esdevenia quels dits fochs no fossen comptats dins lo dit temps quels oidors del comptes de la deputacio de Cathalunya faesen cullir e levar lo dit fogatge fet daquell just compartiment per los dits oidors per ço que tocara a cascu dels dits III braces segons la manera dessus dita e segons lo nombre dels fochs perqui pagaren en la composicio derrer feta del usatge Princeps namque.—*Plau al senyor Rey.*

Item que fet lo dit compte dels fochs e sabut lo nombre daquells los deputats qui lavors seran ab lo regent la deputacio facen lo compartiment segons quen tanyara per foch es a saber quells homens de la esgleya e dels richs homens e cavallers paguen menys lo terç per foch quels homens de les ciutats e viles reyals e los homens dels ciutadans e homens de vila paguen en aquella manera que pagaran los homens de la esgleya e dels richs homens he cavallers. E quel dit fogatge se comença levar en lo començament del mes dagost a fi que sia levat complidament per tot lo dit mes. Mas en lo comptament dels dits fochs ne en la paga no sien enteses los mendicans.—*Plau al senyor Rey.*

Enten empero la Cort que lo dit fogatge se faça per via de prestech axi quel regent la deputacio sia tengut de restituir he tornar a cascuna universitat he loch dels dits III braces tot ço que prestat hauran de les generalitats quis cullen es culliran en lo dit Principat e de les vendes de censals morts e violaris que sobre aquelles se faran. E encara sien tenguts de respondre a cascuna universitat quel dit prestech fara per la quantitat que prestaran de II per lliura a raho de any de les generalitats dessusditas tro complidament sien pagats he satisfets.—*Plau al senyor Rey.*

Item enten e vol la dita Cort que cascuna universitat he loch dels dits III braces leven e facen levar lo dit fogatge comunan affi quels pobres sien comportats ab los Richs.—*Plau al senyor Rey.*

E per tal que la dita taula ho taules e dites sien mils trobades per donar tot compliment als dits taulers e a totes persones qui en aço volran prestar la dita Cort per haver los. LX^{m}. florins ab consentiment del dit senyor Rey dona bastant e plen poder aytal com la dita Cort de consentiment del dit senyor Rey lo dona als dits frare G. de Guimera e en Johan Serra de obligar lo fogatge e prestech dessusdit als dits cambiadors he taulers qui faran la dita ho dites e altres persones qui faessen aquelles. E encara per la dita rao puxen obligar les generalitats que huy se cullen en Catalunya. E tot millorament o affigiment que en

aquelles se faes pagats empero los carrechs que huy son sobre aquelles. E tots altres bens de la deputacio de Catalunya hon que sien. E sobre aço puguen fer en nom del dit senyor Rey e de la dita Cort totes obligacions e altres seguretats quels dits cambiadors ho taulers volran e ordonaran axi e en aquella forma e manera que la dita Cort si present hi ere porie fer car la dita Cort de volentat del dit senyor Rey tot ço que per ells per la dita raho sera fet obligat e assegurat ara per lavors ha per ferm he sobre allo done a ells plen poder e per acte fet en la present Cort axi com si per ella era fet ho fermat. E comane a ells tot son loch e plenerament ses veus.—*Plau al senyor Rey.*

E per ço quels dessus dits troben mils e pus prestament a menlavar e haver los dits. LX^{m}. florins lo senyor Rey promet e jure e fara prometre he jurar a la senyora Reyna e al senyor Duch que per si ni officials lurs ho altres persones qualssevol presents ho esdevenidores per negun temps no enguerran ne condempnaran per aquesta raho directament ho indirecta criminalment ho peccuniaria en alcuna manera neguna persona ho persones de qualque condicio ho estament sien que alcuna quantitat presten dels dits. LX^{m}. florins a mogubells barates usures ho altres interesses ans ara per lavors e lavors per ara lo dit senyor Rey aquells prestechs per qualsevol de les dites maneres fets done per licits e per justs. E que tots los albarans debitoris ques restituiran per los dits mogubells sien donats ho restituits al senyor Rey o a son escriva de racio.—*Plau al senyor Rey.*

Retes empero la dita Cort de volentat del dit senyor Rey que la dita quantitat dels dits. LX^{m}. florins com sie hauda no sie en alcuna manera per los dessus dits ne altres persones distribuida sino en aquells actes he coses e en aquella forma e manera que la dita Cort ordonara.—*Plau al senyor Rey.*

Vol encara la dita Cort quel poder que als dits frare G. de Guimera e an Johan Serra es donat per lo dit senyor e per la dita Cort sia largament dictat e ordonat ab totes clausules necessaries en manera que valla e haia plenera efficacia e valor e sia segellat ab los segells del senyor Rey e de la Cort.—*Plau al senyor Rey.*

E jassia que la dita Cort haja donat assats bastant poder als dits frare G. de Guimera e an Johan Serra a fer e complir los negocis en los dits capitols contenguts segons que per aquells se appar. Empero per espatxament e aviament dels dits affers e per major seguretat e cautela dels cambiadors o taulers qui les dita o dites faran e de totes altres persones qui compraran censals morts e violaris sobre les dites generalitats o alcuna cosa en altra manera prestaran al dit General la dita Cort ajus-

tada en la casa del Capitol de la Seu de Leyda on la dita Cort se celebra de voluntat e consentiment e ab auctoritat del dit senyor Rey en la dita Cort personalment constituit vol e consent e dona plen poder als dits frare G. de Guimera e an Johan Serra e a totes altres persona o persones que per ells en aquest fet seran substituides de fer venda o vendes per nom e auctoritat de la dita Cort e del General de Catalunya per la quantitat dels dits. LX^{m}. tota o per aquella partida quels sera vijares de censals morts o de violaris ensemps o departidament per aquell preu o preus ques volran sobre les dites generalitats les quals generalitats e totes afegiments que si feessen e tots altres emoluments daquelles en special o en general puxen assignar ypothecar e obligar ensemps ab tots altres bens de la deputacio de Catalunya als dits censals morts e violaris e a cascu daquells e als compradors daquells e als seus e aqui ells volran axi plenerament e ferma com fer se puxa e en aquella forma e manera ques volran e ab los compradors seu poran avenir e aquelles metre mans dels dits compradors e liurar daquells possessio a ells ho aqui ells volran de la qual per neguna manera raho o necessitat ne per negun cas general o special per gran o per urgent que fos no puxen esser foragitats ne periudicats en res durants los dits censals ho violaris ho algun daquells. E encara si los dits compradors ho contrahents ho volran puxen les dites generalitats consignar per los dits compradors e en nom dells aquells cambiador ho cambiadors ho altres persones dels quals se vindran en poder dels quals vinguen o sien posats los diners que exiran de les dites generalitats. E que los collidors arrendadors ho compradors daquelles sien tenguts dels preus ho diners de les dites generalitats respondre plenerament aquells cambiador ho cambiadors he persones de que se avindran. E que en aço se hagen estrenier e obligar ab sagrament e homenatge e en altre manera axi com mils e pus fermament fer se puxa. E aquells cambiador o persones pagen dels dits diners a cascun compradors o a qui ell volra en lo terme constituit la pensio del censal o violari que comprat hi haura quitia de totes messions o embarchs.

Puxen encara los dits frare G. de Guimera e en Johan Serra e totes altres persona o persones per ells en aço substituides per raho dels dits censals e violaris als compradors daquells e als seus o aqui ells volran fer totes altres obligacions fermetats e seguretats sobre les dites generalitats axi fermament com fer se puxa a tot profit e utilitat dels dits compradors e dels seus a coneguda encara de savi o savis en dret sils compradors ho volran los quals per los dits compradors hi puxen esser elets.

Puxem encara los dits frare G. de Guimera e Johan Serra e los dits lurs substituits fer sobre les dites vendes e cascuna daquelles carta ho cartes e scriptures de terç e altres qualsevol en aquelles corts ques volran e ab los compradors sen avendran ab pactes promissions stipulacions penes obligacions renunciacions specials e generals cauteles seguretats e clausules quals sevol a tot profit utilitat e mellorament dels dits compradors e dels seus axi com ab ells sen poran avenir e encara axi com a ells mils sera vist espadient les quals vendes e cascuna daquelles e totes e sengles obligacions seguretats e fermances que en e sobre aquelles coses e per aquelles seran fetes e totes altres coses en aquelles faedores o qui fetes hi seran en e sots quals sevol manera forma o concepcio de paraules lla on requerissen special manament o poder vol e ordona la dita Cort que hagen e obtenguen fermetat e valor e hage força de acte de cort e aquelles ara per lavors la dita cort ab la present scriptura o carta loa approva ratifica e conferma axi com mils dir fer o entendre se pot a sa e bo enteniment e a tot profit dels dits compradors e dels seus. E promet la dita Cort en nom del dit general de Catalunya que james contra les coses dessusdites o devall scriptes o alcuna daquelles lo dit general no fara ne vendra per negun cas o necessitat per gran que fos ans aquelles tendra e observara e tenir e observar fara tota contradiccio cessant.

Puxen encara los dits frare G. de Guimera e en Johan Serra e los lurs substituits en aço rebre los preus dels dits censals e violaris e fer apocas daquells volent e ordonant la dita Cort de volentat del dit senyor Rey que les dites vendes o alcunes daquelles o los preus dels dits censals o violaris o dalcuns daquells o de les altres coses damunt o davall scrites no puxen esser en juy o fora juy en res impugnades ney puxa esser allegada accepcio de nullitat o altre qualsevol ne neguna raho ne dret qui contrari fos per neguna manera ne alcun defalliment o defalliments ans la dita Cort tots defalliments e tots contraris e totes accepcions qui notar allegar o posar se poguessen tol e per toltes e foragitades vol que sien haudes de tot en tot de volentat e auctoritat del dit senyor Rey a aço present. E vol encara e ordona la dita Cort de volentat del dit senyor Rey que les pensions dels dits censals morts e violaris e totes messions daquen faedores sien entegrament pagades de les dites generalitats e encara ne sien reemuts los dits censals e violaris e que les dites generalitats duren sien e romanguen en tot lo principat de Catalunya es paguen es cullen en lo dit Principat tro que los dits censals morts e violaris que venuts hi seran e aquells qui ja son estats venuts per ordinacio de les corts passades sien entegrament reemuts e

les pensions e messions daquells pagades e encara entro que sien pagats los intereses daquells que hi prestaran segons que davall se contendra e han ja prestat les quals generalitats en tot o en partida en res entretant no puxen esser toltes levades mudades o minvades ne puxen cessar ne esser en res emparades o preiudicades ni esser hi fet algun embarch durant los dits censals e violaris o prestech davall scrits o alcu daquells per lo senyor Rey o per la senyora Reyna ne per lo senyor Duch ne per altre o altras personas ne encara per cort general de Catalunya ni per cort general de tots los regnes del dit senyor ni per neguna altra manera o rao ne per negu dret o cas ne per neguna necessitat per gran que fos e si lo contrari era fet o assajat de fer que no valla ans sia cas va e nulle e haut per no fet lla on se faes per corts generals o per los dits senyors o en altra manera si donchs nos fahia de voluntat e consentiment expres dels compradors dels censals e violaris e dels cambiadors o prestadors davall scrits e que en negunes altres coses les dites generalitats no puxen esser convertides ni despeses.

Vol encara ordona e consent la dita Cort e done plen poder als dits frare G. de Guimera e an Johan Serra e als dits lurs substituits que puxen sobre les dites generalitats los dits. LX^{m}. florins en nom del dit General tots o partida daquell manlevar o per via de prestech o en altra manera aquells procurar e haver a mogubells usures barates o altres guanys o entereses axi com a ells mils sera vist faedor e expedient. E puxen per les dites manleutes o contractes axi per la quantitat principal com per los mogubells usures e altres guanys o interesses obligar en especial o en general les dites generalitats e tota la quantitat que per via de prestech den esser haguda e levada per tot lo mes dagost prop vinent dels fochs de les universitats de ciutats viles e lochs del dit Principat de Cathalunya segons en aquella forma e manera que en los dits capitols damunt insertes es contengut axi com mils e pus fermament fer se puxa a profit daquell o daquells de qui o ab qui les dites manleutes o contractes seran fets e axi com ab ells se poran avenir e encara a qualsevol cambiador o cambiadors qui dita o dites ne faran les quals coses no puxen per res esser impugnades ans haien e obtenguen plena fermetat e força de acte de Cort.

Puxen encara aquelles generalitats e fogatges dessusdits assignar ypothecar e obligar als dits prestadors e cambiador o cambiadors que foran les dites e a cascuns dells e als seus e a qui ells volran axi plenerament e ferma com fer se puxa e en aquella forma e manera ques volran e ab los dits prestadors e cambiadors o alguns dells sen poran convenir e aquelles generalitats e fogatges metre entre mans dels dits

prestadors e cambiadors e liurar daquelles possessio a ells o a qui ells volran de la qual per neguna manera o necessitat ni per negun cas per grant o per urgent que fos no puxen esser foragitats ne preiudicats en res durant lo temps per lo qual los dits prestechs dita o dites hauran fetes e fins que aquells sien complidament ab tots guanys e interesses segons que dit es satisfets e pagats e encara si los dits prestadors o contrahents o volran puxen les dites generalitats e fogatge tots o partida daquells el dit fogatge consignar per los dits prestadors e en nom dells a aquells cambiador o cambiadors que la dita o dites faran en poder dels quals vinguen e sien pagats los diners que exiran de les dites generalitats e fogatge e quels compradors o collidors de les dites generalitats e los collidor o altres persones que acollir e levar lo dit fogatge seran deputades sien tenguts dels preus o diners daquelles respondre plenerament a aquells cambiador o cambiadors qui les dites faran als prestadors dessusdits axi e en aquella forma e manera e ab totes aquelles obligacions fermançes sagraments e homenatges obligacions o scriptures de terç o altres cartes seguretats pactes promissions stipulacions penes renunciacions generals o specials cauteles e clausules quals sevol a tot profit e utilitat dels dits prestadors e dels dits cambiadors e de cascun dells e dels seus segons e en aquella forma e manera que es demunt posat en les vendes dels dits censals e violaris e encara pus forts e majors si als dits prestadors e cambiadors e als dits frare G. de Guimera e an Johan Serra e als dits substituits sera vist faedor.

Puxen encara reebre los dits frare G. de Guimera e en Johan Serra els dits substituits tota la moneda que exira hos haura per la forma dessusdita tro en la dita quantitat de. LX^{m}. florins quitis daquella persona o persones qui la dita quantitat tota o partida prestaran e daquella si mester hi sera fer apocha e apoques e totes altres coses quals sevol puxen fer que en lo dit seran necessaries ni a ells seran vistes expedients per seguretat dels dits prestadors e cambiadors e dels seus. Car la dita Cort de volentat e expres consentiment del dit senyor Rey totes e sengles obligacions assignacions seguretats fermançes sagraments e totes altres coses quals sevol que per ell seran fetes e totes altres coses per ell faedores en e sots quals sevol forma e manera e concepcio de paraules la hon requerissen special manament o poder vol e ordona que hagen e obtenguen fermetat e valor e hajen força de acte de cort e aquelles ara per lavors la dita cort ab la present carta loe e approve ratifique e conferme axi com mils dir e entendre se pot a bo e a sa enteniment e a tot profit dels dits prestadors e cambiadors e de cascun dells e dels seus. E promet la dita Cort en nom del dit General de

Catalunya que contra aquelles no fara ne vendra per negun cas o necessitat per gran que fos ans aquelles tendra he observara e tenir e observar fara sens alcuna contradiccio.

Vol encara e ordona la dita Cort de volentat e consentiment del dit senyor Rey que los dits frare G. de Guimera e en Johan Serra puxen en e sobre les dites coses e cascuna daquelles substituir ı ho molts en aquelles ciutats viles e lochs que a ells parra los quals substituits hagen semblant poder que ells. E que puxen los substituits revocar prometent la dita cort en bona fe als dessus dits frare G. de Guimera en Johan Serra e als substituits lurs e encara a tots e sengles cambiadors qui faran dita o dites per ells e als compradors dels dits censals e violaris e als prestadors e a totes altres persones de quis pertanga e al notari devalls scrit stipulant ho en nom dells e de totes altres persones de quis pertangue que lo dit general tendra complira e observara e observar fara totes les dites coses sens tota contradiccio. E lo dit senyor Rey consent expressament a totes les coses demundites e aquelles loe approve ratifique e conferme e dona en aquelles sa auctoritat e decret encara a totes les dites vendes dels censals e violaris e a totes les dites manleutes e obligacions suplent e tollent per plenitut de son reyal poder tots defalliments e contraris qui en aquelles o en les altres coses dessusdites fossen o poguessen esser. E totes aquestes coses fa lo dit senyor de volentat e consentiment de la dita Cort. E si per volentat e consentiment o per fet del dit senyor o de la senyora Reyna o del senyor Duch o per alcuna causa lur les dites generalitats en tot o en partida eren perjudicades o minvades o venien a menys o lo dit fogatge per qualque cas nos cullie es levave oy venia alcun torp vol que tots los seus bens propris sien obligats a totes les dites coses los quals bens ara per lavors hi obliga. Prometent e jurant lo dit senyor Rey per nostre senyor Deu e per los sants quatre evangelis que totes les coses dessusdites tendra servara e complira e tenir e complir e servar fara e que en res no y fara ne y vendra contra ne y lexara fer ne contravenir ne y tochara per neguna rao. Manant e dient lo dit senyor Rey per tenor de la present carta a tots e sengles officials seus presents e esdevenidors e a lurs lochstinents que totes e sengles coses dessusdites e cascuna daquelles tenguen serven e complesquen e non contravenguen en alcuna manera. E encara volen e ordonen lo dit senyor Rey e la cort damuntdita quels dits frare G. de Guimera e en Johan Serra e tots lurs substituits sien tenguts de fer sagrament que en e sobre les dites coses totes e sengles se hauran be e feelment e profitosa ey donaran tota aquella bona diligencia que poran. E la senyora Reyna loant approvant

ratificant e confirmant totes les dites coses aquelles consent e promet en bona als dits compradors dels dits censals e violaris e als dits cambiadors e prestadors e a totes altres persones de quis pertanga o pertanyer se puxa ara o daquiavant e encara al notari devall scrit reebent e stipulant per totes les dites persones e altres de quis pertanga que contra les coses damuntdites o alcuna daquelles en res no fara ne vendra per neguna rao ne y consellara ne y consentra ne y lexara contrafer o venir ans les dites coses tendra e observara e tenir e observar fara en sa bona fe.

E volen los dits senyor Rey e senyora Reyna e la dita Cort que de les coses damuntdites se puxen fer. I. carta o moltes aytantes com ne seran necessaries les coses damuntdites segons la dita forma foren fetes loades approvades e fermades per lo senyor Rey de volentat de la dita Cort e per la dita Cort de volentat del dit senyor Rey e per lo dit senyor Rey jurades per nostre senyor Deu e per los sants. III. Evangelis ab res mans corporalment tocats en la casa del Capitol dessusdita on la dita Cort era justada es celebrava deluns a XIX de març en lany de la nativitat de nostre senyor. MCCCLXXV. e del regne del dit senyor Rey XL. E volgue e mana lo dit senyor Rey que la present carta fos ab son segell pendent segellada presents a aço testimonis en Pere del vall tresorer mossen G. ça noguera uxer micer R. Cervera promovedor. En Bernat Bussot escriva de racio consellers del senyor Rey. E encontinent lo dit dia la dita senyora Reyna estant en la dita ciutat de Leyda en la casa o palau de mossen lo Bisbe de Leyda aytant com a ella se pertany e en quant en aço la sua ferma e consentiment son demanats ferma les dites coses e en aquellas consenti. E promes en la sua fe reginal estar per observacio de les dites coses e contra aquelles o alcuna daquelles no fer e venir en alguna manera. E volgue e mana la dita senyora Reyna la present carta esser ab son segell pendent segellada presents testimonis en aço los dits en P. dez Vall tresorer e en Bernat Bussot escriva de racio consellers del dit senyor Rey. Decanus Urgelli.

Sig✠num mei Francisci çoqueti illustrisimi domini Regis Aragone scriptoris eiusque auctoritate notarii publici per totam terram et dominationem suam qui publicationi dicte proferte et aliis omnibus et singulis supradictis presens fui et hec scribi feci et clausi.

Dominus Rex mandavit mihi Francisco Çoqueti in cuius posse dictus dominus Rex domina Regina et dicta Curia firmarunt et dictus dominus Rex juravit.

III.

[1] En nom de Deu. Sapien tuyt que com la dita Cort general de Catalunya qui de present se celebre en la ciutat de Leyda volent proveir a la defensio del Principat de Cathalunya haia atorgat ordonat e consentit per bon especgament de la dita defensio que sien hauts prestament LX^{m} florins quitis de tots interes los quals son necessaris a la defensio dessusdita. E per haver aquells prestament la dita Cort ab volentat consentiment e auctoritat del molt alt senyor Rey haje elegits e deputats los honrats e religios frare G. de Guimera e en Johan Serra a procurar e haver los dits LX^{m} florins axi per via de vendes de censals morts e violaris com encare migançants dita o dites de taules o de cambiadors per via de manleutes faedores a mogubells usures o qualsevol altres guanys contractes interesses o barates volent la dita Cort atorgant e comenant ab consentiment volentat e auctoritat del dit senyor Rey als dits honrats frare G. de Guimera e an Johan Serra ple liure e bestant poder de vendre en nom del dit general censals morts e violaris ensemps o departidament entro en la dita quantitat dels dits LX^{m} florins quitis de tot interes o aquells LX^{m} florins en tot o en partida manlevar procurar e haver de quals sevol persones a mogubells usures e altres interesses o guanys barates o altres contractes. E encara de procurar e haver dita o ditas de taules o de cambiadors migançan les quals la dita moneda se puxa prestament haver segons que als demuntdites ffrare G. de Guimera e en Johan Serra o a substituits lurs en aço plaura o sera vist vist pus expedient a profit del dit general e a bon specgament dels dit affers. E que axi per les vendes de censals mortse violaris com per les dites manleutes e dita o dites de taules e de cambiadors faedores entro en la dita quantitat de LX^{m} florins e per tots mogubells usures e altres guanys messions intereses barates o altres contractes quis hagen a dar o fer per aquells o partida daquells e per totes altres coses en aço o devers aço faedores e prometedores puxen obligar ypothecar e assignar en special e en general tota aquella quantitat de moneda la qual per via de prestech o de fogatge de esser hauda e levada per tot lo mes doctubre primer vinent del fochs de les universitats de ciutats viles e loch del Principat de Catalunya segons novell atorgament fet en la dita Cort. E no resmenys totes les generalitats que vuy se cullen en Catalunya e tots milloraments o affigiments que en aquelles sien fets es façen

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 1.508, folios 140 á 146.

per avant pagats empero los carrechs qui vuy son en aquelles generalitats. E encare tots altres bens de la deputacio de Catalunya on que sien segons que del dit poder e de les dites coses e altres appar largament per carta publica sagellada ab sagells pendents del dit senyor Rey e de la senyora Reyna feta a Leyda a XIX de març del any present e closa per en Francesch Çoquet scriva del senyor Rey e per auctoritat sua notari publich per tota la terra e senyoria sua. E encara haje ordonat la dita Cort ab consentiment e auctoritat del dit senyor Rey que Nanthoni Buçot ciutada de Barcelona tenga la administracio dels dits LX^{m} florins sots certa forma contenguda en la carta daquen feta. En la qual entre les altres coses li es estat donat poder per la dita Cort ab consentiment e auctoritat del dit senyor que ab los dits honrat frare G. de Guimera e en Johan Serra si presents seran o la un dells o sens ells en absencia lur de consell empero dels oydors de comptes del General de Catalunya presents o esdevenidors si presents seran en la ciutat de Barcelona. E en nom de la dita Cort e del General de Catalunya puga los dits LX^{m} florins tots o partida daquells haver per via de censals e de violaris e de prestech a mogubell usures e barates e per via de taula o taules de cambi qui façen dita o dites e aquells qui prestaran o per via de fogatge qui en cert cas es per la dita Cort novellament ordonat. E fer totes seguretats obligacions e fermes ab segraments e homenatges o en altra manera als compradors dels dits censals e violaris et als prestadors taulers e cambiadors dessusdits axi e en aquella forma e manera e ab aquell poder que es estat atorgat als dits honrat frare G. de Guimera e Johan Serra ab la carta de la qual es feta damunt primerament mencio segons que totes aquestes coses e moltes daltres pus largament apparen per carta publica feta en la dita ciutat de Leyda a II dies del mes dabrill del any present e closa per lo scriva e notari dessusdit e ab sagell pendent del dit senyor Rey sagellada. E com los dits honrats frare G. de Guimera e en Johan Serra e encare en Bernat Buçot regent la deputacio de Catalunya e lo dit Antoni buçot tincut la administracio dels dits LX^{m} florins no hajen pogut trobar iverçosament persones qui vullen comprar censals ne violaris sobre lo dit general jassia diligentment sic estat encercat segons que daço clarament appar per carta publica feta en poder del notari deius scrit sots diverses kalendaris lo primer dels quals es lo segon die del present mes dabrill. E en defalliment daço haien tractat e avengut per lonrat en P. dez Caus cambiador de Barcelona per reverencia honor e servey del dit senyor Rey e de tot lo general de Cathalunya e per profit e espegacment dels affers del dit general fa per aquell general als dits honrats frare G. de Guimera e Johan Serra e al

dit Nanthoni buçot deputats a aço per la dita Cort o a aquelles persones que ells e lo dit Anthoni Buçot volran dita o dites en la sua taula de cambi fins en quantitat de L^m florins dor darago quitis de mogubell e de tot altre interes a temps de VIII meses o a aquells temps o spays ques avendran la qual quantitat de L^m florins los dits honrats frare G. de Guimera e en Johan Serra e los dits honrats en Bernat e Nanthoni Buçot en noms damuntdits per covinença son tengut e deven assegurar al dit cambiador segons forma e manera deius scrites. Per ço lo dit honrat en P. dez caus per reverencia honor e servey del dit senyor Rey e de la dita Cort general e per profit e especgament dels affers daquell senyor e del dit general atorga e promet de fer dita o dites en la sua taula de cambi per lo dit general entro en quantitat de L^m florins quitis de tot interes als dits honrats frare G. de Guimera e Johan Serra o al dit Anthoni Buçot per nom daquell general e per ells a aquellas personas que ells e lo dit Anthoni Buçot volran a temps de VIII meses primer vinents e a altres termens o spays ques avendran. E los dits honrats frare G. de Guimera e en Johan Serra e en Bernat Buçot e Nanthoni Buçot per los noms e poders dessusdits faent aço lo dit Anthoni de consell dels honrats en R. Janer cabiscol de la Seu durgell e del dit Johan Serra oidors de comptes de la dita deputacio confessen e regonexen deure per la dita raho al dit en P. dez Caus cambiador dessusdit e a tota altra persona o persones que ell vulla haver per companyon o companyons en la dita taula e dites que per la dita rao ni faran los dits L^m florins dor darago qui valen viginti septem mille quinyentas libras Barchinonenses. E tot ço de que aquell cambiador o companyon o companyons seus si haver ni volra per haver los dits L^m florins faran dita o dites per raho de usures barates o mogubells o per messions e salaris les quals totes quantitats per nom del dit general e de la Cort asseguren e prometen donar e pagar los dits honrat frare G. de Guimera Johan Serra Bernat Buçot e Anthoni Buçot al dit honrat en P. dez Caus e a sos companyon o companyons si haver ni volra e als seus o a qui ells vullen dins la ciutat de Barcelona en la sua taula de cambi o dins lalberch de la sua habitacio e dels seus salvament e quitia a propries messions e despesses del dit general e de la dita deputacio daci per tot lo mes de vuytubri primer vinent seus tota dilacio e triga e sens tot dampnatge greuge e messio del dit cambiador e dels seus ensemps ab tots e sengles mogubels usures messions salaris e interesses quis hauran a donar e pagar daci al dit terme per haver los dits L^m florins o partida daquells sobre los quals mogubells usures e interesses salaris e messions sie cregut a sols e simple sagrament del dit en P. dez Caus e dels seus.

Item. Atorguen e consenten los dits honrats frare G. de Guimera Johan Serra e en Bernat e Nanthoni Buçot e cascun dells per noms e poders dessusdits al dit cambiador e a sos companyons si haver ni volra e als lurs e donen licencia e plen poder que si per ventura no sera satisfet a ells entegrament en lo dit terme sobre tot lo dit dente en aquest cas lo dit cambiador e sos companyons si haver ni volra e los seus puxen per lur propria auctoritat seus altra fadiga e requesta lur e del dit general e dels regents la deputacio de Catalunya e daltre qualsevol persona mogubellar e manlevar a mogubells usures e a qualsevol altre guany o interes o pendre a barates de cristians e de juheus a dampnatge del dit general e de la dita deputacio e sobre los bens daquella tota la dita quantitat o aquella partida quils en romendra a pagar los quals tots e sengles mogubells salaris messions usures interesses o altres guanys barates o altres contractes lo dit general e los diputats oidors e regent la dita deputacio e encara lo dit Anthoni Buçot tinent la dita administracio dels dits L^m florins paguen e sien tenguts de pagar seus dampnatge e messio del dit cambiador e dels seus ultra lo principat deute damunt dit.

Item. Prometen los dits honrats frare G. de Guimera Johan Serra Bernat e Antoni Buçot per noms e poders damuntdits que pagaran al dit cambiador e companyons seus si haver ni volra per salari de procurador o de missatge seu o lur si alcun passat lo dit terme haura a treballar vagar o entendre en demanar o haver lo dit dente o alcuna partida daquell o en demanar o haver o en demanar o haver lo dit dente o alguna partida daquell o en demanar o requerir altres coses damunt o davall contengudes ço es per cascun die que en aço treball o entena xx sous. E part aço lus restituiran e pagaran totes altres messions dans e interesses quen hauran a fer o sostenir en qualque manera en triga de la paga del dente damunt dit. E volen que lo dit cambiador e los seus sien creguts de lur sol sagrament seus altre prove de tots los dits mogubells usures o altres guanys barates messions salaris dans e interesses quis haurau a dar o a fer en triga de la paga del dit dente. E a paga e satisfaccio del dit dente e de totes les coses dessus e devall scrites los dits honrats frare G. de Guimera Johan Serra Bernat e Anthoni Buçots per auctoritats e poders damuntdits obliguen specialment e assignen al dit cambiador e als seus e a sos companyons si haver hi volra tota la dita quantitat de moneda la qual per via de prestech e de fogatge proechira o deu esser hauda e levada per tot lo mes doctubre primer vinent dels fochs de les universitats de ciutats viles e lochs del Principat de Cathalunya per novell atorgament fet en la dita Cort. E no

resmenys totes les generalitats que vuy se cullen en Catalunya e tots milloraments e affigiments quis sien fets en aquelles os facen per avant e tots emoluments daquelles pagats empero los carrechs qui son ja en aquelles generalitats. E prometan en noms e per los poders dessus dits sots virtuts dels sagraments e homenatge que devall fan que de tots diners qui provendran o exiran del dit prestech o fogatge e de les dites generalitats e emoluments daquellas pagats empero los carrech qui vuy son ja sobre aquellas faran entegrament respondre e satisfer al dit cambiador e aportar e posar en la sua taula e no en altra taula ne en poder daltre persona. E que daquells diners no pendran ne en res hi tocaran ne pendre o tocar hi faran ney consintran oy lexeran per altre en res tocar ne pendre per gran necessitat que fos o pogues esser entro sia satisfet entegrament al dit cambiador e als seus en tot lo dit deute e en totes messions dans salaris mogubells usures penes et interesses a ell deguts. Dients e manants ab la present a tots cullidors comissaris o reebedors de la dita moneda qui pervendra o exira del dit prestech o fogatge. E no resmenys a tots e sengles compradors e collidors de les dites generalitats e a totes altres persones ordenades e deputades ara o per avant a levar o cullir tenir o administrar res de les dites generalitats o prestech o fogatge que de tot ço e quant reeben o cullen tengan o administre dels diners del dit prestech o fogatge e encara de les dites generalitats pagats empero los carrechs qui son ja vuy en aquelles responguen e liuren al dit cambiador o en la taula de cambi sua e no en altre taula ne en poder daltra persona no contrastans qualsevol altres manaments ne assignacions cartes letres provisions constitucions o juis de cort sots qualsevol forma o expresio de paraules o per qualsevol necessitat raho fetas o faedores per lo senyor Rey per si o ab consentiment de la Cort o per la senyora Reyna o per lo senyor Duch o per los deputats o regents la dita deputacio de Catalunya o per altre persona en general o en special o per altra manera.

Item. Prometen los dits honrats frare G. de Guimera Johan Serra Bernat Buçot e Anthoni Buçot en noms e per los poders damuntdits sots virtut dels dits segrament e homenatge que totes aquelles persones qui seran eletas o deputades a reebre acullir per lo dit general o per ells o per altres persones havents poder daço los diners del dit prestech o fogatge de les dites generalitats avans que res ne prenguen nen puxen pendre faran sagrament e homenatge de liurar e posar tota la moneda que pendran o reebran per raho del dit prestech o fogatge o per raho de les dites generalitats pagats empero los carrech que vuy son en aquellas en ma e poder del dit cambiador o en la sua taula de cambi e

no en altra taula de cambi ne en poder daltra persona entro que al dit cambiador e a sos companyons si haver ni volra e als lurs sia satisfet entegrament en tot lo dit deute e en totes messions usures mogubells salaris dans e interesses qui a ells deguts seran. E no resmenys per noms e per los poders damuntdits metex entre mans del dit cambiador ara de present les dites generalitats e fogatges e liuren a ell possesio daquells e daquelles la qual possesio lo dit cambiador e los seus puxen realment pendre e legudament retenir tota vegada ques volran e de la qual possessio per alcuna manera o necessitat o per alcun cors per gran o per urgent que fos no puxen esser foragitats ne en res en aquella preiudicats fins que haien plena e entegra satisfaccio del dit deute e de totes altres coses demunt e deius contengudes. Encara per totes les dites coses e deius scrites feelments complidores et observadores obliguen et assignen generalment al dit cambiador et a sos companyons si haver ni volra o als lurs tots e sengles altres bens emoluments e drets del dit general on que sien volens que per la dita obligacio special no sia ne puxa esser fet alcun preiudici o derogacio a aquesta general nec e contra ans si lo dit cambiador e sos companyons si haver ni volra e los lurs puxen usar e recorrer a aquella que mes amaran o damdues ensemps e sobre aço variejar aytantes vegades com se volran no contrestant alcun dret o ley contra aço faent.

Item. Prometen los dits prometents ad dit cambiador e a sos companyons si haver ni volra que sobre les dites coses lo dit general ne ells ne altres persones per nom del dit general ne de la dita deputacio no fermaran dret a ells ne als seus ne contestaran plet ne pledejaran ab ells nels opposaran excepcio alcuna dilatoria de paga ne alcuna altra excepcio retencio, compensacio, deduccio nullitat o defensio de dret o de fet ne altre excepcio o raho contraria en aço. E que no useran sobre aço dalcun privilegi de elongament sobreseiment de guiatge ne dalcuna altra provisio o gracia atorgat o atorgador en special o en general per lo senyor Rey o per la senyora Reyna o per lo senyor Duch encare que fos fet ab consentiment de la Cort general de Catalunya o per altre qualsevol persona havent daço poder com encara fos fet e atorgat en favor dalcun viatge passatge o guerra legacio o pau o per qualsevol altre cas per be que fos extrema necessitat o en favor de la cosa publica o en altre qualsevol manera.

Item. Que no usaran ne usar puxen de res que dessus o devall renuncien ne encara daltres coses per les quals se poguessen en res deffendre o ajudar de la paga del dit deute o daltres coses demunt o deius contengudes o promeses o aquelles poguessen elongar o tolre. Ne alcun

official cort o jutge puxe ne deia aço reebre ne escoltar los sobre aquestes coses en alcuna manera ans volen e consenten expresament los dits prometens en noms damuntdits que per les dites coses e deius escrites totes e sengles se puxa es dega fer execucio fortment e destreta axi com per deute confessat en jui qui obte vigor e força de cosa jutgada per appellacio e en altre manera no suspesa. E si per ventura firmaven dret sobre aço o assajaven de opposar alcuna de les dites excepcions o rahons o altres en aço contraris o sis volien deffendre o allegaven alcun privilegi o gracia sobre aço o si contra les coses dessus o deius scrites o alcuna daquelles fahien o venien o aquelles no complien ab tot acabament que sien tenguts e prometen donar e pagar al dit cambiador e als seus per pena e en nom de pena en los dits casos e cascun daquells e aytantes vegades com sera contrafet. x^{m}. sous barchinone de la qual haya la meytat lo vaguer de Barcelona o altre official qui fara la execucio. E laltre meytat lo dit cambiador e los seus. E aquesta pena comesa e pagada e no resmenys totes les coses desus e deius contengudes sien e romanguen en lur efficacia e vigor e de complir e servar aquelles sien de tot en tot obligats e tenguts. Encare volen e consenten los dits prometens en noms damuntdits que lo present contraste o alcunes coses dessus o deius contengudes no puxen esser en juy ne fora juy en res impugnades ney puxa esser allegada alcuna excepcio de nullitat o altra qualsevol ne alcuna raho o dret qui contrari hi fos per alcuna manera ne alcun defalliment o defalliments ans tots defalliments e contraris e totes excepcions qui notar allegar o posar se poguessen sien haudes per toltes e foragitades axi com ja la dita Cort totes aquestes coses contraries en aço de volentat e auctoritat del dit senyor Rey ha toltes e foragitades.

Item. Volen los dits prometents en noms damuntdits que les damuntdites generalitats duren sien e romanguen es paguen es cullen en tot lo principat de Catalunya fins que la quantitat del dit deute ab totes messions salaris dans mogubells usures penes e altres interesses deguts sien entegrament pagats les quals generalitats en tot o en partida en res entretant no puxen esser toltes levades mudades o minuades per manera quen valguessen menys ne puxen cessar ne esser en res emparades o preiudicades ne esser hi fet alcun embarch o preiudici per lo senyor Rey o per la senyora Reyna ne per lo senyor Duch ne per altre o altres persones ne encara per corts generals de Catalunya o de tots los regnes del dit senyor ne per alcuna altra manera o raho ne per alcun dret o cas ne per alcuna necessitat per gran que fos. E si lo contrari era fet o assajat que no valla ans sia cas e nulle e haut per no fet la on se faes

per corts generals o per los dits senyor o en altra manera mentre res sia degut al dit cambiador o als seus del dit deute e altres coses demuntdites si donch nos faia de volentat e consentiment expres daquell cambiador e dels seus del qual hagues apparer per carta publica reebuda per notari de Barcelona. Encare prometen los dits prometents en noms damuntdits sots virtut dels dits sagraments e homenatge que ells o alcun dells no consellaran ne consintran ne doneran alcuna favor ne ajuda directament o indirecta palasament o amagada que contra les coses desus o deius scrites sia fet algun empatxament embarch o contradiccio per lo senyor Rey o per la senyora Reyna o per lo senyor Duch ne per la Cort general ne per altres qualsevol persones ne consintran ne consellaran res per que la paga del dit deute o execucio daquell o daltres coses damunt contengudes o promeses se pogues en res dilatar empetxar o tolre ans consellaran e donaran tota obra e favor que totes les coses dessus e deius scrites sien complides e observades tota frau e engan remoguts.

Item. Prometen los dits prometents en noms dessusdits quel senyor Rey ab consentiment de la Cort general e la senyora Reyna e lo senyor Duch e cascun dells loaran approvaran ratificaran e confermeran lo present contracte e totes e sengles coses dessus e deius contengudes e totes seguretats e cauteles devallants daquell. E prometran en lur bona fe que totes aquelles coses hauran fermes tendran et observaran e faran tenir complir e observar tota excepcio remoguda. E que contra aquelles o alguna daquelles no faran ne vendran ne atorgaran ne atorgar faran ne consintran ne manaran alcuna letra o letres provisions cartes o manaments qui poguessen elongar empetxar o tolre la paga del dit deute o daltres cosses dessus o deius promeses e convengudes o execucio qui per aço se hagues a fer ans forçaran e forçar faran ab tot acabament lo dit General e los dits prometents en noms que damunt e totes altres persones qui en aço son o seran tengudes en pagar lo dit deute al dit cambiador e als seus e en complir attendre e observar a ells totes e sengles cosses dessus e deius contengudes. E si per ventura alcuna letra carta o provisio daqui avant qui fos o pogues esser aquestes coses en res contraria o nociva que sia hauda per no feta e de tot en tot per nulla per be que aytal carta letra o provisio fos feta en cort general e ab consentiment daquella. E que alcun official ne altre persona no deja ne sia tengut de obeir aquella. E no resmenys lo dit senyor Rey obligara al dit cambiadors e als seus e a sos companyons si ni volra tots sos bens per complir totes les cosses dessus e deius contengudes. E encare los dits senyor Rey e senyor Duch que jureran complir e observar totes les

coses dessus e deius contengudes e no contrafer ne venir per alcuna raho. E specialment lo dit senyor Rey ab volentat e consentiment de la dita Cort e la cort ab consentiment e auctoritat daquell senyor Rey faents de tots e sengles coses dessus e deius dites acte juy e ordinacio de cort, suppliran tots defalliments sien les coses dessus e deius scrites eran es porien allegar e tots drets e costums comuns e de la terra tolran per plenitut de lur poder aytant com sien o esser poguessen contraris a les coses demunt o devall contengudes o alcuna daquelles. No resmenys que la dita Cort ab consentiment e auctoritat del dit senyor Rey per major seguretat loara approvara ratificara e confermara tot aquest present contractes e totes e sengles coses dessus e deius contengudes e prometra aquelles tenir observar e complir e fer tenir e complir tota malicia e dilacio foragitades. E no resmenys que si per ventura per mort o altre defalliment dels dits en Bernat Buçot e Anthoni Buçot o de la un dells se havia a mudar altre persona o personas en loch lur a tenir los regiments e administracions que ells tenen que aquella persona o persones abans que puxen usar daquells officis o administracions que comenats los seran haien e sien tenguts de fer semblant seguretat al dit cambiador ab sagrament e homenatge quels dits Bernat e Anthoni Buçot fan segons que damunt appar.

Item. Que mossenyor de Leida mossen Emanuel dentensa e los camarlenchs e majordoms del senyor Rey mossen Ramon de Peguera En Pere dez Vall micer R. Cervera en Castello de Mallorques en Bernat de Bonastre prothonotari e son lochtinent en Bernat Miquel en Pere de Gostemps secretaris del dit senyor prometran e jureran que no induiran ne consellaran al senyor Rey ne a la senyora Reyna ne al senyor Duch ne a la Cort general ne a alcuna altra persona que contra les dites coses o alcuna daquelles sie fet ans consellaran e instaran e doneran tota favor que aquelles sien de tot en tot complides e observades. E que no manaran ne signaran ne speegaran ne menar ne signar ne especgar faran ne consintran alguna carta letra o provision contraria a les dites coses o preiudiciable en alcuna manera. E totes les coses dessusdites e cascuna daquelles prometen los dits prometens en noms damuntdits tenir complir e observar e fer complir e servar al dit cambiador e a sos companyons e als seus segons que damunt son contengudes totes excepcions e contradiccions remogudes. Renunciants quant a aço a tot privilegi de lur for per lo qual poguessen recusar o declinar lo for del vaguer de Barcelona sotsmetens se sens tot mija a for e jurediccio daquell vaguer. E en lo dit veguer de Barcelona present e esdevenidor axi com en jutge lur de present consentin. Renuncien encare a spays de. VI.

e. IIII. meses e. x. dies e spay o dilacio de. XXVI. dies atorgats a persones generoses per. III. accions e a tot privilegi militar e a tot dret que diga qui delacio de sagrament se pot revocar abans quel segrament sie fet e a tot dret statut e custum que veden de pagar pena e que restitucio de messions e de dampnages no faça. E a tot dret qui diga que pena una vegada pagada nos puxe mes avant haver o demanar. E a tot dret dient que aytant com lo creedor se pot satisfer daço qui li es especialment obligat e assignat no deu entendre la sua ma a altres bens del deutor. Renunciaren encara a tot clam e libell e a tota ferma de dret e a copia daquesta carta e a totes feries e a totes appellacions recorsos e nullitats e a tot orde judiciari e a benifet de restitucio en entegra e a tots drets canonichs e civils e a tots privilegis status constitucions usos rahons e costums contra les dites coses faents. E encara a tots beneficis qui en aço lus poguessen ajudar la qual general renunciacio volgueran valer e tenir tot axi com si tots los drets e beneficis per ell e per lo dit general faents eren aci singularment specificats. E es a saber que los dits honrats frare G. de Guimera Johan Serra Bernat e Antoni Buçot per noms e per los poders damuntdits fan de totes les dites coses al dit cambiador scriptura de terç en la cort del dit veguer de Barcelona. E axi volen e consenten que per aquesta carta a la dita scriptura vel e contra no sia ne puxa esser fet alcun preiudici o derogacio tacite vel expresse ans cascuna caucio esia e romanga en sa plena força e vigor e lo dit cambiador e los seus puxen usar de aquella que mes amaran o de amdues ensemps e eleta una recorrer a laltre e sobre aço variejar aytantes vegades com se volran mentre res los sia degut del dit deute o altres coses damunt promeses assegurades o contengudes. E per ço que totes les dites coses sien pus fermes los dits frare G. de Guimera Johan Serra Bernat e Anthoni Buçot per noms damuntdits juren per nostre senyor Deu e per los sants. IIII. Evangelis ab les lurs mans corporalment tocats que totes les coses dessusdites hauran fermes e a aquellas compliran attendran et observaran e complir e servar faran e noy contrafaran ne vendran per alcun dret o per alcuna rao. E no resmenys com damunt haie es contengan certs capitols e clausules o certes coses que han promeses de complir e servar ab homenatge e sots virtut daquell faeran en noms damuntdits per complir e servar aquells capitols e clausules o aquelles coses axi com damunt appar homenatge de boca e de mans comenats segons usatges de Barcelona e custum e usança de Catalunya al honrat Norbert de Bellescar lochtinent del noble en Dalmau de Mur cavaller vaguer de Barcelona e de Valles absent. E tots les coses dessus dites faeren promeseren e convengueren los dits prometents

en noms damundits al dit cambiador e sos companyons si haver ni volra segons que mils a la intencio lur e seguretat adaptar se puxen e encare al notari devall scrit axi com a publica persona aço per lo dit cambiador e sos companyons e per tots aquells qui dita o dites per lo dit general en la dita taula pendran. E encare per totes altres persones de quis pertanga e pertanyer se puxa bedesmament stipulant e reebent. Volents expressament que totes les dites coses fossen e sien dictades e ordonades com mils e pus segur dictar e ordenar se poguessen es puxe a tot salvament e profit del dit cambiador e de sos companyons e dels lurs a conexença de mossen Jacme de far. E no resmenys lo dit honrat en Johan Serra axi com oidor dels comptes de la dita deputacio totes les dites coses loa e aquelles expressament consenti de les quals coses totes dessus contengudes los dits frare G. de Guimera, Johan Serra Bernat e Antoni Buçot en los noms damuntdits e encare lo dit cambiador manaren e requeseren esser feta carta publica al cambiador dessusdit per lo notari devall scrit fetas fermades loades e jurades foren les dites coses per los dits honrats frare G. de Guimera Johan Serra Bernat Buçot e Anthoni Buçot en los noms e per los poders damuntdits e encare atorgades e fermades per lo dit honrat en Pere des Caus aytant com a ell toquen en la ciutat de Barcelona divendres a. VI. del mes dabril en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXV presents per testimonis los discrets Nandreu Figuera R. Luça e Jacme de Clarmunt notari ciutadans de Barcelona. E aquell die matex fo fet lo dit homenatge per los dits honrats frare G. de Guimera Johan Serra Bernat e Anthoni Buçot per noms dessus dits en poder del dit lochtinent de vaguer presents los testimonis damunt nomenats. E apres dissapte a. VII. del mes e any dessusdit los honrats mossen Jacme des far mossen G. ça noguera uxer del senyor Rey e en Berenguer de Relat tresorer de la senyora Reyna consellers del senyor Rey constituits en la dita ciutat de Barcelona loants totes les dites coses promeseren al dit cambiador e als seus e a sos companyons si haver ni volra e encare juraren per nostre senyor Deu e per los seus sants IIII Evangelis ab les lurs mans corporalment tocats que ells o alcun dells no induiran ne consellaran james al senyor Rey ne a la senyora Reyna ne al senyor Duch ne a la cort general ne a alcuna altre persona que contra les ditas cosas o alcuna daquelles sia res fet o assaiat ans tots temps consellaran instaran e doneran tota favor que aquellas sien de tot en tot observades e cumplides. E que no maneran ne especgaran ne menar ne especgar faran alguna carta letra o provisio contraria a les dites coses o preiudiciable en alcuna manera les quals totes coses volgueren e requeseren los dits honrats mossen Jacme

der far mossen G. ça noguera e en Berenguer de Relat esser meses e ajustades en la carta damuntdita presents testimonis lonrat en Jacme de Gualbes ciutada de Barcelona e en G. de Vich de la tresoreria del senyor Rey. Encare apres daço dicmenge a. VIII. del dit mes dabril e any dessusdit lonrat en R. Janer cabiscol de la Seu durgell oidor dels comptes de la dita deputacio ensemps ab lo dit honrat en Johan Serra consistent a totes les dites coses loa e ratifica aquellas en la dita ciutat de Barcelona presents testimonis Nandreu Figuera notari en P. Boscha scriva ciutadans de Barcelona. Part aço dijous a. XII. dies del dit mes dabril e any dessusdit lo senyor Rey stant personalment en la ciutat de Leyda ço es en una casa appellada Sancta Maria la vella o casa del capitol de la Seu daquella ciutat on se te la general Cort de Catalunya e on aquella cort totes e sengles coses dessus en la dita carta contengudes e al dit senyor Rey en acabament recitades loaren aquell senyor ab volentat e consentiment de la dita Cort general e aquella cort ab consentiment e auctoritat daquell senyor la dita carta e totes e sengles coses en aquella contengudes e aquelles approvaren confermaren ratificaren e fermaren. E encara asseguraren specialment la dita Cort ab volentat e auctoritat del dit senyor la dita taula de cambi den Pere des Caus cambiador de Barcelona en totes e sengles ditas fetas e daquiavant faedores en aquella per haver los dits. L^{m}. florins e encare per raho de mogubells usures interesses e altres guanys messions e salaris quis hauran a fer e donar per haver aquells. L^{m}. florins o partida daquells. Prometent la dita Cort ab volentat e auctoritat del senyor Rey per ferma e solemne stipulacio en poder del notari dessus scrits axi com a publica persona stipulant e reebent per tots aquells qui dita o ditas per raho del dit general en la dita taula pendran. E encare per totes altres persones de quis pertany o pertanyer se pora pagar franchament e plana en defalliment del dit cambiador totes e sengles ditas qui per haver los dits. L^{m}. florins o per raho dels dits mogubells usures interesses o altres guanys messions e salaris seran fetas os hauran a fer en la dita taula e per seguretat de la dita taula la dita Cort general ab consentiment e auctoritat del dit senyor obligaren en special totes les generalitats de Cathalunya pagats empero los carrechs qui ja son vuy en aquelles e tots fogatges e tots creximents qui a aquelles generalitats se faran. E generalment tots los altres bens daquell general. E jassia que per les dites coses clarament apparega que frare G. de Guimera e en Johan Serra e en Bernat e Nanthoni Buçot han plen poder de fer e fermar la dita carta e totes e sengles coses en aquella contengudes. Encara a sobre habundant cautela la dita Cort ab consentiment e auctoritat del senyor Rey

conferma e de non atorga poder als dits frare G. de Guimera e Johan Serra e Bernat e Anthoni Buçot de totes e sengles coses en la dita carta contengudes a fi que per sol mostrament daquesta carta apparega de lur poder sens que nolsen calega fer fe per altra carta o scriptura. E volgueren encara e ordinaren aquel senyor Rey ab consentiment e volentat de la dita Cort e aquella Cort ab consentiment e auctoritat daquell senyor que totes e sengles coses dessus en la dita carta contengudes de comensament entro a la fi sien tengudas servades e complides axi com dessus son scriptes tota interpretacio cessant. E que contra aquellas o alcuna daquellas no sia sa puxa esser res fet dit allegat o rahonat per aquell senyor Rey ne per la Cort ne per la senyora Reyna ne per lo senyor Duch ne per los dits frare G. de Guimera ne Johan Serra ne Bernat e Anthoni Buçot ne encare per officials dels dits senyors e senyora ne per qualsevol altre comunitat o persona. E si lo contrari era fet volgueren allo esser haut per cas e per nulla. E que dallo qui en contrari fos fet no pogues esser usat ne allegat en juy per qualsevol comunitat e persona. No contrestant ne alcun defalliment de dret comu o de la terra o lus o costum de Cathalunya fos o apparegues os pogues dir o allegar esser en les dites coses en la dita carta contengudes o alcuna daquelles. Car tots defalliments si alcuns son o esser porien en la dita carta o en les coses en aquella contengudes soplexen e tots drets e costums comuns o de la terra o municipals o qualsevol altres qui en res poguessen contrariar a la dita carta o a les coses en aquella contengudes o alcuna daquelles tolen aquell senyor ab consentiment de la cort e aquella Cort ab consentiment e auctoritat daquell senyor per plenitut de lur poder. E per totes aquestes coses tenidores e complidores obliga aquell senyor tots sos bens e la dita cort ab consentiment e auctoritat daquell senyor totes les dites generalitats o fogatges e tots altres bens daquell general. E a sobrehabundant cautela aquel senyor ab consentiment volentat de la dita Cort promet en sa bona fe reyal e jura per Deu e per los seus sants IIII Evangelis ab les sues mans corporalment tocats de tenir servar e complir totes e sengles coses dessus e en la dita carta contengudes. E de no fer ne manar alcunes cartas o provisions en contrari les quals com fetas fossen vol que sien haudes per nulles e per no fetas. E totes aquestas cosas dessus per aquell senyor e la dita general cort promeses e ordonades vulguesen e ordonaren aquell senyor de volentat e consentiment de la dita Cort e la dita Cort ab consentiment e auctoritat del dit senyor haver força de juy de cort e encara de constitucio de Cathalunya general. Manants ab la present a tots e sengles officials daquells senyors per grans que sien e a lurs lochtinents que

totes les ditas cosas tenguen e observen axi com a juy de Cort e constitucions generals de Cathalunya e que per aytals les haien e tenguen. Protesta empero e expressament volch la dita cort general que per la present obligacio no sia ne puxa fet alcun preiudici o derogacio a la manleuta feta o faedora en la ciutat de Leyda de. x^{m}. florins qui son a compliment dels dits. LX^{m}. florins atorgats per la dita Cort en defensio de Catalunya ne encara a les seguretats e obligacions fetas o faedores per raho daquells. x^{m}. florins ans la dita Cort volch que la manleuta e la obligacio daquells. x^{m}. florins concorrega ensemps ab la present seguretat e obligacio e sia egual tots temps a aquella. Item. en Pere Gueran sindich e procurador de la vila de Perpinya e en G. vida sindich e procurador de la vila de Puigcerda aqui presents en la dita Cort protestaren expressament en lacte de lur consentiment e ferma que per la damunt dita obligacio o ferma no puxa esser dit ne entes que les demunt dites generalitats nos poguessen si a la Cort sera vist mudar de unes coses o mercaderies en altres pus la valor daquelles generalitats no sen aminuas. E totes les coses damuntdites volgueren e manaren lo dit senyor Rey e la dita Cort e encara los dits sindichs de Perpinya e de Puigcerda per raho de lur singular protestacio damuntdita esser meses scrites continuades a la fi de la dita carta a les quals coses totes foren presents per testimonis los discrets en Fransechs Çoquet notari ciutada de Leyda en Pere Dalmau notari ciutada de Barcelona e G. Vilaret notari de la scrivenia del Senyor Rey e molts daltres. E no resmenys lo dit senyor Rey volch e mana la present carta esser ab lo seu sagell pendent sagellada per major testimoni efficacia e cautela de les dites coses. E aquell dia mateix quaix encontinent recitades en acabament a la senyora Reyna constituida personalment en la dita ciutat de Leyda ço es en lo palau de mosenyer de Leyda totes les coses en la dita carta contengudes aquella senyora aytant com a ella es pertany ferma e loa la dita carta e totes e senglès coses en aquella contengudes. E promes en sa bona fe reginal tenir e servar aytant com a ella sia totes les dites coses. E contra aquellas no fer ne venir ne consellar res per alcuna raho o manera. Manant la present carta esser ab son segell pendent segellada presents en aço per testimonis los honrats Narnau Carbesi capella major del senyor Rey en Bernat de Corbera e en Berenguer de Maguerda de casa daquell senyor. Semblantment aquell dia matex lo reverent pare en Crist senyor en Romeu per la gracia de Deu bisbe de Leyda mosen Emanuel dentença micer R. Cervera mosen Bernat de So mosen Nuch de Santa Pau mosen R. de Vilanova mosen R. de Peguera. En Pere des Vall consellers del

Senyor Rey micer Narcis de Sant Dionis en Castello de Mallorques oidors en Bernat de Bonastre prothonotari e en Bernat Miquel secretari del senyor Rey promeseren e juraren per Deu e per los sants un Evangelis ab les lurs mans corporalment tocats, exceptat lo dit senyor Bisbe qui jura solament a costum de prelat posantse la ma dreta sobre con pets que ells o alcun dells no induiran ne consellaran al senyor Rey ne a la senyora Reyna ne al senyor Duch ne a la Cort general ne altra persona que contra la dita carta o alcunes coses en aquella contengudes sie fet o vengut en alcuna manera ans tots temps consellaran e instaran e donaran tota favor que aquellas sien de tot en tot complidas e observades. E que no maneran ne signeran ne especgaran ne manar ne especgar faran ne consintran alcuna carta letra o provisio contrarie a les dites coses o preiudiciable en qualque manera les quals coses foren fetas fermades e jurades per totes les damuntdites persones en la dita ciutat de Leyda presents per testimonis ço es a les fermes de mosenyer de Leyda e de mosen R. de Peguera lo noble Nernau Dorcau e en Michel Palau e a les fermes dels dits micer R. Cervera e den Castello de Mallorques Nandreu de Contijoch e en Berenguer de Maguerola e a les fermes de tots los altres lo noble en Berenguer dabella e lo dit en Berenguer de Maguerola e daltres. decanus Urgelli. Rex Petrus.

Fuit clausa per franciscum pericacii Regia auctoritate notarii publici Barchinone.

Dominus Rex et domina Regina mandaverunt mihi francisco Pericacii in cuius posse firmarunt et dominus Rex juravit.

IV.

[1] En nom de Deu. Sapien tuyt quels honrats en R. Janer cabiscol durgell en Johan Serra ciutada de Barchinona oidors dels comptes de la deputacio del general de Catalunya e en Bernat Buçot regent de la dita deputacio. Attenents que la Cort general de Catalunya qui ara se celebre en la ciutat de Leyda a prechs del senyor Rey e per certes rahons atorgue laltre die al dit senyor Rey que del residuum daquells. cxxx^{m}. lliures Barchinone al dit senyor Rey atorgades en defensio de Catalunya en la Cort pus derrerament celebrada en la ciutat de Barchinona fossen despesses. x^{m}. florins dor darago en fer preparatori darmament de galeas axi com fer boscar fusta e procurar rems e altres coses necessa-

[1] Archivo general de la Corona de Aragón.—Reg. 1.508, folios 146 v. al 151.

ries al dit armament atorgant e comenant poder al dit Bernat Buçot de haver los. x^{m}. florins per via de manleutes barates mogubells usures e altres intereses o guanys segons que a ell sera mils vist faedor a profit e utilitat del dit general. E que per les dites manleutes barates mogubells usures e altres interesses e contractes daquen faedores pogues obligar totes les generalitats de Catalunya e tots altres bens del dit general en special e en general segons que totes les dites coses e altres apparen largament en una letra de la dita Cort ab. III. segells segellada dada en Leyda a III dias de març en lany de la nativitat de nostre senyor M.CCC.LXX.V Attenents encara quels dits oidors en Bernat Buçot per fer lo dit preparatori han feta compra dels honrats en Pere Sestrada e en Pere de Galliners mercaders de Barchinona de certa quantitat de rems lo preu dels quals munta e suma de. VII^{m}. florins o entorn lo qual preu los han assignat e assegurat havedor e reebedor specialment dels emoluments de les generalitats quis cuyllen en Barchinona es a ssaber dels preus qui son pagadors en la terça dels meses de juny juliol e agost propvinents. Attenents encara que com per haver compliment dels dits. x^{m}. florins per la dita Cort atorgats segons que dit es los honrats en Pere Brunet e en Pere Proençal cambiador de Barchinona a instancia e prechs dels dits oidors e Bernat Buçot e per honor de la dita Cort e profit e especgament dels affers del General atorgassen e promessessen en lo mes de març prop passat als dits oidors e Bernat Buçot de fer dita per ells per nom del dit General en la lur taula de cambi entro en quantitat de. MDCL. lliures quities de mogubells e de tot altre interes convengut e empres expressament quels dits oidors e regent assegurassen de pagar a ells les dites. MDCL. lliures en la forma seguent. Per ço los dits R. Janer Johan Serra oidors dessus dits e Bernat Buçot regent la dita deputacio convengueren e promeseren al dits Pere Brunet e Pere Proençal dar pagar e liurar a ells per les dites rahons les dites. MDCL. lliures les quals lur prometen bonar e pagar dins la ciutat de Barchinona en la lur taula o dins los alberchs de lur habitacio o del I dells daci per tot lo mes de setembre primervinent sens tota requisicio dilacio e triga e sens tot dampnatge e messio dels dits cambiadors de dels lurs ensemps ab tots e sengles mogubells usures messions salaris e interesses quis hauran a donar e pagar daci al dit terme per haver les dites. MDCL. lliures o partida daquelles e aço promeseren de fer e complir sots virtut del sagrament e homenatge per ells devall fets sobre los quals mogubells usuras e interesses salaries e messions sia creegut a sola e simple paraule dels dits cambiadors e dels lurs. Item atorguen e consenten los dits honrats oidors e regent als dits cambiadors e al seus els donen

licencia e plen poder que si per ventura no sera satisfet a ells entegrament en lo dit terme sobre tot lo deute dessusdit e mogubells usures e interesses salaris e messions per rao daquell deute fets e sostenguts, en aquest cas los dits cambiadors e els lurs puxen per lur propia auctoritat seus altra fadiga e requesta lur e del dit general e daltre qualsevol persona mogubellar e manlevar a mogubells usures o per via de cambis o a qualsevol altre guany o interes o pendre a barates de christians o de juheus a dampnatge del dit general e de la dita deputacio e sobre los bens daquell tota la dita quantitat o aquella partida quels en romandra a pagar les quals tots e sengles mogubells salaris messions usures interesses e altres guanys barates e altres contractes lo dit General e los dits oidors e Bernat Buçot paguen e sien tenguts de pagar sens tot dampnatge e messio dels dits cambiadors e dels lurs ultra lo principal deute dessus dit e ço que per rao daquell fos degut en lo dit terme. Item prometen que pagaran als dits cambiadors per salari de procurador o de missatge lur si algu passat lo dit terme haura a traballar e vagar o entendre en demanar o haver lo dit deute o alguna partida daquell o en demenar o requerir altres coses dessus o devall contengudes ço es per cascun dia que en aço treball o entena. xx. sous part aço lus restituiran e pagaran totes altres messions dans e interesses quen hauran a fer o sostenir en qualque manera en triga de la paga del deute dessusdit e de les altres coses damunt e deius contengudes. E volen que als dits cambiadors e als lurs sia creegut de lur sola e simple paraula sens altre prova de tots los dits mogubells usures e altres guanys barates messions salaris dans e interesses quis hauran a dar o a fer en triga de la paga del dit deute. E a paga e satisfaccio del dit deute e de totes les coses dessus e devall scrites los dits honrats oydors e Bernat Buçot en nom damunt dit obliguen specialment e assignen als dits cambiadors e als lurs totes les generalitats de la bolla e del segell quis culliran en la ciutat de Barchinona ço es en los meses de juny juliol e agost primers vinents e los preus quis hauran daquelles e tots creximents e melloraments que sien fets en aquelles o si facen per avant e tots emoluments que proceexen o procehiran daquelles e en defalliment daquelles totes les altres generalitats de bolla de segell e los preus daquelles qui dins los dits. III. meses se culliran en lo Principat de Catalunya pagats empero los carrech e assignacions qui vuy son e son fetes en aquelles generalitats. E prometen en nom damuntdit sots virtut del segrament e homenatge que devall fan que de tots diners qui pervendran o exiran de les ditas generalitats o emoluments daquelles, pagats empero los carrechs e assignacions qui son ja sobre aquelles, faran entegrament

respondre e satisfer als dits cambiadors e aportar e posar en la lur taula e no en altre taula ne en poder daltre persona. E que daquells diners no pendran ni en res hi toqueran ni pendre ni tocar hi faran ney consintran oy lexaran per altre tocar o pendre per gran necessitat que fos o pogues esser entro sia satisfet complidament als dits cambiadors o als lurs en tot lo dit deute e en totes messions dans salaris mogubells usures penes e interesses a ells o per ells deguts per raho del dit deute. Dients e manants ab la present als compradors o cullidors de les dites generalitats de la bolla del plom e del segell qui en lany seguent se culliran en la dita ciutat de Barchinona que de la paga del preu per lo qual hauran comprades les dites generalitats la qual los pertanyera pagar en la primera terça ço es en los dits meses de juny juliol e dagost primervinents responguen e liuren als dits cambiadors o en la lur taula de cambi e no en altre taula ni en poder daltre persona fins en quantitat de les dites. MDCL. lliures e de tots mogubells usures e altres interesses e messions per ells pagats o deguts o fetes per raho de les dites. MDCL. lliures. E encars que del emolument de la dita terça no pogues esser satisfet entegrament als dits cambiadors dien e manen als altres compradors e cullidors del dit any esdevenidor que del preu que pagar deuran en los dits. III. meses per les dites generalitats de la bolla e segell responguen e liuren als dits cambiadors per la forma dessusdita fins a compliment de les dites. MDCL. libres e de tots mogubells usures e altres interesses e messions per ells pagats deguts o fetes per la dita rao. E que daço haien a fer los dits compradors o collidors sagrament e homenatge en lentrament de lur compra o de lur culleta. E encara per totes les ditas coses e deius scrites felment complidores e observadores obliguen e assignen generalment als dits cambiadors e als lurs tots e sengles altres bens emoluments e drets del dit general on que sien volents que per la dita obligacio special on sia ne puxa esser fet algun preiudici o derogacio a aquesta general ne e contra ans los dits cambiadors e els lurs puxen usar e recorrer a aquella que mes amaran o de abdues ensemps e sobre aço variajar re integra vel non integra existente aytantes vegades com se volran no contrestant algun dret o ley contra aço faent. Item prometen als dits cambiadors que sobre les dites coses o deius scrites lo dit general ne ells ne altres persones per nom de aquell no fermaran dret a ells ne als lurs ne contrestaran plet ne pledejaran ab ells nels oposaran excepcio alguna dilatoria de paga ne alcuna altre excepcio o retencio compensacio deduccio nullitat o defensio de dret o de fet ne excepcio o raho contraria en aço e que no usaran sobre aço de alcun privilegi de elongament sobreseiment ne de alcuna

altra provisio o gracia atorgat o atorgador en special o en general per lo senyor Rèy o per la senyora Reyna o per lo senyor Duch encara que fos fet ab consentiment de la Cort general de Catalunya o per qualsevol persona havent daço poder on encara fos fet o atorgat en favor de algun viatge passatge armada o guerra legacio o pau o per qualsevol altre cas per be que fos extrema necessitat o en favor de la cosa publica o en altre qualsevol manera. Item que no usaran ne usar puxen de res que dessus o davall renuncien e encara daltres coses per les quals se poguessen en res defendre o ajudar de la paga del dit deute o daltres coses damunt o deius contengudes o promeses o aquelles poguessen allongar o tolre en alcuna manera ne alcun official puxa ne deja aço reebre ne realtar los sobre aquestas cosas ans volen e consenten expressament los dits prometents en noms damuntdits que per las ditas cosas desus e deius scrites totes e sengles se puxa es deja fer execucio fortment e destreta axi com per deute confessar en juy qui obte vigor e força de cosa jutgada per appellacio o en altre manera no sotspesa. E si per ventura fermaven dret sobre aço o arrojaven de opposar alcunes de les dites excepcions o rahons o altres en aço contraries e sis volien defendre o allegaven algu privilegi o gracia sobre aço o si contra les coses deius e dessus scrites o alcuna de aquelles fahien o venien o aquelles no complien ab tot acabament que sien tenguts de donar e pagar als dits cambiadors e als lurs per pena e en nom de pena en los dits cases e cascun daquells e aytantes vegades com sera contrafet. v^{m}. sous barchinoneses de la qual pena haya la meytat lo veguer de Barchinona o altre official qui fara la execucio e laltra meytat lo dits cambiadors e los lurs. E aquesta pena comesa o no pagada o no resmeneys totes les coses dessus o deius contengudes sien e romanguen en lur efficacia e vigor e de complir e servar aquelles sien de tot en tot obligats e tenguts. Empero per lo dit veguer ne encara per lo senyor Rey ne altre en nom seu no puxa esser feta execucio ne remisio de la dita una part de la dita pena fins que als dits cambiadors fos entegrament satisfet en lo dit deute e en tot quant per raho o occasio daquell a ell fos degut. E encare volen e consenten los dits prometents en noms damuntdits que lo present contracte o algunes cosses dessus o deius contengudes no puxen esser en juy ne fora juy en res impugnades ney puxa esser alongada alguna escepcio de nullitat o altre qualsevol ne alguna rao o dret qui contrari fos en alguna manera ne algun defalliment ans tots defalliments o contraris e totes excepcions qui notar allegar o notar se poguessen e los quals o les quals volen esser haut o haudes axi com si cascun daquells o daquelles fos aci nomenadament expressat sien haudes per

toltes e foragitades e per tolts e foragitats. Item volen los dits prometens en noms damuntdits que les demuntdites generalitats duren sien e romanguen es paguen es cullen en tot lo Principat de Catalunya fins que la quantitat del dit deute ab totes messions salaris dans mogubells usures penes e altres interesses deguts sien entegrament pagats les quals generalitats en tot o en partida en res entretant no puxen esser toltes levades minvades o mudades per manera que menys ne valguessen no puxen cessar ne esser en res emparades o preiudicades ne esser hi fet algun embarch o preiudici per lo senyor Rey o per la senyora Reyna per lo senyor duch ne per altre o altres persones ne encara per Corts generals de Catalunya o de tots los regnes del dit senyor ne per neguna altra manera o raho ne per algun dret o cas ne per neguna necessitat per gran que fos. E si lo contrari era fet o assajat de fer que no valla ans sia cas e nulle e haut per no fet la on se faes per corts generals o per los dits senyors o en altra manera mentre res sia degut als dits cambiadors o als lurs del dit deute e altres coses dessusdites si donchs nos fahia de volentat e consentiment expres daquells cambiadors e dels lurs. Item prometen los dits prometents en noms dessusdits quel senyor Rey ab consentiment de la Cort general e la senyora Reyna e cascun dells loaran approvaran ratificaran e confermaran lo present contracte e totes e sengles coses dessus o deius contengudes e totes seguretats e cauteles devallants de aquell. E prometeren en lur bona fe que totes aquelles coses hauran fermes tendran e observaran e faran tenir complir e observar tota excepcio remoguda e que contra aquelles o alcuna daquelles no faran ne vendran ne atorgaran ne atorgar faran ne consintran ne manaran alcunes letra o letres provisions cartes o manaments qui poguessen allegar empetxar o tolre la paga del dit deute o daltres coses dessus o deius promeses o contengudes o execucio qui per aço se hagues a fer ans forçaran o forçar faran ab tot acabament lo dit general e los dits prometens en noms que demunt e totes altres persones qui en aço son o seran tengudes en pagar lo dit deute als dits cambiadors e als lurs o en complir attendre e observar a ells totes e sengles cosses dessus o deius contengudes. E si per ventura apparia alcuna letra carta o provisio daqui avant qui fos o pogues esser a aquestes coses contraria o nocura que sia hauda per no feta e de tot en tot per nulla per be que aytal carta letra o provisio fos feta en cort general e ab consentiment de aquella e que alcun official ne altre persona no deja no sia tengut de obeir aquella sots pena de. M. morabetins dor de la qual pena en cas que fos comesa fos guanyada la meytat al dit senyor Rey e laltre meytat als dits cambiadors. E no resmenys lo dit senyor

Rey per complir totes les coses dessus e deius contengudes obligara als dits cambiadors e als lurs tots sos bens. E encara los dits senyor Rey e senyora Reyna juraran complir e observar aquelles coses e no contrafer o venir hi per alguna rao. Especialment lo dit senyor Rey ab volentat e consentiment de la dita Cort e la Cort ab consentiment e auctoritat daquell senyor faents de totes e sengles coses dessus e deius dites acte juy e ordinacio de Cort suppliran tots defalliments si en les coses dessus o deius scrites eren os porien allegar e tots drets e costums comuns e de la terra tolran per plenitud de lur poder aytant com sien o esser poguessen contraris a les coses demunt o devall contengudes o alcuna daquelles. E no resmenys que la dita Cort ab consentiment e auctoritat del dit senyor Rey per major seguretat daquest contracte loara aprovara ratificara e confermara tot aquest present contracte e totes e sengles cosses dessus e deius contengudes e prometra aquelles tenir e observar e complir tota malicia e dilacio foragitades. E totes les coses dessusdites e cascuna daquelles prometen los dits prometens en noms demunt dits tenir complir e observar e fer complir e servar als dits cambiadors e als lurs segons que demunt son contengudes totes excepcions e contradiccions remogudes. Renunciants quant a aço a tot privilegi de lur for per lo qual poguessen recusar o declinar lo for del veguer de Barchinona sotsmetents se sens tot mija a for e jurediccio daquell veguer. E en lo dit veguer de Barchinona present e esdevenidor axi com en jutge lur de present consenten. Renuncien encara a spays de. VI. e. IIII. meses e. X. dies e spays o dilacio de. XXVI. dies atorgats a persones generoses per. III. citacions e a tot privilegi militar e a tot dret statut de costum qui veden de pagar pena e que restitucio de messions e de dampnatges nos faça. E a tot dret qui diga que pena una vegada pagada nos puxa mes avant haver o demanar. E a tot dret dient que aytant com lo creedor se pot satisfer daço que li es specialment obligat e assignat no deu atendre la sua ma a altres bens del deutor. Renunciaren encara a tot dam e libell e a tota ferma de dret e a copia daquesta carta e a totes feries e a totes apellacions recorsos e nullitats e a tot orde judiciari e a benifet de restitucio en entegra e a tots drets canonichs e civils e a tots privilegis statuts constitucions usos rahons e costums contra les dites coses faents. E encara a tots beneficis qui en aço los poguesen ajudar la qual general renunciacio volgueren valer e tenir tot axi com si tots los drets e beneficis per ells o per lo dit general faents eren aci singularment specificats. E es a saber quels dits oidors e Bernat Buçot per noms e per los poders demunt dits fan de totes les dites coses als dits cambiadors scriptura de terç en la cort

del dit veguer de Barchinona. E axi volen e consenten que per aquesta carta a la dita scriptura vel e contra no sia ne puxa esser fet algun preiudici o derogacio tacite vel expresse ans cascuna caucio sia e romanga en sa plena força e vigor e los dits cambiadors e los lurs puxen usar de aquella que mes amaran e de abdues ensemps e eleta una recorrer al altre e sobre aço variejar aytantes vegades com se volran mentre res los sia degut del dit deute o altres coses demunt dittes assegurades o contengudes. E per ço que totes les dites coses sien pus fermes los dits oidors e Bernat Buçot per noms demunt dits juren per nostre senyor Deu e per los Sants. III. Evangelis ab les lurs mans corporalment tocats que totes les coses dessusdites hauran fermes e aquelles compliran attendran e observaran e complir e servar faran e noy contrafaran ne vendran per alcun dret o per alcuna raho. E no resmenys com demunt haja es contenguen certs capitols e clausules o certes coses que hant promeses de complir e servar ab homenatge e sots virtut daquell faeren ço es los dits Johan Serra e Bernat Buçot en nom demuntdits per complir e servar aquells capitols e clausules e aquelles coses axi com demunt apar homenatge de boca e de mans comanat segons usatges de Barchinona e costum e usança de Catalunya al honrat Nombert de Bellescar lochtinent del noble en Dalmau de Mur veguer de Barchinona e de Valles absent. E totes les coses dessusdites faeren promeseren e convengueren los dits prometents en noms dessusdits als dits cambiadors segons que mils a la intencio lur e seguretat adaptar se puxen e encara al notari deval scrit axi com a publica persona aço per los dits cambiadors e per totes altres persones de quis pertangue o pertanyer se puxa ledesmament stipulant e reebent; de les quals coses e sengles desus contengudes los dits honrats en R. Janer, Johan Serra e Bernat Buçot en noms damuntdits e encara los dits cambiadors manaren e requeseren esser feta carta publica als cambiadors dessusdits per lo notari deval scrit. No resmenys los honrats frare G. de Guimera el dit Johan Serra e Anthoni Buçot deputats per la dita Cort general a fer exercir certs actes e negocis contenguts en los poders per la dita Cort a ells novellament donats e atribuits atorgants e confessants lo contracte dessusdit e totes les promeses assignacions e obligacions dessusdites esser fetes de volentat e consentiment lur per ço per nom e auctoritat dels dits poders a ells dats loaren approvaren ratificaren e confermaren lo dit contracte e totes e sengles promeses assignacions e obligacions axi especials com generals fetes per les dessusdits oidors e Bernat Buçot als dit Pere Brunet e P. Proençal prometents en bona fe e jurants per Deu e els sants III Evangelis ab les lurs mans corporalment tocats e

encara faeren homenatge de boca e de mans al dit lochtinent de veguer que contra les coses dessusdites o alcuna daquelles no faran ne vendran algun temps ney consellaran alguna cosa que fos o pogues esser contraria a aquelles ney lexeran contrafer o venir per alcun dret causa o raho ans totes les dessus dites coses e sengles faran e procuraran en tant com en ells sia de esser complides e exeguides ab tot acabament. Part aço lo honrat en P. dez Caus cambiador de Barchinona attenent que per los dits fra G. de Guimera Ramon Janer Johan Serra Bernat Bussot e Anthoni Bussot son estades a ell obligades e assignades totes les generalitats de Cathalunya per seguretat de certa quantitat de que lo dit P. des Caus ha feta dita al dit General en la sua taula de cambi. E que la assignacio de les dites generalitats cullidores en los dits meses de juny juliol e agost primers vinents feta per los dessusdits hoidors e regent als dits P. Brunet e P. Proensal vendria e cauria en satisfaccio pro rata de la dita quantitat al dit P. des Caus assegurada per ço volch e consent ab tenor de la present carta lo dit Pere des Caus com axi fos convengut entre los dits deputats a ells que dels dits emoluments de les dites generalitats cullidores en los dits meses de juny juliol e agost pus pres vinents sia satisfet entegrament als dits Pere Brunet e Pere Prohensal en les dites. MDCL. lliures volent e consentent quels dits Pere Brunet e P. Prohensal sien primers en temps quel dit Pere des Caus en la recepcio de les dites generalitats a ell specialment assignades axi que daquelles puxa esser abans e primerament satisfet a ells no contrestant quals sevol promissions assignacions o obligacions al dit Pere des Caus fetes prometent en bona fe que en la dita assignacio feta als dits Pere Brunet e Pere Prohensal no dara ne donar fara per si ne per altre algun embarch ans de la dita assignacio lexara aquells usar franchament fins a entegra satisfaccio de lur deute. Fetes fermades loades e jurades foren les dites coses per los dits honrats en R. Janer Johan Serra e Bernat Buçot e encara confermades loades aprovades e jurades per los dits frare G. de Guimera Johan Serra e Anthoni Buçot dillums a IX dies de abril en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXV presents testimonis los honrats mosen Jacme des far mosen G. Ca noguera consellers francesch Bisbals escriva del senyor Rey Jacme de Clarmunt notari e Jacme Ledo Porter del dit senyor. No resmenys los dits Johan Serra, Bernat Buçot frare G. de Guimera e Anthoni Buçot en noms dessusdits faeren lo dit homenatge en poder del dit lochtinent de veguer segons que dit es presents los testimonis dessusdits. E apres lo dit dia lo dit en P. des Caus consenti expressament a totes les coses dessus dites e aquelles loa aprova e ferma presents testimonis los honrats en Deus ho

vol de canoves e en Berenguer Simon mercader e ciutadans de la dita ciutat de Barchinona. Part aço dijous a. XII. del dit mes dabril e any dessusdit lo senyor Rey estant personalment en la ciutat de Leyda ço es en una casa apellada Santa Maria la vella o casa del capitol de la Seu daquella ciutat on se te la General Cort de Cathalunya e en aquella Cort ensemps ab lo senyor Rey present era lectes primerament e recitades en acabament o substancia devant aquell senyor e la dita Cort la carta damuntdita e totes coses dessus en aquella contengudes loaren aquell senyor ab volentat e consentiment de la dita cort general. E aquella Cort ab consentiment e auctoritat daquell senyor la dita carta e totes e sengles coses en aquella contengudes e aquelles approvaren confermaren ratificaren e fermaren volents e ordonants lo dit senyor Rey ab consentiment e volentat de la dita Cort e aquella Cort ab consentiment e auctoritat daquell senyor que totes e sengles coses dessus en la dita carta contengudes de començament entro a la fi sien tengudes servades e complides axi com dessus son escrites tota interpretacio cessant. E que contra aquelles o alguna daquelles no sia ne puxa esser res fet allegat o rahonat per aquel senyor Rey ne per la Cort ne per la senyora Reyna ne per lo senyor Duch ne per los dits oydors e regent ne per qualsevol altre comunitat o persona. E si lo contrari era fet volgueren allo esser haut per cas e per nulla. E que dallo qui contrari fos fet no pogues esser usat ne allegat en juy ne fora juy qualsevol comunitat e persona no contrestant que alcun defalliment de dret comu o de la terra o dus e costum de Cathalunya fos o apparagues os pogues dir o allegar esser en les dites coses en la dita carta contengudes o alguna daquelles car tots defalliments si alguns son o esser porien en la dita carta o en les coses en aquella contengudes suplexen e tots drets e costums comuns o de la terra o municipals o qualsevol altres qui en res poguessen contrariar a la dita carta o a les coses en aquella contengudes o alguna daquelles tolen aquell senyor ab consentiment de la Cort e aquella Cort ab consentiment e auctoritat daquell senyor per plenitut de lur poder. E per totes aquestes coses tenidores e complidores obligan aquell senyor tots sos bens e la dita Cort ab consentiment e auctoritat daquell senyor totes les dites generalitats e tots altres bens daquell general. E jassia que per les dites coses clarament apparega del poder dels dits R. Janer, Johan Serra e Bernat Buçot encare a sobreabundant cautela la dita Cort ab consentiment e auctoritat del senyor Rey conferma e de non atorga poder als dits R. Janer Johan Serra e Bernat Buçot de totes e sengles coses en la dita carta contengudes a fi que per sol mostrament daquesta carta apparega de lur poder sens que nolsen colega fer fe per altra carta

o scriptura. E no resmenys a sobrehabundant cautela aquell senyor ab consentiment e volentat de la dita Cort promet en sa bona fe reyal e jura per Deu e per los seus sants. III. Evangelis ab les sues mans corporalment tocats de tenir servar e complir totes e sengles coses dessus e en la dita carta contengudes. E de no fer ne manar alcunes cartes o provisions en contrari les quals com fetes fossen vol que sien haudes per nulles e per no fetes. E totes aquestes coses dessus per aquel senyor e la dita General Cort promeses e ordonades volgueren e ordonaren aquell senyor ab volentat e consentiment de la dita Cort e la dita Cort ab consentiment e auctoritat del dit senyor haver força de juy de Cort e encara de constitucio de Cathalunya general. Manants ab la present a tots e sengles officials daquell senyor e a lurs lochtinents que totes les dites coses tenguen e observen axi com a juy de cort e constitucions generals de Catalunya e que per aytals les haien e tenguen. Protesta empero e expressament volch la dita Cort que per la present obligacio no sia ne puxa esser fet alcun preiudici o derogacio a la manleuta feta o faedora en la ciutat de Leyda de. x^{m}. florins qui son a compliment daquells. LX^{m}. florins atorgats novellament per la dita Cort en defensio de Cathalunya ne encara a les seguretats e obligacions fetes e faedores per raho daquells. x^{m}. florins ans la dita Cort volch que la manleuta e la obligacio daquells. x^{m}. florins concorraga ensemps ab la present seguretat e obligacio e sia egual tots temps a aquella. Item. En P. Guerao sindich de Perpinya e en G. Vida sindich de Puigcerda aqui presents en la dita Cort protestaren espressament en lacte de lur consentiment e ferma que per la demunt dita obligacio o ferma no puxa esser dit ne entes que les damunt dites generalitats nos poguessen si a la cort sera vist mudar de unes coses o mercaderies en altres pus la valor daquelles generalitats no sen minuas. E totes les coses damunt dites volgueren e manaren lo dit senyor Rey e la dita Cort e encara los dits sindichs de Perpinya e de Puigcerda per rao de lur singular protestacio damunt dita esser meses scrites e continuades a la fi de la dita carta a les quals coses totes foren presents per testimonis los discrets en Fransechs Çoquet notari ciutada de Leyda en Pere Dalmau notari ciutada de Barchinona e en G. Viloret notari de la scrivenia del senyor Rey. E no resmenys lo dit senyor Rey volch e mana la present carta esser ab son segell pendent segellada per major testimoni efficacia e cautela de les dites coses. E aquell dia matex quax encontinent recitades en acabament a la senyora Reyna constituyda personalment en la ciutat de Leyda ço es en lo Palau de mosen lo bisbe de Leyda totes les coses en la dita carta contengudes aquella senyora aytant com a ellas pertany

ferma e loa la dita carta e totes e sengles coses en aquella contengudes. E promes en sa bona fe reginal tenir e servar aytant com a ella sia totes les dites coses e contra aquelles no fer ne venir ne consellar res per alcuna rao o manera. Manant la present carta esser ab son segell pendent segellada presents en aço per testimonis los honrats Narnau Carbesi capella major del senyor Rey en Bernat de Corbera e en Berenguer de Maguerola de casa daquell senyor. Semblantment aquell dia matex lo reverent pare en Crist senyor en Romeu per la gracia de Deu bisbe de Leyda mosen Manuel de Entença, Micer R. Cervera, mosen Bernat de So, mossen Nuch de Santa Pau, mosen R. de Vilanova, mosen R. de Peguera en P. dez Vall consellers del senyor Rey micer Narcis de sant Dionis en Castello de Mallorques oidors en Bernat de Bonastre protonotari e en Bernat Miquel secretari del dit senyor promeseren en juraren per Deu e per los seus sants. III. Evangelis ab les lurs mans corporalment toquats exceptat lo dit senyor bisbe qui jura solament a costum de prelat posant se la ma dreta sobre son pits que ells o alcun dells no induiran ne consellaran al senyor Rey ne a la senyora Reyna ne al senyor Duch ne a la cort general ne altra persona qui contra la dita carta o alcunes coses en aquella contengudes sie fet o vengut en alcuna manera ans tots temps consellaran e instaran e donaran tota favor que aquelles sien de tot en tot complides e observades. E que no manaran ne signaran ne especgaran ne manar ne especgar faran ne consintran alcuna carta letra o provisio contraria a les dites coses o preiudiciable en qualque manera les quals coses foren fetes fermades e jurades per totes les demuntdites persones en la dita ciutat de Leyda presents per testimonis ço es a les fermes de mosen de Leyda e de mosen Ramon de Peguera lo noble Nernau dorcau e en Michel Palau e a les fermes de les dites micer R. Cervera e den Castello de Mallorques Nandreu de Contijoch e en Berenguer de Maguerola e a les fermes de tots los altres lo noble en Berenguer dabella e lo dit en Berenguer de Maguerola e daltres. Decanus Urgelli. Rex Petrus.

Dominus Rex et domina Regina mandaverunt mihi Francisco Pericacii in cuius posse firmarunt et dominus Rex juravit.

V.

[1] En nom de Deu. Sapien tots que la Cort general de Cathalunya que de present se celebre en la ciutat de Leyda Attenent que laltre dia dona

[1] Archivo general citado.—Reg. 1.508, folios 151-152.

e atorga al dit senyor Rey e a la defensio del Principat de Cathalunya sexanta mille florins dor. E per haver aquells prestament dona bastant e plen poder als honrats frare G. de Guimera del orde del Spital de Sent Johan e an Johan Serra e an Anthoni Buçot ciutadans de Barchinona o per via de vendes de censals morts o violaris sobre les generalitats del dit Principat venedors o per via de manleutes o barates mogubells e usures o logres e altres interesses segons que a ells mills fos vist faedor. E per fer peu o seguretat als cambiadors o taules qui les dites farien de les quantitats per ells manlevades a les persones qui aquelles prestarien volgues e ordonas la dita Cort quels dessus nomenats frare G. de Guimera e en Johan Serra e Nanthoni Bussot obligassen e ypothecassen als dits cambiados o taules e a les dites persones qui alcuna cosa prestarien dels dits. LX^{m}. florins en special tot aquell fogatge que es ordonat per la dita Cort que sie levat per tot principat de Cathalunya per tot lo mes doctubre primer vinent si per les vies dessusdites o alguna daquelles los dits. LX^{m}. florins haver nos pudien pujant a la quantitat de. LX^{m}. florins dessus dita quitia de totes messions e en general totes les generalitats quis cullen es leven en lo dit Principat ab tots milloraments affegiments que si facen e encara tots los bens de la deputacio del general dessus dit axi fermament e segura com fer se pugues a profit e seguretat dels dits cambiadors o taulers o daquells qui les dites quantitats prestarien e de cascun dells segons que totes aquestes coses apparen clarament per carta publica per lo molt alt senyor Rey e per la molt alta senyora Reyna a qui Deus perdo e per la dita Cort fermada en poder del notari davall scrit dilums a XIX de març en lany present e dessus scrit. E per la dita raho e per tal que la dita quantitat fos pus prestament hauda los dessus nomenats frare G. de Guimera e en Johan Serra e Nanthoni Bussot se sien avenguts ab lonrat en P. dez Caus ciutada e cambiador de Barchinona qui dita de. L^{m}. florins dels dits. LX^{m}. a pregaries de la dita Cort graciosament e volenterosa ha feta a les persones de qui son o seran manlevats e hauts los dits. L^{m}. florins per la qual axi per los dits frare G. de Guimera e en Johan Serra e Nanthoni Bussot e encara per los dits senyors Rey e per la dita Cort es estada feta a ell obligacio e seguretat bastant de les coses dessus dites. E jatsie que les obligacions e seguretats de sos dites fetes per los dits senyor Rey e per la Cort e per los dessus dits al dit cambiador e als seus e a les persones que los dits. L^{m}. florins tots o partida daquells han prestada o prestaran sie assats bastant. Maiorment com als dits prestadors entrevingue la fe del dit cambiador e obligacio de sos bens. Empero per donar maior fe al dit cambiador e per seguretat

sua e de totes aquelles persones a qui lo dit cambiador fara dita o dites de quals sevol quantitats de moneda a quals sevol persones qui prestaran als dessus nomenats o la un dells en nom del dit general la dita Cort de voluntat e expres consentiment del dit senyor Rey en la dita Cort present e del senyor Duch loant e approvant ratificant e confirmant totes e sengles e qualsevol obligacions seguretats fermes e atorgaments fets per la dita Cort e per los dits frare G. de Guimera en Johan Serra e Nanthoni Bussot al dit cambiador e al seus e encara a quals sevol persones qui alguna cosa han prestada o prestaran al dit General dels dits. L^{m}. florins segons e per lo poder dessus a ells donat vol ordona e promet al dit en Pere dez Caus e als seus jatsie absent axi com present e al notari davall scrit stipulant e reebent en nom seu e de totes aquelles persones de quis pertany o pertanyer se pot ara o en sdevenidor ab bona fe e sens engany que de totes aytantes quantitats de moneda de que lo dit en P. dez Caus sera aemprat per la dita Cort e per los dessus nomenats frare G. de Guimera e en Johan Serra e Nanthoni Buçot o per altres persones qui en sdevenidor haguessen poder daço per la dita Cort o del General de Cathalunya que face dita o dites a qualsevol persona o persones e aquelles dites fara les quals dites proceesquen de poders donats o donadors per la dita Cort e per affers de la dita Cort e del General de Cathalunya la dita Cort aquelles quantitats qualsevol sien de qui lo dit en Pere dez Caus haura feta dita o dites segons la forma dessusdita donara pagara e deliurara a ells o als seus o a qui ell volra o donar liurar e pagar fara per les persones dessusdites o altres qui en sdevenidor en aço seran ordonades franchament e sens embarch dels bens de la deputacio dessusdita presents o sdevenidors. E per maior seguretat del dit en Pere dez Caus e dels seus la dita Cort de volentat e expres consentiment dels dits senyor Rey e del senyor Duch obliga en special al dit en P. dez Caus e als seus totes les dites generalitats quis cullen es leven en lo dit Principat de Cathalunya e daqui avant se culliran es levaran en aquell e encara tot lo dit fogatge lo qual axi com dit es se deu collir e levar en tot lo dit Principat de Cathalunya per tot lo mes doctubre e en general tots los bens del dit General de Cathalunya on que sient presents e sdevenidors. E prometen los dits senyor Rey e senyor Duch e la dita Cort al dit en Pere dez Caus e als seus e a totes altres persones de quis pertangue o pertanyer se puxa e al notari devall scrit stipulant e reebent en nom lur que totes les coses dessus dites tendra servara e complira al dit en Pere dez Caus e als seus e contra aquelles o alguna daquelles no faran ney vendran contra ney faran contra fer o venir per alcuna raho ne per alcun cas o necesitat

per gran que fos. E que les dites generalitats seran e romandran es culliran en lo dit Principat tant e tant longament fins quel dit en Pere dez Caus e els seus sien complidament pagats e satisfets de totes e quals sevol quantitats de moneda de que haura feta dita o dites a qualsevol persones ab tots mogubells logres barates o interesses o altres messions e despeses que per aquelles quantitats se haguessen a donar o a fer. E que per neguna manera o raho o cas quals sevol que sdevenir se pogues no faran ne consentran quel dit fogatge no sie levat e collit en tot lo dit Principat en lo cas e en la forma e manera que es stat per la dita Cort ordonat. E vol la dita Cort de volentat del dit senyor Rey e del dit senyor Duch que les coses dessus dites no puguen esser mudades o toltes ans haien plenera fermetat e obtenguen força de acte de Cort. E volen los dits senyor Rey e senyor Duch e la dita Cort que de les coses damunt dites se puxen fer una carta o moltes aytantes com ne seran necessaries a les coses damuntdites segons la dita forma foren fetes loades approvades e fermades per los dits senyors Rey e per lo senyor Duch e per la dita Cort en la casa del capitol de la Seu de Leyda on la dita Cort era justada es celebrave divendres a XVIII dies de maig en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXX cinch e del regne del dit senyor Rey XL. E volgue e mana lo dit senyor Rey que la present carta sie ab son segell pendent segellada presents a aço testimonis en Pere dez Vall tresorer mossen Manuel Dentença en Bernat Buçot scriva de racio conseller del dit senyor Rey. En apres disapte a XIX dies del dit mes lo dit senyor Duch estant en la ciutat de Leyda en lalberch del sacrista de la dita Seu de Leyda ferma les dites coses e en aquelles consenti. E promes en sa bona fe estar per observacio de aquelles e contra aquelles o alcuna daquelles no fer ne venir en alcuna manera. E volgue e mana lo dit senyor Duch la present carta esser ab son segell pendent segellada presents per testimonis en aço mosen Lop de Gurrea mossen Francesch de Sent Climent consellers del dit senyor Duch e el dit Bernat Buçot scriva de racio del dit senyor Rey. Decanus Urgelli.

Dominus Rex mandavit mihi Francisco Çoqueti in cuius posse ipse et dominus dux et dicta curia firmarunt.

Fuit clausum per Franciscum Çoqueti domini Regis scriptorem.

Comunicaciones dirigidas por los Diputados de la Generalidad de Cataluña á los Magistrados municipales de Barcelona y de otros pueblos pertenecientes al Brazo Real, en las que se fija la cantidad con que han de contribuir al donativo otorgado en estas Cortes según el repartimiento hecho de orden de las mismas.

[1] Als molt honrats e savis los consellers e prohomens de la ciutat de Barcelona los deputats del General de Cathalunya residents en Barcelona salut ab creximent de honor. Be creem que sabets com la Cort general de Cathalunya en la ciutat de Leyda novellament celebrada ha donats per defensio de Cathalunya nonaginta mille florins dor pagadors per los tres braces de Cathalunya per tot lo mes dagost primervinent axi quels dits. xc^{m}. florins sien pagats per via de prestech segons nombre dels fochs per lo qual es estat derrerament pagat e contribuit o per la forma devall espressada. E com segons compartiment daquen fet per les persones en aço per la dita Cort ordonades venguen pagar a la dita Ciutat de Barcelona en los dits. xc^{m}. florins per. vi^{m}.dclxviii fochs per los quals ha contribuit e pagat derrerament comptant a rao de. x. sous per foch tres mille trecentas triginta quatuor libras Barchinone per ço per auctoritat del offici que usan vos espressament requerim que les dites. iii.^{m}cccxxxiiii lliuras haiats per tot lo dit mes dagost en nom nostre al honrat Nanthoni Bussot a aço ordonat per la dita Cort. Es entes empero que vosaltres segons ordinacio de la dita cort podets haver la prop dita quantitat per via de vendes de censals morts o de violaris o per aquella manera queus plaura. Certificant vos que per la dita quantitat vos sera respost per lo dit General a rao de. ii. sous per lliura lany lo qual interes vos sera comptat del dia que la dita quantitat haurets pagada a avant posat que abans del dit terme la paguets. Certificam vos encara que si per ventura vosaltres per la dita quantitat quius ve a pagar trobavets compradors de censals o de violaris sobre les generalitats de Cathalunya a rao empero de. ii. sous per lliura lany nosaltres farem eus offerim ara per lavors fer als dits compradors vendes dels dits censals e violaris sots aquelles promeses penes obligacions assignacions e altres cauteles acostumades de fer en semblants vendes per los deputats passats. No resmenys per cautela vostra farem e prometem ab la present fer a vosaltres per la dita quantitat que pagada haurets per. i. o per altre de les vies dessus dites letra testimonial per la qual puxa

[1] Archivo general citado.—*Registro de la Generalidad*, núm. 291, fol. 4 v.

apparer de la dita quantitat per vosaltres pagada e per aquella forma que hauda la haurets ab assignacio del dit interes de. II. per lliura lo qual ara per lavors prometem de pagar dels bens de la dita deputacio a la dita Ciutat o als compradors dels dits censals e violaris. En altra manera si la dita quantitat no haurets pagada en lo dit terme significam vos queus sera comptat mogubell a rao de. II. sous per lliura lany si per espay de. I. mes ço que no creem la tardavets de pagar. E no resmenys seria feta contra la universitat de la dita Ciutat e singulars daquella exequcio realment e de fet axi per la dita quantitat queus ve a pagar e per lo dit interes com per mogubells e altres messions que al dit General convengues a fer o sostenir per tarda de la dita paga e en altre manera hi seria procehit segons que per la dita cort es estat ordonat. Data en Barcelona a XVIII dies de juliol en lany de la nativitat de nostre senyor. M.CCC.LXX.V. Visa R. janer.

Semblant letra es estada tramesa per los dits honrats deputats als jurats e prohomens de vilaffrancha de penedes que paguen per tot lo mes dagost prop vinent per—DCCCXX fochs—CCCC.X lliures Barcelonesas. Data Barcelona ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als jurats e prohomens de la vila de Granollers que paguen per tot lo mes dagost prop vinent per—CXXXVII fochs—LXVIII lliures X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als jurats e prohomens de la vila de Terraça que paguen per tot lo mes dagost prop vinent per—CLXXXXIIII fochs a rao de X sous per foch—LXXXXVII lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als jurats e prohomens de Vilamaior que paguen per tot lo mes dagost prop vinent per—LVIII fochs a rao de X sous per foch—XXVIII lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als jurats e prohomens de la vila de Caules de Muntbuy que paguen per tot lo mes dagost prop vinent per—CXVI fochs a rao de X sous per foch—LXVIII lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa als jurats e prohomens de Cerboç que paguen per tot lo mes dagost prop vinent per—CCXXVIII fochs a rao de X sous per foch—CXXIII lliures X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als jurats e prohomens de la vila de Apiera que paguen per tot lo mes dagost prop vinent per—CLXXV fochs a rao de X sous per foch—LXXXVII lliures X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als jurats e

prohomens de la vila de Agualada que paguen per tot lo mes dagost per—CCVI fochs a rao de X sous per foch—CIII lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als jurats e prohomens de la vila de Cubelles que paguen per tot lo mes dagost prop vinent per—CLVII fochs a rao de X sous per foch—LXXVIII lliuras X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del castell de la Rocha den P. Marques que paguen per tot lo mes dagost prop vinent per—CCV fochs a rao de X sous per foch—CII lliures X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del castell de Muncada de la senyora Reyna que paguen en lo dit terme per—LXIIII fochs a rao de X sous per foch—XXXII lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del castell de sent Mersal que paguen en lo dit terme per—XXXV fochs e mig a rao de X sous per foch—XVII lliures XV sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del castell de Ça pera que paguen en lo dit terme per—L fochs a rao de X sous per foch—XXV lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los deputats als prohomens del castell den Gueraulo Clesqueri que paguen en lo dit terme per—LXXVIIII fochs a rao de X sous per foch—XXXVIIII lliures X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la parroquia dargentona den P. dez bosch que paguen en lo dit terme per—LXXV fochs a rao de X sous per foch—XXXVII lliuras X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Vilaçar den P. dez bosch que paguen en lo dit terme per—LXXX fochs a rao de X sous per foch—XXXX lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Cabrera den Bernat Sent Vicens que paguen en lo dit terme per—LXIIII fochs a rao de X sous per foch—XXXII lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Tiana que paguen en lo dit terme per—XXXVII fochs a rao de X sous per foch—XVIII lliures X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens dalella que paguen en lo dit terme per—LXI fochs a rao de X sous per foch—XXX lliures X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens

de la parroquia de Santa Maria de Badalona que paguen per tot lo mes dagost prop vinent per—LXXXXIII fochs a rao de x sous per foch—XLVI lliures x sous. Data ut supra XXIII de juliol.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la parroquia de Sent Andreu de Palomar que paguen per tot lo mes dagost prop vinent per—XLVII fochs a rao de x sous per foch—XXIII lliuras x sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Castell de fels què paguen en lo dit terme per—XXXXII fochs a rao de x sous per foch—XXI lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Viladecans den Francesch burgues que paguen en lo dit terme per—XXXXVI fochs a rao de x sous per foch—XXIII lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de les parroquies de sent Feliu de lobregat e de sent Just des vers que paguen en lo dit terme per—XXXVII fochs a rao de x sous per foch—XVIII lliures x sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la bandada de la muntanya de sent Boy que paguen en lo dit terme per—LVII fochs a rao de x sous per foch—XXVIII lliures x sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la parroquia de Sent Boy qui son den latera que paguen en lo dit terme per—LXXXI fochs a rao de x sous per foch—XL lliures x sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la parroquia de sent Climent den Jacme March que paguen en lo dit terme per—XXXIII fochs a rao de x sous per foch—XVI lliures x sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Gava que paguen en lo dit terme per—XXXVII fochs a rao de x sous per foch—XVIII lliuras x sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Collbegues que paguen en lo dit terme per—XXXXIIII fochs a rao de x sous per foch—XXII lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la bandada del Prat de Sent Boy que paguen en lo dit terme per—XXXVIIII fochs a rao de x sous per foch—XVIIII lliures x sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens

de sent feliu de Codines del terme del castell de Muntbuy que paguen en lo dit terme per—XLIIII fochs a rao de x sous per foch—XXII lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los deputats als prohomens de Muntmelo desgleya que paguen en lo dit terme per—XXXII fochs a rao de x sous per foch—XVI lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del castell de dorrius que paguen en lo dit terme per—LIIII fochs a rao de x sous per foch—XXVII lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del castell de Muntornes de cavallers que paguen en lo dit terme per—LXXVIII fochs a rao de x sous per foch—XXXVIII lliures x sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la parroquia de sent Esteva de ça garriga desgleya e de cavallers que paguen en lo dit terme per—XXXVIII fochs a rao de x sous—XVIII lliuras x sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa als prohomens de Mollet que paguen en lo dit terme per—XXXI fochs a rao de x sous per foch—XV lliuras x sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la parroquia de Santa Perpetua de Moguda que paguen en lo dit terme per—XXXII fochs a rao de x sous per foch—XVI lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Palou que paguen en lo dit terme per—XXXI fochs a rao de x sous per foch—XV lliuras x sous.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Vilamaior que paguen en lo dit terme per—XXXXI fochs a rao de x sous per foch—XX lliuras x sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del castell de Muntbuy que paguen en lo dit terme per—XXX fochs a rao de x sous per foch—XV lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Castell de Canoves que paguen en lo dit terme per—LVIII fochs a rao de x sous per foch—XXVIII lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Sent Genis çamenla que paguen en lo dit terme per—XXXVI fochs a rao de x sous per foch—XVIII lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens

de la parroquia de Sent P. de Begues del terme del castell de Muntbuy que paguen en lo dit terme per—XLI fochs a rao de X sous per foch—XX lliures X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Lissa sobiera del terme del castell de Muntbuy que paguen per tot lo mes dagost prop vinent—XLVI fochs a rao de X sous per foch—XXIII lliures. Data a XXIII de juliol del any MCCCLXXV.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la vila de Sent Cugat de Valles qui son del paborde que paguen en lo dit terme per—XXXV fochs e mig a rao de X sous per foch—XVII lliures XV sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del Castell dez Faz que paguen en lo dit terme per—CI fochs a rao de X sous per foch—L lliuras X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Corro jusa e sobira que paguen en lo dit terme per—XXX fochs a rao de X sous per foch—XV lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Lissa jusa que paguen en lo dit terme per—XXXII fochs a rao de X sous per foch—XVI lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Matadepera que paguen en lo dit terme per—XXX fochs a rao de X sous per foch—XV lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la parroquia de Santa Eulalia de Ronsana que paguen en lo dit terme per—XXXVI fochs a rao de X sous per foch—XVIII lliures. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del castell de Matero que paguen en lo dit terme per—CLXXXIIII fochs a rao de X sous per foch—LXXXXII lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Taya que paguen en lo dit terme per—XXXVIIII fochs a rao de X sous per foch—XVIIII lliuras X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Badalona qui son desgleya que paguen en lo dit terme per—XLIII fochs a rao de X sous per foch—XXI lliuras X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la parroquia de sent Andreu de Palomar qui son desgleya per—LXXIIII fochs a rao de X sous per foch—XXXVII lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la parroquia de Senta Coloma de Gramanet que paguen en lo dit

terme per—XXXI fochs a rao de X sous per foch—XV lliuras X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del hospital de Cervallo qui son desgleya que paguen en lo dit terme per—LX fochs a rao de X sous per foch—XXX lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del castell de Corbera que paguen en lo dit terme per—XLI fochs a rao de X sous per foch—XX lliuras X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la vila de Oulesa que paguen en lo dit terme per—CLI fochs a rao de X sous per foch—LXXV lliuras X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de Sent Vicens de Serria qui son desgleya que paguen en lo dit terme per—LXVIII fochs a rao de X sous per foch—XXXIIII lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del castell de Rubi que paguen en lo dit terme per—LV fochs a rao de X sous per foch—XXVII lliuras deu sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del castell dez Pujol que paguen en lo dit terme per—XXXVI fochs a rao de X sous per foch—XVIII lliuras. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la vila de Moli del Reig que paguen en lo dit terme per—CVIIII fochs a rao de X sous per foch—LIIII lliuras X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens del castell de Cervello que paguen en lo dit terme per—CLXI fochs a rao de X sous per foch—LXXX lliuras X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de sent Just dez vers e sent Feliu de lobregat que paguen en lo dit terme per—LI fochs a rao de X sous per foch—XXV lliuras X sous. Data ut supra.

Semblant letra es estada tramesa per los dits deputats als prohomens de la vila de Sent Boy que paguen en lo dit terme per—LXXXI fochs a rao de X sous per foch—LX lliuras X sous. Data ut supra.

[1] Lo Rey.

Promens be creem que sapiats com lo General de Cathalunya en la Cort de Cathalunya derrerament per nos celebrada en la ciutat de Leyda ha donats a la defensio de Cathalunya. XC^{m}. florins dor darago

[1] ARCHIVO GENERAL citado.—Reg. 1.508, fol. 173.

pagadors per los tres braços del dit General segons lo compartiment daquen fet a rao de x sous per foch per tot lo mes dagost primer vinent. E com nos per co com es fort necessari que prestament hajam moneda de que sia pagat lo sou á les gents nostres darmes que son en Rossello e tot jorn hi trametem hajam emprades totes aquelles universitats de les ciutats viles e lochs on son estats e molts prelats richs-homens e cavallers queus antissipassen pagar ço quels pertany pagar segons lo dit compartiment en los dits. xc^{m}. florins e daço nos hagen obeit e de fet hagen feta la dita anticipacio en tant que huy no resta en Cathalunya algun loch notable qui no hage feta la dita anticipacio sino vosaltres. E per aquesta rao vage aqui a vosaltres de part nostra e dels deputats de Cathalunya lo feel nostre en Berthomeu Amergos ciutada de Manresa deputat local en tot lo bisbat de Vich elet per la dita Cort per çous pregam aytan afectuosament com podem que la dita anticipacio vullats fer segons que per lo dit en Barthomeu serets request al qual donats sobre aço plenera fe e creença e lo dit Barthomeu reebra la moneda que per aquesta rao pagarets eus en fara apocha ab seguretat queus sera tornada de les generalitats ab II sous per libra dintre e sus lany del temps queus sera retardada a restituir. E daço farets a nos assenyalat servey e al dit general gran be attes lestament en que la terra es huy posada. Dada en Manresa a XXIII dies de juliol del any MCCCLXXV. Decanus Urgelli.

Regens cancellarie misit eam sigillatam.

Dirigitur consiliariis et probis hominibus civitatis Vici.

Similis littera fuit missa probis hominibus ville de Modiliano.

Comunicación de los Diputados de la Generalidad de Cataluña á los Paeres y Prohombres de la ciudad de Tortosa.[1]

Senyors vostra letra havem reebuda en la qual nos fahiets saber queus merevellavets car nos no haviem trameses a les persones ordonades a comptar los fochs en la ciutat e bisbat de leyda les comisio e letres qui per la Cort e per lo senyor Rey son estades feytes a les dites persones sobre asso assignades e no exeguien la ordinacio de la dita Cort. Et que daço vosaltres vos sentiets com entenets que sia interes vostre per ço com lo temps a comptar los dits fochs assignat se escorre tots dies pero cogitavets que aço degues venir per falta de moneda e

[1] ARCHIVO GENERAL citado.—*Registro de la antigua Generalidad*, núm. 231, fol. 1.

que si ho feya no era sens colpa nostra car parria versemblant que hi poguessen haver provehit per que si per ventura nos estavem de procehir al dit comptament per falta de moneda afferiets vos que si nos aço prometiem que vosaltres de la paga que devets fer per tot lo mes dagost prop vinent per raho de la proferta dels xc^{m} florins bestraurets al salari assignat als dits compradors e si aço no prometiets que hi volguessem provehir per tal via quel dit comptament de fochs se fahes ab acabament segons que estes coses e altres en la dita vostra letra largament se contenen, a les quals coses vos responem ço es a la offerta que feets de bastraure al salari dels dits compradors e aço de la paga que á la ciutat de leyda ve a pagar per raho de la dita proferta en lo dit mes dagost que nos aço no consintriem per ço que desviament en vostres comptes ne per aço ne per altre nos pogues seguir. Quant es de la peccunia necessaria als salaris dels comptadors vos certificam que nos havem treballat e hi treballam de haver e procurar la ab diligencia encara que en breus dies sens dupte nos haurem trameses les dites provisions ab la moneda axi als comptadors del bisbat de leyda com dels altres bisbats e podets pensar que si no haguessem a trametre moneda sino aqui que ja la haguerem hauda car no es tanta mas com sabets havem ne a tremetre a tots los comptadors dels altres bisbats de Cathalunya e es pus covinent que ensemps sia tramesa en cascun bisbat per ço quel comptament dels dits fochs se faça en I temps concorrent car si en I bisbat era fet e en laltra romania a fer seria cosa desordonada. Data en Barchinona a XVI dies de juliol en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXV.

Los deputats de Cathalunya residents en Barchinona ordonats en la Cort general derrerament en leyda celebrada.

Dirigitur Paheriis et probis hominibus civitatis Ilerde.

Comunicación del capiscol de la catedral de Urgel al Conde de Ampurias.[1]

Senyor sapiats quel honrat en Ramon ça Rovira Ciutada de Barchinona qui segons que sabets per lá cort general en leyda derrerament celebrada es estat ordonat deputat de Cathalunya per lo bras reyal ir que fou dilluns a XXX dies de juliol en ple consell de. C. jurats de la ciutat de Barchinona renuncia al dit offici de la dita deputacio e a tot exercici de aquell. E a fer aço la induit car lo senyor Rey segons que he

[1] Archivo general citado.—*Registro de la antigua Generalidad*, núm. 291, fol. 26 v.

entes li havia manat e inibir ab letra sua que no usas del dit offici. E per esta raho jo son romas tot sol en lo offici de la deputacio. Car sabets be senyor que mosen en G. des Palau qui per vos es substituit en lo dit offici es en les parts de Pallars per emprar alguns lochs que facen la anticipacio de la paga dagost. E per conseguent no es algu qui ab mi ensemps haia poder de obligar se als cambiadors o prestadors de quis ha a menlevar la moneda necessaria als soldats de Rossello perque convendra que la paga dels soldats per aço se haia a tardar e encara per lo despetxament de la galiota qui deu anar al alguer a la qual ja haviem feta paga de. M. florins e mes e per conseguent los altres affers de la deputacio, perque senyor significh vos aquestes coses per ço que ab lo senyor Rey vos placia provehir sobre aço per aquella forma que sia mes be e profit al general; jo daquest fet scriu al senyor Rey suplicant a la sua senyoria que hi vulla provehir e de scriure a mi sa intencio que li plaura sia fet sobre les dites coses. Jo senyor els oidors dels comptes de la deputacio ab aquells a aço ordenats per la dita cort sabuda la intencio del senyor Rey entenem a procehir de eleger algun del bras reyal en loch del dit R. ça Rovira perque es master que vos senyor façats que el dit substituit vostra sia present a la dita eleccio o al menys ab carta vullats loar e consentir a la dita eleccio per nos faedora del dit deputat. Car aço es subiranament necessari ques faça si volets axi com ho enten quels fets del general haien bon recapte. Deus senyor vos conserve en la sua gracia. Scrita en Barchinona a XXXI de juliol en lany de la nativita de nostre senyor MCCCLXXV.

R. Janer cabiscol durgell ques comana senyor en vostra gracia.

Dirigitur egregio viro Comiti Impuriarum.

Real carta en que se manda ejecutar cierta provisión acordada por las Cortes.

[1] En Pere etc. Als amats e feels tots e sengles officials e sotsmeses nostres on sevol constituits als quals la present pervendra salut e dileccio laltre dia fonch feta per la Cort general de Cathalunya ques celebrava en la ciutat de Leyda la provisio seguent:

La Cort general de Cathalunya qui de present se celebra en la ciutat de Leyda: Als honrats tots e sengles compradors de les generalitats de la bolla del plom e del segell de la cera quis leven es cullen en lo

[1] ARCHIVO GENERAL citado.—Reg. 1508, folios 173 v.-175.

Principat de Cathalunya venudes a un any qui fo finit lo primer dia del present mes de juny com encara als compradors de les generalitats de les entrades e exides venudes a I any lo qual sera finit per tot lo mes de juliol prop vinent salut e honor. Jassia que la dita Cort haie novellament comanat lofici del regiment dels comptes de la diputacio del General de Cathalunya al honrat Nanthoni Buçot ciutada de Barchinona per ço com lonrat en Bernat Buçot qui aquells comptes regia es estat fet novellament escriva de racio de casa del senyor Rey. Empero per tal com lo dit en Bernat Buçot ha fetes les dites vendes e ha obligades aquelles als cambiadors qui han fetes dites per lo general de Cathalunya e per necessitat del dit general e ha a pagar los annuals dels censals e violaris quis fan per lo dit general daci per tot lo mes de juliol dessusdit. Per ço per tenor de la present la dita Cort vol ordona e us mana que de tots los preus per los quals les dites generalitats son per vosaltres comprades e de tot ço que per vosaltres e cascun de vos roman a pagar dels preus daquelles responats al dit en Bernat Buçot o a qui ell volra e aquelles donets e paguets a ell per los termens e pagues entre ell e vosaltres compreses. Car la dita Cort de reebre aquells preus e de fer a vosaltres e a cascun de vos apocha o apoques e absoltes e altres coses al dit fet necessaries e expedients dona al dit en Bernat Buçot bastant e ple poder. E tot ço que per ell sobre les dites coses sera fet reebut diffinit e confessat la per ferm axi com per la dita Cort era fet. En testimoni de la qual cosa la dita Cort mana esser feta la present ab los segells de mossen lo bisbe de Leyda del senyor Comte durgell e del honrat en Ramon Ça rovira ciutada de Barchinona segellada. Scrita en Leyda a VIII dies de juny en lany dessus escrit.

E com nos supplicant e instant humilment lo dit en Bernat Buçot haiam deliberat e vullam de tot en tot que la dita provisio axi com aquella que es justa e raonable sia plenerament exeguida attes lo gran carrech quel dit general soste per falta de les pagues quels dits compradors han cessades e cessen e attes lo dampnatge quen sofferen alguns cambiadors de Barchinona dels quals per lo dit Bernat en nom del dit general son estades manlevades grans quantitats de moneda a les quals nos pot satisfer entro quels dit compradors haien complidament pagat ço que deuen. Per ço a vos e a cascun de vos dehim e manam expressament e de certa scientia sots pena de. M. libres Barchinone e encara a vosaltres officials sots virtut del sagrament e homenatge que fet havets de exeguir servar e complir totes ordinacions capitols e actes de les dites corts generals axi com a mers exegudors e sens tota solemnitat de dret e consell de jutges e de assessors que axi e quant per lo dit nostre

scriva de racio requests serets de paraula o per escrits o per qualsevol persones axi porters com altres havents dell poder sobre aço forcets e destrengats realment e de fet los dits compradors e cascun dells en persones e bens segons e per la forma que tenguts e estrets hi sien a pagar al dit Bernat Buçot o a qui ell volra tot ço que degen per la raho contenguda en la letra damunt inserta ensemps ab tots dans e messions axi de salaris cotidians daquells qui per demanar e haver aço seran destinats per lo dit Bernat Buçot com altres qualsevol despeses justament fetes e daquiavant faedores no servada alguna solemnitat de dret. Mas solament attesa la forma per la qual sots estrets axi com dit es ab sagrament e homenatge de exeguir les dites coses e altres concernents los dits actes e capitols de Cort e esguardada la forma dels empreniments promissions e covinences fetes entrel dit Bernat e los compradors dessusdits sobre la paga dels preus de les dites generalitats. E aço per res no mudets ni allonguets dia ni hora si de la dita pena e lesio de vostra fe volets romandre quitis. En altra manera ab la present manam als nostres porters e altres officials domestichs qui a aço seran elets per lo dit en Bernat Buçot sots incurriment de la nostra ira e indignacio que si e quant per lo dit Bernat requests ne seran hagen de tots aquells de vosaltres qui en aquests affers seran negligents la dita pena de. M. lliures sens tota remissio. E no resmenys contra los dits compradors e cascun dells e lurs bens facen axi como a mers exequdors totes execucions enantaments e compulsions necessaries entro a compliment de les quantitats principals degudes per los dits preus de les generalitats e de les messions damuntdites tota excusacio dilacio e excepcio foragitada. Car nos en aquell cas comanam a ells e a cascun dells en e sobre les dites coses e devallants daquelles plenerament nostres veus. E manam per ells esser fet memorial de tots los qui a aço desobedients seran de vos altres officials per ço que de la lesio de lur fe hagen aquella punicio ques pertany la qual punicio reservam a nostre propi juhi. Dada en Barçelona lo primer dia de setembre en lany de la nativitat de nostre senyor MCCCLXXV. Decanus Urgelli.

Petrus Benviure mandato Regis facto per Bernardum de Bonastre consiliarium et prothonotarium.

SUPLEMENTOS

I

Á LAS CORTES DE CERVERA DE 1359. (Tomo II, pág. 39.)

Quatuor gravaminum omnium trium brachiorum.

[1] In nomine Domini amen. Pateat universis. Quod Nos Petrus Dei gratia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque Barchinone Rossilionis et Ceritanie. Exposito nobis reverenter quod gravaminibus per Generale Cathalonie nunc in Curia quam celebramus in villa Cervarie congregatum, nos et officiales nostros ab aliquo tempore citra fecisse et fieri fecisse diversas exactiones et compulsiones tam in personis quam in rebus et alia gravamina de quibus infra mencio existit. Ideo ad humilem supplicationem per vos, reverendum et venerabilem in Cristo Patres, Petrum Terrachone Archiepiscopum et Berengarium Gerundensem episcopum, et alios etiam prelatos et personas ecclesiasticas necnon comites vicecomites barones et milites atque etiam sindicos civitatum et villarum nostrarum Cathalonie et cunctos alios qui ad curiam quam in villa Cervarie de presenti tenemus convenistis propterea nobis factam concedimus de approbatione consilio et consensu totius presentis curie generalis vobis omnibus et singulis prenominatis et cunctis aliis personis et universitatibus infra Principatum Cathalonie nunc et in futurum degentibus et constitutis et toti etiam generali Cathalonie quod ex aliquibus peccuniarum exactionibus etiam propter abusum usatici Princeps namque vel alium quemcumque abusum et personarum compulsionibus de et super intrando in galeas aut alia vasa marina nostrarum armatarum pluribus et diversis personis dicti Principatus Cathalonie factis et fieri iussis per

[1] Archivo general citado.—Reg. 1.505, folios 1-5.

nos vel illustrem alieuoram Reginam Aragonum consortem nostram carissimam ut locumtenentem nostri et officiales portarios vel quosvis alios comisarios vel executores nostros et ipsius occasione guerre inter nos et regem Castelle vigentis vel alia quavis causa a tempore videlicet citra quo prima generalis Curia per nos in villa Perpiniani extitit celebrata aut ex quibusdam sententiis per quosdam sapientes nostre curie nomine aut de mandato nostro aut alias latis contra quasdam universitates Cathalonie super prebendo nobis in sucursum dicte guerre certum auxilium et iuvamen aut etiam ex certo iudicio in generali Curia quam ultimo Barchinone celebravimus edito sive facto nona decima die mensis octobris anno a nativitate Domini MCCCL octavo quod iudicium incipit. In Dei nomine. Nos Petrus Dei gracia Rex Aragonum etc. Pridem nos pro declaracione fienda in Generali Curia et etc. et finit Adicientes quod tam Nos et ius nostrum quod ipsi omnes et eorum jus sint in eis puncto esse et statu quibus erant antequam presens curia teneretur in tantum quod ex presentis curie iudicio nobis ac eisdem non acrescat jus aliquid aut decrescat aut quibuscumque sententiis aut declarationibus occasione dicti iudicii factis aut etiam ex obligationibus seu securitatibus per nonnullas universitates civitatum et villarum nostrarum Cathalonie de mandato nostro vel dicte Regine ut locumtenentis nostri quibusdam mercatoribus et civibus Barchinone prestitis super exsolvendo eisdem certas quantitates peccunie pro valore duodecim mille florenorum quos sibi deberi pretendebat per nonnullos januenses qui ex pacto inito per nostros procuratores et nuncios cum duce et comuni Janue a nostre captionis iugo liberati nudius extiterunt aut esse ex quibuscumque aliis actibus judicialibus vel extra iudicialibus per nos aut dictam reginam ut locumtenentem nostram aut nostros vel ipsius officiales portarios executores aut quosvis alios comisarios seu judices sive sententiando judicando declarando cognoscendo disponendo ordinando consulendo mandando taxando et forcias aut toltas faciendo vel alias exequendo aut alias qualitercumque et quomodocumque a dicto citra tempore promissorum occasione factis aut fieri jussis vel etiam acceptatis aut etiam ex-quibusdam pragmaticis sanctionibus et quibusdam declarationibus vel aliis quibuscumque preiudiciis seu aliis gravaminibus in generali vel speciali que per nos aut alios ex-comisione vel de mandato nostro facte et late a dicto citra tempore extiterunt, que tamen pragmatice sanctiones preiudicia seu gravamina si que ultra predicta contra constitutiones Cathalonie vel usaticos Barchinone vel consuetudines usus privilegia libertates et inmunitates generales vel speciales late et facte fuerunt nullum jus nobis aut nostris sucessoribus

in possesione vel proprietate aut alias quomodolibet adquiratur nec nobis superius nominatis aut alicui seu aliquibus ex vobis aut cunctis aliis personis nec hominibus vestris et universitatibus ac Generali Cathalonie coniunctim vel divisim in possesione vel proprietate aliquatenus amittatur nec adquisitum fuisse vel amissum dicatur nec dici possit aut etiam allegari nec predicta aut predictorum aliquod trahi possint ad consequentiam vel exemplum vel argumentum aut simile aliquod inde sumi. Et si quis contra contenta a principio usque ad versum aut etiam ex quibusdam exclusive scienter et cum pertinacia allegando vel alias fecerit ipso facto nisi certificatus de hoc infra triduum destitit sit infamis, super cuius infamia nequeat per nos aut successores nostros nisi cum consensu generalis Curie Cathalonie dispensari. Et si forsan nos aut quivis alius de hiis certificati et requisiti id infra triduum non prohibuerimus aut prohibuerit cum efectu, eo ipso amitamus et amitat causam illam in qua contrarium predictorum permiserimus et non prohibuerimus aut permiserit et non prohibuerit allegari. Et nichilominus promittimus in nostra bona fide regia quod restituemus seu restitui faciemus hominibus ecclesiarum totum id quod ab eis habitum vel exactum fuerit de mandato nostro aut dicte regine aut locumtenentis nostri vel officialium aut commisariorum nostrorum vel eiusdem regine pretextu tallie octo solidos a quolibet focho hominum ecclesie habendorum anno presenti per dictam reginam ut locumtenentem nostri indicte et per nos etiam post redituum de Maioricis ad partes Cathalonie confirmate et quamlibet temporalitatem redditus et bona per nos aut de mandato nostro hac de causa et occupatam vel occupatos emparata vel emparatos eis a quibus occupata vel occupati emparata vel emparati extiterunt restituimus et absolvimus cum presenti. Et quod super his et aliis omnibus et singulis supradictis et infrascriptis vobis et cuique vestrum et universitatibus supradictis et cuilibet earundem et hominibus vestris ac aliis quorum intersit litteras executorias concedemus et fieri faciemus libere et absque iure sigilli et etiam quod faciemus cancellari et deleri dictas securitates et obligationes per dictos mercatores et cives Barchinone et de eis liberationem fieri illis universitatibus et personis que easdem fecerunt. Quasquidem etiam securitates et obligationes nullas esse decernimus et pro infectis penitus haberi volumus ex debito justitie et nostre regie plenitudine potestatis. Nos vero integre dictis mercatoribus satisfaciemus vel satisfieri faciemus. Concedimus etiam et volumus et perpetuo ordinamus quod nos et vos omnes et singuli superius nominati et homines vestri et nostri successores et vestri ac etiam cuncte universitates et persone Cathalonie presentes pariter et

future et totum etiam ipsum Generale Cathalonie predictis omnibus que a dicto citra tempore acta et attemptata fuerint non obstantibus simus et sint in omnibus et per omnia in eis esse et statu quibus eramus et erant tempore quo dicta prima curia Perpiniani celebrata extitit et finita. In tantum quod ex aliquibus que postmodum ut premittitur secuta fuerunt nullum ius nobis aut vobis vel ipsis nec alicui aut aliquibus in ipsis aut nostris vel vestris aut ipsorum successoribus vel eorum hominibus vel alicui universitati vel persone acrescat aut decrescat vel acrevisse aut decrevisse deinceps per quempiam dici possit aut etiam allegari. Quoniam nos cum presenti revocamus anullamus irritamus et cassamus et nulla irrita et cassa nunciamus omnia et singula que huic nostre voluntati et ordinationi ac aliis in presenti instrumento superius et inferius contentis possent aliquatenus generaliter vel specialiter contrahere et que etiam esse possent contra constitutiones et consuetudines Cathalonie generales vel speciales usaticos Barchinone usus usantias universales vel particulares cuiuslibet civitatis ville vel loci Cathalonie atque etiam contra privilegia concessiones beneficia libertates et inmunitates per nos aut nostros predecessores vel omnibus et singulis prenominatis et vestris predecessoribus et cunctis universitatibus et personis Cathalonie ad supplicationem vestri vel ipsarum universitatum et personarum aut nostri vel nostrorum predecessorum motu proprio aut alias qualitercumque in generali vel speciali concessa, quibus ex aliquibus que acta vel secuta fuerunt post finitam dictam priman curiam Perpiniani usque in hunc presentem diem preiudicium aliquid nolumus generari imo volumus ea omnia remanere in suis pleno robore et valore eisque uti libere valeatis quemadmodum ante dictas pragmaticam seu pragmaticas sanctiones declarationes et alia subsequta in preiudicium predictorum facere poteratis et consuevistis. Volumus autem ut nullum super hoc dubium oriatur quod restitutio contenta in versu aut etiam ex quibusdam etc. ibique tamen pragmatice et etiam ad contenta ante dictum versiculum limitanda nullatenus extendatur. Declaramus etiam in predictis non comprehendi sententias ultra predictos casus a principio comprehensos usque ad dictum versiculum aut etiam ex quibusdam et etiam inter nos aut quoscumque alios per nos aut alios ex comissione vel de mandato nostris causa cognita latas nec etiam donationes per nos factas aut venditiones aut quosvis alios contractus actus seu negocia inter nos aut alios voluntarie celebratos extra casus enim in dicto capitulo comprehensos. Et ut predicta omnia et singula melius observentur et ut ad ea observanda fortiori vinculo astringamur iuramus per Deum et crucem

Domini nostri Jhesu Cristi coram nobis positam atque etiam quatuor sancta Dei evangelia manibus nostris corporaliter tacta predicta omnia et singula tenere perpetuo observare et contra ea non facere vel venire aliquo ingenio vel arte. Mandantes cum presenti vicem specialem quoad hec in re gerenti cunctis successoribus nostris et inclito ac magnifico infanti Johanni primogenito nostro carissimo duci Gerunde et Comiti Cervarie nec non et Generali Gubernatori nostro et eius vices Gerentibus et cunctis aliis officialibus et iudicibus nostris presentibus et futuris quod predicta omnia et singula teneant et observent et faciant per cunctos nostros subditos teneri et perpetuo observari et contra ea seu aliquod predictorum non veniant nec quemquam venire permittant aliqua ratione. Hec igitur omnia et singula supradicta facimus concedimus et promittimus vobis dictis prelatis et aliis personis ecclesiasticis infantibus baronibus richis hominibus militibus et aliis quibusvis personis de brachio militari, Necnon universis et singulis sindicis et procuratoribus universitatum civitatum et villarum regiarum Principatus Cathalonie et vestris successoribus in manu et posse scriptoris et notarii infrascripti tamquam publice persone hec a nobis pro vobis et omnibus aliis personis quarum interest et intererit et interesse potest et poterit legitime stipulantis paciscentis et recipientis. Promittentes sub virtute per nos superius prestiti iuramenti quod nunquam contra predicta vel aliqua de predictis veniemus consentiemus aut aliquem venire permittemus aliquo iure causa vel etiam ratione sub bonorum nostrorum omnium ypotheca. In cuius rei testimonium presens publicum instrumentum fieri et sigillo magestatis nostre jussimus comuniri. Datum et actum in villa Cervarie nonadecima die decembris anno a nativitate Domini Millesimo trecentesimo L° nono. Nostrique regni vicesimo quarto. Franciscus Tau.

Signum ✠ Petri Dei gratia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comitisque Barchinone Rossilionis et Ceritanie qui has constitutionem revocationem et concessionem et omnia alia et singula in eis contenta de consilio approbatione et consensu totius curie prelibate laudamus firmamus concedimus et iuramus.

Signum ✠ Petri Terrachonensis Archiepiscopi Cancellarii. Sig ✠ num Berengarii Gerundensis Episcopi. Sig ✠ num Hugonis Urgellensis episcopi. Sig ✠ num Fratris Joannis Ferdinandi de Heredia castellani Emposte ac Prioris Santi Egidii Castelle et Legionis. Sig ✠ num fratris Petri Arnaldi de Parietibus tortis Prioris Cathalonie ordinis Sancti Joannis Hierosolimitani. Signum Romei de Cumbis prepositi Terrachone. Signum fratris Arnaldi Abbatis Monasterii Populeti constructi infra archiepiscopatum

Terrachone. Signum fratris Bernardi abbatis Monasterii Campirotundi constructi infra limites episcopatus Gerundensis. Signum Arnaldi de Busquetis decretorum doctoris procuratoris Episcopi Barchinone. Signum Petri de Caneto canonici procuratoris capituli Barchinone. Signum Capdevila Calvoni procuratoris capituli Ilerdensis. Signum Galcerandi de Monteacuto procuratoris capituli Gerunde. Signum Jacobi de Ingla procuratoris Episcopi Vicensis. Signum Berengarii de Podiolo procuratoris capituli Vicensis. Signum Francisci Christophori procuratoris capituli Dertuse. Signum Raimundi de Guardiolis procuratoris capituli Urgellensis. Signum fratris Raymundi de Campodei procuratoris abbatis Rivipulli et prioris Montserrati. Signum fratris Petri Guillelmi procuratoris abbatis Sancti Michaelis de Cuxano. Signum Bernardi Calveti canonici Monasterii Sancti Johannis de Abbatissis procuratoris Abbatis dicti Monasterii. Signum fratris Petri Poncii de Sancto Martino procuratoris abbatis Sancti Benedicti de Bagiis. Signum fratris Berengarii de Osona procuratoris abbatis Monasterii Sanctarum Crucium, predictorum omnium qui has constitutionem concessionem et revocationem ac omnia et singula in eis contenta pro nobis ipsis et pro omnibus aliis de brachio Ecclesie laudamus approbamus concessimus et firmamus.

Sig✠num Guillelmi de Montsonis. Sig✠num Arnaldi de Pratis procuratorum infantis Ferdinandi Marchionis Dertuse. Sig✠num Petri Comitis Urgellensis. Signum Petri Montsonis. Signum Berengarii Ça corbella procuratorum Egregie Sicilie Comitisse Urgellensis et vicecomitisse agerensis. Signum Petri de Ulugia actoris tutoris comitis Pallariensis. Signum Poncii de Altarriba procuratoris comitis Ausonie. Signum Ugonis vicecomitis Cardone. Signum Petri de Invidio procuratoris vicecomitis Castriboni. Signum Petri Galcerandi de Pinosio. Signum Berengarii de Rippellis. Signum Artaldi de Focibus. Signum Gombaldi de Angularia. Signum Arnaldi de Erillo. Signum Bernardi de Ulzinellis. Signum Bernardi de Camporellis. Signum Poncii de Altarriba. Signum Raymundi de Peguera. Signum Johannis Berengarii de Rayadello. Signum Raymundi Berengarii de Villafrancha. Signum Guillelmi Raymundi ça Cirera. Signum Francisci de Pulcrocastro. Signum Berengarii de Perapertusa procuratoris vicecomitis insule et de Caneto. Signum Arnaldi de Miralles, predictorum omnium Qui has constitutionem concessionem revocationem et omnia alia et singula in eis contenta pro nobis omnibus qui hic sumus presentes et omnibus aliis de nostro brachio militari laudamus approbamus concedimus et firmamus.

Signum Aymerici Duray. Signum Romei de Busquetis. Signum Petri

Terreni legum doctoris. Signum Petri de Plano sindicorum universitatis Barchinone. Signum Petri de Muntanyana. Signum Petri de Carcassona. Signum Petri de Podio sindicorum universitatis civitatis Ilerde. Signum Narcisii de Sancto Dionisio legum doctoris. Signum Francisci Pabie sindicorum universitatis civitatis Gerunde. Signum Guillelmi Rotundi. Signum Petri Borroni. Signum Francisci Taulerii sindicorum universitatis ville Perpiniani. Signum Raymundi Eymerici. Signum Francisci Turelli sindicorum universitatis civitatis Minorisse. Signum Petri Mironis. Signum Bernardi Egidii. Signum Arnaldi de Mecina. Signum Raymundi Petri sindicorum universitatis ville Cervarie. Signum Petri Poncii. Signum Valentini de Petra sindicorum universitatis Villefranche Penitentie Signum Petri Clementis. Signum Raymundi Morera Sindicorum universitatis ville Podii Ceritanii. Signum Bernardi Marquesii sindici universitatis Campirotundi. Signum Bernardi Viaderii sindici universitatis villefranche Confluentis. Signum Marchi de Bretonibus sindici ville Berge. Signum Bernardi de Prato sindici universitatis ville Bisulduni. Signum Petri Ferrarii sindici universitatis ville Apiarie. Signum Petri de Carboners sindici universitatis Sancti Petri de Auro. Signum Jacobi Alegre sindici universitatis de Figariis. Signum Petri Baiuli sindici universitatis ville Turricelle de Montegrino, predictorum omnium, Qui has constitutionem concessionem revocationem et omnia alia et singula in eis contenta tam nomine proprio quam nomine illorum quorum sumus sindici et procuratores quam omnium aliorum de brachio universitatum civitatum villarum regiarum Cathalonie laudamus approbamus concedimus et firmamus.

Testes fuerunt presentes ad predicta religiosus frater Daniel de Turribus ordinis Sancti Joannis Jerosolimitani nuncius egregii Marchionis de Montisferrati. Matheus Mercerii Camarlengus. Raymundus de Villanova alguatzirius. Eximinus Petri de Calataiubio promotor milites consiliarii. Jacobus de Basanta scriptor Domini Regis Johannes Lombardi et Arnaldus Serra mercatores civitatis Barchinone.

Sig✠num Bertrandi de Pinos scriptoris prefati Domini Regis ac Curie supradicte et auctoritate eiusdem Domini Regis notarii publici per totam terram et dominationem ipsius. Qui predictis omnibus et singulis presens interfuit et hec scribi fecit cum litteris rasis et enmendatis in linea tertia sine et in linea VIII ex et in linea XXII con et in linea XXVII iudicibus et in linea XXIX successo et in secunda linea firmarum brachii ecclesie constructi infra Archiepiscopatum Terrachone et alibi in eadem constructi infra limites Episcopatus Gerundensis et in quarta linea dictarum firmarum canonici et in quinta linea ipsarum firmarum et

pro omnibus aliis et in linea quarta firmarum brachii baronum Raymundi et in prima linea tertium religiosos et clausit. Petonada.

Dominus Rex in cuius posse cum tota presenti curia predicta firmavit et iuravit mandavit Bernardo de Pinos presentibus testibus supradictis.

Hoc instrumentum fuit traditum nunciis civitatis Barchinone.

Et simile instrumentum dictum et actum die et anno predictis signatumque hoc signo Francisci Tau et sigillo Magestatis impendenti munitum et clausum per dictum Bertrandum de Pinos scriptorem Regium et notarium ut supra fuit traditum Raymundo Ça noguera iurisperito nuncio Nobilis Hugonis vicecomitis Cardone.

Idem.

Item simile instrumentum datum et actum die et anno predictis signatumque hoc signo Francisco Tau et sigillo Magestatis impendenti munitum et clausum per dictum Bertrandum de Pinos scriptorem regium et notarium ut superius fuit traditum Berengario ça Corbella jurisperito nuncio Egregii Domini Comitis Urgellensis.

Idem.

Et simile instrumentum datum et actum die et anno predictis signatumque hoc signo Francisci Tau et sigillo magestatis impendenti munitum et clausum per dictum Bertrandum de Pinos scriptorem regium et notarium et superius fuit traditum Petro Clementi nuncio universitatis ville Podii Ceritanii.

Idem.

Et simile instrumentum datum et actum die et anno predictis signatumque hoc signo Francisci Tau et sigillo Magestatis impendenti munitum et clausum per dictum Bertrandum de Pinos scriptorem regium et notarium ut supra fuit traditum nuncio universitatis civitatis Gerunde.

Idem.

Et simile instrumentum datum et actum die et anno predictis signatumque hoc signo Francisci Tau et sigillo magestatis impendenti munitum et clausum per dictum Bertrandum de Pinos scriptorem regium et notarium ut superius fuit traditum nunciis universitatis ville Perpiniani.

Idem.

Et simile instrumentum datum et actum die et anno predictis signatumque hoc signo Francisci Tau et sigillo magestatis impendenti munitum et clausum per dictum Bertrandum de Pinos scriptorem regium et notarium ut supra fuit traditum nuncio universitatis ville Cervarie.

Idem.

Simile instrumentum datum ut supra signatumque hoc signo Fran-

cisci Tau et sigillo Magestatis impendenti munitum et clausum per dictum Bertrandum de Pinos scriptorem regium et notarium ut supra fuit traditum nunciis universitatis civitatis Ilerde.

Idem.

Pro tribus brachiis sublevamen preiudiciorum.

[1] In Dei nomine. Noverint universi. Quod Nos Petrus Dei gratia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque Barchinone Rossilionis et Ceritanie per nos et successores nostros presentes et futuros bono animo et spontanea voluntate et ex certa scientia Confitemur et in veritate recognoscimus vobis prelatis religiosis clericis et aliis personis eclesiasticis inffantibus baronibus richis-hominibus nobilibus et aliis personis generosis civibus burgensibus et aliis hominibus villarum et locorum Cathalonie ac cunctis hominibus totius Cathalonie Principatus cuiuscumque sint dignitatis dominationis conditionis et status qui ad presentem curiam generalem convenistis quam celebramus Cathalanis in villa Cervarie et etiam qui non convenistis et Mateo Adriani prothonotario nostro recipienti nomine predictorum qui in dicta curia non fuerunt et recipienti nomine totius generalis Cathalonie principatus quod vos omnes non ex debito sed solum ex providentia et mera voluntate vestra in liberalitate et pro defensione Cathalonie principatus in guerra scilicet quam habemus cum rege Castelle et cum aliis fuit per vos omnes predictos nomine vestro et omnium aliorum absentium Cathalonie concessum et ordinatum in presenti curia quod a prima die mensis madii proxime venientis usque ad duos annos continue computandos in defensione rei publice Cathalonie solvantur per vos omnes quolibet anno centum quadraginta quatuor mille libre convertende et expendende in mille octingentis hominibus in equis sub forma tamen pactis et conditionibus contentis in quibusdam capitulis per vos nobis datis et per nos concessis et firmatis die presenti in posse dicti notarii. Promitentes per nos et omnes heredes et successores nostros bono animo et spontanea voluntate et ex certa scientia et sine omni dolo et fraude vobis predictis omnibus et dicto protonotario a nobis legittime stipulanti pro vobis et omnibus aliis supra nominatis de terra nostra Cathalonie licet absentibus quod predictum auxilium pacta et conditiones sub quibus ipsum auxilium fecistis et ordinationem dicti auxilii et predicta omnia et unum quodque predictorum tenebimus complebimus

[1] Archivo general citado.—Reg. 1.505, folios 6–7 v.

et observabimus vobis et aliis supranominatis et heredibus et successoribus vestrum et eorum et omnibus hominibus vestris et ipsorum. Et si forsan quod absit nos vel aliquis nomine nostro contra predicta capitula seu aliquid predictorum venerimus et ea non compleverimus et fecerimus compleri ut supra dicta sunt incontinenti ipso facto non teneamini vos et alii omnes supradicti et heredes et successores vestri et ipsorum et homines vestri ad solvendum auxilium predictum, volentes ex certa scientia quod per concessionem dicti auxilii non possit adquiri aliquod ius nobis seu successoribus nostris contra vos omnes vel vestros vel aliquem vel aliquos totius terre Cathalonie vel contra privilegia libertates statuta seu franquitates usus et consuetudines vestri seu cuiuslibet vestrum nec possit dictum auxilium trahi in futurum ad aliquam consequentiam imo omnia ipsa vestra privilegia libertates statuta franquitates usus et consuetudines sint et remaneant vobis omnibus et successoribus vestris et hominibus vestris salva in suis robore et valore sicut melius dici et intelligi potest ad salvamentum et bonum et sincerum intellectum vestri et vestrorum et omnium habitantium in Cathalonia presentium et futurorum. Quoniam hec omnia vobis et toti universitati Cathalonie salvavistis et retinuistis in concessione dicti auxilii quam amore et precibus nostris et pro defensione terre Cathalonie et non ex debito sed ex providentia et voluntate mera vestra fecistis. Quam concessionem dicti auxilii fecistis sub pactis et conditionibus in dictis capitulis expressatis et contentis et ad ipsa non teneamini nec essetis in aliquo obligati nisi pro voluntate vestra et industria et ad instanciam precum nostrarum et vestra mera liberalitate ut superius est iam dictum. Et ad majorem cautelam iuramus per Deum et crucem Domini nostri Jhesu Cristi et eius sancta quatuor Dei Evangelia manibus nostris corporaliter tacta predicta et omnia in dictis capitulis contenta attendere et complere et non contrafacere vel venire aliquo iure causa vel etiam ratione. In cuius rei testimonium presentem fieri et sigillo majestatis nostre iussimus communiri. Datum et actum in villa Cervarie nonadecima die decembris anno a nativitate Domini Millesimo trecentesimo quinquagesimo nono nostrique regni vicesimo quarto. Ferrandus Taus.

Sig✠num Petri Dei gratia Regis Aragonum, Valencie, Maiorice, Sardinie et Corsice Comitisque Barchinone, Rossilionis et Ceritanie qui hec laudamus firmamus concedimus et iuramus.

Testes fuerunt presentes ad predicta religiosus frater Daniel de Carreto ordinis Sancti Johanis Ierosolimitani nuncius egregii Marchionis de Monte Ferrato, Matheus Mercerii camarlengus, Raymundus de Villa-

nova Alguatzerius Eximinus Petri de Calataiubio promotor milites Consiliarii Jacobus de Basanta scriptor Domini Regis Johannes Lombarda et Arnaldus Serra mercatores civitatis Barchinone.

Dominus Rex mandavit Matheo Adriani in cuius posse firmavit et iuravit.

Signum Mathei Adriani prothonotarii sigilla tenentis dicti domini Regis et auctoritate regia notarii publici per totam terram et dominationem eiusdem qui predictis interfuit et ea scribi fecit cum raso et rescripto in quarta linea voluntate et prima linea tertium religiosus et clausit.

Hec carta fuit tradita nunciis civitatis Barchinone.

Similis carta sigillata sigillo magestatis impendenti data et acta die et anno predictis signataque hoc signo videlicet Petri Taus et clausa per Matheum Adriani sigilla tenentem et prothonotarium Domini Regis ut supra et fuit tradita Petro Clementi nuncio universitatis ville Podii Ceritanii.

Idem.

Similis carta sigillata sigillo magestatis impendenti data et acta die et anno predictis signataque hoc signo per Ferrandum Taus et clausa per Matheum Adriani sigilla tenentem et prothonotarium domini Regis ut supra fuit tradita nunciis universitatis ville Perpiniani.

Pro brachio universitatum civitatum et villarum.

[1] In Dei nomine. Noverint universi. Quod Nos Petrus Dei gratia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque Barchinone Rossilionis et Ceritanie per nos et successores nostros presentes et futuros bono animo et spontanea voluntate et ex certa scientia confitemur et in veritate recognoscimus vobis sindicis civitatum et villarum regalium Cathalonie qui convenistis in Curiam generalem quam celebramus in villa Cervarie Cathalanis et universitatibus dictarum civitatum et villarum et omnibus singularibus ex eis et hominibus eorumdem licet absentibus et Matheo Adriani prothonotario nostro recipienti nomine ipsorum quod cum predicte universitates et singulares earum et homines earumdem seu sindici ipsarum universitatum a tempore prime curie generalis quam celebravimus Cathalanis in villa Perpiniani usque nunc fecerint et dederint nobis multa et diversa auxilia atque dona peccuniaria et alia tam ratione guerre quam habuimus cum januensibus

[1] Archivo general citado.—Reg. 1.505, folios 8-9 v.

et tam ratione viatgii quod ad regnum Sardinie fecimus et tam ratione guerre quam habuimus cum rege Castelle quam alias plurimis et diversis rationibus sive causis. Est tamen et ita in veritate consistit quod predicta dona et auxilia fecistis et fecerunt nobis predicte universitates et singulares ipsarum et homines earumdem seu sindici universitatum gratanter et ex mera voluntate et liberalitate vestra et ipsorum et non ex debito. Volentes et concedentes per nos et omnes heredes et successores nostros vobis dictis sindicis et universitatibus supradictis et singularibus earumdem et hominibus ipsarum quod per concessionem predictorum donorum seu earum nomine a dicto tempore prime curie Perpiniani citra nobis prestitorum non possit nobis seu successoribus nostris aliquid ius de novo adquiri et dictis universitatibus seu singularibus ex eis aliquod jus amitti Volumus etiam ex certa scientia et consulte quod dicta auxilia sive dona non possint trahi in futurum per nos seu successores nostros ad aliquam consequentiam vel exemplum nec etiam possint in aliquo derogare privilegiis libertatibus franquitatibus et usibus vestris et dictarum universitatum et singularium ex eis. Imo volumus quod omnia dicta privilegia libertates franquitates et usus sint et remaneant in suis robore et valore per inde ac si dicta dona et auxilia prestita non fuissent sicut melius dici et intelligi potest ad salvamentum et sincerum intellectum vestri et dictarum universitatum et singularium ex eis et hominum earumdem. Quoniam dicta dona et auxilia nobis prestita fuerunt ad instantiam precium nostrarum et ex mera liberalitate vestra et dictarum universitatum et singularium ex eis et non in aliquo ex debito seu obligatione ut superius est iam dictum. Promittentes per nos et omnes heredes et successores nostros in posse dicti Mathei Adriani Prothonotarii nostri recipientis nomine dictarum universitatum et quorumque singularium ex eis et etiam iurantes per crucem domini nostri Jhesucristi coram nobis positam et eius Sancta quatuor Evangelia manibus nostris corporaliter tacta quod recognitionem promissionem et concessionem nostras huiusmodi et omnia alia et singula superius denotata tenebimus et conservabimus et observari et teneri inviolabiliter faciemus et contra ea non veniemus aut aliquem contravenire permittemus aliqua causa vel etiam ratione. Hec igitur omnia et singula supradicta facimus paciscimus et promittimus per nos et omnes heredes et successores nostros quoscumque vobis dictis sindicis et procuratoribus universitatum civitatum et villarum regalium Cathalonie predictarum et eisdem etiam universitatibus et singularibus earumdem et hominibus ipsarum in manu et posse dicti prothonotarii nostri tamquam publice persone hec a nobis pro vobis et

ipsis et omnibus aliis personis quarum interest et interesit et interesse potest et aut poterit recipientis et paciscentis et etiam legittime stipulantis. In cuius rei testimonium presentem fieri et sigillo magestatis nostre iussimus comuniri. Datum et actum in villa Cervarie nonadecima die decembris anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo quincuagesimo nono. Nostrique regni vicesimo quarto. Franciscus Tau.

Sig✠num Petri Dei gratia Regis Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comitisque Barchinone Rossilionis et Ceritanie qui hec laudamus et firmamus concedimus et iuramus.

Testes fuerunt presentes ad predicta religiosus frater Daniel de Carreto ordinis Sancti Johannis Iherosolimitani nuncius egregii Marchionis de Montisferrati Matheus Mercerii Camarlengus Raimundus de Vilanova algatzirius, Eximinus Petri de Calataiubio promotor milites consiliarii. Jacobus de Besanta scriptor Domini Regis Joannes Lombardo et Arnaldus Serra mercatores civitatis Barchinone.

Dominus Rex mandavit Matheo Adriani in cuius posse firmavit et iuravit.

Sig✠num Mathei Adriani prothonotarii sigilla tenentis dicti Domini Regis et auctoritate regia notarii publici per totam terram et dominationem eiusdem qui predictis interfuit et ea scribi fecit cum raso et rescripto intertia linea diversa et in nona fuerunt ad instantiam precum et in duodecima aliquem contravenire et in linea terdecima religiosus et clausit.

Hoc instrumentum fuit traditum sindicis universitatis civitatis Barchinone.

Similis carta fuit facta signata manu Petri ça tallada hoc signo videlicet Petri Taus et tradita nunciis civitatis Gerunde. Data ut supra et clausa per eundem Matheum Adriani.

Idem.

Similis carta fuit facta et signata hoc signo Francisci Tau et clausa per Matheum Adriani prothonotari et notarii tradita nunciis ville Perpiniani.

Idem.

Similis carta fuit facta et signata hoc signo videlicet Petri Tau et clausa per Matheum Adriani prothonotarii et notarii tradita sindicis ville Cervarie.

Idem.

Similis carta fuit facta et signata hoc signo videlicet Petri Tau et clausa per eundem prothonotarium et notarium fuit tradita nunciis universitatis civitatis Ilerde.

Idem.

Proferta universitatum civitatum et villarum regalium Cathalonie.

[1] In Dei nomine. Pateat universis presentis seriem inspecturis quod cum serenissimus ac magnificus princeps et dominus Petrus Dei gratia Rex Aragonis etc. in villa Cervarie cathalanis generalem curiam iudixisset et in ea a prelatis religiosis et aliis ecclesiasticis personis baronibus richis hominibus militibus et aliis generosis personis Necnon sindicis et procuratoribus universitatum civitatum et villarum regalium principatus Cathalonie adjutam sive sucursum necessario petiisset ratione vigentis guerre inter dictum dominum Regem et Regem Castelle eius publicum inimicum et super eadem adjuta sive sucursu nonnulli et diversi intervenissent tractatus; Tamdem die mercurii que computabatur octodecima die decembris anno a nativitate Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo nono in presentia mei Bertrandi de Pinos scriptoris prefati domini Regis ac scriptoris presentis Curie notariique auctoritate regia per totam terram et dominationem ipsius domini Regis et in presentia etiam religiosi fratris Danielis de Carreto ordinis Sancti Johannis Iherosolimitani Marchionatus Montisferrati Mathei Mercerii camarlengii Raymundi de Villanova alguatzirii Eximini Petri de Calataiubio promotoris militum consiliariorum Jacobi de Besanta scriptoris prefati Domini Regis et Johannis Lombarda et Arnaldi Serra mercatorum et civium Barchinone testium ad hec specialiter vocatorum et rogatorum Congregata tota presenti Curia voce preconia in capella domus Sanctarum Crucium dicte ville Cervarie in qua jam alias consueverat congregari prefato domino Rege ibidem existente et sedente pro tribunali Petrus de Plano civis Barchinone sindicus ac procurator una cum aliis universitatis civitatis jam dicte assistente sibi Petro de Muntanyana cive Ilerde ac sindico et procuratore universitatis civitatis Ilerde pro brachio universitatum civitatum et villarum regalium Cathalonie Principatus ipso brachio inibi presente et existente seu personis ipsius inferius denotatis approbantibus ac hiis adherentibus dixit de consensu approbatione et voluntate omnium aliorum de aliis brachiis prelatorum baronum et militum ibidem existentium et hiis adherentium et subscripta approbantium hec verba vel similia in efecta. Excellentissime princeps et domine perpensa per brachium universitatum et villarum regalium principatus Cathalonie propositione per vestram serenitatem tam nostro brachio quam aliis brachiis in presenti Curia

[1] Archivo general citado.—Reg. 1.505, folios 22 v.-35 v.

congregatis facta prudenter et bene defensionem Cathalonie Principatus eiusdemque rei publice tangente habitisque inter nos ipsos de brachio supradicto nonnullis et diversis colloquiis et tractatibus super ea ut iuxta contenta in dicta propositione possemus defensioni predicte satisfacere juxta votum convenimus in unum. Et licet ad predicta per vestram serenitatem petita ex debito dictum brachium minime teneatur, Verumtamem pro defensione totius rei publice Cathalonie non ex debito sed ex eius solita benevolentia et mera liberalitate sepedictum brachium deliberavit fieri presens donum sive adjutam pro eadem in presenti curia et per curiam consentientibus et approbantibus hec omnia vobis dicto domino regi et tota curia antedicta sub certis tamen modis formis conditionibus retentionibus et aliis cautelis in hiis capitulis que vestre ipsum brachium in presenti offert magestati largius denotatis. Quorumquidem capitulorum series et tenores sequuntur per hunc modum.

Com lo molt alt e poderos princep e senyor lo senyor en Pere per la gracia de Deu Rey darago etc. Celebras Corts generals als cathalans en la vila de Cervera en les quals ell demenas graciosa ajuda als cathalans per la guerra que injustament li fa lo Rey de Castella ab la qual ajuda se pogues defensar la cosa publica de Cathalunya. Maiorment com sia cert quel dit Rey de Castella fa grants apparellaments per terra e per mar per esvahir e occupar les terres del senyor Rey e specialment lo Principat de Cathalunya segons quel any prop passat ha hom vist per experiencia vinent en les mars de Barchinona e per diverses lochs de la costera de Cathalunya. Emperamor daço lo braç de les ciutats viles e lochs reyals de Cathalunya acorda e provehi sots la forma empero condicions retencions e maneres davall scrites e no en altra manera graciosament e no per deute quen fos tengut ne obligat de donar a defensio de si matex e de la cosa publica de Cathalunya VIII meses del any DCCCC homens a cavall la meytat armats e laltra meytat alforrats ço es VII sous per hom a cavall armat e V per hom a cavall alforrat per lo sou dels quals e per les estimes e esmenes dels cavalls se paguen XXII mille libras barchinonesas segons et a forma seguent la qual ajuda feu lo dit braç a II anys primers esdevenidors. Axi que quescu any sien pagades les dites LXX^{m} libras barchinonesas en defensio de la cosa publica dessus dita los quals II anys comencen lo primer dia de Maig primer esdevenidor. Es entes empero que tots salaris de cullidors e totes messions faedores per cullir e justar la dita moneda e per portar aquella a Barchinona e encara tots salaris de deputats administradors consellers e oidors de comptes e totes altres salaris de officials que en

la present Cort seran ordonats a la administracio de la dita ajuda sien pagats per los braces qui fan la dita proferta o ajuda part les dites LXXII^{m} libres totes les altres messions e salaris e loguers concernents los affers de la guerra sien pagats e pagades de les dites LXXII^{m} libres les quals se paguen de III en III meses so es en lo començament dels III meses e sien cullides e aplegades e distribuides e despesses segons la forma seguent.—*Lo senyor Rey agradablement reeb lo dit do de les LXX^{m} libres en la forma en lo present capitol contenguda.*

Ço es saber que lo dit braç per totes les ciutats e viles e lochs reals de Cathalunya e altres homens axi del senyor Rey com de la senyora Reyna com de lurs fills e filles que no sien poblats en lochs desgleya barons cavallers e encara homens desgleya segons la forma empero de la sentencia o declaracio quis segueix. En nom de Deu. Nos en Romeu Ces Comes pebordre de Tarragona e en Pere dez Pla ciutada de Barchinona declaram que en la ajuda que en la present Cort se fara per defensio de la terra de Cathalunya los homens de la Esgleya poblats dins termens de ciutats viles castells e altres lochs reals de Cathalunya contribuesquen ab lo braç de la sgleya si donchs no eren alguns qui en dons fets al senyor Rey per defensio de la cosa publica de Cathalunya haguessen acostumat de contribuir fora imposicions ab les dites ciutats viles castells e lochs reals ab los quals contribuesquen axi com han acostumat. Declaram encara quels homens de la sgleya poblats dins viles castells e lochs reals los quals empero en los dits dons o semblants son acostumats de contribuir ab lo braç de la sgleya que contribuesquen ab aquell segons que han acostumat. Item. Pronunciam quels homens de la sgleya poblats dins viles castells e lochs de ciutadans o de homens de viles o termens dels dits lochs o en que ciutadans hajen jurediccio contribuesquen sens tota distinccio ab los senyors de les dites viles castells e lochs. E axi mateix los homens dels ciutadans e de homens de viles poblats dins viles castells e lochs de la sgleya o termens daquells lochs o en que Esgleya haja jurediccio contribuesquen ab la dita Esgleya. E encara homens de richs homens cavallers e daltres persones qualsevol sien poblats dins viles lochs o castells ho quadres o termens daquells situats empero fora baronies les quals viles lochs castells o quadres sien de homens de vila hajen jurediccio fora baronies e termens de castells o lochs de richs homens o cavallers o homens de paratge. E encara tots homens de ciutadans e de homens de viles reals poblats en terres e lochs o termens daquells los quals lochs o terres sien del senyor Rey e de sa jurediccio e no sien de richs homens o cavallers homens de paratge o desgleya segons la forma de la damunt dita sen-

tencia donen entre tots en defensio de la cosa publica de Cathalunya les dites LXXII^{m} lliures. Ordona empero la Cort que per cascum foch dels damunt dits homens sien pagats XX sous e no mes exceptats los poblats dins ciutats viles e lochs reals e altres dels damunt dits qui han acostumat de contribuir ab les dites ciutats e viles reals en totes coses o al menys han acostumat de contribuir ab elles en dons fets al senyor Rey o per defensio de la cosa publica de Cathalunya fora imposicions.—*Plau al senyor Rey la dita comparticio ab que la quantitat de les LXX mille lliures no se minues ans se complesca segons que en lo primer capitol es contengut.*

E ques ordon a profit dels senyors havents homens en los damuntdits homens fora ciutats e viles e lochs reals e lur acostumada contribucio axi con mils dictar e fer se puxa que per la dita ajuda les dites ciutats e viles no puxen dir ne allegar quels dits homens fossen tenguts de contribuir ab aquelles ciutats o viles en alcun acte encara com tornas en defensio de la terra e encara com fos major quel present acte per lo qual la dita ajuda se fa.—*Plau al senyor Rey ab que sia fet compliment a la quantitat damunt dita segons que en lo prop dit capitol es contengut.*

Item. que per totes les ciutats viles e lochs del dit braç e encara per tots los altres damunt dits qui en les dites LXXII^{m} lliures pagaran sien levats e cullits de tot hom e de tota fembra qui estia ab algu o alguns dels damunt dits a soldada XII dines per lliura de la dita soldada daquella moneda que la soldada pendra. E encara tots homens e fembres qui estien o visquen dins les ciutats viles e lochs reals ab altres e no façen foch ne tinguen casa per si en lexes e haien bens paguen en la dita ajuda axi e en aquella manera que farien si fahien foch en les dites ciutats viles e lochs del dit braç. E que ço quis levara per lo dit braç sie convertit en ajuda de les dites LXXII^{m} lliures per lo dit braç pagadores e en les messions per lo dit braç faedores per raho de la dita ajuda e defensio e que durant la dita ajuda la dita taxacio de les soldades no puxa esser remoguda per alcu dels braces de la Cort ne per algun singular daquells ans la dita taxacio se haia a cullir e a levar per tot lo dit temps segons la forma damunt expressada.—*Plau al senyor Rey segons la forma contenguda en lo precedent capitol.*

Item. que la dita ajuda sia levada e cullida e distribuida tant solament per aquells qui hi seran ordonats per lo dit braç e que en aço res no haia a fer ne a saber ne a ordonar lo senyor Rey ne nengun official seu ne encara quel dit senyor Rey ne altre persona per ell ne per titol o atorgament seu no haia en la dita cosa alcun poder. Mas que sie levada e ajustada e distribuida e ordonada per aquells qui hi seran

ordonats per lo dit braç. E quel senyor Rey ne official seu no puxen demanar compte ne en res no hi hajen a caber ne saber.—*Plau al senyor Rey.*

Item que sien eletes III persones del dit braç qui sien appellats administradors les quals cullen e fassen cullir les quantitats dessus dites e aquelles distribuesquen e administren segons la forma dessus scrita e que haien poder bestant per manera que ells be e profitosament e leal puxen levar e haver e distribuir les quantitats dessus dites e puxen deputar si vist los sera faedor altres cullidors qui les dites quantitats justen per bisbats o per vegueries en aquella forma que a ells plaura. Es entes empero que les forçes e destrenyments faedors als no volens pagar sien fetes per los ordinaris de quescun loch a requesta dels dits administradors o assignats per aquells. E si los dits ordinaris hi eren negligents o fer ho recusaven que en aquell cas los dits administradors ho puxen fer axi empero que totes les quantitats venguen e haien a venir en mans dels dits III administradors de les quals haien a retre compte a aquells qui per lo dit braç hi seran deputats. Puxen encara deputar e donar salaris covinents per lurs treballs a aquells qui a aço seran per ells assignats. E que les dites III persones haien a retra compte en Barchinona en la casa dels frares preycadors II vegadas lany o en altre loch de la ciutat hon elegir volran la una a Sent Miquel e laltre II dies apres pascha en poder daquells que lo dit braç elegira, los quals haien poder e loch del dit braç de reebra compte e de fer fi. E que contra los dits administradors ne altres qui res reeben tenguen disponen o administren per raho de la dita ajuda ne encara contra aquells qui per consellers hi seran donats o alcun dells no puxa esser feta inquisicio per lo dit senyor ne per officials seus ne per alcuna altra persona en loch seu ne per comissio sua.—*Plau al senyor Rey ab que per les messions salaris e altres cosas dessus ditas lo dit do nos minue segons que en lo primer capitol es contengut.*

Item quels dits administradors tots ensemps si necessari sera pusquen manlevar e obligar la dita ajuda e les culletes daquella e donar guany e interessers lo qual fos pagat e abatut de la dita ajuda segons la forma davall scrita so es sobre tota generalment o partida daquella. Axi empero que asso no puxen fer sino ab consell daquells qui per lo dit braç seran assignats per consellers als dits administradors. En axi que la dita ajuda no puxa exir de les ciutats viles e lochs del dit braç ne dalcuna daquelles entro que sia pagat so que manlevat hi seria sots la forma dessusdita. Axi empero que no y puxa esser mes manlevat ne puxa mes durar de II anys.—*Respon lo senyor Rey que no es raho que de*

la dita ajuda sie abatut ni pagat nengun guany ni interes pagador per la moneda manlevadora. Per ço com ha ja cert terme de pagar segons que damunt es contengut. Pero en cas que anticipassen a prechs del senyor Rey lavors plau al dit senyor Rey quels mogubells sien deduits de la dita quantitat de les dites LXXII^{m} *libres.*

Item que la dita ajuda sia despesa en definiment de Cathalunya en sou de homens a cavall o en smenes o èstimes de cavalls dessus dits segons la forma damunt e davall scrita en los fets esdevenidors e no en negun altre fet a conexensa e a ordinacio daquells qui per lo dit braç a aço deputats seran. Axi empero que los dits homens a cavall haien a anar e a estar la hon pus neccessaris seran a defensio de Cathalunya. Empero quels dits administradors ab consell dels consellers que lus seran assignats haien poder de consentir si vist lus será faedor que aquests o alguna partida daquests vajen en altres partides fora Cathalunya a prechs del senyor Rey faedors per carta o per letra. Pero si los dits homens a cavall de Cathalunya no bestaven al dit nombre no volen hi anar o que no si trobassen tants en aquell cas haguessen a metra e a despendra aquesta quantitat en sou daltres homens a cavall los quals lo senyor Rey hagues a haver. Los quals administradors donants a aquells sou acostumat de donar en Cathalunya so es VII sous per cavall armat e V sous per cavall alforrat. Empero quels dits a administradors ab volentats de lurs consellers pusquen metre la dita ajuda o partida daquella en armade de mar si a ells necessari e profitos vist sera. E que la resta o so qui romandra de les faltes dels homens a cavall e de smenes de cavalls sie convertida per los dits administradors ab consells dels lurs consellers en profit de la defensio de la cosa publica.—*Plau al senyor Rey.*

Item que la dita moneda sia tota ajustada dins la ciutat de Barchinona en aquell lloch hon los dits administradors ordoneran e sia mesa en I caxa en la qual haia dos claus les quals tenguen II dels dits administradors.—*Plau al senyor Rey.*

Item que si era feta pau entre lo senyor Rey e lo Rey de Castella o presa entre ells treva de II anys o de mes que la dita ajuda cessas e si era presa treva de I any o de menys que la dita ajuda sia continuament cullida e conservada per los administradors e deputats a reebre aquella a obs dels affers de la dita guerra si tornava dins los II anys o I any apres. E si era presa treva a mes de I any a menys empero de II anys que la dita ajuda fos cullida en lo primer any de la dita treva e conservada per los dits administradors e deputats a obs dels affers de la dita guerra e finit lo dit any per aytant temps com duras la dita treva

part lo dit any pus no bastas a II anys sobreseguts la dita ajuda que nos collis axi empero que si finida la dita treva romania guerra que en lo terç any se cullis es levas la dita ajuda per aytant temps con hagues sobresegut e nos fos levada en los primers II anys per raho de la dita treva en guisa que si la dita guerra durave la dita ajuda fos levada per dos anys entegrament e quel senyor Rey prena en si sentencia de vet del Archabisbe de Terragona que de la dita moneda qui sera cullida res nen tocara per si ne per altre ne esser tocat soferra e que si pau se fahia axi que la guerra no tornas dins III anys del primer dia de maig primer vinent daquiavant comptadors que allo qui ajustat seria romanga a cascun dels dits braces la quantitat qui de cascun sera cullida.—*Plau al senyor Rey.*

Item que en cas que de la dita aiuda se hagues a fer armada de mar quel capita de la dita armada haia a esser ordonat e elet per tots los administradors e consellers ordonats a la administracio de la dita ajuda per tots los III braces de la Cort. E quel senyor Rey li haia a donar jurediccio e poder sobre los acordats de la dita armada segons que en semblants affers es acostumat.—*Plau al senyor Rey.*

Item que per los administradors de la dita ajuda puxen esser dats a tots aquells qui acordar se volran en armada de mar sis fa sen salaris o logors segons lo tot per la cort del senyor Rey tatxats e encara del guany qui facen durant lo temps per lo qual serien acordats e pagats per los dits administradors e encare que si passat lo temps per lo qual serien acordats per los dits administradors volien entrar en cors aquells qui les dites galees menarien quels fos dada licencia ab voluntat del senyor Rey de tenir les dites galees cossejant e donant dampnatge als enamichs del senyor Rey per II meses finit lo dit temps per lo qual serien estats acordats per lo General los dits cossaris assegurants segons que acostumat es de no fer mal a amichs del dit senyor Rey e que seran tornats dins los dits II meses e pagant solament lo loguer de la xurma de les dites galees e pa per los dits II meses e per aytant temps com les tendrien per lur cosseiar.—*Plau al senyor Rey.*

Item quels dits administradors o la maior partida daquells pusquen fermar cartes publiques e fer letres de comissions e altres ab I segell qui sia comu per auctoritat de la Cort a tots los officials qui hi sien neccessaris a ordonar destrenyer levar cullir e obligar la dita ajuda. E encare puxen metre e remoure revocar e mudar scrivans e porters e cullidors en la dita ajuda e en tots los affers quis faran daquella ajuda e per raho daquella axi en armades com en altre manera e fer totes altres coses a asso necessaries segons que a ells mils vist faedor sia.

E que lo procurador de Cathalunya e lo portant veus daquell e les Corts els officials dels lochs del senyor Rey e altres ordinaris sien tenguts a ells de donar consell e ajuda com per ells requests ne seran e de fes execucions reyalment e de fet contra aquells qui als dits administradors en asso contrast farien e a messio dels rebelles. E si per ventura alcu delenquia en les dites coses e aquell condempnaven quel haien a condempnar per nom dels ordinaris del loch hon delinquiria e que la exequcio sia feta per lo ordinari del loch hon delinquit haura. E si sera punit peccuniariament que de la punicio sia la meytat del ordinari del dit loch e laltre dels dits administradors convertidora en be de la dita cosa publica.—*Plau al senyor Rey ab que no sen minue lo dit do de les dites* LXXII^{m} *libres segons que en lo primer capitol es contengut.*

Item que si algunes coses scures o dubtoses apparien en la dita ajuda o en los affers demuntdits quels dits IIII administradors o la major partida daquells haien poder de termenar e declarar aquells duptes axi plenerament com la Cort poria ab consell empero dels consellers e ells sobre asso assignats o la major partida daquells.—*Plau al senyor Rey en la forma damundita en lo precedent capitol.*

Item que si alcu dels dits IIII administradors o consellers se moria dins lo dit temps o era embergat per embergament de malaltia o per altre tal embargament que en los dits affers no pogues entendre que la universitat de la ciutat vila o loch don fos aquell qui mort o embergat seria ni hagues a elegir altre de son loch dins VIII dies apres quen fos requesta per los dits administradors o consellers e si no ho feya quels dits altres administradors o consellers loy poguessen elegir daquella empero ciutat vila o loch don fos aquell qui mort o embargat seria segons que damont es dit.—*Plau al senyor Rey.*

Item que si alcu del dit braç no volia pagar lo fogatge qui sera ordonat allegant franquia o qualsevol altre raho qui daço no li sia presa neguna ferma de dret ans sia feta exequcio realment e de fet contra ell remoguda tota appellacio e diffugi. E que aquell qui seria rebella en pagar lo dit fogatge hagues a pagar totes messions qui per occasio del dit contrast se farien. Es entes empero que si per ventura ni havia alscuns de qui lo dit fogatge nos pogues haver per altra raho part pobrea que asso no fos carregat als altres qui pagat haurien ans aquells qui pagat haurien lo dit fogatge no haguessen a pagar pus aquella vegada. Aço empero es entes si per contradiccio de fet estave quel dit fogatge nos pagas. Cor si per pobrea dalcun o per altre raho sesdevenia la relavacio o no poder daquest fos depresent entre los altres habitadors dels lochs on aquests starien. E si alcuna ciutat castell vila o loch o

alcu singular metia alcun contrast o dave empatxament a la paga del dit fogatge fos tantost feta exequcio contra aquell o aquells qui lo dit empatxament farien segons la forma del capitol qui comença: Item. quels dit administradors o la major partida daquells pusquen fermar cartes etc. e en tota altra manera que fer se pogues.—*Plau al senyor Rey.*

Item que si los dits IIII administradors o alscuns daquells usaven mal en lo dit offici e asso era regonegut per aquells qui reebran lo compte quels reebedors del dit compte los ne puxen gitar e metre altre o altres e punir segons que de dret trobarien faedor. E quel senyor Rey ne official seu asso no puxen embergar ans haien a donar en asso als dits oydors socors favor e ajuda segons la forma del capitol qui comença. Item quels administradors o la major partida daquells pusquen fermar cartes etc.—*Plau al senyor Rey ab que no sie diminuit lo dit do de les dites* LXXII^{m} *libres segons que en lo primer capitol es contengut.*

Item que sien elets als dits administradors III consellers que donen consell com mester hi sia als dits administradors e que reeben compte dels dits administradors en la ciutat de Barchinona e que lo compte no puga durar de XV dies a avant. E que quescun dels dits consellers hagen per provisio quescun die mentre lo compte durara.—*Plau al senyor Rey segons que en la resposta feta al precedent capitol es contengut.*

Item quels dits consellers ordonen los affers en que les dites quantitats seran convertides en defensio de la dita terra ensemps ab los dits administradors e que los dits administradors de la dita moneda sien tenguts de convertir aquella en la dita defensio segons que a ells e als dits consellers sera mils vist faedor. E que tots los dits administradors e consellers fassen sacrament e homenatge en poder del portant veus de procurador si sera en Barchinona o sino hi era en poder del vaguer de Barchinona que res de la dicta moneda no despendran de despendra maneran ne ordoneran ne consintran sino en los affers de la dita guerra o deffensio de Catalunya sino en cas de prechs del senyor Rey segons la forma demunt ordenada.—*Plau al senyor Rey ab que lo dit do de les dites* LXXII^{m} *libres no sen minue segons la forma del primer capitol.*

Item que tots los moros domiciliats o poblats en les ciutats viles e lochs reyals paguen contribuesquen ab les dites ciutats viles e lochs on seran poblats e domiciliats.—*Plau al senyor Rey.*

Item que si los homens a cavall o armada qui de la dita quantitat seran pagats fahien entrades o preses o guanys que lo dret que al senyor Rey se pertany vengue en ma dels dits administradors que ho hajen a convertir oltra la dita ajuda a lur conexença en defensio de la

cosa publica de Cathalunya. Et daço lo senyor Rey res demanar ne haver no puxa pus ell no hi met res del seu.—*Plau al senyor Rey.*

Item quels dits administradors e los consellers a ells ordonats per lo dit braç haien a star durant lo temps de la dita ajuda e aquella administrar dins la ciutat de Barchinona e aqui retra compte de la administracio daquella als dits consellers lurs. E quel senyor Rey ne altre en son loch dins lo dit temps no puxa apellar ne trer de la dita ciutat alscuns dels dits administradors o consellers per res dels affers de la dita ajuda per ço que la administracio daquella no pogues esser mudada ne trobada. E aço jur lo dit senyor Rey. E si feya lo contrari que la dita ajuda cessas ipso facto axi que lo dit braç no fos tengut de res a pagar per raho de la dita ajuda.—*Plau al senyor Rey.*

Item. que les dites persones qui lo dit compte reebran ans que usen del dit offici facen sagrament en poder del ordinari del loch on los dits comptes se retran que be e leyalment se hauran en lo dit offici.—*Plau al senyor Rey.*

Item quel senyor Rey ne altre en nom dell no puxa fer gracia remissio sobrehiment allongament empara o qualsevol altra provisio a alcuna persona o universitat ne pendra ne fer pendra res a obs de si ne daltre de la ajuda quels II braces dels prelats e persones ecclesiastiques e richs homens e cavallers fan per la dita raho ne de la present ajuda quis fa per lo dit braç de les dites ciutats viles e lochs reyals ne de part o alcuna cosa daquelles e siu feya que aytal remissio no valla nes tenga. Encara que fos atorgada o obtenguda per moviment propri del dit senyor Rey. E que si per qualsevol cas la dita ajuda quels dits II braces fan en tot o en partida cessave o sobrescha que axi mateix lajuda quel dit braç fa hagues a cessar o sobreseher en semblant quantitat e manera que la dita ajuda quels dits II braces fan cessaria e sobreseuria.—*Plau al senyor Rey.*

Item que alcun prelat o religios o qualque altre persona ecclesiastica ne alcu baro o cavaller o qualsevol altre persona o universitat de qualsevol stament sia no puxa demenar ne fer demanar en tot o en partida o qualsevol altra cosa o quantitat per pocha que sia de la dita ajuda qui per los dits II braces se fa ne de la present ajuda quis fa per lo dit Braç de les dites ciutats viles o lochs reyals nenguna remissio sobresehiment alongament o qualsevol altre provisio per la qual se pogues la dita ajuda quels dits III braçes fan remetra alongar minuar o sobreseura o per qualsevol altra manera embargar en tot o en partida o en alcuna cosa o quantitat per pocha que sia ne encara puxe daquestes coses o de alcuna daquelles per be que fossen fetes e atorgades per moviment

propri del dit senyor usar. E si alcuna persona o universitat contra asso feya pach en doble tot so en que sera contrafet a la defensio de la terra sens tota merce. E que totes aquestes coses haien a jurar los clergues e barons e altres persones legues en haien a reebre en si sentencia de vet.—*Plau al senyor Rey.*

Item quel dit senyor Rey e prelats e altres persones ecclesiastiques e los barons e totes altres persones legues haien en si a reebre sentencia de vet per lo arquebisbe de Terragona donadora. E les universitats sentencia de entredit per observacio de les dites coses de les quals sentencies de vet e de entredit no puxen esser absolts entro plenera e entegra paga sia feta e satisfaccio a la defensio de la terra de la quantitat o cosa en que contra sera fet ab lo dobla daquella.—*Plau al senyor Rey.*

Item que una bona persona sia eleta per los braces qui prena mostra dels cavalls e dels cavallers ensemps ab una bona persona deputada per lo senyor Rey la qual si apres quen fon requesta ab carta publica no hi volia entendre la dita persona per los dits braces eleta ho pogues fer apres III dies depuys que la requesta fos feta la qual persona eleta per los dits braces puxa fer los albarans de la paga del sou los quals albarans la persona eleta per lo senyor Rey se sotscriva aquesta paraula scrivent visa.—*Plau al senyor Rey.*

Item. que totes les persones qui per los dits II braces de la clerecia e cavalleria seran deputades a tenir e distribuir la moneda de la ajuda que fan e totes les persones qui per lo dit braç de les dites ciutats e viles seran deputades a tenir e distribuir la moneda de la dita ajuda quel dit braç fa e totes altres persones qui per occasio de les dites ajudes seran a alcuna cosa a fer deputades fassen sagrament e reeben en si sentencia de vet de no fer ne consentir alcuna cosa per si o per altre perque la dita moneda nos convertesque tota sens alcuna deduccio o disminucio en los fets de la defensio de la terra e no en altra cosa de la qual sentencia de vet no puxa esser aquell qui contrafara absolt si primerament no fa plena e entegra satisfaccio e esmena ab la dobla dasso qui contra sera fet la qual dobla fos convertida per los dits administradors en la dita defensio de la terra.—*Plau al senyor Rey.*

Item que durant la dita ajuda dins los dits II anys neguna altra demanda ne ajuda lo senyor Rey no puxa fer ne demenar ne haver per neguna raho obligacio feta o esdevenguda o que esdevenir dir ne pensar se puxa ne per qualsevol altre manera al dit braç de les dites ciutats viles e lochs reyals ne a les universitats daquelles ne a alcuna daquelles ne als singulars daquelles et asso prometa e jur lo dit senyor Rey e la

senyora Reyna e los del consell lur qui ara presents son ab ells. E si per ventura de fet lo contrari se fahie que la present ajuda no hagues valor aus fos hauda per no feta e no atorgada e cassa e nulla ipso facto axi que en aquell cas lo dit braç e quescuna universitat del dit braç la pogues fer cessar.—*Plau al senyor Rey exceptat questies ordinarias rendes e altres coses e deutes deguts a ells.*

Item quel dit senyor Rey generalment ne singular no puxa aemprar ne demenar notificant significant requirent protestant o appellant ne en altra manera alcu ciutada ne habitador de les dites ciutats viles e lochs reyals de Cathalunya ab letres crides o en altre manera durant lo temps de la ajuda damuntdita. Empero que per açò no sia fet preiudici a les franquesses libertats e privilegis que les dites ciutats viles e lochs reyals han ja per specials privilegis e per capitols de cort generals o per quals se vol altres maneres.—*Plau al senyor Rey que nols puxa forçar durant la dita ajuda mas retense quels puxa aemprar pregan.*

Item quel dit senyor Rey ne official seu ne altre per ell durant la dita ajuda no puxe forçar per raho de ost ne per qualsevol altra manera ensemps o departidament les osts de les universitats viles e lochs reyals de Cathalunya o alcuna daquelles de exir fora de lurs lochs sino en cas quel usatge Princeps namque hagues loch per deffensio de Cathalunya. —*Respon lo senyor Rey que li plau si donches ni ere per execucio de justicia ques hagues a fer per proces de pau e de treua o per lo usatge Princeps namque.*

Item quel dit senyor Rey ne altre per ell no puxen forçar alcuna de les dites ciutats viles e lochs reyals de Cathalunya ne encara alscuns singulars daquelles de prestar al dit senyor diners ne de fer alcuna fermansa.—*Plau al senyor Rey durant lo temps de la dita ajuda.*

Item quel dit senyor remeta a totes les dites ciutats viles e lochs reyals de Cathalunya e als singulars daquelles e a homens lurs totes penes de osts fallides justeyes de plets contestats e totes altres penes civils e peccuniaries axi de terçes deguts per dams e reclams o per fermes de dret com per altra manera semblant a les demuntdites o no semblant en que les dites universitats o singulars daquelles o los dits homens o alcuns daquells sien encorreguts o tenguts per qualque manera en juhi o fora juhi tro per tot lo present mes de deembre. E axi mateix ni sien enteses penes si eren comeses per lo usatge Princeps namque.—*Plau al senyor Rey que les penes devellants de osts fallides o de bans e terçes dobligacions e de fermes de dret e altres civils e peccuniaries no devallants de crims propris sien remeses.*

Item quel dit senyor Rey remeta a tots los notaris de les dites ciu-

tats viles e lochs reyals de Cathalunya totes penes peccuniaries e criminals e qualsevol altres en les quals sien encorreguts o tenguts per qualque manera tro per tot lo dit present mes de deembre sino havien servat en los contractes per ells reebuts lo capitol o constitucio per lo dit senyor feta en la primera Cort de Perpenya sobre los contractes notadors largament en los capbreus e les cartes dels dits contractes liuradors a les parts dins cert temps.—*Plau al senyor Rey.*

Item quel dit senyor Rey atorch a les dites ciutats viles e lochs reals de Cathalunya e a cascuna daquelles que dins v anys primers vinents per lo dit senyor Rey ne per official seu ne per altre en loch seu no puxa esser trames ne posat commisari ne consellador ne instigador ne adjunt ajudant ne scriva de la tresoreria ne altre de qualque condicio sien per quals se vol crims excesses o penes en alcunes de les dites ciutats viles e lochs reals de Cathalunya ans de tots crims excesses e penes comeses o cometedores dins qualsevol vegueria o batlia de les dites ciutats viles e lochs reals coneguen los veguers e batles o altres ordinaris officials dels lochs on los dits crims delictes o penes son comeses daci avant se cometran. Empero que en aço no sien enteses lo procurador general de Cathalunya ne Governador de Rossello e de Cerdanya ne lo batle general de Cathalunya ans aquells per lur offici o per comissio del dit senyor Rey puxen enquerir e punir los crims comeses o cometedors dins lurs jurisdiccions. Et que sien haudes per revocades e nulles totes comissions quis sien fetes a qualsevol commissaris consellators instigadors adjunts o scrivans o altres qui nuy sien en los dits lochs reals o alscuns daquells e totes comissions e poders que haien del dit senyor Rey per la dita raho. E quel dit senyor Rey man ab letres sues a aquells que daquiavant no usen de les dites comissions o poders a ells donats ans tots processes inquisicions e altres enantaments per ells fets contra qualsevol persones e per les dites rahons liuren als officials ordinaris dels lochs hon les dites inquisicions processes e enantaments son estats fets.—*Plau al senyor Rey durant lo temps de la dita ajuda en la forma empero que fon atorgat per lo senyor Rey al parlament que tench als catalans a Vilafrancha. Et que en aço no puxe esser feta frau sots cuberta o color de assesor o de adjunt o de qualsevol altre nom de commisari per qualsevol nom puxe esser apellat.*

Item que totes cartes provisions o letres quis haien a fer per raho de la present ajuda o per qualsevol capitol dels capitols damunt e deius contengut e totes altres cartes provisions e letres qui en la present Cort se proveyran a instancia dels sindichs de les universitats de les dites ciutats e viles axi en general com en special sien franques de tot dret

de sagell e de tot altre dret al dit senyor o a scrivans o a altres per lo dit senyor pertanyents per raho de les dites cartes provisions e letres.—*Plau al senyor Rey que sien franques totes les dites cartes de dret de segell.*

Item quel dit senyor revoch e per revocats haja tots e sengles allongaments sobresehiments e guiatges e totes altres provisions fetes o faedores en favor de qualsevol persona o persones o bens de censals morts o de violaris. Manant lo dit senyor a tots e sengles officials seus que allongament sobresehiment guiatge o qualsevol altra provisio per lo dit senyor o per altre en loch seu fets o faedors en preiudici dels dits censals morts e violaris hagen per revocats e per nulles e per no fets.—*Plau al senyor Rey.*

Item entenen los dits sindichs e expressament se salven es retenen que per la present ajuda ne per res contengut en los dits capitols damunt e dessus scrits o en alscuns daquells ne quis faça en la present cort no sia ne puxa esser fet ne engenrat algun preiudici a concessions privilegis libertats uses e franquesses de les dites universitats e de cascuna daquelles ne dels singulars daquelles ne de lurs homens ne del General ans les dites concesions privilegis libertats franqueses e uses sien e estien en lur plena força e valor la present ajuda ne los dits capitols ne res contengut en aquells en alguna manera no contrastant. E que dit senyor ne faça ara carta o privilegi al dit braç e a totes aquelles universitats que lan volran axi com mils e pus profitosament fer e dictar se puxa a conservacio de lur dret.—*Plau al senyor Rey.*

Item que totes manleutes fetes e faedores en les Corts reals per fets criminals per qualsevol persones o per qualsevulla rahons passat un any apres que seran estades fetes sien haudes per nulles. E que los manlevadors passat lo dit any sien hauts per absolts e deliures de les dites manleutes. Et que semblantment se entena daquell a qui son o seran estats comanats algu o alguns axi com carcellers.—*Plau al senyor Rey de les manleutes ja fetes e faedores durant lo temps de la dita ajuda.*

Item que la dita ajuda se haia es pach per via de fogatge e no por altra manera. E quels consellers pahers jurats e consols de cascuna ciutat vila o loch puxen lo dit fogatge departir entre los habitadors de les dites ciutats viles e loch carregan als uns mes e als altres menys segons que a ells sera mils vist faedor. E que semblantment puxen fer los senyors dels castells e lochs qui contribuiran ab lo dit braç en lo dit fogatge.—*Plau al senyor Rey ab que no sie minuat lo dit do de les dites LXXII^m lliures segons que en lo primer capitol es contengut.*

Item quel senyor Rey haja a fer a tot lo General de Cathalunya aytals

cartes e pus forts si fer se poden a conservacio de lurs privilegis e libertats com lo senyor Rey Namfos feu en la Cort de Muntço el senyor Rey en Jacme en la Cort primera de Barchinona sobre lo fet de la sisa.—*Plau al senyor Rey.*

Item quel senyor Rey haja a complir los IIII capitols que li son estats dats per la Cort ço es en la Cort segons que ja son ordenats e dictats. Encara durant aquesta Cort ans que sia finida haia a revocar realment e de fet tots greuges que fets haia al dit braç o a les universitats daquell o alguna daquelles o als singulars daquelles o aquells provehir justament a conexença de dues persones eletes per lo senyor Rey e una per cascun braç e per una persona larquebisbe de Terragona.—*Quant a aço qui parle dels IIII capitols plau al senyor Rey sots la forma ja convenguda. Quant al revocament dels greuges: Plau al senyor Rey revocar los tots justament. Pero la conexença deu esser sua mas plauli de ferho ab son consell en lo qual sien aquells qui ells hi deputaran.*

Item que passats los dos anys dessus dits tots comptes e totes altres scriptures privades fetes sobre les coses dessus dites per quis vulla sien tengudes en Cathalunya venguen en mans dels dits administradors les quals scriptures sien cremades e abolides per ells axi que no puguen apparer ne puguen esser trobades en temps esdevenidor.—*Plau al senyor Rey.*

Item que de totes les coses contengudes en los damunt dits capitols o en qualsevol daquells sien fetes letres o cartes del dit senyor a totes aquelles universitats qui les demanaran be e largament dictades a profit daquelles universitats qui les demanaran no mudada la substancia del fet franques de tot dret de sagell.—*Plau al senyor Rey.*

Quibus quidem capitulis lectis et publicatis per me dictum notarium et scriptorem presentis curie in presentia dicti domini Regis et totius curie ac factis responsionibus per eundem dominum Regem cuilibet eorumdem capitulorum ut in fine cuiuslibet ipsorum liquide est videndum, inmediate Reverendus in Christo pater Petrus Terrachone Archiepiscopus consiliarius et concellarius prefati domini Regis in presentia mei dicti scriptoris et notarii et testium superius insertorum pro corroboratione omnium premissorum et plenissima facultate per omnes de dictis tribus brachiis sibi data et attributa de voluntate et consensu Jacobi ça ingla vicarii in spiritualibus et temporalibus domini Episcopi Vicensis pro prima secunda tertia et peremptoria monitionibus obtenta tamen prius venia a dicto domino Rege monuit ipsum dominum Regem necnon venerabiles in Christo patres Berengarium Gerundensem Episcopum Hugonem Urgellensem episcopum fratrem Johannem Ferdi-

nandi de Heredia Castellanum Emposte ac priorem Sancti Egidii Castelle et Legionis fratrem Petrum Arnaldi de Parietibus tortis Priorem Cathalonie ordinis hospitalis Sancti Johannis Jherosolimitani Romeum de Cumbis prepositum Terrachone Fratrem Arnaldum Abbatem Monasterii Populeti fratrem Bernardum Abbatem Monasterii Campi rotundi Arnaldum de Busquetis decretorum doctorem procuratorem Episcopi Barchinone Petrum de Caneto canonicum procuratorem capituli Sedis Barchinone Capdevila Calvonis procuratorem capituli Ilerde Galcerandum de Montecurvo procuratorem capituli Gerundensis Jacobum ça Ingla procuratorem Episcopi vicensis Berengarium de Podiolo procuratorem capituli Vicensis Franciscum Christophori procuratorem capituli Dertuse Raymundum de Guardiolis procuratorem capituli Urgellensis fratrem Raymundum de campo Dei procuratorem abbatis Rivipulli et Prioris Montisserrati, Fratrem Petrum Guillelmi procuratorem abbatis Sancti Michaelis de Cuxano fratrem Bernardum Calveti monachum procuratorem abbatis Sancti Johannis de Abbatissis fratrem Petrum Poncii procuratorem abbatis Sancti Benedicti de Bagiis fratrem Berengarium de Osona procuratorem abbatis Sanctarum Crucium et omnes alios de Brachio Ecclesie Necnon Guillelmum de Muntsonis et Arnaldum de Pratis procuratores incliti Infantis Ferdinandi Marchionis Dertuse Egregium Petrum comitem Urgellensem et vicecomitem Agerensem Petrum de Muntsonis Berengarium ça Corbella procuratores Egregie comitisse urgellensis et vicecomitisse agerensis Petrum de Ulugia actorem tutoris comitis Pallariensis Poncium de Altarriba procuratorem Comitis Ausone Nobilem Hugonem vicecomitem Cardone Petrum de Invidio Procuratorem comitis Castriboni Nobiles Galcerandum de Pinos Berengarium de Ripellis Artaldum de Focibus Gombaldum de Angularia Arnaldum de Erillo Bernardum de Ulzinellis Bernardum de Camporrellis Poncium daltarriba Raymundum de Paguera Johannem Berengarii de Rajadells Raymundum Berengarii de Vilafrancha Guillelmum Raymundi Ça cirera Franciscum de Pulcro castro Berengarium de Perapertusa procuratorem vicecomitis Insule et de Caneto Arnaldum de Miralles et omnes alios de brachio baronum et militum Etiam monuit Aymericum Dusay Romeum de Busquetis Petrum Terreni legum doctorem Petrum de Plano sindicos et procuratores universitatis civitatis Barchinone Petrum de Muntanyana Petrum de Carcassona et Petrum de Podio sindicos et procuratores universitatis civitatis Ilerde Narcisum de Sancto Dionisio Franciscum Pabie sindicos et procuratores universitatis civitatis Gerunde Guillelmum Rotundi Petrum Borroni Franciscum Taulerii sindicos et procuratores universitatis ville Perpiniani Raymun-

dum Aymerici Franciscum Nerelli sindicos et procuratores universitatis civitatis Minorisse Petrum Mironis Bernardum Egidii Arnaldum de Mentia Raymundum Petri sindicos et procuratores universitatis ville Cervarie Petrum Poncii Valentinum de Petra sindicos universitatis ville franche Penitentie Petrum Clementis Raymundum Moreti sindicos et procuratores universitatis ville Podii Ceritanii Bernardum Marquesii sindicum et procuratorem universitatis ville Campi rotundi Bernardum Viaderii sindicum et procuratorem universitatis villefranche confluentis Marchum de Bretonibus sindicum et procuratorem ville Berge Bernardum de Prato sindicum et procuratorem ville Bisulduni Petrum Ferrarii sindicum et procuratorem universitatis ville de Apiaria Petrum de Carboneriis sindicum et procuratorem universitatis Sancti Petri de Auro Jacobum Alegre sindicum et procuratorem universitatis ville de Figueriis Petrum Baiuli sindicum et procuratorem universitatis ville Turricelle de Montegrino et omnes alios de brachio universitatum civitatum et villarum regalium Cathalonie quod servarent et adimplerent in omnibus et per omnia cum effectu omnia et singula capitula supradicta et contenta in eisdem alias in ipsos et quemlibet ipsorum contrarium facientes nunc ut extunc et extunc ut ex nunc canonica monitione precedente in hiis scriptis excomunicationis sententiam promulgavit. Quamquidem sententiam tam dictus dominus Rex quam omnes alii superius nominati et singuli eorumdem contrarium facientes vel fieri permittentes gratis et ex certa scientia ac spontanea voluntate in se receperunt eamque emologarunt et etiam approbarunt presentibus testibus superius denotatis. Que omnia supradicta ut superius distincta sunt et largius denotata fuerunt acta lecta in presenti curia publicata et in ea concessa promissa firmata approbata et obligata tam per dictum dominum Regem quam per omnia tria brachia supradicta in presenti curia congregata scilicet ecclesie baronum et militum ac universitatum civitatum et villarum regalium Cathalonie et per quemlibet ipsorum in dicta curia existentium prout inferius describuntur die anno et loco predictis presentibus me dicto scriptore et notario et testibus superius denotatis. In quorum omnium testimonium tam dictus dominus Rex quam sepedicta brachia et quodlibet eorumdem petierunt eis fieri atque tradi publicum instrumentum per me scriptorem et notarium superius denotatum. Franciscus Tau.

Sig✠num Petri Dei gratia Regis Aragonum etc. Qui predicta omnia et singula nulla excepta tamquam de assensu et voluntate nostris facta inita concessa promisa et obligata ex certa scientia et ex nostris mera liberalitate laudamus approbamus ratificamus et confirmamus ac eisdem

consentimus eaque firmamus concedimus et iuramus huicque publico instrumento sigillum nostrum appenditium jussimus apponendum.

Sig✠num Petri Terrachonensis Archiepiscopi Cancellarii. Sig✠num Berengarii Gerundensis Episcopi. Sig✠num Hugonis Urgellensis Episcopi. Sig✠num fratris Johannis Ferdinandi de Heredia Castellani Emposte ac Prioris Sancti Egidii Castelle et Legionis. Sig✠num fratris Petri Arnaldi de Parietibus tortis Prioris Cathalonie ordinis Sancti Johannis Jherosolimitani. Sig✠num Romei de Cumbis prepositi Terrachone. Sig✠num fratris Arnaldi Abbatis Monasterii Populeti constructi infra Archiepiscopatum Terrachone. Sig✠num fratris Bernardi Abbatis Monasterii Campi rotundi constructi infra limites Episcopatus Gerundensis. Sig✠num Arnaldi de Busquetis decretorum doctoris Procuratoris Episcopi Barchinone. Sig✠num Petri de Caneto canonici procuratoris capituli Ilerdensis. Sig✠num Galcerandi de Montecurvo procuratoris capituli Gerunde. Sig✠num Jacobi ça Ingla procuratoris Episcopi Vicensis. Sig✠num Berengarii de Podiolo procuratoris capituli Vicensis. Sig✠num Francisci Christophori procuratoris capituli Dertusensis. Sig✠num Raymundi de Guardiolis procuratoris capituli Urgellensis. Sig✠num fratris Raymundi de Campo Dei procuratoris abbatis Rivipulli et prioris Montsserrati. Sig✠num fratris Petri Guillelmi procuratoris abbatis Sancti Michaelis de Cuxano. Sig✠num Bernardi Calveti canonici Monasterii Sancti Johannis de Abbatissis procuratoris Abbatis dicti Monasterii. Sig✠num fratris Petri Poncii de Sancto Martino procuratoris abbatis Sancti Benedicti de Bagiis. Sig✠num fratris Berengarii de Osona procuratoris abbatis Monasterii Sanctarum Crucium predictorum omnium qui predicta omnia et singula superius contenta pro nobis ipsis et pro aliis de brachio ecclesiastico laudamus approbamus concedimus et juramus.

Sig✠num Guillelmi de Montsonis. Sig✠num Arnaldi de Pratis procuratorum infantis Ferdinandi Marchionis Dertuse. Sig✠num Petri Comitis Urgellensis. Sig✠num Petri Montsenys. Sig✠num Berengarii Ça corbella procuratorum Egregie Sicilie Comitisse Urgellensis et vicecomitisse Agerensis. Sig✠num Petri de Ulugia actoris tutoris Comitis Pallariensis. Sig✠num Poncii de Altarriba procuratoris comitis Ausonie. Sig✠num Ugonis vicecomitis Cardone. Sig✠num Petri de Invidio procuratoris vicecomitis Castriboni. Sig✠num Petri Galcerandi de Pinos. Sig✠num Berengarii de Rippellis. Sig✠num Artaldi de Focibus. Sig✠num Gombaldi de Angularia. Sig✠num Arnaldi de Erillo. Sig✠num Bernardi de Ulzinellis. Sig✠num Bernardi de Camporellis. Sig✠num Poncii de Altarriba. Sig✠num Raymundi de Peguera.

Sig✠num Johannis Berengarii de Rajadello. Sig✠num Raymundi Berengarii de Villafrancha. Sig✠num Guillelmi Raimundi Ça Cirera. Sig✠num Francisci de Pulcrocastro. Sig✠num Berengarii de Perapertusa procuratoris vicecomitis Insule et de Caneto. Sig✠num Arnaldi de Miralles predictorum omnium qui predicta omnia et singula superius contenta pro nobis omnibus qui hic sumus presentes et omnibus aliis de brachio militari laudamus approbamus concedimus et juramus.

Sig✠num Eymerici Dusay. Sig✠num Romei de Busquetis. Sig✠num Petri Terreni legum doctoris. Sig✠num Petri de Plano sindicorum universitatis Barchinone. Sig✠num Petri de Muntanyana. Sig✠num Petri de Carcasona. Sig✠num Petri de Podio sindicorum universitatis civitatis Ilerde. Sig✠num Narcisii de Sancto Dionisio legum doctoris. Sig✠num Francisci Pabie sindicorum universitatis civitatis Gerunde. Sig✠num Guillelmi Rotundi. Sig✠num Petri Borroni. Sig✠num Francisci Taulerii sindicorum universitatis ville Perpiniani. Sig✠num Raymundi Aymerici. Sig✠num Francisci Morelli sindicorum universitatis civitatis Minorisse. Sig✠num Petri Mironis. Sig✠num Bernardi Egidii. Sig✠num Arnaldi de Mentia. Sig✠num Raymundi Petri sindicorum universitatis ville Cervarie. Sig✠num Petri Poncii. Sig✠num Valentini de Petra sindicorum universitatis Villefranche Penitentie. Sig✠num Petri Clementis. Sig✠num Raymundi Morera sindicorum universitatis ville Podii Ceritanii. Sig✠num Bernardi Marquesii sindici universitatis Campirotundi. Sig✠num Bernardi Vihaderii sindici universitatis villefranche confluentis. Sig✠num Marchi de Bretonibus sindici ville de Berga. Sig✠num Bernardi de Prato sindici universitatis ville Bisulduni. Sig✠num Petri Ferrarii sindici universitatis ville Apiarie. Sig✠num Petri de Carbones sindici universitatis Sancti Petri de Auro. Sig✠num Jacobi Alegre sindici universitatis de Figariis. Sig✠num Petri Baiuli sindici universitatis ville Turricelle de Montegrino predictorum omnium qui predicta omnia et singula super contenta tam nomine proprio quam nomine illorum quorum sumus sindici et procuratores quam omnium aliorum de brachio universitatum civitatum et villarum regiarum Cathalonie laudamus approbamus concedimus et juramus.

Testes fuerunt presentes ad predicta religiosus frater Daniel de Carreto ordinis Sancti Johannis Jherosolimitani nuncius egregii Marchionis Montisferrati Matheus Mercerii Camarlengus Raymundus de Vilanova alguatzirius Eximinus Petri de Calataiubio promotor milites consiliarii Jacobus de Basanta scriptor Domini Regis Johannes Lombardo et Arnaldus Serra mercatores civitatis Barchinone.

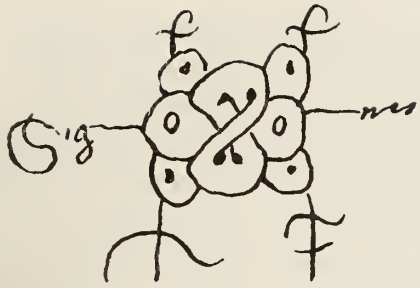

mei Bertrandi de Pinos scriptoris prefati domini Regis ac curie supradicte auctoritate eiusdem domini Regis notarii publici per totam terram et ditionem ipsius qui predictis omnibus et singulis una cum testibus supradictos presens interfui eaque scribi feci cum litteris rasis et enmendatis in VII linea ubi dicit eiusdem et alibi in eadem ubi legitur convenimus et in VIII linea ubi continetur omnia vobis et alibi in eadem ubi reperitur vestre et in linea centesima quarta ubi patet Raymundum et in linea centesima octava ubi scribitur universitatum civitatum et villarum regalium et in CCI linea II firmarum brachii baronum et militum ubi aptatur Raymundi et clausit.

Hoc instrumentum cum capitulis in eo insertis fuit traditum sindicis universitatis civitatis Barchinone.

Dominus Rex in cuius posse una cum tota dicta curia predicta firmavit et iuravit mandavit Bertrando de Pinos presentibus testibus supradictis.

Simile instrumentum et cum similibus capitulis in eo insertis datum ut supra signatum hoc signo videlicet Petri Taus et clausum per dictum Bertrando de Pinos fuit traditum sindicis universitatis civitatis Gerunde.

Idem.

Simile instrumentum et cum similibus capitulis in eo insertis datum ut supra signatum hoc signo videlicet Petri Tau et clausum per dictum Bertrandum de Pinos fuit traditum sindicis universitatis ville Perpiniani.

Idem.

Simile instrumentum et cum similibus capitulis in eo insertis datum ut supra signatum hoc signo videlicet Petri Tau et clausum per dictum Bertrandum de Pinos fuit traditum sindicis universitatis civitatis Ilerde.

Proferta brachiorum Ecclesiastici et milicie Cathalonie.[1]

In Dei nomine. Pateat universis presentem seriem inspecturis. Quod cum Serenissimus ac magnificus Princeps et dominus Petrus Dei gratia Rex Aragonis etc. in villa Cervarie Cathalanis generalem Curiam indixisset et in ea a prelatis religiosis et aliis ecclesiasticis personis baro-

[1] Archivo general citado.—Reg. 1.505, folios 38-52 v.

nibus richis hominibus militibus et aliis generosis personis necnon sindicis et procuratoribus universitatum civitatum et villarum regalium Principatus Cathalonie adjutam sive succursum necessario petiisset ratione vigentis guerre inter dominum Regem et Regem Castelle eius publicum inimicum et super eadem adjuta sive succursu nonnulli et diversi intervenissent tractatus tandem die mercurii qua computabatur octava decima dies decembris anno a nativitate Domini millesimo ccc quinquagesimo nono in presentia mei Bertrandi de Pinos scriptoris prefati domini Regis ac scriptoris presentis curie notariique auctoritate regia per totam terram et dominationem ipsius domini Regis ac in presentia etiam religiosi fratris Danielis de Carreto ordinis hospitalis Sancti Johannis Hierosolimitani Marchionatus Montisferrati Mathei Mercerii Camarlengui Raymundi de Villanova alguatzirii Eximini Petri de Calataiubio promotoris militum consiliariorum Jacobi de Besanta scriptoris prefati domini Regis ac Johannis Lombardo ac Arnaldi Serra mercatorum et civium Barchinone testium ad hec specialiter vocatorum et rogatorum congregata tota presente Curia voce preconia in capella domus Sanctarum Crucium dicte ville Cervarie in qua jam alias consueverat congregari prefatoque domino Rege ibidem existente et sedente pro tribunali Reverendus pater in Christo Petro Terrachone Archiepiscopus Cancellarius dicte domini Regis et venerabilis in Christo pater Berengarius Gerundensis Episcopus pro brachio ecclesiastico ipso brachio inibi presente et existente seu personis ipsius inferius denotatis approbantibus et hiis adherentibus necnon egregius Petrus Comes urgellensis et vicecomes agerensis ac nobilis Hugo vicecomes Cardone domicelli et Franciscus de Pulcrocastro miles pro brachio baronum militum et personarum generosarum inferius singulariter nominatarum surrexerunt adiuncte et idem Archiepiscopus dixit de assensu et approbatione dictorum brachiorum ecclesie et militie hoc hec aprobantium hec verba. Serenissime Princeps et domine intellecta per brachia prelatorum et personarum ecclesiasticarum ac bonorum Richorum hominum militum et generosorum predictorum propositione per vestram magnificentiam prefatis brachiis et aliis in presenti curia congregatis facta prudenter et bene tangenti deffensionem Cathalonie Principatus eiusdemque rei publice habitisque inter nos ipsos de brachiis duobus predictis nonnullis et diversis colloquiis et tractatibus super ea ut juxta contenta in dicta propositione possemus defensioni predicte satisfacere juxta votum convenimus in unum quod licet ad predicta per vestram serenitatem petita ex debito dicta duo brachia minime teneantur, Tamen pro defensione totius rei publice Cathalonie, non ex debito sed ex eorum solita bene-

volentia et mera liberalitate ipsorum dicta duo brachia deliberarunt super presens donum sive adjutam pro eadem in presenti Curia et per curiam consentientibus et approbantibus hec omnia vos dicto domino Rege et tota curia antedicta sub certis tamen modis formis conditionibus retentionibus et aliis cautelis in hiis capitulis que vestre ipsa brachia in presenti offerunt majestati largius denotatis. Quorumquidem capitulorum series et tenores sequntur in hunc modum.

Com lo molt alt e poderos Princep e senyor lo senyor en Pere per la gracia de Deu Rey darago de Valencia de Mallorques de Cerdenya e de Corsega e Comte de Barchinona de Rossello e de Cerdanya celebras Corts generals als cathalans en lo loch de Cervera en les quals ell demenas graciosa ajuda als cathalans per la guerra que injustament li fa lo Rey de Castella ab la qual ajuda pogues esser defensada la cosa publica de Cathalunya majorment com sia cert quel dit Rey de Castella fa grans apparellaments per terra e per mar per esvahir e occupar les terres del senyor Rey e specialment lo Principat de Catalunya segons que de lany prop passat ha hom vist per experiencia vinent en les mars de Barchinona e per diverses lochs de la costera de Cathalunya. Emperamor daço los braces dels prelats religioses persones ecclesiastiques e dels richs homens cavallers e homens de paratge acordaren e proveyren ab condicions empero e retencions e maneres devall scrites e no en altre manera graciosament e no per deute quen fossen tenguts ne obligats de donar per lurs homens e altres segons que davall e declarat a defensio de si mateixes e de la cosa publica de Cathalunya VIII meses del any noucents homens a cavall la meytat armats e la meytat aforrats ço es VII solidos per hom a cavall armat e V solidos per hom a cavall alforrat per sou dels quals e per les esmenes e estimes dels cavalls se paguen setanta duo millia lliures de moneda de Barchinona de tern. Lo qual do feuen a II anys primers esdevenidors axi que cascun any sien pagades les dites LXXII^{m} libres en deffensio de la cosa publica dessus dita los quals II anys comencen lo primer dia de maig primer esdevenidor la qual quantitat se pach de III en III meses ço es el començament dels III meses e sia plegada e distribuida e despesa segons la forma seguent. Es entes empero que tots salaris de cullidors e totes messions faedores per cullir e justar la dita moneda e per portar aquella a Barchinona e encara tots salaris de deputats amministradors consellers e oidors de comptes e tots altres salaris dofficials qui en la present Cort seran ordonats a la administracio de la dita ajuda sien pagats per los dits braces qui fan la dita proferta o ajuda part les dites LXXII^{m} libres totes les altres messions salaris o loguers concernents los affers de la guerra sien pagats e paga-

des de les dites LXXII^{m} libres.—*Lo senyor Rey reeb agradablement lo dit do de les LXXII^{m} libres en la forma en lo present capitol contenguda.*

Primerament per haver compliment a les dites LXXII^{m} millia lliures haia e tengut sia assegurar e pagar lo Marques de Tortosa per los homens que son poblats dins les sues baronies terres e lochs e per tots altres poblats en lochs e terres on ell ha jurediccio en Cathalunya tria millia trecents libres. Item lo comte de Prades per la manera dessusdita mil e siscentes. Item lo comte durgell per la manera dessusdita quatre millia doents libres. Item lo Comte de Trestamara per la manera dessusdita mil e setcentes libres. Item lo Comte de Pallars per la manera dessusdita mil quatrescentes libres. Item lo vescomte de Castellbo per la manera dessusdita mil e cinchcentes libres. Item lo vescomte de Cardona e madona sa mare per la manera dessusdita tria milla e sinchcentes libres. Item lo comte dosona e mossen en Bernat pare seu quatre millia doentes libres. Item lo comte dempuries per la manera dessus dita quatre milla siscentes libres. Item lo vescomte de Rochaberti per la manera dessusdita mil e cinchcentes libres. Item los barons e cavallers e homens de paratge de Rossello e de Cerdanya tria milla e cinchcentes libres. E les damunt dites quantitats sien levades per aquesta manera ço es que sia levat de cascun foch poblat dintre les baronies terres e lochs dessus dits xx solidos e pus no puxa esser levat per la raho dessusdita lo qual levament sia fet segons que davall en los capitols seguents es contengut.—*Plau al senyor Rey la dita comparticio ab que la quantitat de les LXXII^{m} libres no sen minue ans se complesca segons que en lo primer capitol es contengut.*

Item se paguen oltra les coses dessus dites en totes les ciutats viles castells lochs e terres dels prelats persones ecclesiastiques nobles e cavallers homens de paratge de Cathalunya ultra los dessus nomenat per lurs homens e altres poblats dins aquells lochs e terres xx solidos per cascun foch habitat. E encare per tots lurs homens poblats en la terra del senyor Rey exceptats empero tots los homens desgleya e de tots los damunt dits Richs homens cavallers e homens de paratge poblats en castells viles lochs o quadres los quals castells viles lochs o quadres sien de homens de ciutats o de viles reyals o poblats la on ciutadans o homens de viles haien jurediccio fora baronies o termens de castells o lochs desgleya de richs homens o cavallers o homens de paratge e encare exceptats tots homens desgleya o de tots los damunt dits richs homens cavallers o homens de paratge poblats en terres reyals los quals homens empero haien acostumat de contribuir ab les dites ciutats e viles en dons fets al senyor Rey o per defensio de la cosa publica fora imposi-

cions segons la forma ordonada e declarada en los homens de la esgleya en la scriptura de la tenor seguent.

En nom de Deu. Nos en Romeu ces Comes pebordre de Terragona e en Pere dez Pla ciutada de Barchinona declaram que en la ajuda que en la present Cort se fara per defensio de la terra de Cathalunya los homens de la Esgleya poblats dins termens de ciutats viles castells e altres lochs reyals de Cathalunya contribuesquen ab lo braç de la esgleya si donchs no eren alguns qui en dons fets al senyor Rey o per defensio de la cosa publica de Cathalunya haguessen acostumat de contribuir fora imposicions ab les dites ciutats viles castells e lochs reyals ab los quals contribuesquen axi com acostumat han. Declaram encara quels homens de la sgleya poblats dins viles castells e lochs reyals los quals empero en los dits dons o semblants son acostumats de contribuir ab lo braç de la Esgleya que contribuesquen ab aquell segons que han acostumat. Item, pronunciam que los homens de la Esgleya poblats dins viles castells e lochs de ciutadans o de homens de viles o termens dels dits lochs o en que ciutadans haien jurediccio contribuesquen sens tota distinccio ab los senyors de les dites viles castells e lochs. Axi mateix los homens dels ciutadans e de homens de viles poblats dins viles castells e lochs de la Sgleya o termens daquells lochs o en que sgleya haia jurediccio contribuesquen ab la dita Esgleya. Axi que sia fet compliment per los dessus dits ultra los XI richs homens primerament nomenats de quaranta una millia lliuras a les quals ajustades trenta una milia lliures les quals los richs homens primerament nomenats son tenguts assegurar e pagar complexen setanta duo milia lliures les quals sien despeses en lo sou o en les estimes o esmenes de cavalls segons que en lo primer capitol es contengut.—*Plau al senyor Rey ab que sia fet compliment a la quantitat damunt dita segons que en lo prop dit capitol es contengut.*

Item ultra les dites quantitats sien levats e cullits per los deputats o qui ells volran en totes les terres de tots los dessus nomenats e dels primers e dels altres XII diners per lliura de totes soldades que sien dades e daran dins lo damunt dit temps ab missatgers qui estien ab qualsevol persones en les terres dels dessus nomenats ço es daquella moneda se dara de la qual quantitat de XII diners per lliura sien pagades totes messions que per aços facen en qualsevulla manera e dallo quen sobrepuga esser fet compliment a les dites LXXII^{m} libres si res ne fallia e lo sobrepus sie despes en profit de la cosa publica de Cathalunya a conexença dels deputats. E que durant la dita ajuda la dita tatxacio de les soldades no puxa esser remoguda per alcu dels braces de la Cort ne

per alcun singular daquells ans la dita tatxacio se haia a cullir e a levar per tot lo dit temps segons la forma damunt expressada.—*Plau aì senyor Rey segons la forma contenguda en lo precedent capitol.*

Item que durant la dita ajuda dins los dits II anys ans neguna altra demanda ne aiuda lo senyor Rey no puxa fer demenar ne haver per neguna raho obligacio feta o esdevenguda o que esdevenir dir ne pensar se puxa al dits II braces ni als homens daquelles ni a nengun dels braces dessus dits ni als singulars daquelles per qualsevol manera. E aço promete e jur lo dit senyor Rey e la senyora Reyna e los del consell lur qui ara presents son ab ells. E si per aventura lo contrari de fet se feya que la present ajuda no hagues valor ans fos hauda per no feta e no atorgada e cassa e nulla ipso facto axi que quescun del dits braces en aquells cas la pogues fer cessar per sa propria auctoritat.—*Plau al senyor Rey exceptat questies ordinaries rendes e altres coses e deutes deguts a ells.*

Item que la dita aiuda sie levada e cullida e distribuida tan solament per aquells qui hi seran ordonats per lo dits II braces e que en aço res no haia a fer ni a saber ni ordonar lo senyor Rey ni nengun official seu ni encara quel dit senyor Rey ni altra persona per ell no haia en la dita cosa alcun poder mas que sia levada ajustada partida e ordonada per aquells qui ordonaran los dits II braces. E quel senyor ni official seu no puxa demanar compte ne en res no hi haien a caber ni saber.—*Plau al senyor Rey.*

Item que la dita provisio sia despesa en definiment de Cathalunya en sou de homens a cavall o en smenes o estimes de cavalls dessus dites segons la forma damunt e davall scrita en los fets esdevenidors e no en negun altre fet a conexença e a ordinacio daquells qui per los dits braces a aço deputats seran axi empero que los dits homens a çavall haien a anar e a estar la on pus neccessariis seran a defensio de Cathalunya. Empero quels deputats haien poder de consentir si vist los sera faedor que aquests o alcuna partida de aquests vajen en altres partides fora Cathalunya a prechs del senyor Rey faedors per carta o per letra. Pero si los dits homens a cavall de Cathalunya noy bestaven al dit nombre no volen hi anar o que no si trobassen tants en aquell cas haguessen a metre e a despendre aquesta quantitat en sou de altres homens a cavall los quals lo senyor Rey se hagues haver donant per los deputats a aquells sou acostumat de dar en Cathalunya ço es VII solidos per cavall armat e V solidos per alforrat. Empero que los dits deputats ab voluntat de lurs consellers puguen metre aquesta ajuda ho partida de aquella en armade de mar si a ells necessari e profitos vist sera. E que la resta

o ço qui romandra de les faltes dels homens a cavall e de cavalls sie convertida per los deputats en profit de la cosa publica.—*Plau al senyor Rey.*

Item que en cas que de la dita ajuda se hagues a fer armada de mar quel capita de la dita armada haia a esser ordonat e elet per tots los deputats e consellers ordonats a la administracio de la dita ajuda per tots los III braces de la Cort e quel senyor Rey li haia a donar jurediccio e poder sobre los acordats de la dita armada segons que en semblants affers es acostumat.—*Plau al senyor Rey.*

Item que per los deputats de la dita ajuda puxen esser donats a tots aquells qui acordarse volran en armada de mar sis fa sou salaris o logors segons lo tot per la cort del senyor Rey tatxats e encare del guany qui facen durant lo temps per lo qual serien acordats e pagats per los dits deputats e encare que si passat lo temps per lo qual serien acordats per los dits deputats volien entrar en cors aquells qui les galees menarien quels fos dada licencia ab voluntat del senyor Rey de tenir les dites galees cosseiant e donant dampnatge als enemichs del senyor Rey per dos meses finit lo dit temps per lo qual serien estats acordats per lo general los dits cossaris assegurants segons que acostumat es de no fer mal a amichs del dit senyor Rey e que seran tornats dins los dits dos meses e pagants solament lo loguer de la xurma de les dites galees e pa per los dits II meses e per aytant temps com les tendrien per lur cosseiar.—*Plau al senyor Rey.*

Item que tots los fochs qui son o dins los dits II anys seran en ciutats lochs viles castells quadres e parroquies dels dessus dits prelats clergues o persones ecclesiastiques richs homens o cavallers e homens de paratge o encare on que sien dins Cathalunya per ço que frau no si puxa fer sien scrits en II libres dels qual tinga la I lo senyor dels homens e laltre aquells qui a cullir e distribuir aço deputats seran lo capitol present empero no haia loch en los XI barons damunt scrits en aquells empero qui volran star a la tatxacio feta dells e assegurar la quantitat en la qual son tatxats.—*Plau al senyor Rey.*

Item que sien eletes VIII persones del dits II braces ço es IIII del braç de la sgleya e IIII del braç dels richs homens e cavallers los quals cullen e facen cullir les quantitats dessus dites e aquelles distribuesquen segons la forma dessus dita. E daço los sia donat bastant poder per manera que ells be profitosa e lealment puxen levar e haver e distribuir les quantitats dessus dites. E puxen deputar si vist los sera faedor altres cullidors qui les dites quantitats justen per bisbats o per vegueries en aquella forma que a ells plaura. Es entes empero que les forces e destreny-

ments faedors als no volens pagar dejen esser fets per los ordinaris de cascun loch a requesta dels dits deputats o assignats per aquells. E si los ordinaris hi eren negligents ho fer recusaven que en aquell cas los dits deputats ho puxen fer axi empero que totes les quantitats venguen e a venir haien en mans dels dits VIII de les quals haien a retre compte a aquells qui per lo dits II braces deputats hi seran. Puxen encara deputar e donar salaris covinents per lurs treballs a aquells qui daço per ells deputats seran. E que les dites VIII persones haien a retre compte en Barchinona en la casa dels frares menors II vegades lany o en altre loch de la ciutat on elegir volran la una a sent Miquel laltre VIII dies apres pascha en poder daquells qui los II braces hi elegiran los quals haien poder e loch dels dits II braces de reebra compte e fer fi.—*Plau al senyor Rey ab que les messions salaris e altres coses dessus dites lo dit do nos minue segons que en lo primer capitol es contengut.*

Item que la dita moneda sia tota ajustada en I loch en Barchinona o en altre loch on los dits deputats ordonaran e sia mesa en I caxa en la qual haja IIes claus de les quals tenguen una aquells IIII qui deputats seran per lo braç de la sgleya e laltre aquells qui deputats seran per lo braç dels richs homens e cavallers.—*Plau al senyor Rey.*

Item quels dits cullidors e distribuidors tots ensemps si necessari sera pusquen manlevar e obligar la dita ajuda de les culletes daquella e donar guany e intereses lo qual fos pagat e abatut de la dita ajuda segons la forma davall scrita ço es sobre tota generalitat o partida daquella. Axi empero que aço no pusen fer sino ab consell daquells qui per los dits II braces seran assignats per consellers als dits cullidors e distribuidors. Empero sie entes que si la I loch ere obligat per lo dit deute a pus lonch temps ho a mes que laltre loch ques pach generalment de tota la ajuda de la terra dels dits II braces. En axi que la dita ajuda no puxa exir de la terra dels II braces ni dalcun loch daquella dins los dits II anys entro que sia passat ço que manlevat hi sera sots la forma dessusdita.—*Respon lo senyor Rey que no es raho que de la ajuda sie abatut ne pagat nengun guany ni interes pagador per la moneda manlevadora per ço com ja ha cert terme de pagar segons que damunt es contengut. Pero en cas que anticipassen a prechs del senyor Rey lavors plau al dit senyor Rey quels mogubells sien deduits de la dita quantitat de les dites LXXII^m^ libres.*

Item que si era feta pau entre lo senyor Rey e lo Rey de Castella o presa entre ells treua de I any o de menys. (Sigue como en la proferta del brazo real.)

Item que jassia que la dita quantitat se haia a levar segons lo nombre

dels fochs que cascun dels dits braces puxa aquella fer departir entre los lurs homens e altres dins les dites lurs terres poblats carregau als uns mes que als altres. E aquells qui son en la terra del senyor Rey sien tallats per lurs senyor dels dits braces axi empero que sots color de la dita contribucio major quantitat no puxa esser levada ne tallada e no aytant com puiaran xx solidos per foch. E que per aço no sia fet preiudici en possessio ne en proprietat ne accresca dret ne minue a nengun dels braces damuntdits ne a singulars daquells per les dites coses o alcuna daquelles ans lur dret en tot o per tot romanga iles e en son esser axi com abans ere. Declarat empero quel senyor del loch sobre la tatxacio faedora haia a elegir certs prohomens del loch dels quals tatxadors en cas que hi haja homens de sgleya ni haia haver almenys I desgleya e los dits tatxadors haien a fer segrament de tatxar be e egualment en poder del dit senyor o de son batle.—*Plau al senyor Rey ab que no sia minuat lo do de les* LXXII^{m} *lliures segons que en lo primer capitol es contengut.*

Item que cascun dels damunt dits VIII cullidors e distribuidors haia per son treball cascun dia [1] sia que treballen per lo dit fer o no saul que si eren en la frontera ab cavall e ab armes que ultra la dita pensio prenguen son axi com los altres. E encara que si anant per lo dit offici o procurant fora lurs alberchs perdien cavalls ni altres besties quels en fos feta satisfaccio e esmena a coneguda dels altres companyons lurs. —*Plau al senyor Rey ab que no sen minue lo dit do de les dites* LXXII^{m} *lliures segons que en lo primer capitol es contengut.*

Item quels dits cullidors e distribuidors o la major partida daquells pusquen fermar cartes publiques etc. (Como el correspondiente del brazo real añadiendo antes de la respuesta del Rey esta cláusula: *E si el senyor fer no la volia que los deputats la poguessen fer.)*

Item que si alcun cas novell sesdevenia en la dita ajuda en que fos alcun dupte quels dits VIII deputats o la major partida daquells haien poder de determenar e de declarar aquell axi plenerament com la cort poria fer ab consell empero dels consellers a ells sobre aço assignats.—*Plau al senyor Rey en la forma dessus dita en lo precedent capitol.*

Item que si cases dubtoses en los dits affers sesdevenien que los dits VIII deputats o la major partida daquells haien a procehir en aquells a consell dels consellers damuntdits o de la major partida daquells.—*Plau al senyor Rey en la forma dessusdita en lo precedent capitol.*

Item que si alcun o alcuns dels dits VIII deputats se morie dins lo dit

[1] Espacio en blanco para una palabra.

temps o per malaltia o per altra raho habia embargament lonch a arbitre dels altres deputats que noy pogues entendre quels altres romanents III poguessen elegir altre en loch daquell en aquesta manera que si era del braç de la sgleya que si tornassen daquell braç mateix. E axi mateix daquells dels nobles e dels cavallers. E axi mateix sie servat en los consellers.—*Plau al senyor Rey.*

Item que si algu no volia pagar los dits xx solidos que daço no li sia presa nenguna ferma de dret etc. (Como el correspondiente del brazo real.)

Item que si los dits VIII deputats o alcuns daquells usaven mal en lo dit offici etc. (Como el correspondiente del brazo real.)

Item que sien elets als dits deputats VIII consellers ço es II richs homens e II cavallers e II prelats e II persones ecclesiastiques qui donen consell com mester hi sia als dits diputats en la ciutat de Barchinona. E que lo compte no puxe donar de xv dies avant. E que cascu dels dits Richs homens e prelats haien cascun die mentre lo compte durara e anant e vinent a lurs cases per lur provisio. E les persones ecclesiastiques e cavallers cascun per lo temps dessus dit.—*Plau al senyor Rey segons que en la resposta feta al precedent capitol es contengut.*

Item que tots los moros domiciliats e poblats en terra dels dits richs homens cavallers e homens de paratge prelats e persones eclesiastiques paguen e contribuesquen xx solidos per foch axi com los crestians.—*Plau al senyor Rey.*

Item que si los homens a cavall o la armada de mar qui de la dita quantitat seran pagats feyen entrades. (Como el correspondiente del brazo real.)

Item quel senyor Rey haia a consentir e a fermar e complir los III capitols que li son stats dats per la Cort ço es en Cort segons que ja son ordonats e dictats. E encara durant aquesta Cort e ans que sia finida haia a revocar realment e de fet tots greuges que haia fets ho faça als dits II braces o a la I daquells o als singulars daquells e aquells proveyr justament a conexença de II elegits per lo senyor Rey e I per cascun braç e per una persona larquebisbe de Tarragona. E si les dites coses e cascuna daquelles lo dit senyor Rey no cumplia que la present ajuda sia hauda per no feta e nulla.—*Quant en aço que parla dels IIII capitols plau al senyor Rey sots la forma ja convenguda. Quant al revocament dels greuges plau al senyor Rey revocarlos tots pero la conexença deu esser sua mas plauli de fer ho ab son consell en lo qual sien aquells que ells hi deputaran.*

Item que una bona persona sia eleta etc. (Como el correspondiente de la proferta del brazo real.)

Item quel senyor Rey remeta a tots los dits II braces e a cascun dells etc. (Como el correspondiente de la proferta del brazo real, añadiendo: «E que les inquisicions fetes o faedores per ço ques deya que los fochs per raho dels XXIIIIm solidos e dels X solidos no foren tots nombrats aus ni foren molts abcegats sien casses e haudes per nulles e per aquelles no sen poguessen ne puxen seguir condempnacions criminals e peccuniaries»).—*Plau al senyor Rey que les penes devellants de hosts fallides o de bans e terces dobligacions e de fermes de dret e altres civils e peccuniaries no devallants de crims propris sien remeses.*

Item inquisicions fetes e faedores contra aquells qui los fochs no han be comptats ols han abcegats sien remeses en manera que no sen puxen seguir penes peccuniaries o criminals ab que pagar vullen romanga empero dret al senyor de encercar e de inquirir los fochs habitats e de exeguir daquells qui pagat ne hauran quant es dels mases o alberchs quis lauren o no son habitats per be quen sobre pagat dret de senyor.—*Lo senyor Rey graciosament atorga quels sia remes axi que res no sen puxa haver salvant ço qui sia ja estat pagat o assegurat.*

Item que totes cartes provisions e letres que saien fer etc. (Como el correspondiente del brazo real.)

Item entenen los dits II braces e expressament se salven es retenen etc. (Como el correspondiente del brazo real.)

Item que totes manleutes fetes e faedores en les Corts reals etc. (Como el correspondiente del brazo real.)

Item quel senyor Rey haia a fer als dits II braces e a tot lo General de Cathalunya aytals cartes e pus forts etc. (Como el correspondiente del brazo real.)

Item que de totes les coses contengudes en los capitols damunt e davall scrits o en qualsevol daquells sien fetes letres e cartes per lo dit senyor Rey als dits II braces e a cascun daquells que les demanaran be e largament dictades etc. (Como el del brazo real.)

Item quel senyor Rey ne altre en nom seu no puxa fer gracia remissio sobrehiment allongament empara o qualsevol altra provisio a alcuna persona o universitat ne pendre ne fer pendre res a ops de si ne daltra de la dita ajuda ne de part o alcuna cosa daquelles e siu feya que aytal comissio posat encare que fos atorgada ans de la present concessio no valla nes tenga e encara que fos atorgada e obtenguda per moviment propri del dit senyor Rey.—*Plau al senyor Rey.*

Item que alcun prelat o religios o qualque altre persona ecclesiastica ne alcun baro o cavaller o qualsevol altre persona de qualsevol stament sia no puxa demenar ne fer demenar en tot o en partida o a qualsevol

altra cosa o quantitat per poqua que sia de la dita ajuda gracia o remissio sobreseiment allongament o qualsevol altra provisio per la qual se pogues la dita ajuda remetre allongar minuar o sobreseure o per qualsevol altra manera embargar en tot o en partida o en alcuna cosa o quantitat per poqua que sia ne encara puxe daquestes coses o de alcuna daquelles per be que fossen fetes e atorgades per moviment propri del dit senyor usar. E si alcuna persona contra aço feya pach en doble tot ço en que sera contrafet a la defensio de la cosa publica de Cathalunya sens tota merce. E que totes aquestes coses haien a jurar los clergues barons e altres persones legues en haien a reebre en si sentencia de vet.—*Plau al senyor Rey.*

Item que totes les persones que per qualsevol braç o braces de la clerecia o cavalleria seran deputades a tenir e distribuir la moneda de la dita ajuda e totes altres persones que por occasio de la dita ajuda seran a alcuna cosa a fer deputades facen sagrament e reeben en si sentencia de vet de no fer ne consentir alcuna cosa per si o per altre scientment o fraudulosa perque la dita moneda nos convertesque tota sens alcuna deduccio o disminucio en los fets de la defensio de la cosa publica e no en altra cosa de la qual sentencia de vet no puxa esser aquell qui contrafara absolt si primerament no fa plena e entegra satisfaccio e smena ab la dobla daço que contra sera fet. La qual esmena o satisfaccio se haie a fer als braces dessus dits segons que damunt es declarat.—*Plau al senyor Rey.*

Item quel senyor Rey del dia de la concessio present quel dits II anys de la dita ajuda sien fenits no puxa empetrar decima o subsidi alcu en Cathalunya del Papa dels clergues o persones ecclesiastiques e aço de present lo dit senyor Rey jur e si per aventura per propi moviment del Papa li ere atorgada o atorgat que daquell atorgament no pogues usar ne la dita decima o subsidi levar ans de present per lavors aquella o aquell los resmet.—*Respon lo senyor Rey que no es raho que per ço que paguen los homens del clergues lo senyor Rey parda gracia si lo Papa la li vol fer per defensio del regne. Mas plauli que en cas quel Papa li atorch les decimes no les puxe culler ne fer culler lo senyor Rey mentre lo cardenal o altre solenne legat del Papa sie en sos regnes o en les parts despanya per lo fet de la present guerra.*

Item que per res la I loch no pach per altre ne I rich hom per laltre ne la I prelat o loch de prelat o de persona ecclesiastica per laltre ne la I braç per laltre no pusquen esser forçar destret ne marchat ne penyorat la I per laltre mas que sia feta execucio per los deputats o a instancia dells axi com se conten en lo capitol qui comença. Item quels

dits cullidors e distribuidors pusquen fermar cartes etc. — *Plau al senyor Rey ab que haie compliment del dit do segons que en lo primer capitol es contengut.*

Item quel senyor Rey ne altre en lloch dell durant lo temps de la dita ajuda no puxa appellar demenar ne fer venir ne aiustar alcu o alcuns del dits deputats o consellers per res dels affers de la dita ajuda o ordinacio o administracio daquella sino a la ciutat de Barchinona o dins aquella per ço que la administracio daquella no pogues esser mudada ne torbada. E aço jur lo dit senyor Rey. E si lo contrari fahia que la dita ajuda cessas ipso facto axi que los dits braces no fossen tenguts de res a pagar de la dita ajuda.—*Plau al senyor Rey.*

Item quel dit senyor atorch als dits II braces e a cascun daquells que dins V anys primers vinents etc. (Como el correspondiente del brazo real.)

Item quel dit senyor Rey ne official seu ne altre per ell durant la dita ajuda no puxen forçar per raho de ost ne per qualsevol altra manera ensemps o departidament les osts de les universitats viles lochs de Cathalunya dels dits prelats persones ecclesiastiques barons cavallers e homens de paratge o alcuna daquelles aquelles empero en les quals lo dit senyor Rey ha dret de host e de cavalcada de exir fora de lurs lochs sino en cas quel usatge Princeps namque hagues loch per deffensio de Cathalunya.—*Respon lo senyor Rey que li plau si donchs no era per execucio de justicia quis hagues a fer per proces de pau e de treua o per lo usatge Princeps namque.*

Item quel dit senyor Rey faça donar e liurar de continent als dits II braces lo libre lo qual en Margens te dels fochs qui son stats comptats en los II anys passats o trellat daquell e axi mateix daquell qui te en Pere deç Vall.—*Plau al senyor Rey quen sia feta letra.*

Quibusquidem capitulis etc. (Fecha, firmas y signos como en los capítulos de la proferta del brazo real.)

NOTA

En el mismo Registro 1.505 del Archivo de la Corona de Aragón, folios 10 al 21, hay una copia de las Constituciones decretadas y sancionadas en las Cortes de Cervera de 1359, cuyo texto inserto en las páginas 40 á 54 del tomo II de la presente Colección, aparte de algunas variantes que no desfiguran el sentido, ofrece la particularidad de dividir aquellas en dos grupos bajo estos epígrafes: *Constituciones perpetuales* y *Constituciones temporales.* Las primeras comprenden desde la I hasta la XXI inclusive y las segundas desde la XXII hasta el fin. El prólogo de las unas y de las otras es igual y también el pie, con la siguiente variante, á saber:

que en las *perpetuales* el Rey dice: *Quas siquidem constituciones... facimus sanccimus statuimus et volumus per nos et nostros successores perpetuo inviolabiliter observari*, y en las *temporales: Quas siquidem constituciones volumus per nos et nostros per tempus seu tempora in ipsis constitucionibus contenta inviolabiliter observari.*— En el citado Registro no llevan título de ninguna clase sino solo un número de orden al margen.

La suscripción real inserta en las *perpetuales* es la misma que la del Códice Escurialense, y la de las *temporales* varía solo en las palabras *bullam plumbeam,* que aparecen sustituídas por las de *sigillum magestatis.* Las demás suscripciones son estas: *Sig✠num Petri Terracone Archiepiscopi*, y continúan como en el primer documento inserto en este suplemento.

II

AL PARLAMENTO DE BARCELONA DE 1366.

(Tomo II, pág. 448.)

[1] *Capitula facta super dono sive subsidio concesso in sucursum Regni Sardinie in parlamento celebrato Barchinone per universitates civitatum et locorum Regalium Cathalonie anno a nativitate domini* M.CCC.LXVI.

In Christi nomine. Noverint vniversi. Quod cum illustrissimus princeps et dominus Petrus Dei gracia Rex Aragonum Valencie Maiorice Sardinie et Corsice Comesque Barchinone Rossilionis et Ceritanie Indixisset parlamentum in civitate Barchinone ad xxvi^am^ diem mensis Septembris proxime preteriti celebrandum per ipsum dominum Regem pro habendo succursu defensioni insule Sardinie quam judex Arboree vassallus ipsius Domini Regis prodicionaliter nititur occupare ad quod parlamentum vocati extiterant per dictum dominum Regem Sindici et procuratores universitatum civitatum villarum et locorum Regiorum Cathalonie ut in litteris inde factis datis Barchinone xviii die Septembris anno subscripto dinoscitur contineri. Et ad ipsum parlamentum convenissent sindici dictarum civitatum villarum et locorum Regiorum Cathalonie quorum nomina inferius sunt descripta dictusque dominus Rex exposuisset eis periculum nimis urgens quod dicta insula Sardinie formidabat nisi eidem de congruo et celeri provideretur succursu ad quem fiendum ipse dominus Rex ortatus fuit et induxit quantum potuit verbis placidis et afabilibus dictos sindicos in sui presencia constitutos ipsique sindici Regia proposicione audita retinuissent sibi deliberacionem super eis: Tandem die Mercurii xxv Novembris anno subscripto iidem sindici obtulerunt ipsi domino Regi in palacio Regio Barchinone personaliter existenti certa capitula quorum tenores inferius declarantur. Quibus siquidem capitulis dominus Rex fecit certas responsiones sed

[1] Archivo general citado.—Reg. 1.506, folios 173 á 183.

cum disceptaretur aliqualiter super eis ita quod nondum erat concordatum inter ipsum dominum Regem et dictos sindicos super eisdem capitulis et responsionibus, Et ipse dominus Rex propter rumores ingruentes de partibus Rossilionis et partium aliarum habentes quam gentes armigere in numero excessivo moliebantur intrare terris Rossilionis et Ceritanie et eas dampnificare ac eciam ocupare quantum in eis foret haberet subito recedere sicut recessit a civitate Barchinone versus dictas partes Rossilionis dirigens gressus suos et comisisset huius modi negocium domine Regine consorti ac locumtenenti eiusdem remanenti in ipsa civitate Barchinone habentique super hiis et aliis maioribus et gravioribus ab ipso domino Rege plenariam potestatem, Et in absencia ipsius domini Regis fuisset de et super hiis quodam modo tractatum cum dicta domina Regina sed nondum finatum, demum die XII mensis Decembris anno predicto dicta sive subscripta capitula cum responsionibus ad ea factis in presencia dicti domini Regis qui de partibus Rossilionis die sestrina *(sic)* revenerat fuerunt concordata et finata in modum inferius declaratum. Tenores autem dictorum capitulorum cum responsionibus factis ad ea ex parte domini Regis per ordinem sic se habent.

Molt alt et molt poderos princep et senyor: los sindichs de les ciutats viles e lochs Reyals dels principat de Cathalunya ajustats en la ciutat de Barchinona per manament vostre als quals vos molt alt senyor havets demanada graciosa ajuda per socorrer al Regne de Serdenya et a la guerra contra vos senyor e lo dit Regne e contra vostres sotmeses moguda perdicionalment et iniqua per lo jutge Darborea et Nuguet fill seu vassalls vostres volent lo dit jutge lo dit Regne occupar et daquell esser Rey et senyor ço que Deus no vulla vcents et considerants los dits sindichs la necessitat de la dita guerra et la perdicio del dit Regne si aquell iverçosament no era socorregut et que vos senyor per les grans messions e despesas, que havets fetes et havets a fer et fets encara per raho de la guerra de Castella no poriets iverçosament socorrer al dit Regne axi com se pertany sens graciosa ajuda de vostres sotsmeses. Considerants encara que la conquesta de dit Regne se feu ab gran afany per lo molt senyor Rey Namfos de bona memoria pare vostre e costa molt et que seria gran minva de vos senyor et de la vostra corona et de tots vostres sotsmeses si lo dit Regne se perdia venia a ma del dit jutge. E attesa la gran naturaleza e feeltat que les ciutats viles et lochs Reyals del dit Principat de Catalunya tots temps en vers vos senyor et vostres predecessors et la honor et exelçament de la Corona Reyal han hauda et han et hauran si a Deu plau han deliberat et acordat de donar assentiment e assenten graciosament e voluntaria et no per deute que

lo braç de les dites ciutats viles et lochs Reyals o los singulars daquell hi fossen tenguts ne obligats sots empero les formes maneres condicions recencions et altres coses devall escrites e no en altra manera en ajuda de la dita guerra et de la defensio del dit Regne qui torna en profit de la cosa publica del dit braç et de tot lo dit principat et altres Regnes et terres vostres que de les restes dels dons o profertes fets per lo General de Catalunya en les Corts que foren celebrades á Muntço et apres en la ciutat de Tortosa et en les Corts que apres derrerament foren celebrades en la dita ciutat de Barchinona e del do fet per lo Regne de Mallorques en deffensio de la terra se pusquen es degen despendre. Es asaber de la part de les dites restes et don de Mallorques pertanyent al dit braç xx^{m} libres Barchinoneses en les quals restes se hajen a purificar ne dejar et demostrar per tot lo mes de Deembre prop vinent. Et si dins aquest temps senyor nos podia mostrar que les dites restes et don de Mallorques bastassen en tot o en partida a la dita quantitat ço es de la part pertanyent al dit braç o posat ques mostras que les dites restes bastassen a la dita quantitat en tot o en partida, Empero de les dites restes e don de Mallorques la dita quantitat nos podia haver en tot o en partida dins lo temps deius contengut per qual que cas o manera, que en cascun daquests cases lo dit braç haja a fer compliment a la dita quantitat ço es a aquella que hi defalgues per aquests termens ço es la meytat per tot lo mes de Març propvinent et laltra meytat per tot lo mes dagost apres sequent axi empero que quant la dita quantitat se puscha haver de les dites restes en tot o en partida que aquella sie e torn en profit del dit braç per pagar la dita quantitat si en los dits termens poran esser haudes et sino per desobligar e reebre los censals et violaris que per pagar la dita quantitat seran estats venuts o altres obligacions que per la dita raho fossen fetes.—*Accepta lo senyor Rey lo don de XX^{m} libres Barchinoneses de les quals se pach la meytat myant lo mes de març prop vinent y laltre myant lo mes de maig prop vinent y laltre myant lo mes de juliol apres seguent perço que pus jversosament et pus poderosa puxa esser socorragut al perill del Regne de Serdenya. E daquest don los fa moltes gracies e li plau que en paga daquest don meten prorata tot ço qui realment et de fet sera haut per tot lo mes de Deembre. Primerament de la part a ells pertanyent en les dites restes ab que allo que sera haut nos haja a convertir en les usos e cases per los quals los dits dons en les dites corts foren atorgats. E encara li plau que tot ço ques haura de les dites restes apres del dit mes de Deembre ab que nos haja a convertir en los dits uses et cases sia e torn en profit del dit braç per pagar la dita quantitat si ans dels termes de la dita paga haut sera o si lavors*

haut no sera mas apres sia convertit en desobligar a reembre los censals e violaris qui per pagar la dita quantitat de XX^{m} *seran estats venuts o en altres obligacions qui per la dita raho fossen fetes. E sots aquesta forma accepta lo senyor Rey lo dit do ab moltes gracies segons que dit es.*

II. Item de present sien eletes e assignades IIII persones abtes e covinents ço es II per vos senyor e altres II per los dits sindichs e que aquelles IIII persones puxen e dejen e sien tengudes per virtut del sagrament per ells faedor veure regonexer et encertar les dites restes per raho de la part de quin pertanyent al dit braç et haver da aquelles certificacio clara e vertadera.—*Plau al senyor Rey.*

III. Item que en totes aquelles maneres et formes que sera visares a les dites II persones per lo dit braç elegidores puxen requerir demenar haver e reebre e convertir en pagar del dit do la part pertanyent al dit braç en les dites restes, e fer per si o per porters o en altre manera totes e sengles execucions compulsions destrenyiments e forçs contra qualsevol persones e lochs e bens et encara apoques fins e absolucions axi com porien los deputats de Cathalunya e en totes altres maneres et formes que a les dites II persones parra esser faedor, sens tot embarch e contrast de vos Senyor e de la senyora Reyna e del Senyor Duch e dels dits deputats e de totes altres persones e lo poder dels dits deputats o qualssevol altres ordinacions en res no contrestant. E que lo dit regoneximent haie fet de les dites restes les dites IIII persones daçi per tot lo dit mes de Deembre e que de present hi començen pero si per qualsevol cas o raho lo dit regonexement no era fet per tot lo dit mes de Deembre que apres no poguessen fer e usar de totes les altres coses contengudes en lo present et precedent capitols les quals II persones per lo dit braç elegidores façen de present sagraments et homenatge que be e legalment e diligent continuament et curosa se hauran en totes les coses en los present et precedent capitols contengudes.—*Plau al senyor Rey aytant com en ell es et ell pot atorgar sens lesio dalguna cosa ordonada en Cort general servada empero en tot e per tot la resposta contenguda en lo primer capitol.*

IIII. Item que los dits veguers batles e altres officials vostres et encara porters degen e sien tenguts tota veguada que per les dites II persones per lo dit braç elegidores o altres per ells ne seran requests de paraula o per escrit fet o fers fer en aço totes e sengles execucions compulsions et forçes que per les dites II persones los seran dites tota appellacio cessant e sens tot contrast e que en altre manera donen e sian tenguts dar a les dites II persones en e sobre les coses dessus dites

tota favor consell e ajuda si e quant requests ne seran totes altres faenas postposades. E que aquells porters los quals les dites II persones en aço volran hajen e puxen haver qui haien et sien tenguts de entendre en les dites coses axi com a les dites II persones plaura tota vegada que requests ne seran sots pena de perdre lofici. E que los dits veguers batles e officials dins un mes primervinent sien tenguts de fer sagrament e homenatge de fer complir e servar les dites cosas los quals sagrament e homenatge vos senyor dins lo dit mes siats tenguts de fer per los dits vaguers batles e oficials.—*Plau al senyor Rey servada la forma del tercer capitol.*

V. Item que si lo dit do se havie a pagar en altra manera Es assaber que nos pagas de les dites restes segons que dit es en aquell cas que lo dit braç e les ciutats viles e lochs daquell per la dita quantitat o partida daquella ço es cascuna ciutat vila o loch per la part qui lin vendra segons nombre de fochs derrerament comptats per ordinacio de la Cort de Tortosa puxen vendre censals morts et violaris ensemps e departidament per aquells preus ques volran e ab los compradors se poran convenir sobre les imposicions ja posades en cascuna ciutat vila o loch les quals imposicions puxen los regidors de cascuna ciutat vila o loch sis volran crexer o minvar totes o partida, axi com los plaura e encara altres ques volran cascuns en son loch de novell posat en la forma e manera quels plaura, les quals imposicions ja posades o de novell imposadores duren sien e estien en cascuna de les dites ciutats viles e lochs tant et tan longament tro que tots los censals morts e violaris que cascuna ciutat vila o loch haje venuts en temps passat et vendran daqui avant sien entegrament reemuts e les pensions et messions pagades e encara sien quities et desobligades les dites ciutats viles et lochs de tots et sengles deutes et altres quals sevol carrechs en que sien o seran tengudes e aço sens tota empara et altra qualsevol embarch o condicio de vos senyor e de la senyora Reyna e del senyor Duch e de vostres et lurs oficials los quals puxats fer per neguna raho cas o necessitat la on fos extrema necessitat. Pero tota vegada quels dits regidors se volran puxen tolra e cessar les dites imposicions totes o partida declarant que una ciutat vila o loch no sia tengut per altre.—*Plau al senyor Rey que lavors et abans et tota hora ques vullen puxen vendre censals e violaris et posar et anadir et minvar et revocar imposicions que ells demanen e fer totes altres cosas en aquest* V *capitol contengudes servada empero la forma dels dits primer et tercer capitols.*

VI. Item per ço com los fochs de la ciutat de Vich et del loch de Muntblanch non han contribuit de les Corts de Cervera aença ab lo dit

braç trovara que sien novellament comptats los dits fochs segons ordinacio de la dita Cort de Tortosa.—*Plau al senyor Rey.*

VII. Item que les dites vendes de censals morts et violaris puxen fer franchament e impune axi com plaura als dits regidors qui ara son o per temps seran no contrestants la pragmatica sanccio per vos senyor feta a Muntço o altres quals sevol pracmatiques et ordinacions en contrari fetes o faedores sots qualsevol forma o concepcio de paraules. E que tots et sengles Notaris et escrivans puxen reebre los contractes de les dites ventes et totes cartes et scriptures per aquells contractes faents et aquelles cloure e acabar e liurar als compradors axi com poqueren ans de les dites pracmatiques et ordinacions.—*Plau al senyor Rey.*

VIII. Item quels dits regidors no puxen esser demanats james sobre les dites coses et altres affers deles dites ciutats viles et lochs per vos senyor o vostres succeydors ne per la Senyora Reyna ne per lo Senyor Duch en neguna manera o forma ne per neguna raho de compte lo qual no hajen ni sien tenguts retre ne dar ne mostrar nen puxen esser forçats ne contra ells de les dites ciutats viles et lochs en special o en general inquisicio alcuna no sen puxa fer ne en altre manera no puxen esser inquietats molestats o agreviats ne demanats ne en res empetxats. E si lo contrari per vos senyor o vostres succeydors o per la Senyora Reyna o lo senyor Duch o per vostres oficials, era assajat de fer que no fossen tenguts obeir ans de tots et sengles comptes retre dar et mostrar sien franch et quities axi de temps passat com de temps esdevenidor.—*Plau al senyor Rey.*

IX. Item en lo present do o proferta contribuesquen et paguen et alivien a contribuir totes ciutats viles castells et lochs parroquies et quadres qui huy sien per qualque titol o raho de vos senyor o de la senyora Reyna o del senyor Duch o de la senyora Infanta dona Johana et la vila de Tarraga et de Vilagrassa et lo Marquesat de Tortosa e tots aloers et franques.—*Plau al senyor Rey.*

X. Item que vos senyor revoquets per justicia la empara que havets manada fer de les imposicions et altres drets en la ciutat de Barchinona et altres ciutats e viles e lochs Reals e tots manamens et qualssevol altres enantaments daquin sequits. Axi que les dites universitats et los singulars als quals aquelles imposicions et altres son assignades et assignats puxen aquelles et aquells sens embarch o contrast del dit senyor Rey et de sos oficials cullir et levar. E que vos senyor prometats e jurets que en negun cas o necessitat daqui avant empara no farets en les dites imposicions o altres drets ne fer farets ne en aquelles no tocarets ne

tocar farets. Et tot aço juren la senyora Reyna e lo senyor Duch et los Conseller de vos senyor et del dit senyor Duch.—*Plau al senyor Rey.*

XI. Item que la dita revocacio sia feta de part vostra Senyor de present en cascuna de les dites ciutats viles et lochs ab crida publica, en la qual expressament se contenga aquella revocacio per justicia esser feta.—*E jam es feta crida et li plau si mester es ques faça segons la forma en lo dit prop capitol contenguda.*

XII. Item com vos senyor estant en lo Regne de Sardenya feçets ordinacio que negun no fos o no pogues esser heretat en lo dit Regne si no era cavaller o hom de paratge que vos senyor de present la dita ordinacio sots qualsevol forma o manera o concepcio de paraules sia feta revoquets et per revocada volets et consentits que sia hauda et per no feta axi que daqui avant en lo dit Regne puxen esser heretats ciutadans burgueses et homens de viles et altres persones axi com abans de la dita ordinacio hi poren esser heretats.—*E les constitucions fetes en Corts generals del dit Regne no es rahonable que lo senyor Rey les revoch sens Cort del dit Regne. Mas aço no contrestant lo senyor Rey dara loch que si alcuns ciutadans et homens de viles honrats, qui be lo serviran si volen heretar lo Senyor Rey los hi heretara segons que li ho merexeran car fer ho pot en altres coses que no ha contrasta la constitucio.*

XIII. Item Senyor que vos prometats ab segrament de fer servar ab acabament en lo dit Regne a les dites ciutats viles e lochs et als singulars de aquelles presents et esdevenidors totes franqueses et libertats que les dites ciutats viles et lochs o alguna o algunes de aquelles et semblant delles han o hajen de no pagar duana o altres qualsevol drets en los dit Regne.—*Contra be publich del dit Regne seria cor encara ab paga dels dits drets lo dit Regne nos pot bonament defendre.*

XIIII. Item que vos Senyor façats fer ab acabament que en la restauracio et defensio del dit Regne de Serdenya contribuesquen et paguen los braçes dels prelats et persones ecclesiastiques et dels Richs homens e cavallers del dit Principat de Cathalunya. E encara los Regnes Darago de Valencia e de Mallorques. E que daçi per tot lo mes de Janer prop vinent aço ab acabament e ab veritat hajats fet fer ço es quey pagaran et si vos senyor aço no haviets fet fer o los dits braçes et regnes noy volran consentir o atorgar de pagar et daçi per tot lo dit mes de janer lo present encontinent sia cas va et nulla et haut per no fet e per no atorgat.—*E no es rahonable de comanar ne al senyor Rey de atorgar cor lo dit braç ço que dona don graciosament e seria oppressio si lo senyor Rey se estranyia a forçar los altres braçes pero dit senyor ab la mallor manera que puxa fara son poder quels altres braçes li*

hajuden en la deffensio del dit Regne e no dupten que no ho façen cor tots temps son acustumats de ben servir.

XV. Item quel senyor Rey prometa et jur que durant lo dit do o lo temps dins lo qual es pagador vos senyor o la senyora Reyna, o lo senyor Duch, o altre per vos a ells no ferets ne demanerets al dit braç Reyal ne a ciutats viles et lochs daquell ne als singulars daquelles ne aquelles qui sien de contribucio del dit braç alguna demanda ne ajuda ne prestech ne fermança ne altre subsidi per neguna raho cas o necessitat.—*Sia feta semblant resposta quel senyor Rey et la senyora Reyna faeren en la Cort de Tortosa et de Barchinona.*

XVI. Item que vos senyor prometats et jurets quel dit do en cas que haja acabament sia convertit en restauracio et defensio del dit Regne de Serdenya et no en altres uses negocios o fets, ne en altres coses per necessaries que fossen despenent et convertent senyor la dita quantitat en lo passatge del noble don Pedro de Luna, lo qual haja a passar en lo dit Regne ab esforç de CCCC homens a cavall et ab M servents et ab V galeas, axi que les pagues de la dita quantitat se hajen a dir et fer al dit noble et als dits cavallers et servents qui ab ells passaran et no en altre cas ne altres persones qui in lo dit passatge no anassen. E la qual quantitat se haja a posar en I taula de cambi elegidora per les dites II persones assignadores del dit braç a regonexer les dites restes et conexença de les quals la dita quantitat se haja a distribuir en lo dit passatge.—*Plau al senyor Rey, si donchs no era en defalliment o altre empatxament del dit don Pedro et que les dites XX^m libres sien quities per lo dit passatge sens totes messions en lo qual cas que don Pedro de Luna fos empetxat altre hi hagues a passar ab semblant esforç.*

XVII. Item que si per qualsevol cas o manera de Guerra que rebellio del dit jutge cessave que axi matex cessas lo dit do et fos nulle et haut per no fet e per no atorgat.—*Plau al senyor Rey sol que cessas per pau final o per treua longa.*

XVIII. Item que vos senyor e la senyora Reyna et lo senyor Duch de present per tenor de la present scriptura remetats et lexats graciosament al dit braç Reyal et a les dites ciutats viles et lochs et als singular daquelles et cascun dells et a tots aquells qui contribuesquen ab lo dit braç en aquest do totes et sengles penes devallants o quis puxen pertanyer per justeryes de plets contestats o fermes de dret fetes, o clams o reetatges fets en temps passats o contestados o feedors per tot lo present mes de Noembre o encara per altres contractes ja fets o faedors dit lo dit mes o per altres quals sevol fets o rahons civils o criminals si que sentencia o sentencies si sien dades o no, et lla encara on

penyas questio de o per les dites penes o alguna daquelles exceptades solament penes devallants de tals crims de que mort o motilacio de membres o deformitat de cara se fossen seguides.—*Plau al senyor Rey en la forma que lo senyor Rey ho atorga en la cort derrera celebrada en la ciutat de Barchinona, entro al present dia de huy quels presents capitols son concordats et fermats.*

XIX. Item que vos senyor remetats a tots los notaris de les dites ciutats viles et lochs Reyals totes penes peccuniaries et criminals et quals sevol altres en les quals sien encorreguts o tenguts per qualque manera tro per tot lo dit temps del present mes de Noembre sino havien servada en los contractes per ells reebuts et altres cartes per ells reebudes lo Capitol o constitucio per vos dit Senyor feta en la primera Cort de Perpinya sobre los contractes et altres cartes largament en los capbreus ordonades.—*Plau al senyor Rey axi en la forma que ho atorga en la dita Cort de Barchinona.*

XX. Item que per lo present do o altres coses damunt o davall contengudes no sia fet nes puxe fer ara o daqui avant perjudici algun al dit braç ne a les dites ciutats viles et lochs ne alguna daquelles ne als singulars daquelles ne altres privilegis franqueses libertats o inmunitats ans sien e romanguen en tota lur integritat et en tota lur força et valor et que james nols puxa esser tret ne allegat de perjudici ne aexjmpli ne a consecuencia et que de aço sien fetes al dit braç et a cascuna ciutat vila o loch daquella carta o cartes per vos senyor ab segrament atorgant quel dit do han fet graciosament et voluntaria et no per deute que hi fossen tenguts ne obligats en res. E encara en altra manera axi com mils et pus fermament se puxe dictar et ordonar a tot lur profit.—*Plau al senyor Rey.*

XXI. Item com la damunt dita quantitat haia exir de les dites restes en cas quey sien en tot o en partida et esperiencia de fet haia mostrat que les dites generalitats et dret de la sal qui es en lo dit Principat per ordinacio feta en les corts de Tortosa et de Barchinona qui son partida de les dites restes valrien molt mes en lo temps esdevenidor que han valgut en lo temps passat ne valen en lo present si eren minvades e tornades a raho car atteses les quantitats qui sen paguen los mercaders et altres persones qui les dites generalitats et drets de la sal paguen se lexen de fer fahenes, o non fan tantes que vos senyor ans que partiscats de Barchinona façats ab los deputats de Cathalunya residents en Barchinona que daço per ordinacio de la dita Cort de Barchinona han poder minven et tornen a degut estament et a raho de les dites generalitats et dret de la sal et daço senyor sens dubte se seguira profit a

vos senyor et al general et a la cosa publica.—*Lo senyor Rey hic partex cuytadament per lo fet de les gents estranyes mas la senyora Reyna roman açi quin parlara ab los deputats et hi fara tot ço qui bonament se puxe fer.*

XXII. Item com la secca del flori de Perpenya huy no bata que axi matex es partida de les dites restes et aço segons informacio hauda del maestre de la Secha sesdevenga per ço cor segons lo arrendament fet de la dita Secha per dits deputats los arrendadors han a dar al General de Cathalunya o als dits Deputats per ell xc.v. sous quitis per cascun march dor betut et deliurat en la dita secha; E si de aquells eren minvats de xvi. en xx. sous per cascun march qui fossen enadits et dats als mercaders et persones qui per via de renda o en altra manera aportarien or en la dita secha, aquella secha batria et guanyaria, que vos senyor consintats et façats ab los dits Deputats ans que partiscats de Barchinona que lo dit minvament sia fet per la dita forma et sera profit del dit General et de la cosa publica et vostre senyor qui segons forma del dit arrendament no podets demanar ne haver los xii^{m}. florins los quals haviet haver del emoluments xc^{m}. florins dor, los quals daquest gran temps no serien exits si donch no era fet minvade del fer damunt dit.—*Respon lo senyor Rey que hi fara justicia.*

XXIII. Item que vos senyor alonguets. x. anys primers esdevenidors tots drets de barres que haiats atorgats temporalment per alcun cas a cascuna ciutat vila et loch.—*Plau al senyor Rey a ii anys.*

XXIIII. Item que con vos senyor o la senyora Reina en nom vostre en la cort derrerament en la ciutat de Tortosa celebrada haguessets o hagues atorgat als braçes de Clerecia et Cavalleria et de ciutats viles e lochs Reyals de Cathalunya que dins x anys comptadors de la fi dels vi anys per los quals era estat fet atorgament de les coses devall escrites als dits braçes per la senyora Reyna en la Cort lavors derrerament celebrada en la ciutat de Barchinona a avant comptadors per vos senyor ne per oficials vostres ni per lo senyor Duch no pogues esser trames ne posat comissari ne Consellador ne jutgedor ne adjunt ne escriva de la Tresoreria ne altre de qualsevol condicio fos per qualssevol crims excesses o delictes o penes en alguna de les ciutats viles e lochs Reyals de Cathalunya ne a neguns de lur contribucio ne en altres ciutats viles e lochs dels dits braçes ne de lur contribucio segons que en lo dit capitol pus largament es contengut et lo contrari senyor de les coses contengudes en lo dit capitol se sia depuys fet en alcunes de les dites ciutats viles e lochs Reyals. Per ço senyor placia a la vostra gran altea que revocant e anullant totes coses contra tenor del capitol daço fet en la

dita Cort de Tortosa sien estades fetes tro al jorn de huy vollats confermar a les dites ciutats viles et lochs Reyals lo capitol dessus dit en la dita Cort de Tortosa fet e les coses en aquell contengudes prometent et jurant que aquell farets servar segons la sua tenor et que en res noy farets ney vendrets contra ney lexerets contrafer ne venir per neguna raho. E si lo contrari se fehia que tot proces o enantament fet o faedor per los dits Comissaris fos nulle.—*Plau al senyor Rey que daqui avant nos faça durant lo temps del privilegi et daço qui fet es sia menat al senyor Duch et a tots los ordinaris que appellats aquells de quis pertany et hoyda la raho de les parts breument et sens plet revoch et torn al primer estament tots processes los quals trop esser nulles o en altra manera revocadors.*

XXV. Item senyor com segons que los dits sindichs han entes vos senyor per manera de allongament o sobresehiment o altre provisio haiats començat de allongar et fet cessar execucio de censals morts e de violaris en algun o alguns casal o casals de Richs-homens et moltes de les gents de diverses condicions axi del dit braç com dels altres se sien meses en comprar censals morts et violaris, los preus dels quals en gran partida son convertits en pagar los dons fets en ajuda de la defensio de la terra de la qual es estat gran aviament et si per neguna manera eren embergats daqui avant com mester seria no sen trobarien et seria gran desaviament de trobar moneda que vos senyor revoquets e anullets totes provisions en qualque manera per vos senyor o per lo senyor Duch fetes en fer cessar exequcions de persones o bens obligats a censals morts o violaris, o en altra manera en perjudici dels dits censals e violaris et que de tot sien haudes per revocades prometent et jurant que daqui avant no les ferets et si ho feyets que fossen haudes per nulles et que no fossen obeydes.—*Plau al senyor Rey per la manera per ell provehida en la dita Cort de Barchinona.*

XXVI. Item que vos senyor qui tenits los bens qui foren del noble en Bernat de Cabrera paguets o façats pagar realment et de fet DC lliures Barchinonesas les quals lo dit noble devia a la Deputacio de Muntço les quals encara son degudes. E aço senyor es interes del dit braç per lo do quis fa deles dites restes.—*Sia fet ay tant com los bens hi seran tenguts.*

XXVII. Item que per ço que les imposicions et specialment de la carn de pa et de vi no pusquen esser defraudades que a vos placia senyor de atorgar que negun en torn de les dites ciutats viles et lochs una legua o ij no pusquen tenir carniceries de carn ne tavernes ne taules de vendre pa sino en la forma et manera que en temps passat ses acustumat de fer dela qual costuma si mester sera reeben informa-

cio los veguers o batles de cascuna ciutat vila et loch.—*Plau al senyor Rey aytant com fer se puxe sens perjudici daltre.*

XXVIII. Item que com lo senyor Duch estant lavors en la ciutat de Tortosa per força se preses de. j. porter ccc lliures que vos senyor les façats semblantment restituir.—*Lo senyor Rey manara al senyor Duch que les satisfaça si donchs justes rahons no havia per que retre no les degues.*

XXVIIII. Item senyor axi com dit es, com sia interes del dit braç que de la resta dels dits dons alcunes messions superflues nos façen, et huy senyor en la Diputacio de Cathalunya haia molts diputats axi residents en Barchinona, com en cascuna vegueria et daço los seguesquen grans messions que vos senyor ab consentiment del dit braç façats per manera que tots los dits Diputats, axi residents en Barchinona com los altres isquen de present del dit offici salvant III ço es I de cascun braç qui estien en la ciutat de Barchinona.—*Plau al senyor Rey.*

XXX. Item que totes cartes letres o provisions que lo dit braç o les dites ciutats viles e lochs o cascuna daquelles et les persones qui deuran regonexer les dites restes hauran obs per raho del present do, o dels presents capitols o de les altres coses damunt dites de la Cort vostra senyor, et de la senyora Reyna et del senyor Duch haien franques de dret de segell o segells o de tot altre salari o dret.—*Plau al senyor Rey.*

XXXI. Item senyor com lo dit braç haia entes que vos senyor volets per via de pracmaticha sanccio, o per altra manera ordonar en les ciutats viles et lochs Reyals algunes ordinacions sobre contractes et testaments et en aquelles posar cert decret e aço Senyor haiats ja comes per regonexer a Micer Bn. de Palou et an Berenguer Vives et a altres persones, e en aço Senyor se poria seguir gran perjudici a privilegis libertats franqueses et uses de les dites ciutats viles et lochs que placia a vos senyor de prometre que aquelles ordinacions no publiquerets, ne haien neguna eficacia ne valor tro que les haiats fetes mostrar et dar copia de aquelles a cascuna de les dites ciutats viles et lochs et que denant la vostra altea les pusquen rahonar abans de la publicacio et si contra privilegi franquea o libertat o usança eren en tot o en partida que vos senyor no les servarets ne les publicarets.—*Lo senyor Rey a publicar la dita pracmaticha sanccio sis fa appellara aquells qui appellar hi dega guardant tot temps que no perjudicara a privilegis especials ne generals de la terra.*

XXXII. Item que vos senyor et la senyora Reyna et lo senyor Duch qui son presents en Barchinona juren que no faran ne consintran ne conselleran res en et per qualsevol raho forma o manera ne per negun

cas contra les coses dessus dites contengudas en los dits capitols, en tot o en partida ans faran et conselleran aytant com en ells sia que los dits capitols et les coses en aquells contengudes sien complits et servats et servades et complides.—*Plau al senyor Rey segons les respostes per ells fetes.*

XXXIII. Item que dels presents capitols e de cascun dells sien fetes carta o cartes ab sagrament al dit braç et als dits sindichs et a les dites ciutats viles et lochs et a cascuna de aquelles aytantes com ne volran quities et franques de dret de segell et de tot altre salari que no haien a pagar, ans si res havia a pagar vos senyor ho paguets.—*Plau al senyor Rey segons les respostes per ell fetes.*

Concordatis itaque preinsertis capitulis cum responsionibus ad ea factis prout superius exprimuntur dictus dominus Rex ea omnia et singula quatenus tangunt seu concernunt observacionem inde faciendam per ipsum dominum Regem et dominam Reginam ipsi dominus Rex et dicta Regina firmarunt et dictus dominus Rex juravit per dominum Deum et cius sancta quatuor Evangelia corporaliter ab eo tacta et promisit ea observare et facere observari. Et sindici infrascripti obtulerunt et firmarunt dictum donum prout superius continetur. Quod est actum Barchinone in domo seu pausata que vulgariter dicitur den Arnau Bn. ubi dicti domini Rex et domina Regina erant personaliter constituti die XII decembris anno a nativitate domini M°CCC°LX°VI°. Nomina quidem dictorum sindicorum sunt hec videlicet. Petrus Terreni etc. Et dictus dominus Rex pro observacione dictorum capitulorum ipsum tangencium direxit suis officialibus literam tenoris sequentis.

Petrus etc. Universis et singulis officialibus nostris vel eorum locatenentibus ad quos presentes pervenerint, Salutem et dileccionem. Cum in proferta noviter nobis facta per Sindicos Civitatum et villarum Regalium Cathalonye certa fuerint facta et concordata capitula cum responsionibus per nos ad ea factis, ut in presenti quaterno nostro sigillo munito videritis contineri, Nosque ea in quantum nos tangunt promiserimus medio juramento observare et facere observari; propterea vobis et vnicuique vestrum dicimus et mandamus expresse ac de certa sciencia quatenus omnia et singula capitula preinserta cum responsionibus ad ea secutis observetis inviolabiliter et observari faciatis juxta ipsorum seriem et tenorem et contra non faciatis aut veniatis aliqua racione. Datum Barchinone XII die Decembris anno a Nativitate domini M°CCC°LX.VI.

Subsequenter cum in secundo et tercio ex dictis capitulis agatur de certis personis eligendis ad recognoscendum restas et alia faciendum

que in dictis capitulis exprimuntur, Et super electione dictarum personarum esset concordatum et essent ordinata certa capitula super execucione eorum que per dictas personas habent fieri et expediri; pro tanto ex parte dictorum sindicorum die lune XIIII dicti mensis decembris fuerunt oblata et lecta ipsa capitula jn presencia dicti dominj Regis. Que sunt continencie subsecuentis.

Los sindichs de les universitats de ciutats viles e lochs Reyals de Cathalunya ajustats de manament del senyor Rey a parlament en la ciutat de Barchinona han elets en Jacme de Besanta ciutada de Barchinona o en Guillem Redon de la vila de Perpenya a veure regonexer et ensercar ensemps ab en P. ça Costa batle general de Cathalunya et en Bn. dez Coll lochtinent de Maestre Racional de la Cort del senyor Rey a aço elets per part del senyor Rey o eb la. j. dells les restes dels dons o profertes fetes per lo general de Cathalunya en les Corts qui foren celebrades a Muntso et apres en la ciutat de Barchinona et apres en la ciutat de Tortosa, et en les Corts qui apres et derrerament foren celebrades en la ciutat de Barchinona, et del do fet per lo Regne de Mallorques en defensio de la terra e encara del do novell fet en la dita Cort derrera de Barchinona per la entrada de Castella del qual son estats administradors Mossen lo bisbe de Leyda Mossen Pauget de Bellcastell et en P. dez Pla ciutada de Barchinona. E aço per raho de la part en les dites restes pertanyent al braç de les dites ciutats viles et lochs Reyals. E han daquelles restes certificacio clara et vertadera.—*Los dits empero en P. ça Costa et en Bn. dez Coll nos deuen en res entrametre de les coses devall escrites.*

Item son estats elets los dits en Jacme de Besanta et en Guillem Redon per los dits sindichs a requerir demanar haber et reebre e convertir en paga del do de xx mille lliures fet per los dits sindichs al senyor Rey en defensio del Regne de Sardenya la part pertanyent al dit braç en les dites restes. E encara a fer totes e sengles execucions compulsions destrenyments et forçes contra quals sevol persones lochs et bens axi per les dites coses com per les coses devall escrites et encara apoches[1] et absolucions, axi com porien los deputats de Cathalunya, et encara en totes altres maneres et formes que a ells sera vist fahedor.

Empero es cert que de les dites. xx^{m}. lliures se deuen deduhir. DCCCC. lliures per los homens de ciutadans et de homens viles et per aquells homens de Esgleya et de cavallers qui ab lo dit braç devien contribuir

[1] Espacio en blanco en el Proceso original para una palabra.

en lo dit do, com lo dit do fos primerament donat al dit senyor ab condicio quels damunt dits hi contribuissen les quals. DCCCC. lliures lo dit senyor feu pendre en compte al dit braç per covinença daquin feta.

Item que si lo dit do nos podia pagar en tot o en partida de les dites restes que aquell do o aquella partida quy defalques puxen compartir entre les ciutats viles et lochs Reyals et altres de lur contribucio segons nombre de fochs derrerament fet per ordinacio de la cort de Tortosa. En lo qual compartiment deuen esser per tot lo mes de Janer propvinent en la ciutat de Barchinona certes persones de cascuna universitat si esser hi volran. E en cas que noy fossen venguts per tot lo dit mes que puxen fer los dits dos per los dits sindichs elets lo dit compartiment tot sols o ab aquells qui venguts si seran en cas que algun hi vengue.

Item son estats elets los dessus dits en Jacme de Besanta et en G. Redon a fer comptar de nou tots los fochs daquelles ciutats viles et lochs qui per ordinacio de la dita cort de Tortosa no foren comptats.

Item a elegir aquella taula o taules de cambi quels sera visjares en la qual o en les quals la moneda del dit do sia posada. E a distribuir aquella moneda a lur coneguda, servada empero la forma contenguda en los capitols del dit do fets.

Item es ordonat et acordat per los dits sindichs que en cas quel dit do en tot o en partida nos puscha pagar de les dites restes et saia a pagar per altres vies o maneres quels consellers pahers jurats consols et procuradors o altres regidors de cascun cap de vegueria pusquen et hajen a fer cullir levar exhigir et demanar la part qui a cascuna vegueria vendra o pertanyara en lo dit do segons lo dit compartiment per aquella persona de cascun cap de vegueria que als dits consellers pahers jurats consols et procuradors o altres regidors parra esser faedor la qual part que a cascuna vegueria pertanyera sia justada et applegada en cascun cap de vegueria et portada en Barchinona et posada en la dita taula o taules a messio dels lochs qui a pagar ho hauran a tacxacio et ordinacio dels dits regidors.

Item quels damunt dits en Jacme de Besanta et en Guillen Redon puxen et degen tatxar et donar axi al cambiador o cambiadors en poder del qual o dels quals la moneda del dit do sera posada com a cascuna persona o persones qui en cullir levar exhigir o demanar lo dit do o partida daquell o en altra manera per raho o per occasio daquell o encara en lo regoneximent de les dites restes en qualque manera traballara et encara a escrivans porters et a altres persones qui per les dites rahons o alcuna daquelles traballaran aquell o aquells salari o salaris quels parra o conexeran segons lur bona consiencia et pagar totes altres

messions qui per les dites coses o altres aquelles tocants se hagen a fer.

Item quels dits en Jacme Besanta et en Guillen Redon ensemps ab aquells qui per tot lo dit mes de Janer deuen esser en Barchinona o sens aquells en cas que algun non vengues degan veure e regonexer axi ab los deputats com ab altres persones a aço necessaries de les quals a ells parra quant hauran valgut tro aquell jorn en los lochs Reyals et de lur contribucio les imposicions de la farjna e del vj et de la carn imposada per ordinacio deles dites Corts de Tortosa et de Barchinona et les quantitats a que les dites imposicions son obligades. E que vist aço façen axi ab los dits deputats com ab altres de quis pertanye que la dita imposicio de la farina sia lavors minvada de. I. sou o daquella quantitat ques pora minvar. E si lavors nos pora minvar que façen et tracten que sia minvada dins aquell pus breu temps que fer se puxe.

Item que semblant sia fet de las dites imposicions del vi de la carn.

Item que els dits en Jacme de Besanta et en Guillem Redon hagen a retre compte en la ciutat de Barchinona de tot ço que reebran et distribuiran et despendran del dit do et sobre totes les coses tocants la administracio lur et devallans o emergents daquella en poder den Antoni de Massanet ciutada de Leyda lo qual Antoni haia poder de reebre et oyr lo dit compte et de definir aquell e de fer fi et absolucio axi com mils fer se puxa als dits en Jacme de Besanta et en Guillem Redon del dit compte et de tota la lur administracio et de totes coses aquella tocants o daquella emergents en qualque manera.

Item quels dits en Jacme de Besanta et en Guillem Redon hagen de salari cascun dia del temps que traballaran o entendran en los dits affers. x. sous Barchinonesos.

E semblant salari haia lo dit Nantoni de Massanet cascun dia que traballara en oyr los dits comptes lo qual Antoni ans que us del dit offici haia a jurar que en lo reebiment del dit compte se haura be et leyalment et que per hoyr lo dit compte haia et sia tengut venir en la ciutat de Barchinona tota vegada que sia necessari. E que en cas de mort o daltre ledesme empetxament del dit Antoni los Consellers de Barchinona hagen et puxen elegir altra persona a lur coneguda en poder de la qual los dits comptes se hagen a retre et que haia semblan poder que havia lo dit Antoni.

Item que los dits en Jacme Besanta et en Guillem Redon façen de present sagrament e homenatge que be et leyalment diligentment continua et curosa se hauran en totes les coses dessus dites.

E generalment puxen fer los dits en Jacme de Besanta et en Guillem Redon totes altres coses et sengles que segons tenor dels capitols fets

del dit do sien per ells faedores per be que daquelles damunt no sia feta mencio.

Quam siquidem eleccionem et ordinacionem supra contentam quam dicti sindici dixerunt se fecisse sub ratihabicione et consensu domini Regis, Idem dominus Rex laudavit et approbavit ac promisit et juravit per dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia corporaliter ab eo tacta tenere et servare ac teneri facere et servari et contra non fieri quovis modo. Et voluerunt tam dictus dominus Rex quam dicti sindici quod de predictis fiant tam dictis Jacobo de Besanta et Guillermo Redon quam singulis universitatibus dictarum civitatum villarum et locorum regalium tot et talia publica instrumenta sigillo Domini Regis appendicio comunita quot et qualia necessaria fuerint et petita facti substancia non mutata. Et ipsa capitula et alia omnia supradicta firmavit et juravit inclitus et magnificus dominus Johannes primogenitus domini Regis dux Gerunde et Comes Cervarie in juramento cuius fuerunt testes Bartholomeus Calbeti et Dominicus Borracii scriptor domini Regis.

Item firmarunt et jurarunt nobilis Franciscus de Perilionibus vicecomes Rotensis et Berengarius de Appilia Gubernator Cathalonye et Artaldus de Focibus Raimundus de Villanova Thesaurarius domini Regis Raymundus de Pegaria et Jacobus de Faro milites, Petrus ça Costa et Berengarius de Relato ac Petrus de Marginibus. Retento per dictum Berengarium de Apilia ut Gubernatorem Cathalonie quod si contrarium sibi mandaretur fieri per dominum Regem quod non astringatur propter hujusmodi juramentum dum modo prius ipsum dominum Regem duxerit consultandum.

Et in oblacione dicti doni facta per dictos sindicos die qua supra et firmis domini Regis et domine Regine fuerunt testes dicti Berengarius de Relato et Petrus ça Costa et Bernardus Calopa et in firmamentis aliorum sunt testes Berengarius Sagarra scriptor domini Regis et dictus Bernardus Calopa, scriptor Barchinone.

III

Á LAS CORTES DE TORTOSA DE 1371. (Tomo III, pág. 157.)

[1] En nom de Deu. Sapiats tots que la Cort general de Catalunya quis celebre en la ciutat de Tortosa. Attenent per la dita Cort esser atorgat cert do al senyor Rey sobre certes coses en aquell do contengudes et en special haver atorgades en et sobre les generalitats posades et ordonades en lo principat de Catalunya en les Corts de Tortosa et de Barchinona ço es per a defensio de Sardenya. CL^{m}. florins et per defensio del principat de Catalunya. C^{m}. lliures Barchinoneses qui son en suma de florins entre tot. CCCXXXIJ^{m}. florins darago los quals se han haver de les dites generalitats et de la Secha del flori quis bat en la vila de Perpenya et daquelles no puxen exir axi prestament et iverçosa com es necessari. E no solament sia expedient ans encara profitos que la dita quantitat iversosament sia hauda per via de manleutes o de vendes de censals morts o violaris venedors sobre les dites generalitats et la secha del dit flori quis bat en la dita vila de Perpenya segons ordinacio feta en la Cort de Tortosa la qual secha es del general de Catalunya tro quen sia exida la quantitat quin deu exir al dit general: Per ço la dita Cort ajustada en lo palau del bisbe de Tortosa de volentat auctoritat et consentiment del senyor Rey en la dita Cort present vol e consent e plen poder dona an Bernat Buçot regent la Deputacio de Catalunya et a qualsevol altre qui en lo loc o defalliment dell regis la dita Deputacio, que lo dit do sobre les dites generalitats, tro en los dits. CCCXXXIJ^{m}. florins et encara sobre la dita secha del flori e sobre los emoluments pertanyents o pertanyadors al dit general en aquella puxa la dita quantitat tota o partida manlevar o per via de prestech o en altra manera haver a moguvell usura o altres guanys o interesses axi com a ells mils sera vist expedient de consell empero dels deputats e oidors dels comptes en la present cort ordonats o de la major partida daquells qui seran en Barchinona. E puxe

[1] Archivo general citado.—Reg. 1.507, folios 127 á 131 v.

per les dites manleutes o contractes axi per la quantitat principal com per los mogubells usures o altres guanys o interesses obligar en special et en general les dites generalitats et secha del dit flori axi com mils et pus fermament fer se puxa a profit daquells daqui o ab qui les dites manleutes o contractes seran fets et axi com ab ells sen pora avenir. E encara als cambiadors qui dita o dites ne faran les quals coses no puxen esser en res impugnades ans hagen plena fermetat et obtenguen força de acte da cort. E encara per ço com seria pus profitos o menys dampnos al dit general o a la cosa publica, la dita cort de volentat del dit senyor Rey vol e consent et dona plen poder al dit Bernat Buçot o a qualsevol altre qui en loch dell hi fos posat, que no contrestant qualsevol ordinacio en contrari feta, puxa per nom et per auctoritat de la dita Cort e del general de Catalunya vendre per la quantitat demuntdita de cccxxxij^{m} florins o per aquella partida que li sera viares censals morts et violaris ensemps o departidament per aquell preu o preus ques volra axi sobre les dites generalitats com sobre la dita secha del flori et los emoluments de la dita secha, les quals generalitats e secha del flori ensemps o departidament et en special et en general puxa assignar ipothecar et obligar als dits censals e violaris et a cascun daquells et als compradors daquells et als seus et aqui ells volran axi plenerament e ferma con fer se puxa et en aquella manera et forma ques volra et ab los compradors se pora avenir et aquelles metre entre mans dels dits compradors e liurar daquelles possessio a ells o a qui ells volran, de la qual per neguna manera rao o necessitat ne per negun cas general e especial per gran o per greu que fos no puxen esser foragitats ne perjudicats en res durants los dits censals et violaris o alguns daquells et les dites manleutes, et encara si los compradors ho volran puxen les dites generalitats et secha consignar per los dits compradors et prestadors et en nom dells a aquell cambiador o cambiadors o altres persones de les quals se avendran en poder deles quals venguen e sien posats los diners que exiran deles dites generalitats e secha et que los cullidors arrendadors o compradors daquelles sien tenguts dels preus o diners de les dites generalitats et secha respondre plenerament a aquells cambiador o cambiadors o persones de que se avendran, et que en aço se hagen a estrenyer et obligar ab sagrament et homenatge et en altra manera axi com mils pus fermament fer se puxa et que aquells cambiador et cambiadors o persones paguen dels dits diners o cascun comprador o a qui ell volra en lo terme constituit la pensio del censal o violari que comprat hi haura quitia de totes messions o embarchs. Puxa encara lo dit Bernat Buçot o altre qui en loc dell hi fos posat fer per raho dels dits

censals e violaris als compradors daquells et als seus et aqui ells volran totes altres seguretats fermetats et obligacions sobre les dites generalitats et secha et cascuna daquelles axi fermament com fer se puxa a tot profit e utilitat dels dits compradors et dels seus a coneguda encara de savi o de savis en dret sils compradors ho volran los quals per los dits compradors hi puguen esser elets. Puxa encara lo dit Bernat Buçot o altre qui en loch dell hi fos posat fer sobre les dites vendes et cascuna daquelles et sobre les dites manleutes et dites carta o cartes et scriptures de terç o altres qualsevol en aquelles corts ques volra o ab los compradors o prestadors o cambiadors se avendra ab pactes paccions promissions stipulacions penes obligacions renunciacions specials et generals cauteles seguretats et clausules qualsevol a tot profit millorament et utilitats dels dits compradors et dels seus et dels dits prestadors o cambiadors et axi con ab ells sen pora avenir et encara axi con a ell mils sera vist faedor o expedient, les quals vendes et cascuna daquelles et totes et sengles obligacions assignacions seguretats et fermetats qui en et sobre aquelles coses o per aquelles fetes seran, E totes altres coses en aquelles faedores o qui fetes hi seran en e sots qualsevol manera o forma o concepcio de paraules la on requerissen special manament o poder, vol et ordona la dita cort que hagen et obtenguen fermetat et valor et hagen força de acte de cort et aquelles ara per lavors la dita cort a la present escriptura o carta loa aprova ratifica e confirma axi com mils dir fer o entendre se pot a sa et bon enteniment et a tot profit dels dits compradors prestadors et cambiadors. E promet la dita cort en nom del dit general de Catalunya que james contra les coses demunt-dites o devall escrites alguna daquelles lo dit general no fara ne vendra per negun cas o neccesitat per gran que fos, ans aquelles tendra et observara e tenir e observar fara tota contradiccio cessant. Puxe encara lo dit Bernat Buçot reebre los preus dels dits censals et violaris et fer apoques daquells volent et ordonant la dita cort de voluntat del dit senyor Rey que les dites vendes o algunes daquelles o los preus dels dits censals et violaris o alguns daquells de les altres coses demunt dites o devall escrites no puxen esser en juy o fora juy en res impugnades ney puxa esser allegada excepcio de nullitat o altre qualsevol ne neguna rao ne dret qui contrari fos per neguna manera ne negun defalliment o defalliments, ans la dita cort tots defalliments et tots contraris e totes excepcions qui notar allegar o apposar si poguessen toll et per toltes et foragitades vol que sien haudes de tot en tot de voluntat et autoritat del dit senyor Rey a aço present. Vol encara et ordona la dita cort de volentat del dit senyor Rey que les pensions dels dits censals morts violaris

e totes messions da quen faedores, sien pagades entegrament de les dites generalitats et secha del dit flori et cascuna daquelles e encara ne sien reemuts los dits censals e violaris et que les dites generalitats duren sien et romanguen en tot lo principat de Cathalunya segons que son estades moderades e comprades en la present cort, es paguen e es cullen en lo dit principat tro que los dits censals morts et violaris que venuts hi seran et aquells que jay son estats venuts per ordinacio deles corts de Tortosa et de Barchinona seran entegrament reemuts e les pensions e les messions daquelles pagades et encara seran pagats los interesses daquells qui y prestaren et la quantitat qui prestada hi fo les quals generalitats en tot o en partida o en res entretant no puxen esser toltes levades minvades mudades ne puxen cessar ne esser en res emparades ho perjudicades ne esser hi fet algun embarch durant los dits censals e violaris e prestech o deutes o algun daquells per lo senyor Rey o per la senyora Reyna ne per lo senyor Duch ne per altre o altres persones ne encara per cort general de Cathalunya, ne per corts generals de tots los Regnes del dit senyor ne per neguna altra manera per neguna rao ne per negun dret cas o necessitat per gran que fos, et si lo contrari hi era fet o asseiat de fer que no valla ans sia cas va et nulle et haut per no fet la on se fes per corts generals o per los dits senyors o en altra manera si donch nos fahia de volentat e consentiment expres dels compradors dels dits censals e violaris et del dits cambiadors o prestadors, e que en negunes altres coses les dites generalitats no puxen esser convertides ni despeses ni encara la quantitat qui al dit general se pertany en la dita sequa segons ordinacions deles corts passades. Vol encara et ordona la dita cort de volentat e consentiment del dit senyor Rey que la quantitat qui deu exir de la dita secca del dit flori al dit general segons les dites ordinacions de les corts passades sia e deia esser convertida per lo dit Bernat Buçot o altre qui en loch dell hi fos posat en pagar les dites pensions et messions dels dits censals e violaris ja venuts et venedors los interesses deguts et devedors a aquells qui prestaren et encara en reembre aquells et en pagar la quantitat qui deguda hi es a aquells qui prestaren et no en altres coses. E que la dita secca segons que fo ordonada en la dita cort de Tortosa dur e en aquella se bata lo dit flori de la ley. Empero per forma et manera ordonades en la dita cort de Tortosa tro quen sia exida la quantitat quin deu exir al dit general. Encara vol e ordena la dita cort de volentat del dit senyor que los dits censals morts e violaris venedors sobre les dites generalitats et secca sien reemuts avans que aquells qui son estats venuts et avans de totes altres coses e axi matex sia servat en les manleutes fetes e faedores. Encara

vol et ordona la dita cort quel Regent la dita deputacio puxa vendre censals morts per reembre altres censals morts e violaris qui foren venuts axi per les Corts de Tortosa com de Barchinona, si daquells censals morts que vendra haura maior preu que no seran aquells qui venuts hi son estats per les dites corts. E encara puxa vendre mig censal et mig violari en cas que no trobas que pogues vendre censals et encara violaris per reembra altres violaris si daquells violaris que vendra haura maior preu que no ses haut daquells violaris qui hi foren venuts per les dites corts o reduir los dits violaris o censals morts segons que a ell sera ben vist faedor. E encara puxa vendre censals morts per pagar los. xv. sous et los. xxi. diners de fogatges a les persones a les quals son deguts et per les quals se fan huy. ii. sous. viii. diners de interes per lliura. E promet la dita cort les dites generalitats fer durar tant e tan longament tro que tots los dits censals et violaris qui venuts hi son et si vendran en loch daquells qui ja hi son venuts et ara si vendran per rao daquesta cort sien entegrament reemuts e pagats los dits intereses. E encara entro los dits. xv. sous e. xxi. diners, o los censals qui per aquells si vendran sien entegrament reemuts ab lurs interesses empero les pensions de tots los dits censals et violaris axi venuts com venedors et los interesses daquells qui prestaren concorreguen en paga, axi que los uns no sien primers dels altres en la paga. Item vol et ordona la dita cort de volentat del dit senyor quel dit Bernat Buçot e aquell qui en loch dell hi fos posat hagen poder e puguen fer et fer fer totes forçes destretes compulsions et execucions per haver lo do per la dita cort fet en la forma e manera que es estat fet, lo qual poder haja semblant aquell que havien los deputats segons ordinacio de les corts de Tortosa e de Barchinona et semblant encara daquell poder que an P. Vicens fo donat en la cort derrerament celebrada en la ciutat de Barchinona ans daquesta cort. Vol encara et ordona la dita cort que tots et sengles officials Reyals e encara altres senyors havents jurediccio o altres officials haien e sien tenguts fer reyalment e de fet sens tota conexença de jutge o altre et sens ferma de dret que noy sia reebuda e sens contradiccio et embarch a messions dels no volents pagar totes et sengles forces destretes et execucions que per lo dit Bernat Buçot o per los cullidors o compradors de les generalitats e altres en nom del dit Bernat Buçot requests ne seran et aço cessant tota appellacio et que de aço facen e sien tenguts de fer los dits officials ço es los lechs sagrament et homenatge et los clergues si preveres o en sacres seran sagrament. E si los dits officials en aço eren negligents lo dit Bernat Buçot et los cullidors et compradors et cascu dells o altres per ells puxen fer les

dites forces destretes et execucions per lur propria auctoritat a messions dels novolents pagar et encara a messio dels dits officials les quals execucions puxen fer los dits officials sens que nols puxe esser posat a la taula. Item vol et ordona la dita cort de volentat del dit senyor Rey que lo dit Bernat Buçot puxe en et sobre les dites coses et cascuna daquelles substituir. I. o molts en aquelles ciutats viles et lochs que a ell parra los quals substituits haien semblant poder que ell. E aquestes coses demunt dites et devall escrites no puxen en res esser periudicades mudades o embargades per los dits senyor ni per corts generals ni per altres qualsevol persones. Prometent la dita Cort en bona fe al dit Bernat Buçot et a qualsevol altre qui en loch dell hi fos posat et encara a tots e sengles cambiadors que haien fetes ho faran dites per lo dit Bernat Buçot o altre qui en loch dell hi fos posat et als compradors dels dits censals e violaris et als prestadors et a totes altres persones de quis pertangue et al notari devall escrit estipulantho en nom de les dites persones et de totes altres de quis pertangue que lo dit general tendra complira et observara et observar fara totes les dites coses sens tota contradiccio, e lo dit senyor Rey consent expressament a totes les coses demuntdites et aquelles loa approva ratifica e conferma et dona a aquelles sa auctoritat et decret et encara a totes les dites vendes dels dits censals et violaris et a totes les dites manleutes e obligacions supplent e tollent per plenitut de son Reyal poder tots defalliments et contraris qui en aquelles o en les altres coses demuntdites fossen o poguessen esser. E totes aquestes coses fa lo dit senyor de volentat e consentiment de la dita cort e que si per volentat e consentiment o per fet del dit senyor o de la senyora Reyna o del senyor Duch o per altra causa lur les dites generalitats en tot o en partida eren perjudicades o minvades o venian a menys, oy venia algun torb, vol que tots los seus bens propris hi sien obligats a totes les dites coses, los quals bens ara per lavors hi obliga. Prometent et jurant lo dit senyor Rey per nostre Senyor Deus et per los sants III evangelis que totes les coses demuntdites tendra complira et servara et tenir complir et servar fara et que en res noy fara ney vendra contra, ney lexara fer ne contravenir, ney tocara per neguna rao. Manant e dient lo dit senyor per tenor de la present carta a tots e sengles officials seus presents et esdevenidors et a lurs lochtinents que requests per lo dit Bernat Buçot o substituit seu facen e sien tenguts de fer totes e sengles forçes destretes compulsions et execucions que per lo dit Bernat Buçot o substituit seu requests ne seran sens tota dilacio o contradiccio et sens assignacio de jutge et sens conexença et tota appellacio remoguda. E encara volen et ordenen lo dit senyor et la

dita cort que lo dit Bernat Buçot sia tengut de fer sagrament et homenatge que les coses demunt dites complira et servara e sia tengut de complir et servar e semblants sagrament et homenatge sia tengut de fer aquell qui en loch dell hi fos posat ans que usas o pogues usar del dit offici. E la senyora Reyna loant et approvant ratificant e confirmant totes les coses demuntdites et a aquelles consentent promet en bona fe als dits compradors dels dits censals et violaris et als dits cambiadors et prestadors et a totes altres persones de quis pertanga o pertanyer se pusquen ara o daqui avant et encara al notari devall escrit reebent et estipulantho per totes les dites persones o altres de quis pertanga que contra les coses demunt dites o alguna daquelles en res no fara ne vendra per neguna rao o causa ne consellara ney consintra ney lexara contrafer o venir, ans les dites coses tendra et observara et tenir et observar fara en sa bona fe. E volen los dits senyor Rey et senyora Reyna et la dita Cort que de les coses demuntdites se puxen fer una carta o moltes. E les coses demuntdites segons la dita forma foren fetes loades approvades et afirmades per la dita Cort de volentat del dit senyor Rey e per lo dit senyor de volentat de la dita Cort et encara per lo dit senyor jurades per nostre Senyor Deus et los sants III evangelis ab les sues mans corporalment tocats en lo palau del bisbe de Tortosa on la dita Cort era ajustada es celebrava dijous a XVII dies dabril, En lany de la Nativitat de nostre Senyor M.CCC.LXXI, E del Regne del senyor Rey XXXVI. Narcisus de Santo Dyonisio.

Senyal ✠ de nos en Pere per la gracia de Deu Rey darago etc. Qui aço loam fermam et juram et en les coses demuntdites nostra auctoritat et decret interposam et per major corroboracio de les dites coses la present carta ab nostre segell pendent manam esser segellada.

Senyal ✠ de nos Nalienor per la gracia de Deu Regina darago etc. Qui aço loam et fermam et la dita [ferma de la dita] Cort ab nostre segell pendent manam esser segellada.

Testimonis daquestes coses son ço es, de la ferma del dit senyor Rey et de la dita Cort qui fermaren lo dia et any propri dits Micer Guera de Palou conseller et promovedor, Barthomeu de Avellaneda escriva, P. ça Coma, Francesch Vidal et Johan de Bossagays de la escrivania del senyor Rey. E de la ferma de la dita senyora Reyna qui ferma en la ciutat de Xativa a. VI. dies de Maig del dit any en P. de Margens Escriva de Racio del dit senyor Rey et en P. de Gostemps Escriva de la dita senyora Reyna.

Senyal ✠ de nos infant en Johan de molt alt senyor Rey darago primogenit et de sos Regnes et terres general governador qui totes les

sobredites coses et cascuna daquelles loam fermam et juram et en aquelles nostra auctoritat et decret interposam et per major corroboracio de les dites coses la present carta ab nostre segell pendent manam esser segellada, de la qual ferma foren testimonis Mossen Francesch de Sentcliment cavaller maiordom, en Johan Janer armer, en Berthomeu de Castresots cambrer et en Brun descahues lochtinent de prothonotari del dit senyor Duch. E la qual ferma fem en poder del feel prothonotari nostre en Bertran de Pinos en la ciutat de Valencia lo deen dia de Maig en lany de la Nativitat de nostre Senyor. M.CCC.LXXj. Ja. Cancellarius.

Sig ✠ num mei Bn[i] Michelis dicti domini Regis secretarii cuiusque auctoritate notarii publici per totam terram et dominacionem suam Qui firmis ipsorum dominorum Regis et Regine et dicte Curie generalis interfui eaque scribi feci cum raso in lineis II qui son en suma de florin entre tot; et in XVIII sens et in XVII de volentat et auctoritat del dit senyor Rey a aço present. Vol encara et ordona la dita cort de volentat del dit senyor Rey que les pensions dels dits censals morts violaris et totes messions daquen faedores sien et in XXVIII morts et in XL qui hi foren prestats per les; et in LIII et decret et encara a totes les dites vendes dels dits censals e violaris et a totes les dites manleutes et obligacions supplent et in LIX et semblants sagrament, et in LXIII senyor Rey: e per lo dit senyor de volentat de la dita cort et encara per lo dit senyor jurades per nostre Senyor Deu et los sants quatre; et clausi.— Dominus Rex et domina Regina mandavit mi Bernardo Michaelis in cuius posse facte.

FIN DEL TOMO TERCERO

ÍNDICE

CORTES CELEBRADAS DURANTE EL REINADO DE D. PEDRO IV DE ARAGÓN

(Continuación.)

		Págs.
I.	Cortes de Barcelona de 1368	1
II.	Cortes de Tarragona y Montblanch de 1370 á 1371	39
»	Continuación de las anteriores en Tortosa en 1371 [1]	133
»	Proceso instruído en virtud de Providencia real dictada con consejo y aprobación de las Cortes de Tortosa de 1371 para resolver las cuestiones suscitadas en las mismas entre los Condes de Ampurias y de Urgel y los Vizcondes de Cardona y de Castellbó, de una parte, y de otra los Barones y Caballeros de Cataluña	157
III.	Cortes de Barcelona de 1372 á 1373	171
IV.	Cortes de Barcelona de 1373	265
V.	Cortes de Lérida de 1375	271

Suplementos:

I.	A las Cortes de Cervera de 1359	375
II.	Al Parlamento de Barcelona de 1366	421
III.	A las Cortes de Tortosa de 1371	438

[1] En la primera línea de las páginas impares correspondientes á la continuación de estas Cortes se dice *1372* en vez de *1371*.

Acabóse de imprimir este tercer tomo de las
CORTES DE LOS ANTIGUOS REINOS DE ARAGÓN Y
DE VALENCIA Y PRINCIPADO DE CATALUÑA,
en Madrid, en el Establecimiento
tipográfico de Fortanet, impresor
de la Real Academia de la
Historia, el día 10
de Abril del
año 1900

BINDING SECT. JUN 16 1969

DP
124
A5
t.3

Aragon. Cortes
Cortes de los antiguos reinos

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY